

အဘယာရာမတိုက်ကြီး၏ တောင်ဖက်အဝင်ဝ
အဘယာရာမတိုက် အလယ်တိုက်ကျောင်းတော်ကြီး
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ
အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး
အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ - မှ စ၍
အဘယာရာမ သာသနာ့ဝန်ဆောင်ဆရာတော်များ၏
အဖြစ်တော်စဉ်တိုင်အောင် သာသနာ့ဝန်ဆောင်ပုံစသည်တို့ဖြင့်
တန်ဆာဆင်အပ်သော

မဒ္ဒလေးသာသနာဝင် ဇာ (ကောဒေသမတွဲ)

ပခုက္ကူမြို့၊ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

အရှင်ကေလာသ

(ဓမ္မာစရိယ၊ ဂဏဝါစက)

B.A ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူး၊ သီရိလင်္ကာ

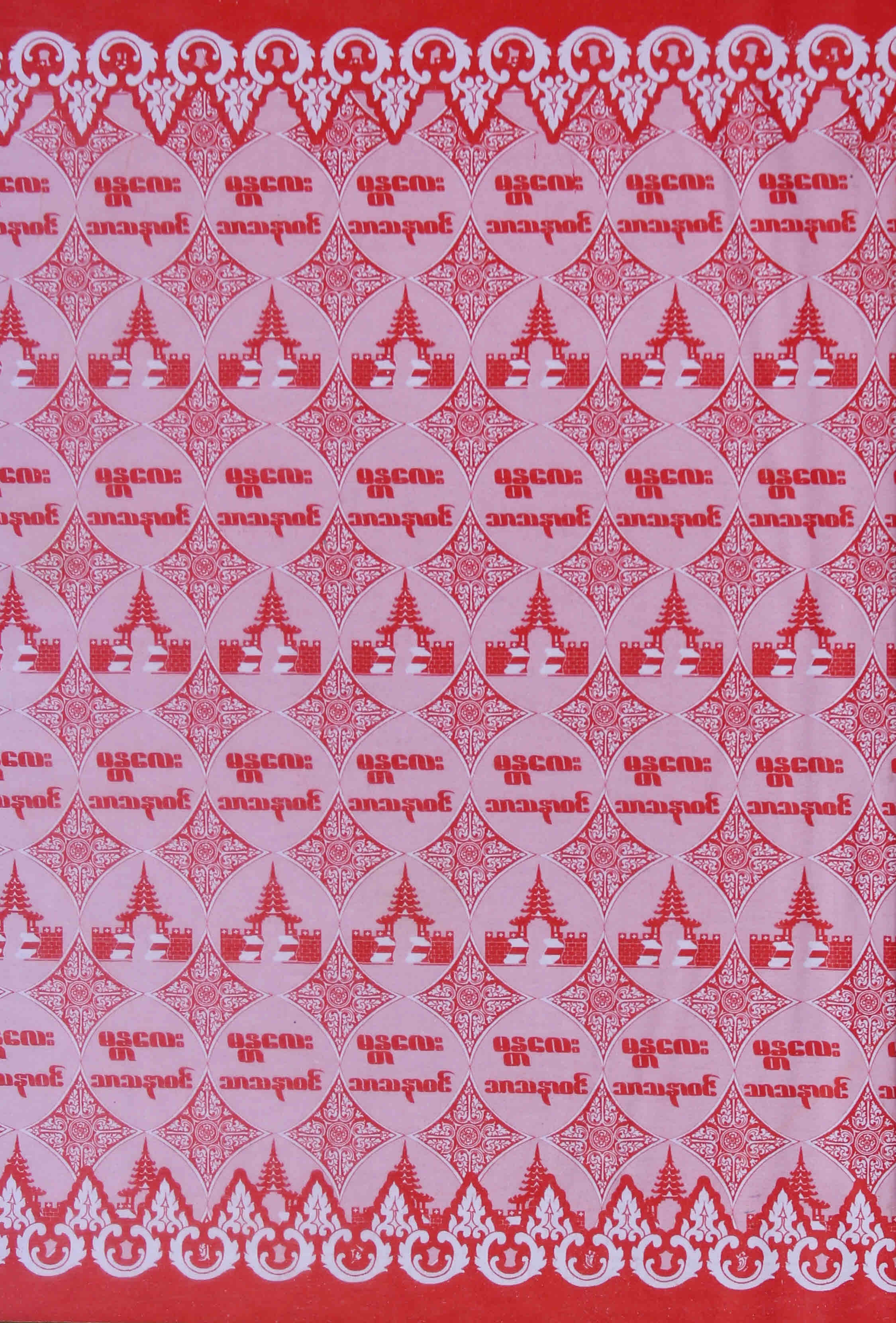
(ပြု စု ရေး သား သည် ။)

သာသနာ - ၂၅၅၉

ကောဇာ - ၁၃၇၇

ခရစ် - ၂၀၁၅

အတွဲအမှတ်စဉ်(၁၁)

ဆုတောင်းပစ္စုပ္ပန်

-----o o o-----

ဤသည့်ပုည၊ ကုသလကြောင့်၊ လောဘ၊ဒေါသ၊
မောဟကင်းကွာ၊ သံသရာဝယ်၊ ကျင်ပါရဘိ၊ ပညာရှိနှင့်၊
ယှဉ်မိပေါင်းသင်း၊ ဉာဏ်မဲ့ကင်း၍၊ ပြည့်တင်းလှူဖွယ်၊
လှူစဉ်ဝယ်လည်း၊ သုံးသွယ်စေတနာ၊ ဖြောင့်ညီညာသည်၊
ခေမာအထွတ်တိုင်စေသော်။

[မင်းကွန်း တိပိဋကဓရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး]

မယာကတ၊ ကုသလကို၊ များလှဝေနေ၊
ရကြစေ၊ ပေးဝေအမျှသာ။

များသတ္တဝါ၊ ဝေနေယျာလည်း၊ ရောဂါခပင်း၊
ကင်းလွတ်ရှင်း၊ ငြိမ်းခြင်းရောက်စေပါ။

ကောင်းကြံဟူသမျှ၊ ပြည့်စုံကြလျက်၊ သက္ကာယရန်၊
ပယ်သတ်ဉာဏ်၊ မြန်မြန်လင်းစေပါ။

ဒိဋ္ဌိသတ်နည်း၊ တရားကြီးလည်း၊ ငြီးငြီးထိန်ဝါ၊
မှောင်ပယ်ခွါ၊ မြန်စွာလင်းစေပါ။

မြန်စွာထွန်းပ၊ သက္ကာယကို၊ ပယ်ချပြီးခါ၊
ရိယာဇာတ်တွင်း၊ ရောက်တုံလျှင်း၊ လင်းစေသာသနာ။

[အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာဗောဓိဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ သုံးခွမြို့]

အဘယာရာမတိုက်ကြီး၏ တောင်ဖက်အဝင်ဝ
အဘယာရာမတိုက် အလယ်တိုက်ကျောင်းတော်ကြီး
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ
အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး
အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ-မှစ၍
အဘယာရာမ သာသနာ့ဝန်ဆောင်ဆရာတော်များ၏
အဖြစ်တော်စဉ်တိုင်အောင်
သာသနာ့ဝန်ဆောင်ပုံစသည်တို့ဖြင့်
တန်ဆာဆင်အပ်သော

**မန္တလေး သာသနာ့ဝင်
ကောသမတွဲ**

အတွဲအမှတ်စဉ် (၁၁)

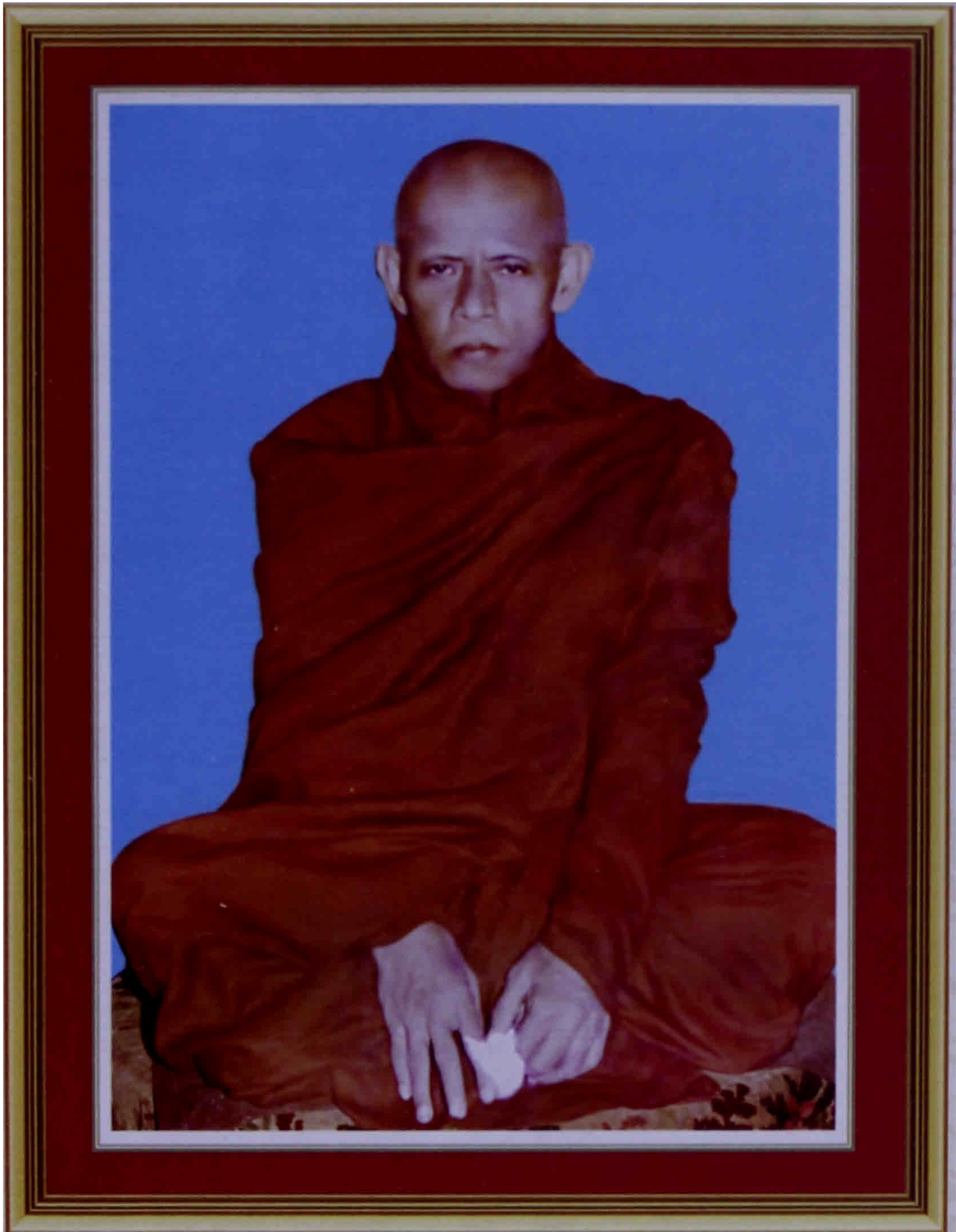
ပခုက္ကူမြို့၊ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

အရှင်ကောလာသ

(ဓမ္မာစရိယ၊ ဂဏဝါစက)

(B.A ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူး၊ သီရိလင်္ကာ ပြုစုရေးသားသည်။)

မန္တလေးသာသနာဝင် နှင့် အခြားကျမ်းပေါင်းများစွာတို့ကို
ရေးသားပြုစုတော်မူသော

ပခုက္ကူမြို့၊ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

အရှင်ကေလာသ

(ဓမ္မာစရိယ၊ ဂဏဝါစက)

B.A ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူး၊ သီရိလင်္ကာ

မန္တလေးသာသနာဝင်
ကောဒသမအတွဲတွင် ပါဝင်သော ဓာတ်ပုံများ

အဘယာရာမတိုက်ကြီး တောင်ဖက်အဝင်ဝ
အဘယာရာမတိုက် အလယ်တိုက်ကျောင်းတော်ကြီး
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ
အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ
သက်တော် ၆၀-ခန့် အရွယ်တော်၊ (ဓာတ်ပုံ)

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ
အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ
သက်တော် ၅၀-ခန့်အရွယ်တော်၊ (ဓာတ်ပုံ)

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ဥမင်ကိုးဆယ်စေတီကြီးအနီး
စစ်အတွင်း အဘယာရာမဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ
သီတင်းသုံး ပျံလွန်တော်မူရာကျောင်းကြီးပုံ၊ (ဓာတ်ပုံ)

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ဥမင်ကိုးဆယ်စေတီကြီးအနီး
ပျံလွန်တော်မူသော အဘယာရာမဆရာတော်
အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ၏ အရိုးအိုးစေတီ၊ (ဓာတ်ပုံ)

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အဘယာရာမ
ဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ်၌
သီတင်းသုံးစဉ်က သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့သည့် သုဝဏ္ဏဝတီအုတ်ကျောင်း
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အရှင်ဝါသေဠာဘိဝံသ

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အရှင်ဇနကာဘိဝံသ
မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် အဘယာရာမကျောင်းတိုက်ကြီးသမိုင်း
အဘယာရာမ သာသနာ့ဝန်ဆောင်ဆရာတော်များ၏
အဖြစ်တော်စဉ် သာသနာ့ဝန်ဆောင်ပုံစသည်တို့ဖြင့်
တန်ဆာဆင်မှုများ ပါဝင်သည်။

(ခ)

မန္တလေးသာသနာဝင်

ကောဒသမတွဲ

မာတိကာ

<u>စဉ်</u>	<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
၁။	နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဩဘာသာဘိဝံသ ထံမှ စာမူချီးမြှင့်ပေးအပ် အကြောင်းကြားစာ	(ဆ)
၂။	မန္တလေးသာသနာဝင်ကျမ်း ဧကောဒသမတွဲ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ နိဒါန်းစကား (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ-အရှင်ကုမာရ)	(ဈ-၃)
၃။	အဘယာရာမတိုက်သာသနာဝင်သမိုင်းအကျဉ်း	၁
၄။	အဘယာရာမတိုက်တော်တည် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ ဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ	၄
၅။	အဘယာရာမတိုက် ဆရာတော်ဖြစ်ခြင်း	၁၆
၆။	ကျမ်းဂန်များ ရေးသားပြုစုတော်မူခြင်း	၁၇
၇။	ကျမ်းဂန်များစွာကို သုတ်သင်တော်မူခြင်း	၁၈
၈။	အဘိဓာန်နိဿယသစ်	၁၉
၉။	မအူပင်မြို့ ဓမ္မိကာရာမဆရာတော် အရှင်သီရိကုမာရ ထေရ်၏ ချီးမွမ်းထောမနာစာ ဂါထာ ၁၂-ပုဒ်	၂၇
၁၀။	သီဟိုဠ်ကျွန်း ပါနဒူရမြို့ အဘယကရုဏာကရကုမုဒလိန္ဒာ ရာမာဓိပတိ နာယကဆရာတော် အရှင်မေဓာနန္ဒထေရ်၏ ချီးမွမ်းထောမနာစာ ဂါထာတော် ၉-ပုဒ်	၃၁
၁၁။	မောဂ္ဂလာန်နိဿယကို ပြုစီရင်တော်မူခြင်း	၃၅

မာတိကာ

(၁)

<u>စဉ်</u>	<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
၁၂။	မောဂ္ဂလာန်ပဋိကာနိဿယ	၆၃
၁၃။	မောဂ္ဂလာနပဋိကာဋီကာနိဿယ	၇၀
၁၄။	သမ္ပန္နစိန္တာနိဿယ	၇၂
၁၅။	မုဂ္ဂဗောဓနိဒါန်း၊ မုဂ္ဂဗောဓနိဿယ	၇၆
၁၆။	ပဏ္ဏာသဋီကာကျမ်း သုတ်သင်ပြင်ဆင်တော်မူခြင်း	၉၂
၁၇။	ပဏ္ဏာသဋီကာနိဒါန်းဟောင်း	၉၃
၁၈။	သံယုတ္တဋီကာကို သုတ်သင်ပြင်ဆင်တော်မူခြင်း	၉၈
၁၉။	ဝိနယဝိနိစ္ဆယပါဌ်	၉၉
၂၀။	ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယပါဌ်	၁၀၀
၂၁။	ပဋိကာဋီကာကို သုတ်သင်ပြင်ဆင်တော်မူခြင်း	၁၀၃
၂၂။	မုဂ္ဂဗောဓနှင့် စာဏကျနီတိပါဌ်ကို သုတ်သင် ပြင်ဆင်တော်မူခြင်း	၁၀၆
၂၃။	အဘယာရာမဆရာတော် လက်ကိုင်ပြုသောကျမ်းများ	၁၀၈
၂၄။	မူလဋီကာနှင့် အနုဋီကာ၊ ၁၇-ခဏ်း ကမ္မဝါစာ	၁၀၈-၉
၂၅။	ဘဝနတ်ထံ ဝင်စံတော်မူခြင်း	၁၁၅
၂၆။	မဟာပညာဗလ စာပြင်မှူးချုပ် ဆရာဉာဏ် ရေးသားအပ်သော အဘယာရာမိက မဟာထေရ ဂုဏာဗိန္ဒု	၁၁၆
၂၇။	ဆရာတော်အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသ ရေးသားချီးကျူး သည့် အဘယာရာမိကထေရဂုဏ်ရည်	၁၁၉
၂၈။	အဘယာရာမိက၏ ဂမ္ဘီရပကတိ	၁၂၄
၂၉။	အဘယာရာမိက၏ ပဋိပတ္တိ	၁၂၈
၃၀။	ရွှေကျင်ဂိုဏ်းနှင့် အဘယာရာမိက	၁၃၀

(ဃ)

မာတိကာ

<u>စဉ်</u>	<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
၃၁။	ဝေါဟာရဘဏ်တိုက်ဖြစ်သော အဘယာရာမိက	၁၃၃
၃၂။	အဘယာရာမိက၏ ထူးခြားသောကျမ်းဂန်များ	၁၃၄
၃၃။	အဘယာရာမိက ထုတိဂါထာများ	၁၄၁
၃၄။	အဘယာရာမိကဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ စာဝါပို့ချပုံ	၁၄၄
၃၅။	စာချတော်မူပုံ လျှောက်ထားပါရစေ	၁၄၅
၃၆။	အဘယာရာမဆရာတော်ကြီး၏ မှတ်သားဖွယ်ရာ ဩဝါဒများ	၁၅၀
၃၇။	အဘယာရာမဆရာတော်ကြီး၏ တစ်နေ့တာကျင့်သုံးမှု	၁၅၁
၃၈။	ဩဝါဒပေးတော်မူပုံ	၁၅၆
၃၉။	ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာပို့ချခြင်း	၁၆၆
၄၀။	အဘိဓာန်ဋီကာသစ်ရေးသားရန် တာဝန်ယူခြင်း	၁၆၈
၄၁။	အဘယာရာမဆရာတော် သက္ကတကျမ်းကျင်တော်မူပုံ	၁၈၂
၄၂။	အဘိဓာန်ကျမ်း နိယဏ္ဍကျမ်းစသည်တို့၌ နှံ့စပ်တော်မူပုံ	၁၈၉
၄၃။	ဒဿနကျမ်းတို့၌ နှံ့စပ်တော်မူပုံ	၁၉၄
၄၄။	ဝေဒမှ ဂါထာတစ်ပုဒ်	၁၉၈
၄၅။	သက္ကတကို ပါဠိပြန်ဆိုရာ၌ သေသပ်ပုံ	၁၉၉
၄၆။	ဦးဆန်းထွန်း(မန်းတက္ကသိုလ်)ဂုဏထောမနာ လျှောက်ထားလွှာ	၂၀၂
၄၇။	အဘယာရာမဆရာတော်ကြီးထံ စာလိုက်ခဲ့စဉ်က	၂၀၉
၄၈။	အတ္ထ	၂၁၂
၄၉။	ပဌမပြန်စာမေးပွဲနှင့်စပ်၍ အဘယာရာမဆရာတော် ၏ သီးခြားထင်မြင်ချက်များ	၂၁၅
၅၀။	မောဂ္ဂလာန်နိဿယ ပဌမအကြိမ်ရိုက်နှိပ်လှူဒါန်း	၂၂၄
၅၁။	မောဂ္ဂလာန်နိဿယ ဒုတိယအကြိမ်ရိုက်နှိပ်လှူဒါန်း	၂၅၄

မာတိကာ

(၁)

<u>စဉ်</u>	<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
၅၂။	မောဂ္ဂလာန်ပဋိကာနိဿယနိဒါန်း	၂၆၃
၅၃။	ဝိသုံဂါမသီမာဝိနိစ္ဆယ	၂၇၂-၂၇၆
၅၄။	တစ်ပေပတ်လည် ဂါမ၊ ဝိသုံဂါမ	၂၇၇
၅၅။	တစ်လက်မပတ်လည် ဝိသုံဂါမ	၂၈၀
၅၆။	ရဟန်းတို့ပြုလုပ်၍ ဖြစ်ကောင်းသော ဝိသုံဂါမ	၂၈၁
၅၇။	အဋ္ဌကထာလာ ဝိသုံဂါမ	၂၈၃
၅၈။	တိုင်းသူပြည်သားတို့ မြေကိုပိုင်ဆိုင်ပုံ	၂၈၃
၅၉။	အစိုးရမင်းတို့ မြေကိုပိုင်ဆိုင်ပုံ	၂၈၄
၆၀။	ပကတိဂါမ ဝိသုံဂါမဖြစ်ပုံ	၂၈၆
၆၁။	မြို့တွင်း၌ ဝိသုံဂါမ မဖြစ်နိုင်ပုံ	၂၉၀
၆၂။	သမိုင်းဝင် ဝိသုံဂါမသိမ်များ	၂၉၇
၆၃။	သီဟိုဠ်ကျွန်း၌လည်း ဝိသုံဂါမ မရှိခဲ့ပုံ	၂၉၇
၆၄။	ဝိသုံဂါမအယူအမှားများ	၂၉၈
၆၅။	အကျဉ်းချုပ်၊	၃၀၃
-	နိဂုံး	၃၀၆
၆၆။	မထွက်ပေါ်ဖူးသေးသည့် အဘယာရာမဆရာ တော်၏ ဝိနိစ္ဆယများ	
	တာလနာဠိကေရာဒိ ပုပ္ဖရသပုစ္ဆာဝိနိစ္ဆယ	၃၀၆
၆၇။	ထန်းရည်စသည် မေးခွန်းလွှာ (မြန်မာပြန်)	၃၀၇
၆၈။	ထန်းရည်စသည် အဆုံးအဖြတ် (မြန်မာပြန်)	၃၀၉-၃၂၂
၆၉။	နဝဂုံပေါသထပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာ	၃၃၅-၃၃၆
၇၀။	စေတီယပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာ	၃၄၁
၇၁။	ဂဏ္ဍိဋ္ဌာန ပုစ္ဆာသုံးရပ်နှင့်အဖြေ	၃၄၈

(၈)

မာတိကာ

<u>စဉ်</u>	<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
၇၂။	ပရိဝါသပုစ္ဆာနှင့်ဝိသဇ္ဇနာကို ပြုစီရင်ပေး	၃၅၁
၇၃။	ပဏ္ဍကဝိနိစ္ဆယ	၃၅၄
၇၄။	ရက္ခိတဂေါပိတ ဝိနိစ္ဆယ	၃၅၈
၇၅။	ဝိသုံဂါမသိမ်၌ ကံပြုအပ်, မပြုအပ် အဆုံးအဖြတ်	၃၆၀
၇၆။	နိရုတ္တိနယ ပိသောဒရာဒိဂဏပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာ	၃၆၅
၇၇။	အလင်္ကာဋီကာပဏာမဂါထာအနက်ပေး	၃၇၀
၇၈။	သိမ်ပုစ္ဆာ ၁၂-ရပ်နှင့်အဖြေ	၃၇၅
၇၉။	ထေယျသံဝါသက ပုစ္ဆာ, ဝိနိစ္ဆယ	၃၈၀-၃၈၂
၈၀။	ဥဒကုက္ခေပသီမာဝိနိစ္ဆယ	၃၈၃-၃၈၆
၈၁။	တာဝကာလိကဒါနဝိနိစ္ဆယ	၃၈၆-၃၈၉
၈၂။	ပုဂံရွှေဂူကြီးကျောက်စာအဖြေလွှာ	၃၈၉
၈၃။	သာသနဒါယာဒဝိနိစ္ဆယ	၃၉၁-၃၉၅
၈၄။	အဘယာရာမအနွယ်ဆရာတော်များ	၃၉၅
၈၅။	ဆရာတော် အရှင်ဇောတမဟာထေရ်	၃၉၆
၈၆။	ဆရာတော် အရှင်ပဒုမမဟာထေရ်	၃၉၇
၈၇။	ပတ္တမြားဆရာတော် အရှင်ဇာဂရ	၄၀၀
၈၈။	ရွှေညောင်ပင်ဆရာတော် အရှင်နန္ဒမာလာ	၄၀၃
၈၉။	ဆရာတော် အရှင်ကုန္ဒာသနိ	၄၀၈
၉၀။	ဆရာတော် အရှင်ဂုဏာလင်္ကာရ	၄၁၀
၉၁။	ဆရာတော် အရှင်နရိန္ဒ	၄၁၁
၉၂။	အဘယာရာမတိုက် ဂဏဝါစက အရှင်နရိန္ဒ ရေးသား အပ်သော မောဂ္ဂလာနက္ခာဒိဝုတ္တိ, သမ္ပန္နစိန္တာစာကိုယ် ဋီကာ ပါဠိနိဒါန်း	-၄၁၂

မာတိကာ

(ဆ)

<u>စဉ်</u>	<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
၉၃။	ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသ	၄၃၀
၉၄။	ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသ ရေးသားပြုစု တော်မူသော ကျမ်းစာအုပ်များ	၄၅၀
၉၅။	ရတနာဒုဏ်ရည်	၄၅၃
၉၆။	အခြေပြုသင်္ဂြိုဟ်	၄၅၉
၉၇။	အခြေပြုသဒ္ဒါ	၄၆၆
၉၈။	သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ	၄၆၈
၉၉။	ဝိထိသုံးချက်စုဘာသာဋီကာ	၄၇၇
၁၀၀။	ဓာတုကထာဆောင်ပုဒ်အရကောက်လင်္ကာ	၄၈၃
၁၀၁။	နေတ္တိအရကောက်လင်္ကာနှင့် စကားပြေ	၄၈၃
၁၀၂။	ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ	၄၈၄
၁၀၃။	ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ	၄၈၆
၁၀၄။	ရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာ	၄၉၀
၁၀၅။	ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ	၄၉၃
၁၀၆။	အနာဂတ်သာသနာရေး	၄၉၈
၁၀၇။	ရုပ်ပုံရှင်ကျင့်ဝတ်	၅၀၃
၁၀၈။	အခြေပြုမင်္ဂလသုတ်	၅၀၄
၁၀၉။	ဗြဟ္မဇာလသုတ်ဘာသာပြန်	၅၀၈
၁၁၀။	သာမညဖလသုတ် မြန်မာပြန်	၅၀၉
၁၁၁။	ဗုဒ္ဓဝင်အမေးအဖြေ	၅၁၀
	= ဒုတိယခန်း မေး/ဖြေသံပေါက်	
	ကဗျာလင်္ကာများ	၅၁၂
	= တတိယခန်း (ဒါနပါရမီဖြည့်တော်မူပုံ)မေးဖြေ	၅၁၄

(၈)

မာတိကာ

စဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

▪ နေက္ခမ္မပါရမိဖြည့်တော်မူပုံ မေးဖြေ	၅၁၆
▪ ပညာပါရမိဖြည့်တော်မူပုံ) မေးဖြေ	၅၁၆
▪ ဝီရိယပါရမိဖြည့်တော်မူပုံ) မေးဖြေ	၅၁၇
▪ ခန္တီပါရမိဖြည့်တော်မူပုံ) မေးဖြေ	၅၁၈
▪ သစ္စာပါရမိဖြည့်တော်မူပုံ) မေးဖြေ	၅၁၉
= အဓိဋ္ဌာန်ပါရမိဖြည့်တော်မူပုံ) မေးဖြေ	၅၁၉
= မေတ္တာပါရမိဖြည့်တော်မူပုံ) မေးဖြေ	၅၂၀
= ဥပေက္ခာပါရမိဖြည့်တော်မူပုံ) မေးဖြေ	၅၀၇
= စတုတ္ထခန်း၊ (တုသိတာ၌ စံတော်မူပုံနှင့် ပဋိသန္ဓေနေပုံ မေးဖြေ	၅၂၁
= ပဉ္စမခန်း၊ (ဖွားမြင်တော်မူသည်မှ ထီးနန်းစံတော် မူသည်ထိ မေးဖြေ)	၅၂၃
= ဆဋ္ဌခန်း၊ (နိမိတ်ကြီးလေးပါးမြင် တောထွက် တော်မူခြင်း မေးဖြေ)	၅၂၄
= သတ္တမခန်း၊ (ရဟန်းပြုသည်မှ ဘုရားဖြစ်သည်ထိ မေးဖြေ)	၅၂၇
= အဋ္ဌမခန်း၊ (ဘုရားဖြစ်သည်မှ ဓမ္မစကြာဟောတော် မူသည်ထိ မေးဖြေ)	၅၂၈
= နဝမခန်း၊ (ဂုဏ်တော်ကိုးပါးအကြောင်း အမေးဖြေ)	၅၃၀
= ဒသမခန်း၊ (ဗုဒ္ဓကိစ္စတော်များနှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ ပုံ မေးဖြေ)	၅၃၂
= ဧကာဒသမခန်း၊ (အလောင်းတော် ပူဇော်ပုံနှင့် ဓာတုပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပုံ မေးဖြေ)	၅၃၅

မာတိကာ

(ဈ)

<u>စဉ်</u>	<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
၁၁၂။	ဘုရားဥပဒေတော်ကြီး	၅၃၈
၁၁၃။	ပါဠိသိက္ခာနှင့် သဒ္ဒါအကျဉ်း	၅၄၀
၁၁၄။	ကထာသလ္လာပသိက္ခာ	၅၄၀
၁၁၅။	ကင်္ခါဘာသာဋီကာ	၅၄၁
၁၁၆။	ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ	၅၄၄
၁၁၇။	ယထာဟစကားချီ သီလက္ခန်ဋီကာဖွင့်ပုံလင်္ကာဖြင့်ပြ	၅၄၇
၁၁၈။	ပါစိတ်ဘာသာဋီကာ	၅၄၈
၁၁၉။	မဟာဝါဘာသာဋီကာ	၅၅၀
၁၂၀။	စူဠဝဂ္ဂဘာသာဋီကာ	၅၅၂
၁၂၁။	ပရိဝါရဘာသာဋီကာ	၅၅၅
၁၂၂။	သီလက္ခန်ဘာသာဋီကာ	၅၅၈
၁၂၃။	ဗုဒ္ဓအရကောဏ်လင်္ကာ	၅၆၁
၁၂၄။	သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ	၅၆၂
၁၂၅။	အဋ္ဌသာလိနိဘာသာဋီကာ	၅၆၃
၁၂၆။	သမ္မောဟဝိနောဒနိဘာသာဋီကာ	၅၆၆
၁၂၇။	လက္ခဏာ ၃-ပါး မထင်နိုင်ပုံပြုလင်္ကာ	၅၆၇
၁၂၈။	ပဓာနိယင်္ဂ်အင်္ဂါ ၅-ပါးလင်္ကာ	၅၆၈
၁၂၉။	စာသင်/စာချ အကျိုးပြုလင်္ကာ	၅၆၈
၁၃၀။	ပဉ္စမကြိမ် အဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ	၅၇၀
၁၃၁။	ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ	၅၇၂
၁၃၂။	ယမကအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ	၅၇၂
၁၃၃။	ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ	၅၇၃
၁၃၄။	အလင်္ကာရဘာသာဋီကာ	၅၇၅

(ည)

မာတိကာ

<u>စဉ်</u>	<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
၁၃၅။	ဘေဒစိန္တာဘာသာဋီကာ	၅၈၁
၁၃၆။	ကစ္စာယနသာရဘာသာဋီကာ	၅၈၄
၁၃၇။	ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ	၅၈၆
၁၃၈။	ဋီကာကျော်နိဿယ	၅၈၈
၁၃၉။	ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်နိဿယ	၅၉၀
၁၄၀။	ဘာသာရေးပြဿနာများအဖြေ	၅၉၁
၁၄၁။	သာသနာတော်ရေး လျှောက်ထားချက်	၅၉၂
၁၄၂။	ဒုလ္လဘကထာကျမ်း	၅၉၃
၁၄၃။	အခြေပြုပဋ္ဌာန်းတရားတော်	၅၉၄
၁၄၄။	ဓမ္မစကြာတရားတော်	၅၉၆
၁၄၆။	အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်	၅၉၇
၁၄၇။	အဋ္ဌကထာအခြေပြု	၅၉၈
၁၄၈။	ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ	၅၉၈
၁၄၉။	ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ	၆၀၁
၁၅၀။	ကြည်ညိုဖွယ်ရာ လင်္ကာများ	၆၀၂
၁၅၁။	နောက်ဆုံးဆယ်လ မြတ်ဗုဒ္ဓ	၆၀၃
၁၅၂။	တစ်ဘဝသံသရာ	၆၀၆
၁၅၃။	နည်းယူဖွယ်ကောင်းသည့် စံနစ် (၁၀)ချက်	၆၀၈
၁၅၄။	ဇရာဗျာဓိတို့နှိပ်စက်ခြင်း၊ ပျံလွန်တော်မူခါနီးထိ အလုပ်လုပ်ခြင်း	၆၁၂
၁၅၅။	ခေါ်လို့မရတော့ပြီ	၆၁၃
၁၅၆။	ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူပြီ	၆၁၃
၁၅၇။	သံဝေဂယူရန်	၆၁၄

မာတိကာ

(၆)

<u>စဉ်</u>	<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
၁၅၈။	သာဓုကိဋ္ဌန အန္တိမဈာပန ပူဇော်ပွဲကျင်းပခြင်း	၆၁၅
၁၅၉။	မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဈာပနပူဇော်ပွဲ အခမ်းအနားတွင် ရွတ်ဖတ်ပူဇော်သော သံဝေဂဂါထာများနှင့် စာတမ်းများ	၆၁၆
၁၆၀။	ကျမ်းပြုအကျော်ဘဝကို သုံးသပ်ပူဇော်ခြင်း(စာတမ်း)	၆၂၀
၁၆၁။	ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသ ဂုဏ်ပြုပူဇော်ပွဲ	၆၂၆
၁၆၂။	အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်အရှင်ပဏ္ဍိတ	၆၂၈
၁၆၃။	ဆရာတော် အရှင်ယောသိတ	၆၃၀
၁၆၄။	အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော် အရှင်အာနန္ဒပဏ္ဍိတာဘိဝံသ	၆၃၂
၁၆၅။	အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်အရှင်ဇာနေယျဗုဒ္ဓိ	၆၃၅
၁၆၆။	အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်အရှင်ဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသ	၆၃၇
၁၆၇။	ဆရာတော်အရှင်ဉာဏဝံသ	၆၄၀
၁၆၈။	အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ ဝါသေဋ္ဌာဘိသိရီပဝရ သာသနဓဇသံယုတ္တဘာဏက၊ ပရိယတ္တိ သာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ (သီးခြားစာချ) သာသနဓဇ သိရီပဝရဓမ္မာစရိယ သိရောမဏိ ဆရာတော်အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသ	၆၄၂
၁၆၉။	ပရိတ်ကြီးနိဿယသစ်ကျမ်း	၆၄၇
၁၇၀။	ဓမ္မနှင့်ဂုဏ် အဖွဲ့စုံကျမ်း	၆၄၉
၁၇၁။	အချိန်ဒါန်းများ ရေးသားစီရင်တော်မူခြင်း	၆၅၀
၁၇၂။	အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော် အချိန်ဒါန်း	၆၅၀
၁၇၃။	အခြေပြုပဋ္ဌာန်းတရားတော် အချိန်ဒါန်း	၆၅၃

(၄) မာတိကာ

<u>စဉ်</u>	<u>အကြောင်းအရာ</u>	<u>စာမျက်နှာ</u>
၁၇၄။	ပဉ္စပကရဏဘာသာဋီကာကျမ်းဦးအမှာ	၆၅၈
၁၇၅။	သာသနဇေယျဝိပဿနာ ဓမ္မာစရိယ ဆရာတော်အရှင်နရပတိ	၆၆၀
၁၇၆။	ဆရာတော်အရှင်ဓမ္မာနန္ဒာဘိဝံသ	၆၆၁
၁၇၇။	သီတာရုံဆရာတော် အရှင်ဥတ္တရာဘိဝံသ	၆၆၃
၁၇၈။	ဆရာတော်အရှင်ဝေပုလ္လာဘိဝံသ	၆၆၅
၁၇၉။	အုန်းနဲ့ဆရာတော်အရှင်ရေဝတ	၆၆၈
၁၈၀။	ဆရာတော်အရှင်ထေရိန္ဒာဘိဝံသ	၆၇၀
၁၈၁။	ကျမ်းပေါင်း ၅၀-ကျော်ပြုစုခြင်း	၆၇၁
၁၈၂။	ဆရာတော်အရှင်ဉာဏဝရာဘိဝံသ	၆၇၃
၁၈၃။	ဆရာတော်အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ	၆၇၅
၁၈၄။	မန္တလေးသာသနာဝင် ဧကာဒသမတွဲကျမ်း အပြီးသတ်ခြင်း	၆၈၃
၁၈၅။	မန္တလေးသာသနာဝင် ဧကာဒသမတွဲနိဂုံး	၆၈၃
၁၈၆။	ဆရာတော် ပခုက္ကူ အရှင်ကေလာသ ရေးသားပြုစုသော ကျမ်းစာအုပ်များ	၆၈၇-၆၉၃

မန္တလေးမြို့၊ ဒက္ခိဏာရာမဘုရားကြီးတိုက်
အတုလကာရုံ ဆင်မင်းကျောင်းဆရာတော်
ဘဒ္ဒန္တဩဘာသာဘိဝံသထံမှ
စာမူချီးမြှင့်ပေးအပ် အကြောင်းကြားစာ

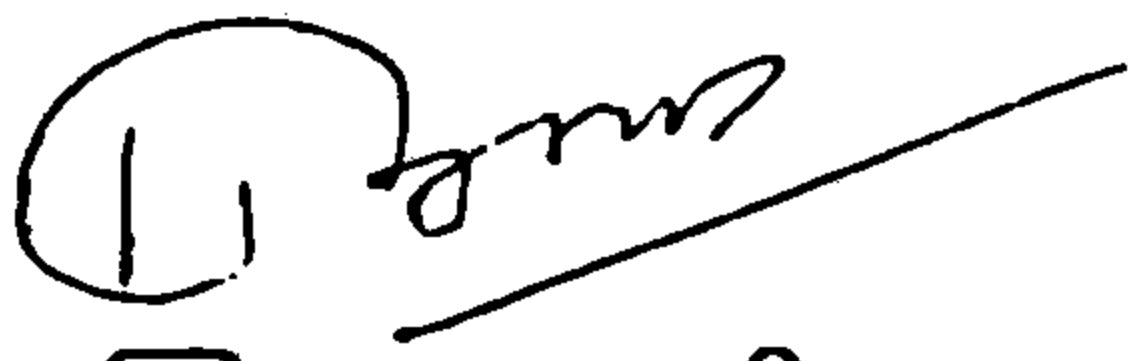
သို့/

အရှင်ကုမာရ
မဟာသိမ်တော်ကြီး ပရိယတ္တိစာသင်တိုက်
ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊

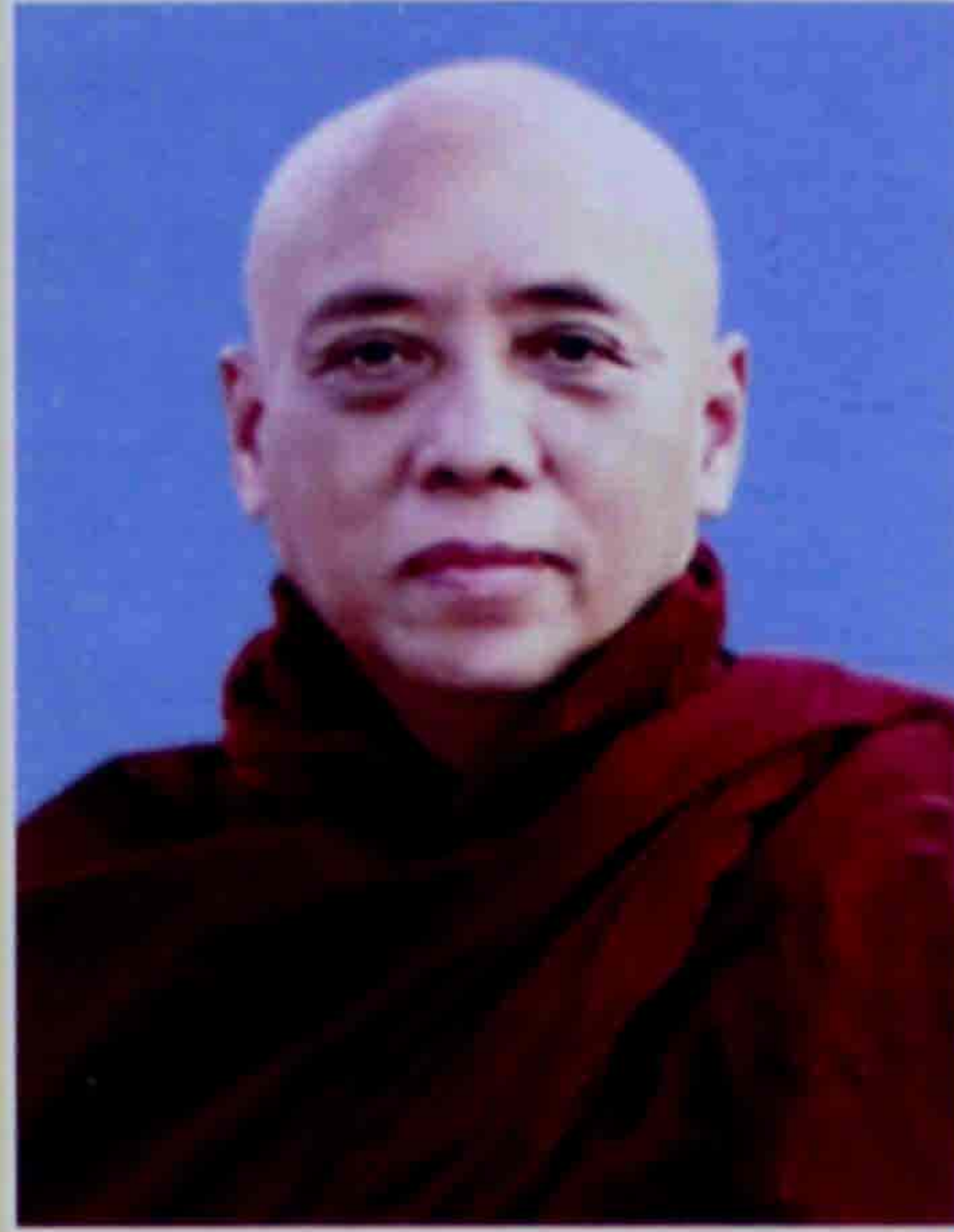
ရက်စွဲ။ ၁၃၇၆-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း ၄-ရက်၊
၂၀၁၄-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၅-ရက်၊ အင်္ဂါနေ့။

ပခုက္ကူဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တကေလာသ (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ ဓမ္မာစရိယ၊
B.A ဂုဏ်ထူး-သီရိလင်္ကာ) ရေးသားပြုစုထားသော မန္တလေးသာသနာဝင်
ကျမ်းစာ အတွဲ-(၈၊၉၊၁၀၊၁၁၊၁၂၊၁၃၊၁၄၊၁၅၊၁၆၊၁၇၊၁၈၊၁၉၊၂၀) လက်နှိပ်စက်
စာမူကြမ်းများကို သာသနာရေးဦးစီးဌာနမှ လက်ခံရရှိခဲ့ပါသည်။

ယင်းမန္တလေးသာသနာဝင် ကျမ်းစာများကို ကျမ်းစာအုပ်အဖြစ်
ရိုက်နှိပ် လှူဒါန်းနိုင်ရန် ပေးပို့အပ်ပါသည်။

ဘဒ္ဒန္တဩဘာသာဘိဝံသ
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဆရာတော်
နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့
ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေ၊ ရန်ကုန်မြို့။

မိမိ၏ အနန္တကျေးဇူးရှင်
 ဆရာသခင် ထေရ်အရှင်မြတ်၏
 ကျေးဇူးဂုဏ်ကို အာရုံပြုရည်မှန်းလျက်
 အမျိုးဘာသာ သာသနာအကျိုး
 သယ်ပိုးဆောင်ရွက်လိုသော
 စေတနာ သဒ္ဓါတရားသက်သက်ဖြင့်သာ
 ဤ ကျမ်းစာအုပ်ကို လက်နှိပ်စက်မှုမှ
 (ကွန်ပျူတာစီ)ပုံနှိပ်မှုသို့ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ၍
 ဓမ္မဒါနပြု လှူဒါန်းခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(Signature)
 အရှင်ကုမာရ
 အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

ရက်စွဲ။ ။ ၁၃၇၇-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့။
 ၂၀၁၅-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ(၂၆)ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့။

**မန္တလေးသာသနာဝင်ကျမ်း
ကောသမတွဲ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ
နိဒါန်းစကား**

မိမိ၏ အနန္တကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တော်မူသော ဆရာတော် အရှင်ကေလာသ (ဓမ္မာစရိယ၊ ဂဏဝါစက၊ B.A.ဂုဏ်ထူး သီရိလင်္ကာ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ) မဟာထေရ်သည် ဝိရိယဓာတ် လွန်ကဲတော်မူလှပါသည်။ နေ့စဉ် ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ၊ အဘိဓာနပုဒ်ပိကာ၊ ဓမ္မပဒ၊ အပါဒါန်-အစရှိသော အာဂုမ်နှုတ်တက် အရကျက်ထားသော ကျမ်းစာများကို ပြန်လှန်အလွတ်ရွတ်ဆိုခြင်း အစရှိသော စာကျက်စာပြန်လုပ်ငန်းတို့ကိုလည်း ပရိစယ အာသေဝနသတ္တိဖြစ်အောင် အားထုတ်တော်မူပါသည်။ နိကာယ်ပိဋကတ်တော်တို့ကို ချပို့ရန်အတွက် ပြင်ဆင်ခြင်းလုပ်ငန်း၊ ကျမ်းစာပြုစုရေးသားမှုလုပ်ငန်းတို့ဖြင့်သာ လူ့ဘဝ၏အချိန်ကို တန်ဖိုးရှိရှိ အသုံးချနိုင်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်ပါသည်။

၁၃၇၃-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုပြီးချိန်၌ နောင်တော်အရင်းပမာဖြစ်သော ဝိမုတ္တိတောင်ဆရာတော် အရှင်လောတိကထေရ်၏ ကျန်းမာရေးကိစ္စကို ကြည့်ရှုရန်နှင့် မဟာဝံသပါဠိ(သီဟိုဠ်မှု)စာအုပ်ကို ခေတ္တငှားရမ်းလိုမှု အစရှိသောကိစ္စဖြင့် ပခုက္ကူသို့ သွားရောက်ခဲ့ပါသည်။ မဟာဝံသပါဠိစာအုပ်လည်း အရှင်ပညာသီဟ (ဂဏဝါစက)ထေရ်၏ ကူညီရှာဖွေပေးမှုကြောင့် ရရှိခဲ့ပါသည်။ အရှင်ပညာသာမိ (ဂဏဝါစက၊ သဒ္ဓမ္မဇောတိက)နှင့် အရှင်ပညာသီဟ (ဂဏဝါစက၊ တိပိဋကကာလင်္ကာရ) ထေရ်များက ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရား၏ မန္တလေး သာသနာဝင် (တိုက်ပရိုက်တာစာမူကြမ်း)များကို ရှာဖွေ စုဆောင်းထားကြပြီး မပျောက်မပျက်စေရန် တပါတည်းယူသွားဖို့ လျှောက်ထားကြသဖြင့် မိမိလည်း စာအုပ်များကို ကတ္တူပုံးဖြင့် ထည့်၍ယူခဲ့ပါသည်။ တပည့်-အရှင်တေဇောဘာသ (ဓမ္မာစရိယ၊ M.A.)က ကွန်ပျူတာစာစီပေးပါမည်ဟု လျှောက်ထားသဖြင့် တွေ့ရှိသည့် စာမူများကို ကောက်ယူပြီးပေးလိုက်ပါသည်။ ကွန်ပျူတာစာစီမူများကို ရရှိလာသည့်အခါမှ မန္တလေးသာသနာဝင်၊ စတုဝိသတိမတွဲ ဖြစ်နေသည်ကို သိရပါသည်။

(တ)

နိဒါန်းစကား

ထိုအချိန်မှစ၍ ကတ္ထုပုံထဲကစာမူများကို တစ်တွဲစီထုတ်၍ စိစစ်ကြည့်သည့်အခါ ဧကုန်ဝိသတိမတွဲ-မှ ပဉ္စဝိသတိမတွဲအထိ စာအုပ် ၆-အုပ်စာ ဖြစ်နေကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ကွန်ပျူတာစာစီလုပ်ငန်း အတော်အသင့် ပြီးစီးနေသဖြင့် ပြီးစီးသည့်ကျမ်းစာမှစ၍ စာအုပ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်ရန် ဆုံးဖြတ်ရပါတော့သည်။

မန္တလေးသာသနာဝင်ကျမ်းစာ ပဌမတွဲမှ ပဉ္စဝိသတိမတွဲအထိ ကျမ်းစာများကို သာသနာရေးဦးစီးဌာနသို့ ဆရာတော် သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်က ပေးအပ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းကျမ်းစာများအနက် ပဌမတွဲမှ ပဉ္စမတွဲအထိ စာအုပ်အဖြစ် သာသနာရေးဦးစီးဌာနက ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေပြီးဟု သိရပါသည်။ ကျန်အတွဲများ ယခုအချိန် ထုတ်ဝေသည်ကို မတွေ့ရပါ။

ထို့ကြောင့် မန္တလေးသာသနာဝင် (စာမူကြမ်း) ၆-တွဲကို သုတေသီတို့အတွက် ရိုက်နှိပ်လှူဒါန်းခွင့်ပြုပါရန် (နိုဝင်ဘာ ၈-ရက်၊ ၂၀၁၂) နေ့စွဲပါ စာဖြင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာနသို့ တင်ပြခွင့်တောင်းခဲ့ပါသည်။ (နိုဝင်ဘာ ၁၆-ရက်၊ ၂၀၁၂) နေ့စွဲပါစာဖြင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာနက ခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။ စာမူများသည် ဆရာတော်ဘုရား ပြန်လည်စိစစ်ခြင်းမရှိသော လက်နှိပ်စက်စာမူများဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ လက်နှိပ်စက်စာမူများကို မိမိသင့်သလို ပြန်လည်စိစစ်၍ စာအုပ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်လှူဒါန်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပြန်လည်စိစစ်ရန်ကိစ္စမှာ - မိမိမကျွမ်းကျင်သော လုပ်ငန်းဖြစ်နေ၍ မစိစစ်နိုင်တော့ပါ။ သုတေသီများ လိုအပ်သလို အသုံးပြုနိုင်ရန် ရိုက်နှိပ်လှူဒါန်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့အတွက် လိုအပ်ချက်များ မှားယွင်းချက်များ အသင့်အတင့် ပါရှိနေသည်ကို ပြင်ဆင်၍ အသုံးပြုတော်မူပါရန် မေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါသည်။

မိမိသည် ဆရာသခင် အနန္တကျေးဇူးရှင်၏ ဗုဒ္ဓသာသနာ့သမိုင်း မှတ်တိုင်များအဖြစ် စိုက်ထူခဲ့သော ကျမ်းစာတို့ကို အနန္တကျေးဇူးဂုဏ်တော်များကို တတ်နိုင်သမျှ ပူဇော်လိုသဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုကျမ်း

စာများ ထွက်ပေါ်လာရေးအတွက် အရှင်တေဇိန္ဒာစာရ (ဓမ္မာစရိယ၊ M.A မဟာစည်)၊ အရှင်တေဇောဘာသ (ဓမ္မာစရိယ၊ M.A)နှင့် တပည့်-ကျောင်းသား မောင်အောင်ကျော်ဇော-တို့က စိတ်ရှည်ရှည်ဖြင့် ကွန်ပျူတာစာစီပြီး ကျမ်းစာ လက်နှိပ်စက် မူကြမ်းများမှတစ်ဆင့် ကွန်ပျူတာစာမူဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက် ပေးကြပါသည်။

- = ၂၀၁၃-ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် မန္တလေးသာသနာဝင် အတွဲ-၂၄ (စတုဝိသတိ မတွဲ)ကျမ်းကို ပထမအကြိမ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊
- = ၂၀၁၃-ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် မန္တလေးသာသနာဝင် အတွဲ-၂၁ (ဧကဝိသတိမတွဲ)ကျမ်းကို ဒုတိယအကြိမ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊
- = ၂၀၁၃-ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် မန္တလေးသာသနာဝင် အတွဲ-၂၂ (ဒွါဝိ သတိမတွဲ)ကျမ်းကို တတိယအကြိမ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊
- = ၂၀၁၄-ခုနှစ်၊ မေလတွင် မန္တလေးသာသနာဝင် အတွဲ-၂၅ (ပဉ္စဝိသတိ မတွဲ) ကျမ်းကို စတုတ္ထအကြိမ်အဖြစ် လည်းကောင်း။
- = ၂၀၁၄-ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် မန္တလေးသာသနာဝင် အတွဲ-၂၃ (တေဝိသတိမတွဲ)ကျမ်းကို ပဉ္စမအကြိမ်အဖြစ်လည်းကောင်း။
- = ယခုတဖန် ၂၀၁၅-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် မန္တလေးသာသနာဝင် အတွဲ- ၁၁(ဧကာဒသမတွဲ)ကိုလည်းကောင်း အသီးသီး ထုတ်ဝေလျှုဒါန်းနိုင်ခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါသည်။

မန္တလေးသာသနာဝင် စာမူကြမ်းများ ထပ်မံရရှိခြင်း

တစ်နေ့တွင် မိမိကိုယ်တိုင် မဟာနာယကဆရာတော်ကြီးများ သီတင်း သုံးတော်မူသည့် ကျောင်းဆောင်သို့သွားရောက်ပြီး နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယက အဖွဲ့ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဩဘာသာဘိဝံသ (အတုလကာရီဆင်မင်း ဆရာတော်၊ ဘုရားကြီးတိုက်၊ မန္တလေး)ထံ မန္တလေးသာသနာဝင်ကျမ်းစာအုပ် ကိစ္စရပ်များ လျှောက်ထားကာ ဆရာတော်က တာဝန်ရှိဒကာများကို တစ်ဆင့် ညွှန်ကြားပြီး ရှာဖွေစုဆောင်းခိုင်းခဲ့ပါသည်။

(၅)

နိဒါန်းစကား

ဆရာတော်၏ လမ်းညွှန်ချက်နှင့် တာဝန်ရှိဒကာများ၏ ရှာဖွေပေးမှုကြောင့် မန္တလေးသာသနာဝင် အတွဲအမှတ် (၈/၉/၁၀/၁၁/၁၂/၁၃/၁၄/၁၅/၁၈/၁၉/၂၀) ကျမ်းစာအုပ်များကို တစ်စုတည်း တပေါင်းတည်း ရရှိခဲ့ပါသည်။ အတွဲအမှတ် (၆/၇/၁၆/၁၇) ကျမ်းစာအုပ် ၄-အုပ်ကို ရှာမတွေ့သေး၍ မိမိလက်ထဲသို့ မရောက်ရှိသေးပါ။ မိမိလည်း ၎င်းကျမ်းစာအုပ် (၁၁-တွဲ) ၁၁-အုပ်ကို ယူလာပြီး တပည့်များအား ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။ “တပည့်-ဒေါက်တာအရှင်ဥက္ကဋ္ဌကလက်နှိပ်စက်စာမူကြမ်းများကို ကွန်ပျူတာစာမူဖြစ်အောင် ကြိုးစားဆောင်ရွက်ပေးပါမည်” ဟု လျှောက်ထားခဲ့ပါသည်။

မိမိဆရာသခင်ကိုယ်တိုင် ခက်ခဲပင်ပမ်းကြီးစွာ ကြိုးစားရေးသားခဲ့သော သာသနာဝင် ကျမ်းစာအုပ်မူကြမ်းများ လက်ထဲရောက်ရှိလာသည့်အတွက် များစွာပင် ကျေနပ်ဝမ်းမြောက်ခဲ့ရပါသည်။ မန္တလေးဘုရားကြီးတိုက်၊ အတုလကာရီဆင်မင်းဆရာတော် (နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဆရာတော်) နှင့် တာဝန်ရှိဒကာများကိုလည်း အထူးပင် ကျေးဇူးတင်မဆုံး ဖြစ်ရပါသည်။

ဦးအောင်မွန်(မြတ်ဆုမွန်၏)စေတနာ

အဘယာရာမဆရာတော်အစရှိသော ဆရာတော်များ၏ စာအုပ်များ မိမိထံ၌ မရှိပါ။ တချို့နေရာ၌ သံသယရှိနေပါသည်။ ဦးအောင်မွန်အား မေးမြန်းသည့်အခါ “အတော်များများ ရှိကြောင်း” လျှောက်ထားသဖြင့် ယင်းစာမူများနှင့် တိုက်ဆိုင်ပြင်ဆင်ပေးရန် အပ်နှံလိုက်ပါသည်။ ဦးအောင်မွန် (မြတ်ဆုမွန်) ၏ ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ချက်များကို တွေ့ရသဖြင့် ယင်းစာမူနှင့် အဘယာရာမဆရာတော်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကြောင်းအရာများ သန့်သွားပါသည်။ ယင်းအတွက်ကြောင့် ဦးအောင်မွန်(မြတ်ဆုမွန်)အား အထူးပင် ကျေးဇူးတင်ဝမ်းမြောက်ပါကြောင်း ပြောကြားလိုပါသည်။

လက်နှိပ်စက် စာမူကြမ်းများကို ကွန်ပျူတာမူဖြစ်အောင် စာစီ စာရိုက်ပေးကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားလည်းကောင်း၊ တပည့်ဖြစ်သူ- ဒေါက်တာအရှင်ဥက္ကဋ္ဌ

(ဆရာတပည့်-မြစ်ကျိုး)နှင့် အရှင်နန္ဒသီရိ (ရွှေမြေ-နန္ဒ)တို့က ကျမ်းစာအုပ်ပုံစံ ဖြစ်အောင် အဖက်ဖက်က ပုံဖော်ဆောင်ရွက်ပေးကြပါသည်။ စေတနာရှင်များက ထက်ထက်သန်သန်ဖြင့် လှူဒါန်း ထောက်ပံ့ကြပါသည်။ ပုံနှိပ်တိုက်၊ စာအုပ်ချုပ် လုပ်အားရှင်များကလည်း ပံ့ပိုးကူညီကြပါသည်။ ဤအကြောင်းတရားပေါင်း များစွာ၏ ကျေးဇူးပြုမှုကြောင့် ကျမ်းစာအုပ်အဖြစ် ပေါ်ထွက်လာသော “မန္တလေး သာသနာဝင် ဧကာဒသမတွဲ” မိမိ၏ အနန္တကျေးဇူးရှင်၏ သာသနာပြု လုပ်ငန်းကို သုတေသီတို့လက်သို့ အရောက် ပို့ဆောင်ပေးလိုက်ပါသည်။ ကျေးဇူး တင်ထိုက်သူ ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့ကိုလည်း ကျေးဇူးတင် ဝမ်းမြောက်စွာဖြင့် မှတ်တမ်းတင်အပ် ပါသည်။

အထူးသဖြင့် ဤမန္တလေးသာသနာဝင် စာမူများသည် အဟောင်းမှ အသစ်သို့ ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းမှာ ငွေရေးကြေးရေးထက် မိမိဆရာထေရ်အရှင်၏ မူရင်းစာမူများကို ဖော်ထုတ်ပေးနေခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ သာသနာတော်အတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေဖို့ သုတေသီပညာရှင်များ လိုအပ် သလို အသုံးပြုနိုင်ဖို့ရန်သာ ရည်ရွယ်ပါသည်။

သုဇနာနံ ပသာဒါယ၊ သုဇနဿ ဝိရဠိယာ။
 သုဇနာနံ ကမ္မံ ကတွာ၊ ပဏ္ဍိတာ သုဇနာ သဒါ။

အရှင်ကုမာရ

(အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)

ပါမောက္ခချုပ်ဆရာတော်

နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်(ရန်ကုန်)

၁-၁-၂၀၁၅၊ စနေနေ့။

ရည်ရွယ်ချက်မှန်

ဆရာပြုရာ

ဤကျမ်းစာ

သာသနာအတွက် ဖြစ်ပါသည်။

တန်ဖိုးသိသိ

တန်ဖိုးရှိ

ကဝိရင်လူ ယူကြမည်။

ဆရာ့ကျေးဇူး

ဂုဏ်အထူး

အထူးသိ၍ ဆပ်ပါသည်။

**မန္တလေးသာသနာဝင်
ကောဒသမတွဲကျမ်း
ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်**

လေ့လာရမည့် သာသနာဝင်ကျမ်းကြီး ။ ။ ဤမန္တလေးသာသနာဝင်
ကောဒသမတွဲကျမ်းကြီးသည်လည်း ရည်ရွယ်ချက်ကြီးမားစွာဖြင့် ကျမ်းပြု၊ စာချ
သာသနာပြုကြမည့် ပရိယတ္တိသာသနာ့ဝန်ဆောင်အမျိုးဘာသာ သာသနာပြု
ရဟန်းတော်များ၊ သာသနာ့သမိုင်းကို လေ့လာကြသည့် သမိုင်းသုတေသီများ၊
သာသနာတော်ကို ကြည်ညိုကြသည့် ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာများ လေ့လာရမည့်
သာသနာ့သမိုင်းကျမ်းကြီးဖြစ်လေသည်။

ရေးသားပြုစုခြင်း ။ ။ မိမိသည် နိုင်ငံတော်ကောင်စီဝင် ဦးလှမောင်၊ သာသနာ
ရေး ဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးကြည်ညွန့် စသူတို့၏ တောင်းပန်လျှောက်
ထားသဖြင့် မန္တလေးသာသနာဝင်ကျမ်းကြီးများကို ရေးသားပြုစုတည်းဖြတ်
သုတ်သင်ခဲ့ရာ ယခုတဖန် မန္တလေးသာသနာဝင် ကောဒသမတွဲကျမ်းကြီး ပြီးစီးပြန်
လေသည်။

ပါဝင်သောအချက်အလက်များ ။ ။ မန္တလေးသာသနာဝင် ကောဒသမတွဲ
ကျမ်းကြီး၌ အဘယာရာမတိုက်သမိုင်း အကျဉ်းကို ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြထားပါသည်။
၎င်းပြင် အဘယာရာမတိုက် တိုက်တော်တည် ရွှေကျင်နိကာယဥက္ကဋ္ဌ ဓမ္မသေနာ
ပတိ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ ဆရာတော်
ဘုရားကြီး၏ အဖြစ်တော်စဉ်ကိုလည်း ဆရာတော်ကြီး ပြုစုစီရင်တော်မူခဲ့သော
ကျမ်းစာများသမိုင်းနှင့် စာပေများ၊ ဖြတ်ထုံးများကိုပါ ထည့်သွင်း၍ ပြည့်စုံစွာ
ဖော်ပြထားပါသည်။ ၎င်းပြင် အဘယာရာမတိုက် ဂဏဝါစကဆရာတော်များ၊
အဘယာရာမတိုက်ထွက် သာသနာ့ဝန်ဆောင်ဆရာတော်များ၏ အဖြစ်တော်စဉ်
ကိုလည်း စာပေသမိုင်း စသည်သွင်း၍ ဖော်ပြထားရာ စာပေပို့ချ ကျမ်းစာပြုစု
သာသနာပြုကြမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ များစွာပင် အကျိုးရှိပါလိမ့်မည်။

(၆)

ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်

ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသအဖြစ်တော်စဉ် ။ ။ ထူးထူးချွန်ချွန် အဘယာရာမတိုက်၌ နှစ်ပေါင်း ၁၃-နှစ်ခန့် သီတင်းသုံး စာပေချပို့ကျမ်းပြုစုပြီး အမရပူရမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့ကာ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်ကြီးတည်ထောင်၍ ဆက်လက် စာပေချပို့ ကျမ်းဂန်ပေါင်း ခြောက်ဆယ်ကျော်ပြုစု သာသနာ့အလုပ်ကို အားထုတ်ကြိုးပမ်းတော်မူခဲ့သော အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော် အရှင်ဇနကာ ဘိဝံသ၏ အဖြစ်တော်စဉ်ကိုလည်း စာပေသမိုင်းကိုပါ ထည့်သွင်း၍ ကျယ်ဝန်းစွာ ဖော်ပြထားပါသည်။

ထူးချွန်သော အဘယာရာမတိုက်ထွက်များ ။ ။ အဘယာရာမတိုက်ထွက် ဆရာတော်သံဃာတော်များ များစွာရှိသော်လည်း အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ် တော်ရ၊ ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ၊ သာသနဓဇသီရိ ပဝရ ဓမ္မာစရိယဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ စသည့် ထူးချွန်သော သာသနာ့ဝန်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ် များ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအဖြစ်တော်စဉ် လုပ်ဆောင်ချက်တို့ကို ဖော်ပြထားပါသည်။

အမြွက်မျှဖော်ပြခြင်း ။ ။ ယင်းသို့ ထုတ်ပြရေးသားသော်လည်း အဘယာရာမ တိုက်ထွက် ထူးချွန်သည့်ပညာရှင် သာသနာ့ဝန်ဆောင်များမှာ များစွာပင် ကျန်ရှိ ပါသေးသည်။ စင်စစ်တမူကား ဤသာသနာဝင်ကျမ်း၌ အမြွက်မျှ ထုတ်ပြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ကြည့်ရှုလေ့လာသံဝေဂယူ၊ ဖြူစင်သော သဒ္ဒါဖြင့် သာသနာပြုနိုင်ကြပါစေ။

များလှစွာသော အလုပ်ကိစ္စတွေကြားမှ ရှာဖွေပြုစုရေးသားအပ်သော ဤမန္တလေးသာသနာဝင် ကောဒသမတွဲကျမ်းကြီးကိုလည်း မြတ်မြတ်နိုးနိုး အထပ် ထပ် ဖတ်ရှုလေ့လာ၍ သံဝေဂယူဖြူစင်သော သဒ္ဒါတရားဖြင့် ဘုရားဖိနော် သာသနာတော်ကြီး သန့်ရှင်းတည်တံ့ ပြန့်ပွားအောင် ကြိုးပမ်းအားသစ်နိုင်ကြပါစေဟု ဆန္ဒပြုပါသည်။

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဗုဒ္ဓပုဏ္ဏာမ

သာသနံ ပဌပေတွာန၊ စိရံ ဣဒံ သုမာပယံ။
ဝန္ဒာမိ သိရဿာ တမ္ပိ၊ ဂန္ထကိစ္စေ သုသံယုတော။

ယော ဘဂဝါ၊ ဘုန်းတော်မကိုဋ် ဆောင်းစိုက်တော်မူ သယမ္ဘုထွတ်ထား အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။ သာသနံ-သာသနာဝံသံ၊ ကိုယ်တော်မြတ်စွာ သာသနာအနွယ်အဆက်ကို။ ဝါ၊ သဒ္ဓမ္မသုံးဖြာ သာသနာတော် အနွယ်အဆက် ကို။ ပဌပေတွာန၊ ကရုဏာရှေးရှု ထားတော်မူပြီး၍။ ဣဒံ၊ ဤသဒ္ဓမ္မသုံးဖြာ သာသနာတော်စက်ကို။ စိရံ၊ မြင့်ရှည်မြားမြောင် နှစ်ငါးထောင်ရှည် ကာလ တည်အောင်။ သုမာပယံ၊ ဝေနေများစွာ သတ္တဝါအား သံသာနှောင်ညွတ် လွတ်ရန် ရည်ရော် ဖန်ဆင်းတည်ထောင်တော်မူခဲ့လေပြီ။ တမ္ပိ ဘဂဝန္တံ၊ ဘုန်းတော်မကိုဋ် ဆောင်းစိုက်တော်မူ သယမ္ဘုထွတ်ထား ထိုမြတ်စွာဘုရားကိုလည်း။ ဝါ၊ သဒ္ဓမ္မ သုံးဖြာ သာသနာကို ကာလကြာရှည် တည်အောင်ဖန်ဆင်း တရားမင်းထွတ်ထား ထိုမြတ်စွာဘုရားကိုလည်း။ ဂန္ထကိစ္စေ၊ ကျမ်းပြုစာချ ကိစ္စအဝဝ၌။ သုသံယုတော၊ ပညာသံဝတ္တနိက ရှေးကမ္မကြောင့် မကွာနေည ယှဉ်ခွင့်ပြုခွင့်ကို ရရှိပါသော။ အဟံ၊ အရှင်ကေလာသ ခေါ်ဝေါ်ကြသား နှစ်ပါးနာမ်ရုပ် အကျွန်ုပ်သည်။ သိရဿာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ ဝန္ဒာမိ၊ ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏။

(မိမိသည် မန္တလေးသာသနာဝင် ဧကာဒသမတွဲ ထိုကျမ်းကြီးကို ရေးသားပြုစု စီရင်ရာ၌ အန္တရာယ်ကင်းပျောက် ကျမ်းပြီးမြောက်ခြင်းကို လွန်စွာ အလိုရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အသင်္ချေအနန္တ ဂုဏ်များသခင် ဘုရားရှင်ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးဦးချပါသည်။ ယင်းသို့ ဘုရားဇိနော်အား ပူဇော်ရသဖြင့် ဗုဒ္ဓါရမ္မဏပီတိဖြင့် ကာယခွန်အား ဉာဏခွန် အားတွေ ပြည့်လျှမ်း ပြီး ဤမန္တလေး သာသနာဝင် ဧကာဒသမတွဲကျမ်းကြီး အောင်လံ စိုက်ဆောက် ပြီးမြောက်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။)

(၁)

ဓမ္မပုဏ္ဏာမ

ဓမ္မပုဏ္ဏာမ

ဗုဒ္ဓေါပိ ဘာဝေတွာ စေဝ၊ သစ္စိကတွာ နိရန္တရံ။
တံ ဓမ္မံ အဘိဝန္ဓာမိ၊ ဗုဒ္ဓတ္ထံ သမုပါဂတော။

ဗုဒ္ဓေါပိ၊ အသင်္ချေအနန္တ နှိုင်းဆမမြင် ဂုဏ်တော်များသခင် ဘုရားရှင် သည်သော်မှလည်း။ ယံ ဓမ္မံ၊ အကြင်မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ဓမ္မက္ခန်ဟု ဆယ်တန် ထင်ပေါ် တရားတော်ကို။ နိရန္တရံ၊ အစဉ်မပြတ် ကြားမလပ်အောင်။ ဘာဝေတွာ စေဝ၊ ဖြစ်စေပြီး ပွားစေတော်မူပြီး၍လည်းကောင်း။ သစ္စိကတွာ၊ ကိုယ်ထိလက် ရောက် မျက်မှောက်ပြုတော်မူပြီး၍လည်းကောင်း။ ဗုဒ္ဓတ္ထံ၊ ဘုရားမြတ်စွာ၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ဘုရားမြတ်စွာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်သို့။ သမုပါဂတော၊ ကိလေသာစက်သုံး ထောင်ဝက်ဟူ ရန်သူအလုံး ချေမှုန်းဖျက်ဖျောက် ရောက်တော်မူခဲ့လေပြီ။ တံ ဓမ္မံအပိ၊ ထိုမဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ဓမ္မက္ခန်ဟု ဆယ်တန်ထင်ပေါ် တရားတော်ကိုလည်း။ အဘိဝန္ဓာမိ၊ ဘယ၊ လာဘ စသည်အပြစ် မညစ်မလူး အထူးအားဖြင့် ရှိခိုးပါ၏။

(ဘုရားရှင်အား ရှိခိုးပြီး တရားတော်ကို ရှိခိုးပူဇော်ရသဖြင့်လည်း အာယု၊ ဝဏ္ဏ၊ သုခ၊ ဗလ၊ ပဋိဘာန စသော အကျိုးတွေကို ပုံသေမုချရပြီး မိမိပြုစုစီရင်သည့် မန္တလေးသာသနာဝင် ဧကာဒသမတွဲကျမ်းကြီး အန္တရာယ်ကင်းစင် အောင်မြင်ပြီးမြောက် လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ “ဗုဒ္ဓေါပိ ဘာဝေတွာ စေဝ သစ္စိကတွာ နိရန္တရံ” အစရှိသော ဂါထာဖြင့် တရားတော်ကိုလည်း ရှိခိုးပူဇော်ပါသည်။)

သံဃပုဏ္ဏာမ

ဩရသာနံ မုနိန္ဒဿ၊ မာရသေနဝိယာတိနံ။
ပုတ္တာနံ အရိယသံဃံပိ၊ ဂဏံ ဝန္တာမိ အာဒရံ။

မုနိန္ဒဿ၊ အဂါရိကစသည်အပြား မုနိများ၏ ဦးဖျားပရမေ သုံးလူ့ဆွေ
ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏။ ဩရသာနံ၊ တရားရင်နှစ် သားတော်စစ်
ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော။ မာရသေနဝိယာတိနံ၊ မာရ်နတ် မာရ်နတ်၏ ကိလေ
သာစစ်တပ် အကုန်လုံးကို ချေမှုန်းဖြေ ဖျောက်တော်မူကြကုန်သော။ ပုတ္တာနံ၊
သားတော်တို့၏။ ဂဏံ၊ သင်္ချာ တွက်စစ်ရှစ်ယောက် အပေါင်းဖြစ်သော။ အရိယ
သံဃံအပိ၊ ကိလေသာဟူ မြူမျှမကပ် အရိယာ သံဃာတော်မြတ်ကိုလည်း။
အာဒရံ၊ လေးမြတ်ကြည်ညို ရိုသေလှစွာ။ ဝန္တာမိ၊ သဒ္ဓါအစွမ်း ပညာလွမ်းလျက်
ချီးမွမ်းပါ၏။ ဝါ၊ ရှိခိုးပါ၏။

(မိမိသည် “ဩရသာနံ မုနိန္ဒဿ” စသောဂါထာဖြင့် အရိယာ သံဃာတော်မြတ်
အပေါင်းကိုလည်း ရှိခိုးပါသည်။ ယင်းသို့ အရိယာ သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းကို ရှိခိုး
ရသဖြင့်လည်း အန္တရာယ် တစ်စုံတစ်ခု မသန်းဘဲ ဤမန္တလေးသာသနာဝင် ဧကာဒသမ
တွဲကျမ်းကြီး ပြီးစီးအောင်မြင်အောင် ရေးသားပြုစုနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။)

(ယ)

အာစရိယပုဏ္ဏာမ

အာစရိယပုဏ္ဏာမ

နမာမိ ထေရသေဋ္ဌေပိ၊ တိပေဋကဝိသာရဒေ။

သီလာဒိ ဂုဏသံယုတ္တေ၊ ထေရေသု နိန္ဒမာနသော။

ထေရေသု၊ ကျေးဇူးတောင်ညို ကဲပိုတုံလတ် ဆရာသခင် မဟာထေရ် အရှင်သူမြတ်တို့၌။ နိန္ဒမာနသော၊ ညွတ်ယိမ်းကိုင်းရှိုင်းသော စိတ်ရှိသော။ အဟံ၊ အရှင်ကေလာသ နာမ သမုတ် အကျွန်ုပ်သည်။ တိပေဋကဝိသာရဒေ၊ ပိဋကသုံးပုံ ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာအခန်းခန်း ကျမ်းဂန်တို့၌ ရွံ့ရှားခြင်း ကင်းတော်မူကြကုန် သော။ သီလာဒိဂုဏသံယုတ္တေ၊ သီလသမာဓိ ပညာဂုဏ်၌ ယှဉ်တော်မူကြကုန် သော။ ထေရသေဋ္ဌေပိ၊ ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိသုတာရာမတိုက် တိုက်အုပ်ဆရာတော် အရှင်နန္ဒိယ၊ မန္တလေးမြို့ တောင်ပြင်ဒက္ခိဏာရာမတိုက် အမရပူရကျောင်း ဆရာ တော် အရှင်ဥက္ကံသာဘိဝံသဟူသော မထေရ်မြတ်တို့ကိုလည်း။ နမာမိ၊ ရိုသေ မြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏။

(ပခုက္ကူမြို့၊ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်၊ တိုက်အုပ်ဆရာတော် အရှင်နန္ဒိယ၊ မန္တလေး မြို့၊ တောင်ပြင်ဒက္ခိဏာရာမတိုက်၊ အမရပူရကျောင်းဆရာတော် နိုင်ငံတော်သံဃနာယက အရှင်ဥက္ကံသာဘိဝံသ-ဟူသော ဆရာတော်နှစ်ပါးတို့သည် မိမိအား ရည်ရွယ်ချက် ကြီးမား စွာဖြင့် စာဆိုစေ၍ ချီးမြှောက်တော်မူခဲ့ကြသည်။ ထိုဆရာတော်များကိုလည်း ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးဦးချပါသည်။)

အဘိယာစက ပဋိညာဉ်

ကရိသာမိ သုသမ္ပုဏ္ဏံ၊ ဝံသံ သဗ္ဗင်္ဂသောဘနံ။
ယာစိတော ဒီဃဒဿိဟိ၊ မဟာသယေဟိ သာဓုဟိ။

ဝန္တိတွာ၊ ရတနာသုံးပါး ဆရာသမားတို့ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးဦးချပြီး၍။
ဒီဃဒဿိဟိ၊ အရှည်မြော်မြင် သမိုင်းဝါသနာရှင် ဖြစ်ကြကုန်သော။ မဟာ
သယေဟိ၊ မြင့်မြတ်သော အလိုအဇ္ဈာသယရှိကြကုန်သော။ သာဓုဟိ၊ သူကျိုး
ကိုယ့်ကျိုး ဤနှစ်မျိုးကို သည်ပိုးမပြတ် ပြီးစေတတ်ကုန်သော ဦးလှမောင်၊
ဦးကြည်ညွန့်တို့သည်။ ယာစိတော၊ ရိုသေလေးမြတ် တောင်းပန်အပ်သည်ဖြစ်၍။
သုသမ္ပုဏ္ဏံ၊ မယုတ်ကံလုံ ပြည့်စုံသော။ သဗ္ဗင်္ဂသောဘနံ၊ အလုံးစုံသော သာသနာ
ဝင်အခန်းတိုင်း အစိတ်အပိုင်းတိုင်း၌ တင့်တယ်သော။ ဝံသံ-မန္တလေး သာသန
ဝံသံ၊ မန္တလေးသာသနာဝင် ဧကာဒသမတွဲကျမ်းကြီးကို။ ကရိသာမိ၊ ဂန္ထဓုရ
ကိစ္စလပ်လျား ချိန်အကြား၌ ရေးသားပြုပြင် စီရင်ပေအံ့။

(ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် သာသနာရေး ဦးစီး
ဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ နောက်တွင် ဝန်ထမ်းရွေးချယ် လေ့ကျင့်ရေးအဖွဲ့ဝင်၊
နိုင်ငံတော်ကောင်စီဝင်၊ နိုင်ငံတော်ကောင်စီဝင် အငြိမ်းစား၊ နိုင်ငံဂုဏ်ရည် ပဌမ
ဆင့်ရသူ စသည်ဖြင့် ထင်ရှားသော ဦးလှမောင်၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြား
ရေးမှူးချုပ် ဦးကြည်ညွန့်တို့သည် မိမိအား မန္တလေးသာသနာဝင်ကျမ်းကြီးများ
ပြည့်စုံစွာရေးသားပြုစုပေးရန် အကြိမ်ကြိမ်တောင်းပန်လျှောက်ထားကြသည်။
သို့ဖြစ်၍ မိမိသည် ပိဋကတ်အခြေခံကျမ်းဂန်များ၊ ဘာသန္တရကျမ်းဂန်များ၊
ပိဋကတ်သုံးသွယ် နိကာယ်ငါးရပ် ကျမ်းဂန်များချပို့ယင်း အကြားမှ ရသမျှအချိန်ကို
ရယူသုံးစွဲ၍ မန္တလေးသာသနာဝင် ဧကာဒသမတွဲကျမ်းကြီးကို ပြုစုစီရင်ပါအံ့
ဟူလို။)

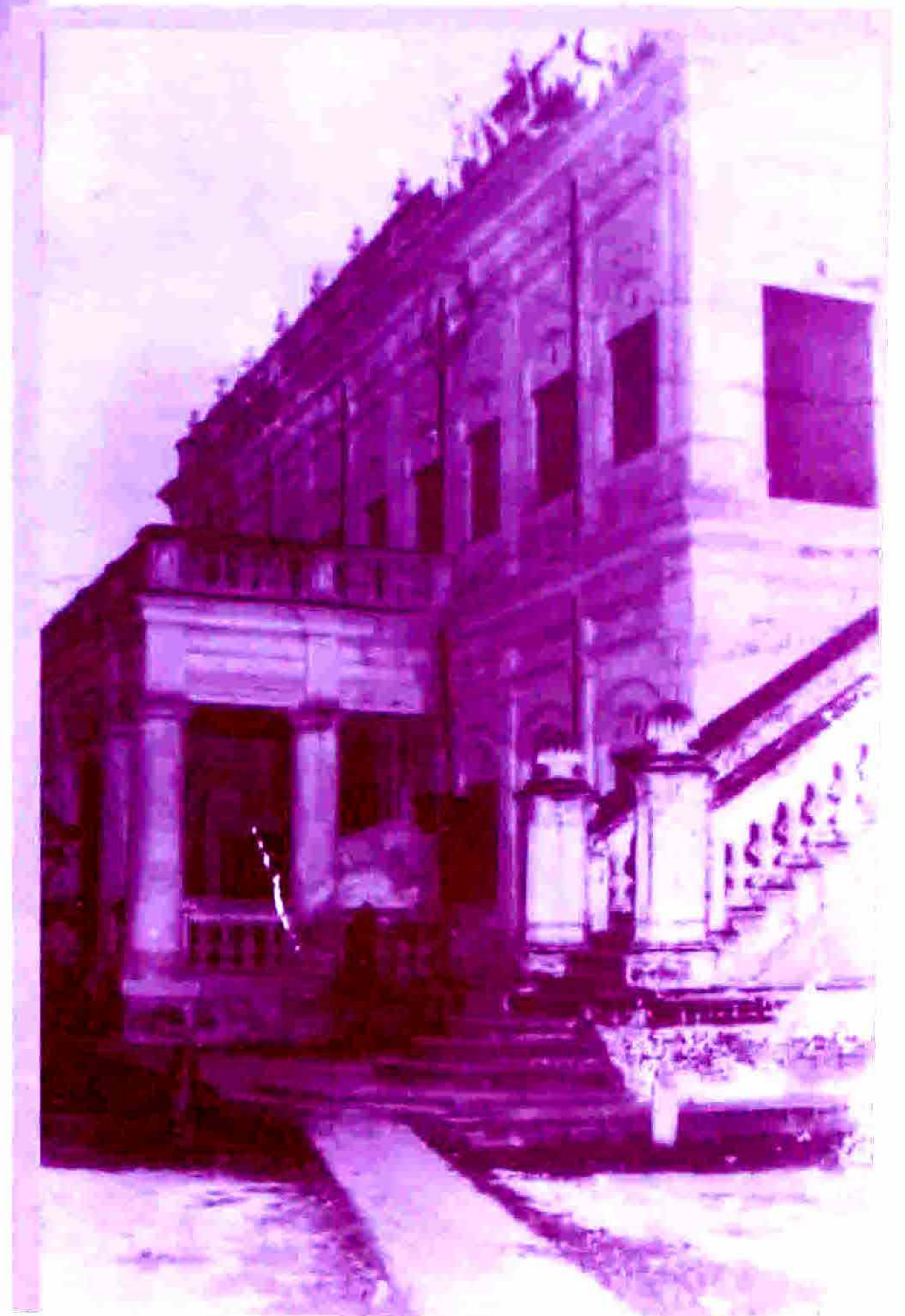
ပဏာမ အဘိယာစက ပဋိညာဉ်ပြီး၏။

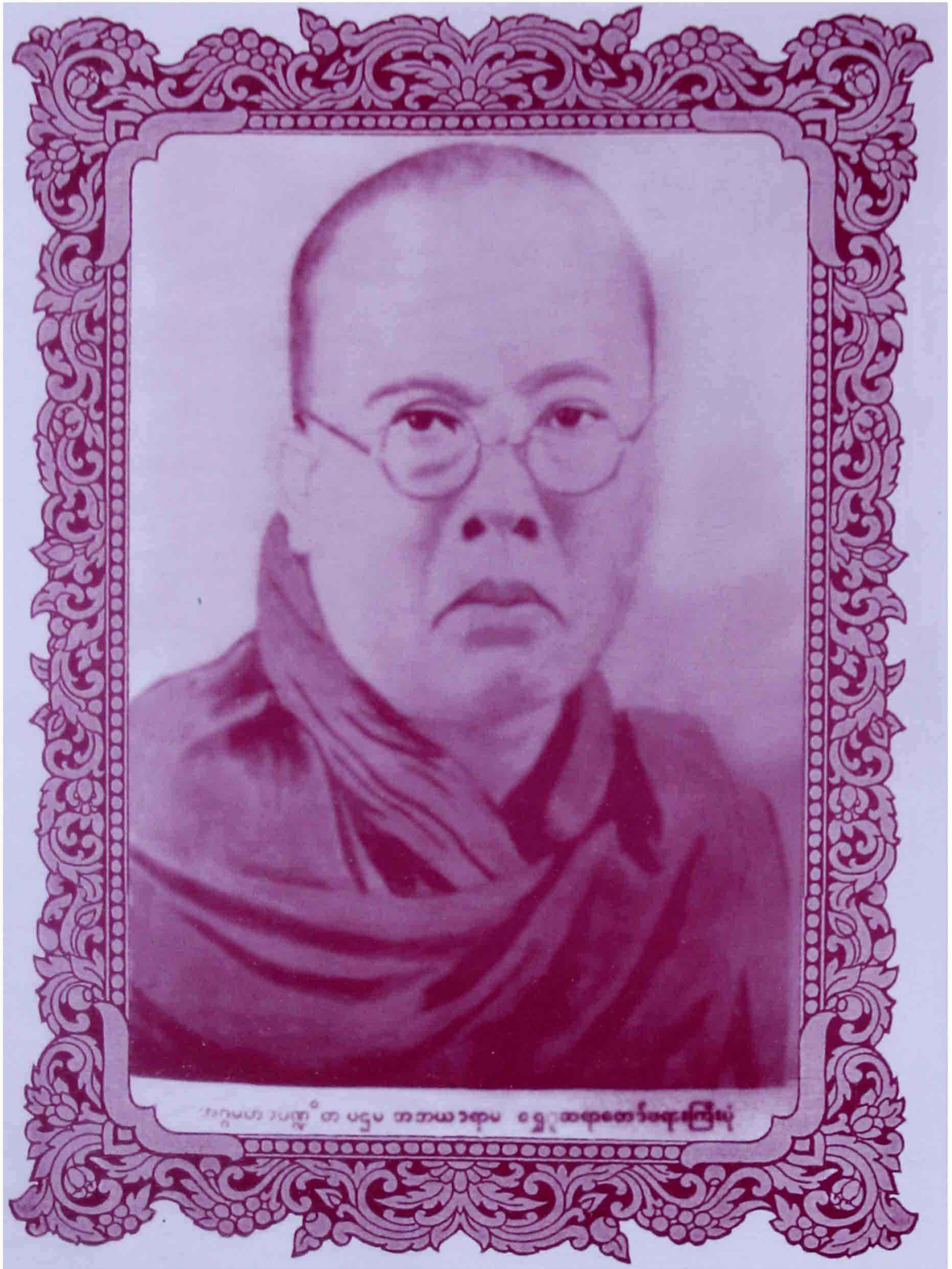

အဘယာရာမတိုက်ကြီး
တောင်ဖက်အဝင်ဝ

အဘယာရာမတိုက်
အလယ်တိုက်ကျောင်းတော်ကြီး

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ
အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာစရတော်
သက်တော် (၆၀) ခန့် အရွယ်တော်

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ
အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ
သက်တော် (၅၀) ခန့် အရွယ်တော်

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ဥမင်ကိုးဆယ်စေတီတော်ကြီးအနီး
စစ်အတွင်း အဘယာရာမ ဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ
သီတင်းသုံး ပျံလွန်တော်မူရာကျောင်းကြီးပုံ

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ဥမင်ကိုးဆယ်စေတီတော်ကြီးအနီး
ပျံလွန်တော်မူသော အဘယာရာမဆရာတော်
အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ ၏ အရိုးအိုး စေတီ

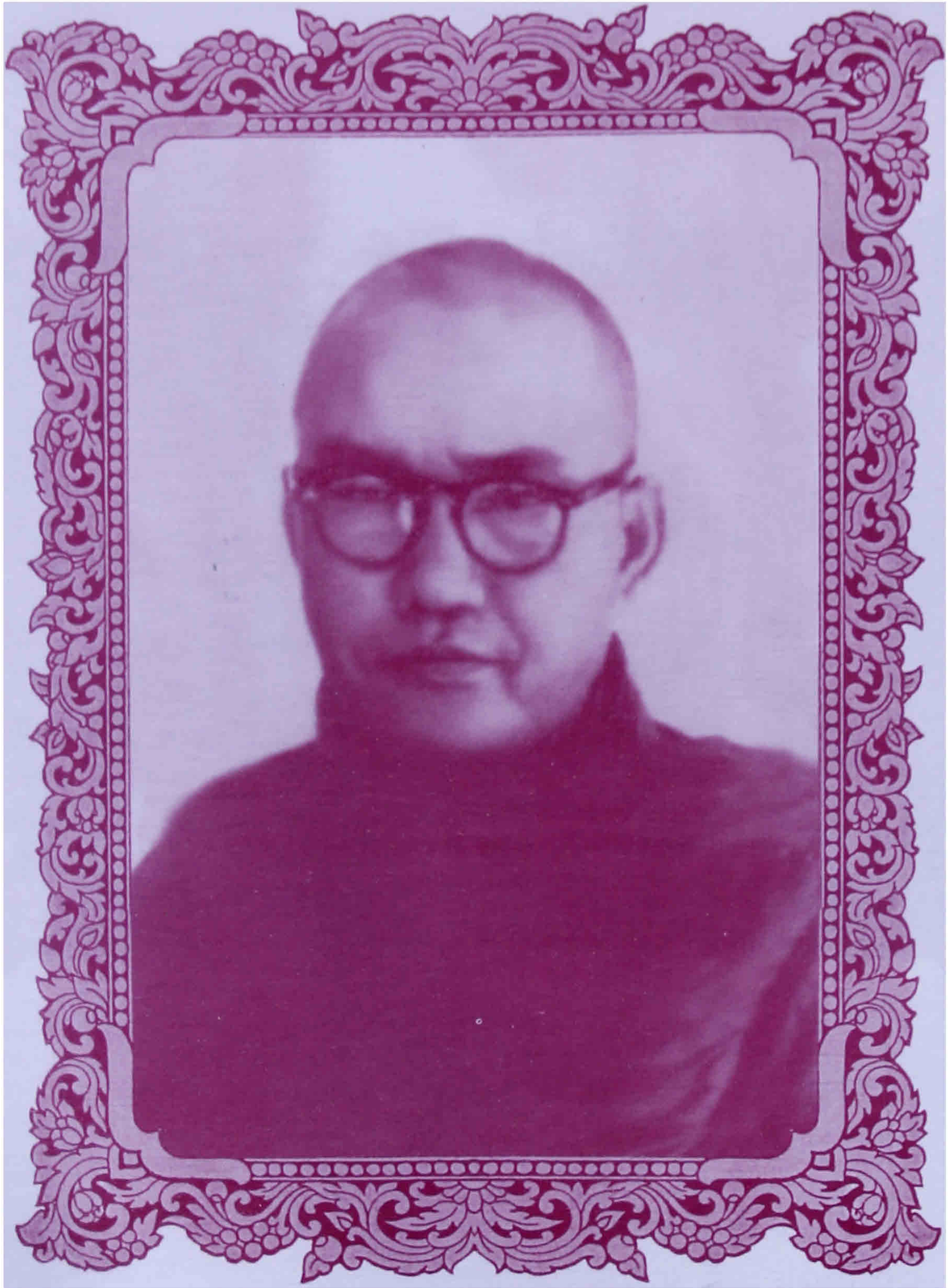

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အဘယာရာမ
ဆရာတော်ဘုရားကြီးအရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်၌
သီတင်းသုံးစဉ်က သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့သည့် သုဝဏ္ဏဝတီတိုက်ကျောင်း

နိုင်ငံတော် သီးခြားပါးနည်းမိန့်တံ့ အမှတ်(၄)
သဘာပတိဆရာတော် အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဖတ်ကြားနေပုံ

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ
အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသ

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ
အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

အဘယာရာမသာသနာဝင်

အဘယာရာမကျောင်းတိုက်ကြီးသည် ကြီးကျယ်သော ကျောင်းတိုက်ကြီး ဖြစ်သည်။ မန္တလေးမြို့အနောက်ပြင် စိန်ပန်းရပ်၌ တည်ရှိလေသည်။ ကျောင်းတိုက် ကြီး၏ အကျယ်အဝန်းမှာ ဒသမ ၃၀၊ ၅-ကေ ရှိလေသည်။ မန္တလေးမြို့၊ စိန်ပန်း ရပ်အကွက် နံပါတ် (၃၅၉) ဖြစ်၍ ဦးပိုင်နံပါတ် ၈ ဖြစ်သည်။ ကျောင်းတိုက်ကြီးကို လေးဖက်စလုံးမှ ဦးမင်း၊ ဒေါ်ဝင်းတို့၏ ကောင်းမှုဖြစ်သော တံတိုင်းကြီးဖြင့် ဝန်းရံ လျက် တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ကျောင်းတိုက်ကြီးအတွင်း၌ အလယ်တိုက်ကြီးနှင့်တကွ ကျောင်းပေါင်းမှာ ၅-ကျောင်းသာရှိသည်။ ကျောင်းတိုက်ကြီးအတွင်း၌ ကျောင်း ဆောက်ရန်နေရာများ အများအပြားပင်ရှိနေသည်။

သမိုင်းအကျဉ်း

သူတော်သူကောင်းသူမြတ်လောင်းတို့၏ အဆင်တန်ဆာ သဒ္ဓါ သီလ စာဂစသား ရတနာ ၇-ပါးတို့ဖြင့် အမြဲမပြတ် တန်ဆာဆင်အပ်ကုန်သော မန္တလေးမြို့အနောက်ပြင် အောင်နန်းရိပ်သာရပ် ရွှေဂူဆန်စက်နှင့် မန္တလာညွန့် ဆန်စက်များပိုင်ရှင် ဦးမင်းနှင့် ဒေါ်ဝင်း သားသမီးတစ်စုတို့က ဒသမ ၃၀၊ ၅- ကေရှိ ယင်းမြေကွက်လပ်ကို ဝယ်ယူကြပြီး ငွေတစ်သိန်းကျော် အကုန်အကျခံကြ၍ ၁၂၈၆-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း ၁-ရက်၊ စနေနေ့ နံနက်တွင် အုတ်တိုက်ကြီးကို ပန္နက်ချ၍ ၎င်းလဆုတ် (၁)ရက်နေ့တွင် အုတ်မြစ်ချ၍ စတင်တည်ထောင် ဖန်တီးကြရာ ၁၂၈၈-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လတွင် ပြီးစီးလေသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၈၈ ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆန်း ၁၁ ရက်နေ့တွင် တတိယရွှေကျင်နိကာယ သာသနာပိုင် ဒုတိယဝိသုဒ္ဓါရုံ၊ ဒီပဲရင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းသံဃာတော်အား ချမ်းသာစွာ အလိုရှိတိုင်း သုံးဆောင်ရန်-

ဣမံ ဘန္တေ သုဝိတ္ထိဏ္ဏံ၊ အာရာမံ သုမနောဟရံ။
ရွှေကျင်နိကာယသံဃဿ၊ ဒဒါမ ပဋိဂ္ဂဏှထ။

(၂)

မန္တလေးသာသနာဝင် ကောဒသမတွဲ

“အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား တပည့်တော် တပည့်တော်မတို့သည် လွန်စွာ ကျယ်ဝန်းလှစွာသော နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်ဖွယ်ရာကောင်းသော ဤကျောင်းတိုက် အရံကို ရွှေကျင်နိကာယ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းသံဃာတော်မြတ်အား ပေးလှူပါကုန်၏ ဘုရား။ အရှင်ဘုရားတို့သည် အလှူခံတော်မူပါကုန်ဘုရား” ဟုဆို၍ ရေစက်သွန်းချ လှူဒါန်းခဲ့ကြလေသည်။

ဤကျောင်းတိုက်သိမ်ကိုလည်း ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီး၏ ဦးစီးဥက္ကဋ္ဌ ၃- ကြိမ်မြောက် သံဃရာဇာသာသနာပိုင်ဖြစ်တော်မူသော ဒုတိယဝိသုဒ္ဓါရုံ ဒီပဲရင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ဦးစီးပဓာနပြု၍ ဝိနယပါရဂူ ဝိနယညဖြစ်တော်မူကြသော သံဃာတော် ၅-ကျိပ်တို့သည် ၁၂၈၉ ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆန်း ၁၂-ရက်၊ ကြာသ ပတေးနေ့ နံနက် ၇-နာရီအချိန်တွင် သမုတ်တော်မူကြသည်။

၁၂၉၇-ခုနှစ်တွင် မဟာရံတံတိုင်း စတင်ဆောက်လုပ်ရာ ၎င်းနှစ် တပေါင်း လတွင် ပြီးစီးလေသည်။

အဘယာရာမအမည်ပေး

ကျောင်းတိုက်ကြီး၏အမည်ကိုလည်း ကျေးဇူးရှင် ရွှေကျင်နိကာယ သာသနာပိုင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုယ်တိုင် အဘယာရာမရွှေဂူတိုက်သစ်ဟု မှည့်ခေါ်သတ်မှတ်တော်မူခဲ့ရာ ယနေ့တိုင် မြန်မာမြေအပြင်တွင် အဘယာရာမ ဟူသောအမည်သည် ကြိုင်သင်း ထင်ရှားလျက်ရှိပေသည်။

အဘယာရာမနာမမို့၊ နာမဒါနေ အကာ ဝိဒ္ဓု။
အဇ္ဇာပိ သော ဝေါဟာရော၊ ပသိဒ္ဓေါ မြန်မာ့ဘူတလေ။

သံဃာတော်က အရှင်အဂ္ဂဓမ္မကိုရွေးခြင်း

ကျောင်းတိုက်ကြီးကို ဒီပဲရင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး အမှူးရှိသော ရွှေကျင် ဆရာတော်သံဃာတော်များက ကဝိပုဂံဝ၊ ပိဋကတ္တယသာရဝိဒ္ဓု၊ စာသင်သား သံဃာဟူသော ပျားပိတုန်းတို့ စုရုံးမှီဝဲရာ ပဒုမ္မာကြာအိုင်ကြီးပမာ တစ်သာသနာ လုံးကြိုင်သင်း ကျော်စောသော လဇ္ဇီပေသလ၊ သိက္ခာကာမ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊

ရွှေကျင်နိကာယဥက္ကဋ္ဌ မဟာနာယက ဓမ္မသေနာပတိ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ ပရိယတ္တိ သာသနဟိတဓမ္မာစရိယ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထေရ်အား ယုံကြည်လေးမြတ် အပ်နှင်းတော်မူကြသည်။

အပွေသုံ အဘယာရာမံ၊ အဂ္ဂဓမ္မံ ယတုတ္တမံ။
ဥတ္တမသာသနဿေဝ၊ ဝုဒ္ဓိယာ ထေရကုဉ္ဇရော။

ကျောင်းအပ်စဉ် ၁၂၉၁-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလဆန်း ၁၃-ရက်နေ့တွင် ဒီပဲရင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကိုယ်တော်တိုင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်ကြီးမှ သံဃာများစွာ ခြံရံတော်မူကာ အဘယာရာမတိုက်သစ်သို့ ကြွတော်မူ၍ ဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာ ဘိဝံသအား အပ်နှင်း ချီးမြှောက်တော်မူသည်။ ၎င်းအဘယာရာမတိုက်သစ်၌လည်း ၃-ရက်ပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့သည်။

ဦးမင်း ဒေါ်ဝင်းတို့ များစွာလှူဒါန်းကြခြင်း

တိုင်းတုံအောင် ကျော်ကြားလှသော ဆရာတော်၏ ဂုဏ်သတင်းကြောင့် ဆရာတော်ထံ မှီခိုရောက်ရှိလာကြသော စာသင်သား သံဃာတော်တို့ကား များပြားလှကုန်၏။ ဆရာတော်နှင့်တကွ ယင်းသံဃာတော်တို့အား ကျောင်းဒါယကာ ဦးမင်းနှင့် ဒေါ်ဝင်းတို့သည် နံနက်အရုဏ်ဆွမ်းဝတ်၊ နေ့ခင်းဆွမ်းဝတ်တို့ဖြင့် သက်ဆုံးတိုင် ပြုစုလုပ်ကျွေးကြသည်။ ဤကဲ့သို့သော ဆရာတော်ကို ကြည်ညိုခွင့် ရကြသော ဦးမင်းနှင့် ဒေါ်ဝင်းတို့မှာ ပုဉ်းရှိကြသူများဖြစ်ကြပါပေသည်။ ရနိုင်ခဲ့လှ သော လှူဘဝကိုလည်း ကောင်းစွာလှလှ အရတော်ကြသူများဖြစ်ကြပါကုန်၏။

ဦးမင်း ဒေါ်ဝင်း တိပသိဒ္ဓါ၊ ဒမ္ပတီ ပုညမာမကာ။
ဓညာ တေဟိ မနုဿတ္တံ၊ ဒုလ္လဘံ သုလဒ္ဓံ ဟိ ခေါ။

(၄)

မန္တလေးသာသနာဝင် ကောဒသမတွဲ

အဘယာရာမတိုက်တော်တည် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ ဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ

ဆရာတော်သည် စာပေချပို့ကျမ်းဂန်ပြုစု သာသနာပြုတော်မူခဲ့သည့်
ထိပ်တန်းပညာရှင်ဖြစ်တော်မူသည်။

ဖွားမြင်တော်မူခြင်း

မြင်းခြံမြို့အရှေ့ဖက် ၆-မိုင်မျှ ဝေးကွာသည့် ဗလုံရွာ၌ အဖ ဦးရွှေဇင်၊
အမိ ဒေါ်ရွှေမဲ့တို့မှ ၁၂၄၀-ပြည့်နှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း ၁၁-ရက်နေ့တွင် ဖွား
သန့်စင်တော်မူခဲ့လေသည်။ မိဖတို့သည် သားငယ်၏ ရူပနိကာယ်ကို ထောက်ဆ၍
‘မောင်ဖိုးသင်’ ဟု မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်ကြီး၏ ငယ်မည်

ဆရာတော်ကြီးများ ဖွားစဉ်က မိခင်ကြီးက အိပ်မက်ကို အကြောင်းပြု၍
မိခင်ကိုယ်တိုင် ‘မောင်မြတ်ကျော်’ ဟု အမည်ပေးခဲ့ကြောင်း အဘယာရာမဆရာ
တော်ကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိ၌ပြထားသည်။ ထေရုပ္ပတ္တိကျမ်းပြုတို့ ရေးဖွဲ့သောဂါထာ
မှာ-

ယာယံ ပုတ္တံ လဘိဿာမိ၊ န သော သာမညပုဂ္ဂလော။

ရဝံ ဟေဟိတိ အဂ္ဂေါပိ၊ ဝိဿုတောပိ ဘဝိဿတိ။

ဧဝံ အဘယထေရဿ၊ မာတျာသုပိနကာရဏံ။

သယံ ဥတွာ သပုတ္တောပိ၊ ‘မောင်မြတ်ကျော်’တိ သမညိတော’ဟူ၏။

သို့သော် အဘယာဆရာတော်ကြီး သက်တော်ရာပြည့် အခမ်းအနား
စာတမ်းဖတ်ပွဲသို့ ကျေးဇူးတော်ရှင် သပြေကန်ဆရာတော်ဘုရား ပေးပို့သော
အဘယာဆရာတော်ကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းစာတမ်း၌ ငယ်နာမည်ကို ‘မောင်
ဖိုးသင်’ ဟု ပြဆိုထားသည်။

၁။ ‘မောင်မြတ်ကျော်’ ဟု ထေရုပ္ပတ္တိဂါထာ၌ ရှိပါသည်။

အဘယာဆရာတော်ကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိကို ကာဗျဝိဒူ အရှင်စန္ဒဇောတိက ဦးဆောင်၍ ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၃၂၀-ပြည့်နှစ်တွင် ပုံနှိပ်သည်။

သို့ပါသော် အဘယာဆရာတော်ကြီး၏ မောဂ္ဂလာန်နိဿယ (ဒုတိယတွဲ)ပါ အဘယာရာမိက ပဝတ္တိဘာဝနာ၌ ‘အာယတိ ဘာဝနိမိတ္တံ ပဝေဒယန္တမိဝ နာမ မလဘိ မောင်မြတ်ကျော်တိ သမညာတံ။ မောင်ဖိုးသင်တိပိဿ နာမဓေယျမပရံ’ ဟု ရေးထားသည်ကိုလည်း ထောက်ဆရန်ဖြစ်ပါသည်။

၃-နှစ်သားဘိုးသူတော်ဝတ်

မောင်ဖိုးသင်အရွယ်တော် ၃-နှစ်ရှိသောအခါ၌ ဒေါ်ရွှေမဲ့၏ မောင်တော် ဗလုံရွာဆရာတော် အရှင်မဇ္ဈိက မောင်ဖိုးသင်၏ အမူအရာအသွင်ကို ထောက်ဆ၍ နောင်ကာလ၌ သာသနာ့ဝန်ဆောင်တစ်ဦး ထူးခြားစွာဖြစ်မည်ကို ကျော်ထင် တင်စားမိသဖြင့် မိမိထံပို့ထားရန် မိန့်ကြားသဖြင့် ၃-နှစ်သားအရွယ်ကပင် ဦးရိုးတော် အရှင်မဇ္ဈိထံ အပ်နှံခဲ့ကြကုန်၏။ မောင်ဖိုးသင်ရောက်၍ မကြာမြင့်မီကပင် အရှင်မဇ္ဈိက သူတော်ငယ်ပြု၍ အသွင်ပြောင်းပေးလိုက်လေသည်။

ရှင်သာမဏေဝတ် ရဟန်းပြုခြင်း

မောင်ဖိုးသင်သည် သက်တော် ၁၀-နှစ်သားအရွယ်တွင် ဆရာတော် အရှင်မဇ္ဈိကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ သာမဏေဝတ်ခဲ့သည်။ ရှင်အဂ္ဂ - ဟူသောဘွဲ့အမည် ကိုလည်း ဆရာတော်အရှင်မဇ္ဈိက မှည့်ခေါ်တော်မူသည်။

မန္တလေး ဘုရားကြီးတိုက်သို့

ရဟန်းမဖြစ်မီ သာမဏေဝတ်နှင့် မန္တလေးမြို့ တောင်ပြင် ဒက္ခိဏာရာမ ဘုရားကြီးတိုက်သို့ရောက်၍ ကျမ်းစာအမျိုးမျိုးကို သင်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။ ကိုရင်ဝတ်နှင့် ဋီကာကျော် ၆-ပိုင်း နှုတ်တိုက်အရဆောင်ခဲ့ရာ ဝါကျသွား ဝါကျ လာကို ငယ်စဉ်ကမှ နိုင်နင်းခဲ့သည်။ သက်တော် ၂၀-ပြည့်မြောက်ရာ ၁၂၆၀-

(၆) မန္တလေးသာသနာဝင် ကောဒသမတွဲ

ပြည့်နှစ်၌ ဦးဝေဟု ထင်ရှားသော ကိုးဆောင်ဆရာတော် အရှင်ဝေပုလ္လဘိဝေကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ သာသနာ့ဝန်ကို ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယာဆရာတော်ဘုရား၏ ရဟန်းဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်

အဘယာဆရာတော်ကြီး၏ ရဟန်းဘဝ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်အကြောင်း ဆိုင်ရာထေရုပ္ပတ္တိ၌ ပေါ်လွင်အောင် မပေါ်ပြထားပါ။ အကယ်၍ အဘယာဆရာတော်ဘုရား၏ ဥပဇ္ဈာယ်သည် ကိုးဆောင်ဆရာတော် ဦးဝေ (တစ်နည်း) ‘ကိုးဆောင်’ဆိုရာ၌ ‘မြင်းခြံမြို့ ကိုးဆောင်တိုက်ဆရာတော် စာချအကျော် ပရိတ်ကြီး နိဿယသစ်ကျမ်းပြု အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်ဝေပုလ္လဘိဝေမဟာထေရ်’ဖြစ်ပါမူ ‘ဦးဝေဟုထင်ရှားသော ကိုးဆောင်ဆရာတော်’ဟူသော စာသားအောက်ခြေ၌ ‘မဟာပရိတ်ကြီးနိဿယသစ်ကျမ်းပြု မြင်းခြံမြို့ ကိုးဆောင်တိုက် ဝေဇယန္တအုတ်ကျောင်းဆရာတော် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ပထမဂိုဏ်းချုပ် အရှင်ဝေပုလ္လဘိဝေ’ဟု ဖော်ပြသင့်သည်ဟု ထင်ပါသည်ဘုရား။

ထိုဆရာတော် ဦးဝေပုလ္လသည် နောင်အခါ လှူဘောင်သို့သက်၍ ဆရာကြီး ဦးအေးဟူသောအမည်ဖြင့် ထင်ရှားသည်။ ကဗျာလင်္ကာစာဆို ဝါသနာကြီး၍ သူစုဆောင်းထားသော ကဗျာလင်္ကာတို့ကို ပညာအုပ်ဦးလွင်အမည်ဖြင့် ‘ကဗျာသင်္ဂဟမေဒနီ’ဟု ကျမ်းတစ်စောင် ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် မောဂ္ဂလာန်နိဿယ (ဒုတိယ)တွဲလာ ‘အဘယာရာမိပဝတ္တိဝိဘာဝနာ’၌လည်း ‘ခရသစက္ခုစန္ဒ (၁၂၆၀) မိကေ သကေ မြင်းခြံနဂရေ ကိုးဆောင်ဝိဟာရာမိပံ ဥပဇ္ဈာန်တော်ညာတမဟာထေရ မုပဇ္ဈံ ကတွာ ပညာဂုဏေန ဥပရိသမ္ပန္နော စသည်တို့ကို ထောက်ဆရန် လည်း ဖြစ်ပါသည်။

ပခုက္ကူ ရေစကြိုဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ ရောက်ရှိပညာသင်

ရဟန်းဖြစ်ပြီးနောက် ပခုက္ကူမြို့ ပန်းစွာတိုက်သို့ ကြွရောက်၍ ရေစကြို

ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံဆိုပါဖြင့် ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်များကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ ပဌမအခေါက်သာ အထောက်အကူဟူ၍ဆိုသည်။ နောက်အခေါက်မူ အထောက်အကူမယူပဲ အဿတိုရ်မြင်းနှင်သကဲ့သို့ လျှင်မြန်စွာ ခန့်ငြားမည်ဟိန်း တည်ငြိမ်သောအသံဖြင့် ရွတ်ဆိုသင်ယူခဲ့ရာ စာလိုက်သံဃာတို့က များစွာ သဘောကျကြသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးကလည်း များစွာ သဘောတော်ကျသဖြင့် မူလအဂ္ဂဘွဲ့ကို ဓမ္မထပ်ဖြည့်၍ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မဟု မှည့်ခေါ်တော်မူသည်။

တတော ပစ္ဆာ ဝိနာ ထေရံ၊ ဩတာရေတိ ပုနေကကော။
အဝိရဒ္ဓံ ဝိခလိတံ၊ အဿတရောဝ မဏ္ဍလေ။

‘အရှင်အဂ္ဂဓမ္မ’ဟူသော ဘွဲ့အမည်နှင့်စပ်၍

ဆိုင်ရာထေရုပ္ပတ္တိ၌ ‘များစွာသောသံဃာထုကလည်း အရှင်အဂ္ဂကို ကြည်ညိုလေးစားသော အထိမ်းအမှတ်ဖြင့် အရှင်အဂ္ဂဟူသော မူလဘွဲ့ရင်းအပေါ်မှာ ‘ဓမ္မ’တစ်လုံးတိုးဆင့်လျက် ‘အရှင်အဂ္ဂဓမ္မ’ဟု ခေါ်စမှတ်ပြုကြသည်’ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ ပခုက္ကူဆရာတော်ဘုရားကြီးက မှည့်ခေါ်သည်ဟု မတွေ့ရပါ။

အဘယာဆရာတော်ဘုရား ပညာဆည်းပူးရာဌာန

ဤနေရာဌာနနှင့်စပ်၍ ‘မန္တလေးမြို့ တောင်ပြင် ဒက္ခိဏာရာမ ဘုရားကြီးတိုက်’ဟု ပြဆိုရာတွင် ဆိုင်ရာထေရုပ္ပတ္တိ၌ (အဘိုးတော်သော) အရှေ့ခင်မကန်တိုက်အုပ်ဆရာတော် ဦးလက္ခဏ’ဟု ပြထားပါသည်။ ထိုဦးလက္ခဏထံမှ တဖန် ရဟန်း(၁)ဝါအရတွင် ပခုက္ကူတိုက် (ယခု မဟာဝိသုတာရာမတိုက်ကြီး မဟုတ်ပဲ ရှေးကရှိခဲ့သော ဈေးအနီး မူလတိုက်ဟောင်း)သို့ ရောက်တော်မူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သို့သော် မောဂ္ဂလာန်နိဿယ (ဒုတိယတွဲ)လာ အဘယာရာမိကပဝတ္တိဝိဘာဝနာပါသော-

နိဿယာ စဿ ဂရဝေါ ယထာဂုတ္တဂုဏောပပန္နာ ဝိဘာဝိပဒဝိပတ္တာနု
နမဂ္ဂဂဏနိယာ သံလဒ္ဓရာဒေတ္တော ပါမိနော သံဃပိတရောယေဝ-

(ဂ)

မန္တလေးသာသနာဝင် ကောဒသမတွဲ

- = ဒက္ခိဏာရာမာဓိပတိဘုရားကြီး ဆရာတော်တိ ဝိဿုတော၊
- = ပိုင်းခိုင်းဆရာတော်တိ ဝိဓရာတော၊
- = ရွေးရေးဆောင်အာရာမာဓိပေါ၊
- = မိုးတားသံဃရာဇာမဟာထေရောတိ ဝေ နိဿယ နိဿိတဒ္ဒယသုဒ္ဓိ

သမ္ပဒါယ-စသော စာကိုထောက်လျှင် အခြားဆရာတော်ကြီးများကိုပါ ထည့်သွင်းရန် သင့်နေပါသည်ဘုရား။

ထို့ပြင် ဆရာတော် အရှင်ကေလာသပြုစုသော မန္တလေးသာသနာဝင် (ဒုတိယတွဲ၊ ဒက္ခိဏာရာမသာသနာဝင်၌ အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကို ဒက္ခိဏာရာမတိုက်သား၊ တိုက်ဂဏဝါစက စသည် စာရင်း၌ ဖော်ပြထားခြင်းမရှိသည်ကိုလည်း ထောက်ဆရန်ဖြစ်ပါသည်။

နိကာယ်ကျမ်းများစွာ သင်ယူတော်မူခြင်း

အရှင်အဂ္ဂဓမ္မသည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးအထံတော်၌ နိကာယ်ကျမ်းဂန်များစွာတို့ကို မြန်မြန်နှင့်များများ သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ ပင်ကိုယ်ကလည်း အခြေကောင်းခဲ့ရာ နိကာယ်ကြီးတို့၌ လိမ္မာတတ်မြောက် များစွာ ခရီးရောက်လေသည်။

ဗဟံ လဟံ စ ဂဏှိတွာ၊ ဂန္ဓသာရဿ သန္တိကေ။
 သိက္ခိတွာ ဗဟဝေါ ဂန္ဓေ၊ ဆေကော တေသု ဝိသာရဒေါ။

ရေစကြိုဆရာတော်ဘုရားကြီးအရှင်ဂန္ဓသာရသည် ၁၂၆၅-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလဆုတ် ၄-ရက်နေ့မှစ၍ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်ကြီးကို တည်ထောင်၍ စာပေချပို့တော်မူသည်။ ထိုအခါလည်း မဟာဝိသုတာရာမတိုက်သစ်သို့ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မလိုက်ပါ တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်ကြီးက ဂဏဝါစကစာချအဖြစ်ဖြင့်လည်း ချီးမြှောက်တော်မူသည်။ နောက် မဟာဝိသုတာရာမတိုက်ကြီးကို ၄-ပါးလွှဲသောအခါ၌ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မပါဝင်ခဲ့လေသည်။ ၎င်း ၄-ပါးတို့မှာ-

- ၁။ ဆရာတော် အရှင်ပညာမဟာထေရ် (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ နိုင်ငံတော် သံဃမဟာနာယက)
- ၂။ ဆရာတော် အရှင်နန္ဒိယ (ထိုစဉ်က မဟာဝိသုတာရာမတိုက်အုပ်)
- ၃။ ဆရာတော်အရှင်နန္ဒဝံသ (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ မဟာဝိသုတာရာမိက ဂဏမဟာဝိနာယက)
- ၄။ ဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မ (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ ရွှေကျင်နိကာယ ဓမ္မ သေနာပတိ) တို့ဖြစ်ကုန်၏။

ဥပနာယကအဖြစ်သာ ခန့်ထားခြင်း

ပခုက္ကူဆရာတော်ဘုရားကြီးက ‘မဟာဝိသုတာရာမတိုက်ကြီးကို ၄-ပါးလွှဲ သောအခါ’ဟု ဖော်ပြချက်နှင့်စပ်၍ ဆိုင်ရာထေရ်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ-

‘လက်ရုံးကောင်းတပည့်ကြီးများကို အများသံဃာထဲမှ ရွေးချယ်တော်မူရာ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မ အပါအဝင်ဖြစ်သော ဖော်ပြပါ တပည့်ကြီး ၄-ပါးကို တွေ့ရသဖြင့် ယင်းတပည့်ကြီး ၄-ပါးကိုပင် ပခုက္ကူ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်ကြီး၏ ဥပနာယက ဘွဲ့ထူးအပ်နှင်းလျက် ဂဏဝါစကစာချဘုန်းကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်လျှောက်ထားတော် မူလေသည်’ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

သို့သော် ဆရာတော်ဦးကေလာသ၏ မဟာထေရ်ဂုဏ်တို့ပီပီကာ (စာ- ၁၇၈)၌ကား ‘တိုက်တာကို တပည့်လေးပါးအား လွှဲအပ်တော်မူခြင်း’၌ ‘တပည့် တို့သည် ငါ ဆရာမရှိသည့်နောက် ငါ ဆရာကဲ့သို့’စသည် မိန့်ကြားပြီး လွှဲအပ် ကြောင်း တွေ့ရပါသည်ဘုရား။ ထို၌ ဂါထာမှာ-

**နန္ဒိယော ပညာထေရော စ၊ အဂ္ဂေါ နန္ဒဝံသော တထာ။
ဣတိ စတုနံ ယတီနံ၊ အာရာမံ အပ္ပယီ သုဓီ။**

သာသနာဝင်ကျောင်း၌ စာချခြင်း

ကျေးဇူးရှင် ရေစကြိုဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဂဏဝါစကတိုက်အုပ်ဖြစ်သော အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသကို သာသနာဝင်ကျောင်းကို လွှဲအပ်တော်မူသည်။ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မသည် သာသနာဝင်ကျောင်း၌သီတင်းသုံးပြီး နည်းစုံခင်း၍ စာပွဲသဘင်ကျင်းပချပို့ရာ စာလိုက်ပရိသတ်တို့များစွာ နှစ်သက်ကြသည်။ သာသနာဝင်ကျောင်းသည် ယခုတိုင် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မ နေသွားသောကျောင်းအဖြစ် ထင်ရှားလျက်ရှိလေသည်။ ယင်းကျောင်းသည် မဟာဝိသုတာမတိုက်ကြီး မြောက်အပေါက်အဝင် အနောက်ဖက်၌ ဒုတိယမြောက်တည်ရှိသော ကျောင်းဖြစ်လေသည်။

မန္တလေးမြို့သို့

အရှင်အဂ္ဂဓမ္မသည် ပခုက္ကူ၌ ပညာသင်ကြားတတ်မြောက်၊ စာချတိုက်အုပ်ဖြစ်ပြီးနောက် ၆-ဝါအရတွင် မန္တလေးမြို့ မိုးကောင်းတိုက်သို့ ကြွရောက်၍ ပညာသင်ကြားတော်မူခဲ့သည်။ ၉-ဝါရ မန္တလေးအပြီးမကြွမီကပင် မန္တလေးဝါပအချိန် ရံဖန်ရံခါကြွ၍ တောင်ပြင် မိုးထားဆရာတော်၊ မိုင်းခိုင်းဆရာတော် စသည် တို့ထံ၌ ပညာသင်ကြားတော်မူယင်း ၁၂၆၇-ခုနှစ်တွင် ပရိယတ္တိ သာသနာဟိတစာမေးပွဲ စာသင်တန်းကို ဖြေဆို၍ နံပါတ် (၁)ဖြင့် အောင်မြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ၁၂၇၀-ခုနှစ်တွင် ပရိယတ္တိသာသနာဟိတအသင်း စာချတန်းကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ သီလက္ခန္ဓာအဋ္ဌကထာနှင့် အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာကြီး ၂-ကျမ်းကို ဖြေဆိုအောင်မြင် တော်မူခဲ့လေသည်။

မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ်သို့

အရှင်အဂ္ဂဓမ္မသည် ဤမျှဖြင့် တင်းတိမ်တော်မမူပဲ တိပိဋကဝိညာ။ သက္ကတဝိဒ္ဓုဖြစ်တော်မူသော မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီးထံ ချဉ်းကပ်ရန် ပညာသင်ခွင့်ရရန် မျှော်လင့်ခဲ့သည်။ နောက်တွင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်ကြီး ဆီးပင်ကျောင်းဘုန်းကြီး အရှင်နာရဒါဘိဝံသကို အကြောင်းပြု၍ ပရိယတ္တိသာသနာဟိတ

စာချတန်း အဋ္ဌကထာကြီး ၂-ကျမ်း အောင်မြင်အပြီး ၁၂၇၀-ပြည့်နှစ် ဝါဆိုဦးတွင် ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ်သို့ရောက်၍ ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီးထံ မာဂဓ၊ သက္ကတ ၂-မျိုးလုံးကိုဆိုဝါဖြင့် သင်ကြားလေ့လာတော်မူခဲ့လေသည်။ ပရိယတ္တိသာသနဟိတ စာချတန်းစာမေးပွဲ ကိုလည်း ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ ၁၂၇၁-ခုနှစ်တွင် ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာကို အောင်မြင်ပြီး နံပါတ် (၁)ဖြင့် အောင်မြင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယဘွဲ့တံဆိပ်တော် အလှူခံရရှိခြင်း

ယင်းသို့ အဋ္ဌကထာကြီး ၃-ကျမ်းကို အပြီးတိုင် ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူ သဖြင့် “ဘဒ္ဒန္တအဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသပရိယတ္တိ သာသနဟိတဓမ္မာစရိယ (သီးခြားစာချ)” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

ဝိသုဒ္ဓါရုံဂဏဝါစကဖြစ်ခြင်း

ဘဒ္ဒန္တအဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယ (သီးခြားစာချ) ဘွဲ့တံဆိပ်ကို ရရှိတော်မူပြီးနောက် ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ ပါဠိ၊ အဋ္ဌ ကထာ၊ မာဂဓကျမ်းများနှင့် သက္ကတကျမ်းများကို လေ့လာသင်ယူရင်း ဆရာ တော်၏အမိန့်အရ ဂဏဝါစကဖြစ်၍ စာပေချပို့တော်မူလေသည်။

ဂဏဝါစကဂန္ဓာဇ္ဈကွဘွဲ့ဖြင့် ချီးမြှင့်ခြင်း

ဥပုသ်ကံနှင့်ပတ်သက်၍ “ဥပေါသထ လော ဆက္က ပုတ္တ” များကို ဝိသုဒ္ဓါရုံ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကိုယ်တော်တိုင် ရေးသားတော်မူ၍ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသကို အဖြေရေးသားစေတော်မူခဲ့သည်။ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသသည် “ဥပေါသထ လော ဆက္က ဝိဿဇ္ဇနာ” အမည်ဖြင့် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာသာဓကခိုင်မာစွာဖြင့် စာခန့် စာခိုင် တစ်ကျမ်းတဖွဲဖြစ်အောင် ဖြေကြားတော်မူရာ ဝိသုဒ္ဓါရုံ ဆရာတော်ဘုရား ကြီးက အထူးနှစ်သက်ကျေနပ်တော်မူသဖြင့် “ဂဏဝါစက ဂန္ဓာဇ္ဈကွ” အဖြစ်ဖြင့် သံဃာ့အလယ်၌ ချီးမြှင့်တော်မူလေသည်။ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မသည် စာချကိစ္စ၌သာ မဟုတ်ပဲ စာပေအရေးအသား၌လည်း ကျွမ်းကျင်သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်းလည်း ထုတ်ဖော် ချီးကျူးတော်မူသည်။

ကေဝလံ ဝါစနေ ယေဝ၊ န ဟိ ဆေကော အဂ္ဂေါ ဘဝေ။
အထခေါ လေခနေ စာပိ၊ ဆေကော သုတိက္ခဉာဏိကော။

အိန္ဒိယနိုင်ငံကြွရောက် သက္ကတသင်ကြားခြင်း

ဆရာတော်သည် ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ ကြွရောက်တော်မူ၍ ၁-နှစ်ခန့် သက္ကတဘာသာကို သင်ယူတော်မူခဲ့သည်။ မူလက ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီးထံ သင်ယူပြီးဖြစ်၍ အရှိန်ရပြီးဖြစ်ရာ ၁-နှစ်ခန့် သင်ယူရုံမျှဖြင့် သက္ကတကျမ်းစာတို့၌ ကောင်းစွာကျမ်းကျင်တတ်မြောက်တော်မူခဲ့လေသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံမှပြန်ကြွ သက္ကတချပို့တော်မူခြင်း

အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဗာရာဏသီမြို့၌ (၂)နှစ်ခန့် သက္ကတဘာသာကို လေ့လာသင်ကြား တတ်မြောက်ခဲ့ပြီး ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သို့ ပြန်လာသောအခါ သက္ကတဘာသာကို သင်ကြားလိုကြသော စာသင်သားရဟန်းတော်တို့၏ တောင်းပန်မှုကြောင့် ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ် အောင်မြေသာစည်အလယ်ကျောင်းကြီးပေါ်၌ မဂ္ဂဗောဓသဒ္ဓါကျမ်း၊ ကလာပ်ကျမ်း၊ ကိတ်မဇ္ဇရီကျမ်းတို့ကို ၂-နှစ်တိတိ နားရက်မရှိ ပို့ချတော်မူခဲ့လေသည်။ စာဆိုပုဂ္ဂိုလ်များက ဆရာတော်ချပို့သည့်အတိုင်း နိဿယရေးကြသည်။ ယင်းရေးပြီး နိဿယများကို သီတင်းနေ့တိုင်း ဆရာတော်ထံပြင်ဆင်ရန် အပ်နှံကြရလေသည်။

သုဝဏ္ဏဝတီဆရာတော်ကလေးဟု ထင်ရှားခြင်း

မန္တလေးမြို့၊ ကျောက်သွေးတန်းရပ်၊ သုဝဏ္ဏဝတီစာပုံနှိပ်တိုက်ပိုင်ရှင် ဦးလှဖေ၊ ဒေါ်ကြင်တို့က ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီးအား ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသော သုဝဏ္ဏဝတီအုဋ်ကျောင်းကြီးကို ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသအား အပ်နှင်းတော်မူလေသည်။ ထိုအချိန်ကစ၍ ‘သုဝဏ္ဏဝတီအုတ်ကျောင်းဆရာတော်ကလေး’ဟု ထင်ရှားခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်သည်

စာကြည့် စာရေး စာချခြင်းတို့ဖြင့်သာ အချိန်ကိုကုန်လွန်စေကာ ပရိယတ္တိအလုပ်ကို အားထုတ် ကြိုးပမ်းတော်မူခဲ့လေသည်။

ပခုက္ကူ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်သို့

ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်ကြီး တည်ထောင်ခဲ့သော အရှင် အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ၏ ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ကြီး တစ်ပါးဖြစ်တော်မူသော အရှင်ဂန္ထ သာရမဟာထေရ်မှာ ၁၂၇၆-ခု၊ သီတင်းကျွတ်လဆုတ် ၁-ရက်နေ့ ၂-နာရီအချိန် တွင် ဘဝနတ်ထံ ဝင်စံတော်မူခဲ့လေသည်။

အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသသည် ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အလောင်း ကို ဖူးမျှော်ရန်နှင့် သံဝေဂယူရန် ပခုက္ကူ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်ကြီးသို့ ကြွတော် မူ၍ ၁-လမျှ သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့သည်။ ဆရာတော်အရှင်ပညာမဟာထေရ်၊ ဆရာတော်အရှင်သုန္ဒရမဟာထေရ်၊ ဆရာတော်အရှင်နန္ဒဝံသမဟာထေရ်တို့နှင့် လည်း သာသနာရေး၊ တိုက်တာရေးတို့ကို ဆွေးနွေးတော်မူခဲ့သည်။ မိမိ ၉- ဝါတိုင် သီတင်းသုံးခဲ့ရာ ပိဋကတ်အတတ်ပညာကို ဆည်းပူးချပို့ခဲ့ပုံများကိုလည်း သတိပြုန်ပြောင်း အောက်မေ့ခဲ့လေသည်။

သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွတော်မူခြင်း

ဆရာတော်သည် ၁၂၈၄-ခုနှစ်တွင် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွရောက်တော်မူ၍ ကိုလံဘိုမြို့၊ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမတိုက်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ကိုလံဘိုမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်၌ ဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ သီတင်းသုံးခဲ့သော ကျောင်း ကလေးကို သတိပြုမိပေသည်။ ကျောင်းကလေးမှာ ၃-ပင်ပတ်လည် ကျောင်း ကလေးသာဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ယင်းကျောင်းကလေးသည် မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမတိုက် အရှေ့တောင်ထောင့်၌ တည်ရှိသတတ်၊ ဆရာတော်သည် ယင်းကျောင်းကလေး ပေါ်၌ သီတင်းသုံး၌ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ၊ ပဉ္စိကာနိဿယတို့ကို ရေးသားတော်မူခဲ့ သည့်ပြင် အဘိဓာန်နိဿယကိုလည်း အချောသတ်အပြီး ရေးသားစီရင်တော်မူ ခဲ့သည်။

သီဟိုဠ်ဘာသာ ၆-လသင်

မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယအစရှိသောကျမ်းစာများကို ရေးသားစီရင်ရာ၌ ဆိုင်ရာ ဗျာချာ၊ နိဿယျည်းစသည် သီဟိုဠ်ဘာသာ ကျမ်းစာအမျိုးမျိုးတို့ကို ချဉ်းနင်းနိုင် ရန် သီဟိုဠ်ဘာသာကိုလည်း ၆-လမျှ သင်ယူတော်မူခဲ့ကြောင်း-

ဉာတွာ တဒတ္ထပရိဇာနနယာ စ ဘာသံ၊
တဒ္ဒေသိတံ ပရိစယံ၊ အကရိ ဆမာသံ။

ဟူသော ဂါထာဝက်ဖြင့် မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ၌ ကိုယ်တိုင်ဖော်ပြတော်မူခဲ့လေသည်။

ကိုလံဘို ဝိသုဒ္ဓါရုံ၌ ဝိသုံဂါမသိမ်သမုတ်ခြင်းနှင့်စပ်၍
အောင်မြင်ခြင်း

သီဟိုဠ်ကျွန်း၊ ကိုလံဘိုမြို့၊ ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက် အနောက်တောင်ထောင့်၌ သိမ် တစ်လုံးရှိပါသည်။ သိမ်တိုက်အဆောက်အအုံကလေးဖြင့် သားသားနားနား တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ဤစာရေးသူသည် ဤသိမ်၌ အကြိမ်များစွာသံဃဥပုသ်ပြုရာ၌ ပါတိမောက်ပြခဲ့ဘူးသည်။ ဖော်ပြပါသိမ်ကို ၁၂၈၅-ခုနှစ်က ဆရာတော်အရှင် အဂ္ဂဓမ္မဦးစီး၍ သမုတ်ခဲ့သည်။ သီဟိုဠ်၌ ဝိသုံဂါမသိမ်သမုတ်လေ့အလွန် နည်းပါး ရာ ဝိသုံဂါမသိမ်အောင်မြင်ဟု အမရပူရဂိုဏ်းဝင်သံဃာတို့က ကန့်ကွက်ကြသည်။ သတင်းစာများမှ ရေးကြသည်။ သီဟဋ္ဌဇော်ဒွယာ (သီဟိုဠ်ဗုဒ္ဓဘာသာ)သတင်းစာမှ အပြန်အလှန်ရေးကြသည်။ နောက်ဆုံး အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ၏ ဝိသုံဂါမသိမ် သမုတ်သင့်ကြောင်း၊ ဝိသုံဂါမသိမ်အောင်မြင်ကြောင်း၊ ဝိသုံဂါမသိမ်သည် ဝိနည်း ကျမ်းဂန်များနှင့်ညီကြောင်း အဆိုအနိုင်ရခဲ့လေသည်။ ‘ဝိသုံဂါမသီမာဝိနိစ္ဆယ’ ကိုလည်း သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ယင်းလုပ်ငန်းတို့ကြောင့် အရှင် အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသသည် သီဟိုဠ်၌ များစွာထင်ရှားကျော်ကြားလေသည်။^၁

၁။ နောက်တွင် ဝိသုံဂါမသီမာဝိနိစ္ဆယလည်း ကြည့်။

စွယ်တော်နှင့် စေတီပုထိုးတို့ကိုပူဇော်ခြင်း

သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ရောက်ရှိခိုက် ကနိမြို့ရှိ စွယ်တော်၊ ကိုလံဘိုမြို့၊ ကလျာဏီယအရပ် ကလျာဏီစေတီတော်၊ ကိုလံဘိုမှ ၁၂၆-မိုင် ဝေးကွာသည့် အနုရာဓမြို့၌ တည်ရှိသည့် ထူပါရာမ၊ မဟာစေတီ၊ ဗောဓိပင်စသည်တို့ကို ဖူးမြော် ဦးချသံဝေဂယူတော်မူခဲ့သည်။

သမန္တကုဋ္ဌတောင်ကြွ ခြေတော်ရာဖူးမျှော်ခြင်း

ကိုလံဘိုမှ ၈၃-မိုင် ဝေးကွာသော မသ်ကေလီယမြို့ကလေးအနီး၌ ၇၃၆၀ ပေမြင့်စောက်သော တောင်တတောင်တည်ရှိလေသည်။ ယင်းတောင်ကား စာပေ၌ ထင်ရှားသော သမန္တကုဋ္ဌတောင်ဖြစ်လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည်-

ဗောဓိတော ပဌမေ ဝဿေ၊ ဝသံ ဇေတဝနေ ဇိနော။

နာထော ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုနံ၊ သတေဟိ ပရိဝါရိတော။

ဟူသော မဟာဝံသ ၂။ ၇၂-နှင့်အညီ ရဟန္တာ ၅၀၀-အခြံအရံဖြင့် ၈-ဝါမြောက် ကြွတော်မူခဲ့စဉ် ဖော်ပြပါ ၇၃၆၀-ပေ အမြင့်ဆောင်သော သမန္တကုဋ္ဌတောင်ထိပ်၌ သုမနနတ်သားတောင်းပန်သဖြင့် ခြေတော်ရာချတော်မူခဲ့လေသည်။ လောကသားတို့၏ ဦးတိုက်ရာကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုရာ ပုညတိတ္ထအဖြစ် ထင်ရှားလေသည်။

တတ္ထ ဓမ္မံ ဒေသယိတွာ၊ သတ္တာ လောကာနုကမ္ပကော။

ဥဂ္ဂန္တာ သုမနေ ကုဋေ၊ ပဒံ ဒဿေတိ နာယကော။

အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသသည် ဖော်ပြပါ တောင်သို့လည်း ဘုရားမြတ်စွာ ခြေတော်ရာကို ဦးဉာဏ်ဝံသအမည်ရှိသော သီဟိုဠ်ရဟန်းတော်နှင့်အတူ ကြွရောက်၍ ဖူးမျှော် ပူဇော်တော်မူခဲ့လေသည်။

၁။ မဟာဝံသ၊ ၂။ ၇၇။

သီဟိုဠ်မှ ပြန်ကြွတော်မူခြင်း

ဆရာတော်သည် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ၃-နှစ် သီတင်းသုံးတော်မူပြီး ၁၂၈၆-ခုနှစ် နွေဦးလောက်တွင် အမိမြန်မာပြည်သို့ ကြွတော်မူခဲ့ပြီး ရွှေကျင်နိကာယ ဗဟိုဌာနချုပ်ဖြစ်သော မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက် သုဝဏ္ဏဝတီကျောင်း၌ သီတင်းသုံး၍ စာပွဲသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပစာပေချပို့ခြင်း၊ ကျမ်းစာရေးခြင်းတို့ကို ပြုတော်မူခဲ့လေသည်။ သီဟိုဠ်နေ့စဉ်အချောသတ်ရေး၍ ပြီးစီးလာခဲ့သော ဂဏ္ဍိပဒဝိနိစ္ဆယတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော အဘိဓာန်နိဿယသစ်ကျမ်းကြီးသည်လည်း ဆရာတော် ရောက်၍ မကြာမီ ၁၂၈၇-ခုနှစ်တွင် ပေါ်ထွက်ခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမတိုက်ဆရာတော် ဖြစ်ခြင်း

အဘယာရာမတိုက်ကြီး၏ သမိုင်းအကျဉ်းကို ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယင်းကျောင်းတိုက်ကြီး၏ မြင်ကွင်းကို မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယနိဂုံး၌ ပါဠိတစ်ချက် အနက်တစ်မျိုးဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။ လွယ်လွယ်ကူကူ စာရှုသူတို့အတွက် ပါဠိပါဠိသားတို့ကို မြန်မာအနက်သက်သက်ဖော်ပြရသော်-

ဥပုသ်အိမ်၊ သိမ်ကျောင်း၊ တန်ဆောင်းသာလာစသော ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့၏ အင်္ဂါအဖြာဖြာတို့ဖြင့် မယုတ်မလို ပိုမိုပြည့်စုံထသော ဖာလ်မှန်အရောင် ရွှေရောင်ရောစပ်၊ ကြေးမုံဟပ်သဖြင့် လျှပ်ပန်းခြူးကြွ မိုးလုံးခသည်နှယ်၊ ရူဖွယ်တင့်ဆန်း၊ အံ့မခန်းမျှ ရွှင်လန်းနှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည့် အုဋ်ကျောင်းကြီးငယ် အသွယ်သွယ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်ထသော နှလုံးယိုဖိတ် နှစ်သိမ့်ရွှင်ပျော်၊ မွေ့လျော်ရာဖြစ်ထသော ဒွါဒသီစက် ရာသီဆက်အောင် အပွင့်အသီးကို ဆောင်သည့် မြရောင်လိမ်းကပ် အရပ်ရပ်သော သစ်ပင်နွယ်ပင်တို့သည် ယုက်တင်ဖုံးလွှမ်းအပ်ထသော၊ ရလွယ်အေးမြ ချိုလှညစ်စင် ကြည်လင်သော ရေရှိထသော၊ အဘယာရာမဟူသောအမည်ဖြင့် အင်္ဂလန်၊ သီဟိုဠ် ထိုထိုရပ်ခြား အိန္ဒိယစသော တိုင်းတပါး၌ပင် ပေါ်လွင်တင်ရှားထသော ကျောင်းတိုက်ကြီးဟူသတည်း။

ဖော်ပြပါ ကျောင်းတိုက်ကြီးကို ဝိသုဒ္ဓါရုံ ဒီပဲရင်းသာသနာပိုင်ဆရာတော်

ဘုရားကြီး၏ လွှဲအပ်ချက်အရ ၁၂၉၁-ခုနှစ်မှစ၍ ၁၃၀၁-ခုနှစ်အထိ အာရာမာဓိပတိ ဖြစ်၍ သီတင်းသုံးတော်မူကာ စာချ၊ စာပြင်၊ ကျမ်းစာစီရင်ပြုစုခြင်းလုပ်ငန်းတို့ဖြင့် သီတင်းသုံး စံပျော်တော်မူခဲ့လေသည်။

ကျမ်းဂန်များပြုစုတော်မူခြင်း

နရတ္တံ ဒုလ္လဘံ လောကေ၊ ဝိဇ္ဇာ တတြ သုဒုလ္လဘာ။
ကဝိတ္တံ ဒုလ္လဘံ တတြ၊ သတ္တိ တတြ သုဒုလ္လဘာ။

ဟူသော ပညာရှင်တို့၏စကားအရ လူဖြစ်ဖို့ခဲယဉ်း၏။ ပညာသင်ရဖို့ ခဲယဉ်း၏။ ပညာရှိဖြစ်ဖို့ခဲယဉ်း၏။ ထို့ထက် ကျမ်းပြုနိုင်သော စွမ်းရည်သတ္တိကို ပို၍ရနိုင်ခဲ၏။ ဆရာတော်မှာ ကျမ်းဆရာ၊ ဂန္ဓာကာရကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စွမ်းရည်သတ္တိကို ကျနပိုင်နိုင်စွာ ရရှိခဲ့သည့်အလျောက် ကျမ်းဂန်များမြောက်စွာကိုလည်း ပြုစုတော်မူခဲ့ သည်။ ၎င်းကျမ်းတို့မှာ-

- ၁။ အဘိဓာန်နိဿယသစ်၊
- ၂။ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယနှစ်တွဲ၊
- ၃။ မောဂ္ဂလ္လာန်ပဉ္စိကာနိဿယ၊
- ၄။ သာရတ္ထဝိလာသိနီ (ခေါ်) မောဂ္ဂလ္လာန်ပဉ္စိကာဋီကာနိဿယ၊
- ၅။ ဣာဒိဝုတ္တိနိဿယ၊
- ၆။ သမ္ပန္နစိန္တာစာကိုယ်နှင့်ဋီကာနိဿယ၊
- ၇။ မုဂ္ဂဗောဓနိဿယ၊
- ၈။ အမရကောဓနိဿယ၊
- ၉။ ဟိတောပဒေသနိဿယ၊
- ၁၀။ ကလာပ် (ခေါ်) ကာတန္တနိဿယ၊
- ၁၁။ ကာဗျဒါသနဒဏ္ဍီနိဿယ၊
- ၁၂။ ရဃုဝံသကာဗျနိဿယ၊
- ၁၃။ မေဃဒူတနိဿယ၊

(၁၈)

မန္တလေးသားသနာဝင် ကောဒသမတွဲ

- ၁၄။ ဝိသုဂါမသီမာဝိနိစ္ဆယ (ပြန်မာ-သီဟိုဠ် ၂-ဘာသာ)၊
- ၁၅။ ဥပေါသထ လော ဆက္က ဝိဿဇ္ဇနာ
- ၁၆။ ဗာလာဝတာရချနက်နိဿယကျဉ်း
- ၁၇။ မောဂ္ဂလာန်နိဿယချနက်
- ၁၈။ ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာပါထာဖွင့်နိဿယ စသည်တို့ဖြစ်ကုန်၏။

ကျမ်းဂန်များစွာကို သုတ်သင်တော်မူခြင်း

ဆရာတော်သည် ကျမ်းဂန်များစွာတို့ကို သုတ်သင်ပြင်ဆင်တော်မူခဲ့သည်။

၎င်းကျမ်းတို့မှာ -

- ၁။ ပဏ္ဍာသဋီကာ သုံးကျမ်းတွဲ
- ၂။ သံယုတ္တဋီကာ၊
- ၃။ ဝိနယဝိနိစ္ဆယ၊
- ၄။ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယ၊
- ၅။ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ၊
- ၆။ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဋီကာ၊
- ၇။ မောဂ္ဂလ္လာန်ဗျာကရုဏ်းပါဌ်၊
- ၈။ မောဂ္ဂလ္လာန်ပဋိကာပါဌ်၊
- ၉။ မောဂ္ဂလာန်ပဋိကာဋီကာ၊
- ၁၀။ ပဒသာဓနစာကိုယ်
- ၁၁။ ပသာဓနဋီကာ
- ၁၂။ သမ္မန္တစိန္တာစာကိုယ်၊
- ၁၃။ သမ္မန္တစိန္တာဋီကာ၊
- ၁၄။ ဗာလာဝတာရစာကိုယ်၊
- ၁၅။ ဗာလာဝတာရဋီကာ၊
- ၁၆။ မုဒ္ဒပောဓနှင့် စာဏကျနီတိ

၁၇။ မူလဋီကာ

၁၈။ အနုဋီကာ

၁၉။ ၁၇-ခဏ်း ကမ္မဝါစာ စသည်တို့ဖြစ်သည်။

အဘိဓာန်နိဿယသစ်

ဖော်ပြပါကျမ်းများအနက် အဘိဓာန်နိဿယသစ်ကျမ်းကြီးကို သက္ကရာဇ် ၁၂၈၇-ခုနှစ်က အပြီးသတ်ရေးသား စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်သည် ယင်းအဘိဓာန် နိဿယကျမ်းကြီးကို အဖွင့်ဋီကာကျမ်း ပေါ်ထွက်နှင့်ပြီးဖြစ်သော ကျော်အောင်စံထားအဘိဓာန်နိဿယ၊ သီဟိုဠ်အဘိဓာန်နိဿယ၊ တိပိဋကပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ အမရကောသ၊ ဝိဝေကစိန္တာ၊ ဗျာချာသွာမိ၊ ပုရာဏ်ကျမ်း၊ နီတိကျမ်း၊ ပသုပက္ခိကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း စသည်တို့ကို မှီငြမ်းပြုကာ ဂဏ္ဍိပဒဝိနိစ္ဆယတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ ရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့ရာ စာချ၊ စာပြင်၊ စာပွဲဝင်တို့ အလွန်လျှင်အသုံးဝင်အားကိုးပြုရသည့် ကျမ်းကြီးဖြစ်လေသည်။

နိဒါန်းကို -

ဓုဝအမတမောက္ခ နိဗ္ဗာနပ္ပဝိသနဋ္ဌဓမ္မပ္ပဒေ၊
လောကဂ္ဂနာထဂ္ဂပါဝစနသုဒ္ဓသတ္ထေညသတ္ထေ ဒွယံ။
အဗာဓကောသလ္လယာ ဝိဒူနမုပကာရကရံ ရရာဇာ၊
ဇယတံ ဓုနတံ လောကသ္မိံ အနူနံ ဒေတုနယံ ဗဘံဇ။

ဓုဝ အမတမောက္ခ နိဗ္ဗာနပ္ပဝိသနဋ္ဌဓမ္မပ္ပဒေ = မပြောင်းမလွဲ တစ်မျိုးထဲဖြင့် အမြဲတည်နေ သေခြင်းကွေ့၍ တွက်ရေနန္တ ဝဋ်ဒုက္ခမှ အစပြတ် လွတ်မြောက်ရာ ကိလေသာအပူမရှိ သန္တိသဘော နိဗ္ဗာန်ဟူသော မြို့တော်သို့ ဝင်ရောက်စိုးစံခြင်းအား အကျိုးများသော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ် အကျင့်မြတ်ကို တပ်တပ် ရစေ ပေးဝေတတ်သော။ ဝါ = နိဗ္ဗာန်ဟူသောမြို့တော်သို့ ဝင်ရောက်စိုးစံကြောင်း အကျင့်ကောင်းရှစ်အင် မဂ္ဂင်တရားတော်ဟူသော ထီးဖြူတော်ရှစ်စင်းကို ဆောင်နှင်း ပေးအပ်တတ်သော။ လောကဂ္ဂ နာထဂ္ဂပါဝစန သုဒ္ဓသတ္ထေ = လောကသုံးရပ်၌

အမြင့်မြတ်ဆုံးဖြစ်၍ နတ်လူအလုံး ညွတ်ရုံးဆည်းကပ် ဘုရားမြတ်၏ မြင့်မြတ်သော စကားတော်ဟူသော စင်ကြယ်ကောင်းမြတ် ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်၌လည်းကောင်း။ (အဖွင့်အဋ္ဌကထာ, ဋီကာများပါယူ) အညသတ္ထေ = ပိဋကနုလောမ ဂုဏ်ရ အတန်တန် ကျမ်းဂန်တပါး၌လည်းကောင်း။ ဝိဒူနံ = ပညာရှိလို ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ဝါ = တို့အား။ အဗာမကောသလ္လာယ = အပိတ်အပင် အဆီးအကာ အဝိဇ္ဇာတံခါးမရှိ တတ်သိလိမ္မာခြင်းငှာ။ ဥပကာရကရံ = ပကတူပနိဿယလည်း အားကြီးသော မှီရာ များစွာကျေးဇူးပြုတတ်သော။ ဒွယံ = မှတ်သားဖွယ်ရာ သတ္တဂမ သာရ ပေါင်းဆုံ အဘိဓာန်ပါဌ်, နိဿယအစုံသည်။ လောကသ္မိံ = သာသနာရောင်ဝန်း တောက်ထွန်းပျံ့နှံ့ရာ ကမ္ဘာလောကဓာတ်အတွင်း၌။ ရရာဇ = ထွက်စံပေါ်ပေါက် ထွန်းတောက်လာလတ်ပြီ။ ဗဘံဇ = ကာလရှည်လျား ကူးပြောင်းများ၍ ရေးမှား စဉ်ဆက် ပုဒ်ပါဌ်ပျက်ကို ချိုးဖျက်သိမ်းရှုတ် ပယ်နှုတ်လတ်လေပြီ။ ဇယတံ = ပို့ချတတ်သင် အောင်မြင်ထမြောက်ကြလို ပင်ကိုယ်ဉာဏ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌။ ဇယတံ = မှားယွင်းတွင်ကျယ် နက်မိပ္ပိယဟူ သာသနာ့ရန်သူကို လွယ်ကူပယ်ဖြင် အောင်မြင်ပါစေသတည်း။ ဓုနတံ = ရိုးရာမလိုက် အမှန်ကြိုက်၍ ဖျက်ထိုက်သင့်လျှင် သုတ်သင်ပယ်ဖျက် ခါထွက်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သန္တာန်၌။ ဓုနတံ = မှားယွင်းသိခက် မိပ္ပိယနက်ကို ခါထွက်ပယ်လွင့် ပါစေသတည်း။ ဇယတံ = လိုအင်ထမြောက် ပေါက်ရောက်အောင်မြင်လိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ဓုနတံ = အမှန်နှစ်သက် အမှားကို ခါထွက်သုတ်သင် ပြင်ဆင်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ အနူနံ = မယုတ်မလို ပြည့်မိုလုံလောက်သော။ နယံ = နည်းကောင်းနည်းမှန်ကို။ ဒေတု = ပေးပါစေသတည်း။ ဟူသော အာသီသပတ္တနာဂါထာပါဌ်နိဿယဖြင့် နိဒါန်း (ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်)ကို စတင် ရေးသားတော်မူခဲ့လေသည်။ နိဒါန်းအဆုံး၌ ဤအဘိဓာန်နိဿယသစ် ရေးသားစီရင်စဉ်က ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ် စည်ရှင်ဆရာ တော် အရှင်ကောသလ္လာဘိဝံသထေရ်၊ တောင်ငူမြို့ မြို့ထောင့်ကျောင်းဆရာ တော် အရှင်သံဝရထေရ်တို့က ကူညီခဲ့ကြသဖြင့် ထိုမထေရ် ၂-ပါးတို့အား ကျေးဇူး ဥပကာရတင်ရှိပါကြောင်း -

လှတေသနစာကြည့်တိုက်
ဆရာတော်၊ အရှင်အဂ္ဂမ္မေဠိဘိဝံသ
ကမ္ဘာအေး၊ ရန်ကုန်

ကောသလ္လ သံဝရတ္ထရာ၊ ဝိသုဒ္ဓါရုံ ဓဇူပမာ။

တေသံ ကတညုနော ဟောမ၊ ယသ္မိ မမောပကာရကာ။

ဟူသောဂါထာဖြင့် ဖော်ပြတော်မူခဲ့လေသည်။ ဤသာသနာဝင်ပြုစုသူသည် တောင်ငူမြို့၊ ဝိသုဒ္ဓါရုံ မြို့ထောင့်ဆရာတော်ကြီး အရှင်သံဝရနှင့် တွေ့ဆုံဖူးရာ ယင်းဂါထာပါ အရှင်သံဝရထေရ်မှာ မိမိပင်ဖြစ်ကြောင်း မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်သည် ကျမ်းဦး၌-

၁။ သဗ္ဗသတ္တမဟာရည သဗ္ဗာရီ ဗုဒ္ဓကေသရီ။

ဘဝတံ သဒ္ဓိဘဂ္ဂါဟီ၊ မယံ မနောဂုဟာသယီ။

သဗ္ဗသတ္တ မဟာရညသဗ္ဗာရီ= သာဂေါပင် စတုဗ္ဗေဒနှင့် ကမ္ဘာတန်ဆာ ဘာသာတန်တန် မကျန်သိမ်းကျုံး ကျမ်းအလုံးတည်းဟူသော ဝင်နိုင်ခဲခက် တောနက်ဂနိုင် မဟာမြိုင်ဝယ် ပိတ်ကွယ်နှောင့်ယှက် ခဲခက်မထူ လွယ်ကူချဉ်းနင်း သက်ဝင်ခြင်းအလေ့ ပကတေသဘောရှိတော်မူသော။ ဗုဒ္ဓကေသရီ= ဗရားတည်း ဟူသော ခြင်္သေ့မင်းသည်။ သဒ္ဓိဘဂ္ဂါဟီ= လျှို့ဝှက်တိမ်မြုပ် သဒ္ဓါပုဒ်တည်းဟူသော ပြောင်မြောက်စွယ်စုံ မာန်ဟုန်လျှမ်းလျှမ်း တောဆင်ကြမ်းတို့ကို မပမ်းလွယ်ကူ ဖမ်းယူတော်မူလျက်။ မယံ= ကျမ်းပြုဆရာငါ၏။ မနောဂုဟာသယီ= ဥက္ကဋ္ဌတိဟိတ် ကုသိုလ်စိတ်ဟူ မြကျောက်ဂူသာ ပျော်စံရာရှိသည်။ ဝါ= ဥက္ကဋ္ဌတိဟိတ် ကုသိုလ် စိတ်ဟူ မြကျောက်ဂူဝယ် တင့်တယ်စံပျော် ကိန်းဝပ်တော်မူသည်။ ဘဝတံ = ဖြစ်ပါစေသတည်း။

၂။ ဒေသိဘာသာဘိဓာနဿ၊ ဒုက္ကရာ သုဠဘဒ္ဓိကာ။

ဗဟဝေါ ဟေတ္ထ ဝေါဟာရာ၊ သာသနိကာ စ လောကီကာ။

၃။ နာမာနိ စ မစ္ဆ ရက္ခ သကုန္တ သီဟကာဒီနံ။

န တတ္ထိကာပိ ကေစီဓ၊ န သန္တိ တတ္ထ ဟေကာ။

အဘိဓာနဿ = အဘိဓာန်ကျမ်း၏။ ဒေသိဘာသာ= တိုင်းရင်းဘာသာ မြန်မာဋီကာကို။ သုဠဘဒ္ဓိကာ= အနည်းငယ်မျှ မတိမ်းမစောင်း အလွန်

(၂၂) မန္တလေးသားသနာဝင် ကောဒသမတွဲ

ကောင်းအောင်။ ဒုက္ကရာ = ပြုပြင်စီရင်ရန် အလွန်အမင်း ခဲယဉ်းလှပေ၏။ ဟိ = အကြင်ကြောင့်။ ဇတ္ထ = ဤအဘိဓာန်ကျမ်း၌။ သာသနိကာ စ = သာသနာတော် ကျမ်းတို့နှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ လောကီကာ စ = လောကီ ကျမ်းတို့နှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ (စ-သဒ္ဒါဖြင့်) ဥဘယိကာ စ = လောကီသာသနာ ကျမ်းနှစ်ဖြာနှင့် သက်ဆိုင်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဝေါဟာရာ စ = ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲအပ် အမည်ပညတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ မစ္ဆရက္ခ- သကုန္တ သီဟကာဒီနံ = ငါး, သစ်ပင်, ငှက်, ခြင်္သေ့စသောသားကောင်တို့၏။ နာမာနိ စ = သိရန်ခဲကတ် အမည်ပညတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဗဟဝေါ = များပြားလှကုန်၏။ ကေစိ = အချို့သောအသုံးအဆောင်, သစ်ပင်, သားငှက် တို့သည်။ တတ္ထိကာပိ = ထိုအိန္ဒိယတိုင်း မဇ္ဈပိုင်းမှာရှိကုန်သော်လည်း။ ဣဓ = ဤမြန်မာပြည်၌။ န သန္တိ = မရှိလေကုန်။ ကေစိ = အချို့သော အသုံးအဆောင်, သစ်ပင်, သားငှက်တို့ သည်။ ဧဟိကာပိ = ဤမြန်မာပြည်မှာ ရှိကုန်လျက်တည်း။ တတ္ထ = ထိုအိန္ဒိယပိုင်း မဇ္ဈပိုင်း၌။ န သန္တိ = မရှိလေကုန်။ တသ္မာ = ထို့ကြောင့်။ ဒုက္ကရာ = အလွန်အမင်း ခဲယဉ်းလှပေ၏။

- ၄။ ပေက္ခိတွာ ပနညဂန္ဓေ၊ ဗဟုဿုတေ စ ပုစ္ဆိယ။
ပဒေ ပဒေ ဝိသေသေန၊ သံသန္တိယာမရေန စ။
- ၅။ ကရိဿာမိ ယထာသတ္ထိ၊ ပမောဒိယ ဝိစက္ခဏေ။
ဝိသောဓယထ ဧဝံ ဟေ၊ အယုတ္တံ ယဒိ ပဿရေတိ။

ပန = ယင်းသို့တပဲ ပြုစီရင်ရန်ခဲသော်လည်း။ အညဂန္ဓေ = အဖွင့်ဋီကာ, မြန်မာသီဟိုဠ်, ထိုထိုနိဿယည်း ရှေးနည်းအဋ္ဌကထာ, ဋီကာ, ဂန္ဓနံ အတန်တန်သော မာဂဓတက်ကျမ်း၊ အမရကောသ, ဝိဝေကစိန္တာ, ဗျာချာသွာမိ စရိဘိဓာန် ပုရာဏ်နိတိ ပသုပက္ခိ ဝေဇ္ဇသိက္ခာ အဖြာဖြာသော သက္ကတတက်ကျမ်းတို့ကို။ ပေက္ခိတွာ စ = ပညာရှေ့သွား စဉ်းစားကြည့်ရှု၍လည်းကောင်း။ ဗဟုဿုတေ = သစ်ပင်ဘက် တိရစ္ဆာန်ဘက် အချက်ချက်၌ အကြားအမြင် ဗဟုဿုတရှိကုန်သော ပညာရှိတို့ကို။ ပုစ္ဆိယ စ = မေးမြန်းထောက်လှမ်း၍လည်းကောင်း။ ဝိသေသေန

= အထူးအားဖြင့်။ ပဒေ ပဒေ = ပုဒ်တိုင်း ပုဒ်တိုင်း၌။ အမရေန စ = အမရ
 ကောသ သက္ကတ အဘိဓာန်နှင့်လည်း။ (စသဒ္ဒါဖြင့် ထောမနိမိစသည်ကိုယူ)
 သံသန္ဒိယ = နီးနှောတိုက် ဆိုင်၍လည်းကောင်း။ ဝိစက္ခဏေ = ဆင်ခြင်စဉ်းစား
 ဝိစာရဏ ဉာဏ်များကုန်သော ပညာရှိတို့ကို။ ပမောဒိယ = ဝမ်းမြောက်အားရမ်း
 ပီတိလွမ်းတက် နှစ်သက်စေ၍။ ယထာသတ္တိ = အစွမ်းရှိသလောက်။ ကရိဿာမိ =
 ရေးစီရင်ပေအံ့။ ဟေ = စဉ်းစားဆင်ခြင် အမြင်ထက်သန် အမှန်လိုလား အို
 ပညာရှိအများတို့။ ဣဟ = ဤနိဿယသစ်၌။ အယုတ္တံ = လောကီ၊ သာသနာ
 ကျမ်းနှစ်ဖြာနှင့် မသင့်မတော် မလျော်သောစကားကို။ ယဒိ ပဿရေ =
 အကယ်ထင်ထင် တွေ့မြင်ပါကုန်အံ့။ (ထ = ဝိဘတ်ကို ရေပြု) ဝေ = ဤသို့
 တွေ့မြင်ပါကုန်မူ။ ဝိသောဓယေထ = ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကြပ် ရေးသားအပ်သည့်
 ကျမ်းစာအသွင် ပြင်ဆင်ကြပါကုန်လော့။ ဣတိ = ဤကား ပဏာမစသည်ကို
 ဆိုသောစကားရပ်တည်း။ ဟူသော ၅-ဂါထာပါဠိနိဿယဖြင့် ပဏာမ၊ ရေးသားပုံ
 အခြင်းအရာ၊ ပဋိညာဉ်တို့ကို ဖော်ပြတော်မူခဲ့လေသည်။

၎င်းပြင် ကျမ်း၏အဆုံး၌လည်း-

- ၁။ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသေန၊ ဝိသုဒ္ဓါရာမဝါသိနာ။
 သတ္တညောစိတပညေန၊ အနေကသတ္တကာရိနာ။
- ၂။ ကတာ ဝဿေ မဟာရူပေ၊ ဒုဗ္ဗောဓတ္ထဝိဘာဝိနီ။
 ဘာသာဋီကာ သုဝိချာတာ၊ ဝိဇီယတံ သုဗောဓိနီ။
- ၃။ တယံ သစ္စတမညာတံ၊ သစ္စဘိညာနိယောဇကံ။
 ဘူမဏ္ဍလေ ဣမိဿာယ၊ ကရောတု သုပ္ပစာရဏံ။

ဝိသုဒ္ဓါရာမဝါသိနာ = မန္တလေးနောက်ပြင် စည်ပင်ခိုင်ဖြိုး ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်
 ကြီး၌ သီတင်းသုံးနေလေ့ရှိထသော။ သတ္တညောစိတပညေန = တက္က၊ ဗျာကရဏာ
 လင်္ကာရစသော ကျမ်းတစ်ပါးတို့၌လည်း လေ့လာဆည်းပူးအပ်ပြီးသော
 ဉာဏ်ပညာရှိထသော။ အနေကသတ္တကာရိနာ = မုဒ္ဒဗောဓ၊ ကလာပ၊ အမရ
 ကောသစသော များစွာသော သက္ကတကျမ်း၊ မောဂ္ဂလ္လာနုဗျာကရဏ

အဘိဓာနပွဒိပိကာစသော များစွာသော မာဂကျမ်းတို့၏ နိဿယကျမ်းပြု ဆရာဖြစ်ထသော။ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသေန = အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသမည်သော မဟာထေရ် သည်။ မဟာရူပဝဿေ = သီဟိုဠ်ကျွန်း ကောဠမ္ပမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေသော ၁၂၈၄-ခု၊ ၁၂၈၅-ခုနှစ်၌။ ကတာ = နောက်ဆုံးအပြီးသတ် ရေးစီရင်အပ်သော။ (၁၂၇၇-ခုနှစ်ကပင် ရေးပြီးဖြစ်သော်လည်း သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ နေစဉ်အခါ အားလပ်ခွင့်ရသဖြင့် သီဟဠနိဿယနှင့်တကွ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာအရပ်ရပ်ကို သေချာနဲ့စပ် အထပ်ထပ်ကြည့်ရှု၍ အပြီးသတ် နောက်ထပ် ရေးသားအပ်သည် ဟူလို) ဒုဗ္ဗောဓတ္ထဝိဘာဝိနီ = သိနိုင်ခက်ခဲ အနက်အဓိပ္ပါယ် မကျဉ်းကျယ်ကို ထိုဤမြားဖြောင် ကျမ်းစောင်စောင်မှ ယူဆောင်ထုတ်ပြ သာဓက ဖြင့် ထင်ရှားတပ်အပ် ကောင်းစွာပြတတ်သော။ သုဗောဓိနီ = ကြည့်ရှုကာမျှ သိလွယ်လှ၍ သုဗောဓိနီမည်သော။ ဘာသာဋီကာ မြန်မာဋီကာ ဘာသာ နိဿယည်းသည်။ သုဝိချာတာ = သူငယ်များတိုင် ဖြိုင်ဖြိုင်သင်ကြား လွန်ထင်ရှား သည်ဖြစ်၍။ ဝိဇယတံ = ကာလရှည်ကြာ အောင်နိုင်ပါစေသတည်း။

သစ္စတမညာတံ = သံသရာဝဋ် ဘဝညွတ်မှ ကျွတ်ကျွတ်လိုသူ ဗိုလ်လူ သတ္တဝါ ဝေနေယျာအား လျင်လျားမချွတ် ကျွတ်လွတ်စေတတ် ဂုဏ်သကတ် ကြောင့် လူရပ်နတ်ရွာ ဗြဟ္မာတစ်လွှား ဘုံသုံးပါးဝယ် ပြိုင်ဖက်ပြောက်သုဉ်း အမှန် ဆုံးဟု သိအပ်ထသော။ သစ္စာဘိညာနိယောဇကံ = မဖောက်မပြန် တရားမှန်ကို အမှန်ကိုယ်တိုင် ပိုင်ပိုင်သိခြင်း၌ ယှဉ်စေတတ် တိုက်တွန်းတတ်ထသော။ တယံ = ရတနာမြတ် သုံးပါးနတ်သည်။ ဘူမဏ္ဍလေ = မြန်မာ့ကျွန်းခွင် မြေအပြင်၌။ ဣမိဿာယ = ဘာသာဋီကာ မှီရာအစစ် ဤနိဿယသစ်၏။ သုပ္ပစာရဏံ = ထေရ်ကြီးကစ ရှင်ငယ်ကျအောင် ဖောင်ဖောင်ကျက်အံ ချသံမပြတ် စွဲမှတ်စိတ်တွင်း ပြန့်နှံ့ခြင်းကို။ ကရောတု = အခွန်ရှည်ကြာ ပြုစေပါသတည်း။

ဟူသော ၃-ဂါထာပါဠိ နိဿယဖြင့် ရေးသားပြုစီရင်ရာဌာန၊ ရေးသားပြု စီရင်ရာကာလ၊ ရေးသားပြုစီရင်ပုံအခြင်းအရာ တိုက်တွန်းချက် ဥယျောဇဉ်တို့ကို ဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

၎င်းပြင်-

၁။ ပုညေန နေန စိတရေဟိ စ သီဃသီဃံ၊
မောဟန္တကာရဝိဓမေန ဟိ အဂ္ဂအဂ္ဂေါ။
လောကုတ္တရုတ္တမနဝါရိယ ဓမ္မဓမ္မော၊
မယံ သကော ဘဝတု သေဝတု သုဒ္ဓသုဒ္ဓံ။

၂။ ယေ ဗုဒ္ဓပါဝစနတပ္ပရိဝါရကေသု၊
ဘာသန္တရေသု စ နိသင်္ဂမတိပ္ပဘာဝါ။
ဂန္ဓေ ကရောန္တိ ဇနယန္တိနုဇာတသိဿေ၊
တေ မေ ဇယန္တု ဂုရဝေါပိ ကိလေသသတ္တံ။

၃။ သဗ္ဗေပိ သံယမိဂဏာ ဒဟရာ ဝိသုဒ္ဓါ၊
ရာမေ ဘယာဒိရဟိတာ သုခိတာ စ ဟောန္တု၊
သိက္ခာပဒေသု စာခိလေသု သဇီဝစိတ္တာ၊
သတ္တာဘိဂိဒ္ဓပဌပါဌကဂန္ဓကာရာ။

ဣတိ သာဌကထေ ပိဋကတ္တယေ သမယန္တရေ စ အပ္ပဋိဟတဉာဏပု
ဘာဝါနံ သကေ သကေ နိကာယေ မုချပုဓာနာစရိယဘာဝမာပန္နာနံ ပဏ္ဍိတ
သေခရာရိတာ န မနေကေသမာစရိယဝရာနံ ပါဒရဇောကိဏ္ဍေန မရမ္မရဋ္ဌေ
မြင်းခြံတိ သဗ္ဗတ္ထ ဝိသုတဿ မဟာနိဂမဿ ပုရတ္ထိမဒိသာဘာဂေ
တိကောသပမာဏေ တဒ္ဓေသဝါသီနံ ပုညကမ္မာနဘာဝေန ပထဝိတော သယမေဝ
ဥဗ္ဗိဇ္ဇာဒကုဂ္ဂမနဋ္ဌာနာနံ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ဒေသဝေါဟာရဝသေန 'ဗလုံ'တိ သညိတေ
ဂါမေ သမိဒ္ဓေ ပဏ္ဍိတကုလေ ဥပ္ပန္နေန ဇာတိယာ ပဉ္စစတ္တာလီသဝသေေန
သာမဏဘာဝေန^၁ ပဉ္စတိသဝသေေန မန္တလေးနဂရေ ပစ္ဆိမဒိသာဘာဂေ
အနေကပါသာဒဟမ္ပိယ သုပဏ္ဍဝင်္ကံစ္ဆဒနုယောဂမာဠက ဘောဇနသာလာဒိ
ပဋိမဏ္ဍိတေ ဆာယူဒကသမ္ပန္နေ ဣဠကမဟာပါကာရပရိက္ခိတ္တေ သီလဝန္တာနံ

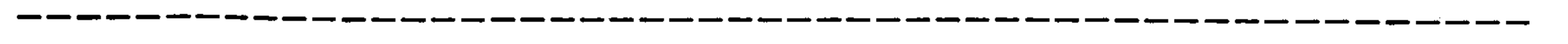
၁။ သမဏဘာဝေန = 'ရှင်ရဟန်း၏အဖြစ်ဖြင့်' ဟု အနက်ပေးရာ၏။

ပညဝန္တာနမာဝါသောတိ သဗ္ဗတ္ထ ပတ္တဋ္ဌထုတိယောသေ မနောရမ္ပေ မဟာဝိသုဒ္ဓါ ရာမေ သုဝဏ္ဏဝတိ ဘိဓာနမဋ္ဌကဝိဟာရမဇ္ဈဝသတာသရဋ္ဌညရဋ္ဌတော အာဂတာ ဂတေဟိ အနေကေဟိ ဘိက္ခုသာမဏေရေဟိ သကသမယ သမယန္တရာနမိဇ္ဈ ပေကေန သာဋ္ဌကထေ တေပိဋ္ဌကေ စေဝ သဗ္ဗဗျာကရဏေသု စ ဝသိဘာဝပ္ပတ္တေန အနေကဂ္ဋ္ဌကာရိနာ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသောတိ လင်္ကာဒိပေပိ ပတ္တဋ္ဌကိတ္တိသဒ္ဓေန မဟာ ထေရေန ကတောယံ သုဗောဓိနိနာမကော အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာနိဿယော သဗ္ဗာကာရေန သမတ္ထောတိ။

သိဝမတ္ထု-ဟူသောစကားဖြင့် ထပ်မံ နိဂုံးအုပ်ခဲ့လေ သည်။ ၎င်းစကားများ ဆရာတော်၏ တပည့်တစ်ပါးပါး ရေးဟန်တူပါသည်။ ယင်းအဘိဓာန်နိဿယမှာ ဆရာတော်မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက် သုဝဏ္ဏဝတီတိုက် ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးစဉ် ရေးသားစီရင်သည့် ကျမ်းဖြစ်သဖြင့် ဝိသုဒ္ဓါရုံမူဟု တွင်လေသည်။ ယင်းကျမ်းကို အကြိမ်ကြိမ်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ရွှင်ဆိုက်စာမျက်နှာ ၄၀၀-ကျော်ရှိလေသည်။ ။

အဘိဓာန်နိဿယထွက်စဉ်က ချီးမွမ်းထောမနာစာများ များစွာရရှိခြင်း

အဘယာရာမဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မ အဘိဓာန်နိဿယကျမ်းကြီး ပေါ် ထွက်စဉ်ကလည်း အတိုင်းအတိုင်း အပြည်ပြည် အနယ်နယ်အစို့စို့ အမြို့မြို့ပညာရှင် များထံမှ ချီးမွမ်းထောမနာစာများ များစွာရောက်ရှိလေသည်။ ယင်းချီးမွမ်း ထောမနာ စာများအနက် ဆန်းနိဿယသစ်စသော ကျမ်းပေါင်းများစွာတို့ကို ပြုစီရင်တော်မူ သော မအူပင်မြို့၊ ဓမ္မိကာရာမဆရာတော် အရှင်သီရိကုမာရထေရ်၏ ချီးမွမ်း ထောမနာစာ၊ ဇိနဝံသဒီပမဟာကဗျာစသော ကျမ်းပေါင်းများစွာတို့ကို ပြုစီရင် တော်မူသော သီဟိုဠ်ကျွန်းပါနဒူရမြို့ အဘယကရုဏာရတန မုဒလိန္ဒာရာမာဓိပတိ နာယကဆရာတော် အရှင်မေဓာနန္ဒထေရ်၏ ချီးမွမ်း ထောမနာစာတို့ကို ဖော်ပြ အပ်ပါသည်။

၁။ ပခုက္ကူအဘိဓာန်နိဿယသစ်နိဒါန်းလည်းကြည့်။

မအူပင်မြို့ ဓမ္မိကာရာမဆရာတော် အရှင်သီရိကုမာရထေရ်၏
ချီးမွမ်းထောမနာစာ ဂါထာ ၁၂-ပုဒ်

- ၁။ တယာ ဒိန္နံ နယာကိဏ္ဍံ၊ ယထာဘူတတ္ထဗောဓကံ။
သုဗောဓိနီတိ ဝိချာတံ၊ အဘိဓာနတ္ထ သူစကံ။
- ၂။ မနောဟရံ မနုညံ စ၊ သုဘံ ပစ္စယပေါတ္တကံ။
မယာ လဒ္ဒံ မဟဂ္ဂံ၊ သဗ္ဗံ တမနဝေက္ခိတံ။
- ၃။ အာဒေါ စာ ဒေါသမန္တေပိ၊ သုပ္ပသတ္တတရန္တရေ။
အတ္တန္တရေ စ ပဿာမိ၊ သမန္တပရိပူရိတေ။
- ၄။ ဇုဏှာယံ ဇုတိဇာတာပိ၊ ဇေဝိတိကဿ သံသုနာ။
တသောသာနံ န ယာတေဝ၊ မဏ္ဍလမယူခဗ္ဗလံ။
- ၅။ ယဒါ ရာကာ ဘဝေ တဿ၊ ဂဘတ္ထိမဏ္ဍလံ တဒါ။
သဗ္ဗသော ပုဏ္ဏတံ ယာတိ၊ သဗ္ဗလောကပ္ပမောဒကံ။
- ၆။ တထာ တယာ သမာရဒ္ဒါ၊ သုဗောဓိနီတိ ဝိသုတာ။
ဒေသဘာသာမယီ နဗျာ၊ ဋီကာပိ ပုဏ္ဏတံ ဂတာ။
- ၇။ ကန္တာ ကန္တာပိ ဂေါရိဋ္ဌာ၊ ကညကာ စညကန္တိဒါ။
ယာ သာ ကန္တာ အသမ္ပုဏ္ဏာ၊ ကန္တာနံ နိဋ္ဌာနန္တိကာ။
- ၈။ သောဠသုဒ္ဒေသိကာ ကညာ၊ ကနတေ သဗ္ဗသောဘနာ။
သဗ္ဗသော ပုဏ္ဏတံ ယာတာ၊ ကန္တာ ကန္တိ ဝိဇ္ဇေနာ။
- ၉။ တထေဝ တေ သမာရဒ္ဒါ၊ အဘိဓာနတ္ထဗောဓိကာ။
မြေဗ္ဗဘာသာမယီ နဗျာ၊ ဋီကာပိ ပုဏ္ဏတံ ဂတာ။
- ၁၀။ ယထာ ပူရေတိ တောယေန၊ တောယာသယံ ဟိ တောယဒေါ။
တောသယန္တော တထာဂါဝံ၊ ဂုဠတ္ထံ နဗျနိဿယော။

(၂၈) မန္တလေးသာသနာဝင် ကောဒသမတွဲ

၁၁။ အဘိဓာနဒီပိကာယ၊ ဘာသာဋီကာ ယထာ ကတာ။
တထာညသတ္တမတ္တမ္ပိ၊ ကုဗ္ဗတံ သောတဗောဓကံ။

၁၂။ မအူပင်ကုလူဒီစီနေ၊ ဓမ္မာရာမာမိဝါသိနာ။
ပေသိတေမာ ပဇ္ဇောပဒါ၊ ပိယမိတ္တဿ နန္ဒိယာ^၁ ။

ဖော်ပြပါ ဆရာတော် အရှင်သီရိကုမာရထေရ် ချီးမွမ်းထောမနာစာကို မန္တလေးမြို့အနောက်ပြင် ပတ္တမြားတိုက်ဆရာတော် အရှင်ဝေပုလ္လာဘိဝံသ (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)သည် အောက်ပါအတိုင်း အနက်ပြန်ဆိုခဲ့လေသည်။

၁။ တယာ = အရှင်သည်။ ဒိန္နံ = ပေးလှူအပ်သော။ နယာကိဏ္ဍံ = နည်းတို့ဖြင့် ပြွမ်းသော။ ယထာဘူတတ္ထဗောဓကံ = ဟုတ်မှန်သောအနက်ကို သိစေတတ်သော။ သုဗောဓိနီတိဝိချာတံ = သုဗောဓိနီဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော။ အဘိဓာနတ္ထသုစကံ = အဘိဓာန်ခေါ် အမည်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြဇာတ်သော။

၂။ မနောဟရံ = စိတ်ကိုဆွဲဆောင်နိုင်သော။ မနုညံ စ = စိတ်ကိုလည်း နှစ်သက် စေနိုင်သော။ သုတံ = တင့်တယ်ကောင်းမြတ်လှသော။ ပစ္စုပ္ပေါတ္တကံ = အသစ် စက်စက် အဘိဓာန်နိဿယကျမ်းစာကို။ မယာ = တပည့်တော်သည်။ လဒ္ဒံ = ရအပ်ပြီ။ တံ = ထိုအဘိဓာန်နိဿယသစ်ကျမ်းစာကို။ သဗ္ဗံ = တစ်လုံးမကျန် အကုန် လုံး။ မဟာဂ္ဂံ = အဘိုးများစွာတန်သော ပစ္စည်းကိုကဲ့သို့။ အနုဝေက္ခိတံ = အဖန်ဖန် ကြည့်ရှုအပ်ပါပြီ။

၃။ (တဿ = ထိုအဘိဓာန်နိဿယသစ်၏။) အာဒေါ စ = အစဉ်လည်းကောင်း။ အန္တေပိ = အဆုံး၌လည်းကောင်း။ အန္တရေ စ = အလယ်၌လည်းကောင်း။ အဒေါသံ = အပြစ်မရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ သုပ္ပသတ္တတရံ = အလွန်အလွန် ချီးမွမ်းအပ်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ သမန္တပရိပူရိတေ = ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြည့်စုံကုန်သော။ အတ္တန္တရေ စ = အနက်ထူးတို့ကိုလည်းကောင်း။ (အဟံ = တပည့် တော်သည်။) ပဿာမိ = မြင်တွေ့ရပါ၏။

၁။ နေ့စွဲ ဝါဆိုလဆန်း ၂-ရက်၊ ၁၂၈၇-ခုနှစ်။

၄။ ဇေဝါတိကဿ = လမင်း၏။ ဇုတိ = အရောင်သည်။ ဇုဏှာယံ = လဆန်း၌။ သံသုနာ = မိမိအရောင်ဖြင့်။ ဇာတာပိ = ဖြစ်သော်လည်း။ တဿ = ထိုလမင်း၏။ မယူခမဏှာလဗ္ဗယံ = အရောင်ဝန်း၏အစွမ်းအားသည်။ ဩသာနံ = အဆုံးကုန်ပြည့်ဝန်းခြင်းသို့။ န ယာတိ ဝေ = မရောက်သေးသာတည်း။

၅။ ယဒါ = အကြင်အခါ၌။ တဿ = ထိုလမင်း၏။ ဂဘတ္ထိမဏှာလံ = အရောင်ဝန်းသည်။ ကာရာ = လပြည့်နေ့သည်။ ဘဝေ = ဖြစ်၏။ တဒါ = ထိုအခါ၌။ သဗ္ဗလောကပ္ပမောဒကံ = အလုံးစုံသောလူတို့ကို ဝမ်းမြောက်စေတတ်သည်။ (ဟုတွာ = ဖြစ်၍။) သဗ္ဗသော = အလုံးစုံသောအားဖြင့်။ ပုဏ္ဏတံ = ပြည့်ဝန်းသည်၏ အဖြစ်သို့။ ယာတိ ယထာ = ရောက်သကဲ့သို့။

၆။ တထာ = ထို့အတူ။ တယာ = အရှင်သည်။ သမာရဒ္ဓါ = ကောင်းစွာ အားထုတ်ရေးသားအပ်သော။ သုဗောဓိနိတိ = သုဗောဓိနိဟူ၍။ ဝိဿုတာ = ကျော်ကြားသော။ ဒေသဘာသာမယီ = မြန်မာဘာသာနိဿယဖြစ်သော။ နဗျာ = အသစ်ဖြစ်သော။ ဝါ = အဘိဓာန်နိဿယသစ်ဖြစ်သော။ ဋီကာပိ = ဘာသာဋီကာသည်လည်း။ ပုဏ္ဏတံ = အလုံးစုံပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်သို့။ ဂတာ = ရောက်ပြီ။

၇။ ဂေါရိဋ္ဌာ = ရှစ်နှစ်ရွယ် ဂေါရိအရွယ်၌တည်သော။ (ပျိုမျှစ်နုနယ်ဂေါရိအရွယ်၌တည်သော) ယာ ကန္တာ = အကြင် မိန်းမသည်။ အတ္ထိ = ရှိ၏။ သာ ကန္တာ = ထိုမိန်းမသည်။ ကန္တာပိ = နှစ်သက်ဖွယ်ရှိသော်လည်း။ ကညကာ = ဆယ်နှစ်အရွယ်ကညာရွယ်ဖြစ်သော။ ယာ ကန္တာ = အကြင်မိန်းမသည်။ အတ္ထိ = ရှိ၏။ သာကန္တာ = ထိုမိန်းမသည်။ အညကန္တဒါ စ = သူတစ်ပါးတို့အား နှစ်သက်ခြင်းကို ပေးသော်လည်း။ ကန္တာနံ = နှစ်သက်တတ်သောယောက်ျားတို့၏။ အနိဋ္ဌာနန္တိကာ = အလိုဆန္ဒ၏ ပြည့်ဝခြင်းမရှိသောကြောင့်။ အသမ္ပုဏ္ဏာ = ထက်ဝန်းကျင်မှ မပြည့်စုံသေးပါ။

၈။ သောဠသုဒ္ဓေသိကာ = ၁၆-နှစ်အရွယ်ရှိသော။ ကညာ = ကုမာရီရွယ်ဖြစ်သော။ ကန္တာ = မိန်းမသည်။ သဗ္ဗသောဘနာ = အလုံးစုံတင့်တယ်သည်ဖြစ်၍။ ကနတေ = တောက်ပ၏။ ကန္တိဝိဇ္ဇ္ဇနာ = နှစ်သက်စဖွယ် တင့်တယ်ကွန့်မြူးလျက်။ သဗ္ဗသော = အလုံးစုံအားဖြင့်။ ပုဏ္ဏတံ = ပြည့်သည်၏အဖြစ်သို့။ ယာတာ ယထာ = ရောက်သကဲ့သို့။

၉။ တထေဝ = ထို့အတူသာလျှင်။ တေ = အရှင်သည်။ သမာရဒ္ဒါ = ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ် ရေးသားအပ်သော။ အဘိဓာနတ္ထဗောဓိကာ = အဘိဓာန်၏ အနက်ကို သိစေတတ်သော။ မြေဗျာဘာသာမယီ = မြေဗျာဘာသာဖြစ်သော။ နဗျာ = အသစ်ဖြစ်သော။ ဋီကာပိ = ဘာသာဋီကာသည်လည်း။ (တစ်နည်း = အဘိဓာန် နိဿယသစ်သည်လည်း) ပုဏ္ဏတံ = ပြည့်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂတာ = ရောက်ပြီ။

၁၀။ ဟိ = ဥပမာတစ်နည်းသော်ကား။ တောယဒေါ = ရေကိုပေးတတ်သော မိုးသည်။ တောယာသယံ = ရေ၏တည်ရာ ရေကန်ကို။ တောယေန = ရေဖြင့်။ ပူရေတိ ယထာ = ပြည့်စေသကဲ့သို့။ တထာ = ထို့အတူ။ နဗျနိဿယော = အဘိဓာန်နိဿယသစ်သည်။ တောသယန္ဓော = ကြည့်သူတို့ကိုနှစ်သက်စေလျက်။ အဂါမံ = ဉာဏ်ဖြင့်မထောက်မှီသော။ ဂုဠတ္ထံ = လျှို့ဝှက်သောအနက်ကို။ ပူရေတိ = ဖွင့်သောအားဖြင့် ပြည့်စေ၏။

၁၁။ အဘိဓာနဒီပိကာယ = အဘိဓာနပုဒ်ပိကာမည်သော အဘိဓာန်ပါဌ်၏။ ဘာသာဋီကာ = မြန်မာဘာသာဋီကာခေါ်သော အဘိဓာန်နိဿယသစ်ကို။ ကတာ ယထာ = ပြုစီရင်အပ်သကဲ့သို့။ တထာ = ထို့အတူ။ သောတဗောဓကံ = သင်နာ မှတ်သားသူတို့ကို အလွယ်တကူသိစေတတ်သော။ အညသတ္ထမတ္ထမ္ပိ = တစ်ပါး ကျမ်း၏ အနက်နိဿယကိုလည်း။ ကုဗ္ဗတံ = ပြုစီရင်တော်မူပါ။

၁၂။ မအူပင်ကုလူဒီပိနော ဓမ္မာရာမာဓိဝါသိနာ = မအူပင်မြို့မြစ်ကမ်းမြောက်ဖက် ဓမ္မာရုံကျောင်းတိုက်နာယကအဖြစ် အုပ်ချုပ်နေထိုင်သော။ မယာ = သီရိကုမာရမည် ငါမထေရ်သည်။ ပိယမိတ္တဿ = မေတ္တာသက်ဝင် ချစ်ခင်အပ်သော မိတ်ဆွေ သီတင်းသုံးဘော် အဘိဓာန်နိဿယသစ် ကျမ်းပြုဆရာတော်၏။ နန္ဒိယာ = နှစ်သက် ခြင်းငှာ။ ဣမာပဇ္ဇောပဒါ = (ဣမာပဇ္ဇ + ဥပါဒါ) ဤလက်ဆောင်ဂါထာတို့ကို။ ပေသိတာ = ပို့အပ်ကုန်ပြီ။^၃

၁။ ပတ္တမြားတိုက် ဆရာတော် အရှင်ဝေပုလ္လာဘိဝံသ၏အနက်တို့ကို အဘယာရာမဆရာ တော်၏ နှစ်တရာပြည့်စာတမ်းမှ ကူးယူဖော်ပြသည်။

သီဟိုဠ်ကျွန်း ပါနုရမြို့ အဘယကရုဏာရတနမုဒလိန္ဒာရာမာဓိပတိ
နာယကဆရာတော် အရှင်မေဓာနန္ဒမထေရ်၏ ချီးမွမ်းထောမနာစာ
ဂါထာတော် ၉-ပုဒ်

- ၁။ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသဿ၊ မဟာထေရဿ ဝိမတော။
ဝန္ဒာမိ စရဏာဗ္ဗောဇံ သဇ္ဇနာလီဘိ စုမ္ဗိတံ။
- ၂။ မမတ္တာယ တွယာ ဘန္တေ၊ ပေသိတံ ပဋိသင်္ခတံ။
နိယဏ္ဍုသတ္ထံ လဒ္ဒါန၊ ပီတိံ ဝိန္ဒာမ္ပနပ္ပကံ။
- ၃။ ပေါရာဏာနံ ပဝီဏာနံ၊ ကေသဂ္ဂိ မတဒ္ဓသနံ။
ယံ ယံ ဒိဿတိ တံ သဗ္ဗံ၊ သစ္စံ သစ္စန္တိ နော မတိ။
- ၄။ ဗျာပါရေန တဝါနေန၊ နာဘိဓာနေသု ကေဝလံ။
သတ္ထေသု အတ္ထိ နေပုညံ၊ တီသုပိ ပိဋကေသု စ။
- ၅။ ဘာရတိ နတ္ထကိ တုယံ၊ ဝတ္တာရဂီလယေ သဒါ။
နစ္စန္တိ သုဠု ဂါယန္တိ၊ ကံ ဇနံ နာဘိရာဓယေ။
- ၆။ ဝေရမ္ပဝါတဝေဂေါ ဝံ၊ တဝ ပညာ ဝိသာရဒေါ။
ဝိဓာဝတိတိ မညာမိ၊ သမယေ သမယန္တရေ။
- ၇။ နိယဏ္ဍုသတ္ထေ ဝုတ္တာနံ၊ နာမာနံ တထလက္ခဏံ။
ဝိညာတုံ တဝ ဗျာပါရော၊ သဖလော သဗ္ဗဒါပျလံ။
- ၈။ ပုနာပိ တံ ပဋိစ္စာဟံ၊ လေခဏံ ပဋိပေသိတုံ။
လဒ္ဒစိတ္တံ သမဿာသော၊ ယသ္မာ တသ္မာတိ သဒ္ဓိပိ။
- ၉။ မေဓာနန္ဒာဘိဓာနေန၊ တဝ မိတ္ထေန ဘိက္ခုနာ။
ပေသိတံ လေခဏမိဒံ၊ ထုတိပုဗ္ဗံ သုဝိမတော။

၁။ အံ၊ဋ္ဌ၊၂။၁၁၆။

ယင်း ၉-ဂါထာကိုလည်း ပတ္တမြားဆရာတော် အရှင်ဝေပုလ္လာဘိဝံသသည် အနက်ပြန်ဆိုခဲ့ရာ ဤ၌ ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

၁။ မိမတော = ပညာရှိတော်မူသော။ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသဿ = အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသမည်သော။ မဟာထေရဿ = မဟာထေရ်၏။ သဇ္ဇနာလီဘိ = သူတော်ကောင်းတည်းဟူသော ပျားပိတုန်းတို့သည်။ စုမ္ဗိတံ = စုပ်အပ်သော။ စရဏဓမ္မာဇံ = ခြေတော်အစုံ ကြာပဒုံကို။ ဝိန္ဒာမိ = ရှိခိုး၍ လျှောက်ထားပါ၏။

၂။ ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား။ တွယာ = အရှင်သည်။ မမ = တပည့်တော်၏။ အတ္ထာယ = အကျိုးငှါ။ ပေသိတံ = ပို့အပ်သော။ ပဋိသင်္ခတံ = ရေးစီရင်အပ်သော။ နိယဏ္ဍာသတ္ထံ = အဘိဓာန်နိဿယသစ်ကို။ လဒ္ဓါန = ရ၍။ အနပ္ပကံ = မနည်းလှငြားအလွန်များသော။ ပီတိံ = နှစ်သက်ခြင်းကို။ ဝန္ဒာမိ = ရပါ၏။

၃။ ပေါရာဏာနံ = ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော။ ကေသဗ္ဗိ = အချိုကုန်သော။ ပဝီဏာနံ = ပညာရှိတို့၏။ ယံယံ မတဒ္ဓသနံ = အကြင်ကြင်အပူကို ပယ်ဖျက်ခြင်းကို။ ဒိဿတိ = တွေ့မြင်အပ်၏။ တံ သဗ္ဗံ = ထိုအယူကို ဖျက်ခြင်းအလုံးစုံသည်။ သစ္စံ သစ္စံ = အလွန်မှန်၏။ ဣတိ = ဤကား။ နော = တပည့်တော်တို့၏။ မတိ = အလိုပါတည်း။

၄။ တဝ = အရှင်၏။ အနေန ဗျာပါရေန = ဤအဘိဓာန်နိဿယသစ်ကို အားထုတ်ခြင်းဖြင့်။ ကေဝလံ = ကေဝလေသု = အလုံးစုံကုန်သော။ အဘိဓာနေသု သတ္ထေသု = အဘိဓာန်ကျမ်းတို့၌လည်းကောင်း။ တီသုပိ ပိဋကေသု စ = သုံးပုံသော ပိဋကတို့၌လည်းကောင်း။ နေပုညံ = သိမ်မွေ့ခက်ခဲသောအဖြစ်သည်။ န အတ္ထိ = မရှိ။

၅။ တုယံ = အရှင်၏။ ဘာရတီနတ္ထကီ = အဘိဓာန်နိဿယသစ်တည်းဟူသော ကချေသည်သည်။ ဝတ္တာရဂီလယေ = ရွတ်အံသင်ယူသူတို့၏ နှုတ်ခမ်းတည်းဟူသော ကပွဲရုံ၌။ သဒါ = အခါခပ်သိမ်း။ သုဠု = ကောင်းစွာ။ နစ္စန္ဒိ = ကသည်ရှိသော်။ ဂါယန္တိ = သီဆိုသည်ရှိသော်။ ကံ ဇနံ = အဘယ်သူကို။ န အဘိရာဓယေ = မနှစ်သက်စေပဲ ရှိပါအံ့နည်း။

၆။ တဝ = အရှင်၏။ ပညာ = ပညာသည်။ သမယေ = ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတည်းဟူသော မိမိအယူပြုကျမ်း၌လည်းကောင်း။ သမယန္တရေ စ = ပါဏိနိ၊ ကာတန္တစသော သက္ကတကျမ်းတည်းဟူသော သူတစ်ပါးအယူပြုကျမ်း၌လည်းကောင်း။ ဝေရမ္ဘဝါတ ဝေဂေါဝ = အရပ်လေးမျက်နှာမှလာသော ဝေရမ္ဘလေအဟုန်ကဲ့သို့။^၁ ဝိသာရဒေါ = ကြောက်ရွံ့ခြင်းကင်း ရဲတင်းသည်ဖြစ်၍။ ဝိဓာဝတိ = ပြေးဝင်တိုက်ခတ်နိုင်ပါပေ၏။ ဣတိ = ဤသို့။ (အဟံ = တပည့်တော်သည်။) မညာမိ = မှတ်ထင်ပါ၏။

၇။ နိယဏ္ဍုသတ္ထေ = အဘိဓာန်ကျမ်း၌။ ဝုတ္တာနံ = မိန့်ဆိုအပ်ကုန်သော။ နာမာနံ = အမည်တို့၏။ တထလက္ခဏံ = ဟုတ်မှန်သောလက္ခဏာကို။ သဗ္ဗဒါပိ = အခါခပ်သိမ်းလည်း။ ဝိညာတံ = သိခြင်းငှာ။ အလံ = စွမ်းနိုင်ပါပေ၏။ တဝ = အရှင်၏။ ဗျာပါရော = အဘိဓာန်နိဿယသစ်ကို အားထုတ်ခြင်းသည်။ သဖလော = အကျိုးရှိပါပေ၏။

၈။ ပုနာပိ = တဖန်လည်း။ တံ = အရှင်ကို။ ပဋိစ္စ = စွဲ၍။ အဟံ = တပည့်တော်သည်။ လေခဏံ = စာကို။ ပဋိပေသိတံ လဒ္ဒစိတ္တသမဿာသော = တဖန်ပို့ခြင်းငှာ ရအပ်သဖြင့် စိတ်ချမ်းသာခြင်းရှိသည်။ ယသ္မာ = အကြင်ကြောင့်။ (ဟောမိ = ဖြစ်၏။) တသ္မာ = ထို့ကြောင့်။ အတိသဒ္ဓိပိ = အလွန်အကျဉ်းချုံးပို့ရပြီ။

၉။ ဣဒံ = ဤစာသည်။ သုဓီမတော = အလွန်ပညာရှိသော အဘယာရာမ ပဌမဆရာတော်၏အထံသို့။ မေဓာနန္ဒာဘိဓာနေန = မေဓာနန္ဒအမည်ရှိသော။ တဝ = အရှင်၏။ မိတ္တေန = မိတ်ဆွေဖြစ်သော။ ဘိက္ခုနာ = ရဟန်းတော်သည်။ ပေသိတံ = ပို့အပ်သော။ ထုတိပုဗ္ဗံ = ချီးကျူးခြင်းရှေးရှိသော။ လေခဏံ = စာလွှာတည်း။^၂ ။

၁။ အံ၊ ဌ၊ ၂။ ၁၁၆-ကြည့်။
၂။ တတိယပတ္တမြားဆရာတော်အရှင်ဝေပုလ္လဘိဝံသ၏ အနက်တို့ကို အဘယာရာမဆရာတော် နှစ်တစ်ရာပြည့်စာတမ်းမှ ကူးယူဖော်ပြသည်။

မောဂ္ဂလ္လာန်ဗျာကရုဏ်း

သာသနာသက္ကရာဇ် ၁၇၀၀- ကျော်တွင် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဗျာကရုဏ်းကျမ်း ဝန်တတ် ဆရာတော်အဖြစ် လွန်စွာကျော်စောက်ထွိရှိသော အနုရာဇမြို့ ထူပါရာမ ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသော အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်သည်- ပါဏိနိသဒ္ဒါ ကျမ်း၊ စန်းကျမ်းစသည့် သက္ကတဗျာကရုဏ်းကျမ်းများ၊ ပိဋက ၃-ပုံ ပါဠိတော် တို့ကို မှီငြမ်းပြုကာ (၁) သညာဒိကဏ္ဍ၊ (၂) သျာဒိကဏ္ဍ၊ (၃) သမာသကဏ္ဍ၊ (၄) ဏာဒိကဏ္ဍ၊ (၅) ခါဒိကဏ္ဍ၊ (၆) တျာဒိကဏ္ဍ၊ (၇) ဏွာဒိကဏ္ဍ-အားဖြင့် အပိုင်းကဏ္ဍ ပရိစ္ဆေဒပေါင်း ၇-ခုတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ မောဂ္ဂလ္လာန်ဗျာကရုဏ်း ကျမ်းကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ သညာဒိကဏ္ဍ၌ သုတ်ပေါင်း ၅၈-သုတ်၊ သျာဒိကဏ္ဍ၌ သုတ်ပေါင်း ၂၄၁-သုတ်၊ သမာသကဏ္ဍ၌ သုတ်ပေါင်း ၁၁၀- သုတ်၊ ဏာဒိကဏ္ဍ၌ သုတ်ပေါင်း ၁၄၂-သုတ်၊ ခါဒိကဏ္ဍ၌ သုတ်ပေါင်း ၁၇၉- သုတ်၊ တျာဒိကဏ္ဍ၌ သုတ်ပေါင်း ၇၈-သုတ်၊ ဏွာဒိကဏ္ဍ၌ သုတ်ပေါင်း ၂၂၉- သုတ် ရှိလေသည်။ သုတ် ဝုတ္တိ ဥဒါဟရုဏ်တို့ဖြင့် အလွန်လျှင်ပြည့်စုံသော သဒ္ဒါကျမ်းအဖြစ် ကျော်စောခဲ့လေသည်။ မြန်မာစာပေလောက၌လည်း “သဒ္ဒါ မသန် မောဂ္ဂလ္လာန် ပြန်ပြန်သင်၍နာ” ဟူ၍ပင် ပရိဘာသာထွက်ပေါ်ခဲ့လေ သည်။ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်သည် ကျမ်းဦး၌-

သိဒ္ဓမိဒ္ဓဂုဏံ သာဓု၊ နမဿိတွာ တထာဂတံ။
 သဓမ္မသံဃံ ဘာသိဿံ၊ မာဂဓံ သဒ္ဓလက္ခဏံ။

ဟူသောဂါထာဖြင့် ရတနတ္ထယပဏာမ၊ ပဋိညာဉ်ဖော်ပြ၍ ဂန္ဓာရမ္မပြုတော်မူခဲ့လေ သည်။ ကျမ်း၏အဆုံး၌-

- ၁။ ယဿ ရညော ပဘာဝေန၊ ဘာဝိတတ္ထယမာကုလံ။
 အနာကုလံ ဒုလဒ္ဓိဟံ၊ ပါပဘိက္ခုဟံ သဗ္ဗသော။
- ၂။ လင်္ကာယ မုနိရာဇဿ၊ သာသနံ သာဓု သဏ္ဍိကံ။
 ပုဏ္ဏစန္ဒသမာယောဂါ၊ ဝါရိဝီဝ ဝိဝဒ္ဓတေ။

၃။ ပရက္ကမဘုဇေ တသ္မိ၊ သဒ္ဓါဗုဒ္ဓိဂုဏောဒိတေ။
မနဝံသဒ္ဓဇာကာရေ၊ လင်္ကာဒိပံ ပသာသတိ။

၄။ မောဂ္ဂလ္လာနေန ထေရေန၊ ဝိမတာ သုစိဝုတ္တိနာ။
ရစိတံ ယံ သုဝိညေယျ-မသန္နိဒ္ဓမနာကုလံ။

၅။ အသေသဝိသယာဗျာပိ၊ ဇိနဗျပ္ပထ နိဿယံ။
သဒ္ဓသတ္ထမနာယာသ-သာမိယံ ဗုဒ္ဓိဝဒ္ဓနံ။

၆။ တဿ ဝုတ္တိ သမာသေန၊ ဝိပုလတ္ထပကာသနီ။
ရစိတာ ပုန တေနော၊ သာသနဇ္ဇောတကာရိနာ။

ဟူသော ၆-ဂါထာဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဖော်ပြပါ မောဂ္ဂလ္လာန်ဗျာကရုဏ်းပါဠိ၏ မှီရာအတ္ထနိဿယကို ရာဇာဓိရာဇ
ဂုရုဘွဲ့တံဆိပ်တော် ၃-ထပ်ရ တိပိဋကဓရ မန္တလေးမြို့ ဒက္ခိဏာရာမတိုက်တည်
ဆရာတော်အရှင်ဇာဂရသည် ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ။

ကျမ်းပြုဆရာတော်အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်သည် ကျမ်း၏အဆုံး နိဂုံးမအုပ်မီ-

သုတ္တံ ဓာတု ဂဏော ထွာဒိ၊ နာမလိင်္ဂါနုသာသနံ။
ယဿ တိဋ္ဌတိ ဇိဝုဂ္ဂေ၊ သဗျာကရုဏကေသရီ။

ဟူသောဂါထာဖြင့် မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်စဉ်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်ဓာတ်စဉ်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်
ဂိုဏ်းစဉ်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်ဝုတ္တိတို့ကို အာဂုံရလျှင် ဗျာကရုဏကေသရီ ဖြစ်မည်ဖြစ်
ကြောင်း ဝန်ခံချက်ပေးတော်မူခဲ့လေသည်။

မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယကို ပြုစီရင်တော်မူခြင်း

ဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသသည် ဖော်ပြပါ မောဂ္ဂလ္လာန်ဗျာကရုဏ်း
ပါဠိ၏ မှီရာအတ္ထနိဿယကိုလည်း ယင်းမောဂ္ဂလ္လာန်ဗျာကရုဏ်းကျမ်း၏ အခြံအရံ

၁။ မန္တလေးသာသနာဝင်၊ ၂။ ၆၂-၆၄။

ဖြစ်သော ပဋိကာဋီကာ၊ ပယောဂသိဒ္ဓိ၊ ဝိရိတသန္တ (ဝုတ္တိနိဿယ) ပဋိကာပဒီပ၊ ပဒသာဓန၊ ဗုဒ္ဓိပ္ပသာဒနိ၊ နိရုတ္တိဒီပနိတို့နှင့်တကွ ၎င်းတို့၏မှီရာ ကာသိကာဝုတ္တိ၊ ၎င်း၏ အဖွင့်နိဿယပဋိကာ၊ ဗျာချာ၊ ကာတန္ဓဝုတ္တိ၊ ကာတန္ဓဝုတ္တိဋီကာ၊ ပဋိကာ စသော သက္ကတကျမ်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်းဂန် အရပ်ရပ်တို့ကိုလည်းကောင်း မွေနှောက်ချောက်ချား ရင်းဖျားတုံလှည့် အထပ်ထပ် ကြည့်ရှုတော်မူ၍ ရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းမောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယရေး စဉ်က ဆရာတော်ရေးပြီး စာမူကြမ်းကို ဆရာတော်၏တပည့် ပဌမကျော် ဦးစန္ဒိမာက အချောရေးပေး ခြင်းစသည်ဖြင့် ကူညီခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ကြောင်း-

- ၁။ ပတိပေါတ္တကလေခေနေ၊ သုဒ္ဓိပတ္တသုဒ္ဓိဋ္ဌိယာ။
မမောပကာရကံ အသ္မိ၊ ပဏ္ဍိတံ စန္ဒိမာ သိရိ။
- ၂။ ဝသီကတမောဂ္ဂလ္လာနံ၊ ပဌမကျော်တျုပါမိကံ။
မုဒ္ဒါပေသိမိမံ ဂန္ဓံ၊ ကတွာ သိဿံ သဟာယကံ။

ဟူသော ၂-ဂါထာဖြင့် ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် နိဒါန်းအဆုံးတွင် ဖော်ပြတော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်း မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ (မောဂ္ဂလ္လာန်ဝုတ္တိနိဿယ)ကျမ်းဦး၌-

- ၁။ နတွာန ဝါဂီသ မနန္တဉာဏံ။
ဗုဒ္ဓံ သသဒ္ဓမ္မဝိသုဒ္ဓသံဃံ။
ယောဘာသိ ဂမ္ဘီရဝိစိတ္တနာနာ၊
ဒိဋ္ဌန္တိကာနန္တနဝဂံဝါဏီ။

၁။ ဝါဂီသော= အင်္ဂါလေးတန် စကားမှန်ကို စိတ်ကြံလိုရာ နှုတ်တော် ပါ၍ လျင်စွာချောမွတ် ဟောရွတ်ပြီပြင် စကားအရှင်ဖြစ်တော်မူထသော။ အနန္တဉာဏော= ပိုင်းခြားမကုန် လုံးစုံဥေယျ ရှိသမျှကို တစမကြွင်း ထိုးထွင်းမြင်သိ အဆုံးမရှိသောဉာဏ်ရှိတော်မူထသော။ ယော ဗုဒ္ဓေါ= အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။

၁။ ဆရာတော်က 'ဘုရား'ကို 'ဗရား'ဟုရေးပါသည်။ သို့ရာတွင် အများရေးထုံးအတိုင်း ဤ၌ 'ဘုရား'ဟုပြင်၍ ဖော်ပြပါသည်။

ဂမ္ဘီရဝိစိတ္တနာနာဒိဋ္ဌန္တိကာနန္တနဝင်္ဂဝါဏီ= နက်နဲဆန်းကြယ် အသွယ်သွယ်သော
 ဥဒါဟရုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော အဆုံးမထင် အင်္ဂါကိုးတန် ဓမ္မက္ခန်စကားတော်ကို။
 အဘာသိ= ဟောတော်မူပြီ။ ဝါဂီသံ= စကားကိုအစိုးရ ဝါဂီသမည်တော်မူသော။
 အနန္တဉာဏံ= လုံးစုံသိထ အနန္တဉာဏမည်တော်မူသော။ သသဒ္ဓမ္မဝိသုဒ္ဓသံဃံ
 = ဆယ်ပါးသောတရား ရှစ်ပါးအရိယာ ပရမတ္ထသံဃာနှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူသော။
 တံ ဗုဒ္ဓံ= ထိုမြတ်စွာဘုရားကို။ နတ္တာနု= သုံးလီဒွါရ ပဏာမဖြင့် ဦးချရိုးခိုးပြီး၍။

၂။ ယော ဣဒ္ဓိမန္တေသု မဟတ္တပတ္တော၊
 တန္နာမဓေယေန တပေါဓနေန။
 ယံ သဒ္ဓသတ္ထံ ရစိတံ အနုနံ၊
 နိကာယပါရုတ္တရဏာယ တဿ။

၃။ ဗျာချာ ပုရာ သီဟဠိယာ ကတာ ယာ၊
 နိဿာယ တံ ကုမ္ပိ သဘာသယာဟံ။
 သြဂယု ပေါရာဏိကသဒ္ဓသတ္ထေ၊
 နိဿေသပါဠုဋ္ဌကထာဒိကေ ဝါ။

၂။ ယော= လက်ဝဲတော်ရုံ အကြင်အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် မဟာထေရ်မြတ်
 သည်။ ဣဒ္ဓိမန္တေသု = ရှစ်ပါးသမာပတ် ခြောက်ရပ်သောအဘိညာဉ် လေးဖြာသော
 ပဋိသံဝယ် ငါးတန်သော ဝသီဘော်ဖြင့် ထုံတော်မူပြီး တန်ခိုးကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်
 တို့တွင်။ မဟတ္တပတ္တော= တေဒင်္ဂဂုဏ်ထူးဖြင့် ချီးကျူးမြှောက်စား ကြီးမားမြင့်မြတ်သူ
 အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ၏။ တန္နာမဓေယေန= လက်ဝဲတော်ရုံ ထိုမောဂ္ဂလ္လာန်မဟာ
 ထေရ်၏အမည်ရှိသော။ တပေါဓနေန= အကျင့်ဥစ္စာ ပြည့်စုံစွာသော မဟာထေရ်
 သည်။ တဿ ဗုဒ္ဓဿ= ထိုမြတ်စွာဘုရား၏။ နိကာယပါရုတ္တရဏာယ= နိကာယ်
 ငါးဖြာ သမုဒြာတဘက်ကမ်းသို့ ကူးသန်းနိုင်ခြင်းငှာ။ အနုနံ= မယုတ်မလိုသော။
 ယံ သဒ္ဓသတ္ထံ= အကြင်မောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဓါကျမ်းကို။ ရစိတံ= စီရင်တော်မူအပ်ပြီ။

၃။ တဿ= ထိုသဒ္ဓါကျမ်း၏။ ယာ ဗျာချာ= အကြင် အဖွင့်သံဝဏ္ဏ

နာကို၊ ပုရာ= ရှေးကာလ၌။ သီဟဋ္ဌိယာ= အင်္ကျီသင်တိုင်းပမာ သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့်။
ကတာ= ပြုစီရင်အပ်လေပြီ။ တံ= ထိုသီဟိုဠ်ဘာသာ ဗျာချာနိဿယည်းကို။
နိဿာယ= မှီရာတစ်ခု ကိုယ်ထည်ပြု၍။ ပေါရာဏိကသဒ္ဒသတ္ထေ= ပါဏိနိ၊
မဟာဘာဿ၊ ကာတန္တစသော ရှေးကျသော သက္ကတဗျာကရုဏ်းကျမ်း၊ ကစ္စာ
ယန၊ ရူပသိဒ္ဓိ၊ သဒ္ဒနိတိစသော ရှေးကျသော မာဂဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့ကို
လည်းကောင်း။ နိဿေသပါဠိဌကထာဒိကေဝါ= အကြွင်းမရှိသော ပါဠိ၊
အဋ္ဌကထာ စသည်တို့ကို၎င်း။ ဩဂယု= ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်၍။ သဘာသာယ=
တိုင်းရင်းမြန်မာ ကိုယ့်ဘာသာဖြင့်။ ဗျာချံ= နိဿယည်းကို။ အဟံ= ငါသည်။
ကုမ္ပိ= ပြုစီရင်ပေအံ့။

၄။ ထေရာသဘော ဣဒ္ဓိမတံ ပသတ္ထော၊
 ဌတွာနု သီသေ မမ ဥတ္တမဏေ။
 ဒုဿာဓုဒုဗ္ဗောဓပယောဂမာလံ၊
 နိတွာ ပသာဒေတု သကိဒ္ဓိယာ မံ။

၅။ ဥဿုက္ကမာပဇ္ဇတိမမိ ယော ယော၊
 နိဿေသသတ္ထေ ဝိတရေယျ သော သော။
 တသ္မာ ဣမသ္မိ ဗဟုသော အဝဿံ၊
 ဥယျောဂ မာပဇ္ဇထ သတ္တဂိဒ္ဓါ။

၄။ ဣဒ္ဓိမတံ= တန်ခိုးကြီးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။ ပသတ္ထော= တေဒင်
ဂုဏ်ထူးဖြင့် ချီးကျူးရွေးကောက် မြှောက်စားတော်မူအပ်သော။ ထေရာသဘော=
လက်ဝဲတော်ရံ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်မဟာထေရ်မြတ်သည်။ မမ= နိဿယကျမ်းကို
ကြိုးပမ်းအားထုတ် အကျွန်ုပ်၏။ ဥတ္တမဏေ= မြတ်သောအင်္ဂါဟုဆိုအပ်သော။
သီသေ= ဦးခေါင်းထက်၌။ ဌတွာနု= မားမားမတ်မတ် ရပ်တော်မူ၍။ ဒုဿာဓု-
ဒုဗ္ဗောဓပယောဂမာလံ = ပြီးရန်ဆင်းရဲ သိနိုင်ခဲ့စွာ ပမာပန်းကုံး ပြယုဂ်အလုံးကို။
သကိဒ္ဓိယာ= မကြံအပ်နိုး ကိုယ်တော်တန်ခိုးဖြင့်။ နိတွာ= ထုတ်ဆောင်တော်မူ၍။
မံ= အကျွန်ုပ်ကို။ ပသာဒေတု= ချီးမြှောက်မစ ညွှန်ပြတော်မူပါစေသတည်း။

၅။ ယော ယော= အကြင် အကြင် စာချ၊ စာပြင်၊ စာသင်ပုဂ္ဂိုလ်
 သည်။ ဣမမှိ= ဤမောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဒါကျမ်း၌= ဥဿုက္ကံ= အားထုတ်ကြိုးစား
 သင်ကြားကြည့် ရှုခြင်းသို့။ အာပဇ္ဇတိ= ရောက်၏။ သောသော= ထိုထို စာချ၊
 စာပြင်၊ စာသင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ နိဿေသသတ္ထေ= အကြွင်းမရှိသော သက္ကတမာဂဓိ
 အလီလီသောကျမ်း၌။ ဝိတရေယျ= ကြံတိုင်းပေါက်၍ ကူးပြောက်နိုင်ရာ၏။ တသ္မာ=
 ထို့ကြောင့်။ သတ္တဂိဒ္ဓါ= ကျမ်းဂန်အရပ်ရပ်၌ သေချာနဲ့စပ် တတ်လိုအာသာ
 ကြီးကြပါကုန်သော အိုသူတော်ကောင်းတို့။ (တုမေု= သင်တို့သည်။) ဣမသ္မိ=
 ဤမောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဒါကျမ်း၌။ ဗဟုသော= အကြိမ်ကြိမ်အခေါက်ခေါက်။ ဥယျောဂံ=
 အားထုတ်ကြိုးစား သင်ကြားကြည့်ရှုခြင်းသို့။ အဝဿံ= မချွတ်မယွင်း။ အာပဇ္ဇထ=
 ရောက်ကြ ကုန်လော့။

၆။ ကစ္စာယနာဒိ မခိလံ သဟ ဝဏ္ဏနာဟိ၊
 ဓာရေတိ ယော ပရိစိနာတိ စ ဝါရ ဝါရံ။
 တေနာပိ မောဟနိယမတ္ထိ အနေကဂုယံ၊
 တံပေတ္ထ ဟတ္ထဂမဏီဝ ပကာသမေတိ။

၇။ သမ္ပဒ္ဒပါဝစနအဋ္ဌကထာဒိကေ ယံ၊
 ဒဿန္တိ အက္ခရဝိစိန္တကနိစ္ဆယံ တံ။
 သဗ္ဗမ္ပိ ပါကဋ္ဌတရီကတမေဝ တေန၊
 တသ္မာ ဟိ တေပိဋကသာရပတိဋ္ဌမေတံ။

၆။ ယော= အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝဏ္ဏနာဟိ= အဖွင့်ဋီကာတို့နှင့်။
 သဟ= တကွ။ အခိလံ= အလုံးစုံသော။ ကစ္စာယနာဒိ= ကစ္စည်းကျမ်းစသည်ကို။
 ဓာရေတိ= နှုတ်တက်ရွှရွ ရွတ်တိုင်းရအောင် ဆောင်လည်းဆောင်၏။ ဝါရံ ဝါရံ=
 အကြိမ်ကြိမ် အထပ်ထပ်။ ပရိစိနာတိ စ= ကြည့်တလှည့် ချတစ်ခါ လေ့လည်းလေ့
 လာ၏။ တေနာပိ= ထိုသို့သော သဒ္ဒါတတ်ဟု ထင်မှတ်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။
 မောဟနိယံ= ဟုတ်တိုင်းပိုင်ပိုင် မသိနိုင်၍ ကြံမိုင်တွေဝေအပ်သော။ အနေကဂုယံ=
 များစွာမြုပ်တိမ် ရှုပ်လိမ်ခဲရပ် အသိကြပ်သောပုဒ်ပါဌ်သည်။ အတ္ထိ= ရှိ၏။ တမ္ပိ

= ထိုသို့သော များစွာနဲ့နက် ပုဒ်ပါဌ်ခက်သည်လည်း။ ငွေ = ဤမောဂ္ဂလ္လာန် ကျမ်း၌။ ဟတ္ထဂမဏီဝ = လက်ဝါးပြင်ရောက် ပဒ်မြားကျောက်ကဲ့သို့။ ပကာသံ = ကောင်းစွာပွင့်လင်း ထင်ရှားခြင်းသို့။ ဇတိ = ရောက်ရလေ၏။

၇။ သမ္ပဒ္ဒပါဝစနအဋ္ဌကထာဒိကေ = သဗ္ဗညုဘုရား၏ နိကာယ်ငါးရပ် ပါဠိမြတ်ထွက် အနက်ကိုဖွင့်ဆိုရာ အဋ္ဌကထာစသည်၌။ ယံအက္ခရဝိစိန္တကနိစ္ဆယံ = အကြင်အက္ခရာကို အထူးထူးအပြားပြား ပိုင်းခြားမွေ့နည် ကြံစည်တတ်စွာ ပါဏိနိစသော သဒ္ဒါဆရာတို့၏ အဆုံးအဖြတ်ကို။ (အာစရိယာ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာဆရာမြတ်တို့သည်။) ဒသေန္တိ = အက္ခရဝိစိန္တကာ၊ သဒ္ဒါဝိဒ္ဓုစသော စကား တို့ဖြင့် လျော်ရာလျော်ရာ ထည့်သွင်းခါပြုကြကုန်၏။ တံသဗ္ဗမ္ပိ = ထိုအလုံးစုံသော ကျမ်းဂန်တို့၌လာ သဒ္ဒါနှင့်စပ် ဆုံးအဖြတ်ကိုလည်း။ တေန = ထိုမောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဒါ ကျမ်းသည်။ (နိဿယနှင့်တကွယူ) ပါကဋတရီကတမေဝ = ထင်ရှားသည်ထက် ထင်ရှားအောင် ပြုအပ်သည်သာလျှင်တည်း။ တသ္မာ ဟိ = ထို့ကြောင့်လျှင်။ ဇတံ = ဤမောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဒါကျမ်းသည်။ တေပိဋကသာရပတိဋ္ဌံ = ပိဋကတ်သုံးဖြာ လိုရာရာမှ ဖွေရှာထုတ်စစ် အဆီအနှစ်တို့၏တည်ရာ ဘဏ္ဍာတိုက်ကြီးပေတည်း။

၈။ ကောနာမ ပဏ္ဍိတဇနော နိဇဟတ္ထပတ္တံ၊
စိန္တာမဏိ ဗဟိကရေယျ မလာကုလန္တိ။
တသ္မာ မယာ နိဇသုဗုဒ္ဓိဇလေ သုဓောတံ၊
ဗျာချာကရဏ္ဍဂတဂန္ထမဏိ သုပဿ။

၉။ ဇာနန္တိ ဂန္ထကရဏေတိပရိဿမံ ယေ၊
တေယေဝ ဟောန္တိ ဣဟ အတ္ထရသညုဇနော ဝေ။
နိန္ဒန္တု ဝါ အထ ထဝန္တု နိဟိနပညာ၊
တေမေ န ဟောန္တိ ဣဟ အတ္ထရသဿ ဘာဂီ။

၈။ ကောနာမ ပဏ္ဍိတဇနော = အဘယ်မည်သော ကြောင်းကျိုး ဆင်ခြင် အတတ်မြင်သိ ပညာရှိသည်။ နိဇဟတ္ထပတ္တံ = ကံထူးချီးမြှောက် မိမိလက်

သို့ ရောက်နေသော။ စိန္တာမဏီ= ခပ်သိမ်းလိုအင် စုံလင်ဖုံဖုံ အကုန်ပေးတတ်
ယင်းဗျုတ်ကြောင့် “စိန္တာမဏီ” မည်သော ပဒမ္မာကို။ မလာကုလန္တိ= ညစ်ကြေး
နှောက်နှက် အမျက်ရှိ၏ဟူ၍။ ဗဟိကရေယျ= မိုက်မဲရွတ်ရွတ် လက်လွတ်ရာ
အံ့နည်း။ တသ္မာ= ထို့ကြောင့်။ မယာ= ငါသည်။ နိဇေသုဗုဒ္ဓိဇလေ= မိမိ၏
နည်းပါးအနည် ဉာဏ်ရေကြည်၍။ သုဓောတံ= ကင်းစင်ညစ်ကြေး ကောင်းစွာ
ဆေးအပ်ပြီးသော။ ဗျာချာကရဏ္ဍဂတဂ္ဂန္ဓမဏီ= ဗျာချာနိဿယည်းတည်းဟူသော
သေတ္တာတွင်းသို့ရောက် မောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်းတည်းဟူသော ပဒမ္မာကျောက်ကို။
သုပဿ= ပညာစက္ခုဖြင့် စေ့စေ့ငုငု ကြည့်ရှုလော့။

၉။ ယေ = အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဂန္ဓကရဏေ = ဤနိဿယကျမ်းကို
ကြိုးပမ်းစီရင်ခြင်း၍။ အတိပရိဿမံ = အလွန်အမင်း ပင်ပန်းခံခြင်းကို။ ဇာနန္တိ =
သိကြကုန်၏။ တေယေဝ = ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်သာလျှင်။ ဣဟ = ဤကျမ်း၍။
ဝေ = စင်စစ်။ အတ္ထရသညာနော = အနက်အရသာကို သိကုန်သည်။ ဟောန္တိ =
ဖြစ်ကုန်၏။ နိဟိနပညာ = ယုတ်ညံ့သော ပညာရှိကုန်သော။ ယေ = အကြင်
ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ နိန္ဒန္တ ဝါ = ကဲ့ရဲ့သည်မူလည်းဖြစ်စေကုန်။ အထ ထဝန္တ = ချီးမွမ်း
သည်မူလည်းဖြစ်စေကုန်။ တေ ဣမေ = ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဣဟ = ဤကျမ်း၍။
အတ္ထရသဿ = အတ္ထရသ၏။ ဘာဂီ = အဘို့ရှိကုန်သည်။ န ဟောန္တိ = မဖြစ်ကုန်။

၁၀။ ယေသံ န စတ္ထိ ဂုရုသေဝနလဒ္ဓဝိဇ္ဇာ၊
ပညာ စ ပါဏိနိယစန္ဒကလာပသိဒ္ဓါ။
ဗျာချာယိမာယ ဝိဝဋ္ဌတ္ထပဒမ္မိ တေသံ၊
ဇေဗ္ဗဟတ္ထဂတဒပ္ပဏတုလျမေတိ။

၁၁။ တောယ စေပိ အတိဤသကမတ္တမတ္ထိ၊
ဇာနန္တိ ကေစိ သဖလံ မမ သုဿုကမ္ပိ။
ကိ တေဟိ သာဠပရဝမ္ဘနကောမအတ္တု၊
က္ကံသာဒိနိဂ္ဂုဏ္ဍဂဏာန္တိတမာနိကာ ယေ။

၁၀။ ယေသံ = အကြင်သူတို့အား။ ဂုရုသေဝနလဒ္ဒဝိဇ္ဇာ = ကျမ်းဂန် ပေါက်ရောက် ကောင်းစွာတတ်မြောက်သော ဆရာသမားတို့ကို ခစားမှီဝဲခြင်းဖြင့် ရအပ်သော အတတ်ပညာသည်။ န စ အတ္ထိ = ရှိလည်းမရှိ။ ပါဏိနိယစန္ဒြ ကလာပသိဒ္ဓါ = ပါဏိနိ၊ စာန္ဒြ၊ ကလာပကျမ်းတို့ကို သင်ကြားကြည့်ရှုခြင်းဖြင့် ပြီးစီးသော။ ပညာ စ = ကိုယ်တိုင်ဆည်းပူး ပညာထူးသည်လည်း။ န စတ္ထိ = မရှိ။ တေသံ = ထိုသို့သော ပညာမဲ့ကင်း သူဖျင်းသူပြိန်းတို့အား။ ဣမာယ ဗျာချာယ = ဤဖွင့်ဆိုလတ္တံ့သော ဗျာချာနိသျည်းဖြင့်။ ဝိဝဋ္ဌတ္ထပဒမ္ပိ = ထင်လင်းတပ်တပ် ဖွင့်ပြ အပ်သော အနက်ရှိသောပုဒ်သည်လည်း။ ဇ္ဈန္ဒဟတ္ထဂတဒပ္ပဏတုလျံ = သူကာဏ်း ၏လက်သို့ရောက်လျှင် အရိပ်မမြင်ရ အသုံးမကျသော မှန်နှင့်တူသည်၏အဖြစ်သို့။ ဧတိ = ရောက်လေအံ့သတည်း။

၁၁။ တောယ ဗျာချာယ = ဤဖွင့်ပြလတ္တံ့သော ဗျာချာနိသျည်းဖြင့်။ ကေစိ = အချို့ကုန်သော ကျမ်းဂန်ပိဋကတ် တတ်သိလိုလား အမျိုးသားတို့သည်။ အတိဤသကမတ္တံ = အလွန်နည်းငယ်သော အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ အတ္ထံ = အနက်ကို။ စေပိ ဇာနန္တိ = အကယ်၍မူလည်း သိကုန်အံ့။ ဧဝံ = ဤသို့သိကုန်ပါမူ။ မမ = ကျမ်းပြုဆရာ၏။ သုဿုကမ္ပိ = တတ်သိစေသား စိတ်ကောင်းထားလျက် စွန့်စားအားထုတ်ချက်သည်လည်း။ သဖလံ = ပင်ပန်းမသိ အကျိုးရှိလေစွ။ ယေ = အကြင်သူတို့သည်။ သာဠုပရဝမ္ဘနကောဓအတ္တုတ္တံသာဒိ နိဂ္ဂုဏဂဏာန္တိတမာနိ ကာ = စဉ်းလဲကောက်ကျစ် သူပြစ်ရှုတ်ချ ရန်စပြုလို ကိုယ့်ကိုပင့်မြှောက်ခြင်းစသော ကျေးဇူးမဲ့အပေါင်းနှင့်ယှဉ်သော မာန်မာနရှိကုန်၏။ တေဟိ = ထိုသို့သောသူတို့ဖြင့်။ ကိံ = ဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။

၁၂။ သံဝဏ္ဏနာ ဒုရဝဗောဓသုဗောဓိနိယံ၊
 ဝိညာနမစ္ဆရိယမဗ္ဗတကာရိနိ စ။
 သဒ္ဓဏ္ဍဝုတ္တရဏာယ ထိရနိစ္ဆယာနံ၊
 သောတူနမေတ္တ တရဏာယတု အာသုဝါဟာ။

၁၃။ ဥုံ ရာဇတံ ဝိလသတံ ယတိဘူသိတေသ္မိ၊
 အဂ္ဂဂ္ဂသဒ္ဒနယမဏ္ဍိတသတ္ထမေတံ။
 ဥုံ ဥဓ္မတံ ဝိမေတံ နိသဘာဝသဒ္ဓံ၊
 ဟာသေတု ရဇ္ဈယတု ဝိဒ္ဓသုမာနသံ ဥုံ။

၁၂။ ဒုရဝဗောဓသုဗောဓိနိစ= သိမြင်နိုင်ခဲ့ သိပ်သဲကျစ်လစ် ခက်ဆစ်
 ခက်ဖုတို့ကို လွယ်ကူဖြောင့်မတ် သိစေတတ်သည်လည်းဖြစ်သော။ ဝိညူနံ=
 ထူးချွန်တတ်သိ ပညာရှိတို့၏။ အစ္ဆရိယမဗ္ဗတကာရိနိ စ= အံ့ဘွယ်သရဲ မဖြစ်
 ဘူးမြဲကို ပြုတတ်သည်လည်းဖြစ်သော။ အယံ သံဝဏ္ဏနာ= ဤဖွင့်ပြလတ္တံ့ သော
 နိသျည်းသည်။ သဒ္ဓဏ္ဍဝုတ္တရဏာယ= အပြောကျယ်စွာ သဒ္ဓါဟူသော သမုဒြာ၏
 ထိုမှာဘက်ရောက် ကူးမြောက်ခြင်းငှာ။ ထိရနိစ္ဆယာနံ= တည်တံ့စွဲမြဲ လွန်ကဲပြင်းထန်
 ယောက်ျားမာန်ဖြင့် သိန္နိဋ္ဌာန်ချခြင်းရှိကုန်သော။ သောတူနံ= သဘောပဋိဘာန်
 ပင်ကိုယ်ဉာဏ်ရှိကုန်သော စာသင်သားတို့ကို။ ငတ္ထ= ဤအပြော ကျယ်ဝမ်း
 တဘက်ကမ်းမမြင် သဒ္ဓါတည်းဟူသော သမုဒြာပြင်၌။ အာသုဝါဟာ= လိုရာ
 ရောက်အောင် လျင်စွာဆောင်လျက်။ တရဏာယတု=(အတရဏီပိ တရဏီဝ
 ဘဝတု) ထိုမှာဘက်ကမ်း မြောင့်တန်းစူးစူး ဟူးဟူးခုတ်မောင်း လမ်းကြောင်း
 မတိမ်း ခပ်သိမ်းလိုအင် စုံလင်ပြီးစီး သဘောကြီးဖြစ်ပါစေသတည်း။

၁၃။ ဥုံ (အ+ဥ+မ) ဘုရား, တရား, သံဃာ ရတနာမြတ် အို
 သုံးပါးနတ်။ ယတိဘူတိတေ= ပါဠိဋ္ဌကထာ ဋီကာဂန္ဓနံ သင်အံပို့ချ နေ့ညမယုတ်
 အားထုတ် ကြိုးပမ်း ရှင်ရဟန်းတို့ဖြင့် ထိန်ထိန်ဝင်းဝါ တန်ဆာဆင်အပ်သော။
 အသ္မိ= ဤ မြန်မာနိုင်ငံ၌။ အဂ္ဂဂ္ဂသဒ္ဒနယမဏ္ဍိတံ= အဋ္ဌကထာ ဋီကာလက်သုံး
 ရှေးထုံးမပျက် ကောင်းထက်ကောင်းချည်း သဒ္ဓါနည်းတို့ဖြင့် စ, လယ်, အဆုံး
 တစ်ကျမ်းလုံးသာ အကာမညှပ် တန်ဆာဆင်အပ်သော။ ဧတံ သတ္ထံ= အခြံအရံဖြစ်
 သော အဖွင့်ဋီကာ ဗျာချာနိသျည်းတို့နှင့်တကွသော ဤသဒ္ဓါကျမ်းသည်။ ရာဇတံ=
 ပညာရှိ တို့၏လက်သုံး နည်းထုံးအစစ် ကျမ်းဂန်ဖြစ်၍ တက်သစ်နေဝန်း
 တောက်ထွန်းသည့်နှယ် တင့်တယ်တောက်ပပါစေသတည်း။ ဝိလသတံ=

ကျမ်းဆရာတို့၏ မှီရာအစစ် ကိုးရာဖြစ်၍ အသစ်ရင့်ကျူး ကျမ်းဂန်ထူးတို့၌ ကွန်ပြူး
 စမ္ပယ်ပါစေသတည်း။ ဥုံ = ရတနာမြတ် အို သုံးပါးနတ်။ နိသဘာဝသဒ္ဒါ = ကာလ
 ရှည်ကြာ ရိုးရာဖြစ်လျက် ဆင်းသက်တွင်ကျယ် မဖွယ်အနက် ပုဒ်ပါဠိပျက်ကို။
 ဥဇ္ဇတံ = ရင်းမြစ်မကျန် နတ်လှန် မှတ်လွင့်ပါစေသတည်း။ ဝိဓမတံ = ကျမ်းဂန်စာပေ
 တထွေလျာဖျား ရပ်စကား၌ပင် မဝင်လာရန် တွန်းလှန်ပယ်လွှင့်ပါစေသတည်း။
 ဝိဒ္ဓသုမာနသံ = အကောင်းအဆိုး ကြောင်းကျိုးမြင်သိ ပညာရှိတို့၏ ဉာဏ်အတိ
 လွမ်း မှည့်ရွမ်းသောစိတ်ကို။ ဟာသေတု = မသိစဘူး ပုဒ်ပါဠိထူးကြောင့် ရွှင်မြူးပါစေ
 သတည်း။ ရဇ္ဈယတု ဥုံ = ဆုံးဖြတ်ရန်ခက် ပုဒ်ပါဠိနက်ကို ထင်ထင်ပြက်ပြက်
 ဆုံးဖြတ်ချက်ကြောင့် နှစ်သက်ပါစေသတည်း ရတနာမြတ် အိုသုံးပါးနတ်။ ဟူသော
 ၁၃ -ဂါထာ ပါဠိ နိဿယဖြင့် ခမ်းနားပြည့်စုံ ရတနတ္တယပဏာမ၊ ကတ္တာဒိဒဿန၊
 အာယာစန၊ ဥယောဇဉ်၊ ဂန္ထပသံသာ၊ သဇ္ဇနဒုဇ္ဇန နိန္ဒာပသံသာ၊ ပတ္တနာ-
 တို့ကိုဖော်ပြ၍ ဂန္ဓာရမ္မပြုတော်မူခဲ့လေသည်။

ထိုမောဂ္ဂလာန်နိဿယကျမ်း၏အဆုံး၌လည်း-

၁။ သမ္ပဒ္ဓဘာရတိကုသဂ္ဂိယဗုဒ္ဓိဗောဓ-
 ဂမ္ဘီရဝါကျပဒသာဓနပါယဝိည။။
 သတ္တန္တရာဂတသုဒုဒ္ဓသနေကသဒ္ဓ-
 ဂုယုတ္တတတွမတိ သင်္ခရိ သဒ္ဓသတ္ထိ။။

၂။ အပ္ပက္ခရာဒိကဂုဏာန္တိတမေဝ မောဂ္ဂ-
 လ္လာနော သုဓိ ကဝိပသံသိတကိတ္တိသဒ္ဓေါ။။
 တေနေဝ တဿ ရစိတာ ပုန ယာပိ ဝုတ္တိ-
 တပ္ပဋ္ဌိကာပိ ဝိပုလတ္ထပကာသိနိဟိ။။

၁။ သမ္ပဒ္ဓဘာရတိကုသဂ္ဂိယဗုဒ္ဓိဗောဓဂမ္ဘီရဝါကျပဒသာဓနပါယ
 ဝိည။ = မြတ်စွာဘုရား၏ နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်တော်၌ သမန်းမြက်ဖျားပမာ
 သိမ်မွေ့စွာသောဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော နက်နဲသော ဝါကျပဒတို့ကို လွယ်ကူစွာ

ပြီးစေကြောင်း နည်းကောင်းလမ်းမှန်တို့ကို သူ့ထက်ထူးချွန် အလွန်အလွန် သိတော်မူတတ်သော။ သတ္တန္တရာဂတသုဒ္ဓဒသနေကသဒ္ဓဂုယုတ္တတတွမတိ = ပါဏိနိ၊ စာန္တ၊ ကာတန္တစသား ကျမ်းတစ်ပါးလာ မြင်နိုင်ခဲ့စွာသော များပြားသော သဒ္ဓါခက် ကွယ်ဝှက်သောအနက်တို့၏ အဟုတ်အမှန်ကို သိသော ဉာဏ်ရှိတော် မူသော။

၂။ ကဝိပသံသိတကိတ္တိသဒ္ဓေါ = သတ္တာဂမ နှစ်ဝလောက်လုံ စွယ်စုံ တတ်ပြီး ပညာရှိကြီးတို့သည် ချီးမွမ်းအပ်သော ကျော်စောသတင်း ရှိတော်မူသော။ မောဂ္ဂလ္လာနော = မောဂ္ဂလ္လာန်အမည်တော်ရှိသော။ သုဓိ = ပညာရှိမထေရ်ကြီးသည်။ အပ္ပက္ခရာဒိကဂုဏာန္တိတမေဝ = အပ္ပက္ခရ စသည်ညသံ သုတ်ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံ သည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ ယံ သဒ္ဓသတ္တံ = အကြင်မောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဓါကျမ်းကို၊ သင်္ခရိ = ပြုစီရင်တော်မူလေပြီ။ ပုန = တဖန်။ တဿ သဒ္ဓသတ္တဿ = ထိုသဒ္ဓါကျမ်း၏။ ဝိပုလတ္ထပကာသိနိတိ = ပြန်ပြောကျယ်ဝန်းသောအနက်တို့ကို ပြတတ်သည်သာ လျှင်ဖြစ်သော။ ယာပိ ဝုတ္တိ = အကြင်အဖွင့်ဝုတ္တိကိုလည်းကောင်း။ တပ္ပဗ္ဗိကာပိ = ထိုဝုတ္တိ၏ ဋီကာပဗ္ဗိကာကိုလည်းကောင်း။ ဟေနေဝ = ထိုမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည် သာလျှင်။ ရစိတာ = စီရင်အပ်လေပြီ။

၃။ ဋီကာပိ တာယ ရစိတာ ဝိဗုဓပ္ပသတ္တာ၊
သံဃာဒိရက္ခိတမဟာစရိယာသဘောန။
ဘာသာယ သီဟဋီကာယ ပုန ဝုတ္တိဗျာချာ၊
သမ္မာဒိတာသိ ကဝိနာညတရေန သုဋ္ဌ။

၄။ တဿေဝ သာဓွဝဂမာယ စ သာရဘာဂ-
မာဒါယ သိဿယတိနာ ပိယဒဿိနာ ယော။
သမ္မာဒိတောသိ ပဒသာဓနနာမဂဇ္ဇော၊
တပ္ပဏ္ဍနာပိ ဝိဟိတာ သိရိရာဟုလေန။

၃။ ဝိဗုဓပ္ပသတ္တာ = ထူးချွန်တတ်သိ ပညာရှိတို့သည် ချီးမွမ်းအပ်သော။ တာယ = ထိုပဗ္ဗိကာ၏။ ဋီကာပိ = သာရတ္ထဝိလာသိနိမည်သော ပဗ္ဗိကာဋီကာ

ကိုလည်း။ သံဃာဒိရက္ခိတမဟာစရိယာသဘောန = သုဗောဓာလင်္ကာရမည်သော
 အလင်္ကာစာကိုယ်ဋီကာ၊ ခုဒ္ဒသိက္ခာဋီကာစသော ကျမ်းပေါင်းများစွာကို စီရင်တော်
 မူသော သံဃရက္ခိတမဟာသာမိမည်သော ဆရာမြတ်ကြီးသည်။ ရစိတာ = စီရင်
 အပ်လေပြီ။ ပုန = တဖန်။ အညတရေန = အမည်မထင်ရှား တစ်ပါးသော။ ကဝိနာ =
 ပညာရှိတစ်ဦးသည်။ သီဟဋီကာယ = သီဟိုဠ်ကျွန်းသားတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော။
 ဘာသာယ = သင်တိုင်းဦးစွပ်(အင်္ကျီ)ပမာ သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့်။ ဝုတ္တိဗျာချာ =
 မောဂ္ဂလ္လာန်ဝုတ္တိ နိဿယသည်။ သုဠ = ကောင်းမွန်စွာ။ သမ္မာဒိတာ = ပြည့်စုံစေ
 အပ်သည်။ အာသိ = ဖြစ်လေပြီ။

၄။ စ = ထိုမှတစ်ပါး။ တဿေဝ = ထိုမောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်း၏သာလျှင်။
 ဝါ = ကိုသာလျှင်။ သာဓွဝဂမာယ = လွယ်ကူခြင်းနှင့် သိမြင်စေခြင်းငှာ။ သာရဘာဂံ =
 အနှစ်ဖြစ်သောအဘို့ကို။ အာဒါယ = ယူ၍။ သိဿယတိနာ = မျက်မှောက်တပည့်
 ရဟန်းဖြစ်သော။ ပိယဒသိနာ = ပိယဒသိ မည်သောမထေရ်သည်။ ယော ပဒ
 သာဓန နာမဂန္ဓော = အကြင် စူဠမောဂ္ဂလ္လာန်ဟုခေါ်တွင်သော ပဒသာဓနမည်သော
 ကျမ်းသည်။ သမ္မာဒိတော = ပြီးစေအပ်သည်။ အာသိ = ဖြစ်လေပြီ။ တဗ္ဗဏ္ဏနာပိ =
 ထိုပဒသာဓန၏ ဗုဒ္ဓိပ္ပသာဓနီ မည်သောဋီကာကိုလည်း။ သိရိရာဟုလေန =
 သိရိရာဟုလမည်သော သာသနာပိုင်မထေရ်သည်။ ဝိဟိတာ = စီရင်အပ်လေပြီ။

၅။ တဿတ္ထိ ကာစိ ရစိတာ ပဒသာဓနဿ၊
 ဗျာချာ တု သီဟဋီရတာယ ပသံသနီယာ။
 အညေပိ အတ္ထိ ပရိဝါရပယောဂသိဒ္ဓိ၊
 သမ္ပန္နစိန္တနတဒညသုသဒ္ဓသိဒ္ဓိ။

၆။ ယံ ပဋိကာဝိဝရဏံ စ ပဒီပနာမံ၊
 တဿေဝ ဂန္ဓသမုဒါယမလင်္ကာရောတိ၊
 ဣစ္စာဒိသဗ္ဗပရိဝါရသမန္နိတမ္ပိ၊
 လင်္ကာယိဒံ သပရိဝါရမိဟာဂတံ န။

၅။ တဿ ပဒသာဓနဿ = ထို ပဒသာဓန မည်သောကျမ်း၏။
 သီဟဠရတာယ = သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့်။ ရစိတာ = စီရင်အပ်သော။ ပသံသနီယာ =
 ချီးမွမ်းထိုက်သော။ ကာစိ = တစ်စုံတစ်ခုလည်းဖြစ်သော။ ဗျာချာတု = နိဿယ
 သည်လည်း။ အတ္ထိ = ရှိ၏။ အညေပိ = ဆိုအပ်ပြီးသည်မှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော။
 ပရိဝါရ ပယောဂသိဒ္ဓိ သမ္ပန္နစိန္တာ တဒညသုသဒ္ဓသဒ္ဓိ = မောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်း၏
 အခြံအရံဖြစ်သော ပယောဂသိဒ္ဓိ၊ သမ္ပန္နစိန္တာ၊ ထိုမှတစ်ပါးသော သုသဒ္ဓသိဒ္ဓိ
 မည်သောကျမ်းတို့သည်။ အတ္ထိ = ရှိကုန်၏။ (ထိုတွင် ပယောဂသိဒ္ဓိကို ဝနရတန
 မဟာသာမိ ထေရ်စီရင်သည်။ သမ္ပန္နစိန္တာ၊ သုသဒ္ဓသိဒ္ဓိကျမ်းတို့ကို သံဃရက္ခိတ
 မဟာသာမိထေရ် စီရင်သည်။)

၆။ ပဒီပနာမံ = ပဒီပ အမည်ရှိသော။ ယံ ပဗ္ဗိကာဝိဝရဏံ = အကြင်
 ပဗ္ဗိကာ၏အဖွင့်ဖြစ်သော သီဟိုဠ်ဂဏ္ဍိပုဒ်သည်။ တဿေဝ = ထိုမောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်း၏
 သာလျှင်။ ဂန္ထသမုဒါယံ = ပရိဝါရ ကျမ်းအပေါင်းကို။ အလင်္ကာရောတိ = တန်ဆာ
 ဆင်၏။ တဗ္ဗ = အရှင်ရာဟုလ သာသနာပိုင်စီရင်အပ်သော ထိုပဗ္ဗိကာပဒီပကျမ်း
 သည်လည်း။ အတ္ထိ = ရှိ၏။ ဣစ္စာဒိသဗ္ဗပရိဝါရသမန္နိတမ္ပိ = ဤသို့စဖြာ သံဝဏ္ဏ
 နာဖုံဖုံ အလုံးစုံသော အခြံအရံတို့နှင့် ပြည့်စုံသည်လည်းဖြစ်သော။ ဣဒံ =
 ဤမောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဓါကျမ်းသည်။ သပရိဝါရံ = အခြံအရံကျမ်းဂန်နှင့်တကွ။ လင်္ကာယ
 = သီဟိုဠ်ကျမ်းမှ။ ဣဟ = ဤမြန်မာပြည်သို့။ န အာဂတံ = ရှေးရှေးအခါက
 မရောက်လာဘူးလေ။ (မောဂ္ဂလ္လာန်စာကိုယ်နှင့် ပဒေသာဓနစာကိုယ်လောက်သာ
 ရောက်ဟန်တူသည် ဟူလို)။

၇။ တသ္မာ ပုရေပိ ဂဏဝါစကဂန္ထကာရာ၊
 ဝုတျာဂတတ္ထပရိပုဏ္ဏဝိဘာဝနတ္ထံ။
 နာကံသု ပါဌနဝိသောဓနဝဏ္ဏနာယော။
 ဝုတ္တပ္ပကာရဂုဏရာသိယုတမ္ပိ စေတံ။

၈။ နာဓိတဒီဃသမယာဂတလေခဇာတ
 ဦနာဓိကာဒိဝိဝိဇာကုလဒေါသဒဋ္ဌံ။
 အဗ္ဘပ္ပဝိဋ္ဌဟိမရံသိ ဝိယပ္ပကာသ-
 ပ္ပတ္တံ တဒတ္ထပဋိပတ္တိသုဒုက္ကရတ္တာ။

၇။ တသ္မာ = ထိုသို့အဖွင့်ဋီကာ မှီရာများမရှိလေသောကြောင့်။ ပုရေပိ = သာသနာရောက်စ ရှေးကာလ၌လည်း။ (ပိ-သဒ္ဓါဖြင့် “ပဂေဝ ပစ္ဆာကာလေ” ဟု သမ္ဘာဝနာပြု)။ ဂဏဝါစကဂန္ထကာရာ = စာချဆရာ၊ ကျမ်းပြုဆရာတို့သည်။ ဝုတျာဂတတ္ထပရိပုဏ္ဏဝိဘာဝနတ္ထံ = ဝုတ္တိတွင်လာ မသိသာသောအနက်တို့ကို ပြည့်စုံစွာ ထင်ရှားစေခြင်းအကျိုးငှါ။ ပါဠနဝိသောဓနဝဏ္ဏနာယော = ပို့ချခြင်း၊ သုတ်သင်ခြင်း၊ ဖွင့်ပြခြင်းတို့ကို။ နာကံသု = မပြုနိုင်ကြလေကုန်။ စ = ဆက်ဦးအံ့။ ဇေတံ = ဤမောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဓါကျမ်းသည်။ ဝုတ္တပ္ပကာရဂုဏရာသိယုတမ္ပိ = ဆိုအပ်ပြီးသော အပ္ပက္ခရ၊ ဝိပုလတ္ထပကာသန စသော ဂုဏ်အပေါင်းတို့နှင့် ယှဉ်ပါသော်လည်း။

၈။ နာဓိတဒီဃသမယာဂတလေခဇာတဦနာဓိကာဒိဝိဝိဇာကုလဒေါသဒဋ္ဌံ = မပို့မချ မသင်မအံ ဝေးလံရှည်ကြာ နှစ်ပေါင်းများစွာက လာသော အဆက်ဆက် ကူးပြောင်းယွင်းမှား အရေးအသားတို့ကြောင့်ဖြစ်သော ယုတ်လျော့ကျပျက် ဖြည့်စွက် ပိုလွန်ခြင်းစသော ထွေထူးနှောက်နှက် ပုဒ်ပါဠိပျက်တို့သည် ဖျက်ဆီးအပ်သည်ဖြစ်၍။ တဒတ္ထပဋိပတ္တိသုဒုက္ကရတ္တာ = ထိုကျမ်း၏အနက်ကို ပျက်ပျက်ကုန်စင် သိမြင်ခြင်းငှာ အလွန်အလွန် ခဲယဉ်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ (ပင်ကိုယ်က ခက်ရာမှာ ပုဒ်ပါဠိပျက်သဖြင့် မသိနိုင်အောင် ခက်သွားသည်ဟူလို) အဗ္ဘပ္ပဝိဋ္ဌဟိမရံသိ ဝိယ = တိမ်တိုက်အတွင်းသို့ဝင် မမြင်မျက်မှောက် အဝန်းပျောက်သော လဗိမာန်သည်ကဲ့သို့။ အပ္ပကာသပ္ပတ္တံ = မကြည့်မရှု မသင်မကြား မထင်ရှားခြင်းသို့ ရောက်ရှာလေသတည်း။

၉။ ဝိဇ္ဇာကရံ ဝိဗုဓသေဝိတဘာရတဉ္စ၊
 ဂန္ဓာ သုသိက္ခိ မတိနိဗ္ဗလသက္ကတံ ယော။
 ကာတန္တပါဏိနိယစန္ဒပတဉ္စလာဒိ၊
 တက္ကာဂမဉ္စ အထ ဘာရတဒေသဘာသံ။

၁၀။ သောဟံ တဒတ္ထပဋိပါဒနမိစ္ဆမဂ္ဂ၊
 ဓမ္မာဘိဝံသက္ကတိ ပတ္ထဋ္ဌနာမဓေယျော။
 ဂန္ဓာန သီဟဠမိတော အဘယာဘိဓာနာ၊
 ရာမာမိပေါ ဝိဝိဂေန္တနိဗန္ဓကာရော။

၉။ ယော အဟံ = အကြင်ငါသည်။ ဝိဇ္ဇာကရံ = ရှေးဟောင်းပညာ အတတ်တကာတို့၏ ဖြစ်ထွန်းရာ ဝိဇ္ဇာတွင်းကြီးသဘွယ်ဖြစ်သော။ ဝိဗုဓသေဝိတ ဘာရတဉ္စ = ဘုရားအလောင်း ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့သည် မှီဝဲကြီးပွားရာ ဇေယျဒီပါ၏ ဗဟိုအချက်လည် ဗာရာဏသီပြည်သို့လည်း။ ဂန္ဓာ = သွား၍။ (စ- သဒ္ဒါဖြင့် ဤနိုင်ငံ၌လည်း “ဒုတိယ ရွှေကျင်နိကာယ ဓမ္မသေနာပတိ မဟာဝိသုဒ္ဓါ ရာမိကဆရာတော်ဘုရားကြီး” ထံ ရှေးဦးစွာ သင်ယူသည်ကို ဆည်း)။ မတိနိဗ္ဗလ သက္ကတံ = ပညာ၏ ညစ်ကြေးမတင် ဖြူစင်ခြင်းအကြောင်း သူတော်ကောင်းတို့ ဘာသာဖြစ်သော။ ကာတန္တပါဏိနိယစန္ဒပတဉ္စလာဒိ = ကလာပ်ကျမ်း၊ ပါဏိနိ ကျမ်း၊ စန်းကျမ်း၊ မဟာဘာဿကျမ်း စသည်ကိုလည်းကောင်း တက္ကာဂမဉ္စ = နှာသမည်သော တက်ကျမ်းကိုလည်းကောင်း။ သုသိက္ခိ = ကောင်းစွာသင်ပြ၊ အထ = ထိုမှတစ်ပါး။ ဘာရတဒေသဘာသဉ္စ = အိန္ဒိယဒေသီ ဟိန္ဒူဘာသာကိုလည်း။ သုသိက္ခိ = ကောင်းစွာသင်ပြ။

၁၀။ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသက္ကတိ = အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ ဟူ၍။ ပတ္ထဋ္ဌနာမဓေ ယျော = မြန်မာ၊ သီဟိုဠ် ထိုထိုနိုင်ငံတို့၌ ပျံ့နှံ့ကျော်စောသောအမည်ရှိသော။ အဘယာဘိဓာနာရာမာမိပေါ = အဘယာရာမမည်သော “ရွှေဂူ” ကျောင်းတိုက်ကြီး ကို ဦးစီးအုပ်ချုပ်သော။ ဝိဝိဂေန္တနိဗန္ဓကာရော = အထူးထူးသော မာဂဓ၊ သက္ကတ

နိဿယကျမ်းတို့ကို စီရင်ရေးသားသော။ သော အဟံ= ထိုငါသည်။ တဒတ္ထပဋိပါဒနံ= ထိုမောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဒါကျမ်း၏အနက်ကို မကြွင်းမကျန် ဟုတ်မှန်စွာသိစေခြင်းကို။ ကုစ္ဆံ ကုစ္ဆန္တော= အလိုရှိသည်ဖြစ်၍။ ဣတော= ဤမြန်မာပြည်မှ။ သီဟဠ= သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့။ ဂန္တာနု= သွား၍။

၁၁။ တတ္ထေဝ တဿ ပရိဝါရိကဝဏ္ဏနာဒိ၊
ဝိမံသယံ ကတိပယေ ပရိဝါရဂန္ဓေ။
လဒ္ဒါနု တေသု ပန သီဟဠဝဏ္ဏနာယ၊
အညေဟိ ဘာဝိနိယိမာယုပကာရဘာဝံ။

၁၂။ ဉာတွာ တဒတ္ထပရိဇာနနယာ စ ဘာသံ၊
တဒ္ဒေသိကံ ပရိစယံ အကရိ ဆမာသံ။
သဗ္ဗညုဝါဏိဘိ တဒဋ္ဌကထာဒိကေဟိ၊
သတ္တန္တရေဟိ စ သမာနမကံ ဆမာသံ။

၁၁။ တတ္ထေဝ = ထိုသီဟိုဠ်ကျွန်း၌သာလျှင်။ (နိဋ္ဌာပိတာသိ- တိုင်အောင်သော ကြိယာပုဒ်တို့၌စပ်)။ တဿ= ထိုမောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်း၏။ ပရိဝါရိကဝဏ္ဏနာဒိ= အခြံအရံဖြစ်သော အဖွင့်ဦးကာ၊ ဗျာချာနိဿယည်းစသည်ကို။ ဝိမံသယံ = ထိုဤသွားရောက် စုံထောက်မေးမြန်း လှူဒါန်းပေးကမ်းခြင်း စသည်ဖြင့် စုံစမ်းရှာဖွေသည်ရှိသော်။ ကတိပယေ= လေး၊ ငါး၊ ခြောက်စောင်ကုန်သော။ ပရိဝါရဂန္ဓေ= အခြံအရံဖြစ်ကုန်သော။ သာရတ္ထဝိလာသိနိ၊ ပယောဂသိဒ္ဓိ၊ ပဉ္စိကာပဒီပ၊ ဝုတ္တိနိဿယ (သန္ဓေ) ပဒသာဓနဦးကာ၊ နိဿယတို့ကို။ လဒ္ဒါနု= ရ၍။ တေသု ပန= ထိုရရှိသော ကျမ်းတို့တွင်ကား။ သီဟဠဝဏ္ဏနာယ= ပဉ္စိကာကိုမှီသော သီဟိုဠ်နိဿယ၏။ အညေဟိ = သာရတ္ထဝိလာသိနိစသောလက်ဖျားကျမ်းတစ်ပါးတို့ထက်။ ဘာဝိနိယာ= ရေးသားတော့မည် ကြံစည်အားထုတ်ဆဲဖြစ်၍ ဖြစ်ပေါ်လတ္တံ့သော။ ဣမာယ= ဤဗျာချာနိဿယည်းအား။ ဥပကာရဘာဝံ= ကျေးဇူးပြုအံ့သည်၏အဖြစ်ကို။

၁၂။ ဉာတွာ= သိ၍။ တဒတ္ထပရိဇာနနယာ စ= ထိုသီဟိုဠ်နိဿယ၏

အနက် ကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်ခြင်းငှာလည်း။ တဒေသိကံ= ထိုအရပ်၌
ဖြစ်သော။ ဘာသံ= သီဟိုဠ်ဘာသာကို။ ဆမာသံ= ခြောက်လပတ်လုံး။ ပရိစယံ=
လေ့ လာခြင်းကို။ အကရိံ= ပြုပြီ။ သဗ္ဗညုဝါဏိဘိ= ဘုရားဟောဖော် ပါဠိတော်
တို့နှင့်လည်းကောင်း။ တဒဋ္ဌကထာဒိကေဟိ= ထို၏အဖွင့် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ
တို့နှင့်လည်းကောင်း။ သတ္ထန္တရေဟိ စ= ပါဏိနိ၊ စာန္တ၊ ကာတန္တ စသော
ဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့နှင့်လည်းကောင်း။ ဆမာသံ= ခြောက်လပတ်လုံး။ သမာနံ=
တိုက်ဆိုင်နှိုးနှောခြင်းကို။ အကံ= ပြုပြီ။ ကတွာ= ပြုပြီး၍။ (ထည့်)။

၁၃။ ဒုရိကတာခိလကလကံမိမံ သုဖုလ္လ-
မာပါဒိယာန စ ဗဟူဟိ သုသောမိတေဟိ။
ဒုဿာမိယေဟိ ဒုဝိဇာနနိဒဿနေဟိ၊
သံဝဏ္ဏနာ ဒုရဝဗောဓသုဗောဓိနိယံ။

၁၄။ ဝိညုနမစ္ဆရိယမဗ္ဗတကာရိနိ စ၊
နိဋ္ဌာပိတာသိ ပရိပုဏ္ဏဝိနိစ္ဆယာ သာ။
မြေဗ္ဗ တိထိဝသုကရိန္ဒုမိတေ စ သာကေ၊
ဗုဒ္ဓေ ဟယူတုယုဂနေတ္တယုတေ စ ဝဿေ။

၁၅။ နိဋ္ဌာသိ ပန္နရသိယံ ကိလ ကတ္တိကသ္မိ၊
အာယာသုပဒ္ဒဝမနောဒရထံ ဝိနေဝ။
ကာလေ ပဝဿတု စ အမ္ပုဓရော ပဇာ စ၊
သမ္မာ ပဝဗုတု ပရောပရမိတ္တတာယ။

၁၃။ ဒုရိကတာခိလကလကံ= ပယ်ရှင်းအပ်ပြီးသော အလုံးစုံသောအပြစ်ရှိသော။
ဣမံ= ဤမောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဓါကျမ်းကို။ ဗဟူဟိ= များစွာကုန်သော။ သုသောမိတေဟိ
= ကောင်းစွာ သုတ်သင်အပ်ကုန်ပြီးသော။ ဒုဿာမိယေဟိ= တစ်ပါးသော သဒ္ဓါ
ကျမ်းတို့ဖြင့် ပြီးစေနိုင်ခဲ့ကုန်သော။ ဒုဝိဇာနနိဒဿနေဟိ= သိနိုင်ခဲ့ မြင်နိုင်ခဲ့သော
ဥဒါဟရုဏ်တို့ဖြင့်။ သုဖုလ္လံ= ကောင်းစွာ ပွင့်လင်းထင်ရှားခြင်းသို့။ အာပါဒိယာန

စ = ရောက်စေ၍လည်း။ ဒုရဝဗောဓသုဗောဓိနိ စ = သိနိုင်ခဲ့သောအရာကို။ လွယ်ကူစွာ သိစေတတ်သည်လည်းဖြစ်သော။

၁၄။ ဝိညူနံ = ဣဿာကင်းစင် ပညာရှင်တို့၏။ အစ္ဆရိယမဗ္ဗတကာဂိနိ စ = အံ့ဖွယ်သရဲ မဖြစ်ဘူးမြဲကို ပြုတတ်သည်လည်းဖြစ်သော။ ပရိပုဏ္ဏဝိနိစ္ဆယာ စ = ဝန်းကျင်ကုံလုံ ပြည့်စုံသော သဒ္ဓဝိနိစ္ဆယရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ အယံ သံဝဏ္ဏနာ = ဤဘာသာဋီကာမြန်မာနိဿယသည်။ နိဋ္ဌာပိတာ = ပြီးစေအပ်သည်။ အာသိ = ဖြစ်ပြီ။ သာ = ထိုနိဿယသည်။ တိထိဝသုကရိန္ဒုမိတေ = ၁၂၈၅-ခုဖြင့် နှိုင်းယှဉ်အပ်သော။ မြမ္မေ သာကေ စ = မြန်မာနှစ်၌လည်းကောင်း။ ဟယူတု - ယုဂနေတ္ထယုတေ = ၂၄၆၇-ခုနှင့်ယှဉ်သော။ ဗုဒ္ဓေ စ ဝဿေ = သာသနာတော် နှစ်၌လည်းကောင်း။

၁၅။ ကတ္တိကသ္မိ = တန်ဆောင်မုန်းလ၌။ ပန္နရသိယံ = တစ်ဆယ့်ငါးရက်တို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သောနေ့၌။ အာယာသုပဒ္ဒဝမနောဒရထံ = ကိုယ်၏ပင်ပန်းဘေးဘျမ်းဥပဒ် စိတ်ဓာတ်ဆင်းရဲခြင်းကို။ ဝိနေဝ = ကြည့်ဖဲ၍သာလျှင်။ နိဋ္ဌာသိ = ပြီးဆုံးပြီ။ အမ္မုဓရော စ = မိုးတိမ်သည်လည်း။ ကာလေ = ရွာသင့် ရွာထိုက်သော ကာလ၌။ ပဝဿတု = အရည်ထန်ရွန်း ရွာသွန်းပါစေသတည်း။ ပဇာ စ = ငါတို့မျိုးမြန်မာ သတ္တဝါအပေါင်းသည်လည်း။ ပရောပရမိတ္တတာယ = အချင်းချင်း ချစ်ခင်မေတ္တာဝင်ခြင်းဖြင့်။ သမ္မာ = ကောင်းစွာ။ ပဝဗုတု = တစ်နေ့တစ်ခြား ကြီးပွားပါစေသတည်း။

၁၆။ တိဋ္ဌန္တိ ဓမ္မဝိနယာ သုတိပါရဂဿ၊
မောဟန္တကာရဝိဓမံ ဘုဝနမိ ယာဝ။
တိဋ္ဌန္တု မေ အဘိနဝါ ဒုဝိဓာပိ တာဝ၊
နိဿာ ဇိနာဂမနိရတ္ထပဒပ္ပဟန္တာ။

၁၇။ ပုညေနနေန ဇနနိ ဇနကော စ မယံ၊
အာစေရပါစရိယဒါယကဒါယိကာ စ။

သမ္ပုဒ္ဓသာသနသမုန္ဒတိကာရကောညေ၊
သဗ္ဗေ လဘန္တူ အဇရာမရမောက္ခမဂ္ဂံ။

၁၆။ သုတိပါရဂဿ = နက်ဝှမ်းပြောကျယ် သဒ္ဒါတည်းဟူသော ပင်လယ်၏ ထိုမှာဘက်ရောက် ကူးမြောက်တော်မူပြီးသော လောကထွတ်ထားသဗ္ဗညုဘုရား၏။ ဓမ္မဝိနယာ = သုတ်, အဘိဓမ္မာ, ဝိနည်း ပေါင်းစည်းထားအပ်ပိဋကတ်တော်တို့သည်။ ဘုဝနမိ = လှူပြည်လောက၌။ မောဟန္တကာရဝိဓမံ = မောဟမည်သီး မိုက်မှောင်ကြီးကို ပယ်ဖျောက်ကုန်လျက်။ ယာဝ = အကြင်မျှလောက်။ တိဋ္ဌန္တိ = တည်ရှိကုန်၏။ တာဝ = ထိုမျှလောက်။ မေ = ကျမ်းပြုဆရာငါ၏။ အဘိနဝါ = အသစ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဒုဝိဓာပိ = နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမေ နိဿျာ = ဤမောဂ္ဂလ္လာန်နိဿျာနှင့် အဘိဓာန်နိဿျာတို့သည်။ ဇိနာဂမ နိရတ္ထပဒပ္ပဟန္တာ = ဘုရားဟောမြွက် ဓမ္မစက်၏ ပေါင်းမြက်တူဘိ မရှိအနက်ပုဒ်ပါဠိပျက်တို့ကို ပယ်ဖျက်ကုန်လျက်။ တိဋ္ဌန္တူ = ထွန်းလင်းရောင်ဝါ တည်ပါစေကုန်သတည်း။

၁၇။ အနေန ပုညေန = ဤသို့ဆည်းပူး ကုသိုလ်ထူးကြောင့်။ မယံ = ငါ၏။ ဇနနိ စ = မိခင်သည်လည်းကောင်း။ ဇနကော စ = ဘခင်သည်လည်းကောင်း။ အာစေရပါစရိယဒါယကဒါယိကာ စ = ဆရာ, ဆရာ၏ဆရာ, ပစ္စယဒါယကာ, ဒါယိကာမတို့သည်လည်းကောင်း။ အညေ = တစ်ပါးကုန်သော။ သမ္ပုဒ္ဓသာသနသမုန္ဒတိကာရကာ စ = မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၏ ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်းကို ပြုစုကုန်သောသူတို့သည်လည်းကောင်း။ သဗ္ဗေ = အလုံးစုံသောသူတို့သည်။ အဇရာမရမောက္ခမဂ္ဂံ = မအို, မသေရာ ဒုက္ခခပ်သိမ်းမှ လွတ်ငြိမ်းရာအမှန် ပြည်နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်းဖြစ်သော အရိယမဂ်ကို။ လဘန္တူ = ရကြပါစေကုန်သတည်း။

၁၈။ နေစ္ဆာမ္ပဟမ္ပိ ကဝိလဒ္ဓယသံ ဓနံ ဝါ၊
ဂန္တေနနေန သုကတေန မယာ ပရတ္ထံ။

ယံ ပတ္တမေတ္တ ကုသလံ တဒိဒမိ ဟေတု၊
သဗ္ဗညုတာယ မမ ဟေဿတု နာဂတမိ။

၁၈။ မယာ= ငါသည်။ ပရတ္တံ= သူတစ်ပါးတို့အကျိုးငှါ။ သုကတေန= ကောင်းစွာပြုစီရင်အပ်သော။ အနေန ဂန္ဓေန= ဤကျမ်းဂန်ဖြင့်။ ကဝိလဒ္ဓယသံဝါ = ပညာရှိတို့သည် ရအပ်သော အခြံအရံ အကျော်အစောကိုသော်လည်းကောင်း။ ခနံ ဝါ= ဥစ္စာကိုသော်လည်းကောင်း။ အဟမ္ပိ= ငါသည်လည်း။ နေတ္ထမိ= အလိုမရှိ။ ဧတ္ထ= ဤကျမ်းဂန်ပြုစုရာ၌။ ယံ ကုသလံ= အကြင်ကုသိုလ်ကို။ မယာ= ငါသည်။ ပတ္တံ= ရအပ်ပြီ။ တဒိဒမိ= ထိုကုသိုလ်ထူးသည်လည်း။ (ပိ-သဒ္ဓါဖြင့် တစ်ပါးသော ကုသိုလ်တို့ကိုလည်းယူ)။ အနာဂတမိ= နောင်ကာလ၌။ မမ= ငါ၏။ သဗ္ဗညုတာယ = အရာခပ်သိမ်းကို အဟုတ်အမှန်သိသောဉာဏ်၏။ ဟေတု= အကြောင်းသည်။ ဟေဿတု= ဖြစ်ပါစေသတည်း။ ဖြစ်လတ္တံ့သတည်း။

ဟူသော ၁၈-ဂါထာပါဠိနိဿယဖြင့် မောဂ္ဂလ္လာန်ဗျာကရုဏ်းပါဠိသမိုင်း၊ အခြံအရံကျမ်းစာများသမိုင်း၊ နိဿယသမိုင်း၊ ဆုတောင်းစသည်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ ပြည့်စုံခမ်းနားစွာ နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းပြင် ဆရာတော်၏ တပည့်ရဟန်းတော်ဖြစ်သော အရှင်နရိန္ဒကလည်း ဆရာတော်၏ သမိုင်းအဖြစ်တော်စဉ် ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို ဖော်ပြ၍-

သိဿယတိနာ နရိန္ဒာဘိဓာနေန လိခိတမိဒံ ဣတိ သာဠကထေ ပိဋကတ္တယေ စေဝ သမယန္တရေ စ အပ္ပဋိဟတညာဏပ္ပဘာဝါနံ ပဏ္ဍိတသေခ ရာယိတာနံ သီလာစာရဇ္ဇဝမဒ္ဒဝါဒိဂုဏဘူသိတာနံ သကေ သကေ နိကာယေ မုချပ္ပဓာနာစရိယဘာဝမာပန္နာနံ အနေကေသမာစရိယဝရာနံ ပါဒရဇော ကိဏ္ဍောတ္တမင်္ဂေန မရမ္မရဋ္ဌေ မြင်းခြံတိ သဗ္ဗတ္ထ ဝိဿုတဿ မဟာနိဂမဿ ပုရတ္ထိမဒိသာဘာဂေ တိကောသပ္ပမာဏေ တဒ္ဒေသဝါသီနံ ပုညကမ္မာနုဘာဝေန ပထဝိတော သယမေဝ ဥဗ္ဘိဇ္ဇေ ဇေယျမနဋ္ဌာနာနံ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ဒေသဝေါဟာရဝသေန “ဗလုံ”တိ သညိတေ ဂါမေ သမိဒ္ဓေ ပဏ္ဍိတကုလေ ဥပ္ပန္နေန ဣဒါနိ (မုဒ္ဒါပန ကာလေ) ဇာတိယာ ပဉ္စပညာသဝသေေန သမဏဘာဝေန ပဉ္စစတ္တာလီသဝသေေန

ရတနပုဏ္ဏနဂရေ ဧရာဝတီနဒျာသန္ဓေ စိန်ပန်းပဒေသေ ဦးမင်း ဒေါ်ဝင်း ဣတိ
 ပသိဒ္ဓေဟိ ဇေယမ္ပတိဟိ သဒ္ဓါသီလာဒိသပ္ပုရိသရတနာလင်္ကာရမဏ္ဍိတေဟိ
 တဏှုလယန္တာလယသာမိကေဟိ လက္ခာဓိကံ ဓနံ ပရိစ္စဇိတွာ ကာရာပိတံ
 သဗ္ဗဝိဟာရင်္ဂေဟိ သမ္ပုဏ္ဏံ ဒဿနိယပိတိဇနကမဟာဣဋ္ဌကာလယာဒိဘူသိတံ
 မနောရမ္ပံ ပုပ္ဖိတဖလိတနီလောဘာသနာနာဝိဓရက္ခလတာဒိသန္ဓန္တံ သုလဘ
 သီတလမဓုရနိမ္မလစ္ဆောဒကံ အဘယာရာမောတိ သုပညာတံ မဟာဝိဟာရမဇ္ဈ
 ဝသတာ သရဋ္ဌညရဋ္ဌတော အာဂတာဂတေဟိ အနေကေဟိ ဘိက္ခုသာမဏေရေ
 ဟိ သကသမယသမယန္တရာနမဇ္ဈပကေန သာဋ္ဌကထေ တေပိဋကေ စေဝ
 သဗ္ဗဗျာကရဏေသု စ ဝသိဘာဝပ္ပတ္တေန အနေကဂ္ဂန္ဓကာရိနာ “ပရိယတ္တိ
 သာသနဟိတဓမ္မာစရိယော”တိ စ “ပရိယတ္တိသာသနဟိတသာမာဇိကေဟိ
 “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတော” တိ စ အင်္ဂလိသရာဇူဟိ “ရွှေကျင်နိကာယ ဓမ္မသေနာပ
 တီ”တိ စ ရွှေကျင်နိကာယသံဃသဘာယ သမပ္ပိတောပါမိနာ “အဂ္ဂဓမ္မာ
 ဘိဝံသော”တိ လင်္ကာဒိပေပိ ပတ္ထဋ္ဌကိတ္တိသဒ္ဓေန မဟာထေရေန ကတာ
 “ဗျာကရဏသိရောမဏိ” နာမိကာ မောဂ္ဂလ္လာနဗျာချာ သဗ္ဗာကာရေန သမတ္တာ
 တိ။

ဣဒံ = ဤဆိုလတ္တံ့သော သိဝမတ္ထုကျမ်းပြုဆရာတော်၏ မွေးဖွားရာဌာန၊
 သီတင်း သုံးရာဌာန စသည်ကိုပြဆိုသော စကားရပ်ကို။ နရိန္ဒာဘိဓာနေန =
 နရိန္ဒအမည် ရှိသော။ သိဿယတိနာ = တပည့်ရဟန်းသည်။ လိခိတံ =
 ရေးသားအပ်သတည်း။

ဣတိ = ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်။ သာဋ္ဌကထေ =
 အဋ္ဌကထာနှင့်တကွသော။ ပိဋကတ္တယေ စေဝ = ပိဋကတ်သုံးသွယ် နိကာယ်
 ငါးတန် ဓမ္မက္ခန်အဝဝဋ္ဌလည်းကောင်း (နိဒဿန-နည်းတည်း)။ သမယန္တရေ စ =
 သက္ကတစသော ဘာသာတစ်ပါး၌လည်းကောင်း။ အပ္ပဋိဟတညာဏပ္ပဘာဝါနံ
 = ဝဇီရစိန်သွား၊ မိုးကြိုးလားသို့ ဆီးတားမရှိ ထက်မြက်သော ဉာဏ်စွမ်းရှိတော်မူကြ
 ကုန်သော။ ပဏ္ဍိတသေခရာယိတာနံ = ပညာရှိဟူ ခပ်သိမ်းသူတို့ ပန်ယူဆင်မြန်း

ဦးဆောက်ပန်းသဖွယ် ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော။ သီလာစာရဇ္ဇဝမဒ္ဒဝါဒီဂုဏ
ဘူသိတာနံ= သီလဖြူစင် ရတင်ကျင့်သုံး နှလုံးဖြောင့်စင်း နူးညံ့ခြင်းစသော
ဂုဏ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ယင်အပ်ကုန်သော။ သကေ သကေ နိကာယေ= မိမိ၊
မိမိတို့၏ဥစ္စာ သုဓမ္မာ၊ ရွှေကျင် နှစ်ပြင်သောနိကာယ်၌။ မုချပ္ပဓာနာစရိယဘာဝံ=
နိကာယ်ဂိုဏ်းဝင် ထေရ်အရှင်တို့ ခိုင်လေးစား စင်စစ်အရေးထားလောက်သော
ဂဏာစရိယ၊ ဂဏပါမောက္ခ၊ ပဓာနအချုပ်၊ ဂဏုက္ကဋ္ဌအဖြစ်သို့။ အာပန္နာနံ=
ရောက်တော်မူကြကုန်သော။ အနေကေသံ= များစွာကုန်သော။ အာစရိယဝရာနံ=
မိုးထားသာသနာပိုင်ဆရာတော်၊ မိုင်းခိုင်းဆရာတော်၊ ဘုရားကြီးဆရာတော်၊
ပခုက္ကူမြို့ ရေစကြိုကိုးဂိုဏ်းချုပ်ဆရာတော်၊ ညဝါအကျော် မြို့ရှေ့ ခင်မကန်
ဆရာတော်၊ ရွှေကျင်သာသနာပိုင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာတော်-ဟူကုန်သော
ဆရာကောင်းဆရာမြတ်တို့၏။ ပါဒရဇေကိဏ္ဍောတ္တမင်္ဂေန= ခြေ၌ကပ်ငြိ
မြူဖြင့်ပြည့်သော ဥက္ခောင်းရှိထသော။ (မဟာထေရေန-၌ စပ်)။ မရမ္မရဋ္ဌေ=
မြန်မာ့ရပ်ဌာန၊ တိုင်းနိုင်ငံ၌။ မြင်းခြံတိ= မြင်းခြံနာမေန= မြင်းခြံဟူသောအမည်ဖြင့်။
သဗ္ဗတ္ထံ= ရှေ့နောက်ဝဲယာ အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့၌။ ဝိဿုတဿ=
ကျော်ကြားထင်ရှားသော။ မဟာနိဂမဿ= နိဂုံးကြီး၏။ ပုရတ္ထိမဒိသာဘာဂေ=
အရှေ့ရပ်မျက်နှာအဘို့ဖြစ်သော။ တိကောသပ္ပမာဏေ= သုံးတိုင် (၆-မိုင်) ပမာဏရှိ
သောအရပ်၌။ ပတိဋ္ဌိတေ= တည်ရှိသော။ (ထည့်၊ ဂါမေ-၌စပ်) တဒ္ဒေသဝါသီနံ=
ထိုအရပ်၌ နေလေ့ရှိကုန်သော အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးတို့၏။ ပုညကမ္မာနုဘာဝေန=
ရှေးဘုန်းရှေးကံ လှုံ့ဆော်ဖန်ခြင်းကြောင့်။ ပထဝီတော= မြေမှ။ သယမေဝ=
အလိုလိုသာလျှင်။ ဥဗ္ဗိဇ္ဇေ= ခွဲဖောက်အန်တက်၍။ ဇလဂ္ဂမနုဋ္ဌာနာနံ= ရေထွက်ရာ
ဗလုံပေါက်တို့၏။ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ= ယခုထက်ထိ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။
ဒေသဝေါဟာရဝသေန= နယ်သား၊ နယ်သူ အများလူတို့သည် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို
အပ်သောစကား၏အစွမ်းဖြင့်။ ဗလုံတိ သညိတေ ဂါမေ= ဗလုံဟုမည်ခေါ်အပ်သော
ရွာ၌။ သမိဒ္ဒေ= ဆွေကြီးမျိုးကြီး ရင်းနှီးပြည့်စုံ ကုံလုံကြွယ်ဝသော။ ပဏ္ဍိတကုလေ=
ပညာရှိများ၊ ထွန်းကားပေါ်ပေါက်ဘူးသော ပညာရှိမျိုး၌။ ဥပ္ပန္နေန= မွေးဖွားဖြစ်ထွန်း
လာသော။ ဣဒါနိ= ဗျာကရဏသိရောမဏိ= ဤသည့်ကျမ်းစာ စစွာပုံရိုက်

ယခုအခိုက်အခါ၌။ ဇာတိယာ = ပဋိသန္ဓေ စေ့ရေတွက်စစ် ကောဇာနှစ် အားဖြင့်။
 ပဉ္စပညာသဝဿေန = ငါးဆယ့်ငါးနှစ်ရှိတော်မူသော။ သမဏဘာဝေန =
 သမဏဇာတ် မြင့်မြတ်သော ရှင်ရဟန်း၏အဖြစ်ဖြင့်။ ပဉ္စစတ္တာလီသဝဿေန =
 လေးဆယ့်ငါးဝါ ရရှိတော်မူသော (မဟာထေ ရေန-၌ စပ်)။ ရတနပုဏ္ဏနဂရေ =
 နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်သုံးဖြာ နည်းနာကျန နောက်ဆုံးသင်ပြရာ ဗုဒ္ဓဘာသာ
 ကောလိပ်ကျောင်းကြီးတို့ စုပေါင်းတည်နေရာ ရတနာပုဏ္ဏသမိုက် မော်ကွန်း
 စိုက်အပ်သော မန္တလေးမြို့တော်၌။ ဧရာဝတီနဒျာ သန္ဓေ = ဧရာဝတီမြစ်၏
 အနီးဖြစ်သော။ စိန်ပန်းပဒေသေ = မြေနုရေရွှမ်း စိမ်းလန်း သစ်ပင် ခြံဥယျာဉ်ရှိသော
 စိန်ပန်းရပ်ကွက်၌။ (ကာရာပိတံ-၌စပ်) သဒ္ဓါသီလာဒိသပ္ပုရိသရတနာလင်္ကာရ
 မဏ္ဍိတေဟိ = ဗောဓိသတ်လောင်း သူမြတ်အပေါင်းတို့၏ အဆင်တန်ဆာ သဒ္ဓါ၊
 သီလ၊ စာဂစသား ရတနာခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် အမြဲမပြတ် တန်ဆာဆင်ယင်အပ်
 ကုန်သော။ ဦးမင်း+ဒေါ်ဝင်း ဣတိပသိဒ္ဓေဟိ = ကျောင်းဒကာကြီးဦးမင်း၊ ကျောင်း
 အစ်မကြီးဒေါ်ဝင်းဟု သတင်းကျော်ကြား လွန်ထင်ရှားကုန်သော။ တဏှုလယန္တာ
 လယသာမိကေဟိ = မန္တလာညွန့် ဆန်စက်ပိုင်ရှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ဇယမ္ပတိဟိ =
 ဇနီးမောင်နှံတို့သည်။ လက္ခာဓိကံဓနံ = သိန်းကျော်သန်းနီး များစွာသောဥစ္စာပစ္စည်း
 ကို။ ပရိစ္စဇိတွာ = အာမှထွေးဟက် တံတွေးစက်သို့ ငဲ့ကွက်မရှိ စွန့်လှူဘိ၍။
 ကာရာပိတံ = နိဗ္ဗာန်ရိက္ခာ ဖြစ်စိမ့်ငှာဖြင့် ဝေဖြာသပ်ယပ် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း
 အပ်သော။ သဗ္ဗဝိဟာရဇော်ဟိ = ဥပုသ်အိမ်၊ သိမ်၊ ကျောင်း၊ တန်ဆောင်း၊ သာလာ
 စသော ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့ အင်္ဂါအဖြာဖြာတို့ဖြင့်။ သမ္ပုဏ္ဏံ = မယုတ်မလို ပိုမိုပြည့်
 စုံထသော။ ဒဿနိယပီတိဇနကမဟာဣဋ္ဌကာလယာဒိဘူသိတံ = ဖာလ်မှန်အရောင်
 ရွှေရောင်ရောစပ် ကြေးမုံဟပ်သဖြင့် လျှပ်ပန်းခြူးကြွ မိုးလုံးခသည်နှယ် ရှူဖွယ်
 တင့်ဆန်း အံ့မခန်းမျှ ရွှင်လန်းနှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည့် အုတ်ကျောင်း
 ကြီးငယ် အသွယ်သွယ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ယင်အပ်ထသော။ မနောရမ္ပံ = နှလုံး
 ယိုဖိမ့် နှစ်သိမ့်ရွှင်ပျော် မွေ့လျော်ရာဖြစ်ထသော။ ပုပ္ဖိတဖလိတနီလောဘာသ
 နာနာဝိရေက္ခလတာဒိသန္ဓန္တံ = ဒွါဒသီစက် ရာသီဆက်အောင် အပွင့်အသီးကို
 ဆောင်သည့် မြရောင်လိမ်းကပ် အရပ်ရပ်သော သစ်ပင်နှယ်ပင်တို့သည် ယုက်တင်

ဖုံးလွှမ်းအပ်ထသော။ သုလဘသိတလပရနိမ္မလစ္ဆောဒကံ= ရလွယ်မြေ ချိုလှ
 ညစ်စင် ကြည်လင်သောရေ ရှိထသော။ အဘယာရာမောတိ သုပညာတံ=
 အဘယာရာမဟူသောအမည်ဖြင့် အင်္ဂလန်၊ သီဟိုဠ် ထိုထိုရပ်ခြား အိန္ဒိယစသော
 တိုင်းတစ်ပါးတို့၌ပင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားထသော။ (အင်္ဂလန်ပြည် ဗုဒ္ဓသာသနာပြု
 အသင်းဥက္ကဋ္ဌ မစ္စတာဘရောက်တန် လာရောက်ဖူးမြော်ခြင်း အိန္ဒိယသာသနာပြု
 အသင်းမှ ဖိတ်စာ၊ အကြောင်းကြားစာ မကြာမကြာ ရောက်ရှိခြင်းကို ရည်ရွယ်
 သည်)။ မဟာဝိဟာရံ= ကျောင်းတိုက်ကြီးကို။ အဇ္ဈဝသတာ= လဇ္ဇီကို မြှောက်စား
 အလဇ္ဇီကိုချောက်ချားစေခြင်းဖြင့် နိုင်နင်းစွာ စိုးမိုးအုပ်ချုပ်တော်မူတတ် သော။
 သရဋ္ဌညရဋ္ဌတော= မိမိတိုင်းယံ မြန်နိုင်ငံနှင့် နိုင်ငံရပ်ခြား တိုင်းတစ်ပါးတို့မှ။
 အာဂတာဂတေဟိ= လာကုန်လာကုန်သော။ အနေကေဟိ= များစွာကုန်သော။
 ဘိက္ခုသာမဏေရေဟိ= ရဟန်းသာမဏေတို့ကို။ သကသမယသမယန္တရာနံ=
 ပိဋကတ်သုံးသွယ် နိကာယ်ငါးတန် ဓမ္မက္ခန်ဟူသော သကသမယ၊ ပါဏိနိ၊
 ကာတန္တ၊ မုဂ္ဂဗောဓစသော သမယန္တရတို့ကို။ အဇ္ဈပကေန= သင်ကြားပို့ချ
 ဥပဒေသပေးတော်မူတတ်သော။ သာဠကထေ= အဠကထာနှင့်တကွသော။
 တိပိဋက စေ= ပိဋကတ်သုံးဖြာ၌လည်းကောင်း။ သဗ္ဗဗျာကရဏေသု စ=
 သက္ကတ၊ မာဂဓိ အလီလီသော ဗျာကရဏ်းကျမ်းကြီးတို့၌လည်းကောင်း။
 ဝသိဘာဝပ္ပတ္တေန= တောသုံးထောင်ထွင်း ခြင်္သေ့မင်းသို့ ချဉ်းနင်းမွေ့နှောက်
 လေ့လာပိုင်နိုင်ပြီးသည့်အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသော။ အနေကဂန္ထကာရိနာ=
 ကာတန္တနိသျှ၊ မုဂ္ဂဗောဓနိသျှ၊ အမရကောသနိသျှ၊ ကာဗျာဒါသ ဒဏ္ဍီနိသျှ၊
 ဟိတောပဒေသနိသျှ၊ မောဂ္ဂလ္လာန်နိသျှ၊ ပဉ္စိကာနိသျှ၊ အဘိဓာန်နိသျှစသော
 များစွာသော ဘာသာဋီကာနိသျှ ကျမ်းပြုဆရာဖြစ်တော် မူ သော။
 ပရိယတ္တိသာသနဟိတ သမာဓိကေဟိ= ပရိယတ္တိသာသနာတော်၏ စည်ပင်ကြီးပွား
 ထွန်းကားခြင်းကို လိုလားတောင့်တကြကုန်သော ပရိယတ္တိသာသနဟိတအသင်းဝင်
 သူတော်စင် ဥပါသကာတို့သည်။ ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယောတိ စ=
 ပရိယတ္တိ သာသနဟိတအသင်းကြီး၏ စာချဆရာတော်ဟူ၍လည်းကောင်း။

အင်္ဂလိသရာဇူဟိ = အင်္ဂလိပ်မင်းတို့သည်။ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတောတိ စ = မြတ်သော ပညာရှိကြီး” ဟူ၍လည်းကောင်း။ ရွှေကျင်နိကာယသံဃသဘာယ = “ရွှေကျင် ဂိုဏ်းလုံးကျွတ် သံဃာ့အစည်းအဝေးသည်။ ရွှေကျင်နိကာယဓမ္မသေနာပတီတိ စ = ရွှေကျင်ဂိုဏ်း၏ တရားစစ်သူကြီးဟူ၍လည်းကောင်း။ သမပ္ပိတောပါဓိနာ = ကောင်းစွာ အပ်နှင်းအပ်သော ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးရှိတော်မူသော။ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသော တိ = “သီရိဘဒ္ဒန္တအဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ” ဟူ၍။ လင်္ကာဒီပေပိ = သီဟိုဠ်ကျွန်းအလုံး၌ပင် လည်း။ ပတ္တဋ္ဌကိတ္တိသဒ္ဒေန = ကျော်ကြားသော ဂုဏ်သတင်းရှိတော်မူသော။ မဟာ ထေရေန = ငါတို့ဆရာသခင် မထေရ်အရှင်သည်။ ကတာ = ပြုစီရင်အပ်သော။ ဗျာကရဏာ သိရောမဏိနာမိကာ = “ဗျာကရဏသိရောမဏိ” အမည်ရှိသော။ မောဂ္ဂလ္လာနဗျာချာ = မောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်းကို ဖွင့်ဆိုရာနိဿယသည်။ (အဓနာ = ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၂၉၅-ခုနှစ်၊ နှောင်းတန်ခူးလ ဤခါသမယ၌) သဗ္ဗကာရေန = ဆရာတော်၏အလိုကျ ပုံနှိပ်ပြီးငြိမ်း ခပ်သိမ်းသောအခြင်းအရာဖြင့်။ သမတ္တာ = အပြီးအဆုံးသို့ရောက်ပြီ။ ဟူသော စုဏ္ဍိယပါဌ် နိဿယဖြင့် ကျမ်းဆရာ၏ ဆရာသမားများ၊ ဇာတိချက်ကြော မွေးရပ်မြေသမိုင်း၊ ပဝတ္တိဒေသ ကျောင်းတိုက်ကြီးသမိုင်း၊ ကျမ်းဆရာ၏ လုပ်ဆောင် ချက် ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူး၊ ကျမ်းစာရိုက်နှိပ်ပြီးရာကာလ စသည်တို့ကိုဖော်ပြ၍ ထပ်မံနိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေ သည်။

၎င်းပြင် ကျမ်းပြုဆရာတော်သည် သညာဒိကဏ္ဍနိဿယအဆုံး၊ သျာဒိ ကဏ္ဍနိဿယအဆုံး၊ သမာသကဏ္ဍနိဿယအဆုံး၊ ဏာဒိကဏ္ဍနိဿယအဆုံး၊ ခါဒိကဏ္ဍနိဿယအဆုံး၊ တျာဒိကဏ္ဍနိဿယအဆုံး၌-

ယံ ဘာသာပဋိကာနာဝ မာလမ္ပ သုမိနော သုခံ။
 တရေယျံ ပိဋကမ္ဘောဓိ၊ ကာမဒေါဟာ ဇယတွယံ။

ဟူသောဂါထာဖြင့် တိုက်တွန်းချက်တောင့်တချက်တို့ကို ဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူ ခဲ့သေးသည်။

ထို့ပြင်တပါး မောဂ္ဂလ္လာန်ဂုတ္တိနိဂုံးနိဿယ၏အဆုံး၌လည်း-

၁၂၈၅-ခုနှစ်၊ ပဌမဝါဆိုလဆုတ် ၅-ရက် တနင်္လာနေ့ နံနက် ရှစ်နာရီခွဲ အချိန်တွင် ဤမောဂ္ဂလ္လာန်ဂုတ္တိနိဿယကို သီဟိုဠ်ဘာသာမှ မြန်မာဘာသာပြန်ပြီး လျှင် ပါဏိနိစသော သက္ကတဗျာကရုဏ်း ကျမ်းများစွာတို့နှင့် ချဲ့ထွင်တန်ဆာဆင်၍ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသမဟာထေရ်သည် သီဟိုဠ်ကျွန်း ကောလမ္ပမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါ ရာမတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေစဉ် စီရင်ရေးသား၍ ပြီးစီးအောင်မြင်သတည်း။ ၁၂၈၈-ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၁၀-ရက် ၄-နာရီအချိန်တွင် မူသန့်၍ပြီးသည်ဟူသော မြန်မာစကားပြေဖြင့် ဘာသာပြန်ပြီးချိန်၊ သက္ကတဗျာကရုဏ်းကျမ်းများ၊ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့နှင့် ချဲ့ထွင် တန်ဆာဆင်ပြီးချိန်၊ မူသန့်ပြီးချိန်တို့ကို ဖော်ပြ တော်မူခဲ့လေသည်။

တဖန် ဣဒါကဏ္ဍနိဿယအဆုံး၌လည်း-

ယံ ဘာသာပဋိကာနာဝ-မာလမ္ပ သုမိနော သုခံ။
တရေယျံ ပိဋကဗ္ဘောဓိ၊ ကာမဒေါဟာ ဇယတွယံ။

ဂါထာဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသမည်သော မဟာထေရ်သည် သီဟိုဠ်ကျွန်း ကောလမ္ပမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမတိုက်၌ သီတင်းသုံးစဉ်အခါ ဤဣဒါ ကဏ္ဍ၏မှီရာ ဥဏာဒိဂုတ္တိစသော သက္ကတကျမ်းတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ရှေးဆရာတို့ စီရင်အပ်သော ဣဒါနိဿယတို့နှင့်လည်းကောင်း တိုက်ဆိုင်ပြင်ဆင်၍ စီရင်ရေး သားအပ်သော ဣဒါနိဿယသစ်သည်ကား ၁၂၈၅-ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁၅-ရက်နေ့ ၂-နာရီအချိန်တွင် ပြီးစီးအောင်မြင်သတည်း-ဟူသော မြန်မာစကားပြေ ဖြင့်လည်းကောင်း နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

၁၂-နှစ်ခန့် ကြိုးပမ်းခဲ့ခြင်း

ဆရာတော်သည် မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယအတွက် စတင်စီရင်ချိန်မှစ၍ စာအုပ်ဖြစ်သည်အထိ ၁၂-နှစ်ခန့် ကြိုးပမ်းတော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်သည် မဖြစ်မနေ ကြိုးပမ်းတော်မူခဲ့သဖြင့် ဤမျှပြည့်စုံကောင်းမွန်သည့် မောဂ္ဂလ္လာန် နိဿယကျမ်းကြီး ပေါ်ပေါက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။

မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယောတိ၊ သမ္ပုဏ္ဏော ဝိညုမာနိတော။
အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသေန၊ အဂ္ဂုဿာဟေန နိဗ္ဗိတော။

ယင်း ဗျာကရဏသိရောမဏိမည်သော မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ ပဌမအုပ်ကို ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၉၃၃-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ ဟံသာဝတီပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ရိုက်ခဲ့၍၊ ဒုတိယအုပ်ကိုလည်း ၁၉၃၃-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ ဟံသာဝတီပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက်မှာပင် ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ရွှင်ဆိုက်စာမျက်နှာ ၂-ရပ်ပေါင်း ၁၀၀၂-ရှိလေသည်။ တဖန် ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၂-ခုနှစ် ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၉၇၀-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ အိမ်တော်ရာ ဆင်တံတားလမ်း မြဇော်ပုံနှိပ်တိုက်တွင် မောဂ္ဂလ္လာန် နိဿယ ပဌမတွဲကို ဒုတိယအကြိမ် ပြန်လည်ရိုက်ခဲ့ပြီး၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၃- ခုနှစ်၊ ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၉၇၀-ခုနှစ်တွင် မြဇော် ပုံနှိပ်တိုက်မှာပင် ဆက်လက်ရိုက်ခဲ့ရာ မှတ်သားဖွယ် အက္ခရာစဉ်အညွှန်းနှင့်တကွ ပဌမအုပ် ရွှင်ဆိုက်စာမျက်နှာ ၅၃၁- ရှိ၍ ဒုတိယအုပ် ၅၅၀-ရှိလေသည်။ ဗျာကရဏ်းအရာ တံခွန်ထူလိုသူသည် ယင်းမောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယကို ကြည့်ရှုလေ့လာရာ၏။

**အဘယာရာမဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မထံ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
ရွှေဟင်္သာတောရဆရာတော်အရှင်ဝါယာမက ချီးကျူးထောမနာ
စာပို့ခြင်း**

အလင်္ကာနိဿယသစ်စသော ကျမ်းပေါင်းများစွာတို့ကို ပြုစီရင်တော်မူ ခဲ့သော ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီး၏မဟာနာယက ညောင်တုန်းမြို့ ရွှေဟင်္သာတောရဆရာ တော်သည် မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယကျမ်းကြီး ပြည့်စုံကောင်းမွန်ကြောင်း အောက်ပါ ချီးကျူးထောမနာကို အဘယာရာမဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထံသို့ ပေးပို့တော်မူခဲ့လေသည်။

ရွှေဟင်္သာတောရဆရာတော်၏ ပေးစာ

အဘယာရာမဆရာတော်ထံမှ လှူလိုက်သော မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယကိုရ၍ ကြည့်ရှုရာ လွန်စွာကောင်းပေကြောင်း၊ ပိဋကတ်စာပေများကို လေ့လာအားထုတ်

ရာ၌ သဒ္ဒါကျမ်း၊ အဘိဓာန်ကျမ်း၊ ဆန်းကျမ်း၊ အလင်္ကာကျမ်းတို့သည် အလွန် အထောက်အပံ့ ရကြကုန်၏။

ထိုတွင် “သဒဒ်မတာ စတ်မတာ၊ သဒ္ဒါမတတ် စာမတတ်” ဟူသည်နှင့် အညီ သဒ္ဒါကျမ်းသည် ကျေးဇူးအများဆုံး ဖြစ်ပေ၏။ ထိုသဒ္ဒါကျမ်းကိုလည်း သက္ကတနည်းကိုမှီး၍ ပြုကြရကုန်၏။ ထိုသို့ပြုရာ၌ ကစွည်းကျမ်းသည် ရှေးကျသော ကျမ်းဖြစ်ခြင်း၊ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာတို့ စုံလင်ခြင်းတို့ကြောင့် ကစွည်းကျမ်းကိုပင် လေ့လာကြရကုန်၏။ ထိုကစွည်းကျမ်းသည် အစထွင်ရသော သဒ္ဒါကျမ်းဖြစ်၍ ပြည့်စုံ သင့်သလောက် မပြည့်စုံခြင်းကြောင့် ဆင်ခြင်စဉ်းစားတတ်သော ပညာရှိ တို့၏စိတ်ကို များစွာမနှစ်သက်စေနိုင်ကုန်။ ထိုကျမ်း၏အဖွင့် သံဝဏ္ဏနာများ စွာတို့သည်လည်း စုံလင်သင့်သလောက် မစုံလင်ကြသဖြင့် များစွာမနှစ်သက်စေ နိုင်ကုန်။ ထိုတွင် နိဿယများက သာ၍ဆိုးကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဒါနိဿယ ကောင်းကောင်း တစ်ကျမ်းထွက်ပေါ်စေရန် အဘယာရာမဆရာတော်ကိုပင် တိုက်တွန်းဘူးသည်ကို အမှတ်ရလိမ့်မည် ထင်၏။

ထိုသို့ပြည့်စုံသောအဆုံးအဖြတ် ဝိနိစ္ဆယနှင့်တကွသော သဒ္ဒါကျမ်း တစ်ကျမ်းရှိရန်ကို လိုလားတောင့်တဆဲတွင် ဆရာတော်၏ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ ထွက်ပေါ်လာဖြင့် လွန်စွာဝမ်းမြောက်ကြောင်း။ ထို့ထက်စုံလင်သောကျမ်း နောက်ထပ်ပေါ်လောက်ရန် ခဲယဉ်းသည်ဟု အောက်မေ့ကြောင်း။ ဆရာတော်သည် သူမတူတန်အောင် ကိုယ်ပင်ပန်းခြင်း၊ စိတ်ပင်ပန်းခြင်းကိုခံ၍ အားထုတ်ရ သလောက် ယခုအခါ သာသနိကပုဂ္ဂိုလ်တို့က အများအားဖြင့် လေ့လာအားထုတ် ကြခြင်းရှိသေးမည် မဟုတ်ကြောင်း။

သို့သော်လည်း အကြောင်းတို့မည်သည် ဝေးသောအကြောင်း နီးသော အကြောင်းဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိရာ၌ ဝေးသောအကြောင်းမှာ ချက်ချင်းအကျိုးကို ဖြစ်စေနိုင် သည်မဟုတ်ပေ။ အချိန်သို့ရောက်သည့် အခါတိုင်မှသာလျှင် အကျိုးကို ဖြစ်ထွန်း စေမြဲ ဖြစ်ပေသည်။ နောင်သောအခါ ဗဟုသုတကိုလိုလားသော စာသင်သား၊ စာချ ဘုန်းကြီးတိုင်း ဉာဏ်၊ ရူပသိဒ္ဓိကျမ်းတို့ကို လက်မလွှတ်နိုင်သကဲ့သို့

ဆရာတော်၏ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယကိုလည်း လက်လွှတ်နိုင်မည်မဟုတ်ဟု သဘောရပေကြောင်း။

ဝါယာမေန ဣဒံ ဒိန္နံ၊ ညောင်တုန်းနဂရဝါသိနာ။
ရွှေဟင်္သာတောရအာရာမဇေဋ္ဌဘူတေန ဘိက္ခုနာ၊
ဥပသမ္ပဒမာဂမ္ပ တာလီသဝဿသာရနာ^၁ ။

ရွှေဟင်္သာတောရဆရာတော် ဖော်ပြသည့်အတိုင်း တကယ်ပင်ပြည့်စုံလုံလောက် သည့် နိဿယကြီးဖြစ်လေသည်။

မောဂ္ဂလ္လာန်ပဉ္စိကာနိဿယ

မောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်းပြုဆရာတော်သည်ပင် ပြုစီရင်တော်မူအပ်သော မောဂ္ဂလ္လာန်အဖွင့် မောဂ္ဂလ္လာန်ပဉ္စိကာပါဌ်၏မိုရာ အတ္ထနိဿယကိုလည်း ဆရာ တော်သည် နက်နဲသောဉာဏ်ဖြင့် ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်းဦး၌-

၁။ ပပဉ္စဝိသယာတီတော၊ ပပဉ္စဓမ္မဒေသကော။
ပပဉ္စယတိ ယံ ဓမ္မံ၊ ပပဉ္စတ္ထပကာသကံ။

၂။ ပပဉ္စတ္ထံ ပနေတဿ၊ ပပဉ္စမဝဗုဇ္ဈိတုံ။
ပပဉ္စမပ္ပိယော ထေရော၊ ပပဉ္စ သဒ္ဒလက္ခဏံ။

၃။ ပပဉ္စိယျတိ တဿာပိ၊ ပပဉ္စိကာဝ တေန ဓ။
ပပဉ္စိတံ သုနိဿာယ၊ ပပဉ္စိတာ မယာပိ ဓ။

၄။ ပပဉ္စတ္ထမနိစ္ဆန္တာ၊ ပပဉ္စတ္ထဝိနောဒနံ။
ပပဉ္စတ္ထမိမံ ဂန္ထံ၊ ပပဉ္စမနုယုဉ္ဇထ။

(၁) ပပဉ္စဝိသယာတီတော= သံသရာ၌ သတ္တဝါတို့ကို ချဲ့တတ် အဖန်ဖန်ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် ပပဉ္စမည်သော တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိသုံးပါးတို့၏

၁။ နေ့စွဲ ၉၅၊ ၄၊ ၁၂။

ကျက်စားရာ ကာမရူပအရူပဟူသော ဓာတ်သုံးပါးတို့ကို လွန်မြောက်တော်မူပြီး သော။ ပပဉ္စဓမ္မဒေသကော = အနုမောဒနာ ပြုကာနည်းက ထိုကာလဝယ် နိကာယ်ဒွယ ယင်းလောက်မျှပင် ကောင်းကင်မြစ်ကြီး ဆင်းစီးသည့်နယ် အလွန် ကျယ်သောတရားကို ဟောတော်မူတတ်သော။ သတ္တာ = မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပပဉ္စတ္ထ ပကာသကံ = အတ္တတ်၊ ပရတ်၊ နိတတ်၊ နေယျတ်စသား များပြားသော အနက်ကို ပြတတ်သော။ ယံ ဓမ္မံ = အကြင်ပိဋကတ်သုံးသွယ်နိကာယ်ငါးဖြာ အင်္ဂါကိုးတန် ဓမ္မက္ခန်ကို။ ပပဉ္စယတိ = ရှစ်သောင်းလေးထောင်များမြောက်ကျယ်ပွား ဟောကြားတော်မူ၏။

(၂) တေဿ = ဘုရားဟောအပ် ထိုတရားတော်မြတ်၏။ ပပဉ္စတ္ထံ = နည်းအသွယ်သွယ် ဆန်းကြယ်များပြားသောအနက်ကို။ ပပဉ္စံ = နည်းပေါင်း ထောင်ရာ ဆောင်ကာထည့်စွက် ချဲ့ဖွင့်လျက်။ အဝဗုဇ္ဈိတံ = သက်ဝင်ထိုးထွင်း သိမြင်နိုင်ခြင်းငှာ။ ပပဉ္စမပ္ပိယော = အနက်နည်းပါး သဒ္ဒါများခြင်းကို မနှစ်သက် တတ်သော။ ဝါ = သုတ်နှင့်ပြယုဂ် များစွာထုတ်လည်း ရုပ်ပြီးနည်းလတ် မန့်စပ်၍ ပိဋကတ်တွင် အသုံးဝင်နဲ့ စကားကျဲကို မုန်းတတ်သော။ ထေရော = မောဂ္ဂလ္လာန် မထေရ်သည်။ ယံ သဒ္ဒလက္ခဏံ = အကြင်ပါဠိသဒ္ဒါ၏ ပကတိပစ္စည်း နည်းနည်း ဝေဖန် သိရန်မှတ်တမ်းကျမ်းကို။ ပပဉ္စ = ရေးသားမိန့်ကျူး ဖြန့်ဖြူးလေပြီ။

(၃) တဿ အပိ = ထိုမောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဒါကျမ်း၏လည်း။ ပပဉ္စိကာ စ = မြုပ်တိမ်ကွယ်ဝှက် ဓိပ္ပါယ်နက်တို့ကို အကျယ်ချဲ့တတ်သောကြောင့် ပဉ္စိကာ မည်သော ဋီကာကိုလည်း။ တေန ဝေ = ထိုမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်သာလျှင်။ (စနှင့်ဝေတို့ကို ရှေ့နောက်လှယ်) ပပဉ္စိယုတိ = သဒ္ဒဂမ္ဘီ လီလီပြည့်စုံ နည်းကုန် သွင်းလတ် ချဲ့ဖွင့်အပ်၏။ တဿာ အပိ = ထိုပဉ္စိကာ၏လည်း။ ပဉ္စိကာ = ပုဒ်စေ့ ပါဠိမှန် နက်မချန်၍ သမ္ပုန်နုသန္ဓေ တထေပိဏ္ဍိတ် သိမှတ်ဖွယ်ရာ များစွာသာကေ ထည့်ကာပြလျက် ဖွင့်ပြချက်ကြောင့်။ “ပဉ္စိကာ” မည်သော ဘာသာဋီကာ မြန်မာ နိဿယည်းကို။ (နှစ်ပုဒ်လိုက်စေ) ပပဉ္စိတံ = သံဃရက္ခိတထေရ်မြတ် ချဲ့ဖွင့် အပ်သော သာရတ္ထဝိလာသိနီမည်သောဋီကာကို။ သုနိဿာယ = ကောင်းစွာ

ကြည့်ရှု မှီငြမ်းပြု၍။ မယာပိ စ = အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသမည် ငါမထေရ်သည်လည်း။
ပပဗ္ဗိတာ = တဖန်နောက်ထပ် ချဲ့ဖွင့်အပ်သတည်း။

(၄) တသ္မာ = ထို့ကြောင့်။ ပပဗ္ဗတ္တမနိစ္ဆန္တာ = သဒ္ဓါတတ်ရေး၍
ဆေးလေးခြင်းကို အလိုမရှိကြကုန်သော အိုသူတော်ကောင်းတို့။ တုမေ = သင်တို့
သည်။ ပပဗ္ဗတ္တဝိနောဒနံ = သင်ရသလောက် ခရီးမရောက်သောကြာမြင့်ခြင်းကို
ပယ်ဖျောက်တတ်သော။ ဝါ = သာရနည်းပါး စကားများခြင်းကို ရှောင်ရှားပယ်ပစ်
အနှစ်ကိုသာ ပြဆိုတတ်သော။ ပပဗ္ဗတ္တံ = မောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်း၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို
အကျယ်သိမြင်နိုင်ခြင်းအကျိုးရှိသော။ ဣမံ ဂန္ထံ = ဤပဗ္ဗိကာစာကိုယ်နှင့်
နိဿယည်းကျမ်းကို။ ပပဗ္ဗံ = ကြာမြင့်စွာ။ ဝါ = အခါခါအထပ်ထပ်။ အနုယုဇ္ဇတ
= သင်အံကြိုးကုတ်အားထုတ်ကြကုန် လော့။ ဣတိ = ဗုဒ္ဓထောမနာစသည်ကို
ဆိုရာ စကားရပ် အပြီးသတ်ပြီ။ ဟူသော ၄-ဂါထာပါဠိနိဿယဖြင့် ပကရဏာ
နုရူပ ဂုဏ္ဏာရမ္မပြုတော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်း၏အဆုံး၌လည်း-

(၁) သဗ္ဗဘာသာသွယ် အဂ္ဂေါ၊ အဂ္ဂေါ စ ပဗ္ဗိကာသွယ်။
သုခဒါယီ ဟျယံ ဓမ္မော၊ ဓမ္မော သာရတ္ထဒီပနာ။

သဗ္ဗဘာသာသု = ရာပေါင်းများစွာ ခပ်သိမ်းသောဘာသာတို့တွင်။ အယံ
ဘာသာ = ဤမြတ်စွာဘုရား စကားတော်၏တည်ရာ ပါဠိမာဂဓိဘာသာသည်။
အဂ္ဂေါ = အမြတ်ဆုံးပေတည်း။ (ပုဂ္ဂိုလ်ကိုး၌ ပုလ္လိင်ဖြင့်ထားသည်။) အယုဇ္ဇ =
မောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်း၏အဖွင့်ဋီကာ ဤပဗ္ဗိကာသည်လည်း။ ပဗ္ဗိကာသု = သဒ္ဓါကျမ်း
တို့၏ အဖွင့်ဗျာချာ များစွာသောဋီကာတို့တွင်။ အဂ္ဂေါ = အကောင်းဆုံးပေတည်း။
ကသ္မာ = နည်း။ ဟိယသ္မာ = ကြောင့်။ အယံ ဓမ္မော = ဤပါဠိဓမ္မသည်။ သုခဒါယီ =
လောကီလောကုတ္တရာ ချမ်းသာခပ်သိမ်းကိုပေးတတ်၏။ အဿာ = ဤပဗ္ဗိကာ၏။
(အယံကို လိင်, ဝိဘတ်ပြင်၍ လိုက်စေ) ဓမ္မော = သဘောကား။ သာရတ္ထဒီပနာ =
အကာမဖက် အနှစ်ဖြစ်သောအနက်ကိုသာ ပြခြင်းတည်း။ တသ္မာ = ကြောင့်။
အဂ္ဂေါ = အမြတ်ဆုံး, အကောင်းဆုံးပေတည်း။

(၂) ပဋိကေသာ ဟိ ဂမ္ဘိရာ၊ ဂမ္ဘိရဉာဏဂေါစရာ။
ဒုပ္ပညေဟိ ဒုဝိညေယျာ၊ ဒုဝိညေယျ ဝိနိစ္ဆယာ။

ဟိ = ပဋိကာ၏ကောင်းပုံအမြောက် ဆက်ဦးအံ့။ သောပဋိကာ = ဤပဋိကာသည်။ ဂမ္ဘိရာ = သဒ္ဒါအနက် နှစ်ဖက်နက်နဲ၏။ ဂမ္ဘိရဉာဏဂေါစရာ = နက်နဲသော ဉာဏ်ရှိသူတို့၏သာ ကျက်စားရာဖြစ်ပေ၏။ ဒုဝိညေယျဝိနိစ္ဆယာ = သိနိုင်ခဲ့သော အဆုံး အဖြတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဒုပ္ပညေဟိ = ပညာမဲ့သူတို့သည်။ ဒုဝိညေယျာ = သိနိုင်ခဲ့စွာ၏။

(၃) သဒ္ဒတော စတ္ထတော စိတြာ၊ စိတြဉာဏပ္ပဒါယိကာ။
သဗ္ဗင်္ဂေဟိ စ သမ္ပုဏ္ဏာ၊ ပုဏ္ဏသဒ္ဒနယာန္ဓိတာ။

(၃) သဒ္ဒတော စ = သဒ္ဒါအထားအသို အသုံးအစွဲအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အတ္ထတော စ = အနက်ဖွင့်ပုံ ယူဆပုံအားဖြင့်လည်းကောင်း။ စိတြာ = ထူးခြား ဆန်းကြယ်လှပေ၏။ စိတြဉာဏပ္ပဒါယိကာ = ကြည့်ရှု၊ သင်အံ့သူတို့အား ဆန်းကြယ်သောဉာဏ်ကို ပေးတတ်ပေ၏။ ပုဏ္ဏသဒ္ဒနယာန္ဓိတာ = သညာနုဗန္ဓ ဉာယပရိဘာသာ-စသော ဗျာကရုဏ်းဆရာတို့၏လက်သုံး ဆိုထုံးသဒ္ဒါနည်းတို့နှင့် ပြည့်စုံ သည်ဖြစ်၍။ သဗ္ဗင်္ဂေဟိ စ = သဒ္ဒါကျမ်းတို့၏ဆိုင်ရာ ခပ်သိမ်းသော အင်္ဂါတို့နှင့်လည်း။ သမ္ပုဏ္ဏာ = ပြည့်စုံပေ၏။

(၄) မညေစေသာ ဣတော ပုဗ္ဗေ၊ ဝေမာဒိဂုဏာန္ဓိတာ။
ကေနာပိစ န နိတာ ဝါ၊ နဋ္ဌာ ဝါပိ သိယာဟဋ္ဌာ။

(၅) သတ္တန္တရ နယာကိဏ္ဏာ၊ ဒုက္ကရတ္တာ ဝလဋ္ဌိတုံ။
တသ္မာဟမေတမာနေတွာ၊ သကရဋ္ဌမိမံ တတော။

စ = ဆက်ဦးအံ့။ ဝေမာဒိဂုဏာန္ဓိတာ = ဤသို့စသား ဂုဏ်အများတို့နှင့် ပြည့်စုံသော။ သော = ဤပဋိကာသည်။ ဣတော = ဤငါတို့ဆောင်ယူခဲ့သော ကာလမှ။ ပုဗ္ဗေ = ရှေးကာလ၌။ ဣစ = ဤမြန်မာပြည်သို့။ ကေနာပိ = တစ်စုံ

တစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ န နိတာ ဝါ= မဆောင်ယူအပ်ခဲ့ဘူးသည်
သော်လည်း။ သိယာ= ဖြစ်လေရာ၏။ အာဟဋ္ဌာပိ= ဆောင်ယူခဲ့အပ်ဘူး
သော်လည်း။ သတ္တန္တရ နယာကိဏ္ဍာ= ကျမ်းတစ်ပါးလာ သက္ကတသဒ္ဒါနည်းတို့နှင့်
ရောပြွမ်းခြင်းကြောင့်။ ဝလပ္ပိတံ= ပိုချ၊ သင်အံ့၊ ကြည့်ရှုသောအားဖြင့် သုံးဆောင်ခြင်း
ငှာ။ ဒုက္ကရတ္တာ= ခဲယဉ်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ နဋ္ဌာ ဝါ= ပျောက်ကွယ်ပျက်စီး
သည်သော်လည်း။ သိယာ= ဖြစ်လေရာ၏ ဟု။ မညေ= မှတ်ထင်အောက်မေ့မိ၏။
တသ္မာ= ထို့ကြောင့်။ အဟံ= ငါသည်။ တေ= ဤပစ္စိကာကို။ တတော= ထိုသီဟိုဠ်
ကျွန်းမှ။ ဣမံသကရဋ္ဌံ = ဤမိမိနိုင်ငံသို့။ အာနေတွာ= (၁၂၉၀) တစ်ထောင်နှစ်ရာ
ကိုးဆယ်ပြည့်နှစ်ဆောင်ယူခဲ့၍။

(၆) တဒိယသဒ္ဒသတ္ထေဟိ၊ မူလဂုဏ္ဍန္တရေဟိ စ။

သမာနိယ ဝိသောဓေတွာ၊ ပုဗ္ဗိကတွာ ယထာဗလံ။

တဒိယသဒ္ဒသတ္ထေဟိ= ထိုပစ္စိကာ၏ ဥစ္စာအဖွင့် သံဝဏ္ဏနာဖြစ်ကုန်သော
သာရတ္ထဝိလာသိနိ၊ ပစ္စိကာပဒိပ-စသော သဒ္ဒါကျမ်းအရပ်ရပ်တို့နှင့်လည်းကောင်း။
မူလဂုဏ္ဍန္တရေဟိ စ= ပါဏိနိ၊ စန္ဒြ၊ ကာတန္ဒြ-စသော ဗျာကရုဏ်းကျမ်း၊ ထိုကျမ်း
တို့၏ အဖွင့်ဋီကာ ဟူကုန်သော အရင်းအမြစ်ဖြစ်ကုန်သော ကျမ်းတစ်ပါးတို့နှင့်
လည်းကောင်း။ ယထာဗလံ= အစွမ်းသတ္တိရှိသလောက်။ သမာနိယ= အတူပြု၍။
ဝါ= နှီးနှောတိုက်ဆိုင်၍။ ဝိသောဓေတွာ= သုတ်သင်၍။ ပုဗ္ဗိကတွာ= ရှေးအတိုင်း
ကျစေ၍။

(၇) သတ္တညာနိတသိဒ္ဓန္တေ၊ တေဟိယေဝ ပကာသယံ။

အနာနိတေ ပနာနေတွာ၊ ပူရေတွာဝ တဟံ တဟံ။

သတ္တညာနိတသိဒ္ဓန္တေ= ပါဏိနိ-စသော ကျမ်းတစ်ပါးတို့မှ ဆောင်ပြုအပ်
သော အဆုံးအဖြတ်တို့ကို။ တေဟိယေဝ= ပါဏိနိ-စသော ကျမ်းတစ်ပါးတို့ဖြင့်သာ
လျှင်။ ပကာသယံ= ထင်ရှားစွာဖော်ထုတ်ညွှန်းပြလျက်။ အနာနိတေ ပနာ= ဤကျမ်း
၌ မဆောင်ပြုအပ်သော အဆုံးအဖြတ်တို့ကိုကား။ အာနေတွာ= ကျမ်းတစ်ပါးတို့မှ

ဆောင်ယူ၍။ တဟံ တဟံ = အလျဉ်းသင့်ရာ ထိုထိုနေရာ၌။ ပူရေတွာဝ = ပြည့်လှုံ ပိုမောက်စေ၍သာလျှင်။

(၈) သဒ္ဒသတ္ထေသု ဆေကတ္ထံ၊ သင်္ကီယဗြမ္မသောတုနံ။
အတ္တနော မာတုဘာသာယ၊ အကာသီ မတ္ထဝဏ္ဏနံ။

သင်္ကီယဗြမ္မသောတုနံ။ ပါဏိနိစသော ကျမ်းတစ်ပါးတို့၌ ကျမ်းကျင်ခြင်း နည်းပါးကုန်သော မိမိအမျိုးသား မြန်မာစာသင်သားတို့၏။ သဒ္ဒသတ္ထေသု = သက္ကတ၊မာဂဓိ အလီလီသောသဒ္ဒါကျမ်းတို့၌။ ဆေကတ္ထံ = လိမ္မာတတ်မြောက် ကြခြင်းအကျိုးငှာ။ အတ္တနော မာတုဘာသာယ = မိမိ၏တိုင်းရင်းမြန်မာ အမိ ဘာသာဖြင့်။ အတ္ထဝဏ္ဏနံ = အနက်ကိုဖွင့်ကြောင်းဖြစ်သော “ပပဗ္ဗိကာ”မည်သော ဗျာချာနိသျည်းကို။ အကာသီ = ပြုစီရင်ပြီ။

(၉) ဝဿေ စေသာ တိနုဂုတေ၊ ဒွါဒသသတိမေ သကေ။
ဘဒ္ဒ မာသဿ ရာကာယံ၊ နိဗ္ဗယေနော နိဗ္ဗိတာ။

သော စ = ဤဗျာချာနိသျည်းသည်ကား။ တိနုဂုတေ = ကိုးဆယ့်သုံးခု အလွန်ရှိသော။ (တိနုဂုတိ အဓိကာ တေသ္မိ ဒွါဒသ သတေတိ တိနုဂုတံ - ဟုပြု) ဒွါဒသသတိမေ = တစ်ထောင်နှစ်ရာမြောက်နှစ် - ဟုဆိုအပ်သော။ တစ်နည်း။ တိနုဂုတေ ဒွါဒသ သတိမေ = တစ်ထောင်နှစ်ရာ ကိုးဆယ့်သုံးခုမြောက်နှစ် - ဟုဆိုအပ်သော။ သကေ = သကမင်း၏နှစ်ကို ခဆပဉ္စကိန်း ဖြိုပြီးလျှင် နှစ်ခုအကြွင်း ထား၍ မှတ်သားအပ်သောကြောင့် သက္ကရာဇ်ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော။ ဝဿေ = မြန်မာနှစ်၌။ ဘဒ္ဒမာသဿ = တော်သလင်းလ၏။ ရာကာယံ = လပြည့်နေ့၌။ နိဗ္ဗယေနော နိဗ္ဗိတာ = ဘေးမရှိသဖြင့်သာလျှင်။ နိဗ္ဗိတာ = ပြီးဆုံးလေသတည်း။

(၁၀) ပဟူတသာရသမ္ပန္နာ၊ သာရာသာရဝိဝေကိနံ။
မာနသံ ရဇ္ဇယန္တိ သာ၊ စိရံ ရက္ခတု သာသနံ။

ပဟူတသာရသမ္ပန္နာ = များစွာသော သဒ္ဒဝိနိစ္ဆယ အနှစ်သာရတို့နှင့် ပြည့်စုံ

သော။ သော = ဤဗျာချာနိသျည်းသည်။ သာရာသာရဝိဝေကီနံ = သာရ၊ အသာရတို့ကို ရွေးချယ်စိစစ်တတ်ကုန်သော ပညာရှိတို့၏။ မာနသံ = စိတ်ကို။ ရဗ္ဗယန္တိ = နှစ်သိမ့်စေလျက်။ စိရံ = မြင့်ရှည်စွာ။ သာသနံ = ပရိယတ္တိ သာသနာတော်ကို။ ရက္ခတု = စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

(၁၁) ပုညေနနေန စိတရေဟိ စ သိဃသိဃံ၊
မောဟန္တကာရဝိဝေမေန ဟိ အဂ္ဂအဂ္ဂေါ။
လောကုတ္တရတ္တမနဝါရိယ ဓမ္မဓမ္မော၊
မယံ သကော ဘဝတု သေဝတု သုဒ္ဓသုဒ္ဓံ။

(၁၂) ယေ ဗုဒ္ဓပါဝစနတပ္ပရိဝါရကေသု၊
ဘာသန္တရေသု စ နိသင်္ဂမတိပ္ပဘာဝါ။
ဂန္ဓေ ကရောန္တိ ဇနယန္တိ နုဇာတသိဿေ၊
တေ မေ ဇယန္တု ဂုရဝေါပိ ကိလေသသတ္တံ။

(၁၃) သဗ္ဗေပိ သံယမိဂဏာ ဒဟရာဘယာချာ၊
ရာမေ ဘယာဒိရဟိတာ သုခိတာ စ ဟောန္တု။
သိက္ခာပဒေသု စခိလေသု သဇိဝစိတ္တာ၊
သတ္တာတိဂိဒ္ဓပဌပါဌကဂန္ထကာရာ။

ဣတိ သာဌကထေ ပိဋကတ္တယေ သမယန္တရေ စ အပ္ပဋိဟတဉာဏပု
ဘာဝါနံ ပဏ္ဍိတသေခရာယိတာနံ သကေ သကေ နိကာယေ မုချုပ္ပဓာနာ
စရိယဘာဝမာပန္နာနမနေကေ သမာစရိယဝရာနံ ပါဒရဇောကိဏ္ဍောတ္တမင်္ဂေန
မရမ္မရဋ္ဌေ မြင်းခြံတိ သဗ္ဗတ္ထ ဝိဿုတဿ မဟာနိဂမဿ ပုရတ္ထိမဒိသာဘာဂေ
တိကောသပ္ပမာဏေ တဒ္ဓေသဝါသီနံ ပုညကမ္မာနုဘာဝေန ပထဝိတော သယမေဝ
ဥပ္ပိဇ္ဈေဒကုဂ္ဂမနဋ္ဌာနာနံ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ဒေသဝေါဟာရဝသေန “ဗလုံ”တိ သညိတေ
ဂါမေ သမိဒ္ဓေ ပဏ္ဍိတကုလေ ဥပ္ပန္နေန ဇာတိယာ တေ ပညာသဝသေသန
သမဏဘာဝေန တေစတ္တာလီသဝသေသန မန္တလေးနဂရေ ရောဝတီနဒျာသန္ဓေ

စိန်ပန်းပဒေသေ ဦးမင်း-ဒေါ်ဝင်းတိ ပသိဒ္ဓေဟိ ဇယမ္ပတိဟိ သဒ္ဓါသီလာဒိ သပ္ပုရိသ ရတနသမ္ပန္နေဟိ တဏှာလယန္တာလယသာမိကေဟိ လက္ခာမိကံ ခနံ ပရိစ္စဇိတွာ ကာရာပိတေ သဗ္ဗဝိဟာရဇော်ဟိ သမ္ပုဏ္ဏေ မနောရဓမ္မေ ပုပ္ဖိတဖလိတ နိလောဘာသ နာနာဝိရေက္ခလတာဒိ သန္တန္တေ သုလဘသီတလမရုနိမ္မလစ္ဆော ဒကေ အဘယာရာမောတိ ပညာတေမဟာဝိဟာရေ သရဋ္ဌညရဋ္ဌတော အာဂတောဂတေဟိ အနေကေဟိ ဘိက္ခုသာမဏေရေဟိ သကသမယ သမယန္တရာနမဇ္ဈပကေန သာဋ္ဌကထေ တေပိဋကေ စေဝ သဗ္ဗဗျာကရဏေသု စ ဝသိဘာဝပ္ပတ္တေန အနေကဂန္ထကာရိနာ အဘယာရာမာမိပတိနာ အဂ္ဂဓမ္မာ ဘိဝံသောတိ လင်္ကာဒိပေပိ ပတ္ထဋ္ဌကိတ္တိသဒ္ဓေန မဟာထေရေန ကတာ “ပပဋိကာ” နာမ ပဋိကာဗျာချာ သဗ္ဗာကာရေန သမတ္တာတိ- ဟူသော ၁၀-ဂါထာပါဠိနိဿယ၊ ၃-ဂါထာပါဠိကြောင်းရေ ၂၀- ရှိ စုဏ္ဏိယပါဠိ (စမ္ပု)ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ယင်းမောဂ္ဂလ္လာန်ပဋိကာနိဿယကို ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၉၃၃-ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ ဇေယျမိတ်ဆွေ ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ပဌမတွဲ ရှိုင်ဆိုက် စာမျက်နှာ ၃၆၅-မျက်နှာရှိ၍ ဒုတိယတွဲ ၃၆၅- မျက်နှာ ရှိလေသည်။

မောဂ္ဂလ္လာန်ပဋိကာဋီကာနိဿယ

သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ သာသနာသက္ကရာဇ် ၁၇၈၀-ခုနှစ်တွင် လွန်စွာကျော်စော ထင်ရှားသော သုဗောဓလင်္ကာရကျမ်း၊ သုဗောဓာလင်္ကာရဋီကာကျမ်း၊ ဝုတ္တောဒယ ဆန်းကျမ်း၊ ခုဒ္ဒသိက္ခာဋီကာသစ်၊ ပယောဂသိဒ္ဓိပါဠိကျမ်း၊ သမ္ပန္နစိန္တာပါဠိ စသည် တို့ကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့သော အရှင်သံဃရက္ခိတမထေရ်သည် “သာရတ္ထ ဝိလာသိနီ”ခေါ် မောဂ္ဂလ္လာန်ပဋိကာဋီကာပါဠိကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

အရှင်သံဃရက္ခိတထေရ်သည် ယင်းမောဂ္ဂလ္လာန်ပဋိကာဋီကာပါဠိကို-

ဝိဇ္ဇာဓနဿ သမနုဿရဏမ္ပိ ယဿ၊
 ပညာဝိသုဒ္ဓရတနာနယနေကဟေတု။

တံ ဓမ္မရာဇမမလုဇ္ဇလကိတ္တိမာလံ၊
သာမောဒမာဒရမယေ ဟဒယေ နိဓာယ။

လဒ္ဒမ္မဟောဒယ မဟာဒယ (သမ္ပသာဒါ၊)
သုက္ကာ(ဒိ)သက္ကတဂုဏံ ရတန(ဒွယဉ္စ)။
ယာပဉ္စိကာ ဂုရုဝရပ္ပဘဝါကျဂါထာ၊
တံ သာဓု သိဿဇေန မဇ္ဇဝဂါဟ ယာမ။
ဇယတိဟ မဟာပညော၊ သော မောဂ္ဂလ္လာယနောမုနိ။
ယဿ သာဓုဂုဏုဗျူတကိတ္တိ သဗ္ဗတ္ထ ပတ္တဋ္ဌာ။

ဟူသော ၃ - ဂါထာပါဠိဖြင့် ပဏာမာဒိကထာပြုတော်မူခဲ့လေသည်။
ကျမ်း၏အဆုံး၌လည်း-

သဗ္ဗဒါ သုဘဒါယိတ္တာ၊ သတ္တာနန္တနိသေဝိတေ။
ပသတ္ထေ န္တတ္ထသညာယ၊ ပညာတေ သုဘသညိတေ။
စာဂဝိက္ကမပညာနဒ္ဒယာဒိဂုဏသာလိနာ။
သုဘသေနာမိနာထေန၊ ကာရိတေ ဝသတာ သတာ။
ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပေ၊ ဝိဟာရေ သာဓုဂေါစရေ။
မနောနုက္ကလေ ယောဂီနံ၊ ဝရေ ဝိက္ကမသုန္ဒရေ။
ထေရေန ရစိတာံ သာယံ၊ သာသနုဇ္ဇောတနုတ္ထိနာ။
ဋီကာဂုရုပဒမ္ဘောဇရဇောမတ္ထကသေဝိနာ။

စသော ၁၁-ဂါထာပါဠိဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသသည် ဖော်ပြပါ မောဂ္ဂလ္လာန်ပဉ္စိကာ၏အဖွင့်
မောဂ္ဂလ္လာန်ပဉ္စိကာဋီကာပါဠိ၏မှီရာ အတ္ထနိဿယကိုလည်း ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေ
သည်။ နိဿယဂန္ထာရမ္မ တစ်စုံတစ်ရာဖော်ပြခြင်း မရှိသည့်ပြင် နိဂုံးလည်း မပါမရှိပါ
ချေ။ ယင်းနိဿယကြီးကို ၁၃၂၅-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ (၂၆)ဘီ-လမ်း ပွဲကုန်းရပ်

နေဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ရွှင်ဆိုက်စာမျက်နှာ ၆၈၈-ရှိလေသည်။

သမ္မန္တစိန္တာနိဿယ

သုဗောဓာလင်္ကာရပါဠိ၊ သုဗောဓာလင်္ကာရဋီကာ၊ ဝုတ္တောဒယဆန်းကျမ်း၊ သုသဒ္ဒသိဒ္ဓိ-စသော ကျမ်းဂန်တို့ကို ပြုစီရင်ခဲ့သော အရှင်သံဃရက္ခိတထေရ်သည် သမ္မန္တစိန္တာပါဠိကိုလည်း-

နိရုတ္တိဝိသဒရာပါရ သာဂရန္တောပဂံ ဇိနံ။
နမဿိတွာ ကရိဿာမိ၊ သာဝံ သမ္မန္တစိန္တနံ။

ဟူသောဂါထာဖြင့် ပဏာမပဋိညာဉ်ဖော်ကာ ဂန္ဓာရမ္မပြု၍ စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသသည် ဖော်ပြပါ သမ္မန္တစိန္တာပါဠိ၏ မြန်မာပြန်နိဿယကိုလည်း အဓိပ္ပါယ်အဆုံးအဖြတ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်းဦး၌-

- ၁။ သဒ္ဒဏ္ဍဝပါရန္တာတိဂေါ၊ ဇိနော မေ ဒဒါတု ဉာဏဝရံ။
စိန္တယတော သမ္မန္တံ၊ စိန္တေဿံ ဒါနိ လဒ္ဒဝရော။
- ၂။ ကိဉ္ဇာပိမာယ ဋီကာ ပဏ္ဍိတိယေဟိ ဗဟုကေဟိ ဝိဝရိတာ။
ဝဏ္ဏိတပါဌဿာပိ ဟိ၊ အသုဒ္ဓိ ကိ ဘဝတိ သုစိ တာသံ။
- ၃။ သုဒ္ဒပဒဿိတာ ဗျာချာ၊ လဒ္ဒဗ္ဗာ ဝိဒ္ဓသုဟိ မံ ပဘဝါ။
တသ္မာ သော ရစိတာ၊ ပရိပုဏ္ဏဝိနိစ္ဆယေဟိ သုဘာ။

(၁) သဒ္ဒဏ္ဍဝပါရန္တာတိဂေါ = အဆုံးမထင်သဒ္ဓါပြင်ကျယ် မြစ်ပင်လယ်၏ ထိုမှာဘက်အဆုံးသို့လွန်ရောက် ကူးမြောက်တော်မူပြီးသော။ ဇိနော = ငါးမာရ်အောင်မြင် ဘုရားရှင်သည်။ သမ္မန္တံ = ကြိယာကာရကတို့၏ အစပ်သမ္မန်ကို။ ဝါ = သမ္မန္တစိန္တာကျမ်းကို။ စိန္တယတော = ကြံစည်ရေးသားသော။ မေ = ကျမ်းပြုဆရာ ငါ့အား။ ဉာဏဝရံ = ယထာဘူတ ကျနပိုင်ပိုင် သိနိုင်ပေမှု ဉာဏ်တော်ဆုကို။ ဒဒါတု = ပေးပါစေသတည်း။ ဒါနိ = ယခုအခါ၌။ လဒ္ဒဝရော = ဘုရားကို အာရုံပြု

ကုသိုလ်မှုကြောင့် ရအပ်သောဉာဏ်ဆု ရှိသည်ဖြစ်၍။ အဟံ= အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသမည် ငါမထေရ်သည်။ သမ္ဗန္ဓံ= ကြိယာကာရကတို့၏ အစပ်သမ္ဗန်ကို ကြံစည်ရာ သမ္ဗန္ဓ စိန္တာကျမ်းကို။ စိန္တေသံ= ကြံစည်ပိုင်းခြား ရေးသားဖွင့်ဆိုပေအံ့။

(၂) ဗဟုကေဟိပိ= “စာတတ်ငါးခု စာကုန်မန်ကျည်းတော၊ စာပြော သဲအင်း” ဟု ဥဒါန်းတွင်သော ပဌမငါးခုဆရာတော် အရှင်အာဒိစ္စရံသီ၊ ဆရာတော် ဦးဗုဓ်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နိဿယသစ်စသော ကျမ်းပေါင်းများစွာတို့ကို စီရင်တော်မူသော ပြည်ဆရာတော်၊ နန်းဦးဆရာတော် အရှင်ဝရဗောဓိ-အစရှိ အမည်မသိ များစွာ လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပဏ္ဍိတိယေဟိ= အလွန်တတ် အလွန်ကျော် ဆရာတော် တို့သည်။ ဝိဝရိတာ= အကျယ်ဝိတ္ထာရ ဖွင့်ပြရေးသားအပ်ကုန်သော။ ဣမာယ= ဤသမ္ဗန္ဓစိန္တာ၏။ ဋီကာ= ဋီကာ၊ နိဿယ၊ ဂဏ္ဍိပဒတို့သည်။ ကိစ္ဆာပိ သန္တိ= အကယ်၍ ထင်ရှားရှိပေကုန်၏။ တထာပိ= ထိုသို့ပင် ထင်ထင်ရှားရှား ရှိကုန် ငြားသော်လည်း။ ဟိ= ဟုတ်တိုင်းအမှန် ပြောရမူ။ ဝဏ္ဏိတပါဌဿာပိ= ထိုဆရာ ကျော်တို့ ဖွင့်ပြအပ်သော သမ္ဗန္ဓစိန္တာပါဌ၏လည်း။ အသုဒ္ဓိ= ကျပေါက်ချွတ်ယွင်း မစင်ကြယ်ခြင်းသည်။ ဘဝတိ= ဖြစ်တုံသေး၏။ တာသံ= ထိုပါဌပျက်ပါဌမှားကို ယုံကြည်ကိုးစား၍ ရေးသားဖွင့်ဆိုအပ်ကုန်သော ဋီကာကျယ်၊ နိဿယကျယ်၊ ဂဏ္ဍိပဒကျယ်တို့၏။ သုစိ= ကျမ်းရင်းဆရာ လိုရာအနက် မပျက်မယွင်း စင်ကြယ် ကောင်းမွန်ခြင်းသည်။ ကိ ဘဝတိ= အဘယ်မှာ ဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း။

(၃) ဝိဒ္ဓုသူဟိ= ရိုးရာမလိုက် အမှန်ကြိုက် အမှန်သိ ပညာရှိတို့သည်။ မံ ပဘဝါ= ငါမထေရ်လျှင် အမွန်အစရှိသော။ ဝါ= ငါမထေရ်မှဖြစ်သော။ သုဒ္ဓပဒဿိတာ= ကျမ်းရင်းဆရာ ပေမှာရေးသား ပေးသွားသည့်နယ် အလွန်စင် ကြယ်သော ပုဒ်ပါဌကိုမှီသော။ ဗျာချာ= ဘာသာဋီကာ ဗျာချာနိဿရည်းကို။ လဒ္ဓဗ္ဗာ= ရအပ်ရထိုက်၏။ ဝါ= ရချိန်တော်ပြီ။ တသ္မာ= ထို့ကြောင့်။ ပရိပုဏ္ဏ ဝိနိစ္ဆယေဟိ= မယုတ်မလို ပိုမိုပြည့်စုံ ကြံပုံဆန်းပြား ထူးခြားကုန်သော အဆုံး အဖြတ်တို့ဖြင့်။ သုဘာ= မကျဉ်းမကျယ် တင့်တယ်လှပသော။ သော= ဤဗျာချာ နိဿရည်းကို။ ရစိတာ= စီရင်ရေးသားအပ်သတည်း။

ဟူသော ၃-ဂါထာပါဠိနိဿယဖြင့် အာသိသပုဗ္ဗက ဂန္ဓာရမ္မပြုတော်မူခဲ့လေသည်။
နိဿယကျမ်း၏ အဆုံး၌လည်း-

- ၁။ မဏ္ဍလေ ဣတိ ပညာတေ၊ ရတနာပုဏ္ဏနာမကေ။
ပုရေ ပစ္ဆိမဘာဂသိ၊ နဒိတိရပ္ပတိဋ္ဌိတေ။
- ၂။ ဖလပုပ္ဖ ပဋိစ္ဆန္တ - နာနာရုက္ခလတာဒိဟိ။
ဟရိတူပဝနယျာနေ၊ သာဒ္ဓစ္ဆသီတလောဒကေ။
- ၃။ ဒေသေ စိမ္မနိတိဝုယေ၊ ရွေဂူဣတိ စ ဝိဿုတော။
ယော အတ္ထိ အဘယာရာမော၊ ဘူမဏ္ဍလဝိဘူသနော။
- ၄။ လောကနိတ္ထရဏေသီနံ၊ သံယမိနံ ပရာယဏော။
အဇ္ဈာဝသံ တမာရာမံ၊ သိက္ခာပယံ မဟာဂဏံ။
- ၅။ မောဂ္ဂလ္လာယနသတ္တဿ၊ ကာမယဉ္စိစ ပတ္တဋ္ဌံ။
သတ္တာဂမဉ္စ ဝါစေန္တော၊ ကရောန္တောနေကနိဿယံ။
- ၆။ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသောတိ၊ နာမဓေယျော မဟာသယော။
ပရိယတ္တိံ ဝိသောဓေတုံ၊ ပရက္ကမ မကာသိ ယော။
- ၇။ နာနတ္ထနယသမ္ပုဏ္ဏံ၊ ပိဋကတ္တယဗာဟုကံ။
အဘိဓာနဿ ဗျာချာနံ၊ အကာသိ သဗ္ဗိဝဏ္ဏိတံ။
- ၈။ သတ္တာဂမနယာမိဿံ၊ ဒုဿဈပဒသာဓိကံ။
နိရုတ္တိတရဏီဘူတံ၊ မောဂ္ဂလ္လာနဿ ဝဏ္ဏနံ။
- ၉။ ဒုဗ္ဗောဓတ္တာ ဒုရောတိဏ္ဏာ၊ ယာ မောဂ္ဂလ္လာနပဉ္စိကာ။
တဿာဝတရဏီဘူတံ၊ ဘာသာဋီကံ သုဗောဓိနိ။
- ၁၀။ သတ္တန္တရနယာကိဏ္ဏာ၊ ယာ သာရတ္ထဝိလာသိနိ။
ဂမ္ဘီရာ ပဉ္စိကာဋီကာ၊ အကာ တဿာပိ နိဿယံ။

- ၁၁။ သမ္ဗန္ဓိန္ဒနာဋီကာ၊ ပသန္နတ္ထ ပဒက္ကမာ။
ပုရာဏာ နာတိဝိတ္ထိဏ္ဍာ၊ အကာ တဿာပိ ဝဏ္ဏနံ။
- ၁၂။ တေနေဝ ထေရပါဒေန၊ သုစိသလ္လေခဝုတ္တိနာ။
ပရိယတ္တိဝိသုဒ္ဓတ္ထံ၊ နိစ္စပ္ပယုတ္တေန ဝိမတာ။
- ၁၃။ သမ္ဗန္ဓိန္ဒနာ ဗျာချာ၊ သုဒ္ဓပါဌက္ကမဿိတာ။
သုဘာ ဝိရစိတာ သော၊ သဗ္ဗဒေါသဝိဝဇ္ဇိတာ။
- ၁၄။ ဝဿေသာ သတ္တနဝုတေ၊ ဒွါဒသသတိမေ သကော။
မာဃမာသေ ဇုဏှပက္ခေ၊ နိဗ္ဗယေနေဝ နိဋ္ဌိတာ။
- ၁၅။ ဗျာချာဝရ်နာ မယံ၊ ဝိညာနံ မနမန္တိရေ။
ဘာသန္တိ သဒ္ဓရာဟဿံ၊ တောသေန္တိ စ ပတိဋ္ဌတံ။
- ၁၆။ ပုညေနနေန စိတရေဟိ စ သီဃသီဃံ။
မောဟန္တကာရဝိဓမေန ဟိ အဂ္ဂအဂ္ဂေါ။
လောကုတ္တရုတ္တမနဝါရိယ ဓမ္မဓမ္မော၊
မယံ သကော ဘဝတု သေဝတု သုဒ္ဓသုဒ္ဓံ။
- ၁၇။ ယေ ဗုဒ္ဓပါဝစန တပ္ပရိဝါရကေသု၊
သတ္တန္တရေသု စ နိသင်္ဂမတိပ္ပဘဝါ။
ဂန္ဓေ ကရောန္တိ ဇနယန္တိနုဇာတသိဿေ၊
တေ မေ ဇယန္တု ဂုရဝေါပိ ကိလေသသတ္တံ။
- ၁၈။ သဗ္ဗေပိ သံယမိဂဏာ ဒဟရာ ဘယာချာ၊
ရာမေ ဘယာဒိရဟိတာ သုခိတာ စ ဟောန္တု။
သိက္ခာပဒေသု စ ခိလေသု သဇီဝစိတ္တာ၊
သတ္တာဘိဂိဒ္ဓ ပဌပါဌက ဂန္ဓကာရာ။

ဟူသော ၁၈-ဂါထာပါဌ်ဖြင့် ကျမ်းပြုဆရာတော်၏ နေရာဌာန၊ ကျမ်းပြုဆရာတော်

၏ဂုဏ်၊ ကျမ်းပြုပုံအခြင်းအရာ၊ ဤသမ္ပန္နိန္ဒာနိဿယကျမ်း ရေးသားပြုစုပြီးချိန်၊ ဆုတောင်း စသည်တို့ကိုဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ယင်းကျမ်းကို မန္တလေးမြို့၊ ဓာတ်နန်းရပ် လှခင်အင်ဆန်းစာပုံနှိပ်တိုက်တွင် ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ရွှင်ဆိုက် စာမျက်နှာ ၉၆-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

မုဂ္ဂဗောဓ နိဒါန်း

မုဂ္ဂဗောဓနိဿယ

ဆရာတော်သည် မုဂ္ဂဗောဓသက္ကတဗျာကရုဏ်းကျမ်းကိုလည်း အခါခါ အခေါက်ခေါက် ချပို့တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ ချပို့တော်မူယင်း မုဂ္ဂဗောဓ နိဿယကျမ်းကြီးကိုလည်း ချပို့သည့်အတိုင်း စာဆိုသူတပည့် အရှင်ဂုဏ္ဍာလင်္ကာရ အား ရေးသားစေတော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်သည် ယင်းမုဂ္ဂဗောဓနိဿယကို အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ၅-ဂါထာပါဌ် နိဿယဖြင့် ဂန္ဓာရမ္မပြုတော်မူခဲ့လေသည်။

- ၁။ နတွာ ဝါဂီဇ္ဇရံ ဗုဒ္ဓံ၊ ဓဗ္ဗသာဂရပါရဂမ်။
ဓမ္မိန္ဒာတိဝိစိတြာထံ၊ သံဃံ ဗုဒ္ဓါနုဗောဓကမ်။
- ၂။ ဝေါပဒေဝေါပမဇ္ဇာနိံ ဝဲရုဒ္ဓါရာမိကံ ဂုရုမ်။
ယမာလမ္မာသ္မိံ သမ္ဗြာဟ္မိယံ သံသ္လ္လတေမု စ ပါဠဝမ်။
- ၃။ ယဒျာ 'စာရမ္မဓီရေန၊ ကဒ္ဒတး ပုရာဏ နိးဇြယး။
တထာပိ သော တိဝိသ္မိဏ်း ပြာယစး သ္မလိတောပိစ။
- ၄။ တသ္မာ ဒုရုကထာမာဂံ မာလမ္မုနုတူ နိးဇြယမ်။
ရူပသိဒ္ဓျာစ ကုဗ္ဗေဟံ တမ္ဗေ ပဇ္ဇန္တ သာဝေး။

၅။ ကထိတံ ယဒိဟာယုတ္တံ၊ ပြမာဒေန ကြမေန ဝါ။
ဝစော မယာ ဒယာဝန္တံ၊ သန္တံ သံခေါယန္တုတတ်။

၁။ အဟံ= အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသမည် ငါမထေရ်သည်။ ဝါဂီဇ္ဇရံ= လျင်မြန်
မတွေး နက်လေးဆန်းကြယ် သူနာဘွယ်စကားကို ဟောကြားတတ်သော ကြောင့်
စကားကို အစိုးရ “ ဝါဂီဇ္ဇရ ” မည်တော်မူသော။ ဓဗ္ဗသာဂရပါရဂံ= သဒ္ဓါပြင်ကျယ်
ရေပင်လယ်၏ ထိုမှာဘက်ရောက် ကူးမြောက်တော်မူပြီးသော။ ဗုဒ္ဓံ= သစ္စာလေးဝ
ညေယျငါးတန် အမှန်ကိုယ်တိုင် သိစွမ်းနိုင်သော မြတ်စွာဘုရားကိုလည်းကောင်း။
တိဝိစိတြာထံ ၊ = အလွန်ထူးဆန်းနက်ကျယ် အသွယ်သွယ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်
ရှိတော်မူသော။ ဓမ္မိစ္ဆံ= မက်လေးဝ ဖိုလ်လေးတန် နိဗ္ဗာန်ပရိယတ်အားဖြင့်
ဆယ်ပါးသော တရားတော်မြတ်ကိုလည်းကောင်း။ ဗုဒ္ဓါနုဗောဓကံ= မြတ်စွာဘုရား
သည် သိအပ်သောတရားတော်ကို အလျော်နောက်ထပ် သိတော်မူ တတ်ပေသော။
သံဃဉ္စ= ရှစ်ယောက်သော အရိယာသံဃာတော်ကိုလည်းကောင်း။

၂။ ယံ= အကြင်ဆရာတော်ကို။ အာလမ္ပု= မှီခိုဆည်းကပ် သင်
နာလတ်၍။ အဟံ= ငါသည်။ သံသ္မုဒတေမု စ= နတ်တို့ဘာသာ သက္ကတကျမ်း
စာတို့၌လည်း။ ပါဠိဝံ= ကျမ်းကျင်လိမ္မာသည့်အဖြစ်သို့။ သမ္မာပုပ္ဖံ= ကောင်းစွာ
ရောက်သည်။ အသ္မိံ= ဖြစ်၏။ ဝေါပဒေဝေါပမဇ္ဇာနိံ= မုဒ္ဓဗောဓ ကျမ်းဆရာ
ဝေါပဒေဝ ပညာရှိကြီး၏ ဉာဏ်ကဲ့သို့ လျှိုကပ်သိပ်သဲ နက်နဲသော ဉာဏ်ရှိတော်
မူသော။ ဝဲရုဒ္ဓါရာမိကံ= ဝိသုဒ္ဓါရုံ တိုက်သစ်တိုက်ဟောင်းတို့၌ လှည့်ပြောင်းစံနေ
တော်မူသော။ တဉ္စ ဂုရုံ= “ ဝိသုဒ္ဓါစာရကဝိဇ္ဇမဟာဓမ္မရာဇဂုရု၊ ဝိသုဒ္ဓါစာရ
ကဝိဇ္ဇာမိပတိ သီရိပဝရမဟာဓမ္မရာဇာမိရာဇဂုရု ” ရေးထုခပ်နှိပ် တံဆိပ်နှစ်တန်
အလှူတော်ခံရသော ထိုဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုလည်းကောင်း။ နတ္တာ=
ကြည်ဖြောင့်စေတနာ သဒ္ဓါပွင့်ဖူး ရှိခိုးဦး၍။

၃။ အာစာရမ္မဓီရေန= အာစာရမ္မကဝိဇ္ဇာ စသည် ခပ်နှိပ်တံဆိပ်
တော်ရသည့် မက္ခရာတွင်မည် ပဏ္ဍိတ်မဟာထေရ်သည်။ ကဒ္ဓတး(ကရ)= ပြုစီရင်
အပ်သော။ ပုရာဏနိးဗြဟ္မာ= ရှေးနိဿယဟောင်းသည်။ ယဒိအတ္ထိံ= အကယ်၍

ရှိပေ၏။ တထာပိ = ယင်းသို့ပင်ရှိသော်လည်း။ သး = ထိုနိဿယဟောင်းသည်။
အတိဝိသ္ဗိဏ်း = အလွန်ကျယ်ဝန်းသည်လည်းကောင်း။ ပြာယဇး = များသော
အားဖြင့်။ သွလိတောပိ စ = ချွတ်ချော်မှားယွင်းသည်လည်းကောင်း။ (ယသွာတ် =
အကြင်ကြောင့်။ ဘဝတိ = ဖြစ်၏။)

၄။ တသွာတ် = ထို့ကြောင့်။ ဂုရုကထာမာဂံ = မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမ
ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပို့ချတော်မူအပ်သော စကားအစဉ်ဟုဆိုအပ်သော
နည်းကောင်းလမ်းကြောင်းကို။ အာလမ္ပ = အမှီပြု၍။ နုတ္တနိးဇြယံ = သန့်ရှင်း
ကျစ်လျစ် နိဿယသစ်ကို။ ရူပသိဒ္ဓျာ စ = ရုပ်တွက်ပုံနှင့်တကွလည်း။ ကုဗ္ဗေ =
ရေးသားပြုစီရင်ပေအံ့။ မေ = ငါ၏။ တံ = ထိုရေးသားစီရင်လတ္တံ့သော နိဿယ
သစ်ကို။ သာဓဝး = သူတော်ကောင်းတို့သည်။ ပရုန္တု = ပညာစက္ခုဖြင့် စေ့စေ့ငုငု
ကြည့်ရှုစေကုန်သတည်း။ (ဒဋ္ဌ = ဒရ တးမိ = ကြည့်ရှုကုန်ပြီး၍။)

၅။ ဣဟ = ဤနိဿယသစ်၌။ ပြမာဒေန = မေ့လျော့ချွတ်ယွင်း
သတိလစ်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း။ တြမေနဝါ = အထင်မှားယွင်း ဉာဏ်
လည်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း။ အယုတ္တံ = မသင့်မလျော်သော။ ယတ်ဝစး
= အကြင်စကားကို။ မယာ = ငါသည်။ ကထိတံ = ဆိုမိရေးသားမိအံ့။ တတ် =
ထိုစကားကို။ ဒယာဝန္တး = အမှန်လိုလား သနားခြင်းရှိကုန်သော။ သန္တး = သူတော်
ကောင်းတို့သည်။ သံဓေါဓယန္တု = သုတ်သင် ပြင်ဆင်ကြစေကုန်သတည်း။

မုဂ္ဂဗောဓ နိဂုံး

နိဿယ၏အဆုံး၌လည်း အောက်ဖော်ပြပါ ၄-ဂါထာ ပါဠိနိဿယဖြင့်
နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

- ၁။ အဂြုဓမ္မာဘိဝံဇေန၊ ဝိရုဒ္ဓါရာမဝါသိနာ။
အာစာယံမုမိမာလမ္ပ၊ သမာလော စ ဝိဒ္ဓဒ္ဓတမ်။
- ၂။ သံက္ခိယျာယံ ကတးဇ္ဇန္တု၊ သမာပေါ နိရုပဒြဝး။
ဝဓေံ တြိသပ္ပဒွေ ကသ္မိနံ၊ သိတကာတိက သပ္ပမေ။

၃။ အန္တရာယံ ဝိနဲဝါယံ၊ ယထာဘိနဝ နိးဠိယး။
ဧဝံ ကလျာဏသံကလွား၊ ဇိဗြံ သိဓမ္မုပ္ပါယာဏိနာမ်။

၄။ ဝေါယေန္တု ဒယာဝန္တော၊ ဝိရာဒ္ဒမတြ ဒဋ္ဌဇျတေ။
နဂက္ခယာမနတျာသံ၊ သဗ္ဗာကာရေန ဗုဒ္ဓယေ။

၁။ ဝိရဒ္ဒါရာမဝါသိနာ = မန္တလေးရတနာပုံ ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ်ကြီး၌ နေထိုင်ဆဲဖြစ်သော။ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသေန = အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသမည် ငါအနုထေရ်သည်။ အာစယုပုပိ = ဆရာလက်ဆုပ် နည်းထုတ်ညွှန်ပြ သဲလွန်စကို။ အာလမ္ပ = အမှီ တကဲ သဟဲပြု၍လည်းကောင်း။ ဝိဒ္ဓဒ္ဒတံ = မုဒ္ဓဗောဓကျမ်းကို တဘက်ကမ်းရောက် ပေါက်မြောက်မြင်သိ ဋီကာဆရာ ပညာရှိတို့၏အလိုကို။ သမာလော စ = ကောင်းစွာ ထက်အောက် မွေနှောက်ကြည့်ရှု၍လည်းကောင်း။

၂။ သံက္ခိပ္ပု = အကျယ်မသုံး အကျဉ်းချုံး၍။ ကဋတး = ရေးသားပြုပြင် စီရင်အပ်သော။ အယံဂ္ဂန္တုန္တံ = ဘာသာဋီကာ သညာတင့်ဆန်း ဤသည့်ကျမ်း သည်။ တြိသပ္ပဒွေကသ္မိနံ = တစ်ထောင့်နှစ်ရာ ခုနစ်ဆယ့်သုံးခု (၁၂၇၃)ဖြစ်သော။ ဝမေ = မြန်မာ့ဝေါဟာ ဂေါဇာနစ်၌။ သိတကာတိကသပ္ပမေ = တန်ဆောင်မုန်း လဆန်း ခုနစ်ရက်နေ့၌။ နိရုပဒြဝး = ဘေးမခ ရန်မသန်း ဖြောင့်တန်းချောမော သည်ဖြစ်၍။ သမာပွား = ပြီးဆုံးပြီ။

၃။ အယံ အဘိနဝနိးဠိယး = သန့်ရှင်းကျစ်လစ် ဤနိဿယသစ် သည်။ အန္တရာယံ = ကျမ်းပြီးခြင်း၏ အန္တရာယ်ကို။ ဝိနာ ဧဝ = ကြည့်ဖယ်၍သာလျှင်။ သိဓမ္မုပ္ပါယာဏိ ယထာ = ကာလမကြာ ပြီးစီးပါသကဲ့သို့။ ဧဝံ = ဤအတူ။ ပြာဏိနာမ် = သတ္တဝါဟူဟူ ခပ်သိမ်းသူတို့၏။ ကလျာဏသံကလွား = ချမ်းသာသုံးတန် ရောက်ရန် အကြောင်း အကြံအစည်ကောင်းတို့သည်။ ဇိဗြံ = အသော့လျင်စွာ မကြာခဏ။ သိဓမ္မုပ္ပါယာဏိ = ပြီးစီးအောင်မြင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

၄။ အတြ = ဤမုဂ္ဂဗောဓနိဿယသစ်၌။ ဝိရာဒ္ဒံ = ချွတ်ချော် တိမ်းစောင်း မကောင်းသောအရာကို။ ဒဋ္ဌဇျတေ = မြင်အပ်ငြားအံ့။ ဒယာဝန္တု = အမှန်လိုလား သနားခြင်းရှိ ကဝိဉာဏ်လွန် ပညာဝန်တို့သည်။ ဝေါယေန္တု =

လျစ်လျူမရှု အလေးပြု၍ သုတ်သင်ပြင်ဆင်ကြစေကုန်သတည်း။ (ဟိ) = ပြင်ဆင်
ကြရန် တောင်းပန်ခြင်း၏အကြောင်းကား။ အနုတျာသံ = ဆရာစဉ်ဆက် ဆောင်
ရွက်သင်ကြားခြင်းဖြင့် အဆက်မပြတ် မလေ့လာအပ်သော အယူထူးပြား ဘာသာ
တစ်ပါးကို။ သဗ္ဗာကာရေန = တဆံမတိမ်း ခပ်သိမ်းသောအခြင်းအရာဖြင့်။ ဗုဒ္ဓယေ
= သက်ဝင်ချဉ်းနင်း သိမြင်နိုင်ခြင်းငှာ။ အဟံ = ငါသည်။ နဂက္ခယာမ် = မစွမ်းနိုင်ပါ။

မုဂ္ဂဗောဓ နိဿယနိဒါန်း

ယင်းမုဂ္ဂဗောဓနိဿယနိဒါန်းကို အဘယာရာမဆရာတော်၏အမိန့်အရ
ဆရာတော် မိန့်ကြားချပို့သည့်အတိုင်းရေးသားသူ အရှင်ဂုဏာလင်္ကာရသည်ပင်
ရေးသားခဲ့ရာ သုတေသီတို့ကြည့်ရှုလေ့လာနိုင်ရန် အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြအပ်ပါ
သည်။

“သင်သကြိုက်”(ခေါ်) သက္ကတဘာသာသည် အဋ္ဌာရသဝိဇ္ဇာ (ခေါ်)
အတတ်ကြီး ၁၈-ရပ်၊ စတုသဋ္ဌိကလာ (ခေါ်) အတတ်ငယ် ၆၄-ရပ်၊ ဟိန္ဒူတရား
ကျမ်းဂန်နှင့် မြောက်ပိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာတရားကျမ်းဂန်တို့၏ တည်ရာမှီရာဖြစ်၏။
ရှေးအခါ ဇမ္ဗူဒိပ်သားရသေ့ပညာရှိ၊ လူပညာရှိတို့သည် အရေးပါအရာရောက်
သော ပညာရပ်တို့ကို “သက္ကတ”ဘာသာဖြင့်သာ ရေးသားထားခဲ့လေ့ရှိကြကုန်၏။
ထို့ကြောင့် နောက်အခါ ရှေးဟောင်းပညာကို ကောင်းစွာလိုက်စားလိုလားသူတို့သည်
ရှေးဦးစွာ သက္ကတဘာသာကို တတ်အောင်သင်ကြားပြီးမှ မိမိတို့အလိုရှိရာ ထိုထို
ရှေးဟောင်းပညာတို့ကို လိုက်စားနိုင်ကြလေသည်။

သက္ကတဘာသာကို သင်ကြားရာမှာလည်း “သဒ္ဒါကျမ်း”ခေါ် ဗျာကရုဏ်း
သည် အရေးအကြီးဆုံးသော ဝိဇ္ဇာတစ်ရပ်ဖြစ်၏။ အကြောင်းမူကား သဒ္ဒါ
မတတ်က သက္ကတဘာသာကို ကျနစွာမတတ်နိုင်ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးရှေး
ပညာရှိကြီးတို့သည် သက္ကတဘာသာကို ကောင်းစွာတတ်မြောက်ရစ်ကြစေခြင်းငှာ
ပါဏိနီ၊ စာန္ဒြ၊ ကလာပ-စသော ဗျာကရုဏ်းကျမ်းကြီး များစွာတို့ကို စီရင်ခဲ့ကြ
လေသည်။ ထိုပါဏိနီ-စသော ရှေးသဒ္ဒါကျမ်းကြီးတို့သည် သဗ္ဗင်္ဂပရိပုဏ္ဏဖြစ်သော်

လည်း ကျယ်ဝန်းလှသဖြင့် အသက်ရှည်ပြီးရောဂါကင်းသော ရှေးခေတ်နှင့်သာ လျော်၍ အသက်တိုပြီးရောဂါများသော နောက်ခေတ်နှင့်မလျော်ဟု နှလုံးသွင်း မိသော “ဝေါပဒေဝ” မည်သော ဗြာဟ္မဏလူမျိုး ပညာရှိကြီးသည် အထူးထူးသော အက္ခရာသင်္ကေတတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်လျက် သဒ္ဒါနေကျဉ်းပြီး ကျယ်ဝန်းသော အနက်ရှိသော “မုဂ္ဂဗောဓ” မည်သော ဗျာကရုဏ်းကျမ်းကို ရေးသားတည်ထွင် စီရင်ခဲ့လေသတည်း။

အက္ခရာသင်္ကေတတို့ဖြင့် အကျဉ်းချုံး၍ စီရင်ရာ၌ ဤကျမ်းသည် “အနည သာဓာရဏ” ဖြစ်ပေသည်။ ထင်ရှားစေရမူ- ကျမ်းဂန်ဟူသမျှသည် သဒ္ဒါဖြင့်ပြီး၏။ သဒ္ဒါဟူသမျှသည်လည်း ဓာတ်သာလျှင် အရင်းခံရှိ၏။ ထို ဘူ-စသောဓာတ်တို့ နောင်မှ (၁၀)သွယ်သော ဝိဘတ်၊ ကိတ်ပစ္စည်းတို့ကိုယှဉ်ခြင်း၊ ကိတန္တပုဒ်တို့ နောင်မှ တဒ္ဒိတ်ပစ္စည်းတို့ကိုယှဉ်ခြင်း၊ ထို ကိတန္တပုဒ်၊ တဒ္ဒိတ်ပုဒ်တို့ကိုပင် သန္တိစပ် ခြင်း၊ သမာသ်တွဲခြင်းတို့ဖြင့် အထူးထူးသောသဒ္ဒါအပေါင်းသည် ဖြစ်ပေါ်လာလေ ၏။ ဤသို့လျှင် သဒ္ဒါကိုစိစစ်ရာ၌ ဓာတုဂိသယဉာဏ်သည် ရှေ့သွားပဓာနဖြစ်၏။ ၎င်းပြင် မည်သည့်ဓာတ်သည် မည်သည့်ဂိုဏ်း၊ ပရဿပဒီ၊ အတ္တနောပဒီ၊ ဉာယပဒီ-စသည်ဖြင့် ဓာတ်ကိုဝေဘန် အမှန်သိပါမှ ‘ရုပ်ကို ပြီးစေရာ၊ ရုပ်ကိုစီစဉ် ပြုလုပ်ရာ’ တို့၌ မှန်ကန်လေသည်။ ထိုဓာတ်နှင့် ဓာတုသရူပတို့ကို သိမှတ်လွယ်စေ ရန် “ဝေါပဒေဝ” ဆရာသည် တစ်ခုတစ်ခုသောဓာတ်၌ အက္ခရာသင်္ကေတ များကို ယှဉ်ပြထားရာ ထိုသင်္ကေတများကို လေ့လာရုံမျှဖြင့် “ကရောတိ၊ ကုရတေ၊ သုနောတိ၊ သုနုတေ” စသောပြယုဂ်တို့ကို ကောင်းစွာစီရင်နိုင်လေသည်။

ထို့ပြင် “မုဂ္ဂဗောဓ” ဟူသော အနတ္တသဒ္ဒါဖြင့် “ထိုင်းမှိုင်းသူပင် ဤ ဗျာကရုဏ်းကိုသင်ပါက ပညာရှိဖြစ်ရမည်” ဟု သူပဋိညာဉ်ဝါကျ၌ သူဝန်ခံထား ပေ၏။ ထိုဝန်ခံချက်သည် မျက်မြင်နှင့်ညီညွတ်လျက်ရှိရာ၊ အချို့ကို ထုတ်ဖော်ညွှန်း ပြရပါမူ ဤကျမ်း၏ ပါဒ၊ အဓာယ၊ သုတ္တသန္တိဝေသ-စသည်တို့သည် တသန္တိ တသန္တိ တစ်စုတဝေးတည်း တည်နေကုန်၏။ ပန်းတို့ကို သီကုံးဖွဲ့စည်းထား ဘိသကဲ့သို့ ကောင်းစွာသီကုံးအပ်၊ ဖွဲ့စပ်လျက်ရှိနေကုန်၏။ ပုဒ်တို့ကိုပြီးစေရာ၌

မရောက်သေးသော နောက်နောက်သုတ်တို့ဖြင့် စီရင်ခြင်းဟူသော ပျင်းရိငြီးငွေ့ဘွယ်ရာ မပါမရှိချေ။ ဤသို့ သုတ်တို့၏ ပန်းစီးပန်းကုံးကဲ့သို့ ကျနသေသပ်စွာ တစုတဝေးတည်း တည်နေခြင်းသည် ဤကျမ်းမှတစ်ပါးသော ဗျာကရုဏ်းတို့၌ မရှိ ဖြစ်လေသည်။ သုတ်ဟူဟူသမျှသည်လည်း အပ္ပက္ခရ၊ အသန္နိဂ္ဂ-စသော လက္ခဏာကောင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံလေသည်။

ဗျာကရုဏ်းကျမ်းဟူသမျှ ‘ရသ’ကင်းဆိတ်ခြင်းသည် သဘာဝပင်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ဤကျမ်း၌ ဘာသာဝင်တို့၏ စိတ်ကို ကြည်လင်နူးညွတ်စေသော ‘မုကုန္ဒ-စသော’ ဣဋ္ဌဒေဝတာတို့အမည်၊ ဝတ္ထုဇာတ်လမ်း’တို့ကို ချောမွတ်လွယ်ကူစွာ သာယာနာပျော်ဘွယ်ရှိအောင် ဂါထာဖွဲ့ကုံး၍ ဥဒါဟရုဏ် ပြုယုဂ်ထုတ်ခြင်းဟူသောကျမ်းဆရာ၏ အရေးအသားကောင်းခြင်းဖြင့် ဂန္ထမရုတာဂုဏ် ပြည့်စုံရကား ရသမကင်းဆိတ်ဘဲရှိလေသည်။

ထိုမှတစ်ပါးလည်း ပါဏိနိ၊ ကလာပ-စသော ရှေးသဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ သုတ္တကာရ၊ ဝုတ္တိကာရ ဆရာတခြားစီ ဖြစ်ကြ၏။ ဤကျမ်း၌ကား သုတ်၊ ဝုတ္တိတို့ကို “ဝေါပဒေဝ” ဆရာသည်ပင် စီရင်လေသည်။ ဋီကာဆရာတို့ကား- ဘရတမလ္လိက၊ ရာမာနန္ဒ၊ မရသူဒန၊ ဒေဝီဒါသ၊ ရာမဘဒြ၊ ဣဝလ္လအာစာယံ၊ ဒယာရာမဝါစမ္မတိ၊ ဘောလာနာထမိဉ္စ၊ ကာတိတိကသိဒ္ဓါန္တ၊ ရတိကာန္တတကံဝါဂီဇ၊ ဂေါဝိန္ဒရာမ၊ ရာမတကဝါဂီဇ၊ ဒုဂံဒါသ၊ ဂိရိဇန္ဒြ၊ ဝိဒျာရတူ-စသော ပညာရှိကြီးများ ဖြစ်ကြလေသည်။ ဤသို့ သုတ်၊ ဝုတ္တိတို့ကို ဆရာတစ်ဦးတည်းစီရင်ခြင်း၊ အဖွင့်ဋီကာ ပေါများခြင်းသည်ပင် ဤကျမ်း၏အံ့ချီးဘွယ် အဖုံဖုံလုံလောက်သော ဂုဏ်ဖြစ်လေသည်။ ဤမှတစ်ပါး ဤကျမ်း၏ အနုညသာဓာရဏ ဂုဏ်အများပင်ရှိသည်ဖြစ်သော်လည်း နိဒါန်းရှည်လျားအံ့သည်ကြောင့် ချွင်းလိုက်ရလေသည်။

ဂန္ထကာရ

ဝေါပဒေဝဆရာသည် ဒက္ခိဏာပထတိုင်းသား ဗြာဟ္မဏလူမျိုးဖြစ်၍ ‘ယဒု’ မင်းမျိုး၌ ထင်ရှားသော မဟာဒေဝမင်း၏အမတ်ကြီး ‘ဟေမာဒြိ’ နှင့် ချစ်

ကျမ်းဝင်သော မိတ်ဆွေဖြစ်လေသည်။ သူသည် မုဂ္ဂဗောဓျာကရုဏ်းကျမ်း အပြင် ကဝိကလ္ပဒြိုမ၊ ဓာတုဗောဓ၊ ဓာတုပါဌ၊ ကာဗျကာမဓေန၊ အင်္ဂေါစသံဠိဟ၊ ပရမဟံသပြိယာ၊ ဟရိလီလာ၊ မုက္တာဖလ၊ ခြာဒ္ဒကာန္တဒီပိကာ၊ ဓတဇ္ဈေကီ၊ ဝိပဗ္ဗဗောဓျာကရုဏ၊ သိဒ္ဓမန္တုပြကာ၊ ဝေါပဒေဝ ဓတက-စသော ကျမ်းများ စွာတို့ကို စီရင်ခဲ့လေ၏။

ဣန္ဒိယရှေးဟောင်းအကြောင်းအရာ လိုက်စားသူတို့ပြောကြသည်ကား- ဝေါပဒေဝဆရာသည် “ပက္ခဝသုဓရေန္ဒါမေ” ဟူသည့်အရ “သက္ကရာဇ်”ခေါ် “သက” () နှစ် ၁၁၈၂-ခု၌ မွေးဖွားရာ ယခု (၁၃၀၀-ပြည့်) ရောက်ဆဲ သက-နှစ် ၁၁၈၂-ခုနှစ်၊ မွေးဖွားရာ ယခု(၁၃၀၀-ပြည့်) ရောက်ဆဲသကနှစ် ၁၈၅၉-ခု ဖြစ်သဖြင့် လွန်ခဲ့သော ၆၇၇-နှစ် (ဝါ-အနှစ် ၇၀၀-ခန့်)က ဖြစ်ထွန်း ပေါ်ပေါက်သော ပညာရှိကြီးတစ်ဦးဖြစ်လျက် ဒက္ခိဏပထတိုင်း (ဣန္ဒိယတောင်ပိုင်း) ဒေဝဂိရိဇနပုဒ် (ဒေါ်လတာဗာဒ်)၌ နေထိုင်သော “ဘိမက်ကေဓဝ” ပုဏ္ဏား၏ သား၊ ဓနေဓရမိဓရဆရာကြီး၏တပည့်၊ မဟာဒေဝမဟာရာဇာ၏ သဘာပဏ္ဍိတ် တစ်ယောက် ဖြစ်သောဟူ၏။

စာတို့၌လည်း တွေ့ရသည်မှာ ဝေါပဒေဝဆရာစီရင်သော “ကဝိကလ္ပဒြိုမ”မည်သော ဓာတ်ကျမ်း၌အဆုံးတွင် သူတပည့်တစ်ဦးက အောက်ပါ ဂါထာကို ရေးထည့်ထားလေသည်။

သွဂေ ဂီဝါဏ နာယျိး သုရပတိ မဘိတး ဝါဗ္ဗိကာနာ ဝရေဏျမ်၊
ပါတာလေ နာဂရာဇံ ဘုဇေ - ယုဝတယော ယသျ ဂါယန္တိ ကိတိမ်၊
ယသ္မိဏိး ဓဗ္ဗပါထောနိမိ မခိလ မိမံ ဂေါပဒံဝါ သုရာဒြော်၊
ဓိပျော ကာမိ ဒ္ဓနေဓး ကဝိကုလ- တိလကး ကဲဓဝိး ဝေါပဒေဝး ။

မြန်မာပြန်သော်- သွဂေ= နတ်ပြည်၌။ ဂီဝါဏနာယျိး= နတ်ကညာ ကလေးတို့သည်။ ဝါဗ္ဗိကာနာမ်= သဒ္ဓါဆရာတို့သည်။ ဝရေဏျမ်= တောင့်တ အပ်သော။ သုရပတိမ်= သိကြားနတ်မင်း၏။ အဘိတး= ရှေ့တော်၌။ ယသျ= အကြင်ဆရာဝေါပဒေဝ၏။ ကိတိမ်= ဂုဏ်သတင်းကို။ ဝါယန္တိ= သီဆိုကြကုန်၏။

ပါတာလေး = နဂါးပြည်၌။ ဘုဇေ ယုဝတယး = နဂါးပျိုပကလေးတို့သည်။ ဂါဗ္ဗိကာ
 နာမ် = သဒ္ဓါဆရာတို့သည်။ ဝရေဏျမ် = တောင့်တအပ်သော။ နာဂရာဇမ် = ရေမ
 နဂါးမင်း၏။ အဘိတး = ရှေ့တော်၌။ ယသျှ = အကြင်ဆရာ ဝေါပဒေဝ၏။ ကိတိမ်
 = ဂုဏ်သတင်းကို။ ဝါယန္တိ = သိဆိုကြကုန်၏။ ယး = အကြင်ဝေါပဒေဝပညာရှိကြီး
 သည်။ အခိလံ = အလုံးစုံသော။ ဓဗ္ဗပါတောနိဓိမ် = ဣန္ဒြိ၊ စန္ဒြိ-စသော ရှေး
 ဆရာကြီးတို့ စီရင်ခဲ့သော သဒ္ဓါကျမ်းတည်းဟူသောသမုဒြာကို။ ဂေါဗ္ဗဒံဝါ =
 နွားခြေရာကွက်ကိုကဲ့သို့။ တိဏိး = ကူးမြောက်လေပြီ။ ဓနေရဓိဗျး = ဓနေဓရ
 ပညာရှိကြီး၏တပည့်ဖြစ်သော။ ကဲဓဝိး = ကေဓဝပုဏ္ဏား၏ သားဖြစ်သော။
 ကဝိကုလတိလကး = ကဝိမျိုး၏ မှန်ကူသဖွယ်ဖြစ်သော။ သး ဝေါပဒေဝး = ထိုဝေါ
 ပဒေဝပညာရှိကြီးသည်။ သုရာဒြေ = 'ဟေမာဒြိ' မည်သော မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်၌။
 ဝါ = ဟေမာဒြိအမတ်ကြီးကို အမှီသဟဲပြု၍။ ဣမမ် = ဤဓာတ်ကျမ်းကို။ အကာ
 ပိတ် = ပြုစီရင်ပြီ။

ဝေါပဒေဝဆရာ၏ကျမ်းများအနက် ပရမဟံသပြိယာ၊ ဟရိလီလာ၊ မုတ္တာ
 ဖလ-ဟူ 'ဘာဂဝတ်' ၏အဖွင့်ဋီကာ ၃-စောင်တို့တွင် 'မုတ္တာဖလ' ဋီကာ၏နိဂုံး
 တွင်လည်း ဝေါပဒေဝဆရာကိုယ်တိုင်-

ဝိဒ္ဓ ဒွနေဂ ဓိဗျေဏ ဘိမက် ကေဓဝသုနုနာ၊
 ဟေမာဒြိ ဝေါပဒေဝေန 'မုတ္တာဖလ' မစိကရတ်။
 ဟု ရေးခဲ့လေသည်။

အနက်လွယ်ပြီ။ အထူးကား- ဤဂါထာ၌ 'ဘိမက်ကေဓဝ' ဟု-ဆိုသော်
 လည်း 'ကေဓဝဆေးဆရာ' -ဟု မယူသင့်။ 'ဆေးကျမ်းရောင်းသူ သို့မဟုတ်
 ဘယဆေးပိုင်ရှင် ကေဓဝ' ဟု ယူသင့်သည်ဟူ၏။ အကြောင်းကား အခြားဂါထာ
 တစ်ပုဒ်၌ 'ဝိပြောဝေဒါသုဒမ် . . . ' ဟု ပါရှိသေးလေရာ 'ဝိပြ' သဒ္ဓပုဏ္ဏားကိုသာ
 ဟော၍ ပုဏ္ဏားလူမျိုးတို့ ဆေးဆရာလုပ်ရိုးမရှိသောကြောင့်တည်း ဟု ဆိုကြကုန်၏။

ဤ၌ ဝေါပဒေဝဆရာနှင့် စပ်လျဉ်းသော အဆင့်ဆင့်ပြောစကား ‘ကိဝဒန္တိ’ များကို ဖော်ပြရန်ရှိလေသည်။ ဝေါပဒေဝသည် ငယ်ရွယ်စဉ်က ပညာသင်ကြားခြင်း၌ စိတ်ပါ စွဲလမ်းခြင်း အလျဉ်းမရှိသူ ဖြစ်လေသတတ်၊ အကြောင်းမှာ သူသည် ကျက်ဉာဏ်၊ သဘောဉာဏ် လုံလုံလောက်ပင်မရှိ ကင်းဝေးသူဖြစ်သဖြင့် အပင်ပမ်းခံ၍ သင်အံကျက်မှတ်ပါမှ အနည်းအကျဉ်းသာ မှတ်မိသိရှိနိုင်လေသော ဟူ၏။ သူ၏ စာသင်ဆရာ ‘ဓနေဓရမိတြ’ အထံ၌ စာသင်တပည့်များစွာတို့ရှိရာ အားလုံးပင် ပါဏိနိဗျာကရုဏ်းကျမ်းကို သင်ယူကြရ၍ မိမိတို့ဉာဏ်စွမ်းအလျောက် တတ်မြောက်ကြလေသော်လည်း ဝေါပဒေဝမှာ အခေါက်များစွာ သင်နာပါလျက် သဘောမမိ မသိနိုင်ဘဲ ရှိနေလေသည်။ သို့နှင့် တစ်နေ့သ၌ ဆရာကြီးသည် ဝေါပဒေဝအပေါ်၌ မျှော်လင့်ခြင်းပြတ်ကင်း၍ “ဝေါပဒေဝ သင့်မှာ လုံလောက်သော ဉာဏ်သဘောမရှိ၊ ငါမသင်ပြလိုပြီ” ဟု ပြောဆို နှင်ထုတ်လိုက်လေသတည်း။

ဝေါပဒေဝသည် စိတ်ပူဆွေးစွာဖြင့် အိမ်သို့ပြန်လာခဲ့ရာ လမ်းခရီးဝယ် မိမိကိုယ်ကိုမိမိ မုန်းတီးလာ၍ ‘ဤမျှ ဉာဏ်ပညာကင်းမဲ့သော ဤကိုယ်ကောင်ကို ရွက်ဆောင်နေရသဖြင့် အကျိုးမရှိ၊ သေခြင်းသည် ငါ့အတွက်မြတ်၏’ ဟု စဉ်းစားမိလေသည်။ ထို့ကြောင့် သူသည် ရေသို့ခုန်ဆင်းချခြင်းဖြင့် အသက်ကို စွန့်ရန် ရေစီးသန်သော မြစ်တစ်ခုသို့သွားလေ၏။ ထိုမြစ်၏ရေဆိပ်၌ အောက်သို့ဆင်းရန် ကျောက်လှေခါးတစ်ခု ရှိလေသည်။ ထိုကျောက်လှေခါးအထစ်တို့၌ ဝန်းဝိုင်းသော ချိုင့်ခွက်ငယ်တို့ကို ဝေါပဒေဝမြင်၍ ထိုအကြောင်းအရာကို သိလိုသောစိတ်သည် သူ့ကို ခေတ္တဆိုင်းငံ့စေလေသည်။ (ထိုအချိန်ကား - ‘ဝါစာဒေဝီ’ ၏ ချီးမြှောက်စောင့်မခြင်းကို ခံယူရအံ့သောအခါဖြစ်၍ ဝေါပဒေဝ၏ ဉာဏ်ပညာအလင်းရောင်တို့သည် ပွင့်လင်း ထွန်းသစ်စ ပြုလျက်ရှိနေလေပြီ)။

ထိုအချိန်တွင် မိန်းမ ၂-ယောက်၊ ၃-ယောက်တို့ ရေခပ်ရန် ရေဆိပ်သို့ ရောက်လာ၍ ထိုချိုင့်ငယ်တို့၌ ရေအိုးများကို ချထားကြလေသည်။ ထိုအခြင်းအရာကိုမြင်မှ “အိုးတင်ဖန်များသဖြင့် ကျောက်ခဲကျောက်တုံးပေါ်၌ ချိုင့် ခွက်လေသည်” ဟု အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက်၊ “အင်း အင်း မြေအိုး

ပွတ်တိုက်ဖန်များသဖြင့် ခက်မာလှသော ကျောက်ခဲ၌ပင် ချိုင့်ခွက် ပေါ်ထင်လာနိုင်လျှင် မည်မျှပင် ခက်ခဲသောစာဖြစ်စေကာ ငါ ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာအားထုတ်ပါက ဘယ်မှာမတတ်မြောက်ဘဲ ရှိရအံ့နည်း” ဟု အားတက်လျက် “သေတော့အံ့” ဟူသော သိမ်ဖျင်းသောဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပယ်ဖျက်ခါ၊ တဖန် ဆရာထံသို့ ချဉ်းကပ်ဝပ်စင်းပြီး တစ်ကြိမ်မျှ ထပ်မံသင်ကြားပေးပါရန် တိုးရှိုးတောင်းပန်လေသည်။

ဆရာ၏ ခွင့်ပြုခြင်းဖြင့် ဤအကြိမ်သင်ယူရာ၌ အထူးအားထုတ်သည်အားလျော်စွာ ‘ဝါစာဒေဝီ’ ၏ ချီးမြှောက်မစခြင်းကိုခံရ၍ ဉာဏ်ပညာပွင့်လင်းပြီးလျှင် နောက်ဆုံး၌ သူမတူတန်သောပညာရှိကြီး ဖြစ်လာလေသည်-ဟု စကားအစဉ် ရှိလေသည်။

ဝေါပဒေဝသည် အလွန်ကျယ်ဝန်းစွာသော ပါဏိနိသဒ္ဒါကျမ်းကြီးကို သင်ယူနေစဉ် “ဘယ်နည်းမျိုးဖြင့် အချိန်အနည်းငယ်အတွင်း သူငယ်တို့အား သဒ္ဒါပညာကို တတ်စေရပါမည်နည်း” ဟု ကြံစည်လေ့ ရှိလေသတတ်။ ထိုအကြံ၏ အကျိုးကား - ဤ‘မုဂ္ဂဗောဓ’ သဒ္ဒါကျမ်း ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းပင်တည်း။

ထိုမှတစ်ပါးလည်း ဝေါပဒေဝဆရာ၏ ပညာစွမ်းရည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဤဆိုလတ္တံ့သော စကားအစဉ်အဖွဲ့တည်းဟူသော အစေးသည် ထွက်လျက်ရှိလေ၏။

ဒျော် ဝီစဗ္ဗတိနေဝ၊ ပန္နဂပုရီ ဇေမါဟိနေဝါဘဝတ်
ယေနဲကေန ဝိဒုဗ္ဗတီ ဝသုမတီ မုချေန သင်္ချာဝတာမ်၊
သောယံ ဗျာကရဏာ ဏီဝဲက တရဏီ ဇွါတုယျံ စိန္တာမဏီ -
ဇီယာတ် ကောဝိဒ ဂဗိ ပဇိတ ပဝိး “ကြိ - ဝေါပဒေဝ” ကဝိး။
ဤဂါထာ၏အနက်ကို နိဿယအဆုံးမှာ ကြည့်လေ။

သက္ကတဘာသာနှင့် ပါဠိဘာသာ

သက္ကတဘာသာနှင့် ပါဠိ(မာဂဓ) ဘာသာတို့သည် လွန်စွာနီးစပ်၍ ယခု အခါ ပါဠိဘာသာ သဒ္ဒါ၊ အဘိဓာန်၊ ဆန်း၊ အလင်္ကာကျမ်းတို့သည် သက္ကတ ဘာသာကျမ်းများသာလျှင် မှီရာရှိကြလေသည်။ အချို့က သက္ကတဘာသာမှ မာဂဓဘာသာ ပေါက်ဖွားလာသည်ဟုဆိုကြ၍၊ အချို့က မာဂဓဘာသာမှ သက္ကတ ဘာသာ ပေါက်ဖွားသွားသည်ဟု ဆိုကြလေရာ၊ အမှန်ကိုလိုလားသူတို့သည် ၂- ဘာသာလုံးကို တတ်မြောက်အောင်သင်ယူပြီးလျှင် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် မိမိတို့၏ ဗဟုသုတ၊ ဝိစာရဏဉာဏ်ဖြင့် စိစစ်ဆုံးဖြတ်ထိုက်ပေသည်။

အထူးပြောလိုသည်ကား- အဋ္ဌကထာဆရာ၊ ဋီကာဆရာဖြစ်တော်မူ ကုန်သော အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ၊ အရှင်အာနန္ဒာ၊ အရှင်ဓမ္မပါလ-စသော ဇမ္ဗူဒိပ်သား မထေရ်မြတ်များ၊ အရှင်သာရိပုတြာ၊ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်၊ အရှင်သံဃရက္ခိတစသော သီဟိုဠ်ကျွန်းသား မထေရ်မြတ်များသည် သက္ကတဘာသာကို ကောင်းစွာတတ် မြောက်တော်မူကြ၍ သက္ကတဘာသာဖြင့်ပင် ကျမ်းဂန်များ ရေးသားစီရင်တော် မူနိုင်ရည် ရှိကြလေသည်။ ဤမြန်မာနိုင်ငံ၌လည်း သဒ္ဒနိတိဆရာ၊ အဘိဓာန်ဋီကာ ဆရာ၊ သီလက္ခန္ဓဋီကာသစ်ဆရာ-စသော ရှေးရှေးပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ထိုဘာသာကို တတ်မြောက်တော်မူကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ပါဠိဘာသာကို တတ်မြောက်အောင် သို့မဟုတ် လုံလောက်အောင် သင်ကြားပြီးသည်နောက် သက္ကတဘာသာကိုလည်း သင်ကြားသင့်ကြပေသည်။ ဤသို့အားဖြင့် မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်က သက္ကတကို တတ်မြောက်နားလည်ပါမှ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာဆရာတို့ ကိုးကားရေးသားဖော်ပြအပ်သော (လောကီ)သက္ကတကျမ်းလာ အသုံးအနှုန်းများနှင့် လွန်စွာအရေးကြီးသော သဒ္ဒါရေးဆိုင်ရာအဆုံးအဖြတ်တို့၌ မတွေ့မဝေ ကျနစွာ သိနိုင်နားလည်နိုင်မည် ဖြစ်လေသည်။

ပါဠိဘာသာကို တတ်မြောက်ပြီး သို့မဟုတ် အခြေရပြီးသူသည် သက္ကတ ဘာသာကို သူတစ်ပါးထံ အပင်ပမ်းခံ သင်ကြားဖို့မလို မှန်ကန်သန့်ရှင်းစွာ ရေးသား

ထားသော နိဿယကောင်းများကို ကြည့်ရှုလေ့လာခြင်းဖြင့်ပင် တတ်မြောက် နိုင်လေသည်။

သို့ဖြစ်၍ သက္ကတဘာသာကို လေ့လာသင်ကြားလိုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ အလွယ် တကူ ကောက်ယူကြည့်ရှုကာမျှဖြင့် နားလည် တတ်မြောက်ကြစေရန် ရည်သန် တော်မူလျက် “ကျေးဇူးရှင် အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရား” ရေးသားထားရှိတော် မူအပ်သော ကျမ်းပေါင်းများစွာတို့အနက် “ပါဠိတတ်ပြီး၊ သို့မဟုတ် အခြေရပြီး သက္ကတသင်ဦးစ” ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် အထူးသင့်လျော်သော “မုဂ္ဂဗောဓဗျာကရဏ်း (သဒ္ဒါ) ပါဠိနိဿယ၊ အမရကောဂ(အဘိဓာန်)ပါဠိနိဿယ၊ ဟိတောပဒေဓ (ပုံပြင်နိတိ)ပါဠိနိဿယတို့ကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။ ဤ ၃-စောင်မျှကို လေ့လာလိုက်လျှင် တစ်ပါးသော သက္ကတကျမ်းဂန်တို့ကိုလည်း လွယ်လွယ်နှင့် ပင် သက်ဝင်နိုင်ရန် လုံလောက်ပြီဖြစ်ပေသတည်း။ ၎င်းပြင် သဒ္ဒါရေးနှင့် သက် ဆိုင်ရာဝယ် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာဆရာကြီးတို့လက်သုံးပြုသော “ပါဏိနိ” သဒ္ဒါ ကျမ်းကြီးနှင့် အလွယ်တကူ တိုက်ဆိုင်ကြည့်ရှုနိုင်စေခြင်းငှာ “မုဂ္ဂဗောဓပါဠိ” ဌ သုတ်တို့၏အဆုံးအဆုံးတွင် ပါဏိနိသုတ်စဉ်ဂဏန်းများကို ညွှန်းပြထားရှိသည်ဖြစ်၍ တိုက်ဆိုင်ကြည့်ရှုဖြစ်ကြလိမ့်မည် ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။

သာသနာ ၂၄၈၂
မြန်မာ ၁၃၀၀ ကဆုန်လ

ဂုဏာလင်္ကာရ
အဘယာရာမ ရွှေဂူတိုက်၊ စိန်ပန်းရပ်၊
မန္တလေး။

အမရကောဓ နိဒါန်း

အမရကောသနိဿယ

ဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသသည် အမရသီဟဆရာစီရင်ခဲ့သော အမရကောသ သက္ကတအဘိဓာန်ကျမ်း၏ နိဿယကိုလည်း အဆုံးအဖြတ် အမှာ အထားနှင့်တကွ ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်းဦးအစဉ်-

- ၁။ ရတနု ကြယ နန္ဒမဿတျ၊ ဂြိမဒ္ဓုရုံစ ဝန္ဒနာမ်။
ကုဗေမရကဋတေ သင်္ခါ၊ ပြာယး မဟေဇ္ဇရာဂြိတာမ်။
- ၂။ ဂြိဇ္ဇာနဘိဝံပါစယ-ပူဇိယံဒျပိ ပဏ္ဍိတံး။
ဝိသ္ဗိဏ္ဏံဝိဟိတာဗျာချာ၊ တထာဂျာချာယတေ မယာ။

၁။ အဟံ= အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသဆရာငါသည်။ ရတနုကြယံ= ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာမြတ်သုံးဖြာကို။ နန္ဒမဿတျ၊ = ကျမ်းပြီးစီးကြောင်း ဆုတောင်း တောင့်တ ရှိခိုးဝတ်ချပြီး၍။ ဂြိမဒ္ဓုရုံ စ = ကျက်သရေအပေါင်း ထောင်သောင်းပြည့်စုံ ဝိသုဒ္ဓါရုံအကျော် ဆရာတော်မြတ်ကိုလည်း။ ဝန္ဒနာမ် = ခါခါကြိမ်ကြိမ် ဦးနှိမ်ဝပ် လျှိုး ရှိခိုးခြင်းကို။ ကဋတေ = ပြုပြီး၍။ အမရကဋတေ = အမရသီဟဆရာ ပြုစီရင် အပ်ခဲ့သော အမရကောဓကျမ်း၏။ ပြာယး = များသောအားဖြင့်။ မဟေဇ္ဇရာဂြိတာ = မဟေဇ္ဇရဋီကာနှင့် တွဲစပ်ရိုက်နှိပ်အပ်သော စာကိုယ်မူကို မှီထသော။ ဘာမံ = ဘာသာဋီကာ မြန်မာနိဿယည်းကို။ ကုဗေ = ရေးသားပြုပြင်စီရင်ပေအံ့။

၂။ ပူဇိ = ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော။ ပဏ္ဍိတံး = မာဂဓအရာပညာရှိကြီး ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော။ ဂြိဇ္ဇာနဘိဝံပါစယံ = သိရိဉာဏာဘိဝံသစသည် ခပ်နှိပ်တံဆိပ်ရအကျော် မောင်းထောင်ဆရာတော်တို့သည်။ ဝိသ္ဗိဏ္ဏံ = အမှာ အထား စကားရှည်သွယ် လွန်စွာကျယ်သော (လေးငါးခြောက်ဝက်ကျယ်သည်ကို ရည်သည်) ဗျာချာ = ဘာသာဋီကာမြန်မာနိဿယည်းကို။ ယဒျပိဝိဟိတာ = အကယ် ၍ကား စီရင်အပ်လေပြီ။ တထာပိ = သို့သော်လည်း။ (သတျ သံက္ခေပါထိာနံ =

အမှန်သို့လိုက် အကျဉ်းကြိုက်သူတို့၏။ အထံယ = အကျိုးငှာ။ မယာ = ငါသည်။
အာချာယတေ = မိန့်ဆိုပြန်ကြား ရေးသားအပ်ပြန်သတည်း။

၃။ အယုတ္တံ ယ ဒိဟ ပြောက္ကံ ပြမာဒေန တြမေနဝါ။
ဝစော မယာ ဒယာဝန္တံ သန္တံ သံခေါယန္တုတတ်။

၄။ ဂစ္ဆတံ သွလနံ ကွာပိ၊ ဘဝဇျေဝ ပြမာဒတံ။
ဟသန္တိ ဒုဇ်နာ သ္မတြ၊ သမာဒဝတိသဇ္ဇနာ။

၃။ ဣဟ = ဤအမရကောဂဘာသာဋီကာ၌။ ပြမာဒေနဝါ = သတိ
လွတ်ကင်း မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း။ တြမေဏဝါ = အထင်မှား
ယွင်း ဉာဏ်လည်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း။ ယတ်ဝစး = အကြင်စကားကို။
မယာ = ငါသည်။ ပြောက္ကံ = ဆိုမိရေးသားမိအံ့။ တတ် = ထိုသတိလွတ်ကင်း
ဉာဏ် လည်ခြင်းကြောင့် မှားယွင်းသောစကားကို။ ဒယာဝန္တံ = အမှန်လိုလား
သနားခြင်း ရှိကြကုန်သော။ သန္တံ = သိမြင်ကျိုးကြောင်း သူတော်ကောင်းတို့သည်။
သံခေါယန္တု = သုတ်သင် ပြင်ဆင်ကြစေသတည်း။

၄။ ကွာပိ = တစုံတရာမြေပြင်ကုန်းသာ၌လည်း။ ဂစ္ဆတာ = အေးအေး
သက်သာ သွားလာရသူတို့၏။ ပြမာဒတံ = သတိလွတ်ကင်း မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်။
သွလနံ = ချွတ်ချော်တိမ်းပါး လဲသွားခြင်းသည်။ ဘဝဇျေဝ = ဖြစ်သေးသည်သာ
တည်း။ တတြ = ထိုသို့ မတော်တဆလဲကျရာ၌။ ဒုဇ်နာ = စိတ်ထားသေးနပ် သူ
ယုတ် သူညံ့တို့သည်။ ဟသန္တိ = ပြောင်လှောင်အားရ ရယ်မောကြကုန်၏။ သဇ္ဇနာ =
ထောက်ထားခဲ့ညှာ လိမ္မာရင့်ပြီး လူကြီးလူကောင်းတို့သည်။ သမာဒဝတိ = ကူညီ
ဖေးမထူပေးကြကုန်၏။

ဟူသော သက္ကတဘာသာ ၄-ဂါထာပါ၌ နိဿယဖြင့် ဂန္ဓာရမ္မပြုတော်
မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းပြင်ကျမ်း၏အဆုံး၌လည်း။

အမရကောဓ နိဂုဓ်

၁။ ပယံလောစ္စ ဗဟုဝုချား၊ ဝိစာယိဂုရုဏာမတမ်။
အဂြုဓမ္မာဘိဝံ ဂေါဟမကံဝိမာသတာမုဒေ။

ဗဟူး = သံသ္မတ်, ဟိန္ဒီ, ဗင်္ဂလီ, အင်္ဂလိပ်အားဖြင့် အမျိုးမျိုးအစားစား များစွာကုန်သော။ ဝုချား = အဖွင့်ဋီကာ ဗျာချာနိဿယည်းတို့ကို။ ပယံလောစ္စ = ဝန်းကျင်ထက်အောက် မွေနှောက်ကြည့်ရှုပြီး၍။ ဂုရုဏာ = ကျောက်ထီးအတူ အလေးမူအပ် ရှေးဆရာမြတ်တို့၏။ မတံ = အလိုကို။ ဝိစာယိ = သင့်, မသင့်ကို ထောက်ချင့်စဉ်းစားပြီး၍။ အဂြုဓမ္မာဘိဝံဓ = အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသမည်သော။ အဟံ = ငါမထေရ်သည်။ ဣမာ = ဘာသာဋီကာ သညာတင့်ဆန်း မြန်မာနိဿယည်း ကျမ်းကို။ သတာ = ပညာလိုလား သူတော်အများတို့၏။ မုဒေ = နှစ်သက်အားရ ဝမ်းသာခြင်းငှာ။ အကံဝိ = အားထုတ် ပြုပြင်ရေးစီရင်ပြီ။

၂။ သာစ စာသရိပါဝဗ္ဗေ၊ ဝဲဂါခသျှာဒျပက္ခတော်။
ဒွိတိယေ ဝါသရေသော်မေ၊ သမာပ္ပာ ပရိပူဏိတး။

သာစ = အမရကောဓ နာမတင့်ဆန်း အဘိဓာန်ကျမ်း၏မှီငြမ်းပြုရာ ထိုဘာသာဋီကာသည်ကား။ စာသရိပါဝဗ္ဗေ = ၉-ပြည်ထောင်သားတို့ ခိုက်ရန် ပွားလစ် ၁၂၇၆-ခုနှစ်၌။ (စာ-သ-ရိ-ပု = အက္ခရာသင်္ချာ) ဝဲဂါခသျှာ = ဗုဒ္ဓဘာသာ သူတော်စွာပေါင်း ရက်ကောင်းတွေ့ကြုံ နှောင်းကဆုန်လ၏။ အာဒျပက္ခတော် = တက်ထွန်းပေါ်စ ဆန်းပက္ခ၌။ ဒွိတိယေ = ၂-ရက်မြောက်ဖြစ်သော။ သော်မေ ဝါသရေ = ဆင်မင်းရက်မြတ် အကြတ်နေ၌။ ပရိပူဏိတး = ပြည့်စုံချောမောစွာ။ သမာပ္ပာ = ဆုံးခန်းတိုင်ရောက် ပြီးမြောက်လေသည်။

၃။ အာလောကန္တာမပိဂုန-ဗုဇားညွယမာနာသွတာဝါတ်။
ဒေါမံတျကာ လဝမပိ၊ ဂုဏး ဘူရိဝဒ္ဓါ ဝယန္တူ။

သွတာဝါတ် = ပယောဂမလိုက်ပင်ကိုယ်အားဖြင့်။ ညွယမာနာ = စိတ်ထား မြင့်မြတ် ချီးမွမ်းအပ် ချီးမွမ်းထိုက်ကုန်သော။ အပိဂုနဗုဇား = သူတစ်ပါးကျေးဇူးမဲ့ကို

ကဲ့ရဲ့ဂုံးချော အပြစ်မပြောတတ်ကုန်သော ပညာရှိတို့သည်။ အာလောကာန္တာ = ကမ္ဘာလောက အဆုံးသို့ကျအောင်။ ဒေါမံ = မြင်အပ် ကြားအပ် မသင့်မြတ်သော အပြစ်ဒေါသကို။ တျကာ = စွန့်ပစ်ဖုံးအုပ် အပြစ်မလုပ်ပူ၍။ လဝမပိ = မပြောပလောက် ဗိန္ဒုပြောက်မျှလည်းဖြစ်သော။ ဂုဏံ = ချီးမွမ်းသင့် ချီးမွမ်းထိုက်သော ဂုဏ်သတင်းကို။ ဘူရိဝတ် = ပိုမိုကဲမောက် မြေကြီးလောက်။ ဘာဝယန္တူ = ချဲ့ထွင်ပြောကြား တိုးပွားကြစေကုန်သတည်း။ ဟူသော သက္ကတဘာသာ ၃-ဂါထာပါဠိနိဿယဖြင့် ကျမ်း၏မှီရာစသည်ကို ဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းနိဿယကို ၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်က စာကူးစက်ဖြင့် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ရာ မဂ္ဂဇင်း ဆိုက်စာမျက်နှာ ၅၀၆-မျက်နှာ ရှိလေသည်။ အလွန်ကောင်းသော နိဿယ ဖြစ်ရာ သက္ကတပညာရှင်လုပ်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်သည် မလွဲမသွေ ကြည့်ရှုလေ့လာသင့် သည်။

အမရကောသနိဿယော၊ အနူနော သမ္ပုဏ္ဏော ဘဝေ။
 သက္ကတသုတေသီနံ သော၊ ပတိရူပေါနုစ္ဆဝိကော။

ပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာကျမ်း သုတ်သင်ပြင်ဆင်တော်မူခြင်း

အေ-ဒီ ၅-ရာစုနောက်ပိုင်း သို့မဟုတ် အေ-ဒီ ၆-ရာစုရှေ့ပိုင်းတွင် ပေါ်ထွန်းခဲ့သော ဥဒါနအဋ္ဌကထာ၊ ဣတိဝုတ္တကအဋ္ဌကထာ၊ ဝိမာနဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ၊ ပေတဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ၊ ထေရဂါထာအဋ္ဌကထာ၊ ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာ၊ စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာ၊ နေတ္ထိအဋ္ဌကထာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ၊ ဒီဃနိကာယဋီကာ၊ သံယုတ္တနိကာယဋီကာ၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယဋီကာ^၁၊ နေတ္ထိဋီကာ၊ အဘိဓမ္မာအနုဋီကာတို့ကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့သော အရှင်ဓမ္မပါလသည် ဖွင့်ဆိုစီရင် တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသသည် ဖော်ပြပါ မဇ္ဈိမ နိကာယဋီကာကိုလည်း ကြီးမားသောလုံ့လဝီရိယ၊ ထက်မြက်သော ဉာဏ်ရည် ဉာဏ်သွား စွမ်းပကားဖြင့် သုတ်သင်ပြင်ဆင်တော်မူခဲ့လေသည်။

^၁ ယင်းဋီကာသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ အင်္ဂုတ္တိရီဋီကာကိုထောက်၍ အင်္ဂုတ္တိရီဋီကာဟောင်းဟု တွင်သည်။

ယင်းဋီကာမှာ ပဌမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ၊ တတိယတွဲအားဖြင့် ၃-တွဲရှိသည်။ ယင်းဋီကာ
၏အဆုံး၌-

ဣတိ ရတနာပုဏ္ဏနဂရေ ပစ္ဆိမဒိသာဘာဂေ သုမာပိတမဘယာရာမ
မဇ္ဈဝသတာ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသာဘိဓာနေန မဟာထေရေန သုဝိသောမိတာ စေဝ
အဘိသင်္ခတာ စ ပဏ္ဍာသဋီကာ။

၁။ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသေန၊ အဘယာရာမဝါသိနာ။
သမာနိယညဂန္ဓေတိ၊ အပနေတွာမိကံ ပဒံ။

၂။ ဦးဌာနဉ္စ ပူရေတွာ၊ သုသောမိတာဘိသင်္ခတာ။
ပဏ္ဍာသဋီကာသကလာ၊ မြေဗ္ဗဝသေ ဝနာလယေ။

၃။ အစွာကုလာ စ ဋီကာသာ၊ တသ္မာညေဟိ သမာနိယ။
ခလိတံ ပုန သောဓေဇ္ဈ၊ နော စေ ဂဏှန္တု ပဏ္ဍိတာ။

၄။ သောဓနေ စေဟနာလတ္ထံ၊ သောမိတံ ကိဉ္စိ ပေါတ္ထကံ။
သောဓေသိ သဗလာ တေန၊ သဖလံ မမ ဇိဝိတံ ။

၅။ အတိဝဗျာကုလေ လောကေ၊ ရဋ္ဌာ ကုလေဝ ကာလကေ။
သောဓေသိ ဗျာကုလံ ဋီကံ၊ သောဓေယျံ ဣသမာကုလန္တိ။

ဟူသော စုဏ္ဍိယဂါထာ ၂-မျိုးရော စမျှစကားစုဖြင့် သုတ်သင်ပြင်ဆင်သူ၊
သုတ်သင်ပုံအခြင်းအရာ သုတ်သင်၍ ပြီးစီးချိန်စသည်တို့ကို ဖော်ပြတော်မူခဲ့လေ
သည်။ ဆဋ္ဌသံဂါယနာ ဋီကာသံဂါယနာတင်သည့်အခါ ဆရာတော်၏ ပြင်ဆင်ချက်
မူကို ကျမ်းညွှန်းစသည် ဖော်ပြညွှန်းဆို ထပ်မံသုတ်သင်၍ ရိုက်နှိပ်သံဂါယနာ
တင်တော်မူခဲ့ကြကုန်၏။

ပဏ္ဍာသဋီကာနိဒါန်းဟောင်း

ယင်းပဏ္ဍာသဋီကာကျမ်းများကို ရန်ကုန်မြို့ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်တွင်
ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ရိုက်နှိပ်စဉ်က ဝိသုဒ္ဓါရုံဂဏဝါစကအဖွဲ့က အောက်ပါ ပါဠိဘာသာ
နိဒါန်းကို ရေးသားဖော်ပြခဲ့လေသည်။

ဝိညာပန မိဒံ နိဒါနံ

ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊

ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊

သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ (သාරိတ္တိံ)

ဣမိဿာ “လီနတ္ထပ္ပကာသိနိယာ” နာမ မဇ္ဈိမနိကာယဋီကာယာဘိ သင်္ခတ္တုနော “အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ ဂန္ဓာဇ္ဈက္ခ၊ ရွှေကျင်နိကာယ ဥက္ကဋ္ဌမဟာနာယက ဓမ္မသေနာပတိ” ယုပါဓိနော အဘယာရာမိက မဟာထေရ ဝရဿာယ မုပ္ပတ္တိကထာ သမာသတော။

ထေရော ဟိ မြင်းခြံသမ္ဗုတေ နဂရေ ဗလုံဂါမေ စတ္တာလီသာမိကဒွိသတ သဟဿမေ ဂေါစရ၊ သာကဓေ ဗမဝဿေ ဖဂ္ဂုနမာသဿေကဒသမေ ရဝိဝါရေ ဇာတော ဥုမဇ္ဈုနာမကဿ မာတုလမဟာထေရဿ သန္တိကေ တိဝဿိကောဝ ဒါရကော ပဏ္ဍရင်္ဂပရိဗ္ဗာဇကဘာဝေန ပဗ္ဗဇိတော ဟုတွာ သိက္ခိတဗ္ဗေ သိက္ခာဂန္ဓေ သုကရေန သိက္ခိတွာ ဒသဝဿိကကာလေ အဂ္ဂေါ နာမ သာမဏေရော အဟောသိ၊ တတော မာတုလတ္ထေရဿေဝ သန္တိကေ ပရိပုဏ္ဏဝိသတိဝဿော မြင်းခြံနဂရေ ပါကဋံ သာသနသောဓကံ ဦးဝေနာမကံ ကိုးဆောင်မဟာထေရ မုပဇ္ဈိကတွာ ဥပသမ္ဗုန္ဓော ရေစကြိုဆရာတော်တိ စ ပခုက္ကူဆရာတော်တိ စ ပါကဋံသ “ဂန္ဓ” မဟာထေရဝရဿ သန္တိကေ ပရိယာပုဏ္ဏိတဗ္ဗံ ပရိယတ္တိံ ပရိယာ ပုဏ္ဏိတွာ မန္တလေးနဂရေ တသ္မိံ တသ္မိံ မဟာရာမေ ပဏ္ဍိတေ ပယိရုပါသိတွာ သတ္တသဋ္ဌာမိကဒွိသတသဟဿမေ သာကေ ပရိယတ္တိသာသနဟိတသမိတိယံ ဟေဋ္ဌိမေ ဌာနေ သဗ္ဗဂ္ဂေါ သဗ္ဗပ္ပထမော ဇယပ္ပတ္တော အဟောသိ။ သတ္တတိမိက ဒွိသတသဟဿမေ ပန သံဝစ္ဆရေ ရွှေကျင်နိကာယ ဓမ္မသေနာပတိနော “ဝိသုဒ္ဓါစာရကဝိဓဇိပတိ သီရိပဝရ မဟာဓမ္မရာဇာမိရာဇဂုရု” နော မဟာထေရ ဝရဿ သန္တိက မာဂန္ဓာ ပရိယတ္တိံ ဝိသေသတော သက္ကတဘာသံ ဝိနယပိဋက မဘိဓမ္မပိဋကဉ္စ နိမ္မလံ နိဂ္ဂန္တိကံ နိက္ခိလံ ကတွာ ပုန ရုဂ္ဂဏှိ။

ပရိယတ္တိသာသနဟိတသမိတိယံ ဥပရိမေ ဓမ္မာစရိယဋ္ဌာနေ စ သဗ္ဗဂ္ဂေါ သဗ္ဗပထမောဝ ဇယပ္ပတ္တော “အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယော” ဣစ္စုပါမိကော အဟောသိ။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမိကထေရဝရေန စာယံ “ဝိသုဒ္ဓါရုံ ပဌမဓမ္မဝါစက ဂန္ဓာဇ္ဈာ၊ ဝိသုဒ္ဓါရုံမဟာနာယက” ဌာနန္တရေသု ဌပိတော။ ရဋ္ဌသာမိကေဟိ စ ရာဇူဟိ “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတော” တိ သက္ကတော ပူဇိတော သမ္ပတော စ သကလ ရွေ့ကျင်နိကာယိကေန သံဃေန “ရွေ့ကျင်နိကာယဥက္ကဋ္ဌ မဟာနာယက ဓမ္မသေနာပတိ” တိ။

မဇ္ဈိမဒေသေ (အိန္ဒိယရဋ္ဌေ) ဗာရာဏသိနဂရံ ဂန္ဓာ ကေဝသံ ဝသိတွာ သက္ကတဘာသံ ပုန ရူပစိနောသိ။ လင်္ကာဒီပံ ဂန္ဓာ ဝိသုဒ္ဓါရာမေ ဒွိဝသံ ဝသိတွာ သီဟဋ္ဌဘာသံ ပရိစိနန္တော သာသန ကိစ္စမကာသိ။

မောဂ္ဂလ္လာနဝုတ္တိယာ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာယ စတ္တဗျာချာနံ ဘာသာဋီကံ သဂ္ဂန္တိပဒဝိနိစ္ဆယံ ဝိညုပ္ပသံသနိယမပေါရာဏိကမကာသိ၊ အညာ စာနေကာနိ မုဂ္ဂဗောဓ၊ ကာတန္တဗျာကရဏ၊ အမရကောသ၊ မေဃဒူတ ရယုဝံသဟိတော ပဒေသ၊ မောဂ္ဂလ္လာနပဋိကာသဋီကာ၊ သမ္ပန္တိန္ဒာ၊ တဋီကာဒီနံ နိဿယပ္ပကရဏာနိ။

မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမေ သုဝဏ္ဏဝတီပိဋကမုဒ္ဒါယန္တသာမိကာနံ ဦးလှဖေ၊ ဒေါကြင် ဒမ္ပတီနံ ပုတ္တဿ စ မောင်ဘရှင်နာမကဿ သုဝဏ္ဏဝတီ ဣဋ္ဌ ကာလယေ ဝသိ။

ရွှေဂူဓညယန္တသာမိကာနံ “ဦးမင်း ဒေါဝင်း” တိ ပါကဋ္ဌာနံ သေဋ္ဌိနံ လက္ခာမိက ဓနပရိစ္စာဂေနာဘိသင်္ခတေ အဘယာရာမနာမကေ အာရာမေ စေဝ မော်လမြိုင်နဂရေ ဒါယသာမိကေဟိ “ဦးဖိုးတန် ဒေါကြင်မြိုင်” ဒမ္ပတီဟိ ပုတ္တေန စ မောင်မောင်စောနာမကေန ကာရိတေ အဘယာရာမဂ္ဂိတေယေဝ အာရာမေ စ သာသနကိစ္စ မကာသိ။

ယုဒ္ဓကာလေ ပန တျာမိကတိသတသဟဿမေ မြမ္မဝဿေ မင်းကွန်း ပဗ္ဗတေ နိဗ္ဗေရ (ရန်ကင်း) နာမကေ အာရာမေ စစ်ကိုင်းပဗ္ဗတေ ဝိပဿနာ

ဂန္ဓာရာမေ စ ဝသန္တေန ကောသလ္လာဘိဝံသတ္ထေရ သဟာယေန မဇ္ဈိနိကာယဿ
သံယုတ္တနိကာယဿ စ ဋီကာယော ဗျာကုလာယော ပရိသုဒ္ဓါ ကတာ။ ဝုတ္တဉ္စိ
ထေရေန-

- ၁။ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသေန၊ အဘယာရာမဝါသိနာ။
သမာနိယညဂန္ဓေဟိ၊ အပနေတွာဓိကံ ပဒံ။
- ၂။ ဦးဌာနဉ္စ ပူရေတွာ၊ သုသောဓိတာဘိသင်္ခတာ။
ဋီကာ မဇ္ဈိနိကာယေ၊ မြေဗ္ဗဝသေ ဝနာလယေ။
- ၃။ အစွာကုလာ စ ဋီကာယံ၊ တသ္မာ ညေဟိ သမာနိယ။
ခလိတံ ပုန သောဓေန္တု၊ နော စေ ဂဏှန္တု ပဏ္ဍိတာ။
- ၄။ သောဓနေ စေတနာလတ္ထံ၊ သောဓိတံ ကိဉ္စိ ပေါတ္ထကံ။
သောဓေသိ သဗလာ တေန၊ သဖလံ မမ ဇီဝိတံ။
- ၅။ အတိဝ ဗျာကုလေ လောကေ၊ ရဋ္ဌာကုလေဝ ကာလကေ။
သောဓေသိ ဗျာကုလံ ဋီကံ၊ သောဓေယျံ က္လေသမာကုလန္တိ။

အညာပိ စာနေကာ ပါဠိယဋ္ဌကထာဋီကာ သုဒ္ဓိကတာ မုဒ္ဓါပေတွာ ပါကဋီ
ကရိဿာမာတိ ဦးဖိုးတန်အာဒိဟိ ခနပတိဟိ ပတိပညာတာ။

ပဉ္စာဓိက တိသတ သဟာဿမေ ပန မြေဗ္ဗဂေါစရေ ဖုဿမာသဿ
တတိယဒိဝသေ သာယနေ တိဃဋီကာ ကာလေ ဒိဝသဉ္စာရိကမကာသိ။ ဝုတ္တဉ္စိ-

- (က) တံ ဘန္တေ သုပိနံ သစ္စံ၊ ယံ ပဿိ ရတ္တိယံ ပုရာ။
နိဗ္ဗာယိ ဇောတယံ ထေရော၊ ထေရော နော ပုန ရာဂတောတိ။
- (ခ) အာနန္ဒော မောဂ္ဂလ္လာနော နော ကဿပေါ နော နုသင်္ကီယော။
အဂ္ဂေါပိ ဓမ္မတံ နာတိ-ဝတ္ထော ဝတ္တာမ ဒုဗ္ဘဂါ။
- (ဂ) အဘယော သဘယော သံဃ-ရာဇာပါသိ အနိဿရော။
သေနာပတိ ပရာဇိတော၊ အဟောဟော ဂတိ လောကိယာ။

- (ဃ) သာသနော နော မဟာယောဓော၊ ပတိတော မစ္စုပါတိတော။
ဟောတဗ္ဗ မရနာမေဟိ၊ သူရ သူရေဟိ သာသနော။
- (င) သူရော ဒါနိ တိရောဘူတော၊ ဇလံ တိတယသာသနော။
သူရော ပုနော ပုနော စန္ဒော၊ ပုနောဠုသုနုဘန္တုခေတိ။

ဝေရိက္ခယာဝါယံ ရန်ကုန် မဟာရာဇောနိယံ မဟာဗုဒ္ဓဘတ္တိကသမိတိ
ယေဟိ မဟာဥပါသကေဟိ ဣမိဿာ သံယုတ္တနိကာယဋီကာယ စ မဟာဓမ္မပါလ
တ္ထေရ ရစိတာနံ ထေရေန သုသောမိတဘာဝံ၊ သကလသ္မိပ္ပ သာသနော ကေနစိ
ပါမုဒ္ဒိတဘာဝံ ဥတ္တာ သုပရိသုဒ္ဓပဏ္ဍေန မုဒ္ဒါပေတွာ ပါကဋီကတာ၊ အယံ ဟိ
သမိတိဗဟုကာရာ၊ မြေဗုဒ္ဓဿ သမုနောမေတိ၊ သိရိ ဝဗ္ဗေတိ။ ဣမသ္မိ ယေဝ
ရဋ္ဌေ ပစ္ဆန္ဒာနေသု အညသ္မိ စ ရဋ္ဌေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနံ ဇောတေတိ၊ တတ္ထ
တတ္ထ သာသနသောဓက ပေသေတွာ။ ပိဋကယတ္တာ စ ဂုဏ္ဏရာ ဝိသေသတော
ကေနစိ အမုဒ္ဒိတပုဗ္ဗာ မုဒ္ဒါပေတွာ ပါကဋီကတာ။ ဣမာ စ မဇ္ဈိမနိကာယဿ
သံယုတ္တနိကာယဿ စ ဋီကာယော ကေနစိ အမုဒ္ဒိတပုဗ္ဗာ ဓမ္မမဇ္ဈိမသာသု
သယမာနာ ဗျာကုလာ ဟုတွာ ဌိတာ ထေရေန သောမိတာ ဗောမိတာတိ။
(မန္တလေးဝိသုဒ္ဓါရုံ၊ ၁၀-ဒု-၄-၂ရက်နေ့။)

ပုံနှိပ်ခြင်းမှတ်တမ်းတင်

ပဏ္ဏာသဋီကာများကို ပုံနှိပ်လုပ်ဆောင်ရာ၌ သမိုင်းမှတ်တမ်းကိုလည်း
သိဟိုဠ်ကျွန်းဇာတိ ပါဠိဆရာ ဆရာဉာဏ်က-

- ၁။ အာစရိယ ဓမ္မပါလတ္ထေရေန ထိရဗုဒ္ဓိနာ။
ပဏ္ဏာသဋီကာ ရစိတာ၊ ယာ လိနတ္ထပကာသနီ။
- ၂။ သာ ကာလန္တရသဉ္စာတ ဒေါသေဟာသိ သမာကုလာ။
ယသ္မာ တသ္မာ န သာဓေတိ၊ ဟိတံ ဓမ္မတ္ထကာမိနံ။

- ၃။ သာ သော ကိတ္တိသေသတ္တံ၊ ဂတေန သုဒ္ဓဗုဒ္ဓိနာ။
မဟာထေရေန အဘယာ-ရာမိကေန ဝိသောဓိတာ။
- ၄။ မဟာသေဋ္ဌိ ဝရံ ကတွာ၊ ဆာဦးသွင် ဣတိ ဝိသုတံ။
ယာ ပတိဋ္ဌာပိတာ အတ္တိ၊ ဗုဒ္ဓသာသနိကာ သဘာ။
- ၅။ သာ သော “ဒါနိ ရာဇုနံ၊ သောဂတာနံ အဘာဝတော။
ရက္ခိတဗ္ဗံ သမဂ္ဂေဟိ၊ အမေဟိ သာသနံ” ဣတိ။
- ၆။ စိန္တေတွာ ပေသယိတွာ၊ နေကသာသနသောဂကေ။
ကရောတိနေကဒေသေသု၊ ဗုဒ္ဓသာသနသောဓနံ။
- ၇။ တထေဝ ဓန စာဂေန၊ ဂန္ထ မုဒ္ဒါပနာဒိနာ။
ပရိဿမေန မဟတာ၊ အနုဂ္ဂဏှတိ သာသနံ။
- ၈။ ပဋိစ္စာယာစနံ တဿာ၊ မုဒ္ဒါပနမကာသဟံ။
ကတွာ သုဝိသဒံ ဋီက-မိမံ ထေရေန သောဓိတံ။
- ၉။ တထာပိ ခလိတာ နတ္ထိ၊ ဣတိ ဝတ္ထု နယုဇ္ဇတိ။
ပမာဒေနာဝသိဿန္တိ၊ တသ္မာ ဧဝံ ဝဒေမသေ။
- ၁၀။ ယဒေတ္ထ ဒိဿတေ ကိပ္ပိ၊ ခလိတံ အဝိသောဓိတံ။
ဂဏှဋ္ဌ တံ ယထာပါဋ္ဌံ၊ ဝိစာရေတွာ ယောနိသော။

ဟူသော ၁၀-ဂါထာပါဋ္ဌဖြင့် ဖော်ပြခဲ့လေသည်။

သံယုတ္တဋီကာကို သုတ်သင်ပြင်ဆင်တော်မူခြင်း

သာရတ္ထပကာသိနိမည်သော သံယုတ္တဋီကာယ် အဋ္ဌကထာ၏အဖွင့် သံယုတ္တဋီကာကိုလည်း သုတ်သင်ပြင်ဆင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းဋီကာ၏အဆုံး ဌ်လည်း-

ဣတိ ရတနာပုဏ္ဏနဂရေ ပစ္စိမဒိသာတာဂေ သုမာပိတမဘယာရာမမဇ္ဈာ

ဝသတာ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသာဘိဓာနေန မဟာထေရေန သုဝိသောမိတာ စေဝ
အဘိသင်္ခတာ စ သံယုတ္တဋီကာ-

အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသေန၊ အဘယာရာမဝါသိနာ။
သမာနိယညဂဇ္ဇေဟိ၊ အပနေတွာမိကံ ပဒံ။

စသော စကားရပ်တို့ဖြင့် သုတ်သင်သူ၏နိဂုံးကိုဖော်ပြတော်မူခဲ့လေသည်။
သံယုတ္တဋီကာမှာ ဆဋ္ဌသံဂါယနာခေတ် ဋီကာသံဂါယနာတင်စဉ်က ဆရာတော်၏
ကော်ပီမူကို ပြင်ဆင်ကျမ်းညွှန်း၍ ရိုက်နှိပ်ခဲ့လေသည်။ ထိုစဉ်က ဤစာပြုသူသည်
သံယုတ္တဋီကာကိုလည်း ပြင်ဆင်ကျမ်းညွှန်းခဲ့ရလေသည်။

ဝိနယဝိနိစ္ဆယပါဌ်

ဝိနယဝိနိစ္ဆယပါဌ်မှာ ဂါထာပေါင်း ၃၁၈၃-ဂါထာဖြင့် တန်ဆာဆင်၍
ခမ်းနားလှသည့် ပဇ္ဇမယကျမ်းကြီးဖြစ်လေသည်။ ယင်း ဝိနယဝိနိစ္ဆယပါဌ်ကျမ်းကြီး
ကို သာသနာသက္ကရာဇ် ၉၀၀-ကျော်စလောက်တွင် ပေါ်ထွန်းခဲ့သော အဘိဓမ္မာ
ဝတာရအဋ္ဌကထာ၊ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယပါဌ်၊ ရူပါရူပဝိဘာဂပါဌ်၊ ဗုဒ္ဓဝံသဋ္ဌကထာစသည့်
ကျမ်းများကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့သည့် မဟာကဝိအရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တ ပြုစီရင်တော်မူခဲ့
သည်။ အရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တသည် ယင်းဝိနယဝိနိစ္ဆယကျမ်းကြီးဖြင့်ပင် မဟာကဝိဘွဲ့ကို
ဆွတ်ခူးခဲ့လေသည်။ အရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တသည် ကျမ်းဦး၌-

- ၁။ ဝနိတွာ သိရသာ သေဌံ၊ ဗုဒ္ဓမပ္ပဋိပုဂ္ဂလံ။
ဘဝါဘာဝကရံ ဓမ္မံ၊ ဂဏဉ္ဇေဝ နိရင်္ဂဏံ။
- ၂။ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခူနီနဉ္စ၊ ဟိတတ္ထာယ သမာဟိတော။
ပဝက္ခာမိ သမာသေန၊ ဝိနယဿဝိနိစ္ဆယံ။
- ၃။ အနာကုလမသံကိဏ္ဍံ၊ မဓုရတ္ထပဒက္ကမံ။
ပဋျဘာဝကရံ တေံ၊ ပရမံ ဝိနယက္ကမေ။

၄။ အပါရံ ဩတရန္တာနံ၊ သာရံ ဝိနယသာဂရံ။
ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခူနီနဉ္စ၊ နာဝါဘူတံ မနောရမံ။

၅။ တသ္မာ ဝိနယနပါယံ၊ ဝိနယဿဝိနိစ္ဆယံ။
အဝိက္ခိတ္တေန စိတ္တေန၊ ဝဒတော မေ နိဗောဓထ။

ဟူသော ၅-ဂါထာဖြင့် ရတနတ္ထယပဏာမ၊ ကရဏပွကာရ၊ ပကရဏ ပယောဇဉ်၊ ပဋိညာဉ်၊ ဥယျောဇဉ် စသည်တို့ကို ဖော်ပြ၍ ဂန္ဓာရမ္မပြုတော်မူခဲ့လေ သည်။ ကျမ်း၏အဆုံး၌-

“ဣတိ တမ္ပပဏ္ဍိယေန ပရမဝေယျာကရဏေန တိပိဋကနယဝိဝိ ကုသလေန ပရမကဝိဇနဟဒယပဒုမဝန ဝိကသနကရေန ကဝိဝရဝသဘေန ပရမရတိကရဝရမဓုရဝစနဂ္ဂါရေန ဥရဂပုရေန ဗုဒ္ဓဒတ္တေန ရစိတောယံ ဝိနယ ဝိနိစ္ဆယော”ဟူသော စုဏ္ဍိယစကားရပ်ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဝိနယဝိနိစ္ဆယပါဌ်ကို သုတ်သင်ပြင်ဆင်တော်မူခြင်း

ဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသသည် ဖော်ပြပါ ဝိနိစ္ဆယပါဌ်ကို ပေမှူး ယူတော်မူ၍ သီဟိုဠ်မှစသော မူအစောင်စောင်အဖွင့်ဋီကာ၊ အခြားဝိနည်းဆိုင်ရာ ကျမ်းဂန်များနှင့် တိုက်ဆိုင်သုတ်သင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်ပြင်ဆင်ခဲ့ သည့် လက်ရေးစာမူကိုမူတည်ထား၍ ၁၃၂၃-ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ပုံနှိပ်တိုက်က ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။

ဝိနယဝိနိစ္ဆယောပိ၊ ထေရိန္ဒေန သုသောဓိတော။
ထေရဿ ဥဿာဟော သောတိ၊ ကာမဉ္စိ သဖလော ဘဝေ။

ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယပါဌ်

ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယပါဌ်ကိုလည်း မဟာကဝိဗုဒ္ဓဒတ္တပင် အရှင်သံဃပါလထေရ် တောင်းပန်သဖြင့် ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ အရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တသည် ကျမ်းဦး၌-

- ၁။ သဗ္ဗသတ္တုတ္တမံ ဝီရံ၊ ဝနိတွာ သိရသာ ဇိနံ။
ဓမ္မဉ္စာဓမ္မဝိဒ္ဓံသံ၊ ဂဏမင်္ဂဏနာသနံ။
- ၂။ ယော မယာ ရစိတော သာရော၊ ဝိနယဿ ဝိနိစ္ဆယော။
တဿ ဒါနိ ကရိဿာမိ၊ သဗ္ဗာနုတ္တရမုတ္တရံ။
- ၃။ ဘဏတော ပဌတော ပယုဉ္ဇတော၊
သုဏတော စိန္တယတော ပနုတ္တရံ။
ပရမံ အဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓိဝဗ္ဗနံ၊
ဝဒတော မေ နိရတာ နိဗောဓထ။

ဟူသော ၃-ဂါထာဖြင့် ရတနတ္တယပဏာမ စသည်ဖော်ပြ၍ ဂန္ဓာရမ္မ ပြုတော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းကျမ်းမှာ ဂါထာ ၉၇၀-ရှိသည်။ ကျမ်း၏အဆုံး၌-

ရစိတော ဗုဒ္ဓဒတ္တေန၊ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဝိမတာ။
သုစိရဋ္ဌိတိကာမေန၊ သာသနဿ မဟေသိနော။

အစရှိသော ၁၀-ဂါထာပါဌ်၊ ဣတိ တမ္ပပဏ္ဍိယေန-အစရှိသော စုဏ္ဍိယ စကားရပ်ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသသည် ဖော်ပြပါ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယကျမ်းကိုလည်း ပေမူမှ ကူးယူသုတ်သင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်၏ သုတ်သင်ပြင်ဆင်ပြီးမှုများကို ဆဌသံဂါယနာအကျိုးတော်ဆောင် ဆရာတော်အရှင်ဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသ ထံမှရယူ၍ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့မှ ရိုက်နှိပ်ခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ကြောင်း-

ဣမေသံ ပန ဒွိန္ဒံ ဂန္ဓာနံ သံသောဓနေ စေဝ မုဒ္ဓါပနေ စ မန္တလေးနဂရေ
အဘယာရာမဝိဟာရတော လဒ္ဓံ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတောပါမိနာ အဘယာရာမိကေန
အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသတ္ထေရဝရေန သုဠု သောဓိတံ ပဏ္ဍေသု ဟတ္ထလိခိတံ ပဓာနံ
ကတွာ သီဟဠပေါတ္ထကာဒိဝိဒေသိယပေါတ္ထကေဟိ စေဝ တဋ္ဌိကာဟိ စ ပုနပျုနံ
သံသန္ဓေန္တာ မဟတာ ပရိဿမေန ဆဌသင်္ဂီတိဝိသောဓကမဟာထေရဝရာ
ဝိသောဓနမကံသု-စသည်ဖြင့် နိဒါန်း၌ဖော်ပြခဲ့လေသည်။

ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယော ပိ၊ ထေရိန္ဒေန န သုသောဝိတော။
ထေရဿ ဟိ ပရက္ကမော၊ ကေန္တံ သဖလော ဟိ ခေါ။

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာပါဌ်

သာသနာသက္ကရာဇ် ၁၇၀၀-ကျော်တွင် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ပေါ်ထွန်းခဲ့သော ဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ၊ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ဋီကာ စသည့် ကျမ်းပေါင်း များစွာတို့ကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့သော အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏တပည့် သီဟိုဠ်ပညာရှင် အရှင်ဝါစိဿရသည် အရှင်သုမင်္ဂလသာမိ၊ အရှင်ဗုဒ္ဓမိတ္တ၊ အရှင်မဟာကဿပ ထေရ်တို့နှင့် ဓမ္မကိတ္တိ၊ ဝါဏိဘောဏု-စသော ဥပါသကာတို့၏ တောင်းပန်ခြင်းကြောင့် ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာကျမ်းကြီး ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်းဦး၌-

အာဒိစ္စဝံသမ္ပရပါတဘူတံ၊ ဗျာမပ္ပဘာမဏ္ဍလဒေဝစာပံ။
ဓမ္မမ္ပုနိဇ္ဈာပိတပါပဃမ္ပံ၊ ဝန္ဒာမဟံ ဗုဒ္ဓ မဟမ္ပုဝန္တံ။

စသော ၁၉-ဂါထာဖြင့် ရတနတ္ထယပဏာမ၊ အဘိယာစက၊ ပဋိညာဉ် စသည်တို့ကို ပြည့်စုံစွာဖော်ပြ၍ ဂန္ဓာရမ္မပြုတော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်း ကျမ်းကြီးကိုလည်း အဘယာရာမဆရာတော်သည် ပေမုမှူးကူးယူ၍ သုတ်သင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဋီကာ

သီဟိုဠ်ပညာရှင် အရှင်ဝါစိဿရမထေရ်သည်ပင်လျှင် ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဋီကာကိုလည်း-

- ၁။ ဒေဝါတိဒေဝံ သုဂတံ၊ ဒေဝဗြဟ္မိန္ဒဝန္နိတံ။
ဓမ္မဉ္စ ဝဋ္ဋုပစ္ဆေဒံ၊ နတွာ ဝဋ္ဋုတိတံ ဂဏံ။
- ၂။ ဝန္ဒနာမယပုညေန၊ ကမ္မေန ရတနတ္ထယေ။
ဆေတွာ ဥပဒ္ဒဝေ သဗ္ဗေ၊ အာရဘိဿံ သမာဟိတော။

၃။ ထေရေန ဗုဒ္ဓဒတ္တေန၊ ရစိတဿ သမာသတော။

သံဝဏ္ဏနမသံကိဏ္ဍိ၊ ဥတ္တရဿ ယထာဗလံ။

ဟူသော ၃-ဂါထာဖြင့် ရတနတ္တယပဏာမ၊ ပဋိညာဉ်တို့ကိုဖော်ပြ၍ ဂုဏ္ဏာရမ္မပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းဋီကာ ၂-စောင်ကို ၁၃၂၄-ခုနှစ်တွင် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ပုံနှိပ်တိုက်က ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ရာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာမှာ ရွှင်ဆိုက် စာမျက်နှာ ၉၇၀-မျက်နှာရှိ၍ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဋီကာမှာ စာမျက်နှာ ၁၂၉- ရှိလေသည်။ ယင်းဋီကာများကို ရိုက်နှိပ်စဉ်က ယခင်က စာအုပ်အဖြစ် မရိုက်ဖူး သဖြင့် ဆဋ္ဌသံဂါယနာအကျိုးတော်ဆောင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်ဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသ ၏ ကျေးဇူးပြုချက်အရ ဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ၏ ပြင်ဆင်သည့် စာမူ များကို ကိုယ်ထည်ပြု၍ ပြင်ဆင်သုတ်သင် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်ကြောင်း ယင်းဋီကာများ နိဒါန်း၌-

အယဉ္ဇ ဋီကာ ဣမသ္မိံ မရမ္မရဋ္ဌေ ဒေသန္တရေသု ဝါ န တာဝ မုဒ္ဒါပိတာ ဟောတိ၊ တဿ ဣမိဿာ ဋီကာယ သံသောဓနေ မန္တလေးနဂရေ အဘယာ ရာမဝိဟာရတော လဒ္ဓံ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတောပါဝိဝရေန အဘယာရာမိကေန အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသတ္ထေရဝရေန သံသောဓိတံ ပဏ္ဍေသု ဟတ္ထလိခိတမူလံ ပဓာနံ ကတွာ ဝိနယဋ္ဌကထာဒီဟိ စ သံသန္ဓေန္တာ မဟတာ ပရိဿမေန ဆဋ္ဌသံဂီတိ ဝိသောဓကမဟာထေရဝရာ ဝိသောဓနမကံသု-ဟု လာရှိလေသည်။

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ စ၊ ဥတ္တရဝိနိစ္ဆယဋီကာ ပရာ။
သံသောဓိတာံ အဂ္ဂဓမ္မာ-ဘိဝံသေန သုဓိတိမာ။

ပဉ္စိကာဋီကာကို သုတ်သင်ပြင်ဆင်တော်မူခြင်း

သီဟိုဠ်ကျွန်း(သီရိလင်္ကာ)၌ သာသနာသက္ကရာဇ် ၁၇၈၀-ခုနှစ်တွင် ကျော်ကြားသော သုဗောဓာလင်္ကာရပါဠိ-စသော ကျမ်းပေါင်းများစွာတို့ကို ပြုစီရင် တော်မူခဲ့သော အရှင်သံဃရက္ခိတသည် မောဂ္ဂလ္လာန်ပဉ္စိကာအဖွင့် သာရတ္ထဝိလာ သိနီမည်သော ပဉ္စိကာဋီကာကိုလည်း-

၁။ ဝိဇ္ဇာဓနဿ သမနုဿရဏမ္ပိ ယဿ၊
ပညာဝိသုဒ္ဓရတနာနယနေကဟေတု။
တံ ဓမ္မရာဇမမလုဇ္ဇလကိတ္တိမာလံ၊
သာမောဒမာဒရမယေ ဟဒယေ နိဓာယ။

၂။ လဒ္ဓမ္ပဟောဒယ မဟာဒယ(သမ္ပသာဒါ)။^၁
သုတ္တ(ာဒိ)သက္ကတဂုဏံ ရတန(ဒွယဉ္စ)။^၂
(ယာ ပဗ္ဗိကာ) ဂုရုဝရပ္ပ (ဘဝါတျဂ္ဂါဟာ)။^၃
တံ သာဓု သိဿဇေန မဇ္ဇဝဂါဟ ယာမ။

၃။ ဇယတိဟ မဟာပညော၊ သော မောဂ္ဂလ္လာယနော မုနိ။
ယဿ သာဓုဂုဏုဗျူတ-ကိတ္တိ သဗ္ဗတ္ထ ပတ္ထဋ္ဌာ။

ဟူသော ၃-ဂါထာဖြင့် ဂုဏ္ဍာရမ္ပပြု၍စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်း၏ အဆုံး၌လည်း-

- ၁။ သဗ္ဗဒါ သုဘဒါယိတ္တာ၊ သတ္တာနန္တနိသေဝိတေ။
ပသတ္ထေန္တတ္ထသညာယ၊ ပညာတေ သုတသညိတေ။
- ၂။ စာဂဝိက္ကမပညာနုဒ္ဓယာဒိဂုဏသာလိနာ။
သုတသေနာမိနာထေန၊ ကာရိတေ ဝသတာ သတာ။
- ၃။ ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပေ၊ ဝိဟာရေ သာဓုဂေါစရေ။
မနောနုက္ကလေ ယောဂီနံ၊ ဝရေ ဝိက္ကမသုန္ဒရေ။
- ၄။ ထေရေန ရစိတာ သာယံ၊ သာသနဇ္ဇောတနတ္ထိနာ။
ဋီကာ ဂုရုပဒမ္ဘောဇရဇော မတ္ထကသေဝိနာ။

- ၁။ ဇေသော (ပေါ်ထွက်)။
- ၂။ တွယ်တာ (ပေါ်ထွက်)။
- ၃။ ဟ ပါ တျ ဂါယာ (ပေါ်ထွက်)။

၅။ ဗဟုဿုတာနံ ဝိညုနံ၊ ပရမတ္ထာဝဂါဟိနံ။
ပဝတ္တတု စိရံ စေတော-ရဗ္ဗယန္တိ နိရန္တရံ။

၆။ ယေသံ န သဗ္ဗိတာ ပညာ၊ နေကသတ္ထန္တရောစိတာ။
သမ္မောဟဗ္ဘာဟတာဝေတေ၊ နာဝဗုဇ္ဈိ ကိဗ္ဗိပိ။

၇။ ကိန္တေဟိ ပါဒသုဿုသာ၊ ယေသံ နတ္ထိ ဂုရုနိဟ။
ယေ တပ္ပါဒရဇောကိဏ္ဍာ၊ တေဝ သာဓူဝိဝေကိနော။

၈။ ပုညေန သတ္ထရစနာဇနိတေန တေန၊
သမ္ပုဒ္ဓသာသနဝရောဒယကာရဏေန။
လောကာမိသေသုပိ ကိလေသမလာ အလဂ္ဂေါ၊
သမ္ပုဒ္ဓသာသနဝရောဒယမဝစရေယံ။

၉။ ယေနန္တတန္တရတနာကရမ္မန္တနေန၊
မန္တာ စ လောလ္လသိတဉာဏဝရေန လဒ္ဓိ။
သာရမတာတိ သုခိတာ သုခယန္တိ စညေ၊
တေ မေ ဇယန္တိ ဂုရဝေါ ဂုရဝေါ ဂုဏောဟိ။

၁၀။ ဋီကာယော ဝိနယာဒိနံ ဝိရစယိ ယော ကဏ္ဍဘူသာပရော။
ဝိညုနံ ဇိနသာသနာမလမတီသောကာသိ စာနာကုလံ။
သန္တောသက္ကမနောမကမနော သမ္ဘာဝနိယော မဟာ၊
သာမိ မေ ဂုရုပုဂံဝေါ ဝိဇယတေ သာရိသုတောယံ ဘုဝိ။

၁၁။ ရာဇာ ဝိက္ကမဗာဟု ဗာဟိတရိပူ တာတွဿ လောကိဿရော၊
သမ္ပိတ္တာနိဟနော တိသီဟဠပတီ သောယံ မဟာဝိက္ကမော။
နိဗ္ဗိတော ဝိဇယာဒိဗာဟု ဝိဇယိ သော အာသိ လင်္ဂီသရော၊
တံ နိဿာယ ဖလံ စိရာယ ဖလတံ စေတံ သတံ သန္တတံ။

ဟူသော ၁၁-ဂါထာပါဌ်ဖြင့် အကြောင်းအရာ ပြည့်စုံစွာဖော်ပြ၍ နိဂုံး
အုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသသည် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ပေဖြင့်တည်ရှိသော ဖော်ပြပါ မောဂ္ဂလ္လာန်ပဋိကာဒီကာကို ၁၂၉၅-ခုနှစ်တွင် သီဟိုဠ်အက္ခရာမှ မြန်မာ အက္ခရာသို့ အပြီးသတ်ရေးတင်တော်မူ၍ သုတ်သင်ပြင်ဆင်တော်မူခဲ့လေသည်။ သုတ်သင်ပြင်ဆင်ခြင်း၏ အကြောင်းအရာဖော်ပြ နိဂုံးကိုလည်း-

- ၁။ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသေန၊ အဘယာရာမသာမိနာ။
ပဋိကာဝဏ္ဏနာဘူတာ၊ သာ သာရတ္ထဝိလာသိနီ။
- ၂။ မြေဗ္ဗက္ခရာမာရောပေတွာ၊ ဝိသောစေတွာ ယထာဗလံ။
သင်္ကယဗျဝဟာရေန၊ တိထိဝသုကရိန္ဒုနာ။
- ၃။ ယုတ္တေ ဝသေ လင်္ကာဒီပါ၊ သရဋ္ဌမာဟတာ ပုန။
ဘာသပ္ပဒီပကာတန္တ-ကာသိကာပဋိကာဒီဟိ။
- ၄။ သံသန္တိတွာ ဝိစာရေတွာ၊ ဝါစေတွာ စ ပုနပုနံ။
ဦနာဝိကာဒိ ဒေါသာနိ၊ အပနေထွာ သိနေသိနေ။
- ၅။ သုဒ္ဓဋ္ဌကေ စ ဝသေသာ၊ ပါပိတာ ပကတိဋ္ဌိတိ။
သုဒ္ဓါသုဒ္ဓံ ဒသေန္တိ၊ သောစေတု ပါဌသုဒ္ဓိယာ။

ဟူသော ၅-ဂါထာပါဌ်ဖြင့် ဖော်ပြတော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းမောဂ္ဂလ္လာန်ပဋိကာ ဒီကာပါဌ်ကို ဆရာတော်မရှိသည့်နောက် ၁၃၁၇-ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လတွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ဇေယျမိတ်ဆွေပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ရွှင်ဆိုက် စာမျက်နှာ ၂၈၆-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

**မုဂ္ဂဗောဓနှင့် စာဏကျနီတိပါဌ်
သုတ်သင်ပြင်ဆင်တော်မူခြင်း**

မုကုန္တံ သစ္စိဒါနန္တံ၊ ပြဏိပတျ ပြဏိယတေ။
မုဂ္ဂဗောဓံ ဝျာကရဏံ၊ ပရောပကဒတယေ မယာ။

ဟူသော ဂန္ထာရမ္မဖြင့်စတင်၍ ဝေါပဒေဝဆရာ စီရင်ရေးသားအပ်သော မုဂ္ဂဗောဓက

ဗျာကရဏ်းပါဠိနှင့်-

နာနာ ဓါသြောဒ္ဓါတံ ဝကျေ၊ ရာဇနီတိ သမုစ္စယမ်။

သင်္ဂီဇ မိဒံ ဓါသြ၊ စာဏကျံ သာရသံဗြဟမ်။

ဟူသောဂါထာဖြင့် စာဏကျပုဏ္ဏား စီရင်အပ်သော နီတိကိုလည်း သုတ်သင်
တော်မူ၍ ၁၃၀၀-ပြည့်နှစ် စာကူးစက်ဖြင့် ရိုက်နှိပ်စေတော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမဆရာတော် လက်ကိုင်ပြုသောကျမ်းများ

ဆရာတော်လက်ကိုင်ပြုသော ကျမ်းများကိုလည်း ဆရာတော်ကဲ့သို့
စွယ်စုံပညာရှင် လုပ်လိုသူတို့ အတုယူနိုင်ရန် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

- ၁။ သီဟိုဠ်မူအဘိဓာန်နိဿယ၊
- ၂။ သီဟိုဠ်မူမောဂ္ဂလ္လာန်ပဋိကာ
- ၃။ ဝိရိတသန္ဓ ခေါ် သီဟိုဠ်မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ၊
- ၄။ မောဂ္ဂလ္လာန်ပဋိကာ၏ ဂဏ္ဍိပုဒ်ဖြစ်သော သီဟိုဠ်မူပဋိကာပဒီပ၊
- ၅။ ပဒသာဓန၏ အဖွင့် ဗုဒ္ဓိပ္ပသာဒနိဋ္ဌိကာ၊
- ၆။ ပါဏိနီအဖွင့်မဟာဘာဿ၊
- ၇။ ပါဏိနီသုတ်နှင့်ကာသိကာဝုတ္တိ၊
- ၈။ ကာသိကာဝုတ္တိအဖွင့်ဖိနိန္ဒုဗုဒ္ဓိဗျာသ ခေါ် ကာသိကာဝိဝရဏ
ပဋိကာ၊
- ၉။ ကာသိကာဝုတ္တိအဖွင့် ကာသိကာဗျာချာပဒမဇ္ဇရီ၊
- ၁၀။ ကောမုဒိ သုံးကျမ်း (သိဒ္ဓါန္တကောမုဒိ၊ တတုပေမိနိဋ္ဌိကာ၊ ငြိပ္ပဏီ)
- ၁၁။ သိဒ္ဓါန္တ ကောမုဒိ၏ ဗာလာ မနောရမာဋ္ဌိကာ၊
- ၁၂။ ကဝိကပ္ပဒ္ဓုမ သက္ကတအဘိဓာန်ကျမ်း၊
- ၁၃။ သဒ္ဓကပ္ပဒ္ဓုမသက္ကတအဘိဓာန်ကျမ်း၊
- ၁၄။ ဝါစသုတျ သက္ကတအဘိဓာန်ကျမ်း၊
- ၁၅။ နျာယဒဿနနှင့် ယင်းအဖွင့်နျာယဘာဿ၊

- ၁၆။ ယောဂဒဿနသုံးကျမ်း၊
ယောဂဒဿန၊ ဝိသေသိကဒဿန၊ သာချဒဿန
- ၁၇။ ဝေဒန္တသာရ၊
- ၁၈။ သဗ္ဗဒါဿနသင်္ဂဟ၊
(စာရိဗက၏ လောကာယတအယူစသည်ကို ပြရာဖြစ်သည်။)
- ၁၉။ ယတိဓမ္မသင်္ဂဟ၊
- ၂၀။ ပိဋကတ်သုံးပုံ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ-စသည်တို့ဖြစ်ကုန်၏။

မူလဋီကာနှင့် အနုဋီကာ

မူလဋီကာနှင့် အနုဋီကာကိုပြင်ဆင်တော်မူခဲ့ခြင်းအတွက် အလွန်မှ ကျေးဇူးများပေသည်။ မူလဋီကာကျမ်းပြုဆရာတော်သည် စာပေအရာ၌ သရဖူဆောင်းတတ်မြောက်ခဲ့သည်။ သင်္ချာအရာ၌ ယှဉ်ပြိုင်သူရှားလောက်အောင် နိုင်နင်း၏။ အနက်အဓိပ္ပါယ်အများအပြားကို သဒ္ဒါအနေအထားနည်းနည်းနှင့် ကျဉ်းကျဉ်းရေးလေ့ရှိ၏။ အဓိပ္ပါယ်ကို တိုက်ရိုက်ဖြောင့်ဖြောင့်မရေးလိုပဲ သွယ်ဝိုက်၍ရေးတတ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် မူလဋီကာသည် ကျမ်းခက်အဖြစ် သာသနာ၌ကျော်ကြားခဲ့သည်။ မူလဋီကာကိုဖွင့်ကြသော အနုဋီကာဆရာတော်သည်လည်း မူလဋီကာရေးနည်းကို အတုယူ၍ရေးသားဖွင့်ပြန်ရာ အနုဋီကာလည်း မလွယ်လှပေ။ ဆရာတော်သည် ယင်းသို့အခက်ဆုံး ထိပ်ခေါင်ကျမ်း ၂-စောင်ကို ပြင်ဆင်တော်မူခဲ့သည်။ ဋီကာသံဂါယနာတင်၍ စာမူများကို ပုံနှိပ်လုပ်ဆောင်သောအခါ ဆရာတော်ပြင်ပြီးမှုများနှင့် တိုက်ဆိုင်ရသဖြင့် တန်ဖိုးမမှန်းနိုင်သော ကျေးဇူးဥပကာရကို ရရှိခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်ပြင်ဆင်ခဲ့ပုံမှာ ခဲဖြင့်ဘေးဖက်မှ ထင်မြင်ချက်ကို အကြောင်းတို့ကို ပြ၍ ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ တစ်ခါတစ်ခါ သာဓကပါဠိများကိုလည်း ညွှန်းတော်မူတတ်သည်။ ထိုစဉ်က ဤသာသနာဝင်ရေးသူမှာ ကျမ်းညွှန်းတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရရာ ဆရာတော်၏စာမူများကိုလည်း အားကိုးခဲ့ရလေသည်။

၁၇-ခဏ်းကမ္မဝါစာ

ဆရာတော်သည် ရဟန်းသံဃာတော်တို့ တွေ့ကြုံ ဆောင်ရွက်ရမိဖြစ်သည့် ကံကြီး၊ကံငယ်များ ဆောင်ရွက်ရာ၌ ကမ္မဝါစာနှင့်စပ်၍ သံသယကုက္ကုစွရှင်းလင်းစွာ ရွတ်ဖတ်တော်မူကြရန်အလို့ငှာ ၁၇- ခဏ်းကမ္မဝါစာကိုလည်း သုတ်သင် တည်း ဖြတ်၍ သာသနာ၌ တည်ရစ်စေတော်မူခဲ့သည်။ ယင်းကမ္မဝါစာ ၁၇-ခဏ်းမှာ-

- ၁။ ဥပသမ္ပဒဓဏ္ဍာ၊
- ၂။ ကထိနဓဏ္ဍာ၊
- ၃။ သီမာဓဏ္ဍာ၊
- ၄။ ဥပေါသထာဂါရဓဏ္ဍာ၊
- ၅။ ကပ္ပိယဘူမိသမ္ပုတိဓဏ္ဍာ၊
- ၆။ ကုဋိဝတ္ထုဩလောကနဿမ္ပုတိဓဏ္ဍာ၊
- ၇။ အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒမာနတ္တယာစန၊
- ၈။ အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒအဟ္တာန် အဟ္တာနယာစန၊
- ၉။ အဂ္ဂသမောဓာန် ပရိဝါသယာစန၊
- ၁၀။ အဂ္ဂသမောဓာန် မာနတ္တယာစန၊
- ၁၁။ အဂ္ဂသမောဓာန် အဟ္တာနယာစန၊
- ၁၂။ မိဿကသမောဓာန် ပရိဝါသယာစန၊
- ၁၃။ မိဿကသမောဓာန် မာနတ္တယာစန၊
- ၁၄။ မိဿကသမောဓာန် အဟ္တာနယာစန၊
- ၁၅။ သုဒ္ဓန် ပရိဝါသယာစန
- ၁၆။ သုဒ္ဓန် မာနတ္တယာစန၊
- ၁၇။ သုဒ္ဓန်အဟ္တာနယာစန တို့ဖြစ်သည်။

ကမ္မဝါစာ၏ အဆုံး၌လည်း -
ဥပသမ္ပဒကမ္မာနံ၊ သီမာ ပေါသထဂါရကံ။
ကပ္ပဘူမိကုဋိဝတ္ထုဩလောကနဿမ္ပုတိ။
အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒာယော စေဝ၊ တယော စဂ္ဂသမောဟိတာ။

တယော မိဿကသမောဓာနာ၊ သုဒ္ဓန္တောစ တယော ဣတိ။
 ကမ္မဝါစာ သတ္တရသ၊ ခဏ္ဍတောယံ ဝိသောဓိတော။
 အဘယာရာမတ္ထေရေန၊ အဘယာရာမ ဝါသိနာ။
 -ဟူသော ၃-ဂါထာဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဖော်ပြပါအခဏ်းတို့သည် သာသနာတော်၌ မကြာခဏ ပြုလုပ်ရသော သံဃကံဆိုင်ရာအခဏ်းတို့ဖြစ်ကုန်သည်။ ယင်းအခဏ်းတို့၌ ဆိုင်ရာကမ္မဝါစာတို့ကို အတိမ်းအပါးမရှိအောင် ပြင်ဆင်သုတ်သင်တော်မူခဲ့ရာ သာသနာ၌ ကျေးဇူးများ လှပေသည်။ ဤသည်လည်း ကြီးမားမွန်မြတ်သည့် သာသနာပြုလုပ်ငန်းကြီးဖြစ် လေသည်။

အခြားစာပေလုပ်ငန်းများ

အဘယာရာမဆရာတော်၏ အခြားလုပ်ငန်းတို့လည်း မြားမြောက်စွာလှ ကုန်၏။ မုဂ္ဂဗောဓဗျာကရဏ်း၊ စာဏကျနီတိ-စသည့်ကျမ်းတို့ကို ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းဆိုင်ရာအဆုံးအဖြတ် မြားမြောက်စွာတို့ကို ရေးပေးရခြင်း၊ အရပ်ရပ်မှ မေးသမျှ ပုစ္ဆာမေးခွန်းပြဿနာတို့ကို ဖြေဆိုရခြင်း စသည့် လုပ်ငန်းတို့လည်း အနုပွကမ်းပင်ဖြစ်ကုန်၏။ ယင်းလုပ်ငန်းတို့ကို စာရေးသူကုန်စင်အောင် မပြုနိုင်သည် သာ၊ ဤ၌ပြသည်ကား အမြွက်မျှသာဖြစ်ပါသည်။

အလောင်းတော်ဗောဓိသတ်

ကျေးဇူးရှင် အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ကျမ်းဂန်ရေးသား ရသော ကောင်းမှုကုသိုလ်များနှင့် အခြားကုသိုလ် ကောင်းမှုအမျိုးမျိုးကြောင့် ပကတိသာဝက၊ မဟာသာဝက၊ အဂ္ဂသာဝကအမျိုးမျိုးဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်ကျွန်းငူသို့ လှမ်းတက် လိုတော်မမူပါချေ။ စင်စစ်မှာမူကား ၂၄-သင်္ချေ ကုဋေ ၆၀- ဗိုလ်ခြေ ၁-သိန်း တွက်ကိန်းများလှသည့် ဝေနေယျတို့ကို နိဗ္ဗာန်အောင်မြို့ ဆောင်ပို့တော် မူပြီးမှ ကိုယ်တော်လည်း နိဗ္ဗာန်အောင်ချာ ပြည်ကြီးဝင်စံတော်မူမည့် ပုဂ္ဂိုလ်မှန် လှကြောင်း အောက်ပါမောဂ္ဂလ္လာန်နိဂုံးစကားရပ်ဖြင့် ထင်ရှားပေါ်လွင်လှပေသည်။

နေတ္ထမုဟမ္ပိ ကဝိလဒ္ဒယသံ ဓနံ ဝါ၊
ဂန္ဓေနနေန သုကတေန မယာ ပရတ္တံ။
ယံ ပတ္တမေတ္ထ ကုသလံ တဒိဒမ္ပိ ဟေတု၊
သဗ္ဗညုတာယ မမ ဟေဿတုနာဂတမ္ပိ။

မယာ= ငါသည်။ ပရတ္တံ= သူတစ်ပါးတို့၏အကျိုးငှာ။ သုကတေန= ကောင်းစွာပြုစီရင်အပ်သော။ အနေန ဂန္ဓေန= ဤကျမ်းဂန်ဖြင့်။ ကဝိလဒ္ဒယသံ ဝါ= ပညာရှိတို့သည် ရအပ်သော အခြံအရံအကျော်အစောကိုသော်လည်းကောင်း။ ဓနံ ဝါ= ဥစ္စာကိုသော်လည်းကောင်း။ အဟမ္ပိ= ငါသည်လည်း။ နေတ္ထမိ= အလိုမရှိ။ ဧတ္ထ= ဤကျမ်းဂန်ပြုစုရာ၌။ ယံ ကုသလံ= အကြင်ကုသိုလ်ကို။ မယာ= ငါသည်။ ပတ္တံ= ရအပ်ပြီ။ တဒိဒမ္ပိ= ထိုကုသိုလ်ထူးသည်လည်း။ (ပိ-သဒ္ဓါဖြင့် တစ်ပါးသော ကုသိုလ်တို့ကိုလည်း ယူ) အနာဂတမ္ပိ= နောင်ကာလ၌။ မမ= ငါ၏။ သဗ္ဗညု တာယ= အရာခပ်သိမ်းကို အဟုတ်အမှန် သိသောဉာဏ်၏။ ဟေတု= အကြောင်း သည်။ ဟေဿတု= ဖြစ်ပါစေသတည်း။ ဖြစ်လတ္တံ့သတည်း။

တွဲဖက်ရွှေကျင်သာသနာပိုင် တင်မြောက်ခံရခြင်း

၁၂၉၄-ခုနှစ်၊ ပဉ္စမအကြိမ်မြောက် ရွှေကျင်ဂိုဏ်းလုံးဆိုင်ရာ သံဃအစည်း အဝေးကြီးက အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီးကို တွဲဖက် ရွှေကျင်နိကာယဥက္ကဋ္ဌမဟာနာယက ဓမ္မသေနာပတိ တင်မြောက်တော်မူကြသဖြင့် ဆန္ဒ၊ ဒေါသစသည့် အဂတိတရား မလားမရောက် ယင်းတာဝန်ကို သက်ဆုံး တိုင် ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့လေသည်။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်

ဆရာတော်၏ ဂန္ဓဝါစကဂုဏ်၊ ဂန္ဓကာရကဂုဏ်၊ ဂန္ဓဝိသောဓကဂုဏ်၊ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဂုဏ်-စသည်တို့ကို ယုံကြည်သဖြင့် ထိုစဉ်က ပြည်ပိုင်မင်းတို့က ဆရာတော်အား ၁၂၉၅-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆုတ် ၂-ရက်နေ့တွင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို လေးစားကြည်ဖြူ ကပ်လှူကြလေသည်။

ကျောက်စာဝန်တော်စိန်ခိုက များစွာကြည်ညိုခြင်း

သုဓမ္မာသာသနာပိုင်ဆရာတော်ကြီးက ရွှေကျင်ဂိုဏ်းအပေါ် မကျေနပ်၍ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်ကို ရွှေကျင်ဂိုဏ်းဝင်များအား မပေးရန်ကန့်ကွက်ခဲ့သတတ်။ သို့သော် ကျောက်စာဝန်တော်စိန်ခိုသည် အဘိဓာန်နိဿယကို တွေ့မြင်ရသဖြင့် ကိုယ်တော်တိုင် အဘယာရာမတိုက်သို့ လာရောက်စုံစမ်းပြီး အဘယာရာမဆရာတော်အား အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော် လှူဒါန်းရန် ထောက်ခံခဲ့သည့်အတိုင်း ၁၂၉၅-ခုနှစ်တွင် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခြင်းဖြစ်သည်။

ဖော်ပြခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း စာပေလုပ်ငန်းကြီး၌ ဤမျှစူးစိုက်၍နေသော ဆရာတော်သည် ဖော်ပြပါဘွဲ့များကို အလိုမရှိရိုးမှန်သော်လည်း ကြိုးပမ်းပြုလုပ် ထမ်းရွက်ခဲ့သောအမှုကိစ္စလုပ်ငန်းတို့၏ အရှိန်အစက်က လှုံ့ဆော်ပေးသည်ဖြစ် ရကား အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်စသည်ကို လက်ခံတော်မူလေသည်။

ကိဉ္ဇာပိ သော မဟာထေရော၊ အနိစ္စံ ဥပါဓိမ္ပိ စ။
တထာပိ စောဒိတော ပုဗ္ဗ-ကမ္မေန အဂ္ဂဏှိ သုဓီ။

မော်လမြိုင် အဘယာရာမတိုက်သို့

မော်လမြိုင်မြို့ တောင်ဝိုင်းကြီးနှင့် တောင်ဝိုင်းကလေးအကြား၌ မော်လမြိုင် မြို့ ခိုင်းဝန်ကွင်း သစ်သူဌေး ဦးဖိုးတန်နှင့် သူဌေးကတော် ဒေါ်ကြင်မြိုင်တို့သည် အဘယာရာမဆရာတော် သီတင်းသုံးရန်အလို့ငှာ ဥယျာဉ်ခြံကြီးတစ်ခုကို ဝယ်ယူပြီးလျှင် တံသိန်းကျော်အကုန်ခံ၍ ၂-ထပ်တိုက်ကြီးဆောက်လုပ်၍-

အမှာကံ အာရာမော ဘန္တေ၊ သောဘနော ရာမဏေယကော။
ဂမနာဂမနသမ္ပန္နော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇိတာနုလောမကော။
အနုကမ္မာယ အာရာမံ၊ တယိဒံ ရာမဏေယျကံ။
အသံကိဏ္ဍံ မနုဿေဟိ၊ ပဋိဂ္ဂဏှ ယတိဿရ။

အရှင်မြတ်ဘုရား- တပည့်တော်တို့ဆောက်လုပ်ထားသော အရံဗိမာန်သည် တင့်တယ်လည်း တင့်တယ်လှပါသည်။ မွေ့လျော်ဘွယ်လည်း ကောင်းလှပါသည်။

မြို့နှင့်လည်း သွားဖို့လာဖို့ ပြည့်စုံလုံလောက် ကောင်းမွန်လည်း ကောင်းမွန်ပါသည်။ ဘုရားသားကျော် ရဟန်းတော်အရှင်မြတ်တို့အား လျော်လျောက်ပတ်ပါသည်။ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီး၏ ဦးစီးဥက္ကဋ္ဌသံဃရာဇာ အရှင်သူမြတ်ဘုရား ဒကာ၊ ဒကာမ လူများစွာတို့နှင့်လည်း မရောနှော မစပ်သွယ်သော ဓမ္မလျော်ဖွယ် ကောင်းလှပါ သည်။ ဤကျောင်းဗိမာန်အရံကို အလှူခံတော်မူပါဟု မြွက်ကြားလျှောက်ထား လှူဒါန်းသဖြင့် ဆရာတော်သည် အလှူခံတော်မူပြီး အဘယာရာမတိုက်-ဟု အမည်မှည့်ခေါ်ခဲ့သည်။ ၁၃၀၂-ခုတွင် ဖော်ပြပါ မော်လမြိုင်အဘယာရာမတိုက်၌ ဝါကပ်တော်မူ၍ ရဟန်းကိစ္စနှစ်စုရ၌ အားသစ်တော်မူခဲ့သည်။

မဟာစည်ဆရာတော်နှင့် အရှင်ရေဝတတို့ ဆည်းကပ်လေ့လာခြင်း

အဘယာရာမဆရာတော် မော်လမြိုင် အဘယာရာမတိုက်၌ သီတင်းသုံး တော်မူ၍ သက္ကတကျမ်းစာများကို ပို့ချတော်မူစဉ် ယခုသာသနာ၌ လွန်စွာကျော် ကြားတော်မူသော မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ထိုစဉ်က တောင်ဝိုင်း ကလေးဆရာတော်အဖြစ်ဖြင့် အဘယာရာမဆရာတော်အထံ၌ နည်းခံတော်မူ ခဲ့သည်။

၎င်းပြင် တပည့်ဟောင်းဖြစ်ဘူးသော မော်လမြိုင် ရွှေကျင်နိကာယ မဟာမြိုင်ဆရာတော်အရှင်ရေဝတတို့သည်လည်း မကြာမကြာ ဆရာတော်ထံ ဆည်းကပ်၍ ပြဿနာအရပ်ရပ်ကို မေးလျှောက်၍ ဗဟုသုတဆည်းပူးလေသည်။

မင်းကွန်း ရန်ကင်းချောင်၌ သီတင်းသုံးတော်မူခြင်း

မော်လမြိုင် အဘယာရာမတိုက်၌ တစ်နှစ်တာမျှ သီတင်းသုံးတော်မူပြီး နောက် ၁၃၀၃-ခုနှစ်တွင် မန္တလေး အဘယာရာမတိုက်သို့ ပြန်ကြွတော်မူပြီး မကြာမီ ဒုတိယစစ်ဘေးဒဏ်ကို တိမ်းရှောင်ရင်း အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ စည်ရှင်ဆရာ တော် အရှင်ကောသလ္လာဘိဝံသနှင့်တူ မင်းကွန်း ရန်ကင်းချောင်၌ ခေတ္တ သီတင်း သုံးတော်မူလေသည်။ ယင်းချောင်၌ သီတင်းသုံးစဉ် စည်ရှင်ဆရာတော်နှင့်အတူ ပဏ္ဍာသဒ္ဓိကာများ ပြင်ဆင်သုတ်သင်လေသည်။

**စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ဝိပဿနာချောင်း၌
သီတင်းသုံးတော်မူခြင်း**

ထို့နောက် မကြာမီ မြန်မာပြည်ကို ဂျပန်များအုပ်စိုး၍ ဗြိတိသျှတို့က ကောင်းကင်မှ လေကြောင်းထိုးစစ်ဆင်ပြန်ရာ မြို့ကြီးပြကြီးများပို၍ အပျက်အစီးများ လှသည်။ သို့နှင့်ပင် အဘယာရာမဆရာတော်နှင့် စည်ရှင်ဆရာတော်တို့သည် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးသို့ ပြောင်းရွှေ့သီတင်းသုံးတော်မူကြသည်။ အဘယာရာမဆရာ တော်မှာ ဝိပဿနာဓနဖြူချောင်၌ သီတင်းသုံး၍၊ စည်ရှင်ဆရာတော်မှာ ပဲခူးချောင်၌ သီတင်းသုံးတော်မူ၏။

ဆရာတော်သည် ဓနဖြူချောင်၌ သီတင်းသုံးစဉ် ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာချပို့၍ မှုကောင်းမှုသန့်ဖြစ်အောင် သုတ်သင်တော်မူခဲ့သည်။ ဥပရိပဏ္ဍာသဋီကာကိုလည်း ဆက်လက်သုတ်သင်တော်မူသည်။ ထိုအချိန်တွင် စစ်ကိုင်းသို့ရောက်ရှိနေထိုင်သော ဦးဟုတ်စိန် (ဘီ-အေ၊ ဘီအယ်လ်-ပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်ကျမ်းပြု) အများသုံး မြန်မာ အင်္ဂလိပ် ပါဠိအဘိဓာန်ကျမ်းပြုနှင့် လွတ်တော်ဝန်ထောက် ဒေါ်မေမေခင် (ဘီ- အေ၊ ဘီအယ်လ်)တို့ ဆရာတော်ထံ ပါဠိကျမ်းစာများကိုလေ့လာကြသည်။

ဥမင်ကိုးဆယ်ချောင်၌ သီတင်းသုံးတော်မူခြင်း

၁၃၀၄-ခုနှစ်၊ မိုးရာသီလောက်မှစ၍ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးကိုလည်း မီးလောင် ဗုန်းများ ကြချသဖြင့် ပိုမိုစိတ်ချရအောင် ဝိပဿနာချောင်မှတစ်ဆင့် ဥမင်ကိုးဆယ် ချောင်သို့ ရွှေ့ပြောင်း၍ သီတင်းသုံးတော်မူလေသည်။

တံတားဦး၌ သီတင်းသုံးတော်မူခြင်း

မန္တလေးစသော မြို့များမှ လူဦးရေအများအပြားတို့သည် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး၌ ရောက်ရှိနေထိုင်ကြရာ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးသည် လူဦးရေတော်တော်များပြား လှတော့ သည်။ ကျန်းမာရေးချို့ယွင်းခြင်း၊ စားဝတ်နေရေး အခက်အခဲတွေ့ရခြင်း၊ ပလိပ်ကပ် ရောဂါများ ကူးစက်ပျံ့ပွား၍ သေကျေခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဆိတ်ငြိမ်မှု ဝိဝေကလည်း မရတော့ချေ။ ထို့ကြောင့် အဘယာရာမဆရာတော်သည် တံတားဦး

သို့ ပြောင်းရွှေ့၍ ယာယီတဲကျောင်းငယ်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။

ဤကဲ့သို့ ဌာနအသီးသီးသို့ ပြောင်းရွှေ့သီတင်းသုံးတော်မူခြင်းမှာ ဆိုင်ရာ ဒကာ၊ ဒကာမတို့၏ အပူတပြင်းပင့်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

စာမူထည့်သည့် သံသေတ္တာကလေး

ဆရာတော် ဌာနအသီးသီးတို့သို့ ပြောင်းရွှေ့တိုင်း ဆရာတော်ပြင်ဆင်ပြီး ပြင်ဆင်ဆဲစာမူများကို မပျက်စီးစိမ့်သောငှာ ကိုယ်တော်နှင့် တပါတည်းယူဆောင်၍ ကြွတော်မူသည်။ အဖိုးတန်စာမူများ ပျက်စီးမည်ကို ဆရာတော်သည် လွန်စွာမှ စိုးရိမ်တော်မူလှသည်။ ပျံလွန်တော်မူသောအခါ၌ ၎င်းစာမူများနှင့်တကွ သံသေတ္တာ ငယ်ကလေးကို အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်အရှင်ဝိသုဒ္ဓိ ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရက ထိန်းသိမ်းခဲ့ရသည်။ ယင်းစာမူအများအပြား ဆရာတော်အရှင်ဝိသုဒ္ဓိ၏ လုံ့လ ကြောင့် စာအုပ်အဖြစ် ရောက်ပြီးဖြစ်သည်။ ဖော်ပြပါ အင်းဝတဲကျောင်း၌ပင် မောဂ္ဂလ္လာန်ဗျာကရုဏ်းကို ပို့ချတော်မူပါသေးသည်။ ပြင်ဆင်လက်စ ပဏ္ဍာသဋီကာ များ၊ သံယုတ္တဋီကာများကိုလည်း အဆုံးသတ်ပြင်ဆင်တော်မူသည်။

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ဥမင်ကိုးဆယ်ချောင်ပြန်ရောက်ခြင်း

အဘယာရာမဆရာတော်သည် တံတားဦး၌ ပဏ္ဍာသဋီကာများ၊ သံယုတ္တ ဋီကာများ၊ ပြင်ဆင်ပြီးဆုံးခဲ့ပြီးနောက် ဥမင်ကိုးဆယ်ချောင်သို့ ပြန်ကြွတော်မူခဲ့သည်။ ထိုစဉ် ဂျပန်လူမျိုး ပါမောက္ခဦးအေဒါ ဆရာတော်ထံရောက် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင်အဖြစ်ခံယူပြီး ၁၃၀၅-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆုတ် ၆-ရက်နေ့တွင် ရဟန်းအဖြစ်ကို ခံယူခဲ့သည်။ ဆရာတော်က အရှင်ဝဇီရဗုဒ္ဓိဟု မှည့်ခေါ်တော်မူသည်။

ဘဝနတ်ထံ ဝင်စံတော်မူခြင်း

နတ်တော်လဆုတ် ၈-ရက်နေ့ ညပိုင်းလောက်တွင် ဆရာတော်မှာ အဖျား ဝင်လာသည်။ ၎င်းအဖျားဝေဒနာသည် နောက်မဆုတ်ပဲ တိုး၍တိုး၍သာလာခဲ့ရာ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးမှာပင်ရှိနေသော ကျောင်းအစ်မကြီး ဒေါ်ဝင်းနှင့်နီးစပ်ရာ ဒကာ၊

ဒကာမများ၊ သီလရှင်များ၊ အနီးစခန်းဆရာတော်၊ ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရဆရာတော် အစရှိသော တပည့်များစွာတို့သည် ဆရာတော်ရောဂါမှ ပျောက်ကင်းရန် အစွမ်းကုန်ကြိုး စား၍ ကုသကြပါသော်လည်း ကုမရပဲ ၁၃၀၅-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆန်း ၃-ရက်နေ့ သက်ယဋီ ၃-နာရီခွဲအချိန်တွင် ဘဝနတ်ထံ ဝင်စံတော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယော သဘယော သံဃ၊ ရာဇာပါသိ အနိဿရော။
သေနာပတိ ပရာဇိတော၊ အဟော ယော ဂတိ လောကိယာ။

စေတီတည်ခြင်း

အဘယာရာမဆရာတော်၏အလောင်းကို ရွှေကျင်ဂိုဏ်းထုံးစံအတိုင်း ၅-ရက်မျှထား၍ လောင်တိုက်ငယ်ဖြင့် မီးသဂြိုဟ်ကြပြီး အရိုးဓာတ်တို့ကို စစ်ကိုင်း တောင်ရိုး ဥမင်ကိုးဆယ်စေတီကြီးအနီး၌ စေတီတည်ထား ဌာပနာ၍ ကိုးကွယ်ခဲ့ ကြသည်။ အခါအားလျော်စွာ တပည့်တပန်းတို့သည် ပန်းမာလ်ဆီမီးတို့ဖြင့် ပူဇော်ကြ ကုန်၏။

၁။ အဝိညာဏကဒေဟံ စ၊ ကုဋ္ဌာဂါရေန ဈာပယံ။
စေတီယံ တတ္ထ ကာရေသုံ၊ ပူဇာကံသု တသိဿကာ။

**မဟာပညာဗလ ပါဠိမောက္ခစာပြင်မှူးချုပ်ဆရာညဏ်
ရေးသားအပ်သော အဘယာရာမိကမဟာထေရ ဂုဏ်မိန္ဒ**

၁။ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီး ပွားစီးကြီးထွားအောင် အားကြိုးမာန်တက် ဆောင်ရွက်စောင့် ရှောက်တော်မူသော ကျေးဇူးတော်ရှင် အဘယာရာမဆရာ တော်ဘုရားကြီးသည် သာသနာတော်အတွင်း၌ နေမင်းကြီးပမာ လွန်စွာထင်ရှား ကျော်ကြားတော်မူလှပါပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤပါဠိထောမနာ ရစနာဖြင့် သဒ္ဓါလွန်လူး ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူး ပူဇော်အပ်ပါသည်ဘုရား။

၁။ စည်ရှင်ဆရာတော်ရေး ဂါထာ။

၂။ အဘယာရာမိကော နာမ၊ ရွှေကျင်နိကာယပါလကော။
မဟာထေရဝရော အာသိ၊ သာသနမ္ပရဘာရကော။

၂။ ထိုကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွတော်မူ၍ ကိုလံဘိုမြို့ရှိ ဝိသုဒ္ဓါရုံ ရွှေကျင်တိုက်ကြီး၌ သီတင်းသုံးတော်မူလျက် သီဟိုဠ်သာသနာရောင် တောက်ပြောင်ထိန်လင်းအောင် ပြင်းထန်စွာ ကြိုးစားတော် မူခဲ့သော သာသနာ့သူရဲကောင်း အာဇာနည် မထေရ်မြတ်ကြီးပါပေတည်း။ ထို့ကြောင့် ဤပါဠိဂါထာရစနာဖြင့် သဒ္ဓါလွန်လူး ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးပူဇော်အပ် ပါသည်ဘုရား။

၃။ လင်္ကာဒီပမ္ပိ သော ဂန္ဓာ၊ ဝိသုဒ္ဓါရာမနာမကော။
အာရာမေ နိဝသံ လင်္ကာ-သာသနဇ္ဇောတနံ အကာ။

၃။ ထိုသို့ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားအပ်သော ရှေးသီဟဠဗျာချာကျမ်းတို့ကို မှီငြမ်းပြု၍ မောဂ္ဂလ္လာန် ဗျာကရုဏ်းစသော ပါဠိကျမ်းဂန်တို့၏မြန်မာပြန်နိဿယကျမ်းတို့ကို ကြိုးပမ်း တည်ထွင် စီရင်တော်မူခဲ့ပါပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤပါဠိဂါထာရစနာဖြင့် သဒ္ဓါ လွန်လူး ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးပူဇော်အပ်ပါသည်ဘုရား။

၄။ တဒါ သီဟဠဗျာချာန-ဂန္ဓေ နိဿာယ နိဿယေ။
မောဂ္ဂလ္လာနာဒိဂန္ဓာနံ၊ အကာသိ သကဘာသယာ။

၄။ ထိုမှတစ်ပါး သီဟိုဠ်ကျွန်းသူကျွန်းသား ရှင်လူအများတို့၏ စီးပွား ချမ်းသာ များရာများကြောင်း နည်းကောင်းလမ်းပြ ဆိုဆုံးမတော်မူလျက် ထိုသီဟိုဠ် ကျွန်းသူကျွန်းသားတို့၏ ကြီးမားသောသဒ္ဓါပန်းကို ပွင့်လန်းစေတော်မူခဲ့ပါပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤပါဠိဂါထာရစနာဖြင့် သဒ္ဓါလွန်လူး ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးပူဇော် အပ်ပါသည်ဘုရား။

၅။ အထ သော ဒီပဝါသီနံ၊ ဟိတာယ စ သုခါယ စ။
ဓမ္မေန အနုသာသန္ဓော၊ လင်္ကာဒီပံ ပသာဒယိ။

၅။ ထိုကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဇာတ်မျိုးကွဲပြား တိုင်း တစ်ပါးသားတို့၏သော်လည်း မြောက်မြားလှစွာသော အကျိုးစီးပွားကို ပြုတော် မူခဲ့သေး၏။ မြန်မာ့တိုင်းဖွား မျိုးတူသားတို့အတွက် ကိုယ်တော်ပြုအပ်သော အကျိုးစီးပွားကိုကား အဘယ်မည်သော နတ်လူဗြဟ္မာ သတ္တဝါသည် ကုန်စင်ချော အောင် ပြောဟောချီးကျူးနိုင်ပါတုံအံ့နည်း။ မချီးကျူးနိုင်မည်သာတည်း။ ထို့ကြောင့် ဤပါဠိဂါထာရစနာဖြင့် သဒ္ဓါလွန်လူး ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးပူဇော်အပ်ပါသည် ဘုရား။

၆။၇။ ဝိဒေသီနမ္ပိ သော ဝေံ၊ ဟိတံကာသိ အနပ္ပကံ။
သဒေသီနံ ကတံ တေန၊ ကော သဗ္ဗံ ဝဏ္ဏယိဿတိ။

၆။၇။ ထိုကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် တိုင်းရင်းသားနှင့် နိုင်ငံခြား သားဖြစ်ကုန်သော ရဟန်းရှင်လူ သူတော်စင်ဟူသမျှ လေးမြတ်ကော်ရော် ပူဇော် အပ်သော အာဇာနည်ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကြီးတစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူသည့်ပြင် ပညာရှင် ပဏ္ဍိတ်ကြီးတို့၏ ဦးထိပ်ဆင်မြန်း ဦးဆောက်ပန်းသဖွယ်ဖြစ်၍ ပြန့်ကျယ်သတင်း ကျော်စောခြင်းဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏။

ထိုကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသော်မှလည်း အနိစ္စလက်တွင်း ဘိဇ္ဇနစက်ကွင်းသို့ သက်ဆင်းကြွရောက်ရတုံသေး၏။ သင်္ခါရဓမ္မတို့၏ ဖြစ်ကပျက်မြဲ မလွဲတံထွာ ဓမ္မတာသဘာဝကို သတ္တဝါမှန်သမျှ ရှောင်ကွင်း၍ မရပါတကားဟု တရားသံဝေဠာဏ်ဖြင့် အဖန်ဖန်သုံးသပ်လျက် အဆုံးသတ် ၂-ဂါထာ ရစနာဂီတိ သီကုံး၍ နိဂုံးချုပ်ပူဇော်အပ်ပါသည်ဘုရား။

သဒေသဒေသဝါသီဟိ၊ ယတိဟိ ပူဇနေဟိ စ။
မာနနိယော မာနိတော စ၊ ပူဇနိယော စ ပူဇိတော။
သောပိ နာမ အဘိညာတော၊ မဟာပဏ္ဍိတသေခရော။
နိဓနံ ယာတိ ပဿ ဝေ၊ ဓမ္မတာ ကေန လဃိတော။

**ဆရာတော်အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသ ရေးသားချီးကျူးသည့်
အဘယာရာမိကထေရဂုဏ်ရည်**

ပရိတ်ကြီးနိဿယသစ်-စသော ကျမ်းဂန်များကို ပြုစီရင်တော်မူသော အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဆရာတော် အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသသည်လည်း ထိုက်ထိုက် တန်တန် အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ဂုဏ်များကို “အဘယာရာမိက ဂုဏ်ရည်” အမည်ဖြင့် ဖော်ထုတ်ချီးကျူးတော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းပြင် ဂါထာလည်း ၁၈-ဂါထာပါရှိဖြင့်လည်း ချီးကျူးတော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းတို့ကား ဤသာသနာ ဝင်ကျမ်း အဘယာရာမဆရာတော်အခန်းနှင့် လွန်စွာထိုက်တန်လျော်ကန်သဖြင့် သုတေသီပညာရှင်တို့အကျိုးငှါ ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

အဘယာရာမိကဂုဏ်ရည်

ရွှေကျင်နိကာယာဓိပသံဃ ရာဇံ၊ ရာဇံ ကဝိနဉ္စ သမတ္တမာနီ။
မာနီ ဂရုနံ သုဂုဏောယမဂ္ဂ-မဂ္ဂါဒိ ထေရံ ပဏမာမိ နိစ္စံ။

ဆရာတို့၏စွမ်းရည်နှင့် အဘယာရာမိက

ဇေန္တံ ကိတ္တိယာ သဗ္ဗ-ဒိသာစုမ္ဗိနိယာ သုမိ။
အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသာချံ၊ ဝန္ဒာမိ ဂဏနာယကံ။

ကျေးဇူးတော်ရှင် အဘယာရာမဆရာတော်၏ ဂုဏ်တော်များကို စဉ်းစား တွေးတောနေမိစဉ် အရှင်နရိန္ဒမထေရ်၏ သုတိသာလှသော ဤထုတိပဏာမ ကလေးကို သတိရမိခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်၏ ကျော်စောခြင်း ဂုဏ်သတင်းကား တသင်းသင်းတပြန့်ပြန့် အရပ်တိုင်းမှာပင် နှံ့လျက်ရှိနေခဲ့ပါသည်။ “ဦးအဂ္ဂ” ဟူသောအမည်မှာ သာသနာနယ်အတွင်း ပြန့်သင်းကျော်ကြား လူသိများ သူပြော များခဲ့ရာ မိမိသည် သာမဏေအရွယ် ငယ်ငယ်ကလေးကပင် လူပြောသူပြောဖြင့် အကြားအရ လေးစားခဲ့ရပါပေသည်။ နောက်အခါ သပြေကန်သို့ တစ်ခေါက်ကြွ ရောက်ခဲ့ရာ “စာအလွန်တော်သော ဦးအဂ္ဂဆိုသည်မှာ ဤဆရာတော်ပါတကား” ဟု အားကြည်ညီခဲ့ပါသည်။

အဘိဓာန်နိဿယသစ် ထွက်ပေါ်လာသောအခါ အလုံးစုံ ဉာဏ်ပမှီစေကာ မှ မိမိဉာဏ်မှီသလောက်မျှဖြင့်ပင် ဆရာတော်၏စွမ်းရည်ကို သိမြင်လာရသဖြင့် ဆရာတော်၏အထံတွင် ပညာဆည်းပူးလိုသောဆန္ဒမှာ တက်ကြွလျက်ရှိနေခဲ့ပါ သည်။ မိမိ၏ဆန္ဒကား ရဟန်းလေးဝါမြောက်မှ ပြည့်ဝခဲ့ပေသည်။

ဆရာတော်၏အထံ၌ ပညာများ ဆည်းပူးသင်ကြားခွင့်ရသောအခါ မာဂဓ သက္ကတတို့၌ တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်လှသည့် အဖြစ်ကို တစတစ ပို၍ပို၍ နားလည် လည်လာရသည်။ ဤတွင် မောဂ္ဂလ္လာန်ပဋိကာတို့ကို လေ့လာရသဖြင့် မောဂ္ဂလ္လာန် ဆရာ၏ သက္ကတဗျာကရုဏ်းတို့၌ ကျွမ်းကျင်ပေါက်ရောက် တကယ်တတ်မြောက် သည်ကို မြင်လာသောအခါ လွန်မင်းစွာ ပီတိဖြစ်လာသော အရှင်ကဿပမဟာ ထေရ်မြတ်သည် ပါဏိနိ၊ စန္ဒ-ကစ္စာယနစသော ဗျာကရုဏ်းဆရာတို့၏ စွမ်းရည် သတ္တိများသည် အကောင်အထည်ဖြစ်လာ၍ မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်ပုံဟန် ဖန်လေ့ရော သလားဟု တင်စားသောအားဖြင့်-

ယာ သတ္တိ ပါဏိနေ ယာ စ၊ စန္ဒကစ္စာယနာဒိသု။
သာယံ မုတ္တိမတီ မညေ၊ မောဂ္ဂလ္လာယနရူပိနီ။

ဟု အားရကြည်နူး ချီးကျူးလေသကဲ့သို့ ဝိသုဒ္ဓါရုံ၊ ရေစကြိုစသော ထိုထို ဆရာမြတ်တို့နှင့်တကွ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသစသော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာဆရာ ရှင်တို့၏ စွမ်းရည်မျိုးကိုလည်းမြင်ရ ပါဏိနိ၊ စန္ဒြ၊ ကလာပ-စသည်များစွာ ကျမ်းဂန်မှာလည်း ကျွမ်းကျင်လိမ္မာလှသဖြင့် ထိုဆရာကြီးများ၏ စွမ်းရည်မျိုးကို လည်း မြင်ရသောအခါ သာသနာနှင့်ဗာဟိရ နှစ်ဝသောဆရာတို့၏ စွမ်းရည်သည် ပုံအထည်ဖြစ်လာ၍ အဘယာရာမိကသဏ္ဍာန် ဖန်လေ့ရောသလားဟု တင်စားမိခဲ့ပါ သတည်း။

ဝိသုဒ္ဓါရာမိကေ သတ္တိ၊ ယာ စညာစရိယေသု စ။
မညေ အဘယာရာမေသ၊ ရူပိနီ သာ သရူပိနီ။

အဘယာရာမိက၏ ဗာဟုဿစွဂုဏ်

“ယခုကာလ ဦးပဉ္စင်းတွေ တို့တုန်းကလောက် မဆင်းရဲကြတော့ ပေါ့ပေါ့ လျော့လျော့နိုင်လှတယ်။ တို့စာသင်တုန်းက အလွန်ဆင်းရဲခဲ့လို့ ဒီဝဋ်က မြန်မြန် ကျွတ်ပါစေဆိုပြီး စာကိုသာ ဖိကြိုးစားခဲ့တယ်”။ ဤသို့ မိမိ၏ဆင်းရဲခဲ့သော စာသင်သားဘဝကိုလည်းကောင်း၊ “ဆင်းရဲလေလေ သံဝေရရ”ဖြစ်ကာ စာကို အထူးကြိုးစားခဲ့သည်ကိုလည်းကောင်း ရံခါရံခါ ထုတ်ဖော် မိန့်ကြားတတ်ပါသည်။ ဆရာတော်သည် ကျမ်းဂန်အရာ ပါရဂူမြောက်အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်ခဲ့ခြင်း၌ ဆင်းရဲခံခဲ့ရခြင်းသည်လည်း ဥပနိဿယပစ္စည်းတစ်ရပ် အနေဖြစ်ခဲ့ရပါပေသည်။ သို့ဖြင့် စာသင်သားဘဝ၌လည်းကောင်း၊ စာချဆရာအဖြစ်၌လည်းကောင်း အထူး ကြိုးစားစုဆောင်းခဲ့သော ဗဟုသုတများကား သူတကာအားပေးဝေ၍ မကုန်နိုင် အောင် များမြောက်ပြည့်ကြွယ်လှပါပေ၏။ နောက်အခါ တွေ့ဆုံဆွေးနွေး မေးမြန်း ကြသော ပညာရှင်များမှာ “သိပ်တတ်တာပဲ” ဟုလည်းကောင်း၊ “မသိတာ မရှိပါ တကား” ဟုလည်းကောင်း အားရဝမ်းသာစွာ ချီးကျူးခဲ့ကြရပါပေသည်။

မန္တလေး တောင်ပြင် ထင်ရှားကျော်ကြားသော စာချဆရာတော်တစ်ပါးထံ အဘယာရာမတိုက်မှ ရဟန်းတော်များ အဖူးအမျှော်ရောက်သောအခါ ထိုဆရာ တော်က “ကိုယ်တော်တို့ ဆရာတော်မှ တကယ်စာတတ်တာ” ဟု အမိန့်ရှိလိုက် ကြောင်း သိရ၏။ ထိုဆရာတော်ကား မိမိသံသယဖြစ်သော အချက်အလက်များကို ဆရာတော်ထံ မကြာမကြာ လာရောက်မေးမြန်းခဲ့၏။ မိမိသံသယဖြစ်နေသော အရာများမှာ ဆရာတော်အဘို့ စဉ်းစားပြီးသား သိပြီးသားချည်း ဖြစ်နေခဲ့၏။ မည် သည့်အချက်တွင်မျှ ဖုထစ်နေသည်မရှိပဲ အလွယ်တကူ ဖြေရှင်းပေးနိုင်သည်ချည်း ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် မိမိတပည့်များ ရင်းနှီးသောတကာများအား ဆရာ တော် စာအလွန်တတ်ကြောင်းကို အမြဲပြောကြားခဲ့ကြောင်း သိရ၏။

ယခုခေတ် စာတတ်များကို အထင်မကြီးလှသော ဆရာတော်တစ်ပါး ကိုလည်းတွေ့ရ၏။ ထိုဆရာတော်သည်ပင် အဘယာရာမဆရာတော်ကိုကား ချွင်းချက်ထားခဲ့၏။ ဆရာတော်၏စာပေများကို လေ့လာရသောအခါ လွန်စွာ

ကျေနပ် အားရလှသဖြင့် ဆရာတော်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အမြဲချီးကျူးလေ့ရှိ၏။ ဆရာတော်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခွင့်ရသောအခါ ပို၍ပင် အထင်ကြီးခဲ့သဖြင့် “မြန်မာပြည်တွင် တကယ့်စာတတ်မှာ ဤဆရာတော်တပါးသာရှိကြောင်း” ဖြင့် စကားစပ်မိတိုင်း မိန့်ကြားတတ်၏။ ဆရာတော်၏အထံ၌ ဆွေးနွေးခွင့်ရသော ပညာရှင်များကား ဆရာတော်၏ ဉာဏ်စွမ်းရည်ကို ကိုယ်တွေ့သိရှိကာ ဤသို့ပင် ချီးကျူးဂုဏ်ပြုခဲ့ကြပါပေသည်။ ဤသို့ပညာရှင်များ အံ့ဩရသော ဆရာတော်၏ စွမ်းရည်ဂုဏ်များကို အထူးကြိုးစားခဲ့ခြင်းဖြင့်သာ ရယူနိုင်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ “စာအလွန်တော်သူအဖြစ်ကို အထူးကြိုးစားခြင်းဖြင့် ရယူပါ” ဟူသော နိတိကို ညွှန်လျက် ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်၏ ဂုဏ်တော်များသည် အများအတွက် နိတိပမာဖြစ်ကာ ပြန့်နှံ့ပါစေသတည်း။

သမ္မာနနိယဿ ဝိဒ္ဓနမဂ္ဂ-ဓမ္မာဘိ ဝံသဿ ဂုဏဂ္ဂကန္တာ။
 ကန္တာ ပဟာသေန္တုမိဂယု လောက၊ မာသာသနန္တံ လဘာတံ သသောဘာ။

ကျမ်းဂန်တို့၌ ကျမ်းကျင်နိုင်နင်းခြင်း

ကျမ်းဂန်တို့၌ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဟောပြောပို့ချရာ၌ မည်သည့်ကျမ်း၌မဆို ဆရာတော်၏ အလွန်ပိုင်နိုင်ကျမ်းကျင်လှသည့်အဖြစ်ကို တွေ့ကြရ၏။ “မူလဋီကာများ တကယ်နိုင်တာပဲ။ အဓိပ္ပါယ်များ ပြောသွားလိုက်တာ ကိုယ်ရေးထားတဲ့ ကျမ်းကြနေတာပဲ” ဟု အရှင်မေဃိယထေရ်စသော တပည့်ကြီးများက တအံ့တဩပြောခဲ့ကြရ၏။ ဤကဲ့သို့ တပည့်များ အားရကျေနပ်လောက်အောင် အတ္ထရသကို ပေးစွမ်းနိုင်ခဲ့သည်မှာ အကြောင်းအခြေခံ ပြည့်စုံလုံလောက်ခဲ့ခြင်းကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။ ဆရာတော်ကား ဤကျမ်းများကို ကျမ်းကျင်နိုင်နင်းပြီးသော ဆရာသမားများထံ ကိုယ်တိုင်ဆိုကာ သင်ယူခဲ့သည့်အပြင် ဤမျှဖြင့် မကျေနပ်သေးပဲ အခြားဆရာ ဆရာများထံတွင်လည်း ထပ်မံနာယူခဲ့၍ မိမိပို့ချသောအခါတွင်လည်း ဝတ်ကျေ တန်းကျေမျှမဟုတ်ပဲ သက်ဆိုင်ရာ အခြံအရံကျမ်းများကို ကြိုးစားကြည့်ရှု သုံးသပ်ခြင်း တပည့်များ နားလည်အောင် မည်သို့ပြောရမည်ကို ဂရုတစိုက် စီစဉ်ခြင်း အားဖြင့် အပင်ပန်းခံကာ လေးလေးစားစား သင်ကြားပို့ချပေးခဲ့ခြင်းကြောင့်

နောက်အခါ ဤကျမ်းများ၌ အထူးပိုင်နိုင်ကာ ဝသီဘော်မြောက်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ခက်ပါသည်ဆိုသော ကျမ်းဂန်များ၌ အထူးပိုင်နိုင်လိုသော မဟာဇ္ဈာသယမှာ ဆရာတော်၏ ပကတိနဂိုသဘာဝဖြစ်ဟန် ရှိ၏။ ဆရာတော်သည် ဝိသုဒ္ဓါရုံ ဆရာတော်ကြီးအထံ၌ မုဂ္ဂဗောဓကို သင်ယူခဲ့၏။ ယခုခေတ် အချို့သက္ကတသင်သူများကဲ့သို့ တစ်ကျမ်းတဖွဲ့မျှဖြင့် ကျေနပ်နေခဲ့ပါမူ ဤမျှပြောင်မြောက် အခေါင်ရောက်အောင် တတ်မည်မဟုတ်ရာ။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဗာရာဏသီသို့ကြွရောက်ကာ ပဏ္ဍိတ်ကြီးများထံ ဗျာကရုဏ်းကျမ်းများစွာကို ပေါက်ရောက်အောင် သင်ကြားခဲ့ခြင်းဖြင့် သက္ကတအရာ ပါရဂူအဖြစ် ရောက်ခဲ့ရ၏။ ခက်ခဲသည်ဆိုသည့်ကျမ်းများ၌ ဆရာတော် စိတ်ဝင်စားတတ်သည်ဆိုသည့်အချက်ကို ထိုအခါက တော်တော် ခက်သည်ဆိုကြသော နှာယမည်သောတက်ကျမ်းကို အထူးတလည်သင်ခဲ့ခြင်းကပင် သက်သေခံလျက်ရှိပါပေသည်။

ထို့ကြောင့် သက္ကတကျမ်းဂန်များကိုဖြစ်စေ သက္ကတနှင့်ဆက်သွယ်၍ ခက်တယ်ဟုဆိုကြသော မောဂ္ဂလ္လာန်ပဋိကာ စသောကျမ်းဂန်များကိုဖြစ်စေ ပို့ချရာ၌ ဆရာတော်၏ နိုင်နင်းကျွမ်းကျင်စွာ ပို့ချနိုင်ပုံကို အံ့သြစွာတွေ့ကြရ၏။ အချို့သက္ကတဆေးကျမ်းများကို တက်ကြ၏။ ဆေးကျမ်းဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများမှာ တစ်ဘာသာလိုဖြစ်နေ၍ ခက်ခဲသော်လည်း လွယ်ကူသက်သာနိုင်နင်းစွာ ပို့ချနိုင်သည်သာဖြစ်၏။

မိမိမှာ ဆရာတော်အထံ၌ ကာလီဒါသ၏ ရဃုဝံသကာဗျကို သင်ယူခဲ့ရ၏။ ပြီးဆုံးသောအခါ “တို့ဒီကျမ်းကို မကြည့်ဘူးဘူး၊ တော်တော်ခက်တဲ့ ကျမ်းဖြစ်လို့ ချောချောမောမောမှဖြစ်ပါ့မလား အောက်မေ့မိတယ်” ဟု အမိန့်ရှိပါသည်။ မကြည့်ဘူးသေး၍သာ သံသယဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ သဒ္ဓါအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနက်အားဖြင့် လည်းကောင်း ကျင်လည်စွာ ဉာဏ်ကစားထားသဖြင့် ခက်လှသည်ဆိုသော ထိုကာဗျမှာ ဆရာတော်အဘို့ အလွန်လွယ်ကူလျက်သာ ရှိနေသည်ကို တွေ့ခဲ့ရပါပေသည်။

ထို့ကြောင့်ပင် ဆရာတော်၏ စွမ်းရည်ကို သိကြသော ပညာရှင်များက “မြန်မာနိုင်ငံတွင် သက္ကတအတတ်ဆုံးဟုလည်းကောင်း “သက္ကတတတ်မြောက်ရာ၌ နှစ်ယောက်မရှိ”ဟုလည်းကောင်း သက္ကတတတ်ပညာရှိများ၏ အဦးအဖျား နေရာက ထားခဲ့ကြပါပေသည်။ ဤသို့ကျမ်းဂန်များ၌ ကျမ်းကျင်နိုင်နင်းမှုမှာ မိမိအဘို့လည်း နှစ်သက်ပျော်မွေ့ဘွယ်ရာ၊ ပညာရှင်များ တပည့်တပန်းများအဘို့လည်း စိတ်ချမ်းသာဘွယ်ရာ ကြက်သရေမင်္ဂလာပင်ဖြစ်၏။ “ဥယျောဂိနံ ပုရိသ သိဟ မုပေတိ လက္ခိ”အရ အထူးကြိုးစားခဲ့ခြင်းဖြင့် ဆရာတော်၌ ထိုဂုဏ်ကျက်သရေ တည်ရှိနေခဲ့သည်ဖြစ်ရာ ဆရာတော်ကဲ့သို့ တကယ့်ကျက်သရေရှင်အဖြစ်ကို အထူးကြိုးစားခြင်းဖြင့် ရယူကြပါဟူသောနိတိကို ညွှန်လျက်ရှိနေပါသည်။

ဒုဗ္ဗောသေတ္ထရတနာကရသာရဂါဟေ၊
 ဝီရံ စ ဝိ သတိ သမာဓိ မဟာဗလီ စ။
 တဿှာ ဂ္ဂ ဓမ္မိက ဂဘီရ မဟတ္ထ သာရံ၊
 လဒ္ဒါန ဝိရသဘတိ ဓုရမာဒဓာသိ။

အဘယာရာမိက၏ ဂမ္ဘီရပကတိ

ဆရာတော်မှာ အမြင်အားဖြင့် လေးနက်သော စိတ်နေသဘောထားရှိသော အသွင်ကိုဆောင်နေရာ ဥပေက္ခာဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေလေရောသလားဟု ထင်စားကြရ၏။ နဝကမ္မစသောကိစ္စများကို မျက်နှာလွှဲကာ စာပေပို့ချခြင်း၊ ရေးသားခြင်းဖြင့် စာပေများ၌သာ စွဲမြဲသော သမာဓိထားခဲ့ရာ ဆရာတော်၏ သမာဓိအရှိန်အဝါ လေးနက်သော ဂမ္ဘီရပကတိလက္ခဏာမှာ ကိုယ်တော်၌လည်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားစွာ မြင်တွေ့နိုင်ကြပါပေသည်။

ပေါ့ပျက်ပျက် ကိုယ်အမူအရာများကို မည်သည့်အခါမျှ မတွေ့ရပဲ အမြဲ လေးနက်တည်ငြိမ်သော ကာယိန္ဒြေ ခန့်ညားတည်ကြည်သော မျက်နှာထားကိုသာ တွေ့ရ၍ တပည့်များမှာ အနားမကပ်ရဲအောင် ရွံရှားကြရ၏။ မိမိတို့ကြောက်ရသော ထိုကုန္ဒေကြီးမားမှုကိုပင် တမျိုးအားဖြင့် ကြည်ညိုဘွယ်အနေ အချင်းချင်း ပြောဆို

ကြရပေသည်။ စကားပြောသောအခါ၌လည်း ခပ်ပေါ့ပေါ့စကားများကို ပြောကြား
လေ့မရှိပဲ တည်ငြိမ်လေးနက်သော အသံထားဖြင့် လေးနက်သော စကားများကိုသာ
ပြောဆိုလေ့ရှိ၏။ တပည့်များအား ဆုံးမသောအခါ၌လည်း ဝတ္ထုကြောင်းများကိုပင်
ပြောလိုဟန်မရှိ။ လေးနက်သော သုတ္တန်များကိုသာ ဟောပြောဆုံးမလေ့ရှိပါသည်။

တစ်နှစ်တစ်ကြိမ် ဆရာတော်ထံမှာ ပါတိမောက်ပြန်ကြရသည်ဖြစ်ရာ
တခါသော် အချို့ပါတိမောက်မရဖြစ်ကြ၍ ထိုအမှုအခင်းကို အကြောင်းပြုကာ
“ပါတိမောက်ကလေးကိုမျှ ကျက်ရန်လေးစားမှုမရှိ သဒ္ဓါတရားမရှိသူမှာ အခြား
ကျမ်းစာများမှာလည်း ဘယ်မှာသဒ္ဓါတရား ရှိတော့မလဲ။ ဒီလို သဒ္ဓါတရား နည်းပါး
လေးစားမှုမရှိသောသူမှာ သာသနာတော်၌ တိုးတက်ကြီးပွားဖို့ ဘယ်မှာ မျှော်လင့်
ချက် ရှိနိုင်တော့မလဲ” စသည်ဖြင့် အခြား ဟီရိ၊ သြတ္တပ္ပ ဝီရိယ၊ ပညာတို့ကိုလည်း
ပါတိမောက်မရမှုနှင့် ဆက်စပ်လျက် အဂါရဝသုတ္တန်ဒေသနာကို ရွတ်ကာရွတ်ကာ
လေးနက်စွာ ဟောပြောဆုံးမခဲ့သည်ကို ကြည်ညိုဖွယ်ရာ နာခဲ့ရပါပေသည်။

အခါတစ်ပါး ရဟန်းတော်တစ်ပါး ကလေးများ ဆော့နေရာဝယ် ပါဝင်
အားပေးနေသည်ကို ဆရာတော် တွေ့မြင်သွားဟန် ရှိပါ၏။ တစ်နေ့ တပည့်
သံဃာများအား ဆုံးမခွင့်ကြုံသောအခါ မိမိကိုယ်ကို ဣန္ဒြေရအောင် မထိန်းသိမ်း
မစောင့်ရှောက်တတ် မိမိစိတ်ကို တည်ငြိမ်အောင် မထိန်းသိမ်းမစောင့်ရှောက်တတ်၍
ကိုယ် တိုးတက်ကြီးပွားအောင် စိတ်နေစိတ်ထား တိုးတက်ကြီးပွားအောင် သီလ
ပညာတိုးပွားအောင် မပြုကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့အဘို့ မိမိတို့၏ တပည့်များကိုလည်း
တိုးတက်ကြီးပွားအောင် ဟောပြောဆုံးမနိုင်တော့မည်မဟုတ်ရာ။ တပည့် အဆက်
ဆက်မှာ အဘာဝိတကာယ အဘာဝိတစိတ္တ စသည်ဖြစ်ကာ အဆက်ဆက်တရား
ပျက်သဖြင့် နောင်အခါ ဝိနည်းတရား ပျောက်ကွယ်သွားနိုင်သည်အထိ သာသန
ဘေးရန်များ ဖြစ်ပွားလာနိုင်ဘွယ်ရှိကြောင်း စသည့်အချက်များကို ဖော်ထုတ်လျက်
အနာဂတသုတ္တန်ပါဠိတော်ကြီးကို ရွတ်ကာရွတ်ကာ ဖြစ်ပေါ်လာသောအမှုအခင်းနှင့်
ဆီလျော်အောင် ဆက်စပ်လျက် လေးလေးနက်နက် ဟောပြောဆုံးမနေသည်မှာ
ယခု မိမိတို့ ကျင့်ဖို့ရာသာမက နောင်အခါ မိမိတို့၏ တပည့်များအား ဆုံးမတတ်

ဘို့ရာ ရဟန်းတော်များအား သင်ခန်းစာပေးနေသကဲ့သို့ ရှိခဲ့ပါသည်။ ဆွမ်းခံ ပျင်းသောရဟန်းများ ဆွမ်းစားချိန်မရောက်မီ အချိန်အခါမဟုတ်ပဲ စားသောက်နေသော ရဟန်းတော်များအား အကြောင်းပြုကာ အရိယဝံသသုတ္တန်ဒေသနာ တော်ကြီးကို ရွတ်ဆိုဖွင့်ပြလျက် လေးနက်စွာ ဟောကြားဆုံးမခဲ့သည်ကိုလည်း သတိရလျက်ရှိနေပါသည်။ သုတ္တန်ကြီးကလည်း လေးနက်လှ၍ ဟောပြောဆုံးမနေသော ဆရာတော်ကလည်း လေးနက်တည်ငြိမ်စွာ ကြည်ညိုတွယ်ရာ ဟောပြောနေသည်များကို ယခုအထိ ကြားယောင်ဘိသကဲ့သို့ ရှိခဲ့ပါပေသည်။

စာချသောအခါလည်း အပိုအမိုအသိုင်းအဝိုင်းတွေမပါ ကျမ်းဆရာ၏ အာဘော်သိဘို့နှင့် သိသင့်သိထိုက်သမျှ အဓိပ္ပါယ်အဆုံးအဖြတ်များကိုသာ ပြောဆိုပို့ချလေ့ရှိ၏။ စာရေးသောအခါလည်း ဝေဝေဆာဆာ ရှည်ရှည်လျားလျား ရေးသားလိုသော ဆန္ဒမရှိ။ အတိုချဉ်း၍ လိုရင်းကိုသာ ရေးလိုသောဆန္ဒရှိခဲ့သဖြင့် အချို့ကျမ်းများ၌ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များ နားမလည်နိုင် ရှိခဲ့ရ၏။ တစ်ခါက မောဂ္ဂလ္လာန်ကို ပို့ချစဉ် နိဿယကိုပင် အဓိပ္ပါယ်ပြောခဲ့ရာ ထိုအခါက ဆရာတော်အမိန့်ရှိဘူးသည်ကား “လွယ်လွယ်ချည်းရေးနေလို့ ဘယ်ဖြစ်မလဲ၊ နောက်ချေးပုံ တုတ်စိုက်သလို ရွတ်ပျက်ပျက်ဖြစ်နေမှာပေါ့” ဟူသတတ်။ အလွယ်ဖြစ်အောင် ရေးသားမှုကို ပေါ့သည်ဟု ယူဆသည်မှာ ဆရာတော်၏ဂမ္ဘီရပကတိကြောင့်ပင်ဖြစ်ပါ၏။

တစ်မျိုးအားဖြင့်ဆိုသော် မိမိစိတ်ဝင်စားသော ကျမ်းဂန်ကိုဖြစ်စေ၊ မိမိလေးစားစိတ်ဝင်စားသော ဆရာသမားကိုဖြစ်စေ အတုလိုက်တတ်သည်မှာ ဓမ္မတာပင်ဖြစ်၏။ ဆရာတော်သည်ကား ခက်ပါသည်ဆိုသော ကျမ်းဂန်များ၌ အထူးစိတ်ဝင်စားခဲ့ဟန် ရှိ၏။ မူလဋီကာဆရာသည် အနက်အဓိပ္ပါယ်အများကို သဒ္ဒါအနေအထားနည်းနည်းဖြင့် ရေးတတ်၏။ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အဖြောင့်မရေးလိုပဲ သွယ်ဝိုက်၍ ပြဆိုတတ်၏။ ဝါကျ လှပချောမောပြေပြစ်အောင် ပုဒ်အနေအထားကို သိုသိပ်ကျစ်လျစ်စွာ စီစဉ်ရေးသားတတ်၏။ ထို့ကြောင့် မူလဋီကာကို ခက်လှသည်ဟု ညည်းတွားကြရ၏။ မူလဋီကာကို လေးစား၍

မူလဋီကာ၌ စိတ်ဝင်စားသော အနုဋီကာဆရာသည်လည်း မူလဋီကာရေးနည်း အတုယူရေးသားခဲ့ရာ အနုဋီကာမှာလည်း မလွယ်လှ။ သက္ကတကျမ်းဆရာများ သည်လည်း အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သွယ်ဝိုက်၍ ရေးလိုတတ်၏။ ပုဒ်အနေအထား ကိုလည်း ကျစ်လစ်သိုသိပ်အောင် စီစဉ်ရေးသားတတ်၏။ သက္ကတကိုမှီသော မောဂ္ဂလ္လာန်၊ ပစ္စိကာ၊ ပစ္စိကာဋီကာတို့လည်း ဤနည်းပင်။ ထို့ကြောင့် ထိုကျမ်း များမှာ သာမန်စာတတ်တို့၏ အရာမဟုတ် ဖြစ်ခဲ့ရ၏။ ထိုကျမ်းများ၌လေးစားခြင်း၊ စိတ်ဝင်စားခြင်း၊ အားကြီးခဲ့သော ဆရာတော်မှာ ထိုကျမ်းဆရာများကဲ့သို့ပင် ပေါ့ပေါ့ လွယ်လွယ်မရေးသားလို လေးလေးနက်နက် တိတိကျကျရေးသားလိုသော စိတ်ထား ဝင်စားခဲ့ဟန်ရှိပါသည်။

ထို့ပြင် ဆရာတော်ကား ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီးအား အထူးလေးစားမြတ်နိုး ကြောင်း သိရ၏။ ဆရာတော်ကြီးလည်း မိမိရေးသားသော ကျမ်းစာသားများကို အတိုရုံး၍ ချုံးရေးတတ်သော သဘာဝရှိသည်ဖြစ်ရာ ဆရာတို့၏ အလေ့အလာ သည် တပည့်များ၌ ကူးစက်တတ်သည့်အတိုင်း ဓာတ်ကူးလေသလားဟု စဉ်းစား ဘွယ်ဖြစ်ပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဆရာတော်၏ ဤအခြင်းအရာအလုံးစုံမှာ ဂမ္ဘီရပကတိ လက္ခဏာများပင် ဖြစ်၏။ ဆရာတော်၏စိတ်နေသဘောထားများ လေးနက်သည်နှင့်အမျှ သမာဓိ၊ ပညာစသောဂုဏ်တော်များမှာလည်း အလွန်နက်နဲ လှပါပေသည်။ ထိုဂုဏ်တော်များကို အကုန်အစင် သိဘို့ရာ မိမိကဲ့သို့သော သူတို့၏ အရာမဟုတ် ဆရာတော်ကဲ့သို့သော တကယ့်ပညာရှင်များသာ သိရှိနိုင်ပေလိမ့်မည် တကား။

မိနာ ဗြဟ္မာဝ လေမိဿ၊ ဂဘီရဘာဝံ၊
နာဏူ ဝိဒံ ဂုဏမဟောဒမိ ဂါတမ္ပိ။
အမှာကမာစရိယကေသရိနော သမဂ္ဂ၊
တန္တပ္ပဝီဏာဝိဗုဓာဝ နမပ္ပမန္တာ။

အဘယာရာမိက၏ ပဋိပတ္တိ

ဆရာတော်၏ ပညာဂုဏ်စွမ်းရည်များကိုသာ အထူးတလည်ထုတ်ဖော် ချီးကျူးခဲ့ကြ၏။ သို့သော် သီလစသော ပဋိပတ်အရာ၌လည်း အကျင့်တော်ပါ ပေသည်ဆိုသော 'ပုဂ္ဂိုလ်များစာရင်းတွင် အထက်တန်းကျကျကပင် တွေ့ကြရပါ လိမ့်မည်။ သီလသိက္ခာအရာ၌ ချို့ယွင်းချက်ဟူ၍ မတွေ့ကြရသဖြင့် တပည့်တပန်း သီတင်းသုံးဘော် ဆရာသမားတို့၏လေးစားခြင်းကို ခံယူခဲ့ရပါပေသည်။

ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သို့ အနေရောက်လာသောအခါ ဆရာတော်ကြီးက ဂိုဏ်း တစ်ပါးသားဖြစ်၍ ရွှေကျင်စည်းမျဉ်းများကို လေးစားစွာလိုက်နာနိုင်ပါ့မလားဟု သံသယဖြစ်၍ လက်မခံလိုပဲ ရှိခဲ့ရာ ဆရာတော်၏ ပညာဉာဏ်စွမ်းရည်သတ္တိကို သိရှိကြ၍ ဆရာတော်၏ ကောင်းမွန်သောအကျင့်အမှုကို သိထားပြီးဖြစ်သော တပည့်ကြီးများက အာမခံကြသဖြင့် နေခွင့်ရခဲ့ကြောင်းများ ကြားသိခဲ့ဘူးပါ၏။ နောက်အခါကား ဆရာတော်ကြီးသည် ပညာဘက်၌ လေးစားအားထားရသည် နှင့်အမျှ အကျင့်ပဋိပတ်ဘက်တွင်လည်း အစဉ် လေးစားရလျက်ရှိနေသည်ကို တွေ့ကြရ၏။

တစ်ခါက မော်လမြိုင် ရွှေကျင်တိုက်ကြီးတစ်တိုက်၌ သံဃာများအား “မိမိသည် ရွှေကျင်ဂိုဏ်းစည်းမျဉ်းများကို လိုက်နာနိုင်သရွေ့ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းထဲမှာ နေမည်၊ မလိုက်နာနိုင်သည့်တစ်နေ့မှာ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းထဲမှ ထွက်မည်ဟူသော နှလုံးထားဖြင့် ရွှေကျင်ဂိုဏ်းထဲမှာ နေခဲ့ကြောင်း၊ ရွှေကျင်စည်းမျဉ်းကို လိုက်နာနိုင်၍ ယနေ့အထိ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းဝင်အဖြစ် နေခဲ့ကြောင်း၊ မိမိကဲ့သို့ ဤဂိုဏ်းမှာနေသည့် အခါ ဤဂိုဏ်းစည်းမျဉ်းများကို လေးစားစွာလိုက်နာကြဘို့ အကြောင်းများကို မိန့်ကြားဆုံးမခဲ့သည်” ဟု သိရပါသည်။

တပည့်များတွင် အကျင့်သိက္ခာရှိ၍ စာပေကြိုးစားသူများကို လေးစားမြတ်နိုး တတ်၍ စာပေဘက်တွင် ပေါ့လျော့သူ အကျင့်ပျက်သူများကို မညှာမတာ ရှုတ်ချတတ်ပါသည်။ တစ်ခါက “တို့ဟာ သံဃာအရေအတွက်များတာ မလိုချင်ဘူး။ စာကြိုးစားသင်ပြီး ကောင်းကောင်းမွန်မွန်နေတဲ့သူကိုသာ လိုချင်တယ်။ စာ

ကောင်းကောင်းမသင်ချင်တဲ့ ဦးပဉ္စင်းတွေ တို့တိုက်ထဲမှာ မနေတာကောင်းတယ်”
ဟု အမိန့်ရှိခဲ့ဘူးပါ၏။

ဝိနည်းအရ အပ်သောအရာပင်ဖြစ်စေကာမူ အခြားဆရာတော်များ၏ အစဉ်အလာများကိုလည်း လေးစားတတ်သည်ကို တွေ့ရသေး၏။ တစ်ခါက မိမိဆရာတော်တစ်ပါးထံ အဖူးအမျှော်ရောက်ခဲ့ရာ ထိုဆရာတော်က မိမိတို့မှာ ရန်ကုန်၌ ဘိနပ်စီးနေကျဖြစ်၍ သပြေကန်ကျမှ သပြေကန်ဆရာတော်မစီးသဖြင့် မစီးဘူးဆိုလျှင် ဟန်လုပ်ရာကျမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဘိနပ်စီးခဲ့ကြောင်းများကို အမိန့်ရှိခဲ့၏။ ထိုအခါ မိမိက အဘယာရာမဆရာတော်၏ ပြုမူခဲ့ပုံကလေးကို ပြန်ပြောင်းလျှောက်ထားခဲ့ရ၏။

တစ်ခါက အဘယာရာမဆရာတော် သပြေကန်သို့ ကြွရောက်လာခဲ့ရာ အပြန်တွင် ဘုန်းကြီးများလိုက်ပို့ကြ၏။ ရွာဝင်ခါနီးသောအခါ မိုးကလေးတဖွဲဖွဲကျ လာ၍ ဆရာတော်မှာ ထီးမဆောင်းသေးပဲ လိုက်ပို့သောဘုန်းကြီးများအား “ဦးပဉ္စင်း တို့ဆရာတော် ရွာထဲမှာ ထီးဆောင်းသလား” ဟုမေး၏။ “သည်လောက်မိုးကလေး မျှနှင့်တော့ မဆောင်းပါ။ သို့သော် ဆရာတော် ဆောင်းသာ ဆောင်းပါဘုရား” ဟု လျှောက်ထားကြသောအခါ “ဦးပဉ္စင်းတို့ ဆရာတော် မဆောင်းလျှင်လည်း မဆောင်းပါဘူး” ဟု အမိန့်ရှိကာ ဤအတိုင်း ကြွသွားခဲ့၏။ ဆရာတော်၏ ဤပြုမူ ချက်ကို နှစ်သက်စွဲလမ်းကာ ယနေ့အထိ ပြောလျက်ရှိနေကြပါ၏။ ဤသို့လျှင် ဆရာတော်ကား ပရိယတ်ဘက်တွင်သာ အများ အားကျဘွယ်ရာ စံနမူနာဖြစ်ခဲ့သည် မဟုတ်ပဲ ပဋိပတ်ဘက်တွင်လည်း အများအတုယူဘွယ်ရာ ပုံပြပမာဖြစ်ခဲ့ပါပေသည်။

သမ္မုဒ္ဓသာသနဓနံ ပဋိပတ္တိသာရံ၊
သာရာဘိလာသဟဒယော မဓိဂန္တုမာဂါ။
သီလာဒိယာနမဘိသဇ္ဇိယ သန္တပန္န၊
မဂ္ဂါဒိ မဂ္ဂုရု သမဂ္ဂမနိသိမာနီ။

ရွှေကျင်ဂိုဏ်းနှင့်အဘယာရာမိက

ဆရာတော် ရွှေကျင်ဂိုဏ်းထံသို့ ရောက်ခဲ့ရသည်မှာ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီး၏ ပညာဉာဏ်စွမ်းရည်သတ္တိ၏ ဆွဲဆောင်ချက်ကြောင့်ဟု ဆိုနိုင်ပါ၏။ ဆရာတော်ကြီး၏စာပေများကို ကြည့်ရသောအခါ ဆရာတော်ကြီး၏ မာဂဓသက္ကတတို့၌ နှံ့စပ်ကျမ်းကျင်လှသည်ကို တွေ့ရခြင်း၊ ပုဒ် ပါဠိ အနက်အဓိပ္ပါယ်တို့၌ စိစစ်ဝေဖန်တတ်ခြင်း၊ အများနှင့်မတူသော အယူအဆများကို တွေ့ရခြင်းစသော စွမ်းရည်များကို အားရကျေနပ်ရာမှအစ ဆရာတော်ကြီးထံ ရောက်လာကြောင်းဖြင့် ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် အမိန့်ရှိဘူးသည်ဟု သိရပါသည်။

ထိုအခါ ဆရာတော်မှာ ပခုက္ကူတိုက်ကြီး၌ ရေစကြိုဆရာတော်ကြီးထံ ပိဋကတ်များ ပေါက်ရောက်သည်အထိ သင်ယူခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ ဆရာတော်ကြီး၏ အထူးလေးစားခံရသော စာချတပည့်ကြီးများတွင် တစ်ပါး အပါအဝင်ဖြစ်ခဲ့၏။ သို့သော် ဤမျှပေါက်ရောက်ရုံမျှဖြင့် မကျေနပ်နိုင်သေးပဲ မန္တလေးမြို့၌ ထင်ရှားကျော်ကြားလျက်ရှိသော မိုးထားသာသနာပိုင်ဆရာတော်၊ မိုင်းခိုင်းဆရာတော်၊ ဘုရားကြီးဆရာတော်၊ ညဝါအကျော် မြို့ရှေ့ ခင်မကန်ဆရာတော်တို့အထံ၌ ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်များကို ထပ်မံသင်ယူခဲ့ခြင်းဖြင့် ထိုခေတ်က တော်တော်စာတတ်ပါသည်ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏နေရာကို ရယူလျက် ရှိနေခဲ့ပါပြီ။ သို့သော် ပိဋကတ်နယ်ပယ်ဆိုင်ရာ ကျမ်းဂန်များမှာပင် ရယူရမည့် ဗဟုသုတနည်းနာအဖြာဖြာကား ကုန်နိုင်စရာမရှိအောင် များပြောင်လှ၏။ သက္ကတဆိုင်ရာ သိမှတ်ဘွယ်ရာများ ပါဆိုက သင်ယူမှတ်သား၍ ဆုံးနိုင်ဘွယ်မရှိ။ သို့ဖြစ်ရာ ထိုအခါက ဆရာတော် ရောက်ရှိနေသော အခြေအနေမှာ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များ ကျေနပ်တင်းတိမ်နေကြမည် ဖြစ်စေကာ ထိပ်ဆုံးသို့မျှော်မှန်းသော ဆရာတော်အဘို့မှာ သင်ယူဘွယ် လိုလျက် လိုလျက်သာ ဖြစ်နေခဲ့၍ မိမိလေးစားရသော ဆရာတော်ကြီးထံ ချဉ်းကပ်လာ နိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

တစ်ခါက မိမိကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်က မိမိအား ပြန်လာရန် စာရေးခဲ့၏။ ထိုအခါက ဆရာတော်ထံ သက္ကတများ ဆိုဆဲရှိနေ၍ ဆရာတော်အား မိမိကို

ပြန်ခေါ်နေသည့်အကြောင်း လျှောက်ထားရာ “တို့-ဆရာသမားများ အလိုကို လိုက်ခဲ့လျှင် ရွှေကျင်ထဲတောင် ရောက်မည်မဟုတ်၊ “ဦးပဉ္စင်းတို့လဲ စဉ်းစား ပေါ့” ဟု ဤမျှတိုတိုပင် အမိန့်ရှိခဲ့၍ မိမိလည်း ဆရာတော်ကို အားကျကာ ဆက်လက်သင်ကြားလျက် နေခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်သည် မိမိ၏ဆရာသမားများ အလိုကို ဆန့်ကျင်ကာ ရွှေကျင်ထဲရောက်လာရသည်ဖြစ်ရာ ဆရာတော်ကြီးအပေါ် မှာ မည်မျှ လေးစားနေခဲ့သည်ကို သိသာနိုင်ပါပေသည်။

ဆရာတော်ကြီးထံ ပိဋကတ်များကို အထူးသဖြင့် ဝိနည်းနှင့် အဘိဓမ္မာကို ထပ်မံနာယူခဲ့သည်ဟု သိရ၏။ ဆရာတော်ကြီးကား မာဂဓ၊ သက္ကတဆိုင်ရာ ဗဟုသုတပဒေသာပင်ကြီးပင် ဖြစ်၏။ ကျမ်းဂန်၌ နည်းကောင်းလမ်းမှန်ကို တိကျ အောင် ညွှန်ကြားတတ်သော လမ်းညွှန်လမ်းပြကောင်းအဖြစ်ကို အများကပင် ဝန်ခံကြရ၏။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ရသည်မှာ ဆရာတော်ကြီးလည်း မိမိ၌ ဗဟုသုတ လိုလျက် ရှိနေသည်ကို အမြဲသတိရနေသောကြောင့်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ တစ်ခါက မိမိကျေးဇူးရှင် သပြေကန်ဆရာတော် ဆရာတော်ကြီးထံ အဖူးအမျှော် ရောက်ခဲ့၏။ ထိုအခါက ဆရာတော်မှာ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးအဖြစ်ရောက်နေ၍ သိက္ခာ ဆယ့်သုံးလေးဝါရှိနေပြီ ထင်ပါသည်။ ဆရာတော် သိက္ခာ ဝါငယ်ငယ်နှင့် ကျောင်း ထိုင်နေသည်ကို သိရသောအခါ ဆရာတော်ကြီးက “ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နှင့် ကျောင်းထိုင်နေသကိုး။ တို့ ခုထက်ထိစာမတတ်သေးဘူး။ စာကလေးများရေး ချင်လျှင် စာအုပ်တွေ ကြည့်ကြည့်နေရသေးတယ်” ဟု အမိန့်ရှိကြောင်း သိရပါ သည်။

ဆရာတော်ကြီးထံမှ ဓမ္မဝိနယနှင့်စပ်သော အဘိုးတန်နည်းနာ အယူအဆ အများအပြားရရှိခဲ့၍ ဆရာတော်အဘို့ အကျိုးများခဲ့သလောက် ဆရာတော်ကြီး အဘို့လည်း ဝိနိစ္ဆယတာဝန် စာချတာဝန်များ၌ တာဝန်ခွဲဝေနိုင်သည့် သတ္တိ ဗျတ္တိ ရှိသော တပည့်ကောင်းတစ်ယောက်ရကာ အကျိုးကျေးဇူး များခဲ့ပါပေသည်။

ဆရာတော်ကြီးအထံ၌ မုဂ္ဂဗောဓဗျာကရုဏ်းကိုဆို၍ တက်ခဲ့ရာ အတော် ကလေးဆိုမိသောအခါ ဆရာတော်ကြီး အကူအညီမပါ မိမိဘာသာဆိုနိုင်သည်ဖြစ်၍

ဆရာတော်ကြီးက သည်မျှဆိုတော်လောက်ပါပြီဟု ပယ်မြစ်သော်လည်း မိမိမှာ ကျမ်းကုန်သည်အထိ တက်ခဲ့ကြောင်း၊ ထိုအခါက ဆရာတော်ကြီးမှာ ဝါကျွတ်ပြီ ဆိုလျှင် အောက်ပြည်အောက်ရွာ ကြွနေသည်ကများ၍ စာတက်အလွန်ပျက်ခဲ့ရာ ထိုကျမ်းကို အတော်ကြာအောင် တက်ယူခဲ့ရကြောင်းများကို အမိန့်ရှိခဲ့ဘူးပါသည်။

ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီး၌ အဆွဲဓာတ် (အာကမုနသတ္တိ)ရှိကြောင်း တပည့် ကြီးများမှာ ဆရာတော်ကြီးထံမှ မခွာနိုင်ပဲရှိကြကြောင်း ပြောစမှတ်ပြုကြ၏။ ဆရာတော်ကြီး၏ အဆွဲဓာတ်ဟူသည်မှာ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ အဇ္ဇဝ၊ မဒ္ဒဝ စသောဂုဏ်များအပြင် တပည့်ကောင်းများကို လေးစားမြတ်နိုးတတ်ခြင်း၊ ချီးမြှောက် တတ်ခြင်း စသည်များပင် ဖြစ်ပါ၏။ ဆရာတော်ကိုလည်း အထူးအားရသည့် အားလျော်စွာ “ပဏ္ဍိတ်ကြီး ပဏ္ဍိတ်ကြီး” ဟု တသီးတခြား လေးစားသမှု အစဉ် ဂုဏ်ပြုခဲ့ကြောင်း များကြားရဘူးပါသည်။ အိန္ဒိယ၌ သက္ကတသင်နေစဉ်အခါတွင် ဆရာတော်ကြီးက အထူးအထောက်အပံ့များ ပေးခဲ့သည်ဟုလည်း သိရပါ၏။

ဆရာတော်သည် သီဟိုဠ်ကျွန်း ဝိသုဒ္ဓါရာမတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်စဉ် ဝိသုဂါမသိမ်နှင့်စပ်၍ သီဟိုဠ်ဆရာတော်များနှင့် ပြိုင်ဆိုင်ဝိနိစ္ဆယများ ရေးသားခဲ့ ခြင်းဖြင့် ဆရာတော်၏ဂုဏ်သတင်းသည်လည်းကောင်း၊ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီး၏ ဂုဏ်ကျက်သရေသည်လည်းကောင်း သီဟိုဠ်ကျွန်းတွင် ထင်ရှားပေါ်လွင်ခဲ့ရကြောင်း လည်း သိရပါသည်။

ဤသို့အားဖြင့် ဆရာတော်အဘို့ ရွှေကျင်နိကာယနှင့် မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမ ဆရာတော်ကြီးကို အမှီသဟဲပြု၍ အလွန်တိုးတက် ထင်ရှားကျော်ကြားလာရ သကဲ့သို့ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီးမှာလည်း ဆရာတော်ကြောင့် ကျက်သရေဂုဏ်ရောင် ထွန်းပြောင် တင့်တယ်ခဲ့ရပါပေသည်။

လာဘာ နော ယော သသမယပရာဂါပေါရဂ်တာနံ၊
မေဓာဝီနံ နုတဂုဏစယော ရာသိဘူတော သုတာနံ။
ရွှေကျင်တိဓေ သမိတိပဝရေ တာဂ္ဂဓမ္မံ ကဝိဋ္ဌံ၊
လဒ္ဓါ သတ္တာ ပမုဒိတမနာ စာသ္မု နေကာယိကာ မေ။

ဝေါဟာရဘဏ်တိုက်ဖြစ်သောအဘယာရာမိက

ဆရာတော်ကား စကားနည်း၏။ စကားနည်းသည်မှာ လေးနက်သော စိတ်သဘောထားရှိသူတို့၏ ဓမ္မတာပင်ဖြစ်၏။ စကားနည်းသောကြောင့် ဝေါဟာရ ပရိယာယ်မကြွယ်ဟု ထင်လျှင်ကား အကဲခတ်မှားပါလိမ့်မည်။ ဆရာတော်၌ ထုတ်နှုတ်သုံးစွဲဘို့ရာ ပါဠိဝေါဟာရမရှားသကဲ့သို့ မြန်မာဝေါဟာရလည်း ပေါကြွယ် လှဘိ၏။

ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ကြီးက “ဘယ်သူ စာတတ်တယ် မတတ်ဘူးဆိုတာ ကျမ်းရေးလျှင် သိတာပဲ။ စာတတ်၊ မတတ်ကို ပဏာမက သက်သေပြနေတာပဲ”ဟု အမိန့်ရှိဘူးကြောင်း သိရ၏။ ဆရာတော်၏ အဘိဓာန်နိဿယသစ် ထွက်ပေါ်လာ သောအခါ မိမိမှာ ထိုအခါက အဘိဓာန်ကို လေ့လာဆဲ ပါဠိဂါထာ အစီအကုံးများကို မတောက်တစ်ခေါက် လေ့လာဆဲဖြစ်ရာ “သဗ္ဗသတ္တ မဟာရညသဗ္ဗာရီ” စသော ပဏာမဂါထာကို များစွာစွဲလမ်းနှစ်သက်ခဲ့၏။ သဒ္ဓါအနေအထား သပ်ယပ်လှပခြင်း၊ သုတိသာယာခြင်းကိုလည်း နှစ်သက်မိ၏။ ဥပမာ၊ ဥပစာ တင်စားထားပုံကလေး ကိုလည်း သဘောကျမိ၏။ ထိုဂါထာကလေးကို ဘယ်အခါမျှ မမေ့နိုင်ဖြစ်ခဲ့ရာ အတုခိုးကာ စီကုံးခဲ့၏။ သို့သော် ယခုတိုင်ပင် ဆရာတော်၏ အစီအကုံးများကို မမိနိုင်ရှိခဲ့ရာ ထိုအခါကမူဆိုဘွယ်မရှိပါပြီ။ ဆရာတော်ရေးသားခဲ့သော ဂါထာ စုဏ္ဏိယပါဠိများ၌ လှပချောမော သိပ်သဲသောစကားလုံးကလေးများ ဆန်းကြယ် သောဝေါဟာရများ၊ သစ်လွင်သောအသုံးအနှုန်းများ၊ အနက်အရသာရှိသော ပုဒ်ဝါကျများကို နှစ်သက်ဘွယ်ရာ တွေ့ကြုံရပါပေသည်။

ပါဠိတွင်သာ ဝေါဟာရပရိယာယ်ကြွယ်ဝစွာ သုံးနိုင်သည်မဟုတ်ပါ။ မြန်မာမှု၌လည်း ဝေါဟာရပရိယာယ် လိုသလိုလဲလှယ်သုံးနိုင်သည်ကို တွေ့နိုင်ပါ ၏။ စာချရာဝယ် အနက်သမ္ပန်သောအခါမှာဖြစ်စေ ဆရာတော်၏နိဿယများ ၌ဖြစ်စေ အသိခက်သောစကားကို ပေါ်လွင်သောစကားဖြင့် ပြောင်းပေးခြင်း၊ ရှေး ဟောင်းစကားကို သစ်လွင်သောစကားဖြင့် ပြောင်းပေးခြင်း၊ ရှည်မျောသော စကားကို တိကျပြတ်သားသောအသုံးသို့ ပြောင်းပေးခြင်း စသည်များကို ကြားကြ

တွေကြရပါလိမ့်မည်။ မိမိ ရယူဝံသကာဗျဆိုနေစဉ် မဆိုမိအနက်များကို စဉ်းစား ထား၏။ ဆရာတော် ပို့ချပေးသောအခါ ဆရာတော်၏ အနက်များနှင့် ကွဲလွဲခဲ့ရာ ဆရာတော်၏အနက်များမှာ သက်ဆိုင်သောဝတ္ထုနှင့် ဆီလျော်သည်ကိုလည်း ကောင်း၊ တိကျသေသပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ သာယာနှစ်သက်ဘွယ် ရှိသည် ကိုလည်းကောင်း တွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ဆရာတော် ငယ်စဉ်ကရေးခဲ့သော မေဃဒူတ ကာဗျနိဿယကိုလည်း တွေ့ဘူး၏။ ထိုနိဿယ၌လည်း နှစ်လိုဘွယ်ရာဝေါဟာရ ကလေးများကိုသာ တွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ဤသို့ ဆရာတော်၏ ပါဠိမြန်မာ ဝေါဟာရ ဘဏ်တိုက်ကြီးအဖြစ်ကို သိရသောအခါ အရှင်မေဓာနန္ဒ၏-

ဘာရတီ နတ္ထကီ တုယံ၊ ဝတ္ထရဂီလယေ သဒါ။

နစ္ဆန္တိ သုဠ ဂါယန္တိ၊ ကံ ဇနံ နာဘိရာဓယေ။

ဟူသောချီးကျူးစကားကို အားရစွာလက်ခံကြိုဆိုနိုင်ခဲ့ပါပေသည်။ သက္ကတသီဟိုဠ်ဆရာများက ကျမ်းဂန်အထူးတတ်သူကို ဝါဂီသ - ဝါစီသ - ဝါစိဿရ (စကားအစိုးရသောသူ)ဟု ဂုဏ်ပြုကြ၏။ ဆရာတော်ကား တရားစကား နှင့် အခြားစကားအများအပြားကို ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ “ဝါဂီသ” အစစ် တကယ်ပင် ဖြစ်ပါပေသတည်း။

သုဘာရတီ မီရဝရဂ္ဂဓမ္မာ၊ နနာရဝိန္ဒာသနာဇာ ကဝိနံ။

ပိယင်္ဂရာ သံသိတမီရဝဏ္ဏာ၊ ပိဏောတု လောကတ္ထ ထိရံ သဒါ တာ။

အဘယာရာမိက၏ ထူးခြားသောကျမ်းဂန်များ

ဆရာတော်ကား ယခုအခါမရှိတော့ပြီ။ လွတ်လပ်သော ပြည်ထောင်စု ခေတ်အထိ သက်တော်ထင်ရှားမရှိခဲ့သည်မှာ ဝမ်းနည်းဘွယ်ရာပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်၏ဗဟုသုတများစွာ တည်နေရာ “ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက သတ္ထဘဏ္ဍာ ဂါရိက” အဖြစ်ကို သိရှိကြရသောပညာရှင်များမှာ နှမြောတမ်းတဝမ်းနည်းခဲ့ကြ ရ၏။ ဆရာတော်၏နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြိုးစားရှာဖွေ စုဆောင်းခဲ့သော ဗဟုသုတ များကို တိုက်ရိုက်ရယူနိုင်ခွင့် မရှိကြတော့ပြီ။ သို့သော် ပရဟိတကို လိုလားသော

ဆရာတော်၏စေတနာကြောင့် များစွာသောကျမ်းဂန်များ အမွေအနှစ်အဖြစ် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်မှာ နောင်လာနောက်သားများအတွက် အားတက်စရာပင်ဖြစ်ပါ၏။

အဘိဓာန်နိဿယသစ်ပေါ်စက “ဗုဒ္ဓ။ ပေ။ ဘုရား” ဟူသော ဤမျှလောက် သာ အာရုံထားလျက် “ဘာမျှ မထူးခြားလှပါ” ဟု အချို့မှတ်ချက်ချသည်ကို ကြားရဘူး၏။ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယနိဒါန်း၌ လောကာယတနှင့်စပ်၍ ဆုံးဖြတ်ချက် ချထားသည်မှာ ပညာရှင်အများ ကျေနပ်ဘွယ်ရာပင်ဖြစ်၏။ သို့သော် ပဌမပြန် စုံစမ်းရေးကော်မတီတွင်ပါဝင်ခဲ့စဉ်က ဆရာတော်မှာ လောကာယတအစွဲသမား များနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရလျက် ထိုသူတို့၏ လောကာယတအစွဲကို မချွတ်နိုင်ရှိခဲ့ရ၏။ ဤသို့ အချို့မလေးမစား သာမန်အနေအားဖြင့် မြင်နေကြစဉ် သကသမယ သမယန္တရတို့၌ ကျွမ်းကျင်လှသော ပညာရှင်များစွာ၏ နှုတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ စာအားဖြင့်လည်းကောင်း ကြိုဆိုလက်ခံ ဩဘာပေးခံခဲ့ရသည်မှာ အထင်အရှားပင် ဖြစ်ပါပေသည်။

အဘိဓာန်နိဿယသစ် နှစ်သက်ဘွယ်ရာတင့်တယ်စွာသော ကျမ်းစာကို ရရှိသောအခါ အဘိုးတန်ရတနာကဲ့သို့ တစ်ကျမ်းလုံး အထပ်ထပ်ရှုစားခဲ့ကြောင်း၊ သို့ရှုစားသောအခါ အစမှာလည်း ဒေါသမထင် အဆုံးတွင်လည်း အပြစ်မတွေ့ပါ။ အလယ်မှာလည်း အလွန်ချီးမွမ်းအပ် ကောင်းမြတ်လှကြောင်း အနက်ထူးထွေရာရာ ထက်ဝန်းကျင်မှာ ပြည့်ဝစုံလင်လျက်ရှိကြောင်းများဖြင့်-

မနောဟရံ မနညံ စ၊ သုဘံ ပစ္စုပ္ပေါတ္ထကံ။
မယာ လဒ္ဓံ မဟဂ္ဂံ၊ သဗ္ဗံ တမနုဝေက္ခိတံ။
အာဒေါစာဒေါသမန္တေ စ၊ သုပ္ပသတ္တတရန္တရေ။
အတ္တန္တရေ စ ပဿာမိ၊ သမန္တပရိပူရိတေ။

ဟု အရှင်သီရိကုမာရဆရာတော်က လက်ခံကြိုဆိုခဲ့ပါသည်။ ဤဆရာ တော်ကား မာဂဓ၊ သက္ကတနှစ်ဘက်ရလျက် ထက်မြက်သောဉာဏ်အရှင် တစ်ပါးဟု ကျော်ကြားခဲ့သောဆရာတော်ဖြစ်ရာ အမှားမြင်လျှင် ပြင်ဆင်ဘို့ လက်မနှေးတတ်ကြောင်းကိုလည်း ဆရာတော်၏ကျမ်းစာများအရ သိကြရသဖြင့်

“အပြစ် လုံးဝမပြင် အလွန်ပင် ပြည့်စုံကောင်းမွန်လှသည်” ဟု လက်ခံခဲ့သည်မှာ မိတ်ဆွေချင်းဖြစ်၍ လောကဝတ်မျှမဟုတ်ပဲ ပညာရှိလက်ရာကို ပညာရှိ၍ အသေးစိတ် မြင်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါပေသည်။

သီဟိုဠ်ကျွန်း အရှင်မေဓာနန္ဒမဟာထေရ်ကလည်း “အဘိဓာန်နိဿယ သစ်မှာ ရှေးဆရာအချို့၏အယူအဆများ ပယ်ဖျက်ထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ထိုပယ်ဖျက်ထားချက်မှန်သမျှသည် အားလုံးအမှန်အကန်ချည်းသာဖြစ်သည်ဟု မိမိယူဆကြောင်းဖြင့်-

ပေါရာဏာနံ ပဝီဏာနံ၊ ကေသဉ္စိ မတဒ္ဓသနံ။
ယံ ယံ ဒိဿတိ တံ သဗ္ဗံ၊ သစ္စံ သစ္စန္တိ နောမတိ။

ဟု အကုန်ပုံ၍ ယုံကြည်စွာ လက်ခံကြိုဆိုခဲ့ပါသည်။ ဤဆရာတော်လည်း သကသမယ သမယန္တရ နှစ်ဝစွယ်စုံ ကုံလုံသောပညာရှင်ကြီးဖြစ်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်ခင်၍ တရားမင်ခြင်းမဟုတ်ပဲ ပညာရှိအကြောင်းကို ပညာရှိ၍ ကောင်းကောင်းသိခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်ပါပေသည်။

အဘိဓာန်နိဿယသစ် ဂန္ဓာရမ္ဘ၌ ဤအဘိဓာန်ကျမ်းတွင် သာသန ဝေါဟာရ၊ လောကီဝေါဟာရ၊ သားငှက်တိရစ္ဆာန် သစ်ပင်အမည်များ အများအပြား ပါဝင်ခဲ့ရာ အချို့ အသုံးအဆောင် သစ်ပင်သားငှက်တို့သည် ဤမြန်မာနိုင်ငံမှာရှိသော်လည်း အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင်မရှိ၊ အချို့အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာရှိသော်လည်း ဤနိုင်ငံမှာ မရှိဖြစ်၍ အသိခက်လှသည်ဖြစ်ရာ အဘိဓာန်ကျမ်း၏ဘာသာဋီကာကို အနည်းငယ်မျှ မတိမ်းစောင်း အလွန်ကောင်းအောင် ရေးသားဘို့ရာ မလွယ်ကူလှကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ မိမိမှာ အဘိဓာန်ဋီကာနှင့် မြန်မာသီဟိုဠ်နိဿယ၊ အဋ္ဌကထာ၊ဋီကာ၊ဂန္ဓ နှစ်ရတို့ကို နှံ့နှံ့စပ်စပ် သုံးသပ်ကြည့်ရှုခဲ့ရသည့်အပြင် သက္ကတအဘိဓာန်များနှင့် ပူရာဏ်ကျမ်း၊ နီတိကျမ်း၊ သားငှက်ဆိုင်ရာကျမ်း၊ ဆေးကျမ်းစသော သက္ကတဆိုင်ရာကျမ်းများ ကြည့်ရှုခဲ့ရကြောင်း၊ သစ်ပင်ဘက်၊ တိရစ္ဆာန်ဘက်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတရှိသော ပညာရှင်များကို မေးမြန်းစုံစမ်းခဲ့ရကြောင်း၊ ပုဒ်တိုင်းပုဒ်တိုင်း၌ အမရကောသ

ထောမနီမိ-စသည်တို့နှင့် တိုက်ဆိုင်နှိုးနှောခဲ့ကြောင်းများဖြင့် အဘိဓာန်နိဿယ သစ်ပြုစုရာ၌ မိမိမည်မျှလောက် အပင်ပန်းခံကြိုးစားခဲ့ရသည်ကို ထုတ်ဖော်ခဲ့ပါ သည်။ ဤကဲ့သို့ ကျမ်းဂန်အများ၌ ကျက်စားဆည်းပူး အထူးအပင်ပန်းခံခဲ့သည်ကို မိမိလည်း ကျမ်းပြုဆရာကြီးတစ်ဦးဖြစ်၍ မြင်ခဲ့သော အရှင်မေဓာနန္ဒမထေရ်က “အရှင်ဘုရား၏ ဤအဘိဓာန်နိဿယသစ်ကို ကြိုးပမ်းခြင်းဖြင့် အရှင်၏ ကျွမ်း ကျင်လိမ္မာလှသော ပညာစွမ်းသည် အဘိဓာန်ကျမ်းတွင်ရွှေသာမက ပိဋကတ်သုံးပုံ နှင့်တကွ မာဂဓသက္ကတကျမ်းဂန်အလုံးမှာ တည်ရှိခဲ့ပါကြောင်းဖြင့် -

ဗျာပါရေန တဝါနေန၊ နာဘိဓာနေသု ကေဝလံ။
သတ္ထေသု အတ္ထိ နေပုညံ၊ တီသုပိ ပိဋကေသု စ။

ဟု ဆရာတော်၏ပညာစွမ်းကို ဂုဏ်ပြုခဲ့ပါပေသည်။ ကျမ်းဂန်ပေါင်း များစွာ၌ ဤမျှ အခုအခံအဆီးအတားမရှိ သက်ဝင်ကျက်စားနိုင်ခဲ့သော ဆရာတော် ၏ ပညာစွမ်းကို မြင်ရ၍ ရွှင်ပြအားရခဲ့ဟန်လည်းရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် “အရှင်၏ တွန့်ဆုတ်ခြင်းတင်းလှသော ဉာဏ်ပညာသည် ဝေရမ္မလေအဟုန်တမျှ သံမယ သမယန္တရတွင် ပြေးဝင်ချင်းနှင်းနိုင်ခဲ့ပါကြောင်းဖြင့် -

ဝေရမ္မဝါတဝေဂေါ၊ တဝ ပညာ ဝိသာရဒါ။
ဝိဓာဝတီတိ မညာမိ၊ သမယေ သမယန္တရေ။
ဟုလည်း ဆက်လက်၍ တဖန်ဂုဏ်ပြုခဲ့ပြန်ပါသည်။

“အတ္တဝါဒ” နှင့်စပ်၍ ဤနိုင်ငံ၌ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မျှ ရှေးက မထုတ်ဖော်ခဲ့ သေးသော အတ္တဝါဒိဆရာကြီးတို့၏ အယူအဆအမျိုးမျိုးကိုသိခြင်း၊ ရှေးက “မာတုလုဂ်” နှင့်စပ်၍ ဆုံးဖြတ်ကြသော်လည်း တိတိကျကျမရှိလှ တိကျသေချာ ပညာရှင် များ အားရနှစ်သက်စရာအဆုံးအဖြတ်ကို တွေ့သိခြင်းစသည်ဖြင့် ဗဟုသုတ အများအပြားကို အဘိဓာန်နိဿယသစ်မှရခဲ့ကြ၍ ပုဒ်မှန်၊ ပါဠိမှန်၊ အနက်မှန်များကို သိကြရသည်ဖြစ်ရာ လွန်စွာကျေးဇူးပြုခဲ့သော ကျမ်းပင်ဖြစ်ပါ ပေသည်။ ဤမျှကျေးဇူးပြုခဲ့ရာ၌ ဆရာတော်၏ပရဟိတစေတနာကိုလည်းကောင်း၊

အထူးကြိုးစား အပင်ပန်းခံခဲ့ရပုံကိုလည်းကောင်း လေးလေးနက်နက် တွေးတော မိသူကား ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် များပြားလှမည်မထင်ပါ။ သို့သော် ယခုအခါ ပညာ လိုလားသူများ တစတစများပြားလာ၍ နောင်အခါ ဆရာတော်၏ကျမ်းစာများ သည် စာချ၊ စာသင်၊ ပညာရှင်များလက်ဝယ် တင့်တယ်စွာတည်ရှိနေမည့်အရေး တွေးတောဝမ်းသာဘွယ် ဖြစ်ပါပေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရှေးအခါက သက္ကတဗျာကရုဏ်းလာ သဒ္ဒါအဆုံးအဖြတ် အဆိုအမိန့်များကို စုံလင်အောင်မသိခဲ့ကြရ။ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ ပေါ်ထွက်လာ သောအခါ သက္ကတလာ သဒ္ဒါအသုံးအနှုန်း အဆုံးအဖြတ်များကို အတော်စုံလင်စွာ သိရှိလာကြရသဖြင့် ထိုကျမ်းမှာ မြန်မာစာချစာသင်အရှင်များသို့ ဦးဦးဖျားဖျား သက္ကတဆိုင်ရာ ဗျာကရုဏ်းအဓိပ္ပါယ်များကို အတော်စုံလင်အောင် ပို့ဆောင်ပေး ခဲ့သော ကျမ်းဖြစ်၏။ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ သက္ကတဗျာကရုဏ်းများကို ရည်ရွယ် ဆိုထားသောကျမ်းများကိုလည်း မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယပေါ်လာမှပင် မည်သည့် ဗျာကရုဏ်းက ဘယ်သုတ်၊ ဘယ်အဖွင့်ကိုရည်ဆိုသည်ဟု စုံစုံလင်လင်ထင်ရှားစွာ သိကြရ၏။ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ အချို့ပါဌ်မှား၏အမှန်ကိုလည်း သိရ၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ၏ကျေးဇူးကား အလွန်များခဲ့ပါသည်။

ဤမျှ ကျေးဇူးပြုခဲ့ရာ၌ ဆရာတော်၏တာဝန်မှာ ပေါ့လှသည်မဟုတ်ပါ။ မိမိဘယ်မျှ ကြိုးပမ်းခဲ့သည်ကို ဆရာတော်က မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယနိဂုမ်းမှာ ပြဆို လျက် ရှိပါသည်။ အမှန်မှာ မောဂ္ဂလ္လာန်တတ်ကျွမ်းနားလည်ရန် သက္ကတကို သင်ခဲ့သည်မဟုတ်သော်လည်း သက္ကတဗျာကရုဏ်းများကို မနိုင်နင်းသူအဘို့ မောဂ္ဂလ္လာန်၏အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အကြွင်းမဲ့သိဘို့ရန် မဖြစ်နိုင်၍ မိမိ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဗာရာဏသီသို့ကြွကာ ပါဏိနိ၊ စန္ဒြ၊ ကာတန္တ၊ မဟာဘယဿ-စသော ဗျာကရုဏ်းကျမ်းများနှင့်တက်ကျမ်း ဟိန္ဒူဘာသာများသင်ယူခဲ့ခြင်းကို အစပျိုးကာ မောဂ္ဂလ္လာန်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုသိဖို့ရာ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့သွား၍ မောဂ္ဂလ္လာန်၏ အခြံအရံ အဖွင့်ဋီကာဗျာချာများကို လှူဒါန်းပေးကမ်းခြင်းစသည်ကိုပြုကာ စုံစမ်းရှာ ဖွေခဲ့ရာ ကျမ်းခြောက်စောင်မျှ ရရှိခဲ့ကြောင်း၊ ထိုကျမ်းများတွင် ပဋိကာကိုမှီသော သီဟိုဠ်နိဿယကား မိမိရေးမည့်မောဂ္ဂလ္လာန်ဗျာချာအား လွန်စွာကျေးဇူးပြုမည်ကို

သိ၍ သီဟိုဠ်ဘာသာကို ခြောက်လတာမျှ သင်ယူခဲ့ရကြောင်း၊ ထို့နောက် ခြောက်လပတ်လုံး ပိဋကတ်သုံးပုံ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများ၊ ပါဏိနိ၊ စန္ဒြ၊ ကာတန္တ-စသော ဗျာကရုဏ်းကျမ်းများနှင့် တိုက်ဆိုင်နှီးနှောခြင်း ပြုခဲ့ကြောင်းများဖြင့် မိမိ မည်ရွေ့မည်မျှအပင်ပန်းခံကာ ကြိုးစားခဲ့ရသည်ကို ထုတ်ဖော်ခဲ့ပါသည်။

မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ ဂန္ဓာရမ္ဘ၌လည်း မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယကျမ်းကို ကြိုးပမ်းပြုစုရာ၌ မိမိ၏အလွန်အမင်း ပင်ပန်းခံခြင်းကို သိနားလည်သော သူတို့သာ မိမိကျမ်း၏အနက်အရသာကို သိနိုင်မည်ဖြစ်၍ ပညာမဲ့သူတို့ကား သိနိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်းကို ပြဆိုလျက်ရှိ၏။ ထို့ပြင် မိမိက ပရဟိတစေတနာထား၍ ကြိုးစား ခဲ့ရာဝယ် မိမိစေတနာကို မသိနားမလည်၍ ရှုတ်ချပြစ်တင် မာန်ဝင်ပလွားသူတို့ကို မိမိအရေးမစိုက်အမှုမထား။ မိမိစေတနာကို နားလည်သိရှိတတ်သိလိုလား အမျိုးသားများအဘို့ မိမိကျမ်း၏ အနည်းငယ်မျှသောအနက်ကိုသိခဲ့လျှင် တတ်သိ စေသား စိတ်ကောင်းထားလျက် မိမိ၏ စွန့်စားအားထုတ်ချက်သည် ပင်ပန်းမသိ အကျိုးရှိပေစွဟုလည်း ဆက်လက်မိန့်ဆိုခဲ့ပါပေသည်။

ဆရာတော်သည် အခြားအမရကောသ၊ မုဂ္ဂဗောဓ-စသော နိဿယများကို ရေးသားရာ၌ သက်သာလွယ်ကူစွာ ရေးသားနိုင်ခဲ့သော်လည်း အဘိဓာန်နိဿယ၊ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယတို့ကို ရေးသားရာ၌ သက်သာလွယ်ကူလှသည် မဟုတ်။ မိမိ အတော် အပင်ပန်းခံကြိုးစားခဲ့ရသောကျမ်းများဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ပရိယတ္တိ သာသနာအတွက် လွန်စွာအကျိုးများသော ကျမ်းများဖြစ်၍လည်းကောင်း ဤကျမ်း နှစ်ကျမ်းအပေါ်တွင် ခုံမင်နှစ်သက် စွဲလမ်းလျက်ရှိနေခဲ့ဟန်တူပါသည်။ ထို့ကြောင့် မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယနိဂုံး၌ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ၊ အဘိဓာန်နိဿယသစ် နှစ်စောင် တို့သည် သာသနာကုန်သည်အထိ တည်ရှိနေကြပါစေတော့ဟု အာသီသ ပြုခဲ့ပါ သည်။

မိမိ ဤကျမ်းများကို ပြုရသဖြင့် အခြံအရံအကျော်အစောကိုလည်းကောင်း၊ ဥစ္စာကိုလည်းကောင်း အလိုမရှိ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုသာ အလိုရှိကြောင်းကိုလည်း ဆုမြွက်ခဲ့ပါသေး၏။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို တောင့်တသဖြင့်လည်း ဆရာတော်၏

ပရဟိတ၌ စွဲမြဲလှသော စေတနာမှာ အတော်ရင့်သန်နေကြောင်း သိသာပါ၏။ အခြံအရံအကျော်အစောကို လိုချင်ရုံဖြင့် ဤမျှ အပင်ပန်းခံနိုင်ဘွယ်မရှိပါ။ အများတတ်သိနားလည်ရန် စေတနာထားသောကြောင့်သာ ဤမျှအပန်းခံနိုင်ရည်ရှိသည်ကို လက်တွေ့ ပရဟိတကြိုးပမ်းနေကြသော ပညာရှင်များက ပို၍သိနိုင်ကြပါလိမ့်မည်။

တစ်ခါက ဆရာတော်အမိန့်ရှိဘူးသည်မှာ “အစိုးရအရာရှိများ အသက်ငါးဆယ်ကျော်လျှင် အငြိမ်းစားယူကြတယ်။ တို့လည်း အသက်ငါးဆယ်ကျော်လျှင် စာချအနားယူမယ်လို့ ရည်ရွယ်ခဲ့သော်လည်း ယခုအသက်ခြောက်ဆယ်နီးသည် အထိ အနားမယူနိုင်သေး” ဟူ၏။ ဆရာတော်ကား ပြန်လွန်တော်မူရန် ဖန်လာသော ဝေဒနာစသည်အထိ စာပေပို့ချသွားခဲ့ကြောင်း သိရ၏။ စာပေပို့ချနေရုံမျှမက ပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာ၊ သံယုတ်ဋီကာများကိုပင် သုတ်သင်ခဲ့သေး၏။ အဘိဓာန်ဋီကာသစ် ပြုစုရန် တောင်းပန်ချက်ကိုပင် ဝန်ခံကတိပေးပြီးဖြစ်ကြောင်းလည်း သိရသည်။ ဤအလုံးစုံသောတာဝန်များ၌ ဆရာတော်ရမည့် အကျိုးတရားကား ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်းသာတည်း။ ထိုပင်ပန်းမှုကို ဂရုမထား ကြိုးစားခံယူနေသည်မှာ ပရဟိတစေတနာကြောင့်သာဖြစ်ကြောင်းကို-

ဝိဒ္ဓါ ဝေ ဝိဇာနာတိ၊ ဝိဒ္ဓဇ္ဇနပရိဿမံ။
န ဟိ ဝဉ္ဇာ ဝိဇာနာတိ၊ ဂုရုံ ပသဝဝေဒနံ။
ဟူသော ပညာရှိတို့ အဆိုအရ ပညာရှိတို့သာပို၍ သိနိုင်ရာသည်။
နရတ္တံ ဒုလ္လဘံ လောကေ၊ ဝိဇ္ဇာ တတြ သုဒုလ္လဘာ။
ကဝိတ္တံ ဒုလ္လဘံ တတြ၊ သတ္တိ တတြ သုဒုလ္လဘာ။

-ဟူသော ပညာရှိတို့အဆိုအရ ပညာရှိအဖြစ်ကို ရခဲ့၏။ ထိုထက် ကျမ်းပြုနိုင်သော စွမ်းရည်သတ္တိကို သာလွန်ရနိုင်ခဲ့၏။ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ၊ အဘိဓာန်နိဿယကဲ့သို့သော ကျမ်းဂန်မျိုး၌ သာမန်ပညာရှိရုံမျှ ပညာရှိသော်လည်း သာမန်ဆင်းရဲပင်ပန်းခံနိုင်ရည်ရှိရုံမျှဖြင့် စိတ်ကူးဝံ့၊ စွန့်စားဝံ့သည့်အရာ မဟုတ်။ ထို့ကြောင့်

ဆရာတော်၏ ထိုစွမ်းရည်သတ္တိများကို လေးစားစွာပူဇော်ပါ၏။ ဤကျမ်းနှစ်ကျမ်း
နှင့်တကွ ဆရာတော်၏ ကျမ်းပေါင်းများစွာတို့သည် အခွန်ရှည်ကြာစွာ ပညာရှိများ
လက်ဝယ် တင့်တယ်ဝင့်ကြွားလျက် လက်သုံးဖြစ်ကာ တည်ရှိနေကြပါစေသတည်း။

ပညာဝ ပညာယ ပဘာဝမညာ၊ နာညေ ရသံ ပဒ္ဒ မလီ န မိနာ။
ဝိဒ္ဓါဂ္ဂဓမ္မာဘိမနိသသတ္တိ၊ မညာ ပသံသန္တိ ပသန္တစိတ္တာ။

ယေနာဂ္ဂဓမ္မဝိဗုဓေန သိရောမဏိတိ၊ဝိဒ္ဓါနမာဒရပဒတ္တထုတဂ္ဂုဏေန။
ရွှေကျင်ဝှယမိ သနိကာယဝရမိ ဓမ္မသေနာပတိတ္တမုပဂေန ပကာရကေန။
သမ္မာဒိတာနိ သကရဋ္ဌိကဘူတိမိစ္ဆ မာနေန ဂန္ထရတနာနိ မနောရမာနိ။
သပ္ပညလောကမဘိရာဇျ သုတာဘိလာသ၊ သောတူန မတ္ထမဘိသာဇျ-
ဝိရာဇယန္တု။

အဘယရာမိကထုတိဂါထာများ

ဆရာတော်၌ အခြားချီးကျူးဘွယ်ရာ ဂုဏ်တော်ပေါင်းများစွာပင် ရှိနေ
ပါသေးသည်။ ဂုဏ်တော်ပေါင်းများစွာ တည်နေရာ မဟာဂုဏ်သာဂရဖြစ်သော
ဆရာတော်၏ဂုဏ်တော်များကို လုံးဝကုန်စင်အောင် အဘယ်မှာလျှင် ချီးကျူးနိုင်စွမ်း
ရှိပါအံ့နည်း။ သို့ဖြစ်ရာ အောက်ပါထုတိဂါထာများဖြင့် တတ်စွမ်းသမျှ ချီးကျူးကာ
နိဂုံးချုပ်လိုက်ရပါတော့သည်။

၁။ ဉာဏာဘာ ဘာတု မယုဂ္ဂ-ဓမ္မာဘိဝုမနိသိနော။
ယာ ဝုဒ္ဓိယာ သရီရိနံ၊ ဝတ္ထုနမိဝ ဘာကရော။

၂။ နမတ္ထု သတ္ထုနော မဂ္ဂ-ဓမ္မာဘိဝံသမိမတော။
ယဿ ကိတ္တိ ဗုဓာရညေ၊ ဓာဝတေ သုရဘိကရာ။

၃။ အနုဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓပညာ၊ ပညဝတံ ဝဋ်သက။
သကဂ္ဂဏာဂ္ဂဓမ္မာချာ၊ ချာတံ မေ ဂရုဂါရဝံ။

- ၄။ မဟာတိ တေ ကြိယာ သဗ္ဗာ၊ ပရတ္ထာယေဝ ကေဝလံ။
န သတ္ထာယောဒိတာ စန္ဒ-သူရိယာ ဒဗ္ဗဘူတိဒါ။
- ၅။ ယော ကောစိ တဝ ပညာယ၊ အန္တ မေသိတု မိစ္ဆိ သော။
စက္ကဝါဠမသေသံဝ၊ ပါဒေန ဂန္တုမုဿဟော။
- ၆။ ဒိန္ဓေ သုတေပိ တေနုန + မာဒိယိတုမလံ ကထံ။
ဂဟေတုံ ကာ နဒိ သဗ္ဗံ၊ မေယံ မေဃမိ ဝဿတိ။
- ၇။ ပညာဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိစ္စ၊ ပဒါနာဓိကတံ တဝ။
ဇနာ ကိ ရတနာနုဋ္ဌ-လင်္ကာတပိ သမာ သိယုံ။
- ၈။ ဓမ္မာစရိယပဒဂ္ဂါန-မဂ္ဂါနမဂ္ဂတံ တဝ။
မညန္တာညာ ကထံ နဇ္ဇော၊ သာဂရောဝ မဟောဒကော။
- ၉။ ပဋိဘာ ပဋိဘာတေဝ၊ မနေကသတ္တသာဂရေ။
သတျာ တေ ယာယ ယာဝဇ္ဇ၊ မတ္တသာရမဝိန္ဒိသုံ။
- ၁၀။ မိလာပယံ ဗုဓမ္မောဇံ ဒေဝါနံ တံ သဘံ ဂတော။
ဂုဏဂန္ဓာဝ သိဿန္တိ၊ ဝါသယံ ဝိမတံ မနေ။
- ၁၁။ ဂုဏသန္ဓိမိ သန္ဓိမိ-ကတော တေ မနမန္တိရေ။
မနိသိနံ သ ယာဝဇ္ဇ၊ ဌာတိ တွယာပျဝိဇ္ဇတိ။
- ၁၂။ ဘာသုတံ ဘာသတံ မာဂ္ဂ၊ ဝီရံ တံ ဝီရတံ ဂိရာ။
သဗ္ဗဒါ သဗ္ဗဒါ တေ ဝိ၊ သတ္တိ သတ္တိမတံ မတာ။
- ၁၃။ တဂ္ဂုဏာတ္တမနာ စိတ္တ-ညာဏီ ဝိဗုဓကေသရီ။
ဂုဏေ တုယံ ဝိဝဒ္ဓေန္တ၊ ပုဏ္ဏိန္ဒြဝ မဟောဒမိ။
- ၁၄။ ဝဒ္ဓေန္တ နဝနဝါဝ၊ တဝ သိဿပရမ္ပရာ။
ယေ တေ ဒိပေန္တိ တေ သာဓု၊ ဂုဏောဒမိ စ သာသနံ။

- ၁၅။ ယေန သမ္မာဒိတာ ယတ္ထ၊ ဗဟုနံ သတ္ထဆေကတာ။
ဂန္ဓာ မညန္တဘယာချာ-ရာမံ တဒိသမာဒရာ။
- ၁၆။ သိရီဇီရဂ္ဂဓမ္မာဘိ - ဝံသဂ္ဂုဏောဃသာဂရေ။
နိမုဂ္ဂေါ မေ မနောဝါသိ၊ အဟောဝတာတိ စိန္တယံ။
- ၁၇။ အတောဟံ ဂရုသမ္မာန-စေတော ဝါသေဋ္ဌသံယမိ။
ဂုဏမာလာ ဂုဏိကစ္စ၊ ပူဇယိ ကတဝေဒိကော။
- ၁၈။ ဣမိနာ ဂရုနော သေဋ္ဌ-ဂုဏာ မေ သီတလီကရာ။
ဟဒယေ နိစ္စလာ သန္တု၊ သိနေရဝ မဟိဂတောတိ။

**အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
နှစ်တစ်ရာပြည့်ပွဲသဘင်**

အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ၁၂၄၀-ပြည့်နှစ် တပေါင်းလဆန်း ၁၁-ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်တော်မူရာ ၁၃၄၀ - ပြည့်နှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း ၁၁ - ရက်နေ့တွင် အနှစ်တစ်ရာပြည့်မြောက်ခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ အနှစ်တစ်ရာပြည့်မြောက်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဂုဏ်တော်ကျေးဇူးတော်များကို မှန်းဆရည်ရော် မျှော်မှန်းသော ရာပြည့်ပွဲသဘင်ကြီးကို ၁၃၄၀-ပြည့်နှစ် တပေါင်းလဆန်း ၁၁-ရက်နေ့၊ နေ့လယ် ၁၂-နာရီအချိန်တွင် စတင်ဖွင့်လှစ်ရာ တပည့်ဒကာ၊ ဒကာမတို့ ညီညာဖြူဖြူလုပ်ခဲ့ကြလေသည်။

ယင်းပူဇော်ပွဲ၌ (က)သဘာပတိ သာသနာပိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ပရိသတ်အား ၅-ပါးသီလချီးမြှင့်တော်မူသည်။ (ခ) ဥပဥက္ကဋ္ဌ ရွှေဟင်္သာဆရာတော်၊ (ဂ) ပိုက်ကျုံးဆရာတော်၊ (ဃ) ဝိဇိတာရုံဆရာတော် ဦးဝါသန၊ (င) အဘယာရာမဆရာတော် ဦးပဒုမတို့က ၁၀-မိနစ်စီ သြဝါဒကထာ မြွက်ကြားတော်မူကြသည်။ ၎င်းနောက် ဦးအဂ္ဂိယက အဘယာရာမဆရာတော်ကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိဖတ်ကြားတော်မူသည်။ သာကေတ ဦးပညာသီရိက စာချုပ်၊ ဓမ္မိကာရုံဆရာတော်

ဦးနုရပတိက တစ်နေ့တာလုပ်ငန်း၊ ဦးမာနိတသိရိက စစ်အတွင်းကာလ အဘယာ ရာမဆရာတော်၊ ဦးသီလာနန္ဒက သက္ကတကျမ်းကျင်ပုံ၊ ဦးဆန်းထွန်းက ဂုဏ ထောမနာစာတမ်းကို အသီးသီး လျှောက်ထား ဖတ်ကြားကြသည်။ ဥပဉ္စက္ကဋ္ဌ ပိုက်ကျုံးဆရာတော် ဦးဇာနေယျဗုဒ္ဓိဘိဝံသက ရေစက်ချတော်မူသည်။ ဤအစီ အစဉ်များအနက် သာသနာဝင်စာတော် ဖတ်သာသနာ့ဝန်ထမ်းတို့ အတုယူနိုင်ရန် အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ စာဝါချပုံ၊ အဘယာရာမဆရာတော်၏ တစ်နေ့တာကျင့်သုံးမှု၊ စစ်အတွင်းကာလ အဘယာရာမဆရာတော်၊ အဘယာရာမ ဆရာတော် သက္ကတကျမ်းကျင်တော်မူပုံ၊ ဂုဏထောမနာလျှောက်လွှာ-တို့ကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ စာဝါချပုံပုံ

(သာကေတမြို့၊ ပညာလင်္ကာရကျောင်း ဦးပညာသိရိ တင်ပြချက်။)

တပည့်တော်သည် ၁၃၀၀ - ပြည့်နှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၇-ရက်နေ့၌ ဤအဘယာရာမတိုက်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ၏ခြေတော်ရင်းသို့ ပညာသင်ကြားရန် ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။

တိုက်ဆိုင်ချက်တစ်ခု လျှောက်ထားလိုသည်မှာ ယင်း ၁၃၀၀-ပြည့်နှစ် သည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏သက်တော် (၆၀)ပြည့်သောနှစ်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနှစ် တပေါင်းလဆန်း ၁၁-ရက်နေ့၌ မွေးနေ့တော်အလှူပွဲပြုလုပ်ရာ တပည့်တော်နှင့် တိုက်ကြပ်ဘုန်းကြီး ဦးပညာဝါတို့က တာဝန်ယူပြီး အစစအရာရာ ဆောင်ရွက်ရပါသည်။

ထိုနေ့က အဘယာရာမတိုက်၊ ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရတိုက်၊ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်၊ စစ်ကိုင်း အနီးစခန်းချောင်မှ သံဃာတော် ၆၀ - ကျော်တို့အား ထူးခြားစေသော အားဖြင့် ဆွမ်းအစား မုန့်ဆွမ်းမျိုးစုံ ၄-ကြိမ် ဆက်ကပ်ပါသည်။

၁။ နံနက်အရုဏ် မုန့်ဟင်းခါးဆွမ်း

၂။ ။ ၇-နာရီ သီဟိုဠ်မုန့်နှင့် လဘက်ရေ

၃။ ။ ၉-နာရီ မြန်မာမုန့်နှင့် လဘက်ရေ
 ၄။ ။ ၁၁-နာရီ ကော်ဖီနှင့် ဘီစကွတ်,ပေါင်မုန့်
 စသော ခေတ်မှီမုန့်တို့ဖြင့် ဆက်ကပ်ပါသည်။

နံနက် ဆွမ်းတော်ပွဲနှင့် ညဉ့် ဆီမီးသက်စေ့ပူဇော်ပါသည်။ နေ့လည်
 ၁-နာရီ တပည့်ကြီးတို့အား သင်္ကန်းစသော လှူဘွယ်ဝတ္ထုများ လှူဒါန်းပါသည်။

ယခုလည်း အဘယာရာမ ဒုတိယနာယကဦးသီလာနန္ဒ၏ သမ္မာဆန္ဒဖြင့်
 ထက်သန်သော ကြိုးပမ်းမှုတို့ကြောင့် ဆရာတော်၏ နှစ်တစ်ရာပြည့်ပူဇော်ပွဲ၌
 တပည့်တော် တက်ရောက်ပူဇော်ခွင့်ရသဖြင့် များစွာမှ ရွှင်လန်းနှစ်သိမ့်ခြင်းဖြစ်ရ
 ပါသည်ဘုရား။

စာချတော်မူပုံလျှောက်ထားပါရစေ

ဆရာတော်ဘုရားသည် မူလက နေ့လည်ပိုင်း၌သာ စာပို့ချတော်မူပါသည်။
 တပည့်တော်ရောက်သည့်နှစ်၌ ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက အမိန့်ရှိ
 သည်မှာ- “ငါတို့ မူလက အသက်(၅၀)ပြည့်လျှင် စာချမှုရပ်နားပြီး အခြားပြုဘွယ်
 များ ကိုယ်ရေးအတွက် ဆက်လက်ပြုလုပ်ရန် ရည်ရွယ်ထားတယ်။ သို့သော်လည်း
 နံနက်ပိုင်းစာဝါမရှိက ဦးပဉ္စင်းတို့တစ်တွေအတွက် နှစ်နာလှတယ်။ တို့များလည်း
 ကျန်းမာလျက်ရှိနေသေးတော့ နံနက် ၈-နာရီခွဲ စာတစ်ဝါပို့ချမယ်။ ဦးပဉ္စင်းပဲစာ
 ဆို”ဟုအမိန့်ရှိသဖြင့် “မည်သည့်စာဝါကို ပို့ချပါမည်လဲဘုရား”ဟု လျှောက်ထား
 သောအခါ “ဓမ္မပဒကို ပါဠိမှားတွေပြုပြင်ပြီး ပို့ချရန် မကြာခဏ အမိန့်ရှိခဲ့တယ်။
 သို့သော်လည်း အကြောင်းမညီညွတ်ခဲ့ဘူး။ ယခုတော့ ကိုယ်ကလည်းအသက်(၆၀)
 ပြည့်ပြီ မတော်သေသွားပါက ဆရာသမားစကား နားမထောင်ရာ ရောက်လိမ့်မယ်။
 ချစ်အောင်ချမှဖြစ်မယ်။ ဓမ္မပဒကို အများကအထင်မကြီးကြဘူး။ ကြည့်စာအဖြစ်နဲ့
 ဖြစ်စေ၊ ဦးပဉ္စင်းလေးတွေ ကိုရင်လေးတွေကိုသာ သမန်ကာလှုံကာ ပို့ချရုံမျှဖြစ်စေ
 လုပ်လေ့ရှိကြတယ်။ ဓမ္မပဒကျမ်းဟာ လူသူအပေါက် အရောက်နည်းတဲ့ လမ်းဟာ
 ချုံပိတ်ပေါင်းများသလို ပါဠိပျက်တွေကများနေတယ်။ ဒါတွေကို ပြုပြင်ပြီး ပို့ချမှ

သင့်မယ်" ဟု အမိန့်ရှိပါသည်။ သို့သော် တပည့်တော်မှာ နံနက်စာဝါ စာချဘုန်းကြီး ဦးနရိန္ဒထံ၌ မောဂ္ဂလ္လာန်ပဋိကာကို ဆိုဝါနဲ့ တက်နေကြောင်းလျှောက်တော့ မောင်နရိန္ဒထံမှာ ပဋိကာဆိုဝါနဲ့ဆိုတော့ တက်ရခဲတယ်၊ ငါတို့လဲ ပြန်ချဘို့အချိန် မရဘူး၊ ဆက်တက်ပေါ့၊ စာဆိုမည့်သူ ရှာဆိုသဖြင့် ဦးသမာစာရကို စာဆိုစေရပါ သည်။ ဓမ္မပဒကို ပေါ့ပေါ့တန်တန်ပို့ချလေ့မရှိပါ။ နေ့လယ်စာဝါ ကြီးများကဲ့သို့ ပါဠိမှားများကို သုတ်သင်ပြင်ဆင်လျက်ပို့ချခဲ့ပါသည်။ ထိုမျှနှင့်ပင် အားမရသေး ကြောင်း၊ အချိန်ရက အဓိပ္ပါယ်ပြောပြီး ပို့ချလိုသေးကြောင်း အမိန့်ရှိပါသည်။

နောက်နှစ် ဓမ္မပဒကုန်သောကြောင့် သီလကွန်ပို့ချပါသည်။ ပါဠိတော်ကို ဦးသမာစာရ၊ အဋ္ဌကထာကို ဦးခေမာစာရ ဆိုပါသည်။ ဦးခေမာစာရမှာ စာချတန်းဝင်မည်ဖြစ်သောကြောင့် စာချဦး၌ အဋ္ဌကထာမှ ဝါကျများရွေးချယ်ပြီး စာစပ်စေပါသည်။ ဝိဂြိုဟ်လည်း ဆိုပြပါသည်။ ဝါကျအမည်ကိုလည်း အနည်း ငယ်ထည့်၍ ပြောပါသေးသည်။ သဒ္ဒါရေးကို ဦးစားပေးပါသည်။ မှတ်မိပါသေး သည်။ ယင်းသီလကွန်ပို့ချချိန်၌ တပည့်တော်တို့ သထုံမြို့က သန္တာရုံကျောင်း ဦးကုန္ဒိယဆရာတော်ရေးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိဝိနိစ္ဆယမှာ ကျေးဇူးရှင်အဘယာရာမ ဆရာတော်ဘုရားက သုတ်သင်ပြင်ဆင်ပြီး လက်မှတ်ထိုးထားတာပါပါသည်။ ထောက်ခံထားသည်ဆိုလိုပါသည်။ ၎င်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်ပြီး မှားတယ်၊ ဒီကျမ်းကို အရေးယူရမယ်စသည်ဖြင့် ယခုခေတ်လိုဆိုတော့ တိုက်ကြခိုက်ကြတယ်ပေါ့။

ဤဝိနိစ္ဆယနှင့်ပတ်သက်ပြီး အထူးသဖြင့် စစ်ကိုင်းဖက်မှာ ပြဿနာပေါ်နေ ပါသည်။ အဲဒီအခါမယ် ဆရာတော်ဘုရားကိုလဲပဲ နည်းနည်းပမာမခန့်တဲ့ စာများရေး သည်ဆိုပါတော့၊ ဆရာတော်ဘုရားက သူတို့ကို စာနှင့်အကြောင်းမပြန်ပဲ ဥပုသ်ပြုပြီး သြဝါဒပေးချိန်၌ ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိကို ပါဠိတော်ကို အာဂုံရွတ်ပြီး စာချသည်ထက်အားပြုကာ သုံးပတ်မျှ ဟောပြသည်မှာ ယနေ့တိုင် မမေ့နိုင်လောက်အောင် ကြည်နူးဖွယ်ရာ ဖြစ်နေပါတော့သည်။

မှတ်သားဖွယ်ရာတစ်ခု ထပ်မံလျှောက်ထားတင်ပြပါရစေ၊ ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် စာပို့ချသောအခါ ခြင်္သေ့မင်းသည် သားကောင်များကို ကြီးငယ်

မရွေး ညီမျှသောခွန်အားဖြင့် မလွတ်တမ်းဖမ်းအုပ်ဘိသကဲ့သို့ မပို့ချမီ တင်ကြို၍ လေးလေး စားစားကြည့်ရှုပြီးမှ ပို့ချလေ့ရှိပါသည်။ မိမိဂရုပြုသကဲ့သို့ စာတက်သူ တို့လည်း လေးစားမှုရှိမှ နှစ်သက်တော်မူပါသည်။ အခါတစ်ပါး၌ အဆိုပါသီလက္ခန္ဓာ ပို့ချနေစဉ် အခြားတိုက်မှ ရဟန်းငယ်တပါးသည် စာအုပ်ကိုမကြည့်ပဲ ရေကူးရပ်ကဲ့သို့ အလျားမှောက်ပြီး ခြေကိုထောင်လျက် ခဲတံကိုကိုက်ခါ ဆရာတော်၏မျက်နှာ ကိုသာ ကြည့်နေလေ့ရှိပါသည်။ စာကိုကြည့်ပြန်သော်လည်း လေးလေးစားစား မရှိပါ။ ဘာခုက်လို့လဲဆိုသည့်အဓိပ္ပာယ်ကို ဆောင်နေပါသည်။ နောက်တစ်နေ့ ဆရာတော်ဘုရားက ထိုရဟန်းငယ်အား ရည်ညွှန်း၍ “ငါတို့ ပို့ချနေတဲ့စာဝါကို မလေးစားလျှင် မလာပဲနေဘို့ပဲ၊ ဝတ္ထုစာအုပ်ဖတ်သလိုတော့ မလုပ်စေလိုဘူး” ဟု အမိန့်ရှိပါသည်။

ပို့ချသည့်စာဝါကို လေးစားပုံအနည်းငယ်ဖော်ပြလိုသည်မှာ - အခါတပါး သီလက္ခန္ဓာပို့ချနေစဉ် သတိမေ့ပြီး ဓမ္မပဒကို ကိုင်ထားပါသည်။ စာဆိုသူက သီလက္ခန္ဓာကိုဆိုသောအခါ “ယခုဆိုနေဒါ ဘာလဲ” ဟုမေးသဖြင့် “သီလက္ခန္ဓာပါ” ဟု လျှောက်လေလျှင် “အို . . . ဒို့က ဓမ္မပဒမှတ်လို့ သတိတကယ်မေ့သကဲ့သို့ မကြည့် ထားရသေးဘူး၊ ဒီနေ့ နားကြအုံး” ဟုမိန့်ပြီး ရပ်နားရပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ- စာကို တင်ကြိုကြည့်ရှုမထားပဲ ပို့ချလေ့မရှိပါ။

နေ့လယ်စာဝါပို့ချပုံ

၁၂-နာရီ ၄၀-အချိန်၌ တံခါးဖွင့်သဖြင့် တပည့်တော်က ကြေးဝိုင်းထိုး ရပါသည်။ ထိုးပြီးလျှင်ပြီးချင်း “ဆို” ဟု တစ်ခွန်းတည်းမိန့်ပါသည်။ တစ်ချက်တီးလျှင် “ရပ်” ဟု အမိန့်ရှိပြီး အဓိပ္ပာယ်ဆက်ပြောရာ ၂-ချက် ဒင်ဒင်ထိုးလျှင် ယမန်နေ့က ဆိုထားသော အနက်ကုန်အောင် အဓိပ္ပာယ်ပြောပြီးဖြစ်ပါသည်။ စာကျန်နေသေး သည်၊ အချိန်ပိုသေးသည်မရှိပါ။ အလွန်ပင် အတုခိုးရမလွယ်သော တိကျမှုပင်ဖြစ်ပါ သည်။

၂-ချက်ထိုးလျှင် အဋ္ဌကထာဆိုသူက အဆင်သင့်ပြင်ထားရာ “ဆို” ဟု

သာမိန်ပြီး နောက်တကျော့ပြန်ဆိုရန်ကိုမူ “ပြန်” ဟုသာ မိန့်ပါသည်။ အဓိပ္ပါယ်ပြောလျှင် ပါဠိတော်ကို အလေးထားပြီးပြောပါသည်။ ပါဠိတော်ကို လွယ်သားပဲဟု သာမန်ဖတ်သွား ကျော်လွှားသွားခြင်း လုံးဝမပြုပါ။ ပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့ကို တစ်ပုဒ်မျှ လွယ်သည်ဆိုပြီး ချန်မထားပါ။ ပုဒ်စဉ်အတိုင်း သဒ္ဒါရေးရာ အဓိပ္ပါယ်ပါ ကုန်စင်အောင်ပြောပါသည်။ “အထူးသဖြင့် ပါဠိတော်လွယ်တယ်။ ဝါကျမကောင်းဘူး” စသည်ဖြင့် ပြောဆိုသူတို့ဟာ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို စော်ကားရာရောက်တယ်၊ မပြောကောင်းဘူးဟု မိန့်ပါသည်။

တစ်ခါက စတုတ္ထပါရာဇိကပါဠိတော်လာ စက်လှည့်များကို ပြောနေစဉ် တပည့်တော်သည် စာအုပ်ကို လက်မှကိုင်ထားလျက်ပင် အမှတ်မထင် ဦးခေါင်းကို လှဲချပြီး ဇိမ်နှင့်နားထောင်နေသည်ကို တွေ့သွားလေရာ ဆရာတော်ဘုရားက “စတုတ္ထပါရာဇိကစက်လှည့်များ သုံးသပ်ရသည်မှာ ဓမ္မပီတိဖြစ်လှတော့သည်ဟု သမ္မောဟအဋ္ဌကထာမှာလာတယ်၊ ယခုကာလ ဦးပဉ္စင်းများကတော့ ပြောသူက အပင်ပန်းခံပြီးပြောဒါတောင် ပမာမခန့်အိပ်နေတတ်တယ်၊ ဒါလဲ ဒေသနာတော်ကို စော်ကားခြင်းတစ်မျိုးပဲ” ဟုပြောသဖြင့် ချက်ချင်းပြုပြင်ထိုင်ပြီး ထိုနေ့မှစ၍ နေ့စဉ် မပြတ် စာဝါတက်တိုင်း လေးလေးစားစား နာယူခဲ့ရပါသည်။

နောက်တစ်ခုမှတ်ဘွယ်- တစ်နေ့သောအခါ ဆရာတော် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီး လဘက်ရေသောက်နေစဉ် ရဟန်း ၃-ပါးရောက်လာသဖြင့် “ဘာတုံး ဦးပဉ္စင်းတို့” ဟု တိုတိုပင်မေးရာ တစ်ပါးက “တပည့်တော်တို့သကျသီဟစာချတန်း ဖြေဆိုမည့် သူများဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်ကြီး အဋ္ဌသာလိနိမူလဋီကာ စာချကျော်လှသဖြင့် လာပါ သည်။ မည်သည့်နေရာက မည်သည့်နေရာအထိ တပည့်တော်တို့ ခဲမှတ်ပြုပါ မည်ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားတော့ ဆရာတော်က ခပ်တိုတို “ဦးပဉ္စင်းတို့ တို့သမာဓိကို စော်ကားရာရောက်သည်။ တို့ဟာ ဘုရားမျက်နှာတော်ကိုထောက်ပြီး စာပေပို့ချ ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်စာမေးပွဲ ဘယ်သကျသီဟကို ထောက်ထားသည် မဟုတ်” မိန့်သံကြား၍ တပည့်တော်သည် အခန်းပြင်ထွက်ပြီး ၎င်းဦးပဉ္စင်းများကို နောင် ဒီလိုမလျှောက်ဖို့ နားလည်အောင် ပြောပြလိုက်ရပါသည်။ ဆရာတော် ဘုရားသည် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကို မိမိ၏အယူဝါဒ ဝိနိစ္ဆယတို့ဖြင့် ထည့်သွင်း

ဖြည့်စွက်လျက် ဒေသနာတော်ကို မှတ်သားလိုက်နာ နည်းယူလိုစိတ်ပေါက်အောင် သာ ပြောပြပို့ချလေ့ရှိပါသည်။

တစ်နေ့သောအခါ အခြားတိုက်မှ စာလာတက်သော မထေရ်ကြီးတစ်ပါးက “ဦးပညာသီရိရေ ဒါမှအသားဗျ၊ နောင်မှ အကျိုးရှိမယ်။ သေသေချာချာ မှတ်သား ထားဗျ” ဟုပြောပါသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးမှာ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်ပါ။ စာမေးပွဲကြီးများ အတွက် စာဝါကြီးတွေပို့ချနေသောမထေရ် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

မော်လမြိုင် အဘယာရုံရောက်ပြီး အဋ္ဌသာလိနီ၊ မူလဋီကာပို့ချသော အခါ၌မူ ချစဉ် စာချတန်းတပည့်များအတွက် ဝါကျကို သင့်သလောက်ပြောပြီးသည့် အခါ မာတိကာကို ဉာဏ်ကောက်နည်းဖြင့် ပို့ချပါသည်။ သစ္စယမိုက်နှင့် သင်္ခါရ ယမိုက် စသည်ကိုလည်း ပို့ချပါသေးသည်ဘုရား။

ဆရာတော်ဘုရားသည် စာတက်ပြီးလျှင် အနက်လှည့်မှ ကျေနပ်တော်မူ ပါသည်။ တပည့်တော်လည်း ကလေးလို အနက်ကိုအော်လှည့်ပါသည်။ ဆရာ တော်ဘုရားက “ဦးပဉ္စင်းတို့ စာကြည့်ရင် မျက်လုံးနှင့်ချည်း မကြည့်နှင့်။ ပါးစပ်က ပါကြည့်” ဟု မိန့်တတ်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အသံထွက်ဖတ်ဟု မိန့်လို ရင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။ ပါဠိဖတ်ရာ၌လည်း လေးလေးစားစားပုဒ်ပါဌ် မှန်ကန်အောင် နှင့် သံယုတ်ကို လက်မလွတ်စေပဲဖတ်မှ ကျေနပ်ပါသည်။

- ၁။ သာမန္တာ-ကို သမန္တာ
- ၂။ သုမ္ပုဒါ-ကို သမုဒါ
- ၃။ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို ကမဋ္ဌာနံ
- ၄။ ပရိက္ခာရော-ကို ပရိက္ခရော
- ၅။ သဒ္ဓမ္မ-ကို သဓမ
- ၆။ သမဂ္ဂ-ကို သမဂ္ဂ

၇။ ဝေါသာသမာနရူပါ-ကို ဝေါသာ-သမာန-ရူပါ စသည်ဖြင့် ဖတ်ပုံ မျိုးကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ငေါက်ငန်း သတိပေးခြင်း မကြာခဏခံယူရပါသည်။ ထို့ပြင် ဆရာတော်ဘုရားက “ဦးပဉ္စင်းတို့ တို့ပြောတာတွေ သေသေချာချာ ရေးမှတ်

ထား။ နောင်စာချတော့ ပြန်ကြည့်၊ ဉာဏ်မှီလာတော့ မကြိုက်တာရှိ ကျမ်းညှိပြီးပြင် ပေါ့” ဟု အမိန့်ရှိပါသည်ဘုရား။

မှတ်သားဘွယ်ရာသြဝါဒ

တပည့်တော်အား ပေးထားသောအချိန်ကလေး အနည်းငယ်ကျန်ရှိသေး သည့်အတွက် မှတ်သားဘွယ် ဆရာတော်ဘုရား၏ သြဝါဒမွန်ကလေးများကို လျှောက်ထားပါရစေဘုရား။

- (က) ပိုင်သာပိုင်၍ မဆိုင်သောပစ္စည်း နှင့်
- (ခ) ဆိုင်သာဆိုင်၍ မပိုင်သောပစ္စည်းများကို ဆရာတော် ရှောင် ကြဉ်တော်မူပါသည်။

အခါတစ်ပါး သာသနာရေးဌာနမှ ဒကာများလာ၍ လျှောက် ထားကြပါ သည်။ “ဆရာတော်ဘုရား ပဌမပြန်ဝင်၍အောင်သော ဦးပွင်းများအတွက်၊ ဆရာ အတွက် ဆွမ်းဆန်များလာလှူပါသည်” ဟုလျှောက်တော့ စာချဘုန်းကြီး ဦးဇနက ကျောင်းအတွက်တော့ အဲဒီဘုန်းကြီးဆီသွား၊ “စာချဘုန်းကြီးဦးဇနက ကျောင်း အတွက်တော့ ဒီကျောင်းက အဲဒီဘုန်းကြီးဆီသွား၊ ဦးပရမဆိုတဲ့ ဦးပွင်းအတွက် တော့ ဟိုဘုရားခန်းမြောက်ဖက်က ဦးသုနန္ဒအား လှူ။ ကျန်ဦးပွင်း ၂-ပါးအတွက် တော့ ဟိုနားက တိုက်ကြပ်ဘုန်းကြီးဆီ သွားလျှောက်။ မျက်လုံးပြူးပြူးနဲ့ ဦးပွင်းကို မေးကြည့်” ဟု တပည့်တော်ကို ညွှန်ပါသည်။ ထိုဒကာများလာသောနေ့သည် ဥပုသ်နေ့ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ညဉ့်အခါ ဥပုသ်ပြုအပြီး ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာတော်ဘုရားက “ဦးပွင်းတို့ ဦးပွင်းတို့ဟာ နောင်အခါ ကျောင်းထိုင်မဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဖြစ်တယ်။

- (က) ပိုင်သာပိုင်၍ မဆိုင်သောပစ္စည်းလည်း မသုံးကြနဲ့၊
- (ခ) ဆိုင်သာဆိုင်၍ မပိုင်သောပစ္စည်းလည်း မသုံးကြနဲ့” ဟု မိန့်ပါသည်။ “ပိုင်သာပိုင်၍ မဆိုင်သောပစ္စည်းဆိုတာ ဒို့က ပဌမပြန်အတွက် ရည်ရွယ်ပြီး စာချတာမဟုတ်ဘူး။ ဒို့ဟာ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီးထံမှာ

နေ့စဉ်တုန်းက ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဆရာတွက်ရသည့်အခါ ဝေပေးလေ့ရှိတယ်။ ဒို့က “တပည့်တော် စာမေးပွဲအတွက်ရည်ရွယ်ပြီး စာချုတ်မဟုတ်လို့ မယူပါရစေနဲ့” ဟု လျှောက်ထားတော့ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက “အုပ်ချုပ်ရခက်ပါတယ်ကွယ် လက်ခံလိုက်ပါ” လို့အမိန့်ရှိတော့ ဆရာတော်ဘုရားကြီးကို လေးစားသောအားဖြင့် လက်ခံရသော်လည်းပဲ ဒို့အတွက် သုံးလေ့မရှိဘူး။ ဆွမ်းစားကျောင်းကိုပဲ ပို့စေရတယ်လို့ အမိန့်ရှိပါတယ်ဘုရား။

နောက် “ဆိုင်သာဆိုင် မပိုင်သောပစ္စည်းဆိုတာက သံဃိကပစ္စည်းဖြစ်တယ်။ သံဃိကပစ္စည်းဆိုတာ များသောအားဖြင့် ကျောင်းဘုန်းကြီးတွေက ကိုယ်ပိုင်တယ်လို့ မှတ်ကြတယ်။ ဦးပွင်းတွေလည်း ဝိနည်းတက်လျှင် လေးလေးစားစားတက်ကြ၊ အဲဒီသံဃိကပစ္စည်းကို ငါကျောင်းဘုန်းကြီး၊ ငါ ဣဿရိယဆိုပြီး ပမာမခန့်သုံးစွဲလို့ရှိလျှင် ကိုယ့်မှာအပြစ်များတယ်။ ဒါလည်း ရှောင်ကြဉ်ကြ” ဟု အမိန့်ရှိတော်မူပါသည်ဘုရား။

ဤလျှောက်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့် ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဂုဏ်တော်ပူဇော်ပွဲအနေဖြင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ စာချုပ်နှင့် မှတ်သားဘွယ်သြဝါဒများကို တပည့်တော် လျှောက်ထားလို့ပြီးပါပြီဘုရား။

**အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
တစ်နေ့တာကျင့်သုံးမှု**

(မန္တလေးမြို့၊ စိန်ပန်း ဓမ္မိကာရုံဆရာတော်ဦးနရပတိ တင်ပြချက်)

တပည့်တော်တို့၏ ကျေးဇူးတော်ရှင်အဘယာရာမဆရာတော်ကြီး တပည့်တော်များ အဘယာရာမတိုက်တွင် နေထိုင်ခဲ့သော ငါးနှစ်ခန့်ကာလအတွင်း နေ့စဉ်နေ့စဉ် တွေ့မြင်ရသောသီတင်းသုံးတော်မူပုံကို အတုယူလိုသူများနှင့် ဗဟုသုတအဖြစ် မှတ်သားကြည်ညိုလိုသောပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဤစာတမ်းကို ရေးသားလျှောက်ထားပါသည်ဘုရား။

နံနက်ပိုင်း သီတင်းသုံးတော်မူပုံ

နံနက် ၄-နာရီမထိုးမီ ထတော်မူ၍ တိုက်ကြီးအပေါ်ထပ် ဘုရားမီးနှင့် သီတင်းသုံးတော်မူသော တိုက်ခန်းမီးကို ရှေးဦးစွာ ဖွင့်တော်မူပါသည်။ သံဃာတော်များ နံနက်ပိုင်း ဘုရားဝတ်ပြုချိန်တွင် ကိုယ်တော်တစ်ပါးတည်း မိမိအခန်းထဲ၌ သီးခြား ဘုရားအာရုံပြုပြီးနောက် သင်္ကန်းလုံအောင်ခြံ၍ထိုင်လျက် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား နှလုံးသွင်းနေထိုင်တော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရပါသည်။

အာရုံတက်၍ တိုက်သံဃာတော်များ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရန် အချိန်ရောက်က ဆရာတော်အား ဆွမ်းရည်(ထမင်းရည်)ကပ်ရသည်။ ဆရာတော်မှာ ဆွမ်း မဘုဉ်းပေးပါ။ ဆွမ်းရည်ကိုသာ အရုဏ်တက်၌ ဘုဉ်းပေးတော်မူသည်။

ဆွမ်းရည်ဘုဉ်းပေး ကွမ်းယာတစ်ယာ ဘုဉ်းပေးသည်။ ထိုကွမ်းယာမှာ ထုံး၊ ကွမ်းသီးမပါ ကွမ်းရွက်နှစ်ထပ်ထပ် သုံးဒေါင့်ချိုးပြု၍ လေးညှင်းပွင့် ငါးပွင့်ထိုးရသည်။ ထိုကွမ်းယာကိုဝါး၍ အားလုံးကိုမျှချလိုက်သည်။ ခံတွင်းရှင်းရုံသာမဟုတ် ဆေးအဖြစ်ပါ သုံးစွဲသည်ဟု ထင်မှတ်ပါသည်။

ဆွမ်းရည်ဘုဉ်းပေးပြီးနောက် တိုက်ပေါ်မှဆင်းသက်တော်မူ၍ တိုက်ကြီး မြောက်ဖက် စင်္ကြံလမ်းပေါ်တွင် အရှေ့အနောက် တစ်နာရီခန့် လမ်းလျှောက်တော်မူသည်။ လမ်းလျှောက်၍ တိုက်ပေါ်ပြန်မတက်မီ ကျောင်းဝိုင်းအတွင်း တစ်ပတ်လှည့်လည် ကြည့်ရှုတော်မူသည်။ မသင့်တော်သော အရာများတွေ့ရှိက ဥပုသ်နေ့တွင် သံဃာအလယ် သြဝါဒပေးရာ၌ ထည့်သွင်းဆုံးမသြဝါဒပေးလေ့ရှိသည်။

တိုက်ပေါ်ပြန်တက်ပြီး အခန်းတွင်း ရောက်သည့်အချိန်မှစ၍ စာကြည့်မူ ကျမ်းစာရေးသားမှုစသည်ဖြင့် အချိန်ကုန်လွန်စေကာ ၉-နာရီ မိနစ် ၃၀-တွင် ရေချိုးဆင်းတော်မူပါသည်။ (ဆရာတော်၏ဝတ်ပြုသူက ချိုးရေအဆင်သင့်၊ နွေမိုးမှာ ရေအေး၊ ဆောင်းခါတွင် ရေနွေးပြုလုပ်ထားရသည်။)

ရေချိုးပြီး တိုက်ပေါ်တက်ချိန်တွင် ဆွမ်းဝတ်ပြုသူက ဆရာတော်နောက်မှ မရှေးမနှောင်းလိုက်ပါ၍ ဆွမ်းကပ်ရန် အဆင်သင့်ပြင်ဆင်ထားရသည်။ ခဏ

အကြာတွင် တပါးတည်း ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူသည်။ ဆွမ်းကပ်ရာ၌ နေ့စဉ်ပင် ကုလားပဲဟင်း မပြစ်မကျဲနှင့် သရက်သီးကုလားတည် ထည့်ရသည်။ ထိုနှစ်မျိုးကို အထူးနှစ်သက်ဟန်ရှိပါသည်။ ဆွမ်းစား၍ ခံတွင်းမတွေ့သောနေ့တွင် ကုလားပဲ ဟင်းနှင့် ဆွမ်းဖျော်၍ ဇွန်းနှင့်ဘုဉ်းပေးသည်ကို တွေ့မြင်ရသည်။

အကောင်အထည်မပျက်သော ငါးကြော်စသည်၊ အတုံးကြီးသော အသားတုံးစသည်ကို ဘုဉ်းပေးတော်မူပါ။ ဆွမ်းကပ်သောပုဂ္ဂိုလ်က ပါးပါး အတုံးပျက်အောင်လှီး၍ ကြက်သွန်စိမ်းဖြင့် လက်သုပ်ဖြစ်အောင် ပြုပြင်ကပ်ရသည်။ ဝက်အူချောင်းကိုလည်း အချောင်းမပျက်အောင်လှီး၍ ကြက်သွန်၊ သံပုရာခြမ်း တို့နှင့် ကပ်မှသာ ဘုဉ်းပေးတော်မူပါသည်။

ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီး ငှက်ပျောသီး၊ ရာသီလိုက်ပေါ်သော သစ်သီးသစ်နှံတို့ကို ဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးနောက် ရေခွေးကြမ်း တစ်ပန်းကန် ၂-ပန်းကန်လောက်သာ ဘုဉ်းပေးတော်မူသည်။

ဆွမ်းစားပြီးနောက် သတင်းစာကြည့်တော်မူသည်။ ၁၁-နာရီကျော်ကျော် အချိန်တွင် နွားနို့ပူကို ဘီစကွတ် ကိတ်မုန့် ပေါင်မုန့်စသည်ကပ်ရာ မုန့်အနည်း ငယ်နှင့်ဘုဉ်းပေး၍ ပလုပ်ကျင်းပြီး စားသောက်မှုကိစ္စ ပြီးဆုံးပါတော့သည်။

အထူးမှတ်ရန်မှာ ဆွမ်းစားနှင့် အလှူအတန်းစသည် မလိုက်သည်က များပါသည်။ ဆွမ်းစားလိုက်သည်ကို လုံးဝ မတွေ့ရ။

အချိန်ရသမျှ စာကြည့်မှု စာရေးမှုဖြင့်သာ အချိန်ကုန်လွန်တော်မူစေသည်ကို တွေ့မြင်ရသည်။

နေ့လယ်ပိုင်း သီတင်းသုံးတော်မူပုံ

နေ့လယ် ၁၂:၃၀- နာရီအချိန်တွင် အခန်းတံခါး နှစ်ဘက်လုံးဖွင့်၍ ကုလားထိုင်နှင့် စားပွဲငယ်ကို အခန်းတံခါးဝတွင်ချ၍ ခန်းဆီးအတွင်းမှ ပြင်ဆင်နေစဉ် စာဆိုမည့်ပုဂ္ဂိုလ်က စာတက်ကြေးပိုင်းထိုးရသည်။ သံဃာမစုံမီ အခန်းတွင်း လမ်းလျှောက်ရင်း စာတက်သံဃာစုံအောင် ခေတ္တစောင့်၍ သံဃာစုံလောက်ချိန်တွင် ကုလားထိုင်တွင်ထိုင်၍ စာချတော်မူသည်။

သတ်မှတ်ထားသည့်စာချချိန်တိုင် ရောက်လျှင်ကား သံဃာစုံ၊ မစုံကို ဂရုမပြုတော့ပဲ စာကို စတင်ပို့ချတော်မူပါတော့သည်။ စာချရာ၌ အနုသန္ဓေ အထွက် အတက်စသည်ကို အကျယ်မပြော၊ အစပ်ဝေးရာ၌သာ အနည်းငယ်သိသာရုံ ပြော၍ စာသားကိုသာ သဒ္ဒါရေး၊ပုဒ်၊ပါဌ်ခွဲခြားရှင်းလင်း၍ ဝိဂြိုဟ်ပြု၊ ဓာတ်၊ ပစ္စည်းခွဲခြား အရကောက်၊ အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းခြင်း၊ ကျမ်းညှိခြင်းစသည် စုံလင်စွာ ပို့ချတော်မူပါသည်။

သဒ္ဒါအသံထွက်စသည်၌ အလွန်ကျနပါသည်။ စာဆိုသူကလည်း အသံ ထွက်မှန်အောင် ဆိုရသည်။ (ဥပမာ-အဓိပ္ပါယ်-ဟူသောနေရာမျိုး၌ စာဆိုသူက ဣတိအယံ-ဤသည်ကား 'အဓိပ္ပါယ်- အဓိပ္ပါယ်တည်း' ဟု-ဆိုသွားလျှင် 'ပ စောက်၊ ပ စောက်ကြည့်ဆို' ဟု သတိပေးလေ့ရှိသည်။

တစ်နေ့တာ ပြောရမည့်စာသားပြီးဆုံးချိန်တွင် စာဆိုမည့်ပုဂ္ဂိုလ်အား ကဲ 'ဆို' ဟု သတိပေး၍ စာဆိုသည့်ပုဂ္ဂိုလ်က ဆိုနေစဉ် စာကြည့်ရာ၌ စိတ်တိုင်းမကျ သည့်နေရာမျိုး၊ စာမူမှားသည့်နေရာမျိုးတွင် 'အဟင်း' ဟု ချောင်းသံပေးလိုက်သည်။ စာဆိုသူက ရပ်လိုက်ရသည်။ ထိုအချိန်တွင် ရှင်းလင်း၍ အနက်ချပေးသည်။ ဤနည်းဖြင့် နောက်တစ်နေ့ အဓိပ္ပါယ်ပြောရာ၌ အချိန်ကိုက်လောက်သောနေရာသို့ ရောက်က 'တော်တော့' ဟု သတိပေး၍ ဒုတိယတစ်ခေါက် စာဆိုစဉ် အခန်းတွင်းမှ နားထောင်ရင်း လမ်းလျှောက်သည်။ ၂-နာရီ မိနစ် ၃၀-ခန့်တွင် ပြီးဆုံးသည်။ အဓိပ္ပါယ်ပြောရန် နည်းပါးသောနေ့တွင်ကား ၂-နာရီခန့်တွင် ပြီးဆုံးသည်။

စာချပြီး၍ စာတက်သံဃာများ ပြန်ချိန်တွင် ကုဋီသို့ဆင်းတော်မူသည်။ ကျင်ငယ်ကိစ္စကိုကား အခန်းတွင်း၌သာ ကိစ္စပြီးပါသည်။ တခါတရံ ဓာတ်ချုပ်၍ ဆေးစားသည့်နေ့မျိုးမှအပ အချိန်မှန်ပင် ကုဋီကိစ္စကို တွေ့မြင်ရပါသည်။

ညနေပိုင်း သီတင်းသုံးတော်မူပုံ

၃-နာရီခွဲတွင် သက္ကတတက်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်များအား စာတစ်ဝါချသည်။ ထိုစာဝါကား အဓိပ္ပါယ်ပြောရန်မလို၍ မပင်ပန်းလှပါ။ စာဆိုသူက စာမြင်လျှင်

အနက်ဆိုစေ၍ အနက်ခက်ရာလောက်သာ ချပေးသည်။ ညနေစာဝါပြီးနောက် အနားယူသောအနေဖြင့် ပက်လက်ကုလားထိုင်နှင့်ဖြစ်စေ၊ ပက်လက်လျောင်း၍ ဖြစ်စေ စာကြည့်နေသည်ကိုသာ တွေ့ရသည်။

ညနေ ၅-နာရီခန့်တွင် ဆရာတော်၏ဝတ်ပြုသူက အခန်းတွင်း ရှင်းလင်း သုတ်သင်ရန် ဝင်လာချိန်လောက်တွင် နေရာမှထ၍ နေပူရှိန်များရှိသေးလျှင် တိုက်ပေါ်တွင်သာ ခေတ္တမျှလမ်းလျှောက်နေသည်။ နေပူမရှိလျှင် အောက်သို့ဆင်း၍ နံနက်က လျှောက်သောစကြိုလမ်းပေါ်တွင် ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန် လျှောက်တော် မူသည်။ ထိုသို့ လမ်းလျှောက်တော်မူနေစဉ်အတွင်း ဆရာတော်၏ ဝတ်ပြုသူက အခန်းတွင်း သုတ်သင်ရှင်းလင်းရသည်။ သောက်ရေး မျက်နှာသစ်ရေစသည် လဲရသည်။ ဖွတ်လျှော်စေလိုသော သင်္ကန်းရှိက နေ့စဉ်လဲလှယ်ဝတ်ရုံနေကြ သင်္ကန်းဘေးတွင်ခေါက်၍ တင်ထားလေ့ရှိသည်ကို ဖွတ်လျှော်ရသည်။ မျက်နှာ သုတ်ပုဝါ အိပ်ယာခင်း-စသည်ကိုလည်း လဲလှယ်လျှော်ဖွတ်ရသည်။

ဆရာတော်မှာ သန့်ရှင်းမှုကို နှစ်သက်တော်မူသည်။ သန့်ရှင်းရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သြဝါဒပေးရာတွင် “မိမိနေထိုင်ရာ ကျောင်းအခန်းနေရာ သန့်ရှင်း အောင်နေကြ၊ မိမိနေရာမှစ၍ ရှုတ်ထွေးညစ်ပတ်နံ့စော်နေလျှင် လူလည်း မသန့်ရှင်း ဘူး၊ လူ မသန့်ရှင်းလျှင် စိတ်လည်း မသန့်ရှင်းဘူး၊ စိတ်မသန့်ရှင်းလျှင် မှန်ကန် သော အသိဉာဏ်လည်း မရနိုင်ဘူး၊ အသိဉာဏ်မသန့်ရှင်းက ဘယ်မှာ စာသင်လို့ တတ်မှာတုံး” စသည်ဖြင့် သြဝါဒပေးလေ့ရှိပါသည်။

လမ်းလျှောက်၍ တိုက်ပေါ်ပြန်တက်ချိန်မှာ ည ဘုရားဝတ်ပြုချိန်နှင့် အချိန် ကိုက်ဖြစ်၍ တိုက်ပေါ်ရောက်လျှင်ရောက်ခြင်း ဘုရားမီးကို ဖွင့်လိုက်ပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဘုရားဝတ်တက် ကြေးဝိုင်းထိုးရသည်။ သံဃာတော်များ ဘုရားဝတ် တက်နေစဉ် အခန်းတွင်းမှာပင် တစ်ပါးတည်း ဘုရားအာရုံပြုနေတော်မူသည်။

ညပိုင်း သီတင်းသုံးတော်မူပုံ

ဘုရားဝတ်တက်ပြီးချိန်တွင် ညဝါပို့ချတော်မူသည်။ (အများအားဖြင့်

ပဋ္ဌာန်းချပေးလေ့ရှိသည်။) “ဒို့က ပဋ္ဌာန်းတော့ စာမကြည့်ပဲနဲ့ချလိုရသည်။ ပဋ္ဌာန်းက ၂၄-ပစ္စည်းရှိသည့်အတိုင်း ကြေပွန်သဘောပေါက်လျှင်ပြီးရော၊ စည်းမပြောင်းဘူး။ ယမိုက်ကတော့ စည်းမျဉ်းပြောင်းတယ်စသည်ဖြင့် ပဋ္ဌာန်းချရာမှာ ဝန်မလေးကြောင်း မိန့်တော်မူသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် တပည့်ကြီးများက ပို့ချပေးကြသဖြင့် ညဝါ မချတော့ပါ။ ညဝါမချသော်လည်း မိမိနှစ်သက်ရာ ကမ္မဋ္ဌာန်းစသည် နှလုံးသွင်းမှုဖြင့်လည်းကောင်း၊ တစ်ခါတရံ အခန်းတွင်း လမ်းလျှောက်ယင်း ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်သံကြားရ၍ အနီးကပ်နားထောင်ကြည့်ရာ မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်စဉ် ပြန်ဆိုနေသည်ကိုလည်းကောင်း ကြားရပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် ညပိုင်း ကျိန်းစက်သည့်တိုင်အောင် အချိန်ပိုမထားပဲ အလုပ်ဖြင့်သာ အချိန်ကုန်လွန်တော်မူစေသည်ကို တွေ့မြင်ရပါသည်။

ဩဝါဒပေးတော်မူပုံ

လဆန်း၊ လဆုတ် ၈-ရက်နေ့တို့တွင် ပြောစရာအထူးမရှိက သံဃာတော်အများ ဘုရားဝတ်တက်ရာသို့ မကြွလာတော့ပါ။ လပြည့်လကွယ် ဥပုသ်နေ့တို့၌ ကား ပါတိမောက်နာရန်နှင့် ဩဝါဒပေးရန် အမြဲပင်ကြွရောက်ပါသည်။

ပါတိမောက်အကျယ်ပြုပြီးနောက် ဩဝါဒပေးပါသည်။ ပါတိမောက်အကျယ်ပြုရာ၌ စွမ်းနိုင်သော ရဟန်းငယ်များ အလှည့်ကျပြုရပါသည်။ ထိုသို့ပြုရာ၌ ပုဒ်ပါ၌ မှန်ကန်အောင် ပီသစွာရွတ်နိုင်မှ အပြုခိုင်းရသည်။ ရတော့ ရပါ၏။ ရွတ်ဖတ်ပြဆိုရာ၌ ပုဒ်ပဒမပီသ ရှုတ်ထွေးထွေးရှိလျှင် ပြုပြင်၍ရမည်ထင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်က တစ်ကြိမ်နှစ်ကြိမ်ထပ်၍ ပြုစေသည်။ သုံးကြိမ်လုံး ရှင်းရှင်းမပြုနိုင်လျှင် နောက်ထပ်ပြဆိုခွင့် မရတော့ပေ။ ထိုဦးပဉ္စင်းမျိုးနှင့်ပတ်သက်၍ ဩဝါဒပေးရာ၌ “ဒို့ဘုရားရှင်က သူ့စည်းမျဉ်းဥပဒေတွေ မတိမ်ကောမပျောက်ပျက်ရအောင် ကျင့်သုံးလိုက်နာကြရအောင် ၁၅-ရက်တစ်ကြိမ် ပြဆိုကြရန် အမိန့်တော်အတိုင်း ပြဆိုနားထောင်ကြရတာ။ ပြန်ဆိုသူက ဗျတ္တ၊ပဋိပလဖြစ်မှ နားထောင်သူများ နားချမ်းသာတာ။ ဗျတ္တ၊ပဋိပလမဖြစ်က ဘယ်နားချမ်းသာတော့မှာတုံး။ နားမချမ်းသာက စိတ်လည်း

မချမ်းတော့ဘူး။ အေး ဒါကြောင့် ဒီဦးပွင်း နောက်ပါတိမောက် မပြစေနဲ့” ဟု
ဩဝါဒပေးလေ့ရှိပါသည်။

ဩဝါဒပေးပုံတို့မှာ အလွန်ပြတ်သားရှင်းလင်းသည်။ ရှေးဦးစွာ အင်္ဂုတ္တရ
ပါဠိတော် အဂါရဝသုတ်၊ ဒသဓမ္မအဘိဏ္ဍသုတ်-စသည်ကို ပါဠိတော်ရွတ်၍
အနက်ပေးသည်။ ထို့နောက် တစ်ပိုဒ်စီ၊ တစ်ပိုဒ်စီ ခွဲခြားရှင်းလင်း၍ အဓိပ္ပါယ်
ပြောသည်။ ထိုသို့ပြောဆိုစဉ် သက်ဆိုင်ရာ နေထိုင်မှုစသည် စာသင်မှု၊ စာချမှု-
စသည် ထည့်သွင်း၍ ဩဝါဒပေးလေ့ရှိပါသည်။

ကုသိတော ဘိက္ခုဝေ ဘိက္ခု- ဟူသော စာပိုဒ်ကို ရှင်းရာ၌ “ပျင်းရိသော
ရဟန်းအရ ဒို့လို စာသင်တိုက်မျိုးကျတော့ စာမသင်လိုသောရဟန်းပျင်းကို
ယူရမှာပဲ။ စာမသင်ချင်အောင် ပျင်းရိတော့ အားအားရှိတိုင်း ထီးထမ်းလမ်းလျှောက်
လယ်ချင်ရာလယ် ဆရာသမားမျက်ကွယ် ပွဲကြည့် ဓာတ်ရှင်ကြည့် ဖောက်ပြန်ချင်
တိုင်း လူကြီးမသိပြီးရော သဘောထားတတ်ကြတယ်။ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတော့
ဒို့က နေရာလေးတစ်နေရာတောင် မသဒ္ဓါဘူး။ သူ့ နေရာပေးထားရတော့ တကယ်
စာသင်ချင်လို့လာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် နေရာမရှိလို့ လက်မခံနိုင်ဘူး။ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို
ဖမ်းလို့မိမှမဟုတ်ဘူး။ မမိပေတယ်လို့ ပတ်ဝန်းကျင်က သိကြမှာပဲ။ သိရင်
ဒို့သိအောင် ပြောကြ။ ဒို့သိရင်တော့ နှင်ပစ်မှာပဲ။ ဒို့က နှင်လိုက်တယ်ဆိုရင်
နီးစပ်ရာ ကျောင်းတိုက်တွေက လက်ခံမှာမဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ကိုယ့်အကြောင်း
ကိုယ်သိရင် မနှင်ခင်က ထွက်ကြ” ဟု ဩဝါဒပေးသည်။

ဒုပ္ပညော ဘိက္ခုဝေ ဘိက္ခု- ဟူသောအပိုဒ်မှာတော့ “ပညာနည်းသော
ပညာမရှိသော အသိဉာဏ်နည်းပါးသောရဟန်းမျိုးကို ယူရမှာပဲ။ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်
တော်တော်အသက်ကြီးလာတော့ တောရွာဒေသစသည်မှာ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီး
ဖြစ်လာရော၊ ဘုန်းကြီးဖြစ်တော့ ‘ခွေးရှူးနှာခေါင်း ဝံသည်းချေသုတ်’ ဆိုတဲ့
ဥပမာလိုပင် ကိုယ့်အသိဉာဏ်နည်းပါးရာမှာ သင်္ကန်းအရှိန် ဝံသည်းချေရှိနေတော့
မဲမဲမြင်ရာ ဖမ်းကိုက်တော့တာပဲ။ ဟိုဒကာနဲ့မတဲ့ ဒီဒကာနဲ့မတဲ့ ရပ်ရွာနဲ့မတဲ့ ဒီလို
ဘုန်းကြီးမျိုးကို ကိုးကွယ်ရတဲ့ဒကာ၊ ဒကာမတွေ အဘယ်မှာ အသိဉာဏ်ရနိုင်

တော့မှာတုံး။ သာသနာတော် ဝုဗ္ဗိဝုဗ္ဗိမဖြစ်တဲ့ပြင် သာသနာတောင် အထင်သေးခံရ အုံးပယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဒုပ္ပညမဖြစ်အောင် အဖက်ဖက်က ဗဟုသုတရှိအောင် ကြိုးစားကြ”။

ပညာဝါ ဘိက္ခုဝေ ဘိက္ခု - အပိုဒ်မှာတော့ “ပညာဝါဖြစ်အောင် စာသင်ရာ မှာ ရှေးအစဉ်အလာစာသင်နည်းမှာ သဒ္ဒါကိုးခေါက် စာပြုံးပြောက်နည်းဖြင့် သင် နေလို့တော့ စာတတ်ဖို့မလွယ်ဘူး။ မြန်မြန်စာမြင်လွယ်တဲ့နည်းမျိုးနဲ့ သင်မှဖြစ်မယ်။ စာမြင်အောင် ပါဠိဘာသာကို သင်ကြရတယ်။ သင်ပုန်းကြီးကုန်လို့ မင်္ဂလသုတ် တက်တဲ့ကလေးဘဝကစပြီး ပါဠိဘာသာသင်ခဲ့ကြရတာ ၉-နှစ်ကြာလို့လဲ မတတ်၊ ၁၀-နှစ်ကြာလို့လဲ မတတ်ဘူး။ ပါဠိသင်ပုံနည်းမကျလို့ မတတ်တာ။ ပါဠိသင်နည်း ကျအောင် သဒ္ဒါသင်ကြရတယ်။ သဒ္ဒါသင်တော့လဲ လမ်းရိုး ကြီးအတိုင်း လိုက်သင် လို့တော့ မတတ်နိုင်ဘူး။ အမြန်ဆုံး တတ်လွယ်တဲ့နည်းနှင့် သဒ္ဒါသင်ရမယ်။ သဒ္ဒါမတတ်လို့ စာခက်တယ်လို့ ငြီးနေကြရတာ။ ဒို့ဘုန်းကြီး လောကမှာ မူလဋီကာ ခက်တယ်လို့ ငြီးငြူနေကြတာ အဘိဓမ္မာမူလသဘာဝက ခက်တာမဟုတ်ဘူး။ သဒ္ဒါရေးကခက်နေတာ။ သဒ္ဒါရေးပိုင်နိုင်လျှင် လွယ်လွယ်လေးရယ်” စသည်ဖြင့် လည်းကောင်း။

စာမေးပွဲလောကနှင့်စပ်၍ “ယခုခေတ်စာမေးပွဲတွေက စာသင်သားတွေ လွယ်လွယ်နှင့် မဖြေနိုင်အောင် ခက်ခဲရာတိမ်မြုပ်နေတဲ့နေရာတွေရှိရာ မေးနေကြ တော့ မအောင်ကြတော့ဘူး။ တနှစ်မအောင်တော့ ဆက်ခါဆက်ခါ ကျနေတိုင်း အောက်အခြေပြု သဒ္ဒါ၊ သဂြိုဟ်နှင့်သာ အချိန်ကုန်နေကြရတော့ ဘုရားစကား တော်၏ အနှစ်သာရဖြစ်တဲ့ နိကာယ်ကြီးများ မရောက်နိုင် မသင်နိုင်ကြတော့ဘူး။ အဲဒါလဲ ဆုံးရှုံးခြင်းတစ်ရပ်ပဲ”။

“ဉာဏ်ထက်သန်လို့ တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်နဲ့အောင်ရင် တော်ပါရဲ့။ ဉာဏ်မထက် သန်သူတွေတော့ စာမေးပွဲနှိပ်စက်လို့ ရောဂါရသူ စိတ်ပျက်လို့ လူထွက်သူထွက် စသည်ဖြင့် သာသနာတော်ဖက်က အရှုံးထွက်နေတယ်။ ဒို့ကတော့ စာမေးပွဲ ပဓာနထားတာ မကြိုက်ဘူး။ စာတတ်ဘို့ နိကာယ်ကျမ်းကြီးတွေ အမြန်သင်ကြား

ကြည့်ရှုနိုင်အောင် ကြိုးစားကြတာ ကြိုက်တယ်” စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သြဝါဒ ပေးပါသည်။

ထိုမှတစ်ပါး မျက်မြင်လောက သာသနာနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံသူနိုင်ငံသား ဗုဒ္ဓဘာသာဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများနှင့်စပ်၍လည်းကောင်း လှူရေးတန်းရေးမှစ၍ ပြုပြင်စရာ သြဝါဒပေးခဲ့ပုံတွေများစွာ ရှိပါသေးသည်။

ဤစာတမ်းမှာ တစ်နေ့တာစာတမ်းသာဖြစ်၍ အချိန်ကိုက်အောင် ဖတ်ကြား ရမည်ဖြစ်ရကား ဤမျှသာဖော်ပြ၍ ဤစာတမ်းဖြင့် ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော် ဘုရားကြီးကို အောက်မေ့တသ သတိရစွာဖြင့် ပူဇော်ကန်တော့ယင်း နိဂုံးချုပ်လိုက် ရပါကြောင်း။

စစ်တွင်းကာလ အဘယာရာမဆရာတော်

(မန္တလေးမြို့၊ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ် ဦးမာနိတသိရီ တင်ပြချက်)

သဘာပတိ နိကာယဥက္ကဋ္ဌဆရာတော်ကြီးအမှူးရှိသော သံဃာတော် “အရှင်မြတ်တို့ဘုရား ကျေးဇူးရှင်အဘယာရာမဆရာတော်ကြီး ဖြတ်သန်းခဲ့ရသော စစ်တွင်းကာလသည် နှစ်နှစ်တာမျှဖြစ်ပါသည်။ အတိအကျဆိုရပါမူ တစ်နှစ် ကိုးလ ၂၇-ရက်မျှ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကာလအတွင်း၌ အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး လှုပ်ရှားဖြတ်သန်း ခဲ့ရပုံကို အပိုင်းသုံးပိုင်းခွဲ၍ တင်ပြထားပါသည်။

ဤမျှ တင်ပြနိုင်ရေးအတွက် ဆရာတော် သီတင်းသုံးသည့် မင်းကွန်း တောင်ရိုး၊ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးများသို့ ကိုယ်တိုင် သွားရောက်လေ့လာခဲ့ရပါသည်။ သိမိသူ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ၂၂-ပါးထံ ချဉ်းကပ်ခဲ့ရပါသည်။ စာအုပ်ပေါင်း ၂၀-ကျော်ကို ကြည့်ရှုခဲ့ရပါသည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ၂၀-ကျော်တို့၏ မိန့်ဆိုရေးသားပေးပို့ချက်တို့ကို အထပ်ထပ် ညှိနှိုင်းဆင်ခြင်၍လည်းကောင်း၊ စပ်ဆိုရာ စာအုပ် ၂၀-ကျော်တို့ကို ကြည့်ရှုသုံး သပ်၍လည်းကောင်း သဘာဝဝုတ္တိအလင်္ကာနည်းဖြင့် ရေးသားထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤစာတမ်းသည် စစ်တွင်းကာလ အဘယာရာမဆရာတော်ကြီးကို

ဆရာတော်တို့အထံသို့ ပင့်ခေါ်လာမည်ဖြစ်ပါသည်။ အာရုံပြု၍ နာကြားဖူးမျှော်ကြပါ ကုန်ဘုရား။

စစ်တွင်းကာလ အဘယာရာမဆရာတော်

(၁)။ “အုတ်၊ ကျစ်၊ ကျော်၊ အေး၊ မန္တလေး” ဆိုသည့်အတိုင်း ၁၂၂၁-ခုနှစ်တွင် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး တည်ထောင်ခဲ့သော မန္တလေးရတနာပုံမြို့ကြီးသည် မြို့သက် ၈၂-နှစ် ၂-လ ၁၅-ရက်ရှိသော ၁၃၀၃ - ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း ၆-ရက်နေ့တွင် ပဌမဆုံးအကြိမ် ဂျပန်တို့၏ ဗုံးဒဏ်ကို ခံလိုက်ရသဖြင့် စစ်တွင်းကာလသို့ ကျရောက်ခဲ့ရသည်။

ထို့ကြောင့် “မိမိအသက် ၆၀-ပြည့်လျှင် တောကျောင်းနေ၍ တရား ဘာဝနာပွားရင်း ကျမ်းစာများကြည့်ရှုပြင်ဆင်မည်” မူလရည်ရွယ်ချက်ကို ပယ်ဖျက် ထားခဲ့ရသော အဘယာရာမဆရာတော်သည် မူလရည်ရွယ်ချက်ရှိသည့်အတိုင်း တောကျောင်းသို့ ရွှေ့ပြောင်းသီတင်းသုံးရမည့်အခြေသို့ ဆိုက်ရောက်လာတော့၏။

စစ်တွင်းကာလသို့ ဆိုက်ရောက်နေပြီဖြစ်ရကား အဆိုက်အတန်ပင်ဖြစ်စေ မန္တလေးမြို့မှ အခြားတစ်နေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့ရတော့မည်ကား သေချာနေပေပြီ။

ဂျပန်လေတပ်သည် ၁၃၀၃-ခု၊ နှောင်းတန်ခူးလဆုတ် ၃-ရက် (၁၉၄၂- ခု၊ ဧပြီ ၂-ရက်) နံနက် ၁၀-နာရီ ၄၅-မိနစ်အချိန်တွင် မန္တလေးမြို့ကို ဒုတိယ အကြိမ် အကြီးအကျယ် ဗုံးချပြန်သည်။ ထိုနေ့က ချသောဗုံးလုံးရေမှာ ငါးရာခန့်ပင် ရှိသည်။

ထိုဗုံးဒဏ်ကိုခံလိုက်ရသော မန္တလေးမြို့ကြီး၏ အခြေအနေကို ဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓက အောက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

“ထိုနေ့က လိုက်ကြည့်ရာ လူသေများနှင့် တစ်မြို့လုံး မီးလောင်နေသည်ကို တွေ့မြင်ရသဖြင့် များစွာကြည်ကွဲဝမ်းနဲ ဖြစ်ရသည်။ ၎င်းနေ့သည် မန္တလေးမြို့ကြီး အကြီးအကျယ်ဒုက္ခရောက်သောနေ့ဖြစ်သည်။ ဤမျှလောက် ဒုက္ခရောက်ရခြင်းမှာ လေကြောင်းအချက်ပေး မမှုတ်သည့်အတွက်ဖြစ်ကြောင်း၊ စည်ရှင်ဆရာတော်

ကျောင်း၌နေသော လူငယ်တစ်ယောက် ဗုံးထိမှန်၍ ဆေးရုံသို့ပို့ရန် စီမံပေးရ သည်”။

နောက်ရက်ဖြစ်သော တန်ခူးလဆုတ် ၅-ရက် ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်အုပ်ဆရာ တော်တို့ ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရသို့ ပြောင်းရွှေ့ကြသည်။ ၎င်းည အိမ်တော်ရာ၊ သကျသီဟ ဘုရားများနှင့် ထီးလင်းကျောင်းတိုက်၊ မိုးကောင်းကျောင်းတိုက်၊ တောင်သမံ ကျောင်းတိုက်ကြီးများ မီးလောင်သည်။

နှောင်းတန်ခူးလဆုတ် ၈-ရက် ရွာဟိုင်းရပ် ရွာဟိုင်းဈေး ၎င်းအနီး ဆန်စက် များ၊ မြတောင်ကျောင်းတိုက်၊ တောင်ခွင်ကျောင်းတိုက်၊ ငွေတောင်ကျောင်း တိုက်ကြီးများ မီးလောင်သည်။

၎င်းလဆုတ် ၉-ရက်၊ နံနက် ၁၁-နာရီ တတိယအကြိမ် ဗုံးကြဲချခံ ရပြန်သည်။

ထို့ကြောင့် မြို့နေရဟန်းရှင်လူတို့ မိမိတို့ တိုက်တာအိမ်ခြေများ စွန့်ပစ်၍ ပြေးကြရသည်။

ဤလိုကာလဆိုး၌ ဥပဒေစည်းကမ်းတို့သည် ချုပ်ငြိမ်းကြမြဲဖြစ်သည်။ ဆရာတော်ဦးဝိသုဒ္ဓသည် ၁၃၀၄-ခု ကဆုန်လဆန်း ၉-ရက်နေ့တွင် ကြုံတွေ့ခဲ့ရ သည့် ဥပဒေမဲ့လုပ်ရပ်များကို အောက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်းပြုထားသည်။

“ညနေ ဈေးချိုသို့ ကားနှင့်သွားကြည့်ရာ ရှိသမျှ ကုန်တိုက်အားလုံးကို စစ်သားများက ဖွင့်ယူပြီး ကျန်ရှိသော ပစ္စည်းများကို လူအများအား ယူခွင့်ပေးသဖြင့် ကုန်အမျိုးမျိုးတို့ကို သူ့ထက်ငါ လူယူနေကြသည်ကိုတွေ့ရှိရာ ပစ္စည်းရှင်များ တွေ့လျှင် မည်မျှဝမ်းနည်းပက်လက်ဖြစ်မည်နည်း”။

ဤသည်တို့မှာ ဂျပန်မသိမ်းမီ မန္တလေးမြို့၏ စစ်တွင်းကာလ ဖြစ်ရပ် အချို့တို့တည်း။

အဘယာရာမဆရာတော်သည် စည်ရှင်ဆရာတော်၏အကြံပေး ပင့် လျှောက်ချက်အရ အသုံးပြုနေကျ ပရိက္ခရာ အနည်းငယ်နှင့် ပြင်ဆင်လက်စရှိ သော မဇ္ဈိမနိကာယ်ဋီကာ၊ သံယုတ္တနိကာယ်ဋီကာစာမူများ၊ ညှိနှိုင်းတိုက်ဆိုင်စရာ

ကျမ်းစာအုပ်များကို ယူဆောင်၍ ၁၃၀၃-ခု၊ နှောင်းတန်ခူးလဆုတ် ၄-ရက်နေ့တွင် နောက်ပါ ရဟန်းတော် ဦးဗြဟ္မဝံသနှင့်အတူ မင်းကွန်းတောင်ရိုး ဝိသုဒ္ဓါရုံ ရန်ကင်း ချောင်သို့ ကြွရောက်သည်။

ဝိသုဒ္ဓါရုံစည်ရှင်ဆရာတော်က တပေါင်းလဆန်း ၇-ရက်နေ့တွင် ရောက် နှင့်ပြီး စောင့်မျှော်နေသည်။

ရန်ကင်းချောင်တွင် စည်ရှင်ဆရာတော်က ပြည်ကျောင်းကလေး၌ လည်း ကောင်း၊ အဘယာရာမဆရာတော်က တောင်ဖက် မနောဟရီအုတ်တိုက်ကြီး၌ လည်းကောင်း သီတင်းသုံးကြသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်သည် မင်းကွန်း၌ နေရာထိုင်ခင်းရသည်နှင့် မိမိ ယူဆောင်လာသော သံယုတ္တဋီကာပြင်ဆင်ချက်တို့ကို စည်ရှင်ဆရာတော်အား ပြန်လည်သုံးသပ်စေ၍ မဇ္ဈိမနိကာယဋီကာသောဓနကိစ္စကို စတင်ဆောင်ရွက်သည်။

ငယ်စဉ်က မဇ္ဈိမနိကာယ်ကို ဆိုစာအဖြစ် လေ့လာခဲ့ရသော အဘယာရာမ ဆရာတော်သည် ယင်းဋီကာတို့၏ စာနေစာသွား ပါဠိထားပါဠိနေ ပျက်ယွင်းမှုတို့ကို အခြားသူတို့ထက် ပိုမိုသိခွင့်ရခဲ့ပေသည်။

ထို့ပြင် ယင်းဋီကာတို့၌ သက္ကတဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့နှင့် ဆက်နွယ်သော စကားများ၊ ဝေဒကျမ်းလာစကားများ ပါဝင်နေသဖြင့်လည်း မိမိပြင်ဆင်ရမည့် ကျမ်းစာအဖြစ် သဘောပေါက်ထားသည်။

မှန်၏။ ယင်းဋီကာအုပ်စု၌ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဋီကာတွင် သားကို အသက် ရှည်စေရန် ဖခင်က မန်းမှုတ်သော ဝေဒကျမ်းလာ ဂါထာတစ်ပုဒ်ပါရှိသည်။ ထိုဂါထာ ကို ပါဠိနေမှန်အောင်ပြင်နိုင်ဘို့ အနက်မှန်မှန် သမ္ပန်နိုင်ဘို့မှာ အဘယာရာမ ဆရာတော်လို သက္ကတစာပေနဲ့စပ်သောပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသာ ဖြစ်နိုင်ပေသည်။

ဝေဒကျမ်းလာဂါထာမှာ -

“အဂီအဂီသမ္ဘဝသိ၊ ဟဒယာ အဓိဇာယသေ။

အတ္တာ ဝေ ပုတ္တနာမာသိ၊ သဇီဝ သရဒေါသတံ”ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ပုတ္တ=ချစ်သား။ တံ= သင်ချစ်သားသည်။ အဂီအဂီ= ငါ၏ကိုယ်အဂီ

အစိတ်အပိုင်းမှ။ သမ္ဘဝသီ = ဖြစ်ပေါ်လာပေ၏။ ဟဒယာ = ငါ၏နှလုံးသားမှလည်း။ အဓိဇာယသေ = ဖြစ်ပေါ်လာပေ၏။ ဝေ = စင်စစ်အားဖြင့်။ အတ္တာ = ငါ၏အတ္တပင် ဖြစ်သော။ တံ = သင်ချစ်သားသည်။ ပုတ္တနာမော = သားဟူသောအမည်ရှိသည်။ အသိ = ဖြစ်၏။ သ-သောတံ = ထိုသင်သည်။ သရဒေါသတံ = အနှစ်တရာ ပတ်လုံး။ ဇီဝ-ဇီဝါဟိ = အသက်ရှည်ပါစေသတည်း။

ဆိုခဲ့ပြီးသော အကြောင်းများကြောင့် အဘယာရာမဆရာတော်သည် ဖစ်တွင်းကာလ အချိန်ရခိုက် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းအဖြစ်ဖြင့် မဇ္ဈိမနိကာယဋီကာတို့ကို သုတ်သင်ပြင်ဆင်ခဲ့ပေသည်။

စည်ရှင်ဆရာတော်သည် ဝိသုဒ္ဓါရုံကစည်းသုတ်နက်ဋီကာကို ရေးသား ပြုစုယင်း အဘယာရာမဆရာတော်ပြင်ဆင်သည့် ဋီကာစာမူများကို ကြည့်ရှု ကူညီတော်မူသည်။

ထိုစဉ်က မင်းကွန်းတောင်ရိုး ရန်ကင်းချောင်၌ စစ်ပြေးဒုက္ခသည်ပေါင်း ၂၅၀-ခန့်ရှိသည်။ သူတို့အား ရန်ကင်းချောင်ဆရာတော်က တစ်နေ့လျှင် မဟာသမယသုတ်လာ ဂါထာတစ်ပုဒ်ကျ နှုတ်တိုက်ချပေးသည်။ အဘယာရာမ ဆရာတော်နှင့် စည်ရှင်ဆရာတော်တို့က ရံခါရံခါ တရားဓမ္မဟောပြ ဆုံးမတော် မူသည်။

မြန်မာဘုရင်တို့၏ နောက်ဆုံးမြို့တော်ဖြစ်သော မန္တလေးရတနာပုံမြို့ကြီး သည် ၁၃၀၄-ခု၊ ကဆုန်လဆုတ် ၃-ရက်နေ့တွင် ဂျပန်တို့၏ သိမ်းပိုက်ခြင်းကို ခံရသဖြင့် လူမျိုးခြားတို့၏လက်အောက်သို့ ဒုတိယအကြိမ် ကျရောက်သွားရ ပြီဖြစ်သည်။

အဘယာရာမဆရာတော်သည် မန္တလေးမြို့ကို ဂျပန်တို့သိမ်းပြီး ရက် သတ္တပတ်ကြာသောအခါ အခြေအနေငြိမ်သက်စ ပြုပြီဖြစ်ကြောင်း ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရ ဘုန်းကြီးဦးဝိသုဒ္ဓ လာရောက်လျှောက်ထားချက်အရ မန္တလေးသို့ ပြန်ကြွသည်။ အဘယာရာမဆရာတော်ပြန်ကြွသောအခါ စည်ရှင်ဆရာတော်လည်း မန္တလေး ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သို့ ပြန်ကြွတော်မူသည်။

(၂)

အဘယာရာမဆရာတော် ပြန်ရောက်သောအခါ မန္တလေးမြို့သည် ပြာပုံဘဝသို့ ရောက်နေပေပြီ။ မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေး မရှိ၊ ဂျပန်စစ်ဖက်နှင့် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော်တို့က ကိုယ့်နည်းနှင့်ကိုယ် အုပ်ချုပ်နေကြသည်။

ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော်က ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးအတွက် ခိုးဆိုးတိုက်ခိုက်သူများကို နှိမ်သည်။ ငွေစက္ကူသုံးစွဲရေး အမိန့်ထုတ်သည်။

ဂျပန်စစ်ဖက်အုပ်ချုပ်ရေးဌာနက မန္တလေး-ဂျပန်ပုလိပ်ဌာန၌ ကာလဝမ်းရောဂါဆေးထိုးရန်၊ ဆေးမထိုးသူများ မြို့တွင်း၌သွားလာခွင့်မပြုကြောင်း ကြေငြာသည်။

နိုင်ငံရေးသမားတို့က နယုန်လဆန်း ၈-ရက် (မေ-၂၁)နေ့တွင် သံတဲကျောင်း၌ စည်းဝေးကာ အင်္ဂလိပ်မိစ္ဆာတို့ကို တိုက်ထုတ်ပေးသည့်အတွက် ဂျပန်ဘုရင်မင်းမြတ်အား ကျေးဇူးတင်ပါကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

ဤသို့ မန္တလေးမြို့၌ ဂျပန်စစ်ဖက်၊ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် နိုင်ငံရေးသမားတို့ ကိုယ့်မျှော်မှန်းချက်နှင့်ကိုယ် လှုပ်ရှားနေကြသကဲ့သို့ အဘယာရာမဆရာတော်သည်လည်း သာသနာတော်အတွက် ကျေးဇူးများလှသော ဋီကာသောဓနလုပ်ငန်းကြီး အပြီးသတ်နိုင်ရန်လှုပ်ရှားသည်။

ပြင်ဆင်ဆဲ ပဏ္ဏာသဋီကာတို့ကို ဆက်လက်ပြင်ဆင်သည်။ ပြင်ဆင်ပြီး သံယုတ္တဋီကာတို့ကို အချောကိုင်သည့်အနေဖြင့် သံယုတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကို ပို့ချသည်။ ထိုစဉ်က စာဆိုပုဂ္ဂိုလ်များအဖြစ် သံယုတ်ပါဠိတော်အတွက် ရွှေဘုန်းဝန် ဘုန်းကြီးကလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာအတွက် ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရ ဦးဝိသုဒ္ဓကလည်းကောင်း၊ ဋီကာအတွက် ဓမ္မိကာရုံ ဦးဗြဟ္မဝံသကလည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ကြရသည်။

သံယုတ္တဋီကာသောဓနကိစ္စကို ၁၃၀၃-ခု နတ်တော် မော်လမြိုင်မှအပြန်တွင် စတင်ဆောင်ရွက်သည်။ ယင်းသံယုတ္တဋီကာ သောဓနကိစ္စကို ဆောင်ရွက်

ရာ၌ ဆရာတော်လက်ကိုင်ထားသောစာမူမှာ အရှေ့ပြင် ခင်မကန်ဆရာတော်ကြီး၏ ပေမူဖြစ်သည်။ ထိုပေမူကို မြင်းခြံနယ် ခင်မကန်ရွာမှ ထုတ်ယူခဲ့ရသည်။

ဆရာတော်ပြင်ဆင်ပြီး ပေမူကို လက်ရေးလက်သားကောင်းသော ကိုရင်ကောဝိဒက လက်ရေးမူအဖြစ် ကူးယူရသည်။ ယခုပို့ချသောအခါ သံယုတ္တဋီကာမှာ လက်နှိပ်စက်မှုအဖြစ်သို့ပင် ရောက်ပြီးဖြစ်နေ၏။

၁၃၀၄-ခု ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း ၁၅-ရက်နေ့တွင် မန္တလေးမြို့ကို အင်္ဂလိပ်လေယာဉ် ၂-စင်းလာရောက်ပုံးချသည်။ ထိုခိုက်မူမရှိသည့်ပြင် “ဝါဆိုလပြည့်အခါကြီးရက်ကြီးတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာလူမျိုးများကို စော်ကားသွားသော ရန်သူလေယာဉ်နှစ်စင်း” ဟု ဂျပန်တို့၏ဝါဒဖြန့်စရာပင် ဖြစ်သွားရသည်။ သို့သော် တော်သလင်းလသို့ ရောက်သောအခါ၌ကား အင်္ဂလိပ်တို့၏ R.A.F လေယာဉ်တို့ကို ကြောက်လန့်နေကြပြန်ပေပြီ။ ပြောင်းရွှေ့ကြပြန်လေပြီ။

ထို့ကြောင့် အဘယာရာမဆရာတော်သည် ချပို့ဆဲ သံယုတ္တစာဝါကို သင်္ဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်အပြီးတွင် ရပ်နားလိုက်ရတော့သည်။ သံယုတ္တဋီကာသောဓနကိစ္စကိုကား “ပြီးဆုံးအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သည်” ဟု ယခုလက်ရှိ အဘယာရာမနာယကဆရာတော်ဦးပဒုမက အမိန့်ရှိသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်သည် သီတင်းကျွတ်လျှင် စစ်ဘေးလွတ်ရာသို့ ပြောင်းရွှေ့ရန် စဉ်းစားရပြန်သည်။ မဟာမြိုင်ဆရာတော်ဦးရေဝတက မော်လမြိုင်သို့ ပြန်လည်ကြွရောက်သီတင်းသုံးရန် ပင့်ထားသည်။ “အသက် ၆၀-ပြည့်လျှင် နေထိုင်မည်” ဟု ရည်ရွယ်ထားသော စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးသို့ပင် ပြောင်းရွှေ့ရကောင်းမည်လားဟုလည်း စဉ်းစားသည်။ သို့နှင့် သီတင်းကျွတ်သောအခါ မဟာမြိုင်ပင့်ထားသည့်အတိုင်း မော်လမြိုင်ကြွမည်ဟု ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

သို့သော် သွားမည်ပြုသောအခါ မီးရထားတွေ ပုံးချခံနေရကြောင်း သတင်းကြောင့် ထိုအစီအစဉ်ကို ပယ်ဖျက်၍ ကျောင်းအစ်မများ ပင့်ဆောင်ရာ တံတားဦးမြို့သို့ လိုက်ပါခဲ့ရသည်။ တံတားဦးမြို့တွင် ရေသဖန်းပင်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံး

သည်။ ထိုကျောင်းတိုက်သည် သီလဝိသောဓနိကျမ်းပြု အရှင်ဝိနန္ဒာသဘာ ဆရာတော်ကြီး သီတင်းသုံးခဲ့သောကျောင်းတိုက်ဟု ဆိုပါသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်သည် ထိုကျောင်းတိုက်တွင် ပဏ္ဍာသဋီကာ သောဓနကိစ္စကို 'ဆောင်ရွက်ယင်း တပို့တွဲလအထိ သုံးလကျော် သီတင်းသုံးခဲ့သည်။

(၃)

အဘယာရာမဆရာတော်သည် ၁၃၀၄ - ၃၊ တပို့တွဲလတွင် တံတားဦးမြို့မှ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးသို့ ရွှေ့ပြောင်းကြွရောက်လာသောအခါ စံကင်းဆရာတော်က ဝိပဿနာချောင်သို့ ဆီးကြိုပင့်ခေါ်သည်။ ဆရာတော်နှင့်အတူ တူဖြစ်သူ ကိုရင်ကောဝိဒ၊ မြေးဖြစ်သူ ကျောင်းသားစောမောင်တို့ လိုက်ပါလာကြသည်။

စံကင်းဆရာတော်သည် မန္တလေးမြို့ကို အင်္ဂလိပ်လေယာဉ်များက ဗုံးချသဖြင့် တော်သလင်းလဆုတ် ၅-ရက်နေ့ကပင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ်မှ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ရတနာမာရ်အောင်ချောင်သို့ ရွှေ့ပြောင်းခဲ့ပြီး ပြာသိုလဆုတ် (၁၀)ရက်နေ့ ဝိပဿနာဆရာတော်လွန်သောအခါ အများ၏ဆန္ဒအရ ဝိပဿနာချောင်သို့ ရောက်ခဲ့ရသည်။ စံကင်းဆရာတော်သည် အဘယာရာမဆရာတော်ကို မိမိ သီတင်းသုံးရာ အတိသုခကျောင်းကြီး မိမိအခန်း၏မြောက်ဖက်အခန်း၌ နေရာချသည်။

စည်ရှင်ဆရာတော်လည်း ဒုတိယဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁-ရက်နေ့ကပင် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ပဲခူးချောင်သို့ ပြောင်းရွှေ့သီတင်းသုံးကာ ဝိသုဒ္ဓါရုံ ကစွည်း သုတ်နက်ဋီကာကို အပြီးသတ်ရင်း ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကို ပို့ချလျက်ရှိ နေသည်။

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာပို့ချခြင်း

အဘယာရာမဆရာတော်သည် ဝိပဿနာချောင်သို့ရောက်၍ ၂ -ရက် ၃-ရက်ရှိလျှင် နေ့ ၂-နာရီအချိန်တွင် ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာကို စတင်ပို့ချသည်။

လက်ကိုင်ပြု၍ ချပို့သောစာအုပ်မှာ ထိုခေတ်ပဌမပြန်စာမေးပွဲတွင် ပဌမငယ် တန်းအတွက် ထုတ်နှုတ်ရိုက်နှိပ်ထားသော အဘယာရာမမူ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ စာအုပ်ဖြစ်သည်။

ထိုစာအုပ်များကို ဝိပဿနာဒေါညာဏစာရိက စာလိုက်လိုသူတို့အား ဝေငှလှူဒါန်းသည်။ စာဆိုသူမှာ ဆရာတော်နှင့်အတူပါလာသော ကိုရင်ကောဝိဒ ဖြစ်သည်။ စာချရခြင်းအကြောင်းကို ဆရာတော်က “ဝိပဿနာချောင်က နွားနို့ သောက်ကြတယ်။ ဒို့ကတော့ နွားနို့သောက်တဲ့ ဝိပဿနာချောင်လာပြီး နွားကျောင်း ရအုံးမှာပဲ” ဟု စာချရင်း အမိန့်ရှိသည်။

စာချပုံမှာ ပဌမအနက်ပေးသည်။ နောက်အနက်ချပြီးသမျှ ပိုက်စိပ်တိုက် ဖတ်၍ မှားသည့်ပုဒ်တို့ကို အထောက်အထားပြုပြီး သုတ်သင်သည်။ ခက်သည့်ပုဒ် တို့ကို ဝိဂ္ဂဟပြု ရုပ်ပြီးပြသည်။ ခက်နိုးနိုးရာတို့ကို အဓိပ္ပါယ်ပြောသည်။ အနက်ပေး သည့်အခါ တိုတိုနှင့် ထိမိအောင်ပေးသည်။ ဥပမာ-ဣတိသဒ္ဓါ အာကာရအနက် ဟောဖြစ်လျှင် “ဣတိ-ဟူသော။ ဟူကုန်သော” ဟုလည်းကောင်း၊ ပရိသမတ္တ အနက်ဟောဖြစ်လျှင် “ဣတိ-ပြီးပြီ” ဟုလည်းကောင်း ပေးသည်။ စာဆိုကိုရင်က “ဣတိ သမတ္တာ-ပြီးပြီ” ဟု ဆိုလိုက်မိလျှင် “ကိုရင် ကာလကုန်တယ်၊ အဲဒီလို မပေးနဲ့။ ဣတိပရိသမတ္တတ္ထမှန်းသိ တော်ရောပေါ့” တားမြစ်လေ့ရှိ၏။ တစ်ရံတစ်ခါ “အဟော-အောင်မယ်၊ အဟော-ဟင့်အင်” ဟူ၍ပင် ထိမိအောင် အနက်ပေး တတ်သေးသည်။

(ဤဆရာတော်က စာချမှုပေါ်လွင်စေရန် အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းပုံနှစ်ခုကို ထောက်ပြလိုပါသည်။ စက္ခုပါလတ္ထေရဝတ္ထုလာ “အယံ မဟေသက္ခာယ ဒေဝတာယ ပရိဂ္ဂဟိတော ဘဝိဿတိ” ဝါကျတွင် မဟေသက္ခာပုဒ်ကို-

“ဤသတိ အဘိဘဝတီတိ ဤသာ၊ မဟတီ ဤသာ မဟေသာ၊ မဟေသာ အက္ခာယတီတိ မဟေသက္ခာ။ ရာထူးဌာနန္တရချပေးနိုင်တဲ့ နတ်ကြီး တွေပေါ့။ သူတို့ ကိုယ်တိုင်က သူများရာထူးချပေးနိုင်ရင် တန်ခိုးကြီးတယ်လို့

ခေါ်နိုင်တာပ။ ဒို့မမာပြည်ကို အုပ်စိုးသွားတဲ့ ဘုရင်ခံလိုပေါ့” ဟု အဓိပ္ပါယ် ရှင်းပြ သည်။

နန္ဒဝတ္ထု၌ မြဖိုနှင့် မြမ ဘုရားလောင်းကုန်သည်တို့ စကားပြောဆိုပုံနှင့် စပ်မိ၍ မိန့်ကြားပုံမှာ မှတ်သားဖွယ်ကောင်းသည်။ ဆရာတော်က-

“တိရစ္ဆာန်ချင်း စိတ်၏အစွမ်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာကိုမြင်တာနဲ့ တစ်ကောင်သဘောကို တစ်ကောင်သိနိုင်ခြင်းဖြစ်တယ်။ ဘုရားလောင်း နှုတ်နဲ့ပြောသောစကားကို မြဖိုက နားလည်ပြီး မိမိပြုလိုတဲ့ အမူအရာကိုမြဖိုက လုပ်ပြတော့ လူကလဲသိတယ်။ ဒါကို ဘုရားရှင်က ပုဗ္ဗေနိဝါသ အဘိညာဉ်နဲ့ကြည့်ပြီး ဒေသနာဉာဏ်နဲ့အချက်ကျအောင် တိရစ္ဆာန်ချင်းပြောတဲ့ဟန်၊ လူနဲ့တိရစ္ဆာန်ပြောတဲ့ဟန်၊ အချို့စုဏ္ဍိယ၊ အချို့ဂါထာများနဲ့ ဟောတော်မူတာ။ တကယ့်တိရစ္ဆာန်က (လူ)စကားပြောတယ်လို့ မဟုတ်ဘူး။ အနှစ်တစ်ရာမှာ တစ်ခါ တစ်ခါတော့ တိရစ္ဆာန်များ (လူ)စကားပြောကြောင်း ကျမ်းဟောင်းစာပေမှာ ရှိတယ်” ။

အဘိဓာန်ဋီကာသစ်ရေးသားရန်တာဝန်ယူခြင်း

အဘယာရာမဆရာတော် စစ်ကိုင်း၌ သီတင်းသုံးစဉ် မကြာမကြာလာ ရောက်လေ့ရှိသော ဆရာတော်များမှာ ရွှေမျက်မှန်ဦးဝိဇယဟု နိုင်ငံရေးလောက၌ အသိများသော ကျစွာဆရာတော်၊ ဝိသုဒ္ဓါရုံစည်ရှင်ဆရာတော်၊ ဝိဇ္ဇာပုဏ္ဏိဆရာ တော် ဦးဝိသုဒ္ဓိဝံသာဘိ၊ ရတနာမာရ်အောင် (ယခုဝိဇိတာရုံ) ဆရာတော်၊ အနီးစခမ်းဆရာတော် ဦးပဏ္ဍိတ၊ အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံ အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၊ ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရဦးဝိသုဒ္ဓိတို့ ဖြစ်ကြသည်။

ထိုဆရာတော်များသည် အဘယာရာမဆရာတော်ထံလာ၍ မိမိတို့၏ ကျမ်းဂန်အယူအဆတို့ကို တင်ပြခြင်း၊ သိလိုသော ပါဠိသက္ကတကျမ်းဂန် အချက် အလက်တို့ကို မေးမြန်းခြင်း၊ မိမိတို့သိထားသော လက်ရှိနိုင်ငံရေးအခြေအနေ သာသနာရေးအခြေအနေတို့ကို တင်ပြလျှောက်ထားခြင်းများ ပြုလေ့ရှိကြသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်သည် ထိုဆရာတော်တို့နှင့် ဆက်ဆံရသဖြင့် လောကနှင့် အဆက်ပြတ်သကဲ့သို့မဖြစ်ပဲ လက်ရှိအခြေနေတို့ကို ရိပ်မိသိရှိခွင့်ရသေလည်း။

တစ်နေ့သောအခါ ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်ဖက်၌လည်းကောင်း၊ သက္ကတ ကျမ်းဂန်ဖက်၌လည်းကောင်း နှ့စပ်သည့် ရွှေမျက်မှန်ဆရာတော်ဦးဝိဇယ ကြွလာ သည်။ အဘယာရာမဆရာတော်လည်း ထိုဆရာတော်၏ ပါဠိသက္ကတကျမ်းဂန်တို့၌ သက်ဝင်ပေါက်ရောက်မှုကို လေးမြတ်သဖြင့် လိုလိုလားလားပင် လက်ခံစကား ပြောသည်။

ရွှေမျက်မှန်ဆရာတော်က “အဘိဓာန်နိဿယသစ်လဲ ရေးထား၊ ပါဠိ သက္ကတဖက်မှာလဲ ကျမ်းကျင်ပြီးဖြစ်လို့ အဘိဓာန်ဋီကာသစ်ရေးဖို့ တောင်းပန် ချင်ပါတယ်ဘုရား၊ အဘိဓာန်ဋီကာ အသစ်ရေးသင့်တယ် ထင်ပါတယ်” ဟု လျှောက်ထားရာ အဘယာရာမဆရာတော်က-

“ဦးဝိဇယပြောတာကို ဒို့လဲသဘောပေါက်ပါတယ်။ ဒို့မှာ သာသနာ ကြွေးတင်နေတာ ရှိသေးတယ်။ ဗမာပြည်မှာ အထက်နိကာယ်ကြီးသုံးကျမ်းရဲ့ ဋီကာတွေ ပုံနှိပ်ပြီးမရှိသေးဘူး။ ပေစာနဲ့တော့ရှိပါရဲ့။ ရှိပေမဲ့ အမှားအယွင်း သိပ်များတယ်။ ဒါတွေပြင်နေတာ အခု မဇ္ဈိမနိကာယ်ဋီကာပြီးလောက် ခန့်မှန်း ရှိသွားပြီ။ နိကာယ်ဋီကာတွေ ပြီးသွားရင် ရေးဖို့ပင်ညာဉ်ပေးပါတယ်။ စစ်ပြီးရင် ဦးဝိဇယအလိုပြည့်မှာပါပဲ။ တကယ်ရေးရင် နှစ်နှစ်လောက်တော့ ရေးရလိမ့်မယ်။ အခု အဘိဓာန်ဋီကာဆရာ ကိုးကားထားတဲ့ကျမ်းစာတွေ စုဆောင်းတာ တစ်ကျမ်းပဲ လိုတယ်” ဟုမိန့်ပြီး အဘိဓာန်ဋီကာအသစ်ရေးရန် သဘောတူလိုက်သည်။

လက်ရှိ အဘိဓာန်ဋီကာကျမ်း၌ ကိုးကားထားသောကျမ်းတို့မှာ ၇၀- ခန့်ရှိသည်။ ထိုကျမ်းတို့တွင် သက္ကတကျမ်းက ၅၀-ခန့်အထိ ပါဝင်သည်။ ထိုမျှ များပြားသော သက္ကတကျမ်းတို့ကို ကြိုတင်စုဆောင်းနေခြင်းကိုထောက်လျှင် “မူလကပင် အဘိဓာန်ဋီကာအသစ်ရေးရန် အကြံအစည်မရှိ” ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

ပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာသောဓနကိစ္စ ပြီးဆုံးအောင်မြင်ခြင်း

အဘယာရာမဆရာတော်သည် စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်ရှောင်ကွင်းရင်း ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာပို့ချရင်း ဆောင်ရွက်လက်စရှိသော ပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာသောဓနကိစ္စကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်လာရာ ၁၃၀၄-ခုနှစ် မကုန်မီပင် ပြီးဆုံးအောင်မြင်ခြင်းသို့ ရောက်သည်။

ဤသည်ကို-

အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသေန၊ အဘယာရာမဝါသိနာ။

သမာနိယညဂန္ဓေဟိ၊ အပနေတွာမိတံ ပဒံ။

ဦးနဋ္ဌာနဉ္စ ပူရေတွာ၊ သုသောဓိကာဘိသင်္ခတာ။

ပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာ သကလာ၊ မြမ္မဝသေ ဝနာလယေ-ဟု မှတ်တမ်းပြုခဲ့ သည်။

ဤသို့ စစ်ကိုင်းတောင်တန်း ရိပ်သာခန်းမှာ ဘာဝနာယှဉ် စာပြင် စာပြုရသည့်အမှုကို ရှေးယခင်ကပင် တောင့်တရင်းရှိသည့်အတိုင်း လွန်စွာ နှစ်သက်ဟန်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အနီးသို့ စာမေးရောက်လာသော ဦးနရိန္ဒအား-

“အသက် ၆၀-ပြည့်ရင် စစ်ကိုင်းဖက် တောထွက်ပြီး တရားအားထုတ် စာပြင်မယ် ရည်ရွယ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ပရိယတ္တိဖက်က အားရလောက်တဲ့ စာချ မရှိသေးလို့ စာဆက်ချနေလိုက်တယ်” ဟု မိန့်သည်။

မောဂ္ဂလ္လာန်ဗျာကရုဏ်းပို့ချခြင်း

မောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဒါကျမ်းကို ၁၃၀၅-ခု ဦးတန်ခူးလဆုတ် ၉-ရက်နေ့ ညနေ ၄-နာရီအချိန်တွင် စတင်ပို့ချသည်။ ဤအကြိမ်ပို့ချခြင်းသည် နောက်ဆုံးပို့ချခြင်းဖြစ် သည်။ မှန်၏။ မောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဒါကျမ်းကို ပဌမအကြိမ် သီဟိုဠ်ကျွန်းမှ ပြန်ရောက်ပြီး ၁၂၈၈-ခုနှစ်လောက်ကစ၍ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ်၌ ပို့ချခဲ့သည်။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ တိုက်၌ပင် အကြိမ်ကြိမ်ရှိပေပြီ။

၁၂၉၀-ပြည့်နှစ်၌ကား “မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ မောဂ္ဂလ္လာန်စာမေးပွဲ” ဟူ၍ သီးခြား

စာမေးပွဲကျင်းပသည့်အဆင့်သို့ ရောက်သည်အထိ ကျယ်ပြန့်နေပေပြီ။ ထိုစာမေးပွဲ၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ “ပါဠိဘာသာ မြန်မာဘာသာနှင့်တကွ ပိဋကတ်ကျမ်းသဒ္ဒါကျမ်းများကို စာသင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားထုတ်ပြ၍ ပညာအရည်အချင်းရှိသူ ပေါများလာရန်” ဟူ၍ဖြစ်သည်။

ဤရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ယင်းနှစ် ဝါဆိုလဆုတ် ၃-ရက်နေ့ ညနေ ၄-နာရီအချိန်၌ သုဝဏ္ဏဝတီအုတ်ကျောင်းတွင် စည်းဝေး၍ စည်းကမ်းချက်များပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက်ကြသည်။

စာမေးပွဲဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ ဆိုင်းတန်းကျောင်းဘုန်းကြီး ဦးကုမာရက ဆောင်ရွက်သည်။ စာမေးပွဲရက်မှာ သီတင်းကျွတ်လ၌ ဝိသုဒ္ဓါရုံစာမေးပွဲရှိ၍ တော်သလင်းလဆုတ်ပိုင်းတွင် ဖြစ်သည်။

မြန်မာဘာသာမှာ ၁၀-ပုတ္တ၊ ပါဠိဘာသာ ၁၀-ပုတ္တ၊ မောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်းမှာ ၁၀-ပုတ္တ မေးခွန်းထုတ်ဆင်သည် မြန်မာဘာသာမေးခွန်း၌ ကဗျာစပ်နည်း၊ ဝါကျတိုဝါကျရှည် စကားပြေရေးနည်းမှစ၍ ပါဝင်သည်။ ပါဠိဘာသာမေးခွန်း၌ အဋ္ဌကထာဝါကျကို ဋီကာနည်းဖွင့်စေခြင်းမှစ၍ ပါဝင်သည်။ မောဂ္ဂလ္လာန်မေးခွန်းမှာ ယင်းကျမ်း၌ လာသော ပါဠိအနက်အဓိပ္ပါယ်တို့ကို မေးသည်။

ထိုစာမေးပွဲကို ၁၂၉၂-ခုနှစ်အထိ ပြုလုပ်ကြောင်း အထောက်အထားတွေ့ရသည်။ ယခုအကြိမ် မောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်းကိုပို့ချရာ၌ စာဆိုသူမှာ ဓမ္မပဒစာဆိုကိုရင်ကောဝိဒပင်ဖြစ်သည်။ ရဟန်း၊ သာမဏေ၊ သီလရှင်၊ ယောဂီလူပုဂ္ဂိုလ်များပါ ဦးရေ ၃၀-ခန့် လာရောက်စာနာကြသည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ရန်ကုန် ဟိုက်ကုတ်ဝန်ထောက်ဟောင်း ဦးဟုတ်စိန်နှင့် ရန်ကုန်မှ ဒေါ်မေမေခင်တို့ ဖြစ်သည်။

ဆရာတော်သည် ဆောင်ရွက်ဆဲကိစ္စ ဆောင်ရွက်လိုသောကိစ္စများ ပြီးဆုံးသည့်တိုင် မိမိခန္ဓာကိုယ် တည်တံ့ရေးအတွက် စိတ်ချဟန်မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် “ပဋိကာဋီကာအနက် ဆိုပါရစေ” ဟု လာရောက်၍လျှောက်ထားသော ဦးပုညဝန္တအား -

“ဦးဇင်းခေတ်က လေယာဉ်ပျံခေတ်၊ လေယာဉ်ပျံခေတ်ဆိုတာ လေယာဉ်ပျံ လိုမြန်ရလို့ လေယာဉ်ပျံခေတ်ဆိုရင်လည်း ဟုတ်သပ။ လေယာဉ်ပျံကို ကြောက် နေရလို့ လေယာဉ်ပျံခေတ်ဆိုရင်လဲ ဟုတ်သပ။ သီတင်းကျွတ်ရင် ဘာဖြစ်လိမ့်မယ် ဆိုတာ ဦးဇင်းသိသလား။ မြန်မြန်သွားရအောင်။ မြန်မြန်ပြီးသွားမှ ဦးဇင်းတို့ အလို ပြေမပ။ ဒါကြောင့် ဒို့ မြန်မြန်ချသွားမယ်” ဟု မိန့်သည်။

စန်းကျမ်းကို အက္ခရာဖလှယ်စေခြင်း

မောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဒါကျမ်းသည် စန္ဒြေဂေါမိဆရာ၏ စန္ဒြေဝတ္ထိဗျာကရုဏ်းကျမ်း ကိုမူထား၍ စီရင်အပ်သောကျမ်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အဘယာရာမဆရာတော် သည် အိန္ဒိယ၌နေစဉ် ထိုကျမ်းကို ဂျာမန်မှ မှာယူခဲ့သည်။

ထိုကျမ်းသည် ဥဏာဒိနှင့်တကွ သုတ်ပေါင်း ၃၅၀၁-သုတ်ရှိ၍ ရောမ အက္ခရာဖြင့် ဂျာမန်မူ စာမျက်နှာ ၅၁၄-မျက်နှာရှိသည်။ မောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဒါကျမ်းကို လေ့လာသူတို့ ထိုကျမ်းကိုပါ လေ့လာသင့်ရကား လေ့လာလိုသူတို့ အလွယ်တကူ လေ့လာနိုင်စေရန် ဦးဟုတ်စိန်ကို ရောမအက္ခရာမှ မြန်မာသက္ကတအက္ခရာသို့ ပြန်ဆိုပေးရန် တိုက်တွန်းလေသည်။

စန်းကျမ်းကို ဦးဟုတ်စိန် ပြန်ဆိုရာ တော်သလင်းလတွင် ပြီးဆုံး အောင်မြင် ခြင်းသို့ရောက်သည်။ ထိုမြန်မာသက္ကတအက္ခရာရေးစာမူ၏အဆုံး၌ ဦးဟုတ်စိန်က အောက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

“ဤသို့ ဒေါက်တာ ဗြူနိုလီဘိချ် (B. Liebich) သုတ်သင်၍ စက်တင် ပုံနှိပ်ပြီးလျှင် လေပိုဇ်(B.Leipzig)မြို့၌ ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၉၁၈-ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေ သော စန္ဒြေဝတ္ထိကျမ်းကို ဥဏာဒိနှင့်တကွ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး မဟာဂန္ဓာရုံ ဝိပဿနာ ချောင်၌ ခေတ္တသီတင်းသုံးနေတော်မူသော အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘယာရာမရွှေဂူ ဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသမဟာထေရ် မိန့်မှာတော်မူသည်နှင့် လျော်ညီစွာ သေတိတာချောင်၌ တည်းခိုနေသော ဟိုက်ကုတ်ဝန်ထောက်ဟောင်း ဦးဟုတ်စိန်သည်

၁၃၀၅-ခု၊ ဝါဆိုလဆန်း ၅-ရက်နေ့မှစတင်၍ ရောမအက္ခရာမမှ မြန်မာအက္ခရာသို့ ပြန်ရေး ရာ တော်သလင်းလဆန်း ၈-ရက်နေ့၌ ရေးပြီးသည်။

တစ်နေ့တာအချိန်ဇယား

အချိန်လေးစားမှု၌ စံပြုရသော အဘယာရာမဆရာတော်၏ တစ်နေ့တာ လှုပ်ရှားမှုဇယားကို ဤသို့ တွေ့မြင်ကြရသည်။

- ၁။ နံနက်အရုဏ်မတက်မီ မျက်နှာသစ်ပြီး သွားခိုင်းမာစေရန် ဆားပြုတ်ရေငုံ သည်။
- ၂။ အာရုံတက်လျှင် ယာဂုဘုဉ်းပေးသည်။
- ၃။ နံနက် ၈-နာရီအချိန် ကုလားပဲညှောက် နို့ဆီဗူးဝက်ပြုတ်နှင့် ရေနွေးကြမ်း ဘုဉ်းပေးသည်။
- ၄။ နံနက် ၁၀-နာရီခွဲ စံကင်းဆရာတော်နှင့်အတူ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးသည်။
- ၅။ နေ့ ၂-နာရီအချိန် ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ချပို့သည်။
- ၆။ ညနေ ၃-နာရီ မန်ကျည်းဖျော်ရည် ဘုဉ်းပေးသည်။
- ၇။ ညနေ ၄-နာရီ မောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဒါကျမ်း ချပို့သည်။
- ၈။ ညနေ ၅-နာရီ စံကင်းဆရာတော်နှင့်အတူ လမ်းလျှောက်ကြသည်။
- ၉။ ည၌ ပရိတ်ဘာဝနာ ပွားသည်။

ဤသည်တို့မှာ အများမြင်တွေ့ကြရသော အဘယာရာမဆရာတော်၏ တစ်နေ့တာလှုပ်ရှားမှု အချိန်ဇယားဖြစ်သည်။ ထိုဇယား၌ ဋီကာသောဓနကိစ္စ ဆောင်ရွက်သည့်အချိန် ဇယားမပါပေ။ ထိုသို့မပါခြင်းမှာ အများနှင့်ဆက်ဆံသော လုပ်ငန်းမဟုတ်၍ မပါခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အမှန်မှာ နံနက် ယာဂုဘုဉ်းပေးပြီးချိန်မှ နေ့ ၁၂-နာရီအတွင်း ဋီကာသောဓနကိစ္စဆောင်ရွက်ချိန်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

အဘယာရာမဆရာတော် အချိန်အတိအကျ အာဟာရမှီဝဲနိုင်ရေးအတွက် ဝိပဿနာချောင်သီလရှင်များက လုံးဝ တာဝန်ယူကြရသည်။ ဤကျေးဇူးကို ဆရာတော် အသိအမှတ်ပြုသည်။ ထို့ကြောင့် မဟာဂန္ဓာရုံချောင်၌ သီတင်းသုံးလျက်

ရှိသော ရွှေကျင်နိကာယပဌမဥပဉ္စကဋ္ဌ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်အုပ်ဆရာတော်ကြီးအား

“နကိုယ်က သီလရှင်တွေ စာမချချင်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ စစ်ကိုင်းရောက်တဲ့အခါ သူတို့ကျေးဇူးလေးတွေရှိလို့ ကျေးဇူးတုန့်ပြန်တဲ့အနေနဲ့ ချပို့ရပါတယ်” ဟု ရှင်းလင်း လျှောက်ထားခဲ့လေသည်။

ဥပုသ်ပြုအပြီးတွင်

အဘယာရာမဆရာတော်သည် လပြည့်လကွယ် သံဃဥပုသ်ပြုအပြီးတွင် သြဝါဒပေးလေ့ရှိသည်။ သြဝါဒပြီးလျှင် “မရှင်းလင်းတာရှိမေးကြ၊ ဖြေနိုင်က ဖြေရတာပေါ့” ဟု ခွင့်ပြုထားသည်။

တစ်နေ့တွင် ဦးအရိယဝံသက သပိတ်အိတ်ဖြင့် ဆွမ်းခံခြင်းနှင့်စပ်၍ မေးသည်။

- ဦးအရိယဝံသ - သပိတ်အိတ်နဲ့ ဆွမ်းခံတာ ဘာအကျိုးရှိပါသလဲဘုရား။
- ဆရာတော် - သပိတ်အိတ်နဲ့ ဆွမ်းခံတော့ ပေါ့တာပေါ့။

ဤသို့မေးခွန်းနှင့်အညီ ဖြေပြီးမှ ဆက်လက်၍-

“ဒီသပိတ်အိတ်နဲ့ ဆွမ်းခံတာကို အပြစ်ရှိတယ်ထင်လို့ နာမည်ကြီးတဲ့ ဆရာတော်တစ်ပါးက “ဆရာတော်တို့ဂိုဏ်းက သပိတ်အိတ်နဲ့ ဆွမ်းခံကြတယ်။ သပိတ်အိတ်နဲ့ ဆွမ်းခံတာ စာရှိသလား” လို့မေးတယ်။ “ဒို့က စာရှိမှ ခံကောင်း သလား” လို့ ပြန်မေးလိုက်တယ်။ ဒီတော့ ပြန်မပြောတော့ဘူး။ ရွှေကျင်ဆရာ တော်ကြီး သပိတ်အိတ်နဲ့ ဆွမ်းခံတာကို အင်မတန်ကြည်ညို လို့ နောက်လိုက်သံဃာ တွေနှင့်တကွ မင်းတုန်းရှင်ဘုရင်ကြီးကိုယ်တိုင် သပိတ်၊ သပိတ်အိတ်အစုံနဲ့ ဆွမ်းကြီးလောင်းဖူးတယ်” ။

ထို့နောက် “ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ” ၌ “ပတ္တကလ္လံ” အသံထွက်ပုံစပ်၍ လျှောက်ထားပြန်ရာ -

“ပတ္တကာလမေဝ ပတ္တကလ္လံ” ဘဲ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကဖြစ်လာတဲ့လ-မဟုတ်ဘူး။ ဒါ့ကြောင့် “ပတ္တကံလံ” မဖတ်ရ၊ ပတ္တကလ်(ကပ်)လံဖတ်” ဟု အမိန့်ရှိသည်။

ထို့နောက် “သော ဘာသေယျ” ဖတ်ပုံနှင့်စပ်၍ “ဆရာတော်ရဲ့ သော ဘာသေယျ” ဖတ်ပုံအသံထွက်ဟာ ထူးခြားနေပါကြောင်း၊ ဆရာတော်ဖတ်ပုံကို မှတ်သားလိုပါကြောင်း” လျှောက်ကြရာ-

“ဒို့ သီဟိုဠ်သံဖတ်တော့ ဖတ်တာပဲ၊ မတူလို့ ဘာသေယျက “သေ”ဟာ သေပါပဲ၊ ငသံမပျောက်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ‘သေတိ’က “သေ”လို သေရဒီဃသံ လွတ်လွတ်လပ်လပ် မဖတ်ဘူး။ “သစ်ယ”လဲ မဟုတ်ဘူး။ “သေယ”မဟုတ်ဘူး။ နောက်က အထက်‘ယ’ရှေ့ င-လာပေါင်းတော့ “သေ”တိုတိုထွက်တာပဲ”ဟု မိန့်သည်။

ဤသို့ လပြည့်လကွယ် သံဃာ့ဥပုသ်ပြုအပြီး သြဝါဒခံ၊ သီလိသော အချက်တို့ကို မေးလျှောက်ကြရသဖြင့် သုတပွားကြရသည်။

ဂိုဏ်းတာဝန်

၁၃၀၄-ခုနှစ်ဦးပိုင်း၌ ဒေါက်ဘာဘမော်၏ ဆင်းရဲသားဝံသာနုအဖွဲ့၊ သခင်ထွန်းအုပ်၊ သခင်ဘစိန်တို့ ဦးဆောင်သော တို့ဗမာအစည်းအရုံး၊ သခင်မိုင်း၊ သခင်မြတို့ ဦးဆောင်သော တို့ဗမာအစည်းအရုံးတို့ ပူးပေါင်းပြီး ‘တဖွဲ့ - တသွေး - တသံ - တမိန့်’ဝါဒကို ကြေငြာသည်။

တဖွဲ့ကား - တို့ဗမာဆင်းရဲသားအစည်းအရုံး၊

တသွေးကား - တို့ဗမာလူမျိုး၊

တသံကား - တို့ဗမာ ဆင်းရဲသားဝါဒ၊

တမိန့်ကား - တို့ဗမာ အာဏာရှင်အမိန့်၊

အဖွဲ့သုံးဖွဲ့တွင် ပါဝင်သူများသည် တဖွဲ့ တသွေး တသံ တမိန့်သဘောထား ပြီးအားလုံး ညီညီညွတ်ညွတ် ပေါင်းသင်းဆောင်ရွက်ကြရမည်ဟူ၍ဖြစ်သည်။

သံဃာဖက်၌လည်း ဗိုလ်မိုးကြိုး ဂျပန်ဘုန်းကြီးဦးနာဂအိတို့ပါဝင်သော ဗုဒ္ဓသာသနာပြုအစည်းအရုံးကြီး တည်ထောင်၍ “တဖွဲ့-တသွေး-တသံ- တမိန့်” ဖြစ်ရေးကို ကြိုးစားလာကြသည်။

၁၃၀၄-ခု၊ နယုတ်လဆုတ် ၄-ရက်နေ့ ရန်ကုန်မှ ဝေဠုဝန်ဆရာတော် ဦးစီးသောဓမ္မကထိကအဖွဲ့၊ မန္တလေးမြို့၊ မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်သို့လာသည်။ ယင်းနယုန်လဆုတ် ၁၄၊ (ဇွန်-၁၁) ရက်နေ့တွင် ၁၂၆၅-ခုနှစ်မှစ၍ ၃၉-နှစ်တိုင် တိုင် ကွဲပြားလာသော တစ်ကျိပ်နှစ်ပါးဂိုဏ်း၊ သာသနာပိုင်ဂိုဏ်း၊ ရွှေကျင်ဂိုဏ်း၊ ဘုရားကြီးဂိုဏ်းတို့ပူးပေါင်း၍ “ဗုဒ္ဓသာသနာပြုအဖွဲ့ကြီး” ဟူသောအမည်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းလိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်း ညောင်ရမ်းဆရာတော်က သတင်းစာ၌ ကျေညာသည်။

မြန်မာ့မြေပြင်၌ ထိုသို့ ဂျပန်တို့ စည်းရုံးလှုပ်ရှားနေသော်လည်း မြန်မာ့ ကောင်းကင်ပြင်၌ လေတပ်အခြေယိုင်စပြုသည်။ မဟာမိတ်တို့၏လေတပ်က မြန်မာ့ကောင်းကင်ပြင်တွင် ကြီးစိုးစပြုနေပြီ။ ထို့ကြောင့် ကောင်းကင်မှကျလာမည့် ဗုံးရန် စက်သေနတ်ရန်တို့ကို တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ ပိုမိုကြောက်လန့်လာကြသည်။ ရွှေကျင်နိကာယပဌမ ဥပဥက္ကဋ္ဌ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ် တိုက်အုပ်ဆရာတော် သည် မန္တလေး၌ ဆက်လက်သီတင်းသုံးရန် မသင့်တော့ဟု ယူဆ၍လည်းကောင်း၊ ချမ်းအေးဆရာတော်ကြီးက စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး မဟာဂန္ဓာရုံချောင်၌ ပြောင်းရွှေ့ သီတင်းသုံးရန် တိုက်တွန်းပင့်ခေါ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုနှစ် တပေါင်းလဆန်း ၃-ရက်နေ့တွင် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး မဟာဂန္ဓာရုံချောင်၌ ရွှေပြောင်းသီတင်းသုံးလာ သည်။

ထို့ကြောင့် နိကာယဥက္ကဋ္ဌ ကျိုက်လတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဂိုဏ်းရေး ကိစ္စလွှဲအပ်ခြင်းခံရသော ဥပဥက္ကဋ္ဌဆရာတော်သုံးပါးနှင့် ဂိုဏ်းအကျိုးဆောင် စည်ရှင်ဆရာတော်တို့ သီတင်းသုံးရာ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးသည် စစ်တွင်းကာလ ရွှေကျင်နိကာယ၏ ဗဟိုဌာနအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိနေတော့သည်။

အဘယာရာမဆရာတော်သည် ၁၃၀၅-ခု၊ ကဆုန်လတွင် ယကမဝင်ကုန် သဖြင့် ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာပို့ချမှု ရပ်နားလိုက်သည်။ ကဆုန်လဆုတ် ၈-ရက် ၉- ရက်နေ့များတွင် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး မှန်ကျောင်း၌ စစ်ကိုင်းသံဃာများ စည်းဝေး၍ “တဖွဲ့-တသွေး-တသံ-တမိန့်” ဖြစ်ရန် ဆုံးဖြတ်သည်။

တစ်ခုသော နေ့ ၁၂-နာရီအချိန်တွင် မဟာဂန္ဓာရုံ၌ သီတင်းသုံးလျက်

ရှိသော ပဌမဥပဉ္စက္ကဋ္ဌ တိုက်အုပ်ဆရာတော်ထံသို့ ဘုန်းတော်ကြီးအချို့ ရောက်လာပြီး “ညောင်ရမ်းဆရာတော်က လွတ်လိုက်ပါကြောင်း၊ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းက တဖွဲ့တသွေး တသံ တမိန့် စံနစ်တွင် ပါဝင်ရန်၊ အကယ်၍ ပါဝင်လျှင် အဘယာရာမဆရာတော်ကို အကြီးဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်စေမည်ဖြစ်ကြောင်း” လျှောက်ထားသည်။

ထိုနေ့ ညနေ ၄-နာရီအချိန်တွင် တိုက်အုပ်ဆရာတော်က ဥပဉ္စက္ကဋ္ဌများဖြစ်ကြသော စံကင်းဆရာတော်၊ အဘယာရာမဆရာတော်နှင့် အကျိုးဆောင်စည်ရှင်ဆရာတော်တို့အပါအဝင် အစည်းအဝေးတရပ်ကျင်းပ၍ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ရာ စည်ရှင်ဆရာတော်က “တဖွဲ့-တသွေး-တသံ-တမိန့် မလုပ်မနေရဟု အမိန့်နှင့်စေခိုင်းပါက ရဟန်းဘဝကိုပင် စွန့်လွှတ်မည်ဖြစ်ကြောင်း” လျှောက်ထားသည်။

စံကင်းဆရာတော်က “မလုပ်မနေရဆို သူတို့ဟာ သူတို့လုပ်ပေါ့။ တပည့်တော်တို့ အေးအေးနေလိုက်ရုံပဲ” ဟု မိန့်သည်။

အဘယာရာမဆရာတော်ကမူ “သတ်ပစ်ပစေ တဖွဲ့-တသွေး-တသံ-တမိန့် မလုပ်ဖူး” ဟု ပြတ်ပြတ်ပြောသည်။ ဤသို့ဖြင့် အစည်းအဝေးက “ရွှေကျင်ဂိုဏ်းအနေဖြင့် တဖွဲ့-တသွေး-တသံ-တမိန့် မပါဝင်ရန်” ဆုံးဖြတ်၍ “ရွှေကျင်ဂိုဏ်းဝင်သံဃာများသည် ခေတ်ပေါ်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပါဝင်လက်မှတ်ထိုးခြင်း မပြုကြပဲ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားစွာနေကြရန်၊ အရေးကြီးသောကိစ္စများနှင့်စပ်၍ ဗဟိုဌာနမှ ဆုံးဖြတ်ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ကြရန်” ဟူသော ညွှန်ကြားချက်များကို ဂိုဏ်းတွင်း၌ ထုတ်ပြန်လိုက်သည်။

သို့ရာတွင် မကြာမီပင် အံ့အားသင့်စေသော ကြေညာစာများ နိကာယဝန်ဆောင်ဆရာတော်ကြီးများထံ ရောက်လာသည်။

“တဖွဲ့-တသွေး-တသံ-တမိန့် သာသနာဖက်မှ အတည်ပြုပြီ။ ဘယ်တုန်းကမှ မညီညွတ်သောဂိုဏ်းများ ညီညွတ်စွာပူးပေါင်းလိုက်ကြပြီ။ ရွှေကျင်သာသနာပိုင်ကျိုက်လပ်ပစ္စိမာရုံဆရာတော်ကြီးကိုယ်တိုင် လက်မှတ်ရေးထိုး၍ သာသနာတော်လုံးဆိုင်ရာ ပဌမအဓိပတိသာသနာပိုင်အဖြစ် လက်ခံလိုက်ပြီ” ဟု ဖော်ပြထားသည်။

ထို့ကြောင့် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးတွင် ရွှေကျင်ဂိုဏ်း အစည်းအဝေးပြုလုပ်သည်။ အစည်းအဝေးတွင် ပစ္စိမာရုံ ဆရာတော်ကြီး၏ သတိလစ်ဟင်းမှုကိုလည်း ဖြေရှင်းဖြစ်အောင်၊ အစိုးရနှင့်လည်း မဆန့်ကျင်အောင် စဉ်းစားကြသည်။ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းက ခေတ်ပေါ် အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်းမရောလို။ မည်သည့်ရာထူးကိုမျှလည်း မယူလို” ဟု မိန့်ကြသည်။

ထိုအခါ အဘယာရာမဆရာတော်က “ဒီကိစ္စ ပြတ်ပြတ်ရေး။ ဝေလယ်ချောင်ပတ်တော့ မလုပ်လိုက်နဲ့။ ဆရာတော်ကြီးဟာ ပဌမဥက္ကဋ္ဌပဲ။ ဥက္ကဋ္ဌကိုယ်စားစီမံအုပ်ချုပ်ရေးက ဒီကဆရာတော်တွေ၊ ဂိုဏ်းနဲ့ပတ်သက်လာလျှင် ဒီက ဆရာတော်တွေ ပါမှဖြစ်တာကို အစိုးရသိအောင် ရေးပါ။ တစ်ခါထဲနဲ့ အပြတ်လုပ်ပါ” ဟု မိန့်သည်။

ထိုစကားကို အများသဘောတူကာ အစိုးရထံ ရှင်းရှင်းပြတ်ပြတ် စာပြန်ကြသည်။ ပစ္စိမာရုံဆရာတော်ကြီးထံတော်သို့လည်း လျှောက်ထားစာပို့ကြသည်။

ဤအစည်းအဝေးကြောင့်ပင် ဂျပန်ခေတ် ပေါ်ပင်သာသနာရေးကိစ္စကြီးရပ်ဆိုင်းသွားရတော့သည်။

လူမှုဆက်ဆံရေး

အလုပ်ကို ဦးစားပေးလွန်းသဖြင့် အဘယာရာမဆရာတော်၏ လူမှုဆက်ဆံရေးသည် တင်းလွန်း ပြတ်လွန်းနေသည်။ ကျေးဇူးများလှသော မိမိ၏ ကျောင်းအမများကိုပင် ပြေလည်အောင်ဆက်ဆံလေ့မရှိ။ ထို့ကြောင့် ကျောင်းအမကြီးဒေါ်ခင်ဝင်းသည် မဟာသုခချောင်၌ တည်းခိုနေရာမှ သီတင်းနေ့တိုင်း ဝိပဿနာချောင်သို့လာ၍ တရားနာသော်လည်း ဆရာတော်အထံသို့ မတက်ရဲ။ ကျောင်းအောက် သီးပင်အနီးမှသာ ဝတ်ချပြီး ပြန်လေ့ရှိသည်။ အကယ်၍ ကျောင်းပေါ်သို့တက်၍ ဝတ်ချပါကလည်း မည်သို့မျှ မိန့်ဆိုခြင်းမပြုပဲ စာကိုသာကြည့်မြဲကြည့်နေပေလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ် လမ်းသော်လည်း လျှောက်နေပေလိမ့်မည်။ “ဆရာတော် နေကောင်းပါရဲ့လားဘုရား” စသည်ဖြင့် နှုတ်မင်္ဂလာပြုမိပါကလည်း “ကာလကုန်တယ်၊ သွား” ဟု ဆိုလွှတ်ပေလိမ့်မည်။

ဆရာတော်၏ ဤသို့ပြတ်တောက်လှသော လူမှုဆက်ဆံရေးမှာ ကျောင်း အမများအဖို့ အလေ့အကျင့်ပြီးဖြစ်၍ မထူးခြားလှသော်လည်း အခြားသူများအဖို့မှာ အခံရခက်လှပေသည်။

ဝိပဿနာချောင်မှ သီလရှင်ဒေါ်စန္ဒဝတီသည် ဝိပဿနာဆရာတော် လွန်တော်မူချိန်၌ မိမိနေရပ် ခရမ်းမြို့သို့ ရောက်နေသဖြင့် မသိရပေ။ နောက် သတင်းကြား၍ ပြန်လာသောအခါ ဝိပဿနာချောင်သို့ အဘယာရာမဆရာတော် ရောက်နေပြီဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သီတင်းသုံးရာ မဟာသုခကျောင်းကြီးပေါ်သို့ တက်ရောက်ဖူးမြော်ကန်တော့ရာ စကားတစ်လုံးမှ မပြောသဖြင့် ဝမ်းနဲ့ပက်လက်နှင့် ဆင်းလာပြီး-

“ခြေသလုံးကြီးကလဲ တုတ်တုတ်ကြီး၊ ဝိပဿနာဆရာတော်နဲ့ တူလိုက် တာ။ လမ်းလျှောက်နေတာကလဲ တခုံးခုံးနဲ့၊ ဝိပဿနာဆရာတော်လိုပဲ။ စကား တော့ဖြင့် တစ်လုံးမှ ပြောဖော်မရဘူး” ဟုဆို၍ ငိုတော့သည်။

ဤမျှ လူမှုဆက်ဆံရေးပြတ်လှသောဆရာတော်သည် ၁၃၀၅-ခုနှစ် ရောက် သောအခါ ကျောင်းအမကြီးများအပေါ် ငဲ့ညှာသောစိတ်ကလေးများ ဝင်လာဟန်တူသည်။ အနည်းငယ် မှုပြောင်းလာသည်။ သီတင်းနေတိုင်း ကျောင်း အမများ စရပ်သို့ ကြွလေ့ရှိလာသည်။ စရပ်မှာပင် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးလာသည်။ စကားပြောလာသည်။ ထို့ကြောင့် ကပည့်များက “ဆရာတော် စစ်ကိုင်းဘက် ရောက်မှ ရှေးကမူတွေ အတော်ပြောင်းလာတယ်” ဟု မှတ်ချက်ချကြသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်သည် ဤသို့ကျောင်းအမကြီးများ စရပ်သို့ ကြွကြွ နေရသည့်အကြောင်းကို မဟာဂန္ဓာရုံဖက်တွင် သီတင်းသုံးလျက်ရှိသော မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်အုပ်ဆရာတော်ကြီးအား “ကိုယ့်ကို အားကိုးပြီး နေထိုင်ကြတာ ဖြစ်တော့ အားရှိပါစေလို့ သွားသွားနေရတယ်” ဟု လျှောက်သည်။

ခေတ်ဆိုး ကာလဆိုးကြီး၌ အရေးကြီးတော့ သွေးနီးခြင်းပင် ဖြစ်ပေလိမ့် မည်။

နိပုန်ရဟန်းခံ

၁၃၀၅-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၅-ရက် (၁၉၄၃-ခု နိုဝင်ဘာလ ၁၆-ရက်)နေ့တွင် မဟာမိတ်တို့က အရှေ့တောင်ပိုင်း လေတပ်ဌာနချုပ်ကို ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်သည်။ ထိုအခါမှစ၍ ဗုံးချမှု ပိုမိုများပြားလာသည်။

စံကင်းဆရာတော်နှင့် အဘယာရာမဆရာတော်တို့သည် ဝိပဿနာချောင်း၌ ကြွက်ကျသဖြင့် ဥမင်ကိုးဆယ် ဓနုဖြူကျောင်းကြီးသို့ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၃-ရက်နေ့တွင် ပြောင်းရွှေ့ သီတင်းသုံးကြသည်။ အဘယာရာမဆရာတော်သည် မောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဒါကျမ်းကို ထိုဓနုဖြူကျောင်းကြီး၌ ဆက်လက်ပို့ချသည်။

တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၆-ရက်နေ့ ညနေတွင် ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရဘုန်းကြီး ဦးဝိသုဒ္ဓနှင့်အတူ ဂျပန်ကျောင်းအုပ်ကြီးတစ်ဦး ရောက်လာသည်။ ဘုန်းကြီး ဦးဝိသုဒ္ဓက “နိပုန်ဆရာကြီးက ဆရာတော်အနီးမှာ ထေရဝါဒရဟန်းအဖြစ်နဲ့ နေထိုင်ပြီး ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာကို လေ့လာလိုပါကြောင်း” လျှောက်ထားသည်။ ဆရာတော်က လက်ခံလိုက်သဖြင့် နတ်တော်လတွင် ရဟန်းခံရန် သတ်မှတ်လိုက် သည်။ တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၁၀-ရက်၊ ည၌ ၇-နာရီခန့် စစ်ကိုင်းကို ဗုံးအကြီး အကျယ်ချသည်။ နတ်တော်လဆန်း ၃-ရက် ၅-ရက်နေ့တို့၌လည်း ဗုံးချသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်သည် စစ်တွင်းကာလ မအေးမချမ်းနေရသည်ကို ငြီးငွေ့လှပြီဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အနီးသို့ရောက်လာသော အနီးစခန်း ဆရာ တော်အား “မောင်ပဏ္ဍိ စစ်အခြေအနေ မင်း မခန့်မှန်းမိဘူးလား၊ တာရှည်အုံးမှာ လား၊ ဒို့ကို ပြောပြစမ်းပါ” ဟု မေးမိသည်။

အနီးစခန်းဆရာတော်က “ဂျပန်တွေ အခြေယိုင်နေပြီဖြစ်ကြောင်း၊ စစ်ကြီး ကြာတော့မည်မဟုတ်ကြောင်း” လျှောက်ထားသည်။

သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း နတ်တော်လဆုတ် ၆-ရက်၊ နံနက် ၉- နာရီအချိန်တွင် နိပုန်ဆရာကြီးဦးအေဒါတင်ဇုအိသည် ဦးဝဇီရဗုဒ္ဓိအမည်ဖြင့် မြင့်မြတ်သော ထေရဝါဒရဟန်းတော်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသည်။

နေဝင်ချိန်

အဘယာရာမဆရာတော်သည် ၁၃၀၅-ခု၊ နတ်တော်လဆုတ် ၇-ရက် ညနေ ၅-နာရီထိုးသည်နှင့် ချပို့ဆဲ မောဂ္ဂလ္လာန်ဗျာကရုဏ်းစာဝါကို ရပ်နားလိုက် သည်။

ဤသည်မှာ အဘယာရာမဆရာတော်ဘဝဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ပရိယတ္တိဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်အားလုံး အဆုံးသတ်ရပ်နားလိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်းကိုကား ဆရာတော်ကိုယ်တိုင်ပင် မသိရှာပေ။

နောက် အဆင်သင့်စောင့်နေသော စံကင်းဆရာတော်နှင့်အတူ လမ်း လျှောက်ကြသည်။ မဟာဂန္ဓာရုံချောင်မှဖြတ်၍ ကောဏ္ဍညစောင်းတန်းအတိုင်း ဥမင်သုံးဆယ် ထိုမှ ပြန်လွှဲပြီး သုံးထပ်ကန် ပုညရှင်စေတီတိုင်အောင် ကြွသည်။ ပုညရှင်စေတီမှ မြောက်ဖက်သို့ ပြန်ဆင်းခဲ့သည်။

ဝင်တော့မည့်နေမင်းသည် အနောက်ဖက်နေဝင်တောင်ထိပ်မှ အေးငြိမ်းသောရောင်ခြည်ဖြင့် မိမိ တစ်နေ့တာ ဖြတ်သန်းအကျိုးပြုခဲ့သော လောကကြီးကို နောက်ဆုံးကြည့်ရှုနှုတ်ဆက်နေသည်မှာ လွမ်းဆွေးဘွယ်ပင်။

ဆရာတော်နှစ်ပါးသည် တဖြည်းဖြည်း ဥမင်ကိုးဆယ်စေတီ ဓနုဖြူကျောင်း ကြီးသို့ ရောက်လာကြသောအချိန်၌ကား နေမင်းကြီးကွယ်ပျောက်သွားပေပြီ။

အဘယာရာမဆရာတော်သည် ထိုနေ့မှ နောက် ၁၀-ရက်မြောက်သော ပြာသိုလဆန်း ၃-ရက် အင်္ဂါနေ့၊ နေ့ ၃-နာရီအချိန်တွင် ၆၄-နှစ် ၁၀-လတိုင် ဖြတ်သန်းအကျိုးပြုခဲ့သော လူ့လောကမှစွန့်ခွာတော်မူရရှာလေသည်။

ပရိယတ္တိစာပေနယ်အတွင်းမှ နေမင်းကြီးကွယ်ခြင်းပင်တကား။

ဦးမာနိတသိရီ

၁၃၄၀-ပြည့်နှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း ၃-ရက်။

အဘယာရာမဆရာတော် သက္ကတကျမ်းကျင်တော်မူပုံ

(အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ တင်ပြချက်)

“ဆရာတော်၏ စွမ်းရည်ကို သိရှိကြသော ပညာရှင်များက မြန်မာနိုင်ငံတွင် သက္ကတအတတ်ဆုံးဟုလည်းကောင်း၊ သက္ကတတတ်မြောက်ရာ၌ နှစ်ယောက်မရှိ ဟုလည်းကောင်း သက္ကတတတ်ပညာရှိများ၏ အဦးအဖျားနေရာက ထားခဲ့ကြပါ ပေသည်။”

သပြေကန်ပရိတ်ကြီးနိဿယသစ်ကျမ်းပြု အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသ မထေရ် က အဘယာရာမိကဂုဏ်ရည်ခေါ် ဂုဏဝဏ္ဏနာအဖွဲ့၌ အထက်ပါအတိုင်း အဘယာရာမဆရာတော်ကို ဂုဏ်ပြုခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပုဂံခေတ်မှစ၍ ခေတ်အဆက်ဆက်၌ သက္ကတတတ်ပညာ ရှိများ ပေါ်ထွန်းခဲ့ပါသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ပုဂံခေတ် သဒ္ဒနိတိဆရာတော်၊ သဒ္ဒတ္ထဘေဒစိန္တာဆရာတော်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပင်းယခေတ် အဘိဓာန်ဋီကာ ကျမ်းပြု စတုရင်္ဂဗလအမတ်ကြီးသည်လည်းကောင်း၊ ကစွာယနသာရကျမ်းပြု အရှင်ယသထေရ်နှင့် ကစွာယနသာရဋီကာသစ်ကျမ်းပြု အရှင်သီရိသဒ္ဓမ္မဝိလာသ ထေရ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အမရပူရခေတ် သီလက္ခန္ဓဋီကာသစ်၊ အမရကောသ နိဿယစသော များစွာသောကျမ်းတို့ကိုပြုစုခဲ့သော မောင်းထောင်ဆရာတော် သည်လည်းကောင်း၊ မန္တလေးရတနာပုံခေတ် သဒ္ဓသင်္ဂဟစသည်ကျမ်းပြု ယော အတွင်းဝန် ဦးဖိုးလှိုင်သည်လည်းကောင်း၊ ကိုလိုနီခေတ် မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာ တော်၊ မိုးထားတိုက်ဆရာတော် ဦးပညိန္ဒိယ၊ ရွှေရေးဆောင်ဆရာတော်၊ မော်လမြိုင် တောင်ပေါက်ဆရာတော်တို့သည်လည်းကောင်း သက္ကတဘာသာ၌ ကျမ်းကျင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများအဖြစ် အထူးကျော်ကြားသော ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်ခဲ့ကြပါသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားသည်လည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများနည်းတူ ကိုလိုနီခေတ်၌ သက္ကတကျမ်းကျင်သောဆရာတော်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံရသော ဆရာတော်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့အသိအမှတ်ပြုရာတွင် သာမန် (သူလိုကိုယ်လို) တတ်ကျွမ်းသူမဟုတ်ပဲ “သက္ကတအရာ၌ နှစ်ယောက်မရှိ တတ်မြောက်သူ”ဟု

အမွန်းတင်၍ ဂုဏ်ပြုခဲ့ကြရသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထိုသို့ဂုဏ်ပြုခဲ့ကြ သောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ကိုယ်တိုင်သက္ကတကျွမ်းကျင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ပါဝင်ခဲ့ရာ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အဘယာရာမဆရာတော် မည်မျှ သက္ကတတတ်ကျွမ်းသည် ဆိုသည်ကို အသေအချာသိရှိကြ၍သာ ထိုကဲ့သို့ နုပါတ်တစ်ပုဂ္ဂိုလ်အနေဖြင့် ချီးကျူး ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ အသေအချာသိရှိကြခြင်းမှာလည်း ဆရာတော်ပြုစု သွားသောကျမ်းဂန်များကို ကြည့်ရှုလေ့လာရခြင်း၊ ဆရာတော်နှင့်တွေ့ဆုံ၍ မေးမြန်းလျှောက်ထားခြင်း၊ ဆရာတော်ထံ စာလိုက်ခဲ့ခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာတမ်းရေးသူသည် ဆရာတော် စာပေပို့ချသည်ကို မမီလိုက်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဤစာတမ်း၌ ဆရာတော်ပြုစုသွားသော ကျမ်းဂန်များကိုအခြေခံ၍ သိရှိရသော ဆရာတော် သက္ကတကျွမ်းကျင်ပုံကိုသာ မိမိအမြင်ဖြင့် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖော်ထုတ်တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်သည် ၁၂၇၀ - ပြည့်နှစ်၌ မန္တလေးမြို့ ပရိယတ္တိ သာသနဟိတအသင်း စာချတန်းစာမေးပွဲ၌ သီလက္ခန်အဋ္ဌကထာနှင့် အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာတို့ကို အောင်မြင်ပြီးနောက် ထိုနှစ်မှာပင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ခြေတော်ရင်းသို့ ရောက်ခဲ့ပါသည်။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာတော် ဘုရားကြီးအထံ၌ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၊ အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာကြီးများကို ထပ်မံလေ့ လာရင်း သက္ကတဘာသာကိုလည်း သင်ယူခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးအထံ၌ မုဂ္ဂဗောဓသက္ကတသဒ္ဓါကို သင်ယူခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးအထံ၌ မုဂ္ဂဗောဓသက္ကတသဒ္ဓါကို သင်ယူခဲ့ရာ သင်ယူ၍ အတန်မျှကြာသောအခါ ဆရာ တော်ဘုရားကြီးက ချပေးရတော့သည်မဟုတ်ပဲ မိမိဘာသာ အနက်ဆိုသွားနိုင် လောက်အောင် ပြောင်မြောက်ခဲ့သဖြင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုယ်တိုင်က ပရိသတ် အလယ်၌ ချီးကျူးသည်ကို ခံယူတော်မူခဲ့ရကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ဆရာတော် ဘုရားကြီးအထံ၌ ပါဠိသက္ကတတို့ကို လေ့လာရင်း ၁၂၇၁-ခုနှစ် ပရိယတ္တိသာသန ဟိတအသင်းစာမေးပွဲ၌ ကျန်နေသော ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာကို ဝင်ရောက်ဖြေ ဆိုရာ အောင်မြင်တော်မူခဲ့ပါသည်။

ထို့နောက် ဆရာတော်ဘုရားကြီးအထံ၌ ကိုယ်တိုင်ဝါဆိုဖြင့် သင်ယူခဲ့သော မုဂ္ဂဗောဓသက္ကတသဒ္ဒါကျမ်း၏နိဿယကို “ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ချနက်” အဖြစ်ဖြင့် ၁၂၇၃-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလ၌ အပြီးရေးသား၍ ထိုနှစ် နတ်တော်လ မှာပင် သက္ကတဘာသာကို ဆက်လက်လေ့လာရန် ဣန္ဒိယနိုင်ငံသို့ ကြွရောက်ခဲ့ ပါသည်။ ထိုနိုင်ငံ ဗာရာဏသီမြို့၌ သီတင်းသုံးလျက် ဟိန္ဒူဘာသာစကားကို လည်းကောင်း၊ ပါဏိနိကျမ်း မဟာဘာသာကျမ်း၊ သိဒ္ဓန္တကောမုဒီကျမ်း စသော သက္ကတသဒ္ဒါကျမ်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ နျာယဒဿနစသော ဒဿနကျမ်းတို့ကို လည်းကောင်း လေ့လာသင်ယူတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဣန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ၂-နှစ်မျှနေခြင်းဖြင့် မိမိအလိုရှိသော ပညာရပ်များကို တတ်မြောက်ခဲ့ပြီးနောက် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ကြွ တော်မူခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ရောက်ပြီးနောက် တစ်ဖက်မှ ပါဠိပိဋကစာပေတို့ကို ပို့ချယင်း အခြားတစ်ဖက်မှ သက္ကတကျမ်းစာတို့ကိုပို့ချကာ သက္ကတမိုငြမ်းပြု ပါဠိကျမ်းနိဿယများနှင့် သက္ကတကျမ်းနိဿယတို့ကို ပြုစုတော်မူခဲ့ပါသည်။ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယကျမ်းကို ပြုစုရာ၌ သီဟိုဠ်ဘာသာကို မတတ်လျှင်မဖြစ်သော ကြောင့် ဆရာတော်သည် ၁၂၈၃-ခုနှစ်၌ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွတော်မူ၍ ရှေးဦးစွာ သီဟိုဠ်ဘာသာကို ၆-လမျှ လေ့လာတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက်မှ မိမိရေးသားပြီး မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယကို သီဟိုဠ်နိဿယ ပဋိကာဒိပ-စသော သီဟိုဠ်ဘာသာရေး ကျမ်း၊ ပါဏိနိ၊ စာန္ဒြစသော သက္ကတသဒ္ဒါကျမ်းတို့နှင့် ထပ်မံတိုက်ဆိုင်တော် မူခဲ့ပါသည်။ ၁၂၈၅-ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ကြွတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူသည်အထိ စာပေပို့ချခြင်း၊ ကျမ်းပြုခြင်း၊ ကျမ်းစာသုတ် သင်ခြင်းစသော သာသနာ့ကိစ္စတို့ကို ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆရာတော်သည် မိမိတစ်သက်တာအတွင်း ကျမ်းပေါင်း ၁၅-ကျမ်းမျှ ပြုစုတော်မူသွားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထိုကျမ်းတို့တွင် ပါဠိကျမ်း နိဿယ ၆-ကျမ်းပါ၍ သက္ကတကျမ်း နိဿယ ၇-ကျမ်းပါ ပါဝင်သည်။ ပါဠိကျမ်း နိဿယ ၆-ကျမ်းကိုလည်း ဆရာတော်သည် ဆိုင်ရာသက္ကတကျမ်းများစွာကို မိုငြမ်းပြု၍သာ

ရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုပါဠိကျမ်း နိဿယ ၆-ကျမ်း အုပ်ရေးအားဖြင့် ၇-အုပ်သည် ရှိုင်ဆိုက်အားဖြင့် ၃၀၁၇-မျက်နှာရှိပါသည်။ သက္ကတကျမ်းနိဿယများတွင် မုဂ္ဂဗောဓနိဿယ၊ ဟိတောပဒေသနိဿယ၊ အမရကောဓနိဿယ ဤ ၃-ကျမ်းသာ စာအုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ပါသည်။ စာအုပ်အဖြစ်ဆိုသည်မှာ လည်း စာကူးစက်ဖြင့် ခဲခဲယဉ်းယဉ်းရိုက်နှိပ်ရသော စာအုပ်များဖြစ်ပါသည်။ ကြွင်းသော ကာတန္တနိဿယ၊ ကာဗျာဒါသနိဿယ၊ မေဃဒူတနိဿယ၊ ရဃုဝံသနိဿယတို့မှာ လက်ရေးမူအဖြစ်၌သာ တည်ရှိကြပါသေးသည်။ စာအုပ်အဖြစ် ရောက်ခဲ့သော နိဿယတို့တွင် မုဂ္ဂဗောဓနိဿယသည် လျှောက်လွှာစက္ကူအရွယ် စာမျက်နှာ ၂၂၂-မျက်နှာရှိ၍ ဟိတောပဒေသနိဿယသည် ယင်းအရွယ် စာမျက်နှာ ၂၆၁-ရှိပြီး အမရကောဓနိဿယသည် ကျောင်းသုံးဗလာစာအုပ်အရွယ် စာမျက်နှာ ၅၀၆-ရှိပါသည်။ လက်ရေးမူနိဿယတို့တွင် ကာဗျာဒါသနိဿယသည် လျှောက်လွှာစက္ကူအရွယ် ၂၁၄-မျက်နှာ၊ ရဃုဝံသနိဿယသည် ကျောင်းသုံးဗလာစာအုပ်အရွယ် ၁၄၀-ခန့်ရှိပါသည်။ ကာတန္တနိဿယကိုမူ အရွယ်အမျိုးမျိုးဖြင့် ရေးကူးထားသဖြင့် အတိအကျမဖော်ပြနိုင်ပါ။ ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့်မူ လျှောက်လွှာစက္ကူအရွယ် စာမျက်နှာ ၆၀၀-ထက်မနည်း ရှိပါမည်။

ဆရာတော် နိဿယရေးသားခဲ့သော ပါဠိအဘိဓာန်ကျမ်း၊ မောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဒါကျမ်း၊ မောဂ္ဂလ္လာန်ပစ္စိကာဋီကာကျမ်းတို့သည် သက်ဆိုင်ရာသက္ကတကျမ်းဂန်တို့ကိုအမှီပြု၍ ရေးသားအပ်သောကျမ်းဂန်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုသို့ သက္ကတကျမ်းများကို မှီငြမ်းပြု၍ ရေးသားအပ်ခဲ့သော ကျမ်းဂန်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်တို့ကို အမှန်အကန် သိနိုင်ရန်မှာ မိမိကိုယ်တိုင် သက္ကတကျမ်းများကို တတ်ကျွမ်းမှသာ ဖြစ်နိုင်ပါမည်။ ထို့ကြောင့် သက္ကတကျမ်းတို့၌ တကယ်တတ်ကျွမ်းတော်မူသော အဘယာရာမဆရာတော်က အဆိုပါကျမ်းတို့၏ နိဿယများကို ရေးသားတော်မူခဲ့ခြင်းမှာ လွန်စွာသဘာဝကျလှပါသည်။

သက္ကတဘာသာကို လေ့လာခဲ့ရာ၌ ဆရာတော်၏ ရည်ရွယ်ချက်များတွင် ပြဆိုခဲ့ပြီး ပါဠိကျမ်းများ၏နိဿယများကို အဆင့်အတန်းမြင့်မြင့် ရေးသားစီရင်နိုင်

ရန်ဟူသောရည်ရွယ်ချက်လည်း တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်ခဲ့ပါလိမ့်မည်။ ဤသို့သော ရည်ရွယ်ချက်ရှိတော်မူသဖြင့်ပင် သဒ္ဒါအရာ၌ ပါဏိနိကျမ်း၊ စန်းကျမ်းတို့အထိ ပေါက်ပေါက်ရောက်ရောက် လေ့လာတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သက္ကတသဒ္ဒါကျမ်း အများရှိသည်တွင် ပါဏိနိသဒ္ဒါကျမ်းကိုသာ အရှေ့တိုင်းအနောက်တိုင်း သက္ကတ ပညာရှင်တို့က အထူးလေးစားကြပါသည်။ သက္ကတသဒ္ဒါဆိုင်ရာ၌ ခိုင်ခန့်သော အကိုးအကားပြုခြင်းမှာလည်း ယနေ့တွေ့မြင်ရသော သက္ကတသဒ္ဒါကျမ်းတို့တွင် ပါဏိနိသဒ္ဒါကျမ်းသည် ရှေးအကျဆုံးလည်းဖြစ် ပမာဏအမြောက်ဆုံးလည်း ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ စန်းကျမ်းဟုထင်ရှားသော စာန္ဒြဗျာကရုဏ်းကျမ်း သည်လည်း ပါဏိနိကိုအမှီပြု၍ စီရင်ထားသောကျမ်းဖြစ်ပါသည်။ မောဂ္ဂလ္လာန် ပါဠိသဒ္ဒါကျမ်းသည် စန်းကျမ်းကို ပဓာနအားဖြင့် အမှီပြု၍စီရင်ထားသော ကျမ်းဖြစ် ပါသည်။ အချို့အရာတို့၌ မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်များသည် စန်းကျမ်းလာသုတ်များ၏ တိုက်ရိုက်ပါဠိဘာသာပြန်များဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် မောဂ္ဂလ္လာန် သဒ္ဒါကျမ်း၏နိဿယကို အဆင့်အတန်းရှိရှိ ရေးသားတော်မူလိုသော အဘယာရာမ ဆရာတော်သည် သက္ကတသဒ္ဒါကျမ်းတို့ကို လေ့လာသောအခါ အများပုဂ္ဂိုလ် တို့ကဲ့သို့ ကာတန္တကျမ်း၊ မုဂ္ဂဗောဓကျမ်း၊ သူရဿတီ-ဟု ခေါ်နေကြသော သာရသွတကျမ်းတို့မျှဖြင့်သာ တင်းတိမ်တော်မမူဘဲ အရင်းကျသည့် ပါဏိနိကျမ်း၊ စန်းကျမ်းတို့အထိရောက်အောင် လေ့လာတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ဟန်ရှိပါသည်။ ရှေးအခါ မှစ၍ ယနေ့အထိ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပါဏိနိကျမ်း၊ စန်းကျမ်းတို့အထိ ပေါက်ရောက် အောင်လေ့လာခဲ့သောသက္ကတပညာရှင်များကား ရှားလှပါသည်။ ထိုရှားလှသည့် သက္ကတပညာရှင်တို့တွင် အဘယာရာမဆရာတော်သည် ထိပ်တန်းက နေရာယူခဲ့ လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ပါဏိနိကျမ်း၊ စန်းကျမ်းတို့ကို လေ့လာရာတွင်လည်း သာမန်ကြည့်ဖူးရုံမျှ လေ့လာခဲ့သည် မဟုတ်ပါ။ ထို ၂-ကျမ်းကို အဖွင့်ကျမ်းများနှင့်တကွ အစမှအဆုံး အဆုံးမှအစ အခေါက်ခေါက်အခါခါ အပြန်အလှန် ထုံးလိုချေ ရေလိုနှောက် လေ့လာတော်မူခဲ့ဟန်တူပါသည်။ ပြဆိုခဲ့ပြီးအတိုင်း များစွာသော မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်

တို့သည် ပင်မအနေအားဖြင့် စန်းကျမ်းသုတ်များကို အမှီပြုကြပါသည်။ စန်းကျမ်း သုတ်မှာလည်း ပါဏိနိသုတ်များကိုပင် တစ်နည်းနည်းဖြင့် အမှီပြုကြပါသည်။ ပါဏိနိကျမ်း၊ စန်းကျမ်းတို့၌ သုတ်များဖွဲ့စည်းပုံမှာ ကစွည်းကျမ်းမှာလို သန္တိတစ်ခန်း၊ နာမ်တစ်ခန်းစသည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ယင်းကျမ်းတို့၌ ဆိုင်ရာသုတ် တစ်သုတ်ကိုလိုလျှင် အလွန်ခက်ခဲပါသည်။ သုတ်စဉ်ကိုအလွတ်ရနေမှ သို့မဟုတ် အလွတ်ရလုနီးပါး ကြေပွန်နေမှသာ အလွယ်တကူရှာနိုင်ပါသည်။ မောဂ္ဂလ္လာန် ကျမ်း၌ ဂဏသုတ်များအပါအဝင် သုတ်ပေါင်း ၈၅၀-ရှိသည့်အနက် သက္ကတကို တိုက်ရိုက်အမှီပြုသော သုတ်ပေါင်း ၃၆၄-သုတ်တို့၏ ပါဏိနိသုတ်၊ စန်းသုတ် အညွှန်းများကို မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ၌ ထုတ်ပြထားပါသည်။ ဣဒါအပိုင်း၌လည်း သုတ်တိုင်း၏ ဥဏာဒိ (သက္ကတ) သုတ်အညွှန်းများကို ပြထားပါသည်။ ဤသို့ ပါဏိနိအညွှန်း၊ စန်းကျမ်းအညွှန်းတို့ကို ထုတ်ပြခဲ့ခြင်းကပင် ဆရာတော်သည် ပါဏိနိကျမ်း၊ စန်းကျမ်းတို့ကို မည်မျှ နိုင်နင်းကြေပွန်ကြောင်း ဖော်ပြလျက်ရှိပါသည်။

ဆရာတော်သည် မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယကိုရေးသားရာ၌ ပါဏိနိကျမ်း၊ စန်းကျမ်းဟူသော လက်ရင်းကျမ်းကြီးများအပြင် ယင်းကျမ်းတို့၏ အဖွင့်များဖြစ်ကြ သော ဝါတ္တိက၊ မဟာဘာဿ၊ ကာသိကာဝုတ္တိ၊ ကာသိကာဝိဝရဏပဉ္စိကာ၊ ကာသိကာဗျာချာပဒဗျမ္ဗရီ၊ ဝါကျပဒီယ၊ ပရိဘာသေန္ဒြသေခရ၊ သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ၊ ယင်းအဖွင့်တတွပေမိနိဋ္ဌိကာနှင့် ဗာလမနောရမာဋီကာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကာတန္တသဒ္ဒါကျမ်းနှင့် ယင်းအခြံအရံ ကာတန္တဝုတ္တိဋ္ဌိကာ၊ ကာတန္တပဉ္စိကာ၊ ကဝိရာဇဋီကာ၊ ဗင်္ဂါလီအနုဝါဒ-စသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သာရသွတကျမ်းနှင့် ယင်းဋီကာကျမ်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မုဂ္ဂဗောဓနှင့် ယင်းဋီကာ ၂-စောင်တို့ကို လည်းကောင်း ကြည့်ရှုမိငြမ်းပြု၍ ထိုကျမ်းတို့မှ အဆိုအမိန့်တို့ကို ဆိုင်ရာနေရာတို့၌ ထုတ်ဆောင်ပြသ၍ ရှင်းလင်းရေးသားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဤအချက်ကိုကြည့်၍ လည်း ဆရာတော်သည် လက်လှမ်းမှီသမျှ သက္ကတသဒ္ဒါကျမ်းအားလုံးကို လေ့လာ ခဲ့၍ ထိုကျမ်းများမှ ကျေးဇူးများမည့်အချက်အလက်များတို့ကို သက္ကတတတ်၊ မတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဝေငှသွားကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပါဠိသဒ္ဒါဆိုင်ရာကျမ်းများ ပြုစုကြသောအခါ နာသစသည် သုတ္တန်ဒေသကျမ်း၊ ကစွာယနဝဏ္ဏနာကျမ်းတို့မှ အကိုးအကားများဖြင့်ပါ ဝေဝေ ဆာဆာ ရေးသားလေ့ရှိကြပါသည်။ သို့သော် မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ၌ကား ထိုကျမ်းများမှ အကိုးအကားများကို တစ်ခုတစ်လေမျှပင် မတွေ့ရပါ။ ဤအချက် ကိုပင်ရည်ရွယ်၍ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယကိုဖတ်ရှုရသော ညောင်တုန်းမြို့ မဟာ ဝိသုတာရာမတိုက်သစ်၊ နောင်အခါ ရန်ကုန်မြို့ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဒေဝသာဂရ သိမ်ကုန်းဆရာတော်ဘုရား(ဦးရေဝတဓမ္မ)က “နိဒ္ဒေသစသည်တို့ သူဉာဏ် ဝါး လောက်ဟန်မတူ” ဟု မိန့်တော်မူဖူးကြောင်း လက်ရှိနာယကဆရာတော် (ဦးပဒုမ) မိန့်သည်ကို ထိုစကားတို့ဖြင့် မှတ်သားရပါသည်။

ထို့ပြင် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာစသည်တို့၌ သဒ္ဒါနည်းဆိုင်ရာ အဖွင့်တို့တွင် “အက္ခရစိန္တကာ ပန” စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ “လက္ခဏံ ပန သဒ္ဒသတ္တတော ပရိယေသိတဗ္ဗံ” စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း ရေးသားတော်မူလေ့ရှိပါသည်။ သာမန် အားဖြင့်ကြည့်လျှင် ထိုစကားတို့ဖြင့် ကစွည်းသဒ္ဒါကြီးကို ရည်ညွှန်းသည်ဟု ထင်ဖွယ်ရှိပါသည်။ သို့သော် များစွာသောထိုစကားတို့၏ ရည်ညွှန်းချက်တို့ကို ကစွည်း၌မတွေ့ရပါ။ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ၌ကား များစွာသောထိုစကားတို့ကို သက်ဆိုင်ရာနေရာတို့၌ ထုတ်ပြ၍ ရည်ညွှန်းအပ်သော သုတ်နှင့်အဖွင့်ကို ပါဏိနိ နှင့် အခြံအရံကျမ်းတို့မှ ထုတ်ဆောင်ပြသ၍ ရှင်းလင်းရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဆရာတော် ထုတ်ပြမှပင် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌လာသော အက္ခရ စိန္တကာ၊ သဒ္ဒသတ္တတို့ဖြင့် ပါဏိနိသဒ္ဒါကျမ်းကို အများသောအားဖြင့် ဆိုလိုကြောင်း သိရှိရပါတော့သည်။ ဤကဲ့သို့ ထုတ်ပြနိုင်သည်ကိုထောက်၍လည်း ဆရာတော် သည် သက္ကတသဒ္ဒါဆိုင်ရာတွင် အလေးစားအပ်ဆုံးဖြစ်သည့် ပါဏိနိကျမ်းကြီး အထိပင် ပေါက်ရောက်၍ အခြံအရံနှင့်တကွ ထိုကျမ်း၌အထူးကြေပွန်ကျွမ်းကျင် မှုကြောင်းလည်း ထင်ရှားသိရပါသည်။

ဤနေရာ၌ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယသစ်ဝယ် ထုတ်ပြထားသော ထိုအဆို တို့ကို တစ်ခုစီထုတ်ပြ၍ အကျယ်ရှင်းလင်းရေးသားရလျှင် ဆရာတော်၏အစွမ်း

သာ၍ ပေါ်လွင်ထင်ရှားမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် စာတမ်းရှည်သွားမည်စိုးရ သည့်အတွက် တစ်ခုမျှကိုသာထုတ်ပြ၍ ကျန်အချက်တို့ကို လျှစ်လျူရှုလိုက်ရပါ သည်။

ထိုထိုသုတ်ဋီကာတို့၌ “အက္ခရစိန္တကာ ဟိ ဤဒိသေသု ဌာနေသု ယုတ္တေ ဝိယ သလိင်္ဂဝစနာနိ ဣစ္ဆန္တိ၊ အယမေတ္ထ ရဇ္ဇိ”-ဟူသော အဖွင့်ရှိပါသည်။ သက္ကတကျမ်းကျင်သူသည် ထိုဋီကာပါဠိ၌ ယုတ္တေပုဒ်၏အနက်မှန်ကို သိမည် မဟုတ်ပါ။ ထိုပုဒ်၏အနက်မှန်ကို မသိကလည်း ထိုစကားရပ်၏အဓိပ္ပါယ်ကို အမှန်အကန် သိတော့မည်မဟုတ်ပါ။ သက္ကတကျမ်းကျင်သော အဘယာရာမ ဆရာတော်ကမူ ထိုပါဠိ၌ ယုတ္တသဒ္ဒါသည် ပကတျတ္တဟူသော အနက်ကိုဟော ကြောင်း သက္ကတကျမ်းအကိုးတို့ဖြင့်ပြ၍ အဓိပ္ပါယ်ကို အကျယ်ဝေဖန် ရေးသား ထားပါသည်။

အဘိဓာန်ကျမ်း၊ နိယဏ္ဍကျမ်းစသည်တို့၌ နှံ့စပ်ပုံ

အဘိဓာန်နိဿယကျမ်းကို ပြုစုခဲ့သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ ဆရာတော်သည် အဘိဓာန်ကျမ်းတို့၌ နှံ့စပ်ကျမ်းကျင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း မှန်းဆကြည့်ခြင်းမျှဖြင့် သိနိုင်ပါသည်။ သို့သော် မည်မျှအထိနှံ့စပ်သည်ကို အမြွက်မျှသိနိုင်ရန် အဘိဓာန် နိဿယသစ်ကို အခြေခံ၍တင်ပြပါဦးမည်။

ဆရာတော်သည် အလွန်ကြီးမားလှသော လုံ့လဝီရိယဖြင့် အဘိဓာန် နိဿယကျမ်းကို ပြုစုတော်မူခဲ့ပါသည်။ အဘိဓာန်လာ ပုဒ်တိုင်းကို အမရကောသ အဘိဓာန်နှင့် တိုက်ဆိုင်ခဲ့ကြောင်း ကျမ်းဦးဂါထာများမှာပင် ဆရာတော်က ထုတ်ဖော်ထားပါသည်။ အဘိဓာန်ကျမ်း၌ ပါဠိဝေါဟာရပေါင်း ၇၀၀၀-ခန့်ရှိပါသည်။ ထိုပုဒ်များကို တစ်ပုဒ်ချင်း အမရကောသအဘိဓာန်နှင့် တိုက်ဆိုင်ခဲ့သည့် အဖြစ် ကား သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များ ပြုလုပ်နိုင်ရန် မလွယ်လှသောကိစ္စဖြစ်ပါသည်။ ပါဠိအဘိ ဓာန်နှင့် အမရကောသအဘိဓာန်တို့သည် ယခုခေတ် အဘိဓာန်တို့ကဲ့သို့ အက္ခရာ ဝလိဖြင့် စီစဉ်ထားသော အဘိဓာန်များမဟုတ်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ တိုက်ဆိုင်ရာ၌ အလွန်ခဲ ယဉ်းမည်ကို မှန်းကြည့်နိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် အရေးကြီးသောပုဒ်တို့၌ကား အမရ

ကောသမျှသာမက အခြားအဘိဓာန်ကျမ်းကြီးများနှင့်ပါ တိုက်ဆိုင်ရေးသားခဲ့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

အဘိဓာန်နိဿယကိုပြုစုရာ၌ ဆရာတော်သည် အမရကောသနှင့် တြိကဏ္ဍစိန္တာမဏိ-စသော ယင်းဋီကာများသာမက ဝါစပုတိ၊ ကပ္ပဒ္ဒါမကဲ့သို့သော အဘိဓာန်ကြီးများ၊ ဘာဝပုကာသ၊ သုဿုဟကဲ့သို့သော ဆေးကျမ်းကြီးများ၊ ရာဇ နိဿယ၊ သာလိဂါမနိဿယကဲ့သို့သော နိဿယကျမ်းများ၊ သာဟိစ္စဒပုဏ္ဏ ကဲ့သို့သော အလင်္ကာကျမ်းများ၊ ဝေဒိကသက္ကတဆိုင်ရာကျမ်းဂန်များ၊ ရုပ်ပုံများပါ သော ခေတ်ပေါ် သက္ကတဗင်္ဂါလီအဘိဓာန်များနှင့် အခြားသက္ကတကျမ်းများစွာကို မှီငြမ်းပြု၍ ရေးသားခဲ့ကြောင်း သိရပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ကျမ်းမျိုးစုံကို မှီငြမ်းပြု၍ ရေးသားခဲ့သောကြောင့်ပင် အဘိဓာန်နိဿယသစ်သည် ဗဟုသုတ ပဒေသာပင် ကြီးသဖွယ် ခန့်ထယ်လျက်ရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤနိဿယသစ်ပဒေသာပင်ကြီးမှ အသီးအပွင့်များကို စာသင်သားများ၊ ပညာရှင်များသည် ယနေ့အထိလည်း ဆွတ်ခူး စားသုံးလျက်ရှိကြ၍ နောင်တွင်လည်း ခူးယူစားသုံးလျက်နေကြလိမ့်မည်သာ ဖြစ်ပါ သည်။ ဤအဘိဓာန်နိဿယသစ်ကျမ်းမှာ ပညာလိုက်စားသော လူပုဂ္ဂိုလ်များပါ ကြည့်ရှုနိုင်သောကျမ်းဖြစ်သဖြင့် နိုင်ငံအနှံ့ ပိုမိုကျော်ကြားခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် လည်း ယနေ့ထိ အကြိမ်များစွာ ရိုက်နှိပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အဘိဓာန်နိဿယသစ်ကို ရေးသားပြုစုရာ၌ ဆရာတော်သည် များစွာသော သက္ကတကျမ်းတို့မှ ရအပ်သော အထွေထွေဗဟုသုတတို့ကို ရက်ရက်ရောရော ဖြန့်ဖြူးတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဝေဒင်ကျမ်းများနှင့် အတတ်ပညာရပ်များကို ဖော်ပြရာ၌ ဆရာတော်သည် အများသိကြပြီးဖြစ်သော မိလိန္ဒပဉ္စာ၊ ဒုမ္မေဇဇာတ်ဋီကာ၊ သဒ္ဒနိတိ ဓာတုမာလာ၊ လောကနိတိတို့၌ လာသောအတတ်များကို ထုတ်မပြတော့ဘဲ ကျမ်းညွှန်းရုံမျှသာရေး၍ သက္ကတလောကီကျမ်းတို့၌လာသော အတတ်ကြီး ၁၈- ရပ်ကိုသာ ကျနစွာဖော်ထုတ်၍ ဗဟုသုတပေးတော်မူခဲ့ပါသည်။ အဘိဓာန်လာ အာချာယိက၊ ကထာ၊ ဒဏ္ဍနိတိကျမ်းအရတို့ကို ပိုင်နိုင်စွာရေးသားနိုင်ခြင်းမှာလည်း ဆရာတော်၏ သက္ကတကျမ်းကျင်မှုကြောင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

အဘိဓာန် သဂ္ဂကဏ္ဍ သီဆိုတီးမှုတ်သံတို့အကြောင်း ရေးသားရာဝယ် “ဤအရာ၌ သောတုဇနတို့ ဉာဏ်ပွားရန်လောကီ ကျမ်းတို့၌လာသည်ကို ပြဦး အံ့ဟုအစချီပြီး ဂါမ၊ မုစ္ဆနာ၊ တာနတို့၏ အဓိပ္ပါယ်အကျယ်ကို သက္ကတကျမ်း အကိုးအကားများဖြင့် ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရရာ ဆရာတော်သည် သံဂီတ ကျမ်းတို့၌လည်း လေ့လာပေါက်ရောက်တော်မူကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။

ကလာခေါ် အတတ်ပညာနှင့်စပ်၍လည်း ဆရာတော်သည် ဣန္ဒိယနိုင်ငံ အနောက်နိုင်ငံ သက္ကတပညာရှင်လောက၌ အသိများလှသော ကလာ ၆၄-ပါး သရုပ်ကို ပါဠိမြန်မာ ၂-ဘာသာဖြင့် အကျယ်ထုတ်ပြတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထို ၆၄-ပါး သရုပ်ကို ဆရာတော်သည် သုကြနိတိကျမ်းမှယူ၍ ပြဆိုခဲ့ပါသည်။ သက္ကတ ကျမ်းတို့၌ ကလာ ၆၄-ပါးသရုပ်ကို ထုတ်ပြကြရာတွင် တစ်ကျမ်းနှင့်တစ်ကျမ်း မတူကြပါ။ ဝါစပုတိ၊ ကပ္ပဒုမ အဘိဓာန်ကြီးတို့၌ ဘာရတပုရာဏ်၏ သီရိဓရီ ဋီကာလာပါဠိကို ဆောင်၍ပြကြပါသည်။ ယင်းကျမ်းလာသရုပ်သည် သုကြနိတိ ကျမ်းလာသရုပ်နှင့် ကွဲလွဲသည့်အပြင် နှုတ်မူပညာကိုပါ ထည့်စွက် သွတ်သွင်း ထားကြောင်း၊ မသန်ရှင်းသောကြောင့် အဘိဓာန်နိဿယသစ်၌ မပြဆိုကြောင်း၊ အလိုရှိလျှင် ထိုကျမ်းကိုဖြစ်စေ၊ ကပ္ပဒုမအဘိဓာန် ကျမ်းကိုဖြစ်စေ ကြည့်ရှုကြစေ လိုကြောင်း မှာတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဤစာတမ်းရေးသူတို့၏ လေ့လာချက်အရ အခြားကလာ ၆၄-ပါး သရုပ် တစ်မျိုးကိုလည်း တွေ့ရှိပါသေးသည်။ မည်သို့ပင် မူမတူဖြစ်နေသော ကလာ ၆၄-ပါးသရုပ်များ ရှိနေသည်ဖြစ်စေ မြန်မာနိုင်ငံ စာဖတ်ပရိတ်သတ်အဖို့မှာမူ ဆရာတော် ထုတ်ပြခဲ့သော ၆၄-ပါး သရုပ်သည်ပင် အဆန်းတကြယ်ဖြစ်လျက်ရှိပါ သည်။ ယနေ့အထိ ကလာအတတ်ပညာအကြောင်း ရေးသားကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည် ဆရာတော်ကျမ်းစာမှကူးယူ၍သာ ဖော်ပြနေကြသေးသည်ကို တွေ့ရပါ သည်။

ပါဠိအဘိဓာန်ကျမ်းသည် ပါဠိဘာသာ၌ရှိသောပုဒ်များ၊ ရှိသင့်သောပုဒ်များ ကို ပြဆိုသောကျမ်းဖြစ်လေရာ ယင်းကျမ်း၌ အနာရောဂါဆိုင်ရာဝေါဟာရများ၊

သစ်ပင်ဆေးပင်ဆိုင်ရာဝေါဟာရများ၊ သားကောင်းဆိုင်ရာဝေါဟာရများလည်း အများအပြား ပါဝင်ပါသည်။ ထိုဝေါဟာရတို့၏ အနက်မှန်အဓိပ္ပါယ်မှန်ကို ရေးသား ရာ၌မူ ဆရာတော်သည် ပြခဲ့ပြီးဆေးကျမ်းများ၊ နိဗ္ဗာန်ကျမ်းများ၊ အဘိဓာန် ကျမ်းကြီးများတို့မှ ဗဟုသုတများကို ဖြန့်ဝေခဲ့ပါသည်။ အရိသရောဂါ၊ ဘဂန္ဓလ ရောဂါအကြောင်း ရေးသားချက်တို့ကိုကြည့်လျှင် ဆရာတော်သည် ဆေးကျမ်းတို့၌ နှံ့စပ်သိမြင်ကြောင်းသိနိုင်သကဲ့သို့၊ အရညာဒိဝင်လာ ရေးသားချက်များ အထူး သဖြင့် မာတုလုဂံသီးအကြောင်းရေးသားချက်စသည်တို့ကို ကြည့်ရှု၍ နိဗ္ဗာန် ကျမ်းတို့၌လည်း ပွန်းတီးကြောင်းသိရပါသည်။

ပိုလ်အလေးချိန်အကြောင်းအဆုံးအဖြတ်ကို ရေးသားရာ၌ ဆရာတော် သည် ရှေးကျမ်းဂန်များအလို၊ ဆေးကျမ်းအလို၊ လောကသုံးအလို ပိုလ်၏ပမာဏ ကိုပြ၍ ကပ္ပဒွါမအဘိဓာန်ကျမ်း၊ သုဿုတဆေးကျမ်း၊ ဘာဝပွကာသဆေးကျမ်းနှင့် ရှားပါးလှသော ယုတ္တိကပတရကျမ်း၊ သင်္ချာပကာသကကျမ်း၊ ဝိနည်းဆိုင်ရာ ကခါဝိကရဏီဋီကာကျမ်းတို့ကိုညှိနှိုင်း၍ တစ်ပိုလ်လျှင် ငှ-သား သို့မဟုတ် ဂိ- သား၂ပဲ၊ စ-ရွေးရှိကြောင်း သံသယကင်းလောက်အောင် ဆုံးဖြတ်တော်မူခဲ့ပါသည်။ အဘိဓာန်နိဿယ၌ ရေးသားအပ်သော ထိုအဆုံးအဖြတ်သည် ဝိနည်းအရာ သိမ် ခန်း၌ လွန်စွာကျေးဇူးများလှလျက်ရှိပါသည်။ သက္ကတကျမ်းကျင်တော်မူသဖြင့် မူရင်းသက္ကတကျမ်းတို့ကို အားကိုးအားထားပြုကာ ဝိနည်းဆိုင်ရာ အများ တွေဝေမည့်နေရာ၌ ပြတ်သားသောအဆုံးအဖြတ်ကို ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်၍ ဤအဆုံး ဖြတ်သည် သက္ကတကျမ်းကျင်မူက သာသနာတော်အား ကျေးဇူးပြုခဲ့သော အချက် တစ်ခုအနုဖြင့် သာသနာ့သမိုင်းတွင် မှတ်တမ်းတင်ရမည့် အဆုံးအဖြတ်ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာတော်သည် သဒ္ဒါကျမ်း၊ အဘိဓာန်ကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း၊ နိဗ္ဗာန်ကျမ်း တို့ကိုသာ နိုင်နင်းတော်မူသည်မဟုတ်ပါ။ သက္ကတအလင်္ကာကျမ်းတို့ကိုလည်း နိုင်နင်းတော်မူသည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ အဘိဓာန်နိဿယ၌ ပြခွင့်ကြုံသဖြင့် ဝိလာသ၊ လလိတ၊ လီလာစသည်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်အကျယ်ကို သာဟိစ္စဒပွဏမည်သော သက္ကတအလင်္ကာကျမ်းမှ ထုတ်နုတ်၍ပြထားရာ သောတုနေတို့အဖို့ များစွာ

ဗဟုသုတပွားကြပါသည်။ ဆရာတော် ထုတ်ဖော်ရေးသားမှပင် ရှေးက“စမ္မယ်ခြင်း” ဟု သာမန်ဝိုးဝိုးဝါးဝါးတားမျှသာသိခဲ့ရသော ဝိလာသစသည်တို့၏ သဘောအဓိပ္ပါယ်ကို ပြည့်ပြည့်ဝဝသိရှိခွင့် ရကြပါတော့သည်။ အလင်္ကာကျမ်းမှ အဓိပ္ပါယ်များကို အကျယ်ထည့်သွင်းရေးသားသည်ကို ဉာဏ်မဖြောင့်သူတို့ အပြစ်တင်မည်စိုးသဖြင့် ဆရာတော်က“ရှေးနိဿယတို့၌ ဝိလာသစသည်တို့ကို စမ္မယ်ခြင်းသာမညပေးကြ၍ မသိသောကြောင့် သိသာအောင် ထုတ်ဆောင်ပြလိုက်သည်။ “အတိတ္ထ ပက္ခန္ဓတိ-ဟု အပြစ်မတင်သင့်”ဟု သတိပေးတော်မူခဲ့ပါသေးသည်။

ထို့ပြင် ဆရာတော်သည် မိမိ၏အလင်္ကာကျမ်းနိုင်နင်းပုံကို ထင်ရှားပြတော်မူဘိအလား သုဗောဓာလင်္ကာရပါဠိအလင်္ကာ ကျမ်း၏မှီရာဖြစ်သည့် ဂါထာပေါင်း ၆၆၂-ဂါထာရှိသော ကာဗျာဒါသခေါ် သက္ကတကျမ်း၏နိဿယကိုလည်း ပြုစုတော်မူခဲ့ပါသေးသည်။ ဆရာတော်သည် ထိုနိဿယကို သားသားနားနားပင် ပြုစုရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိခဲ့ဟန်တူပါသည်။ ထိုနိဿယ၌ အနက်သာမက လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်များကိုပါ ထည့်သွင်းရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဆရာတော်၏ မူကြမ်း၌ အနက်ပေးများ အဆုံးအထိရှိသော်လည်း အဓိပ္ပါယ်များကိုမူ ၇၈-ဂါထာအထိသာ တွေ့ရပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့် အဆုံးတိုင်အဓိပ္ပါယ်များ ထည့်သွင်းမရေးဖြစ်သည်ကို ယခုနာယကဆရာတော် (ဦးပဒုမ)အား လျှောက်ထားကြည့်ရာ “ဆရာတော်သည် ပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာ၊ သံယုတ်ဋ္ဌိကာတို့ကို ပြင်ဆင်လိုသဖြင့် ထိုကျမ်းများ ပြင်ဆင်ရေးကို ဦးစားပေးကာ နောက်မှဆက်ရေးမည့်အကြံဖြင့် ဖြတ်ထားဟန်တူကြောင်း” မိန့်ပါသည်။ ဆရာတော်သည် နောင်လာနောက်သားများ ပြည့်ပြည့်ဝဝ သိရှိကြစေလိုသောစေတနာဖြင့် လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်များကို ထည့်သွင်းရေးသားတော်မူခဲ့ပါသော်လည်း ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း ဆရာတော်လွန်တော်မူခဲ့ရသဖြင့် နောင်လာနောက်သားများ ကုသိုလ်ကံနည်းလှသည်ဟု မှတ်တမ်းထိုးရန်သာ ရှိပါတော့သည်။

သက္ကတအလင်္ကာကျမ်းများကို နိုင်နင်းတော်မူသဖြင့် ဆရာတော်အဖို့ သက္ကတကာဗျာကျမ်းများကို ကြည့်ရှုပို့ချရသည်မှာ တာဝန်ကြီးမည်မဟုတ်ပါ။

ထို့ကြောင့်ပင် ဆရာတော်သည် တပည့်များ၏တောင်းပန်မှုကိုငဲ့၍ သက္ကတ ကာဗျများဖြစ်သည့် ကာလီဒါသဆရာ၏ မေဃဒူတကာဗျ၊ ရဃုဝံသမဟာကာဗျ တို့ကို ပို့ချတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်၏ပို့ချချက်များကို တပည့်များက မှုတင်ထားကြပါသည်။ ယခု ထိုကာဗျတို့၏နိဿယများ လက်ရေးမူအဖြစ်ဖြင့်ပင် ရှိကြပါသေးသည်။ ဆရာတော်သည် ရဃုဝံသမဟာကာဗျကို အစအဆုံး မကြည့် ရှုဖူးဘဲ မိမိ၏ဉာဏ်စွမ်းကို ယုံကြည်အားကိုး၍ ပို့ချခဲ့ဟန်တူပါသည်။ ရဃုဝံသ ပို့ချမှုနှင့်ပတ်သက်၍ သပြေကန်အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသဆရာတော်က အောက်ပါ အတိုင်း ရေးသားခဲ့ဖူးပါသည်။

(ချပို့၍)ပြီးဆုံးသောအခါ “ တို့ဒီကျမ်းကို မကြည့်ဖူးဘူး။ တော်တော်ခက်တဲ့ ကျမ်းဖြစ်လို့ ချောချောမောမောမှ ဖြစ်ပါ့မလား အောက်မေ့မိတယ်” ဟု အမိန့်ရှိပါ သည်။ မကြည့်ဖူးသေး၍သာ သံသယဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ သဒ္ဒါအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း ကျင်လည်စွာ ဉာဏ်ကစားထားသဖြင့် ခက်လှသည် ဆိုသော ထိုကာဗျမှာ ဆရာတော်အဖို့ အလွန်လွယ်ကူလျက်သာရှိနေသည်ကို တွေ့ခဲ့ရပါပေသည်။ (အဘယာရာမိကဂုဏ်ရည်)

ထို့ပြင် ဆရာတော်သည် ဓမ္မသတ်ကျမ်း၊ ပုရာဏ်ကျမ်းတို့၌လည်း နှံ့စပ် ကြောင်း အဘိဓာန်နိဿယသစ်၌ ရေးသားချက်၊ ပဏ္ဏာသဋီကာအောက်ချေ မှတ်ချက်တို့ဖြင့် ထင်ရှားပါသည်။

ဒဿနကျမ်းတို့၌ နှံ့စပ်ပုံ

သက္ကတစာပေသည် အလွန်ကျယ်ဝန်းပါသည်။ ထိုကျယ်ဝန်းလှသော စာပေ၌ ဗြာဟ္မဏအယူဝါဒဆိုင်ရာ စာပေ၊ ဒဿန စာပေသည်လည်း တစ်ခန်း တစ်ကဏ္ဍအဖြစ် ပါဝင်ပါသည်။ ပုဂံခေတ်မှစ၍ ယနေ့တိုင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ သက္ကတ တတ်ကျွမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အများအပြား ပေါ်ထွန်းခဲ့ပါသည်။ သို့သော် များသော အားဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သဒ္ဒါကျမ်း၊ အဘိဓာန်ကျမ်း၊ အလင်္ကာကျမ်း၊ ဆန်း ကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း၊ နက္ခတ်ဗေဒင်ကျမ်းတို့ကိုသာ လေ့လာတတ်မြောက်ကြပါ သည်။ ဒဿနစာပေအထိ ပေါက်ရောက်ခဲ့သောပုဂ္ဂိုလ်ကား အလွန်ရှားပါးလှပါ

သည်။ ထိုအလွန်ရှားပါးသောပုဂ္ဂိုလ်များတွင် အဘယာရာမဆရာတော်သည် တစ်ပါးအပါအဝင် ဖြစ်တော်မူပါသည်။

ဆရာတော်ဘုရား လက်စွဲပြု၍ ကြည့်ရှုသုံးသပ်သွားသော ကျမ်းစာများတွင် ဝေဒါန္တဒဿန၊ နျာယဒဿန၊ ဝိသေသိကာဒဿန၊ သာချံဒဿန၊ ယောဂဒဿန ဆိုင်ရာကျမ်းများ၊ ဝါဒစွဲပြရာဖြစ်သော သဗ္ဗဒဿနသင်္ဂဟကျမ်း၊ ဟိန္ဒူရဟန်း ကျင့်စဉ်ဖြစ်သော ယတိဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း၊ ဂျိန်းဝါဒကျမ်းတို့ကို တွေ့ရပါသည်။ ထိုကျမ်းစာအုပ်တို့၌ ထိုထိုနေရာတို့ဝယ် ဆရာတော်၏တေးမှတ်ချက်များကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဆရာတော်သည် ထိုကျမ်းစာများကို လေ့လာကြည့်ရှု သုံးသပ်ခဲ့၍ ထိုဝါဒများဆိုင်ရာ သဘောတရားများကိုနားလည်ကြောင်း သိနိုင်ပါ သည်။ ဆရာတော်ပြုစုခဲ့သော ကျမ်းစာများ၌တွေ့ရသောရေးသားချက်တို့ကို ထောက်ထား၍လည်း ဆရာတော်သည် ဒဿနကျမ်းတို့၌ ကျမ်းကျင်တော်မူ ကြောင်း ထင်ရှားသိမြင်နိုင်ပါသည်။

ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ အညဘာဂိယသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်စကား၌ တစ်ခုသောစာပိုဒ်ကို “နားလည်နိုင်ခဲ့သော ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာအရှုပ်” ဟုသမုတ်၍ နျာယဒဿနကျမ်းမှ သုတ် တို့ကို ထုတ်ဆောင်ကိုးကားပြီး ရှင်းလင်းရေးသားထားပါသည်။ ဆရာတော်သာ ထုတ်ဆောင်မပြုလျှင် ဝဇီရဗုဒ္ဓိ၌ ကိုးကားထားသော ဝုတ္တျာကဒတိဇာတယ ည္ဗုပဒါ ထီးဟူသော သုတ်ကို သဒ္ဓါကျမ်းသုတ်ဟုပင်မှတ်ထင် နေကြမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်ထုတ်ပြမှုသာ ထိုသုတ်သည် သဒ္ဓါကျမ်းသုတ်မဟုတ်ဘဲ နျာယကျမ်း သုတ်ဖြစ်ကြောင်း နျာယကျမ်းရင်းကိုလည်း သုတ်များဖြင့်ရေးသားထားကြောင်း သိရှိကြရပါသည်။ နျာယဒဿနကျမ်းကို မကြေပွန်လျှင် ထိုသုတ်ကို နျာယသုတ် ဟုသိရန်လည်းကောင်း၊ ထိုကျမ်း၌ ထိုသုတ်ကို ရှာဖွေနိုင်ရန်လည်းကောင်း အလွန် ခဲယဉ်းမည်ဖြစ်ရာ ဆရာတော်၏ နျာယ၌ကျမ်းကျင်မှုသည် နှောင်းလူတို့အား မည်မျှကျေးဇူးများကြောင်း စဉ်းစားကြည့်က အထင်အရှားသိနိုင်ပါသည်။

အဘိဓာန်နိဿယသစ်၌ ပြထားသော အတ္တအကြောင်းရေးသားချက်ကား နာမည်ကျော်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာလူမျိုးတို့၏ အတ္တနှင့်စပ်သောအသိသည် နည်း

သေးသည်ဟု ဆရာတော်ယူဆဟန်ရှိပါသည်။ အတ္တအကြောင်းကို နားမလည်လျှင် အနတ္တအကြောင်းကို ပြည့်ပြည့်ဝဝနားလည်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် မြန်မာစာဖတ်ပရိသတ်တို့ အတ္တအကြောင်း ကောင်းကောင်းနားလည်ကြစေလိုသော စေတနာအရင်းခံ၍ ဆရာတော်သည် အတ္တအကြောင်းကို မူရင်းကျမ်းကိုးကျမ်းကား စုံလင်စွာဖြင့် အကျယ်ရေးသားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော် ရေးသားချက်ထက် အကြောင်းအရာအားဖြင့် ပိုမိုစုံလင်သော အတ္တအကြောင်း ဖော်ပြချက်ကို ရေးသားနိုင်ရန် ခဲယဉ်းမည်ဟုထင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ အတ္တအကြောင်း ရေးခွင့်ကြုံ၍ ရေးသားကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဆရာတော်၏ အတ္တအကြောင်းရေးသားချက်တို့ကို တိုက်ရိုက်ကူးယူကာ ဖော်ပြရေးသားလျက် ရှိကြသည်ကို တွေ့ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အတ္တအကြောင်း ရေးသားချက်၌ ဆရာတော်သည် နျာယဒဿနကျမ်းဆရာ၊ ဝိသေသိကဒဿနကျမ်းဆရာ၊ မိမိသာဒဿနကျမ်းဆရာ၊ သာချံဒဿနကျမ်းဆရာတို့၏ အယူအဆတို့ကို ဖော်ပြပြီးနောက် ဝေဒိကစာပေလာ သာဓကစကားရပ်တို့ဖြင့် အကျယ်တဝင့် ဖွင့်ဆိုရေးသားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော် ကိုးကားခဲ့သော စကားရပ်တို့ကို ရှာဖွေကြည့်ရှုရာ ယင်းစကားရပ်တို့သည် ဗြိဟဒ်အာရညကဥပနိသ-စသော ဥပနိသ(ဥပနိသျှတ်)ကျမ်းများ၊ ဘဂဝဒ္ဒီတာကျမ်း၊ ဝေဒ ကျမ်းများမှာ စကားများဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

အတ္တအကြောင်းရေးသားချက်နှင့် တစ်ဆက်တည်းရေးသားအပ်သော ပကတိပုရိသအကြောင်း ရေးသားချက်၊ ဝိသေသိကဒဿနအကြောင်း ရေးသားချက်တို့သည်လည်း စာရှုသူတို့အား ကျေးဇူးများလှပါသည်။ ဤအကြောင်းအရာတို့ကိုလည်း သက်ဆိုင်ရာ ဒဿနစာပေတို့ကို ကိုးကား၍ရေးသားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ရေးသားရင်းပင် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာစသည်တို့၌လာသော ဧကကာရဏဝါဒဟူသည် သာချံဒဿနဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကပိလဝါဒ-ဟူသည် ဝိသေသိကဒဿနဖြစ်ကြောင်း ဖော်ထုတ်တော်မူခဲ့ရာ သက္ကတတတ်သော ဆရာတော်၏ ကျေးဇူးပြုချက်ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်အများ အလွယ်တကူတတ်သိနားလည်ခြင်းအကျိုးကို ခံစားကြရပါသည်။

ဤအကြောင်းအရာများကိုရေးသားရာ၌ ဆရာတော်၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ စာရှုသူများ သုတပွားရန်သာဖြစ်၍ ထိုအယူတို့ကို အနှစ်သာရအားဖြင့် မှတ်ယူရန် မဟုတ်ဆိုသည့်အချက်ကိုလည်း သတိပြုရပါမည်။ ပြုလတ္တံ့ဆရာတော်၏ ရေးသားချက်ကိုကြည့်ပါ။

“သူတစ်ပုံ ငါတစ်ခြား စိတ်ထင်ရာရေးသားထားသော လောကီကျမ်းဆရာတို့ အဆိုသို့လိုက်၍ဆိုကြသောကြောင့် ကွဲလွဲဟန်တူလေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုလောကီဆရာတို့စကား၌ ယုတ္တာယုတ္တဝိစာရဏ (သင့်/မသင့် စိစစ်ခြင်း)မပြုဘဲ “ဥမ္မတ္တကဝိပလ္လာသ သဒိသေ အသမ္မာသမ္မုဒ္ဓပ္ပဝေဒိတေ ကာ တတ္ထ အညာ ပဋိပတ္တိ အညတြ အဇ္ဈပေက္ခဏတော” -ဟူသော မဟာဋီကာ အနုသာသနီအတိုင်း လျစ်လျူရှုအပ်တော့သည်။

ပါဠိတော်, အဋ္ဌကထာတို့၌ ဖော်ပြပါရှိသော လောကာယတအယူဟူသည် မည်သို့သောအယူဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ သိသူရှားပါးလှပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဆရာတော်သည် မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယနိဒါန်း လောကာယတအယူအကြောင်း ရေးသားရာတွင် လောကာယတကျမ်းပြု စာရိဗာကဆရာ၏ အယူဝါဒ တစ်စိတ်တဒေသကို ဂါထာများဆောင်၍ ထုတ်ဖော်ရေးသားခဲ့ပါသည်။ စာရှုသူတို့သည် ထိုရေးသားချက်ကိုဖတ်၍ လောကာယတအယူနှင့်စပ်သော ဗုဒ္ဓသုတပွားကြရပါသည်။

မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယဝယ် တိဒဏ္ဍအရ ဖွင့်ပြရာ၌လည်း ဆရာတော်သည် သက္ကတဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော ယတိဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း, သဗ္ဗဒဿနသင်္ဂဟကျမ်းတို့ကိုကိုးကား၍ ရေးသားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဤအချက်တို့ကိုထောက်၍ ဆရာတော်သည် ဒဿနကျမ်းဂန်တို့၌ ကျမ်းကျင် နှံ့စပ်တော်မူခြင်းကြောင့် သိနိုင်ပါသည်။

ဝေဒမှ ဂါထာတစ်ပုဒ်

ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ သာသနဒါယာဒ-အဖွင့်၌ ဝေဒကျမ်းလာ ဂါထာအဖြစ်ဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း သာဓကဆောင်ထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ဝုတ္တဉ္စိ ဝေဒေ-

အဂီ အဂီ သမ္ဘဝသိ၊ ဟဒယာ အဓိဇာယသေ။

အတ္တာ ဝေ ပုတ္တ နာမာသိ၊ သဇိဝ သရဒေါသတန္တိ။

ထိုဂါထာကို မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာ လဇ္ဈကိကောပမသုတ် အာတုသိ-ဟူသောပုဒ်ကို ဖွင့်ဆိုရာတွင်လည်း ကိုးကားပြဆိုထားပါသည်။ သို့သော် ဝဇီရဗုဒ္ဓိမှာကဲ့သို့ “ဝုတ္တဉ္စိ ဝေဒေ”ဟု ကျမ်းညွှန်း မပါပါ။

သာသနဒါယာဒဝိနိစ္ဆယ၌ ဆရာတော်သည် ဝဇီရဗုဒ္ဓိပါဌ်ကိုကိုး၍ ဂါထာကိုလည်း အမှန်အကန်ဖြစ်အောင် သုတ်သင်ပြင်ဆင်ပြီး အနက်ပါပေး၍ “ဝဇီရဗုဒ္ဓိ၌ ပါဌ်ပျက်၍ ဂါထာနက်ကို သိနိုင်သူရှား၏။ ဝေဒကျမ်းရင်းတို့၌ တိုက်ဆိုင်၍ရေးသည်။ မှတ်သား၍ ထားကုန်လင့်”ဟု မှာတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဇမ္ဗူမိတ်ဆွေပုံနှိပ်တိုက်၌ ၁၉၁၀-ခုနှစ်က ရိုက်နှိပ်သော ဝဇီရဗုဒ္ဓိရှေးမူ၌ ထိုဂါထာကိုရှာဖွေကြည့်ရှုရာ အောက်ပါအတိုင်း ရစရာမရှိအောင် ပါဌ်ပျက်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

အဂီတ္တကိစ္စံ ဘဝတိ၊ ဟဒယာဒပိဇာယတေ။

အတ္တာ ဝေ ပုတ္တော နာမာသိ၊ သဇိဝေါ စရ ဒါသတံ-ဟု တွေ့ရပါသည်။ ဤမျှ အရေးအသားပျက်စီးလျက်ရှိသော ဂါထာ၏အနက်မှန်ကို သိနိုင်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်ရှားသည်မှာ အံ့ဩစရာမဟုတ်တော့ပါ။ ပါဌ်မှန်ကို မသိရလျှင် မည်သည့် ပါဌ်တတ်၊ သက္ကတတတ်ပုဂ္ဂိုလ်မျှ အနက်မှန်ကို ပေးနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ အဘယာရာမဆရာတော်သည်မူကား သက္ကတဝေဒကျမ်းတို့၌ နှံ့စပ်ကျမ်းကျင်တော်သော ဤဂါထာကို ဝေဒကျမ်းတို့၌ ရှာဖွေ၍ထုတ်ယူပြီးလျှင် ပါဌ်မှန်ဖြစ်အောင်လည်း သုတ်သင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အနက်မှန်ကိုလည်းပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ပါဌ်မှန်ဖော်ထုတ်နိုင်၊ အနက်မှန်ပေးနိုင်ရုံသာမက ‘အဘသည် အရပ်တစ်ပါးကပြန်လာလျှင် ဤမန္တာန်ကို စုပုံ၍ သား၏ဦးထိပ်၌ နမ်းရသည်ဟူ၏’ဟု ထိုဂါထာအသုံးချပုံကိုပါ

ပြဆိုတော်မူနိုင်ခဲ့ပါသည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ မှားယွင်းခဲ့ရာမှ ဆရာတော်၏ သက္ကတကျမ်းကျင်နွှပ်မှုကြောင့် အမှန်အတိုင်း ပြန်လည်ပေါ်ထွက်လာ၍ အနက်မှန်နှင့် အသုံးကိုပါသိခွင့်ရသောဂါထာအဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်၏ကျေးဇူးကြောင့်ပင် ထိုဂါထာသည် ဆဋ္ဌသံဂါယနာမှ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ၊ ပဏ္ဍာသဋ္ဌိကာတို့၌ မှုမှန်အတိုင်း ပါဝင်နိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာတော် သုတ်သင်ထားသည့်အတိုင်း ရိုက်နှိပ်အပ်သော ဟံသာဝတီမူ ပဏ္ဍာသဋ္ဌိကာ (တတိယအုပ်၊ နှာ-၇၅)အောက်ချေမှတ်၌ ကျမ်းညွှန်းကို နိရုတ္တ၊ နိယဏ္ဍုကကဏ္ဍ-ဟုပေးထားပါသည်။ ဆရာတော်ပေးထားသည့်အတိုင်းပင် ထိုကျမ်း ထိုကဏ္ဍ(စာပိုဒ်၊ ၄)၌ တွေ့ရပါသည်။ ဆက်လက်လေ့လာသောအခါ ထိုဂါထာကို ကောသိတကီဗြာဟ္မဏ ဥပနိသကျမ်း (၂-အဇ္ဈာယ၊ ၁၁-မန္တန်)၌ လည်းတွေ့ရ၍ သတပထဗြာဟ္မဏကျမ်း၊ ဗြဟ္မဒိအာရညကဥပနိသကျမ်း၊ သာမဝိဓာနဗြဟ္မာကျမ်း၊ ဗောဓာယနဓမ္မသုတ္တကျမ်းတို့၌လည်းပါကြောင်း သိရပါသည်။

သက္ကတကို ပါဠိပြန်ရာ၌သေသပ်ပုံ

မြန်မာနိုင်ငံ၌ သက္ကတတတ်ဆရာတော်တို့သည် သက္ကတကျမ်းများမှ အကိုးအကားများကို ယူငင်ပြသသောအခါ သက္ကတပါဠိကို ပါဠိပြန်၍ ပြလေ့ရှိတော်မူကြပါသည်။

ထိုသို့ပြခြင်းသည် ပါဠိသက်သက်ကိုသာတတ်သော စာရှုသူတို့အား အကျိုးရှိစေရန်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အချို့ပါဠိပြန်ပုံများမှာ သပ်သပ်ရပ်ရပ်မရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ သက္ကတဘာသာ၌ ရုပ်ပြီးပုံမှအစ ကျမ်းကျင်မှသာ သက္ကတကို ကျနသောပါဠိဖြစ်အောင် ပြန်နိုင်ပါမည်။ သို့မဟုတ်က သက္ကတလည်းမဟုတ် ပါဠိလည်းမစစ်သော ပါဠိပျက်တို့ဖြစ်တတ်၍ အချို့အရာ၌ ပါဠိစစ်စစ်ဖြစ်သော်လည်း လွဲမှားသောဘာသာပြန်ချက်များ ဖြစ်တတ်ပါသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရား၏ ပါဠိဘာသာပြန်ဆိုချက်တို့သည်ကား

စနစ်ကျလှပါသည်။ ပါဠိစစ်စစ်များလည်းဖြစ်ကြ၍ မှန်လည်းမှန်ကန်ကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

အချို့အရာ၌ ဆရာတော်၏ ပြန်ဆိုချက်တို့မှာ နှောင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် စံနမူနာပြုစရာ လမ်းညွှန်များဖြစ်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ သက္ကတ၌ ဝတ်ပစ္စည်း အဆုံးရှိသောပုဒ်များသည် ပါဠိအပြန်ခက်သောပုဒ်တို့ဖြစ်ပါသည်။ ဝတ်ပစ္စည်းသည် တဒ္ဒိတ်ပစ္စည်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် တဒ္ဒိတ်ပုဒ်တို့ထုံးစံအတိုင်း ရှေ့ပုဒ်နှောင် ထိုက်သင့်သလို ဝိဘတ်များကြေနိုင်ပါသည်။ ပါဠိ၌ ဝတ်ပစ္စည်းနှင့် တူသောပစ္စည်းကို မတွေ့ရပါ။ ထို့ကြောင့် ‘ဝတ်’ကို ‘ဣဝ’သဒ္ဒါဖြင့် ပါဠိပြန် လေ့ပြုကြပါသည်။ သို့သော် ဝတ်၏ရှေ့၌ မည်သည့်ဝိဘတ်ကြေသည်ကို သတိမမူဘဲ ပါဠိပြန်လျှင် လွဲမှားသွားနိုင်ပါသည်။ ဤသို့အားဖြင့် ဝတ်ပစ္စယန္တပုဒ် များသည် ပါဠိအပြန်ရ ခက်သည့်အထဲတွင် ယင်းပုဒ်များ ဂါထာ၌ပါနေလျှင် သာ၍အပြန်ခက်ပါတော့သည်။ ဂါထာဟူသည် ဂရု၊ လဟုအနေအထား မှန်ကန် အောင် ရေးရသောအဖွဲ့ မျိုးဖြစ်၍ သက္ကတဂါထာကို ပါဠိဂါထာဖြစ်အောင်ပြန်ရာ၌ ဂရု၊လဟုအနေအထား (ဝါ-ဆန်း)လည်း မှန်နိုင်သမျှမှန်စေဖို့ အရေးကြီးပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ခက်ခဲသောဂါထာမျိုး၌ ဆရာတော်က မိမိညာဏ်စွမ်းကို ထင်ရှားပြသည့် ပမာ ပါဠိပြန်ဆို၍ အမှာစကားများပါ ထည့်သွင်းပြခဲ့ပါသည်။ အောက်ပါကောက် နုတ်ချက်ကို ကြည့်ပါ။

“ပကတျုဇ္ဈဒသမ္ပူတံ၊ ကိဉ္စိ ကဋ္ဌာဒိဘသ္မဝါ။

ကိဉ္စိ ဂုဏန္တရုပ္ပတ္တာ၊ သုဝဏ္ဏဒိဝိကာရဝါ။

ဘသ္မ, ဝိကာရတို့ကား အဝိဘတ္တိကနိဒ္ဒေသ၊ ဝါ-သဒ္ဒါတို့ကား “မဝုဝါ မညတိ ဗာလော”၌ကဲ့သို့ ဣဝတ္ထ၊ တစ်နည်း ဣဝတ္ထ၌ ဝါ-ပစ္စည်း”။

အထက်ပါပုံစံကို တွေ့ရသဖြင့် ထိုကိုအတုယူ၍ စာဏကျနီတိ, ဟိတော ပဒေသတို့၌လာသော ပါဠိအပြန်ခက်သည့်

မာတဒဝတ် ပရဒါရေမု ပရဒါဗျေမု လောမုဝတ်။
အာတွဝတ် သဝိ သူတေမု ယေ ပရတိ သပဏ္ဍိတား။

ဟူသောဂါထာကို-

မာတုဝါ ပရဒါရေသု၊ ပရဒဗ္ဗေသု လေဠုဝါ။

အတ္တပါ သဗ္ဗသုတေသု၊ ယော ပဿတိ သ ပဏ္ဍိတော-ဟု ဆန်းမပျက် သည့် ပါဠိဂါထာဖြစ်အောင် ပြန်ဆိုနိုင်ပါသည်။

ဆရာတော်သည် သက္ကတကို ပါဠိပြန်သောအခါ ပါဠိသက်သက်သာ တတ်သူတို့အဖို့ မခက်ခဲစေရန်လည်း အာရုံပြုတော်မူခဲ့ဟန် ရှိပါသည်။ ပုံစံပြရလျှင် “ပရာဇိဿာသယော” ဟူသော ဘာသာပြန်ချက်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ပါဏိနိဋ္ဌ ပရာဇေ ရသော ဗုဒ္ဓဟုသုတ်ရှိရာ ယင်းကို တိုက်ရိုက်ပြန်လျှင် “ပရာဇိဿာသောဇ္ဇော” ဟု ဖြစ်စေ，“ပရာဇိဿသဟိတော” ဟုဖြစ်စေ ပြန်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် သက္ကတ မတတ်သူတို့အတွက် အခက်အခဲ မရှိစေရန်လည်းကောင်း၊ လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ပေါ်လွင် စေရန်လည်းကောင်း ဆရာတော်သည် အဖွင့်ကျမ်းတို့ကို အမှီပြု၍ “ပရာဇိဿာသ ယော” ဟု ပြန်ပေးခဲ့ပါသည်။ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ၌ ဤကဲ့သို့ လွယ်ကူအောင် ပြုပြင်ပြသထားချက်များ များစွာရှိပါသည်။ ဤသို့ပြုပြင်နိုင်ခြင်းမှာလည်း သက္ကတ ကျမ်းကျင်သောကြောင့်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ပရိယတ္တိသာသနာတော်အား အကျိုးပြုရန်ဟူသော မွန်မြတ်ကြီးမား လှသောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဆရာတော်သည် သက္ကတဘာသာကို လေ့လာတော်မူခဲ့ ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်ကြီးမားတော်မူသောကြောင့်လည်း ဆရာတော်သည် သဒ္ဒါဖက်ဆိုင်ရာ၌ ပါဏိနိသဒ္ဒါကျမ်းကြီးကို ဖွေနှောက်ချောက်ချားနိုင်သည်အထိ သက္ကတသဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူ၍ ဒဿနကျမ်းတို့၌ နှံ့စပ်ပေါက်ရောက် တော်မူသည်အထိ ဟိန္ဒူဘာသာရေးဆိုင်ရာကျမ်းစာတို့ကို လေ့လာတော်မူခဲ့ပါ သည်။ အဘိဓာန်နိဿယသစ်ပြုစုရန် ရည်ရွယ်ချက်လည်းရှိခဲ့သဖြင့် အဘိဓာန် ကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း၊ နိဗ္ဗာန်ကျမ်း၊ ပုရာဏ်ကျမ်း၊ ဓမ္မသတ်ကျမ်းတို့၌လည်း ပွန်းတီးခဲ့ပါသည်။ သက္ကတဘာသာကို နိုင်နင်းစွာတတ်မြောက်ပြီးသော ဆရာတော် အဖို့ သက္ကတဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော မည်သည့်ပညာရပ်ကို မဆို တတ်ကျွမ်းနာလည်းရန် လွယ်ကူလျက်ရှိပါတော့သည်။ သက္ကတဘာသာကို

တစ်ဖက်ကမ်းခတ် တတ်ကျွမ်းတော်မူခဲ့သည့်အလျောက် ဆရာတော် ဖြန့်ဝေခဲ့သော ဗဟုသုတတို့ကား များလှပါသည်။ ဆရာတော်၏ သက္ကတကျွမ်းကျင်မှုကား သာသနာတော်အား ကျေးဇူးများလှပါပေသည်။

သို့ဖြစ်လေရာ ဆရာတော်ပြုစုခဲ့သော မာဂဓ၊ သက္ကတနိဿယကျမ်းတို့ကို အထောက်အထားပြု၍ “ဆရာတော်သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် သက္ကတအကျွမ်းကျင်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်လည်းဖြစ်၊ မိမိ၏ သက္ကတကျွမ်းကျင်မှုဖြင့် သာသနာတော်အား ကျေးဇူး အပြုခဲ့ဆုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်လည်းဖြစ်သည်” ဟူသောအဆိုကို ဤပူဇော်ပွဲကြီး၌ တင် သွင်းပါလျှင် မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကမှ ငြင်းဆိုလိမ့်မည်မဟုတ်ဟု ယူဆမိပါကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသတည်း။

ဂုဏထောမနာ လျှောက်ထားလွှာ

(မန်းတက္ကသိုလ်ကထိကဟောင်း ဦးဆန်းထွန်းတင်ပြချက်)

(၁) ဂုဏံ ဂုဏဝန္တာနံ ဟိ၊ ကာတုံ ဗုဒ္ဓါဝ ပါကဋံ။

သက္ကောန္တိ တေသံ တံ သေသော၊ ကထေန္တော မစ္ဆရာယတေ။

ဟိ၊ ဟိတိ- ဣဋ္ဌသာဓနံ- ဝါကျထိုထို၊ အလျှိုလျှို၌၊ စကားဖိုစကားမ၊ မက္ကာရအောင်၊ သာဓနခြားသီး၊ စကားကြီးဖြင့်၊ ပွားစီးမြှောက်တင်၊ ကောက်ပင်ရိပ် လှီး၊ အပြီးအနှောင်း၊ နည်းတစ်ကြောင်းကား၊ ဂုဏဝန္တာနံ၊ များထုချီးဘွယ်၊ ကြီးကျယ်လွန်ကဲ၊ စွဲကပ်ထုံဝန်၊ ဂုဏ်တံခွန်တို့ဖြင့်၊ အမွန်အမော်၊ အချွန်အကျော်၊ တစ်ခေါ်စလောက်၊ ပုဂ္ဂိုလ်မြောက်ဖြစ်သူတို့၏။ ဂုဏံ၊ သီလသမာ၊ ပညာကုန်ဖော်၊ ဂုဏ်တော်ဝေဖန်၊ အနေကန်ကို။ ဝါ။ တေဇော်နိသင်၊ အတင်တင်ကို။ ဗုဒ္ဓါဝ၊ အသီးသီး၊ ပြင်ကြီးခတ်မျှ၊ လှိုင်းမဟိုးကျော်၊ ကျေးဇူးတော်ကို၊ ဆိုသော်မလွယ်၊

အဝန်းကျယ်သား၊ ပင်လယ်နက်ရှိုင်း၊ အတိုင်းမရ၊ အစမထင်၊ အသေချေယ
၊ နာမသတ်ငြား၊ မြတ်ဘုရားတို့သည်သာလျှင်။ ပါကဋ္ဌ ကာတုံ သက္ကောန္တိ၊ ပေါ်
အောင် ထင်ဆောင်၊ မြင်အောင်ရှုစမ်းဟု၊ ပြုစွမ်းနိုင်ပါကုန်၏။ သေသော- အဝသေ
သော၊ ကြွင်းကျန်လတ်ငြား၊ မြတ်ဘုရားမှ၊ တစ်ခြားသသူ၊ အများလူသည်ကား။
တေသံ- တို့၏။ တံ-ကို။ ကထေန္တော-ဆိုခွင့်ခါကျ၊ ဆိုပါရ(လည်း)။ မစ္ဆရာယတေ-
ဂုဏ်အဝန်ကို၊ ကွန်ကွန်မဆို၊ တွန်တွန်တိုသို့၊ ချီချီထားတတ်ပေသတည်း။

အဘယာရာမ၊ မူလရွှေဂူ၊ နေတူထိန်လက်၊ စိန်မျက်ရတနာ၊ အနုဋ္ဌစေရ၊
ပေသလတည့်။ ။ ထေရဖုန်းရှင်၊ နှုန်းမမြင်ကို၊ နှုန်းတင်ကျယ်ပွား၊ အဆွယ်များနှင့်
ဆယ်ပါးဥပစာ၊ အနုဖြာလျက်၊ ဥပစာပီသတိ၊ ဒွေရာသီတို့။ ။ အသီတိပရောသတ၊
နာယနည်းပေါင်း၊ လှည်းတသောင်းဖြင့်၊ စီးမောင်းတင်ကာ၊ ဆိုချင်ပါလည်း၊
မရာမခွင့်၊ မဆိုသင့်သည် ထိုနှင့်ထိုသာ၊ ဥပမာ။

ဝါကျံ သာဓကဝိကလံ၊ ယံ တံ ဟောတိ ဗဟ္မာဂရ၊
ရာဇာဓိရာဇ နာမတ္ထပကာသနီ။
သာဓကဝိကလံ ယံ ဝါကျံ အတ္ထိ၊
တံ ဝါကျံ ဗဟု အဂရ ဟောတိ။

သာဓကဝိကလံ- အထောက်သာဓကကင်းသော။ ယံ ဝါကျံ၊ သည်။
အတ္ထိ-ရှိ၏။ တံ ဝါကျံ- သည်။ ဗဟု၊ အလွန်။ အဂရဟောတိ၊ ဂရ န ဟောတိ၊
မလေး။ “အနုတ္တိဏ္ဍပဒံ ဒိသွာ” ပါဠိဇာတ်ပါဠိတော် စသည်တို့၌ ကဲ့သို့တည်း။

(၂) ကော စာဟံ ဘော ကရဏပါလိ။
ပသံသိဿာမိ ဂေါတမံ။
သမဏန္တိ ပိဂိယာနိ။
အဝေါစ အင်္ဂပဉ္စကေ။

ဘော ကရဏပါလိ၊ အိုကရဏပါလိ၊ အဟံ၊ ငါတမူကား။ ကောစ၊
ဘယ်အဆင့်ဘယ်အခြေ၊ ဘယ်အနေရှိသူမို့။ သမဏံဂေါတမံ၊ ရဟန်းဂေါတမကို။

ပသံသိသာမိ ၊ ချီးကျူးထိုက်ပါအံ့နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပိဂိယာနိ၊ ပိဂိယာနိ
က။ အဝေါစ၊ ပြောဖူးလေပြီ ။ ။ အင်္ဂပဉ္စကော၊ အံ၊ ပဉ္စက၊ စတုတ္ထပံ၊ ၅၊
ဗြာဟ္မဏဝဂ်၊ ၄၊ ကရဏပါလိသုတ်၌။ (အလာတည်း)။

အထ၊ ဝဋ္ဋတိ ကိံ ကာတု

မေတံ ခေါ ကတ္တဗ္ဗံ မယာတိ မန္တာ-

၁။ ချီးကျူးမရာ၊ ငါ့မရာ၊ ဘာကိုလုပ်ပါရံနိုး (ရအံ့)။

၂။ ဝပ်စင်းရှိခိုး၊ ထိရှစ်မျိုး၊ အကျိုးရပါလံ့ (လအံ့)။

၃။ ဤသို့သိလောင်း၊ တရှိလျောင်း၊ မိကျောင်းပုံတစုံ။

(၃) အဋ္ဌင်္ဂေန ပဏာမေန၊ ပဏာမာမိ ဒိဝင်္ဂတံ။

ထောမိတထောမိတံ ပုဇ္ဇံ၊ ပုဇ္ဇေဟိ ဝန္တုဝန္တိတံ။

ထောမိတထောမိတံ- ချီးကျူးသြဘာ၊ ထောမနာခံရသူ အသီးသီးတို့သည်
ချီးကျူးသြဘာ ထောမနာအပ်သော။ ပုဇ္ဇေဟိ ပုဇ္ဇံ၊ အပူဇော်ခံ အဆူဆူတို့သည်
ပူဇော်ဆည်းကပ်အပ်သော။ ဝန္တုဝန္တိတံ၊ ရှိခိုးခံ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့သည် ဦးချအပ်သော။
ဒိဝင်္ဂတံ၊ ထက်နုတ်ပြည် ဗြဟ္မာတစ်ခွင်သို့ စာသဘင်ပွဲကျင်းပဖို့၊ အဲချင်း၊ အံချင်း၊
ဟန်ချင်းစည်ဆူလျက်၊ ပြည်သူတွေလွမ်းလောက်အောင် ကွန်းထောက်တော်မူ
ခဲ့သော ကျေးဇူးရှင်အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီးကို။ အဋ္ဌင်္ဂေန၊ အင်္ဂါရှစ်ပါး
နှင့်ပြည့်စုံသော။ ပဏာမေန၊ ရှိခိုးခြင်းမျိုးဖြင့်။ အဟံ၊ မြုပ်ချည်မျောချည်၊
အတည်မကျ ဘဝနွမ်းမွန်း။ ဆန်းထွန်းမှည့်ခေါ် တပည့်တော်သည်။ ပဏာမာမိ၊
အလျားပျပ်စပ်၊ ဝပ်စင်းထိမျိုး၊ ရှိခိုးဦးချပါ၏အရှင်ဘုရား။ (ထောမိတထော မိတံ
စသည်တို့ကား ပူဇိတပူဇေကော ဟိ မဟာရာဇာ လောကော-ဟူသော မိလိန္ဒ
ပဉ္စာပါဠိတော်ကို မှီးပါသည်။)

(၄) ဟတ္ထပါဒေါရုက္ခက္ခိ၊ မတ္ထကဝါစိကာ မနော။

အဋ္ဌင်္ဂေဟိ ဘူမိံ ဖုဿ၊ ပဏာမောဋ္ဌင်္ဂံ မုစ္စတေ။

ဟတ္ထပါဒေါရုက္ခက္ခိ၊ လက်၊ ခြေ၊ ပေါင်၊ ရင်၊ မျက်လုံးတို့လည်းကောင်း၊

မတ္တကဝါစိကာ၊ ဦးထိပ်၊ ခံတွင်းတို့လည်းကောင်း။ မနော၊ စိတ်အသိလည်း
ကောင်း၊ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဋ္ဌဏေဟိ၊ အင်္ဂါရှစ်ပါးတို့ဖြင့်။ ဘူမိ၊ မြေကို။ ဖုဿ၊
ထိ၍။ ပဏာမော၊ ရှိခိုးခြင်းကို၊ အဋ္ဌဏီ၊ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော။ ပဏာမော၊
ရှိခိုးနည်းဟူ၍။ ဥစ္စတော၊ ခေါ်ဆိုအပ်၏။ (မုတ္တာဝလိ)

(ဒူး-ခြေ-လက်-ရင်-အသိဝင်၊ ဖူးမြင် နှုတ်၊ မျက်စိ။
ဇာနုဟိ စ ပါဒေဟိ စ၊ ပါဏိဘိ မုရသာ မိယာ။
သိရသာ ဝစသာ ဒိဋ္ဌာ၊ ပဏာမောဋ္ဌင်္ဂမိရိတော။
သဒ္ဒတ္ထထောမမဟာနိမိ။)

- (၅) အာက္ကန္တာဝ မဟောပလေန မုနိနာ သတ္တာဝ ဒုဗ္ဗာသသာ၊
သာတစ္စံ ဝတ မုဒ္ဒိကာဝ ဇေတုနာ နိတာဝ မုစ္ဆံ ဝိသေ။
ဗဒ္ဒါဝါတနုရဇ္ဈဘိ ပရဂုဏော ဝတ္တံ၊ န သက္ကာ သတိ၊
ဇိဝှာ လောဟသလာကယာ ခလမုခေ ဝိဒ္ဓါဝ သလ္လက္ခတေ။

(ဝိဒဂ္ဂမုခမဏ္ဍန ကျမ်းပျိုး)

ခလမုခေ၊ လူယုတ်တို့၏ခံတွင်း၌။ ဇိဝှာ၊ လျှာသည်။ ကို။ ပရဂုဏော၊
သူတစ်ထူး၏ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို။ ဝတ္တံ၊ ဆိုခွင့်ဆိုရာ၊ ဆိုပါဆိုစို့၊ ဆိုဖို့ဆိုရန်၊
(ကျတော့) န သက္က ကာသတိ၊ မစွမ်းနိုင်ရှာပဲ၊ မဟာပလေန အာက္ကန္တာဝ၊
ကျောက်ခဲကြီးဖိထားသလို။ ဒုဗ္ဗာသသာ မုနိနာ သတ္တာဝ၊ သက္ကန္တလာကို ကျိန်စာ
တိုက်သော ဒုဗ္ဗါသခေါ် ရသေ့က ကျိန်စာတိုက်ထားသလို။ ဝတ၊ ဝမ်းနည်းစရာ။
သာတစ္စံ၊ ဇေတုနာမုဒ္ဒိကာဝ၊ ချိပ်(ခြိတ်)ဖြင့်ဆိုဟန်၊ တံဆိပ်ခတ်ဘိသည့်အလား။
ဝိသေမုစ္ဆံနိတာဝ၊ အဆိပ်ငွေ့ဖြင့်၊ မေ့အောင်ထိုင်းမိုက်၊ မှိုင်းတိုက်ထားအပ်သလို။
အတနုရဇ္ဈဘိ ဗဒ္ဒါဝ၊ ကြိုးကြီးခိုင်ခိုင်ဖြင့်၊ အနိုင်တုပ်ချည်ထားသလို။ လောဟ
သလာကယာဝိဒ္ဓါဝ၊ လက်သည်းစောင်းလောက် ဖောက်ခွဲရိုက်ထွင်း၊ စိုက်သွင်း
ထားသလို။ သလ္လက္ခတေ- မလှုပ်ရှားသဖြင့် ထင်မှားယောင်တွေ မှတ်အပ်လေ၏။

(၆) နာဟံ ခလော တောဒိသော၊ ပုန မန္ဒောဝ ဝိဇ္ဇော။
ခဒိရဝနံ ပတ္တောဝ၊ သိမ္ဗလိ ဝန ကောဋကော။

အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ တောဒိသော၊ ဝိဒင်အဆိုအလာ ထိုသတွာကဲ့
သို့သော။ ခလော။ လူယုတ်မာသော်ကား။ န၊ မဟုတ်ပါဘုရား။ ဝိဇ္ဇော၊ ထောမနာ
ဖွဲ့၊ ဩဇာမဲ့၍၊ မန္တဟန်ရိုင်း၊ ဉာဏ်ထိုင်းထုံအသော။ ပုနမန္ဒောဝ၊ သူငယ်ပြန်အမှုမခံ
သော လူညံ့လူနဲ့တစ်ယောက်သာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။ ခဒိရဝနံ ပတ္တော၊ ရှားတော
သို့ရောက်သော၊ သိမ္ဗလိဝန ကောဋကောဝ၊ လက်ပံတောက သစ်တောက်ငှက်သာ
ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

မန္တာ ခိဋ္ဌာ စ ဝဏ္ဏ စ၊ ဗလာ ပညာ ဝယောဂတာ။
ပတ္တာရာ စ ပဝကာ စ၊ မောမူဟာ သယနာ ဒသ။

(သစ္စသံခိပ်ဋီကာသစ်)

(၇) ကွ ရွေကျင်ပဘဝေါ ဝံသော၊ ကွ စာပွဝိသယာ မတိ။
တရိစ္ဆော ဒုတ္တရံ မောဟာ၊ ဥဠုပေနာသ္မိ သာဂရံ။

ရွေကျင်ပဘဝေါ၊ ရွေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးလျှင် အမွန်အစရှိသော။
ဝံသော၊ ရွေကျင်သာသနာဝင်သည်။ ကွ၊ ဘယ်အဆင့်ဘယ်အခြေ ဘယ်အနေမှာ
ရှိပါသနည်း။ အပွဝိသယာ၊ အရာကျုံ့လှ၊ ရှုံ့တွင်နည်းငယ်၊ မကြီးကျယ်သော။
(မေ၊ တပည့်တော်၏)။ မတိ စ၊ ဉာဏ်ပညာသည်ကား။ ကွ၊ ဘယ်အဆင့်
ဘယ်အခြေ ဘယ်အနေမှာ ရှိပါသနည်း။ (ကွ-သဒ္ဒါနှစ်ခုတို့က ကွာဟချက်ကြီး
မားကြောင်းကို ညွှန်းဆိုနေကြ၏။ ဒွေ ကွသဒ္ဒါ မဟန္တံ အန္တရံ သူစယန္တိ။ ရယုဝံသ၊
မလ္လိနာထဋီကာ။) မောဟာ၊ သို့စဉ်ရှိငြား၊ မသိသားဆိုးလှ၊ ရိုးအမိုက်မဲ့မှုကြောင့်။
ဒုတ္တရံ၊ အကူးခတ်သော။ သာဂရံ၊ ပြင်ကျယ်ခရီး၊ ပင်လယ်ကြီးကို။ ဥဠုပေနာ၊
ပျဉ်ချပ်စဉ်အိုး၊ သစ်ဖောင်မျိုးဖြင့်။ တရိစ္ဆော = ကူးလိုသည်။ အသ္မိ၊ ဖြစ်ပါ၏ဘုရား။
(တရေ-တရဏေ ဣစ္ဆာ တရိစ္ဆာ၊ တရိစ္ဆာ တရိစ္ဆော)။

(၈) မနော ကဝိယသော ပါတ္တိ၊ ဂမိဿာ မျှပဟဿတံ။
ပသုလဗ္ဗေ ဖလေလောဘာ၊ ဥဗ္ဗာဟုရိဝ ဝါမနော။

အဟံ၊ ဘုရားတပည့်တော်သည်။ မနော၊ နံ့သည်။ (သမာနော-ဖြစ်ပါလျက်)။ ကဝိယသောပါတ္တိ၊ စာရေးဆရာစာဆို၊ ဝါလိုမော်ကြား၊ ကျော်ကြားမှုကို လိုလားမိသည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ဖြစ်ရကား။ (၍၊ ရကား ကြိယာဝိသိသံ၊ ကွစိ ဟိတ်စဒွယံ ဘဝေ) ပသုလဗ္ဗေ၊ အရပ်ငါးတောင်၊ မားထောင်စွင့်စွင့်၊ မြင့်သောရှင်လူ၊ တသူဆောင်ဆောင်း၊ တချူလျောင်းဖြင့်၊ ယူကောင်းရကောင်းသော။ (ပံသုသဒ္ဓါ အရပ်ရှည်သူ၊ ရှည်သောတံချူ-နှစ်မျိုးဟောဖြစ်သင့်သည်။ ပံသုနာ ဥန္နတ ပုရိသေန။ ရဃုဝံသဋီကာ။ ပံသု။ တိ။ ဥစ္စေ၊ ဥန္နတေစ။ သဒ္ဓတ္ထမမဟာနိမိ) ဖလေ၊ သစ်သီး၌။ လောဘာ၊ ခင်တွယ်လောဘာ၊ ဇောဗလဝကြောင့်။ ဥဗ္ဗာဟု၊ လက်ရုံးချိုမြောက်၊ မိစလောက်ဟု။ ခြိ(ခြေ)ထောက်ဆွကြွ၊ တရွရွလုပ်သော။ ဝါမနော ဣဝ၊ လူပုလူကွအလား။ ဥပဟဿတံ၊ အသွမ်းပြက်ပြက်၊ ရှက်စဖွယ်ဘဝသို့။ ဂမိဿာမိ၊ ရောက်ရပါတော့အံ့ဘုရား။

(၉) ထောမျဒ္ဓိက္ခာတိဂ္ဂမ္ဘိရော၊ ကွာဟံ မန္ဒမတိ တတော။
ဉာတူနမုပဟဿတံ၊ ယာဿာမိ ပိသုနတ္တနံ။

အတိဂ္ဂမ္ဘိရော၊ အလွန်နက်ရှိုင်းသော။ ထောမျဒ္ဓိ၊ ချီးကျူးမကုန်၊ 'ဂုဏ်ပင်လယ်ကြီးက၊ ကွ၊ ဟန့်ကာကန့်ကာ၊ သန့်ကာတစ်ခြား၊ ဘယ်အနားမှာနည်း။ မန္ဒမတိ၊ အသကျုံ့ကျုံ့၊ နံ့နံ့နဲနဲရှိလှသော။ အဟံ၊ တပည့်တော်က။ ကွ၊ လန့်ကာတန့်ကာ၊ သန့်ကာတခြား၊ ဘယ်အနားမှာနည်း။ ဉာတူနံ၊ ဓာတ်သိသူတို့၏။ ဥပဟဿတံ၊ မထီမလေး၊ အသွမ်းသွေး၍၊ နီးဝေးကွယ်မှောက်၊ ရယ်စလောက်သောဘဝသို့။ ပိသုနတ္တနံ၊ ပြောစရာဆိုစရာ မလိုတမာရှုကြ၊ ခုမှပေါလော၊ အကောသားရှက်စရာ၊ အပျက်ဘဝသို့။ (ပိသုနတ္တန-ဒုဋ္ဌတ္တံ။ နာသေဂဏိ ဥဇ္ဇောတဋီကာ) ယာဿာမိ၊ ရောက်ရပါတော့ဘုရား။

(၁၀) တထာပိ သူရိဗဒ္ဓေန၊ သာရေန ဂန္ထသေတုနာ။
ကမမာနော သနေ ပါရံ၊ တဿ ပတ္တောသ္မိ ပဂံဝါ။

တထာပိ သို့ပင်မှိုန်မှေး၊ အရှိုန်သေးသော်လည်း။ သူရိဗဒ္ဓေန၊ ပညာရှိတကဲ့
ဘုရားတို့ ဖွဲ့ထားတည်ဆောက်ခဲ့သော။ သာရေန၊ မယုံမယိုင် ခိုင်မာတောင့်
တင်းသော။ ဂန္ထသေတုနာ၊ ကျမ်းဂန်ထောက်ထား၊ လျှောက်သွားဖွယ်ခဏ်း၊
နင်းကြမ်းတံတားဖြင့်။ ပဂံဝါ-ပဂံဝိယ၊ အဆွန့်ကဲ့သို့။ ဝါ၊ အသွားချို့တဲ့သော
သူကဲ့သို့။ (အဆွန့်ကို ဝဆွဲနသတ် အောက်မြစ်ရေးလေ့ပြုရာ၏။ ။ ဆဗျည်း
ဝဆွဲ သေးသေးတင် အမြစ်ကားမထင်။ ဝေါဟာရတ္ထပကာသနီ။ သတ္တမပိုင်း။)
သနေ၊ ဖြေးဖြေး။ ကမမာနော၊ ရွရွတွားသွား၊ နားနားနေနေ။ တဿ၊ ထိုချီးကျူး
မလွယ်၊ ဂုဏ်ပင်လယ်၏။ ပါရံ၊ ကမ်းတစ်ဖက်သို့။ ပတ္တောသ္မိ၊ အနုမေယျ၊
သဒ္ဓေယျမို့၊ တွေးဆဂုဏ်ရည်၊ ယုံကြည်ဆိုက်ရောက်ရပါသည်ဘုရား။

(၁၁) အာစေရပါဒဿ ဂုဏာတိရေကံ၊
ကော နာမ ဝတ္တံ၊ ပုရိသော သမတ္ထော။
အညတြ ဗုဒ္ဓါ ပန လောကနာထာ၊
ယုတ္တော မုခါနံ နဟုတေနစာပိ။

ဘာသာပြန်လင်္ကာ-

ဆရာသခင်၊ ကျေးဇူးရှင်၏။ ဂုဏ်အင်လွန်ကျူး၊ အထူးထူးကို လူမှူးဘုရား၊
တစ်ပါးခြွင်းချန်၊ ကြွင်းကျန်သသူ၊ လူတစ်ခုက၊ နဟုတဟု၊ သုညနှစ်ဆယ့်ရှစ်၊
ဧကံကားတစ်လုံး၊ တွက်ကျုံးသချာ၊ ယှဉ်ကာနှုတ်ပွား၊ ဆိုလှည့်ငြားလည်း၊ တတ်
အားသသူ၊ ဘယ်တွက်ပြုလိမ့်။

(၁၂) မဟာထေရော ဗုဒ္ဓိဿတိ၊ ကေန ကတ္တ ကထံ ကဒါ။
တဂ္ဂုဏာန္တ ယောဗျာဒေသော၊ အဗုဒ္ဓါဝိသယော ဟိ သော။

ဟိ၊ တတ်အားသသူ၊ ဘယ်တွက်ပြုလိမ့်-ဟူသောစကား၊ မမှားယုံပေ
မှန်လှချေ၏။ မဟာထေရော၊ ထေရာသဘာ၊ သာသနာ့အာဇာနည်။ မဟာထည်
(ထေရ်)သည်။ ကေန၊ အဘယ်ပါရမီမျိုးဖြင့် (ပညာ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ) ကတ္တ၊

ဘယ်ဌာန၌၊ ကထံ၊ ဘယ်ပုံ။ (ဝေမတ္တ) ကဒါ၊ ဘယ်ခါ (သက်တမ်း)။ ဗုဒ္ဓိဿတိ၊ ပွင့်လေအံ့။ (ဣတိ-ဤသို့)။ တဂ္ဂုဏာန္တယော၊ ထိုသည့်ဆရာ၊ ထိုဂုဏ်ဝါနှင့်၊ အလ္လှာလ္လှာချပ်၊ အထပ်ထပ်ယှက်နွယ်၊ ဆက်သွယ်လျဉ်းစပ်သော။ သော ဗျာဒေသော။ ထိုဗျာဒိတ် သည်။ အဗုဒ္ဓါဝိသယော၊ ဘုရားမှတစ်ပါး အခြားသူတို့၏အရာပင် မဟုတ်ပါဘုရား။

စန်းသဒ္ဓါကျမ်းအတတ်၊ 'စစန်း' အမှတ်ထေရ်ပုဂ္ဂိုလ်။ ပါဏိနိသဒ္ဓါကျမ်း မှာလည်း ပါဏိနိဆရာစွမ်းသလိုပ၊ နှာယခေါ် တက္ကလမ်းရယ်နဲ့ ကျမ်းသျှတ်ထိုထို ဘက်စုံချက်ကုန်စွမ်းတာမို့၊ ရွမ်းသော်မှမြည်သလို၊ စည်ဗဟိုရ် စည်မဟာထင့် အပြည်ပြည်ကြား။ သည်လိုထေရ်(ထည်)ဟာဖြင့် သည်တစ်ပါး။ ပါဝစနအလာ၊ သာဠကထာ-ဋီကာရိုးရယ်နဲ့ ဋီကာမျိုးအစုံနိုင်၍ ရပ်ပိုင်ကြည်သရာတဲ့၊ ထေရ်မဟာ ဗုဒ္ဓတစ်မျိုးကို (ဘုရား)၊ လျှိုးကပ်ပျပ်လျားတယ်မှ (တပည့်တော်) တိုးထပ်ဝပ်တွား။

ဟိုရှေးသရော်၊ တပည့်တော်တို့။ ငယ်သော်ဘဝ၊ စာသင်စက၊ ထေရ
ဇာနည်၊ သျှင်ဖုန်းစည်လျှင်၊ ဝန်းလည်စာချ၊ နည်းစုံပြုလျက်၊ ကျမ်းမခက်ဖြာ၊
ချရိုးစာနှင့်၊ ဘာသာသက္ကတ၊ သင်ပို့ချဟု၊ ပျပျဝိုးဝါး၊ သဲသဲကြားခဲ့။ ထံပါး
စက်စုံ၊ ခိုခလုံဖို့၊ မဆုံဆည်းရ၊ ကံနည်းလှ၊ အပပုညောသို့၊ ခေပါဘိ၏။

အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ စာလိုက်ခဲ့စဉ်က မိုးကုတ်အရှင်ပညိန္ဒာဘိဝံသ လျှောက်ထားသည်

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၉၁-ခုနှစ် ဝါဆိုလတွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်တော်ကြီးမှ အဘယာရာမတိုက်သစ်သို့ ကြွရောက်တော်မူလေ သည်။ ထိုနှစ်ဝါမှအစပြု၍ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးမဖြစ်မီ ၁၃၀၃-ခုနှစ်အထိ အဘယာ ရာမတိုက်၌ပင် သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့လေသည်။ ၁၂၉၁-ခုနှစ် အဘယာ ရာမတိုက်၌ ဝါကပ်တော်မူပြီးနောက် မကြာမီပင် အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာနှင့် မူလဋီကာကို တွဲဖက်ကာ စာပေပို့ချတော်မူသည်။ စာဆိုသူကား ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ ဂန္ထကာရက ပဌမကျော်အရှင်တေဇဝန္တာဘိဝံသ ဖြစ်လေသည်။

စာရေးသူသည် ထိုနှစ်ဝါတွင်းက မစိုးရိမ်တိုက် သဒ္ဓမ္မနယူပဒေသကျောင်း၌ ကျောင်းထိုင်စာချအဖြစ်ဖြင့် သီတင်းသုံးနေဆဲဖြစ်သည်။ အဘယာရာမဆရာတော် စာဝါ စတင်ပို့ချနေကြောင်း ကြားသိရသောအခါ မစိုးရိမ်တိုက်မှ စာရေးသူနှင့်တကွ စာသင်သားအများအပြားတို့သည် ဝမ်းသာအားရ တပျော်တပါး ဆရာတော်ထံပါး သို့ စာလိုက်သွားကြကုန်သည်။

ဆရာတော်သည် ကန့်လန့်ကာအတွင်းမှနေ၍ အချိန်မှန်ကန်မှုကို လေးစား သောအားဖြင့် တိုင်ကပ်နာရီကြီးက တစ်ချက်တီးမှသာလျှင် စတင်ပြောဟောပို့ချလေ သည်။ နှစ်ချက်တီးလျှင် ရောက်သည့်နေရာက ရပ်တန့်ပြီး စာဆိုခိုင်းတော့သည်။ စာအဓိပ္ပါယ်လွယ်ကူသည့်အခါ တစ်မျက်နှာမက ပို့ချလိုက်ပြီး အဓိပ္ပါယ်နက်နဲ ခက်ခဲသည့်အခါ စာတစ်ကြောင်းလောက်ပင် ပို့ချလေ့ရှိသည်။

စာချသောအခါ ရယ်ရွှင်ဖွယ်ရာစကားကို မပြောကြားဘဲ လေးနက်သော စကားများကိုသာ ပြောဆိုလေ့ရှိသည်။ အပိုအမိုအသိုင်းအဝိုင်းတွေမပါဘဲ သိသင့် သိထိုက်သော အဓိပ္ပါယ်အဆုံးအဖြတ်များကို အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ပြောဆိုပို့ချလေ့ရှိသည်။ ထိုးထွင်းနက်နဲသော ဉာဏ်ရှိရုံသာမက မိမိကိုယ်တိုင် သံသယမရှိ အတိအကျသိရှိထားသည့်အမှန်တရားများကို မကြောက်မရွံ့ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ပြောဆိုတတ်သော သတ္တိ၊ ဗျတ္တိနှင့်လည်း ပြည့်စုံပါပေသည်။ ဆရာတော်ထံပါးမှ ကြားသိခဲ့ရသော ဗဟုသုတအမြောက်အများထဲက နှစ်မျိုးနှစ်စားလောက်ကိုသာ အပိုမသွင်း အတိုချဉ်းကာ ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ရေးသားဖော်ပြပါမည်။

(၁) အပရန္တ = အပရန္တက = သုနာပရန္တတိုင်း

ဤအပရန္တ- အပရန္တက -သုနာပရန္တ သုံးမည်ရသောတိုင်းသည် တတိယ- သံဂါယနာတင်ပြီးသည့်နောက် ငါးပါးစီ ငါးပါးစီ ဂိုဏ်းဖွဲ့ထားသော မထေရ်တို့ကို သာသနာပြုစေလွှတ်တော်မူရာ ကိုးရပ်သောဌာနများထဲတွင် တစ်ဌာနအဖြစ် ပါဝင်ခဲ့လေသည်။ အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ် ရွေးကောက်စေလွှတ်တော်မူ သည်ဖြစ်၍ ယောနကဓမ္မရက္ခိမထေရ်သည် ဤအပရန္တကတိုင်းသို့ သာသနာပြုကြွ ရောက်တော်မူသည်။ အဂ္ဂိက္ခန္ဓောပမသုတ်ဖြင့် အပရန္တကတိုင်းသားတို့ကို

ကြည်ညိုစေ၍ ခုနှစ်သောင်းသောလူတို့အား တရားထူးကို ရစေတော်မူသည်။ မင်းမျိုးမှ အမျိုးသားတစ်ထောင်၊ အမျိုးသမီးခြောက်ထောင်တို့ကို ရဟန်းပြုစေ တော်မူပြီး ဗုဒ္ဓသာသနာတော် တည်ရာဌာနဖြစ်စေလေသည်။

ယင်းအပရန္တကတိုင်းထဲတွင် နမ္မဒါမြစ်ပတ်ဝန်းကျင် ဘုံဘောမြို့ မြောက် ဖက်ရှိ ဣန္ဒိယအနောက်ပိုင်းနယ် ဘလူချီစတန်နယ်နှင့် ဆောရရှုတြနယ်တို့ ပါဝင် ကြသည်။ ၎င်းအပရန္တကတိုင်းသည် မြတ်စွာဘုရား ခြေတော်ရာနှစ်ဆူ ချတော်မူရာ အသီတိသာဝက မဟာပုဏ္ဏမထေရ် သီတင်းသုံးရာဌာနလည်း ဖြစ်လေသည်။

ထိုအပရန္တကတိုင်းကို အပရဿ အန္တော အပရန္တော-ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ မဇ္ဈိမဒေသ၏ အနောက်အရပ်မျက်နှာ၏ အဆုံးအပိုင်းအခြားဖြစ်သော အပရန္တ အရပ်ဟု ဆိုလိုသည်။ မဇ္ဈိမဒေသ၏ အရှေ့ဖက်အစွန်းကျသောအရပ်ကို ပုဗ္ဗန္တ =ဝိဒေဟဟု ခေါ်သည်ကိုထောက်၍ ဤအနောက်ဖက်အစွန်းကျသောအရပ်ကို 'အပရန္တ'ဟုခေါ်ဆိုခြင်းသည် သင့်လျော်လျောက်ပတ်လှပေသည်။ အပရန္တတိုင်း သားတို့သည် ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသောကြောင့် အပရန္တပုဒ်၏ရှေ့၌ သုနသဒ္ဒါနှင့် ထည့်၍ သုနာပရန္တဟု ခေါ်ဆိုကြပြန်သည်။

ဤသုနာပရန္တတိုင်းအတွင်း၌တည်ရှိသော နမ္မဒါမြစ်သည် အိန္ဒိယမြောက် ပိုင်းနှင့် အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းတို့၏အလယ် အရှေ့မှ အနောက်သို့စီးဆင်း၍ ၎င်းတို့၏ အပိုင်းအခြားကိုပြု၏။ ၎င်းမြစ်သည် အိန္ဒိယပြည်အလယ်ပိုင်း လောင်ဂျီတွဒ် (၈၀) လတ္တီတွဒ် (၂၄)အတွင်း အမရကဏ္ဍကတောင်မှ အမွန်အစဖြစ်၍ အလယ်ပိုင်းကို ဖြတ်ပြီးလျှင် ဘုံဘောနယ် ဗရိုးချ် (BROACH)ဒီစတြိတ်သို့ စီးလာ၍ အာရေဗီးယန် ပင်လယ်ထဲသို့ စီးဝင်လေသည်။ ၎င်းနမ္မဒါမြစ်ကို ယခုခေတ် မြေပုံများထဲ၌ နာရ်ဗဒ- ဟု ရေးသားသည်။ (အဘိဓာန်နိဿယသစ်၊ စာမျက်နှာ-၂၅၅။)

ပြဆိုခဲ့သော အပရန္တ = အပရန္တက = သုနာပရန္တတိုင်း နမ္မဒါမြစ်တို့၏ အကြောင်းအရာနှင့် တည်ရာဌာနများကို အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ၁၂၉၁-ခုနှစ် စာပေပို့ချစဉ်က တိတိကျကျ ပြတ်ပြတ်သားသား ရဲရဲတင်းတင်း

ဆုံးဖြတ်တော်မူခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၃၂၀-ခုနှစ်တွင် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသည့် မော်လမြိုင်မြို့ တောင်ပေါက်ဆရာတော် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ နိုင်ငံတော်သံဃမဟာ နာယက ဝဇီရာရာမိက ဂဏပါမောက္ခ စက္ကပါလမဟာထေရ် စီရင်တော်မူသည့် ဗုဒ္ဓသာသနိကပဌဝိဝင်ကျမ်းကြီး၏ စာမျက်နှာ ၂၀၄-၂၁၇-တို့၌လည်း အဘယာ ရာမဆရာတော်ဘုရားကြီးမိန့်ဆိုချက်များနှင့် အလားတူပင် ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

(၂) အတ္တ

အိန္ဒိယ၌ ၁၅၀၀-နှင့် ၁၀၀၀ ဘီစီ အကြားတွင် ဝေဒကျမ်းများ ပေါ်ပေါက် လာကြ၏။ ဗြာဟ္မဏကျမ်းများနှင့် ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းများ၌ ဗြာဟ္မဏတို့၏ တွေးတော ကြံစည်ချက်များကို ထည့်သွင်းထားကြ၏။ ထိုကျမ်းများကို ကိုးရာစုနှင့် ရှစ်ရာစု ဘီစီ အကြား၌ စီကုံးပြုစုကြကုန်၏။ လေးမျိုးသောဝေဒကျမ်းများ ဗြာဟ္မဏကျမ်း များနှင့် ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းဂန်များကို ဗျာဒိတ်အရကျမ်းများဟု မှတ်ယူကြပြီးသုတိများ- ဟူ၍လည်း ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ထားကြကုန်၏။

အာရယန်တို့သည် ဝေဒခေတ် နတ်ဒေဝါများဖြစ်ကြသော အဂ္ဂိ ဣန္ဒ ဝရ မိတြ သူရိယ ဥသျှ သောမနှင့် ဣန္ဒြနတ်ဘုရားများအဆင့်မှ ဗြဟ္မာ၊ သီဝနှင့် ပိဿနိုး အဆင့်သို့ တက်လှမ်းခဲ့ကြ၏။ ထို့နောက် ယင်းသုံးပါးပေါင်း၍ တစ်ဆူ တည်းသော အနန္တတန်ခိုးရှင် ဘုရားသခင်အဆင့်သို့ တက်ခဲ့ကြ၏။ ထိုမှတစ်ဆင့် အတ္တ, ကမ္မနှင့် သံသာရ-စသောတရားများကို ထူထောင်လာကြသည်။

ဗြာဟ္မဏကျမ်းများ၏ အဓိကဖြစ်သော ယူဆချက်နှစ်ခုတို့သည် အတ္တနှင့် သံသာရတို့ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင် အတ္တသည် ဇီဝအတ္တ, ပရမအတ္တ- ဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် အလုံးစုံကိုအစိုးရသော, အရာခပ်သိမ်းကို သိမြင်တတ်သော, ပြိုင်ဘက်ကင်းပျောက် တစ်ယောက်တည်းသာဖြစ်သော အတ္တ သည် 'ပရမအတ္တ'မည်၏။ သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်တိုင်းကိုယ်တိုင်း၌ အသီးသီး ကွဲပြားသောအတ္တသည် 'ဇီဝအတ္တ'မည်၏။

ယင်း အတ္တနှစ်ပါးစုံသည် အလုံးစုံကိုနှံ့၍တည်ပြီး အစိုးရ၏။ အထူးအားဖြင့် ဇီဝအတ္တသည် သတ္တဝါအားလုံးကိုနှံ့၍တည်ပြီး မိမိတည်ရာ သရီရ ဣန္ဒြိယတို့ကို အစိုးရ၏။ ပရမအတ္တသည် တစ်လောကလုံးကို နှံ့၍တည်ပြီး အလုံးစုံသော လောကကို အစိုးရ၏။ ယင်း ဇီဝအတ္တ၏ တစ်ဘဝပြီးတစ်ဘဝကျင်လည်ခြင်းသည် သံသာရ ဖြစ်သည်။

ပရမအတ္တတည်းဟူသော ဗြဟ္မာသည် ယဇ်ပူဇော်မှုနှင့် တွဲဖက်နေပြီး တဖြေးဖြေး တန်ခိုးအာဏာကြီးမားလာ၏။ ဥပနိသျှဒ်ကျမ်းများထဲတွင် အလွန်ကြီး ကျယ်သော တန်ခိုးရှိသောဗြဟ္မာကို အဆုံးစွန်သောသတ္တဝါ၏အဖြစ်ဖြင့် ချီးမွမ်း ထောမနာပြုထား၏။ ဤသို့အားဖြင့် ဗြဟ္မာကို အားလုံးသောအကန့်အသတ်များ နှင့် ဂုဏ်အင်္ဂါမှလွတ်မြောက်သည့်အဆင့်သို့ မြှင့်တင်ထားပေသည်။

ဇီဝအတ္တသည် သတ္တဝါတို့၏ အတွင်းအကျဆုံးဖြစ်သော နှလုံးသား၌ တည်ရှိနေ၏။ ယင်းအတ္တသည် အားလုံးသော သတ္တဝါသင်္ခါရတို့နှင့် သာမန် အနေအားဖြင့် ကူးလူးဆက်ဆံနေပေသည်။ မြစ်များသည် သမုဒ္ဒရာထဲ၌ ရောနှော ပျောက်ကွယ်သွားကြသကဲ့သို့ ထို့အတူပင် ဇီဝအတ္တတို့သည် ပရမတ္ထအတ္တထဲ ၌ ရောနှောပျောက်ကွယ်သွားကုန်သည်။ သက်ရှိသတ္တဝါများ၏ အတ္တနှင့် ဗြဟ္မာတို့ ပြန်လည် ပေါင်းဆုံခြင်းသည် သံသရာမှထွက်မြောက်ခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။

(အဘိဓာန်နိဿယသစ်၊ စာမျက်နှာ ၃၆-၃၇-၃၀၆)

ထိုမှတစ်ပါး မဟာဘာတရကျမ်း၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သော ဘဂဝင်္ဂိတကျမ်းထဲ၌ အတ္တအကြောင်းကို အောက်ပါအတိုင်း ထင်ထင်ရှားရှား ဖော်ပြထား ၏။

ဤခန္ဓာကိုယ်များကား ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိကြကုန်၏။ သို့ရာတွင် ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်း၌ ကိန်းအောင်းလျက်ရှိသော အတ္တသည် မည်သည့်အခါမျှ ပြောင်းလဲခြင်းလည်းမရှိ၊ ပျက်စီးခြင်းလည်းမရှိ၊ အကန့်အသတ်လည်း မရှိချေ။

အနတ္တ

န အတ္တာ အနတ္တာ-အရ ခန္ဓာ ၅-ပါးသည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အတ္တမဟုတ် သဖြင့် အနတ္တတရားများဖြစ်သည်။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း နတ္ထိ အတ္တာ ယေသုတိ အနတ္တာ-အရ ခန္ဓာငါးပါး၌ ပြဆိုခဲ့သောအတ္တမျိုး မရှိ။ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး လုံးသည် အနတ္တပင်ဖြစ်သည်။

အထက်ပါစံကားရပ်များသည် အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး ခြေတော်ရင်း၌ စာလိုက်စဉ်က ရရှိခဲ့သောဗဟုသုတများ၏ တစ်စိတ်တဒေသ အနည်းငယ်မျှလောက်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံမှ ရရှိခဲ့သောပညာဗဟုသုတများကို မှီငြမ်းပြုကာ လက်တွေ့ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ စင်ကြယ်သောဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ပင်ရင်းမူလဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ဣန္ဒိယ-မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ၊ မြန်မာနိုင်ငံ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ၊ တန္တရဗုဒ္ဓဘာသာ- တို့ကို ရေးသားပြီးခဲ့ပါပြီ။ မြန်မာပြည်ဗုဒ္ဓဘာသာကို ရေးနေဆဲဖြစ်ပါသည်။

ဤရေးသားပြီး ရေးသားဆဲဖြစ်သော ကျမ်းများဖြင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်များကို ရည်မှန်းကာ ကန်တော့ပန်းဆင်လိုက်ရပါတော့သတည်း။

အဘရာမဆရာတော် ပဌမပြန်စာမေးပွဲ စီစဉ်ရေးကော်မတီတွင် ပါဝင် စဉ်က အောက်ပါအတိုင်း မိမိ၏ထင်မြင်ချက်ကို ဖော်ပြတော်မူခဲ့လေသည်။

ပဌမပြန်စာမေးပွဲနှင့်စပ်၍
အဘယာရာမဆရာတော်၏ သီးခြားထင်မြင်ချက်များ
၂-နာယကအဖွဲ့.

(နာယကအဖွဲ့ မရှိလျှင် သံဃာတော်များနှင့် အဆက်ပြတ်နေသောကြောင့် သံဃာတော်များ၏ အလိုဆန္ဒကို မသိနိုင်) ဟူသော အကြောင်းပြချက်ကို အခြေတည်၍ ပါဠိဘာသာပညာရေးအဖွဲ့၏ အထက်က နာယကဆရာတော်များ၏ အဖွဲ့တည်ရှိစေရန် အကြံပေးထားရာ၌ ရှေးဦးစွာ တိုင်းပြည်၏အလိုဆန္ဒကို သတိပြုသင့်၏။ ဆန္ဒရှင်ပေါင်း ၁၂၅၀၃-ဦးရှိရာတွင် နာယကအဖွဲ့ကို သဘောတူသူ ၄၅၃၀-သာရှိ၍ သဘောမတူသူ ၇၉၇၀-ဦးရှိ၏။ သို့ရာတွင် အများမှာ ပါဠိဘာသာပညာရေးအဖွဲ့တွင် ရဟန်းတော်များ ပါဝင်ကြခြင်းကိုသာလျှင် ကန့်ကွက်ကြခြင်း၊ ကန့်ကွက်လိုကြခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ပြင် (၁၂၉၇-ခုနှစ် စာရင်းအရ) သံဃာတော်ပေါင်း ၁၂၄၀၀-ကျော်ရှိသော ရွှေကျင်ဂိုဏ်း၏ နာယကအဖွဲ့ကိုယ်စားဖြစ်သော မိမိကလည်း ယခုအချိန်အခါဝယ် ပညာရေးအဖွဲ့၏ အာဏာရှင်နာယကကို အလိုမရှိအပ်သေးသောကြောင့် ထိုနာယကအဖွဲ့ကို လေးနက်စွာကန့်ကွက်သည်။

ရှင်းပြအံ့။ ကော်မတီ၌ ဘုန်းကြီးပါဝင်ခြင်းကို ဆန္ဒရှင်များတို့က မနှစ်သက်၍ ဘုန်းကြီးများကို ကော်မတီ၌ မပါဝင်စေလို ပြုလုပ်စေကာမူ ကော်မတီ၏ အရေးကြီးသော အာဏာအားလုံးကို သိမ်းကျုံးပေးအပ်ထားသဖြင့် ကော်မတီမှာ ပါဝင်သည်ထက်ပင် ဆိုးသေးသည်ဟုထင်၏။

ကော်မတီတွင် ဘုန်းကြီးများ မပါဝင်စေလိုသူတို့က နောင်ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော အပြစ်များစွာတို့ကိုဖော်ပြ၍ အစစ်ခံခဲ့ကြ၏။ ထိုအပြစ်များမှာ ကိုယ်တွေ့ မျက်မြင်အားဖြင့် မဟုတ်သေးသောကြောင့် မိမိကအကြောင်းတစ်ခုပြုလုပ်၍ မပြုလိုပါ။ သို့ရာတွင် စုံစမ်းရေးကော်မတီအဖြစ်ဖြင့် တွဲဖက်ရွက်ဆောင်စဉ်အခါက မိမိတွေ့ကြုံခဲ့သာ အပြစ်များကိုသာပြလိုပေသည်။

ထိုအပြစ်များကား။ ။ ဘုန်းကြီးများသည် များသောအားဖြင့် ပရိယတ်

သင်ရာ၌ တတ်လွယ်သိလွယ်ရန် နည်းစနစ်သစ်ကို မရှာမကြံလိုဘဲ မိမိတို့ငယ်စဉ်က သင်ခဲ့ရသောနည်းစနစ်နှင့် သင်ရိုးသင်တန်း၌သာ စွဲလမ်းနေခြင်း။

သင်ပုံသင်နည်းကွဲပြားလျှင် မိမိတို့သင်နည်းကသာ မှန်ကန်ကောင်းမွန်သည်ဟု အယူသည်းတတ်ခြင်း။ ဂိုဏ်းဂဏ အပေါင်းအဖော် တပည့်တပန်းတို့ အလိုကို အမြဲကွက်ထောက်ထားတတ်ခြင်း။

ဂိုဏ်းဂဏကွဲပြားသည့်အတိုင်း စိတ်နေစိတ်ထားလည်း ကွဲပြားခြင်းပြုလေသည်ဖြစ်၍ ထိုထိုကိစ္စ၌ ထင်မြင်ယူဆချက်ကွဲပြားတတ်ခြင်း။

တစ်ဖက်ပုဂ္ဂိုလ်၏ယူဆချက် မှန်ကန်သည်ဟု ထင်မြင်သဘော သက်ဝင်စေကာမူ ဂိုဏ်းဂဏကွဲပြားသည့်အတွက် မလိုက်လျောမလိုက်နာလိုခြင်း။

ဤသို့စသော အကြောင်းများကြောင့် နာယကများလျှင် များသလောက် အချင်းချင်း အငြင်းအခုံကွဲပြားသော် လူကော်မတီတို့လည်း မိမိတို့နီးစပ်ရာ နာယကဘုန်းကြီးများဖက်သို့ပါဝင်၍ ရှုပ်ထွေးမှုများ မကြာမကြာ ဖြစ်ပေါ်လာမည် မလွဲဟု ထင်မြင်၏။

ထို့ပြင် (ဘာသာရပ်များကို ပြဋ္ဌာန်းရေး ပြင်ဆင်ရုပ်သိမ်းရေးစသည်နှင့် မေးခွန်းထုတ် အမှတ်ပေးပုဂ္ဂိုလ်များကို တင်သွင်းရာ၌ပင် နာယကအဖွဲ့ကို ကြိုတင်လျှောက်ထားပြီးမှ ပညာရေးအဖွဲ့က ဆောင်ရွက်ရမည်)ဟု ဆိုထားရာ၌ သေသေချာချာ စဉ်းစားသည့်အခါများစွာ ခက်ခဲမည့်အချက်များကို တွေ့ရပေ၏။ နာယကအဖွဲ့သည် ၃-နှစ်တစ်ကြိမ် ပြောင်းလွှဲရမည့်အဖွဲ့ဖြစ်၍ ၃-နှစ် တစ်ကြိမ် ပြောင်းလွှဲတိုင်း အာဏာရှင် နာယကများကလည်း ထိုနှစ်အတွင်း မိမိတို့ဝါဒနှင့်စပ်သွယ်ရာ စာစစ်ဆရာစသည်များကို မသွင်းကြပေဘူးဟု မဆိုနိုင်။ ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့သော် အာဏာရှင်နာယကတို့ဩဇာအတိုင်း လိုက်နာစီမံရသောကော်မတီသည်လည်း ကောင်း၊ ကော်မတီ၏စီမံချက်အရ လိုက်နာသင်ယူကြသော စာသင်သားတို့ သည်လည်းကောင်း သည်းမခံနိုင်လောက်အောင်သော အခက်အခဲနှင့် တွေ့ကြုံကြရပေလိမ့်မည်။

(နာယကအဖွဲ့မရှိလျှင် သံဃာတော်များနှင့် အဆက်ပြတ်နေသောကြောင့်) ဆိုရာ၌ကား အနာဂတ်ပညာရေးအဖွဲ့တွင် စာပြန်ပွဲ၌ အများဆုံးဝင်ရောက်ဖြေဆိုသော တိုက်ကြီး ၄-တိုက်နှင့် သာသနာပိုင်ဆရာတော်၏ ကိုယ်စားလှယ် ဤကော်မတီ ၅-ဦး ပါဝင်နေပြီဖြစ်၍ သံဃာတော်များ၏ အလိုဆန္ဒအတိုင်း ထိုကော်မတီ ၅-ဦးက ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် သံဃာတော်များ ဆက်သွယ်မှု မကင်းတော့ရကား ၁၂၈၄-ခုနှစ် (၁၉၂၂-ခုနှစ်)က ပညာမင်းကြီး တစ်ဦး၏ အကြံပေးချက်လည်း ပြည့်စုံနိုင်ပြီ။

ဤသို့လျှင် နာယကအဖွဲ့ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုအဖွဲ့၏ သြဇာအာဏာ များကိုလည်းကောင်း နိုင်ငံတော်၏ အများဆန္ဒကလည်းမလိုလား အကျိုးအပြစ် စိစစ်ရာဝယ် အပြစ်ကလည်းများလှသည့်ပြင် ရသင့်သမျှသော အကျိုးကိုကား ပါဠိကျမ်းကျင်သူ အများအပြားပါဝင်နေသော ပညာရေးကော်မတီအား အာဏာ ပေးထားရုံမျှဖြင့်ပင် ပြီးစီးနိုင်သောကြောင့် ယခုအချိန်အခါဝယ် နာယကအဖွဲ့ကို မလိုလားထိုက်သေး။

အကယ်၍ နာယကအဖွဲ့ကို မပယ်ဖျက်လိုလျှင် ပညာရေးအဖွဲ့ကို အစိုးရလက်အောက်မှ လွတ်မြောက်အောင်စီမံပြီးမှ ဝါဒများလှသော နာယက အဖွဲ့၏ လက်အောက်ခံအဖြစ် သွတ်သွင်းရန် မသင့်လှသောကြောင့် ထိုနာယက အဖွဲ့ကို အာဏာပိုင်ကြီးကိုင်မဟုတ်စေဘဲ အကြံပေးဉာဏ်ပေးမှုဖြင့် ၃-နှစ် တစ်ကြိမ် ပြောင်းလွှဲပြီးလျှင် ၁၀-နှစ်ခန့် တည်ရှိစေသင့်သည်။

၃-နှစ် တစ်ကြိမ် ပြောင်းလွှဲရာမှလည်း နှစ်ဆက်၍ မရွေးကောက်သင့်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးတည်းကို နှစ်ဆက်ရွေးကောက်တင်မြှောက်လျှင် (လက်လှည့်သင့်ရာ စားတော်ခေါ်ကြသည်) ဟု စွပ်စွဲခံရမည် မှချဖြစ်သည်။

ဤသို့ ၁၀-နှစ်ခန့် စမ်းသပ်ပြီးနောက် ထိုနာယကအဖွဲ့၏ အကြံဉာဏ်ပေး ချက်ဖြင့် တိုးတက်လာသည်ကိုမြင်၍ တိုင်းပြည်က အလိုရှိခဲ့သော် အာဏာပိုင် အဖြစ်ဖြင့် တည်ရှိစေသင့်သည်။

၃-မူလတန်း

(ပဌမငယ်တန်းကပင် အလွန်နိမ့်သောစာမေးပွဲဖြစ်နေရာ ထိုထက်နိမ့်သော မူလတန်းစသည့် စာမေးပွဲတစ်စုံတစ်ရာကို ပါဠိဘာသာပညာရေးအဖွဲ့က ကျင်းပ ဦးမည်ဆိုသော အောက်ခြေတွင် ကိစ္စများသည့်ပြင် စရိတ်ငွေလည်း အကုန်အကျ များသောကြောင့်)ဟူ၍လည်းကောင်း။

(ပဌမငယ်တန်းထက် နိမ့်ကျသောစာမေးပွဲမရှိသော်လည်း ပဌမငယ်တန်း စာမေးပွဲအတွက် ကျမ်းစာများကိုလိုက်နာရန် အခြေခံဗဟုသုတ လုံလောက်ပို့ချ ရိုး ထုံးတမ်းအစဉ်လာရှိသည်)ဟူ၍လည်းကောင်း အကြောင်းပြ၍ မူလတန်းကို ပယ်ရှားထား၏။

သို့ရာတွင် ၁၂၉၉-ခုနှစ်၊ အောင်ဂေဇက်အရ ပဌမငယ်တန်း အောင်မြင်သူ ပေါင်း ၉၉၅-ယောက်ရှိလေရာ အသက် ၁၅-နှစ်မှ ၁၉-နှစ်အတွင်း အောင်မြင်သူ ၃၃၆-ယောက်သာရှိ၍၊ အသက် ၂၀-မှ ၂၅-နှစ်အတွင်း အောင်သူ ၅၉၆-ယောက်ရှိပြီး လျှင်ကျန်ပုဂ္ဂိုလ်များမှာမူ အသက် ၂၆-နှစ်မှ ၃၉-နှစ်အထိ ပုဂ္ဂိုလ် များဖြစ်လေသည်။

ဤကဲ့သို့လျှင် ဘုန်းကြီးကျောင်းများ၌ အများအားဖြင့် ၁၀-နှစ်မှ ၁၂-နှစ်အရွယ်က နေလာသူများဖြစ်ပါလျက် (နိမ့်ကျသည်ဟုဆိုသော ပဌမငယ်တန်း ကိုပင် အသက် ၂၀-ကျော်မှ အောင်မြင်ရသူတွေ ၂-ဆမျှ များနေခြင်းသည် အောက်ခြေမှာ အသင့်အပြ ချို့ယွင်းလျက်ရှိကြောင်းကို အလွန်ထင်ရှားစေလေ သည်။

အစီအစဉ်ကျနစွာ စာသင်စည်းကမ်းရှိသော လောကီကျောင်းတို့မှာမူကား အသက် ၂၀-ရှိလျှင် ဘီအေကိုပင် အောင်မြင်နိုင်ကြပေပြီ။ ထိုမျှလောက် စည်း ကမ်းမဲ့လျက်ရှိသော ပရိယတ္တိသင်နည်းကို ပြုပြင်ဖို့ရာဝယ် ပရိယတ္တိအခြေခံမူလ တန်းဖွင့်ပေးခြင်းထက် သက်သာလွယ်ကူသော နည်းလမ်းမရှိပြီ။ မူလတန်း ထမြောက်အောင်မြင်ရန်မှာလည်း အစိုးရမှတစ်ပါး အားထားဖွယ်ရာ မရှိတော့ပြီ။

(အကုန်အကျများမည်)ဟုဆိုရာ၌လည်း ပညာရေးအဖွဲ့က သင်ကြားရန် ကျမ်းစာကိုတင်ပြ၍ ပုစ္ဆာထုတ်ပေးပြီးလျှင် အောင်လက်မှတ်ပေးရုံမျှဆိုသော် ကုန်ကျဖွယ်ရာ များစွာမရှိချေ။ စာမေးပွဲကျင်းပသည့်အခါကား သင့်လျော်သော အချိန်အခါဝယ် သဘောတူရာ ကျောင်းတိုက်များကို စုပေါင်း၍ ထိုစာသင်ကျောင်း တိုက်များ၌ ကျင်းပနိုင်၏။

ထိုမူလတန်း၌ ရှင်လောင်းနှင့်သာမဏေများကိုရည်ရွယ်၍ ရှင်ကျင့်ဝတ် ၎င်းပြင် ပါဠိနှင့် မြန်မာဘာသာကို ပြဋ္ဌာန်းပေးပြီးလျှင် မူလတန်းအောင်မှသာ ပဌမငယ်တန်းကို ပြန်ဆိုခွင့်ပေးပါမူ ထိုပဌမငယ်တန်း၌ ယခုအခါထက် သန့်ရှင်း၍ အထက်အထက်တန်းတို့၌ မျှော်လင့်ဖွယ်များသော အသက်အရွယ်နုနယ်သူ စာသင် သားတို့ကို များစွာရနိုင်ဖို့ လမ်းရှိပေသည်။

ဤသို့လျှင် မူလတန်းမရှိသည့်အတွက် အောက်ခြေသင်ပုံ ချို့ယွင်းလျက် ဖြစ်ရှိနေရခြင်း။ အကုန်အကျများလှဖွယ်ရာ မရှိခြင်း။ ကုန်ကျသမျှနှင့် အကျိုးရမှာ မယှဉ်သာအောင် တိုးပွားဖွယ်ရာရှိခြင်း။ အမျှော်အမြင်များသော စာချဆရာ တော်တိုင်းပင် အထက်ကျမ်းစာများထက် အောက်ခြေမူလကျမ်းစာများကို အလေး ပြု၍ ကိုယ်တိုင်သင်ပြကြရန် သြဝါဒပေးလေ့ရှိခြင်း။ အခြေခံချို့ယွင်းလာလျှင် နောင်ခါ ဆရာကောင်းနှင့်တွေ့သော်လည်း အကျိုးများစွာ မခံစားရခြင်း စသော ဤအကြောင်းများကြောင့် လေးလေးနက်နက် တွေးဆ၍ကြည့်လျှင် အသစ်ဖွင့်ရန် ကြံရွယ်ကြသည့် ပါဠိသိပ္ပံထက်ပင်လျှင် မူလတန်းက အကျိုးရနိုင်သောကြောင့် အနာဂတ် (လာမည့်)ပညာရေးအဖွဲ့က ထိုမူလတန်း ထမြောက်ဖို့ရန် ကြိုးစား သင့်ပေသည်။

၄-မြန်မာသာသာ

ပါဠိဘာသာကို အဓိကထား၍ ကျင်းပသော စာမေးပွဲတွင် မြန်မာစာကို ထည့်သွင်းသော် ပါဠိသင်ကြားမှုအတွက် လုံ့လဝီရိယပေါ့လျော့ဖွယ်ရှိသည် စသော အကြောင်းများကို ဖော်ပြ၍ မြန်မာစာကို သီးခြားအားပေးဘို့ရန် ကန့်ကွက်ကြ၏။ သို့ရာတွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းရှိများစွာသော ရှင်ငယ် သူငယ်တို့သည် မြန်မာစာ

စာစီစာကုံးကို သင်ကြားခွင့်မရကြ။ ဆရာဘုန်းကြီးများကလည်း သင်ပြလေ့မရှိကြ။ အခြားသော လောကဓာတ်ကျောင်းများသို့လည်း ပို့အပ်သင်စေလေ့မရှိကြ။ ရှင်ငယ်များမှာ ထိုကဲ့သို့ လောကဓာတ်ကျောင်း၌သင်ရန်လည်း မသင့်မလျော်ဖြစ်လေသည်။

မြန်မာစာ၌ ကံကတ္တား ကြိယာအသွားအလာကို နားမလည်သူအား ပါဠိဘာသာ သို့မဟုတ် ပါဠိဘာသာစာစီစာကုံးကို သင်ပြရာဝယ် များစွာ ခက်ခဲလျက်ရှိကြသည်ကို တွေ့ရလှပြီ။ ငယ်ရွယ်စဉ်က မြန်မာစာအရေးအသားကို မလေ့လာခဲ့ကြသောကြောင့် ကျမ်းဂန်ပြုစုရေးသားနိုင်၍ ရေးသားရာ၌ပင် ချောမောပေါ်လွင် မရှိသည်ကိုလည်း များစွာတွေ့မြင်ရလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ (ပါဠိဘာသာ တတ်မြောက်မှု လျော့ပါးမည့်) စိုးရိမ်မှုကြောင့် မြန်မာစာကို အတန်းကြီးတို့၌ မလိုလားအပ်စေကာမူ အတန်းငယ်တို့၌ကား အမှန်လိုလားထိုက်ပေသည်။

၆။ စာချတန်းအတွက် ပုစ္ဆာထုတ်အမှတ်ပေး

စာချတန်း ပုစ္ဆာများကိုလည်း နောင်အခါ ချွတ်ယွင်းချက်တွေ့လျှင် ပြင်ဆင်ရန် ခဲယဉ်းသောကြောင့် (ရဟန်းများသာ ထုတ်ရမည်) ဟူသော ဥပဒေပြုလုပ်ထားသင့်။ ပညာရေးအဖွဲ့ကသာ စမ်းသပ်ပြီး သင့်သလို စီမံသင့်သည်။

၈။ ဂုဏ်ထူးဘာသာများ

(စာမေးပွဲဝင်သူတို့ နှံ့စပ်သည်ထက်နှံ့စပ်ရန်) အကြောင်းပြု၍ ဂုဏ်ထူးဆောင်အပိုဘာသာများကို စာချတန်းအတွက် ပြဋ္ဌာန်းထား၏။ စာချတန်းအောင်ဘို့ကိုပင် အတော်ကြိုးစားရမည်။ နိကာယ်ကြီးတစ်ခုလုံးဖြစ်၍ များပြားလှသော ဂုဏ်ထူးဆောင် ဘာသာများကို ယူကြဖို့ရန် ခဲယဉ်းလှ၏။ အလုပ်လုပ်ကြည့်လိုက်သည့်အခါ ထိုဂုဏ်ထူးဆောင်ဘာသာများ၌ တစ်ပါးရှိလျှင် တစ်ပါးအတွက် ပုစ္ဆာထုတ်ခြင်းစသည်ဖြင့်တာဝန်လည်း များစွာတက်ဖွယ်ရှိ၏။

သို့ဖြစ်၍ ကျမ်းစာများကို နှံ့စပ်စေလိုလျှင် (အဘိဓမ္မာ-ဝိနည်း) ၂-ဘာသာ မူသေထား၍ သုတ္တန်ဘာသာဝယ် နိကာယ် -၄ရပ်ကို ၅-နှစ်တကြိမ် လဲလှယ်ပြီးလျှင် (ဒုတိယ စာချတန်း၊ ပဌမစာချတန်းဟု ၂-တန်းထားရသော်) အစိုးရစာချ

တန်းအောင် ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အခြားအသင်းစာချတန်းအောင် ပုဂ္ဂိုလ်များထက်
ဂုဏ်တက်ရုံသာမက ဝိနည်း ၅-ကျမ်းလုံး မုချဘာသာ၌ ပါဝင်သဖြင့် (ပရိသု
ပဋ္ဌာပက) (ကျောင်းထိုင်စာချ)အင်္ဂါလည်း လုံလောက်၊ မူလရည်ရွယ်ချက်လည်း
အထမြောက်လျက် နိကာယ်ကြီးပေါက်ရောက်သူ ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း တိုးတက်လာပေ
လိမ့်မည်။

ဒုတိယစာချတန်းကျမ်းစာများ။ ပါရာဇိကဏ်ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ သီလက္ခန္ဓ
ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ အဋ္ဌသာလိနီပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊

ပဋ္ဌမစာချတန်း ကျမ်းစာများ ။ ပါစိတျာဒိပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ

ကြွင်း - ဒီဃနိကာယ်ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ

ကြွင်း - အဘိဓမ္မာပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ

၉။ ပဋ္ဌကျော်နှင့် စာချတန်း

(ပဋ္ဌမဟူသော နာမည်သည်) (အဦးအစ)ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ဆောင်၏။
ထိုအဦးအစ စာသင်သားတို့တွင် သာလွန်သောကြောင့် ပဋ္ဌမကျော်ဟုခေါ်ဝေါ်ရ
ကြောင်းဖြင့် အကြောင်းပြကာ ပဋ္ဌမကြီးတန်းတွင် သာလွန်သူတို့ကို ပဋ္ဌမကျော်ဟု
ဆိုထား၏။

ထိုအကြောင်းပြချက်မှာ သဒ္ဒါအနက်အားဖြင့် သင့်တန်ရာသော်ငြားလည်း
ပဋ္ဌမကျော်ဟူသော သုတိ(စကားသံ)မှာ စာချတန်းအောင်သူကိုပင် လွှမ်းကျော်
လျက်ရှိ၏။

ယခုပဋ္ဌမကျော်သည် အကြီးတန်းတွင် တစ်မှတ်မျှသာရုံဖြင့်လည်း ကျော်နိုင်
၏။ ပဋ္ဌမကျော်ဂုဏ်မှာ စာချတန်းဂုဏ်လောက် မကြီးမြောက်ဟု ရဟန်းဘက်၌
ယူဆစေကာမူ လူတို့ဘက်၌ကား စာချတန်း အောင်သူထက်ပင် မယှဉ်သာအောင်
အရာရောက်လျက်ရှိ၏။ (ကျော်အောင်စံထား)ဟု ယခုတိုင် ကျော်ကြားခြင်းမှာလည်း
အကျော်ဂုဏ်တို့ကြောင့်ပင်ဖြစ်၏။ အကျော်အောင်သည့်အခါ အစိုးရ၏ဆုအပြင်
တစ်ခြားတစ်ပါးသော အာနိသင်လည်းများလှ၏။

ရှေးယခင်အကြီးတန်းမှ အကျော်တစ်ပါးကို ရွေးချယ်သည့်အတွက် ဝင်ရောက်ပြိုင်ဆိုင်သူများပြီးလျှင် စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့မှုတွေ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရသောကြောင့် ယခုလည်း ထိုအတိုင်းပင် ရွေးချယ်ပါက ထိုကဲ့သို့ပင် စွပ်စွဲခြင်းမှ မလွတ်ကင်းနိုင် ပေရာ။ ထိုက်သောနည်းဖြင့် အကျော်ဂုဏ်ကို ရပြီးသူကလည်း ထိုဂုဏ်ညှိုးမည်ကို စိုးရိမ်ရသည့်အတွက် စာချတန်းကို ဆက်လက်အားထုတ်လိုမှုရှိကောင်းမှ ရှိပေ တော့မည်။ ထို့ကြောင့် ပဌမကြီးမှ အကျော်ရွေးချယ်ခြင်းထက် စာချတန်းမှ နှစ်အနည်းဆုံးဖြင့် အမှတ်အများဆုံးအောင်သူကို အကျော်ရွေးချယ်ခြင်းကသာ၍ သင့်ဖွယ်ရှိ၏။

စာချတန်း ၂-တန်းဖြစ်လျှင် ပဌမစာချတန်းမှ အကျော်ရွေးချယ်၍ ၎င်းအတန်း၌ အောင်မြင်သူမရှိသော နှစ်များမှာ ဒုတိယစာချတန်းမှ ရွေးသင့်၏။ စာချတန်း ၂-တန်းလုံးမှာပင် ၃-နှစ်စီသာပြန်ဆိုခွင့်ပေး၍ အောင်အမှတ်ကို ၆၀- သာ ထားသင့်သည်ဟု ထင်သည်။

၁၀။ ပါဠိသိပ္ပံ

ပါဠိသိပ္ပံ တည်ထောင်ဖို့ရန် အကြံပေးထားရာ၌ ထိုပါဠိသိပ္ပံမှာ ပါဠိဘာသာ တစ်ခုတည်းအတွက်ကိုသာ ရည်ရွယ်လျှင် စရိတ်သာကုန်၍ အကျိုးမထူးပြီ။ အကြောင်းမူကား ယခုကျောင်းတိုက်ကြီးတိုင်းမှာပင် အထက်တန်းအောက်တန်း ကျမ်းစာများကို သင်ပြလျက်ရှိလေသည်က တစ်ကြောင်း။ ပါဠိသိပ္ပံမှ အဋ္ဌကထာ များကို ဖြေဆိုရမည်ဆိုလျှင်လည်း ရှိရင်းကျောင်းတိုက် ကြီးများကို ချုပ်ချယ်ရာ ကျနေသည်က တစ်ကြောင်းကြောင့်ပင်တည်း။ အထက်တန်းကျမ်းစာများကို သင်ကြားရေး၌ သက်သက် အားပေးလိုမှု စာချပေါင်းများစွာဖြင့် တွင်ကျယ်စွာ ပို့ချနေသော ပခုက္ကူကျောင်းတိုက်ကဲ့သို့သော တိုက်ကြီးများကိုပင် အားပေးသင့် သည်ဟု ထင်မြင်သဘောရပေသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်
ဦးအဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ
ဆရာတော်၏အလို အကျဉ်းချုပ်

၁။

၂။ နာယကအဖွဲ့ မထားထိုက်၊ ထားစေကာမူ အာဏာပိုင်မဟုတ်စေရ၊ အကြံ ပေးဉာဏ်ပေးသာ။

၃။ မူလတန်းကို မပယ်ရှားသင့်။

၄။ မြန်မာစာကို အားပေးသင့်သည်။

၅။

၆။

၇။

၈။ ဂုဏ်ထူးဆောင် ဘာသာများကို သီးခြားအတန်းခွဲ၍ ဒုတိယစာချတန်း ပဌမစာချတန်းဟု ၂-တန်း ထားသင့်သည်။

၉။ အကြီးတန်းမှ အကျော်ရွေးခြင်းထက် ပဌမစာချတန်းမှ အကျော်ရွေးခြင်းက သာ၍ သင့်ဖွယ်ရှိသည်။

၁၀။ ပါဠိဘာသာတစ်ခုတည်းအတွက်ကိုသာ ရည်ရွယ်လျက် ပါဠိသိပ္ပံ တည်ထောင်ရန်မလို။

၁၁။

အဘယာရာမဆရာတော်
ဦးအဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ

**မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ ပဌမအကြိမ်ရိုက်နိဒါန်း
နမော အဒ္ဓယဝါဒိနော**

သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော ကိုယ်တော်မြတ်၏ ပါဝစန-ဟု ဆိုအပ်သော ပရိယတ္တိဓမ္မဒေသနာပြု၍ ဟောတော်မူအပ်သော ဘာသာသည် “ပကဋ္ဌာနံ ဥက္ကဋ္ဌာနံ သီလာဒိအတ္ထာနံ ဗောဓနတော ဘာသာဝနိရုတ္တိဝသေန ဗုဒ္ဓါဒိဟိ ဘာသိတတ္တာ စ ပကဋ္ဌာနံ ဝစနပ္ပဗန္ဓာနံ အာဠိတိ ပါဠိ၊ ဘာသိတဗ္ဗာတိ ဘာသာ၊ ပါဠိ စ သာ ဘာသာ စာတိ ပါဠိဘာသာ” -ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မြင့်မြတ်သောစကားတော်တို့၏ အစီအစဉ်ဖြစ်သောကြောင့် “ပါဠိဘာသာ” မည်၏။ ကိုယ်တော်မြတ်၏ သစ္စာလေးရပ်ကို ထိုးထွင်းသိမြင်ရာ “မဂဓဒေသ” သည် ထိုပါဝစနဘာသာ၏လည်း ဖြစ်ပေါ်ရာဖြစ်၍ “မဂဓဘဝါ မာဂဓီ” ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မဂဓတိုင်း၌ ဖြစ်ပေါ်သော ဘာသာဖြစ်သောကြောင့် “မာဂဓီဘာသာ” လည်း မည်၏။ “တတ္ထ သေသာ ဩဋ္ဌကိရာတ အန္ဓကယောနကဒမိဋ္ဌဘာသာဒိကာ အဋ္ဌာရသ ဘာသာ ပရိဝတ္တန္တိ၊ အယမေဝေကာ ယထာဘုစုဗြဟ္မဝေါဟာရအရိယဝေါဟာရသင်္ခါတာ မာဂဓဘာသာ န ပရိဝတ္တတိ” ဟူသော (ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်း) အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ တစ်ပါးသော ဘာသာတို့ကဲ့သို့ အချင်းခပ်သိမ်း တိမ်းယိမ်းပျက်ပြား လွင့်ပါးပျောက်ကွယ်ခြင်းမရှိ။ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်၏အရာ မဖောက်ပြန်သောဘာသာဖြစ်၍ “သဘာဝနိရုတ္တိ” လည်း မည်၏။ ဤပါဠိဘာသာမည်သော မာဂဓီဘာသာသည် ထိုအရပ်သား ပြောဆိုဆုံးမသော ဒေသီယမာဂဓီဘာသာလည်း မဟုတ်ချေ။ ကာဗျ၊ နာဠကကျမ်းတို့၌ လာသော ကဝိသာမိတ မာဂဓီဘာသာလည်း မဟုတ်ပေ။

သာသနာတော်မှ အပဖြစ်သောကျမ်းဂန်တို့နှင့် ဤဘာသာ တစ်စုံတစ်ရာ ဆက်စပ်ခြင်းမရှိ၍ သက္ကတဘာသာ၏ ဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့ကို စီရင်ကြသော ဣန္ဒြ၊ စန္ဒြ-စသော ရှေးဆရာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါကတ (ပြာကရိတ်) ဘာသာ၏ ဗျာကရုဏ်းတို့ကို စီရင်ကြသော ဝရရုစိ-စသော ရှေးဆရာတို့သည်လည်းကောင်း ဤပါဠိဘာသာဟူသော ‘မာဂဓီ’ ဘာသာ၏ ဗျာကရုဏ်းတို့ကို

မစီရင်အပ်ချေ။ မဂဓဒေသဝါသီတို့ သုံးစွဲပြောဆိုသော ဒေသီယမာဂဓိဘာသာ (ဝါ-ဟိန္ဒူဘာသာ)၏ကား တစ်ပါးသော ဒေသဘာသာတို့၏ကဲ့သို့ နောက်ဆရာ တို့ စီရင်အပ်သော ဗျာကရုဏ်းကျမ်းများ ရှိသော်လည်း ရှေးဆရာတို့ စီရင်အပ်သော ပေါရာဏဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့ကား ရှိဟန်မတူလေ။ ကာဗျ၊ နာဠကကျမ်းတို့၌ လာသော ကဝိသာဓိတမာဂဓိဘာသာ၏ ဗျာကရုဏ်းကျမ်းများကို ယခုကာလ၌ မတွေ့မြင်အပ်သော်လည်း ရှေးရှေးကာလ၌မူ ရှိတန်ရာ၏။ ထိုကဝိသာဓိတမာဂဓိ ဘာသာသည် ကာဗျကျမ်းတို့၌ ထင်ရှား၏။ ခြောက်ဘာသာတို့ဖြင့် စီရင်အပ်သော ကာဗျကျမ်းတို့၌လာသော ယုတ်ညံ့သော သူတို့အဖို့ဖြစ်သော မာဂဓိဘာသာသည် မာဂဓီယပါဠိဘာသာနှင့် မတူထူးခြားသော ဘာသာဖြစ်၍ ထိုကဗျသတ္တဂတမာဂဓိ ဘာသာနှင့်စပ်သော ဗျာကရုဏ်းကျမ်းရှိစေကာမူ ထိုဖြင့် ပါဠိဘာသာကို မပြီးစေ နိုင်။

ကဝိသမယ၌ သတ်မှတ်အပ်သော ခြောက်ဘာသာဟူသည်ကား-၁- သက္ကတ၊ ၂-ပါကတ၊ ၃-မာဂဓိ၊ ၄-ပေသာစီ၊ ၅-သောရသေနီ၊ ၆-အပဗ္ဘံသ တို့တည်း။ ဤခြောက်ဘာသာတို့ဖြင့် ကဗျာဗန္ဓကို ဘွဲ့နိုင်သောပညာရှိကိုသာ “ကဝိရာဇာ” ဟု ချီးမွမ်းလိုက်သည်။ နှစ်ဘာသာ၊ သုံးဘာသာတို့ဖြင့် ကဗျာဗန္ဓ ဘွဲ့နိုင်ရုံနှင့် “ကဝိရာဇာ”ဟု မချီးမွမ်းထိုက်သေး ဟူ၏။ ထိုခြောက်ဘာသာတို့တွင် ဤ၌ ပြတိုက်သော ကဗျသတ္တဂတမာဂဓိဘာသာတစ်ခုကိုသာ ထုတ်ဆောင်ပြပေ အံ့-

ကဗျာ သတ္တဂတ သုဒ္ဓမာဂဓိ
၈၃ မာဏုဓမံဘာလကေ၊ ကုမ္ဘဓဟဇ္ဇဝါဟိ ဓဗ္ဗိဒေ၊
အဏိဓံ စ ပိအာမိ ဂေါဏိဒေ၊ ဝလိဓဓံ ဓမလေ ဟုဝိအဒိ
တန္နျာရောပိတ သုဒ္ဓမာဂဓိ

မှတ်ချက်။ ။ ဤနိဒါန်းကား ၁၂၉၀-ပြည့်နှစ်၌ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေအပ်သော “မောဂ္ဂဏ္ဍာန်ပါဌ်၊ ပဌမတွဲ” နိသျှု၍ပါသော နိဒါန်းအကျယ်တည်း။

သတံ မာနုသမံသဘာရကာ၊ ကုမ္ဘသဟသံ ဝသာဟိ သဗ္ဗိတံ
အနိသံ စ ပိဝါမိ သောဏိတံ၊ ဝဿသတံ သမရော ဘဝိဿတိ။

ဤ၌ ဥဒါဟရဏ်အဖြစ်ဖြင့် ပြအပ်သော ကဗ္ဗသတ္တာဂတမာဂဓိ
ဘာသာသည် သုတိ(နားကြား)အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ လိပိ (အရေးအသား)အားဖြင့်
လည်းကောင်း ပါဠိမာဂဓိဘာသာနှင့်မတူလေ။ ထိုမာဂဓိဘာသာသည် သာသနာ
တော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော ဗြာဟ္မဏပဏ္ဍိတ်တို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသိတမာဂဓိ
ဘာသာကိုနှိပ်လို၍ ပြုလုပ်စီမံထားသော ဘာသာဖြစ်ဟန် တူ၏။ ထိုအကြောင်းကို-

ဒေဝါဒယော သက္ကတံ အာဟု၊ ပါကတံ ကိန္နရာဒယော။
ပေသာစာဒိံ ပိသာစာဒယော၊ မာဂဓံ ဟိနဇာတယော။

ဟု မာဂဓိဘာသာကို ယုတ်ညံ့သူတို့၏ ဘာသာပြုလုပ်ထားသော
(သရဿတိကဏ္ဍာဘရဏ)အလင်္ကာစကားဖြင့် ဆ၍ သိအပ်၏။ ထို့ကြောင့် ကဝိ
သာဓိတမာဂဓိဘာသာ' ဟုအမည်ပေးခဲ့သတည်း။

ဤသို့အချင်းချင်း မတူကြသော မာဂဓိဘာသာနှစ်ခု၌ ဗျာကရဏ်းသည်
လည်း ဘာသာဟူသော ဝိသယကွဲပြားသဖြင့် ထူးခြားသော အစီအရင်ရှိသည်
ဖြစ်ရာ၏။ ထိုတွင် ဗာဟိရကတို့နှင့် မဆက်ဆံသော သာသနိကပုဂ္ဂိုလ်တို့သာ
ပိုင်ဆိုင်သော ပါဠိမာဂဓိဘာသာ၏ ဗျာကရဏ်ကျမ်းကိုစီရင်ခြင်းသည် သာသနိက
ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏တာဝန် သာသနကိစ္စဖြစ်ပေ၏။ ပါဝစန-ပါဠိဓမ္မသည် ဗျာကရဏ
ယုတ္တိအားဖြင့် သုပရိသုဒ္ဓံဖြစ်သော သဘာဝနိရုတ္တိဖြင့် သုဒေသိတဖြစ်သော်လည်း
ထိုသည် သဒ္ဓါနုသာသနဟူသော သဒ္ဓါကျမ်းနှင့်ကင်းလျှင် ကာလတစ်ပါး၌ သဒ္ဓါ
ပျက်၍ အနက်ပျက်ခြင်းသို့ ရောက်ရာ၏။ ခပ်သိမ်းသောဘာသာတို့၏ သဒ္ဓ
သင်္ခရဏဟုဆိုအပ်သော သာချသည် ဗျာကရဏဟုဆိုအပ်သော သာဓနနှင့်
ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဓတ္ထဝိပတ္တိသို့ မရောက်မူ၍ ပါဠိဘာသာ၏ စိရ
ဌာယိဘာဝအကျိုးငှာ ဗာဟိရကကျမ်းတည်းဟူသော လှေ၊ သင်္ဘောဖြင့် မသက်ဝင်
မကူးခပ်နိုင်သော စာသင်သားတို့၏ ၎င်းသို့ သက်ဝင်ကြောင်းဖြစ်သော “မာဂဓ

သဒ္ဒလက္ခဏာ” မည်သော ထူးကဲသော လှေသင်္ဘောကို ပြုစီရင်ခြင်းကို သာသနိက ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အားထုတ်အပ်၊ အားထုတ်ထိုက်လေသတည်း။

တိပိဋကပရိယတ္တိဓရ သကသမယသမယန္တရပ္ပဝိဏ္ဏ သာတ္တဏ္ဏဝပါရဒဿီ ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော ကစ္စာယနာစရိယ၊ မောဂ္ဂလ္လာနာစရိယ၊ အဂ္ဂဝံသာစရိယ စသော မဟာထေရ်မြတ်တို့သည် ဇိနဝစနာနုကူလဖြစ်သော များစွာသော ဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့ကို ပြုစီရင်တော်မူကြကုန်ပြီ။ ထိုကျမ်းတို့တွင် ဘဒ္ဒန္တဗောဓိသတ္တ မဟာထေရ်သည် “နရဝရဝစနောပကာရာနိ စတ္တာလီသက္ခရာနိ” ဟူသော သုတ် ကို အစပြု၍စီရင်အပ်သော မာဂဓသဒ္ဒါကျမ်းသည်လည်းကောင်း၊ အာစရိယ သဗ္ဗာဂုဏာကရမဟာထေရ်သည် “သိဒ္ဓက္ကမာဒါယယော ဝဏ္ဏာက္ခရာညတိတာ လီသ” ဟူသောသုတ်ကို အဦးထား၍စီရင်အပ်သော မာဂဓဗျာကရုဏ်းကျမ်း သည်လည်းကောင်း၊ ပညာရှိတို့၏ စိတ်နှလုံးကို မနှစ်သက်စေနိုင်၍သော် လည်း ကောင်း၊ သုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ဥဒါဟရုဏ် မစုံ၍သော်လည်းကောင်း ကြာမြင့်စွာမတည်မူ၍ အမည်မျှသာ ကြွင်းကျန်လေတော့သတည်း။

တေဒဂ်ရ မဟာကစ္စာယနမထေရ်မြတ် ဟောတော်မူအပ်သော နိရုတ္တိ ပိဋကမည်သော မဟာနိရုတ္တိကျမ်း၊ ယမကမထေရ်မြတ် စီရင်အပ်သော စူဠနိရုတ္တိ ကျမ်းတို့သည် သဒ္ဓနီတိဆရာများလက်ထက်တိုင် တည်ရှိကြသေးဟန်တူသော် လည်း ယခုအခါကျမ်းတို့ကို မတွေ့မြင်အပ်ကုန်။ ထိုကျမ်းတို့သည် ရူပသိဒ္ဓက္ကမ မျှကိုသာ အကျဉ်းပြသောသဒ္ဓါကျမ်းတို့ ဖြစ်ဟန်တူကုန်၏။ ထိုစကားမှန်၏။ သက္ကတသဒ္ဓါ၊ မာဂဓသဒ္ဓါတို့၏ ကတ္တု၊ ကမ္မ-စသော ကာရက၊ အဗျယီဘာဝ- စသောသမာသ်၊ အပစ္စ-စသောတဒ္ဓိတ်၊ ဝတ္တမာန်-စသောကာလ၊ ပုရိသ- စသည်တို့၏ လက္ခဏာသည် တူညီ၏။ ဘာသာကွဲပြားခြင်းကြောင့် ရုပ်စီရင်ခြင်း မျှသာ ထူးခြား၏။ ထို့ကြောင့် သက္ကတသဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ထင်ရှားသော သဒ္ဓလက္ခဏာကို ထိုကျမ်းတို့၌ မပြုမူ၍ သက္ကတသဒ္ဓါနှင့်မတူ ထူးခြားကွဲပြားသော မာဂဓသဒ္ဓါတို့၏ ရူပသိဒ္ဓက္ကမမျှကိုသာ သင်္ချေပအားဖြင့် ပြတော်မူကြဟန်တူသည်။

နောက်ကာလ၌ သဒ္ဒလက္ခဏာနှင့်တကွ အကျယ်ပြုသော ကဏ္ဍာယနစသော သဒ္ဒါကျမ်းများ ထွန်းကားလာသောအခါ ထိုမဟာနိရုတ္တိ၊ စူဠနိရုတ္တိကျမ်းတို့သည် တိမ်ကောပပျောက်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်လေတော့သည်ဟု ယူဆဖွယ်ရှိ၏။

ဤအရာ၌ သက္ကတဘာသာ၊ မာဂဓဘာသာနှစ်ရပ်တို့တွင် ဘယ်ဘာသာ သည် မူလဘာသာဖြစ်သနည်း၊ ဗျာကရဏ၊ ဆန္ဒ၊ အလင်္ကာရ စသော ကျမ်း တို့သည် မည်သည့်ဘာသာမှ အမွန်အစ ပဘာဝဖြစ်ကုန်သနည်းဟူသော အမေးပုစ္ဆာ ပေါ်ထွက်၏။ ထိုအမေးကို တပက္ခသို့ မကျမူ၍ မဇ္ဈစိတ်ဖြင့် ဖြေဆိုရန် မလွယ် ကူပေ။ သို့သော် သက္ကတပက္ခက၊ မာဂပက္ခကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဆိုကိုပြု၍ မိမိ ထင်မြင်ချက်ကို ပြဆိုပေအံ့။

သက္ကတပက္ခကဆရာတို့အဆို

“ယော ဗြဟ္မာနံ ဝိဒဓာတိ ပုဗ္ဗံ”

“ယော ဝေ ဝေဒေ စ ပဟိဏောတိ တဿ”

-ဟူသော ဥပနိသဒ(ဝေဒ)ကျမ်းနှင့်အညီ ပရမီသွာသည် ရှေးဦးစွာ ဗြဟ္မာကို ဖန်ဆင်း၍ ထိုဗြဟ္မာအား ဝေဒကျမ်းတို့ကို ညွှန်ပြသည်။ ဗြဟ္မာသည်လည်း ပရမီ သွာ၏အလိုဖြင့် လောကကို ဖန်ဆင်းရာ ဒက္ခ-စသောရသေ့တို့ကို ဖန်ဆင်း၍ ၎င်းတို့အား ဝေဒကျမ်းတို့ကို သင်ပြသည်။ ထိုဝေဒကျမ်းတို့သည် အနာဒိဖြစ်သော ကပ်ဦးကာလ၌ ဖြစ်ကုန်၍ အစမရှိကုန်ဟူ၏။ ဒီဃနိကာယ်၊ အဂ္ဂညသုတ်ပါဠိတော် ၌လည်း ကပ်ဦးကာလ၌ ဗြာဟ္မဏရသေ့တို့သည် ဝေဒကျမ်းတို့ကိုစီရင်ကြသည်ဟု ဟောတော်မူ၏။ ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိတော်၌လည်း လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌ သုမေဓာပညာရှိသည် ဝေဒပါရဂူဖြစ်ကြောင်းကို-

“အဇ္ဈာယကော မန္တဓရော၊ တိဏ္ဍံ ဝေဒါန ပါရဂူ။
လက္ခဏေ ဣတိဟာသေ စ၊ သဓမ္မေ ပါရမိံ ဂတော”။

-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် သံသရာအနာဒိဖြစ်လျှင် ကမ္ဘာတိုင်း၌ ဝေဒ ကျမ်းရှိသောကြောင့် ဝေဒကျမ်းသည်လည်း အနာဒိဖြစ်သင့်ရာ၏။ ၎င်းအနာဒိဖြစ်

လျှင် ထို ဝေဒိကသက္ကတဘာသာသည်လည်း အနာဒိဖြစ်သင့်ရာ၏။ ထိုဘာသာ သည်-

“သက္ကတံ နာမ ဒေဝီ ဝါစာနွာချာတာ မဟေသိဘိ” ဟူသော ကာဗျာဒါသ (ဒဏ္ဍီ)ကျမ်းနှင့်အညီ နတ်, ဗြဟ္မာတို့ပြောဆိုအပ်သောစကားဖြစ်၍ ဒေဝီဘာသာ မည်၏။ ခပ်သိမ်းသောဘာသာတို့၏ မူလပကတိဖြစ်သောကြောင့် ပကတိ ဘာသာ လည်းမည်၏။ မာဂဓိဘာသာ, ပါကတဘာသာ-စသော တစ်ပါးဘာသာတို့သည် ထိုဘာသာမှ ပေါက်ပွားဖြစ်ပေါ်သောကြောင့် “ပကတိတော ဘဝံ ပါကတံ” - ဟူသည်နှင့်အညီ ပါကတ(ပြာကရိတ်)ဘာသာမည်ကုန်သည်ဟု ဆိုကြကုန်၏။

မာဂဓပက္ခိကဆရာတို့အဆို

သာ မာဂဓာ မူလဘာသာ၊ နရာ ယာယာဒိကပ္ပိကာ။

ဗြဟ္မာနော စာသုတာလာပါ၊ သမ္ပုဒ္ဓါ စာပိ ဘာသရေ။

ဟူသော ရူပသိဒ္ဓိနှင့်အညီ ဗြဟ္မာ, ဘုရား, ကပ်ဦးသားနှင့် လူသံမကြား တောကြီး သားတို့ ပြောဆိုအပ်သည်ဖြစ်၍ ဘာသာခပ်သိမ်းတို့ မူလဖြစ်သောကြောင့် မာဂဓိဘာသာသည် “မူလဘာသာ” မည်၏။ မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဗြဟ္မာတို့၏ ဘာသာ စကားဖြစ်၍ “သမ္ပုဒ္ဓဘာသာ, ဗြဟ္မိဘာသာ” လည်း မည်၏။ မည်သူမျှ မပြုပြင်ရ သဘာဝပင်ကိုယ်အတိုင်း ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ဆင်းသက်တည်ရှိလာသောကြောင့် “ပကတိယာ ဘဝံ ပါကတံ” ဟူသည်နှင့်အညီ “ပါကတဘာသာ” လည်း မည်၏။ သက္ကတဘာသာ၌ “သံဿာရ” ပုဒ်သည် မာဂဓ၌ “သခါရ” ဟု ဖြစ်သကဲ့သို့ “သံသ်ကတ” ပုဒ်သည်လည်း “သခံတ” ဟု ဖြစ်သင့်၏။ ပြုပြင်အပ်သော ဘာသာ-ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်၏။ ထို့ကြောင့် ဗြာဟ္မဏရသေ့တို့သည် တစ်ပါးသူတို့ မသိလွယ်စေခြင်းငှာ မာဂဓိဘာသာ, ပါကတဘာသာတို့မှယူ၍ ပြုပြင် အသစ် ထွင်အပ်သောဘာသာသည် “သက္ကတဘာသာ” (သခံတဘာသာ) မည်၏ဟု ဆိုကြကုန်၏။

စိစစ်ချက်

ပဋိသန္တိဒါဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၌ မာဂဓိဘာသာသည်သာ “မူလဘာသာ” ဟု သေချာစွာ သတ်မှတ်၍ မဆို-

ယောပိ အဂါမကေ အရညေ နိဗ္ဗတ္တော၊ တတ္ထ အညော ကထေန္တော နာမ နတ္ထိ၊ သောပိ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဝစနံ သမုဋ္ဌာပေန္တော မာဂဓဘာသမေဝ ဘာသိသတိ။ နိရယေ တိရစ္ဆာနယောနိယံ ပေတ္တိဝိသယေ မနုဿလောကေ ဒေဝလောကေတိ သဗ္ဗတ္ထ မာဂဓဘာသာဝ ဥဿန္နာ” -ဟု မာဂဓိဘာသာစကား များကြောင်းကိုသာ ဆို၏။ ဤအဋ္ဌကထာ၌ လူ့စကားကို မကြားဘူးသောသူသည် မိမိအလိုအလျောက် ကြံဖန်ပြောဆိုနိုင်ပါမူ မာဂဓိဘာသာဘက်သို့သက်ဝင်သော စကားကိုသာ ပြောဆိုရာ၏။ ထိုလည်း ပြည့်စုံသောမာဂဓိဘာသာ မဖြစ်ရာ၊ အနည်း ငယ်မျှသာ မာဂပျက်စကားသာ ဖြစ်တန်ရာသည်ဟု ယူ၊ ပြည့်စုံသောမာဂဓိ ဘာသာကိုသာ လေ့လာသင်ကြားသူပင် တတ်နိုင်ခဲ့စွ၊ အလိုအလျောက် ဘယ်မှာ တတ်နိုင်ပါအံ့နည်း။

ငရဲဘုံ၊ တိရစ္ဆာန်ဘုံ၊ ပြိတ္တာဘုံ၊ လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌ မာဂဓိဘာသာကိုသာ အပြောများ၏ဟုဆိုသဖြင့် ထိုဘုံတို့၌ တစ်ပါးဘာသာကို လည်း ပြောသေး၏ဟု ခွင့်ပြု၏။ လူ့ပြည်၌ မာဂဓိဘာသာကို အပြောများ၏ဆို သည်မှာ ဒေသီယမာဂဓိဘာသာ (ဟိန္ဒူဘာသာ)ကိုရည်၍ ဆိုဟန်တူ၏။ ထိုစကား ကိုလည်း ဇမ္ဗူဒီပဟုခေါ်သော ဣန္ဒိယတိုင်းကိုရည်၍ ဆိုသည်ဟုယူမှ ပစ္စက္ခယုတ္တိ ရှိနိုင်မည်။ ငရဲဘုံစသည်တို့၌ မာဂဓိဘာသာကို အပြောများ၏-ဟူရာ၌ “ဆဒ္ဒန္တဝါရဏတိတ္ထိရဇာတကာဒိသု တိရစ္ဆာနေသု စ မာဂဓဘာသာ ဥဿန္နာ၊ န သြဋ္ဌကောဒိဘာသာ၊ သက္ကတံ ဝါ” -ဟုဖွင့်သော မူလဋီကာကို ထောက်၍ “နိရယေ တိရစ္ဆာနယောနိယံ ပေတ္တိဝိသယေ ဒေဝလောကေ” -ဟူသော စကားတို့ကို ဇာတ်၊ ပေတဝတ္ထု၊ ဝိမာနဝတ္ထု၊ ဒေဝတာသံယုတ်၊ ဗြဟ္မသံယုတ်- စသည်တို့၌ ငရဲသူ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့၏စကားကို ပါဠိဘာသာဖြင့် ဟောထားတော်မူအပ်သည်ကို ရည်၍ အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုတော်မူသည်ဟု မှတ်။

“န သက္ကတံ ဝါ ဥဿန္တံ-ဟူသောစကားဖြင့် ပုရာဏ်၊ ဣတိဟာသစသော သက္ကတကျမ်းတို့၌ တိရိစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့၏စကားကို သက္ကတ ဘာသာဖြင့် ရေးထားအပ်သောကြောင့် ထိုဘာသာဖြင့်လည်း ထိုဘုံတို့၌ အနည်း ငယ်စကားပြောသေး၏” ဟု ဋီကာဆရာခွင့်ပြုလိုရိပ် ထင်၏။

ဇာတ်ပါဠိ-စသည်၊ ပုရာဏ်-စသည်တို့၌ ငရဲသူ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့၏စကားကို မာဂဓိဘာသာ၊ သက္ကတဘာသာတို့ဖြင့် ဟောတော်မူ အပ်၊ ရေးသားအပ်သည်ကိုစွဲ၍ ထိုဘုံတို့၌ ထိုစကားကို ပြောဆို၏ဟူသော စကား ကို သူခပ်သိမ်းတို့ ဝန်ခံလိုက်နာနိုင်ရန် ခဲယဉ်း၏။ တစ်ခါတစ်ရံ တိရစ္ဆာန်တို့သည် မဖြစ်မှူးမြဲ အံအဲဖွယ်ရာ လူ့ဘာသာ၊ လူ့စကားကို ပြောကြားခြင်းပင်ရှိစေကာမူ ၎င်းတို့သည် ဂါထာဗန္ဓု ဆန်းဂိုဏ်းကျအောင်ဘွဲ့ကုံး၍ ပြောဆိုတတ်သည်မဟုတ်၊ မြတ်စွာဘုရားကသာ ၎င်းတို့ပြောသော လူ့စကား၊ ၎င်းတို့၏ အမူအရာဘာသာ စကားတို့ကို ဂါထာဗန္ဓုဘွဲ့ကုံး၍ ဟောတော်မူသည်ဟု-

“တထာ ဟိ ဘဂဝတာ ဇာတကေသု ‘သုနခသိဂါလာဒီဟိ ဝုတ္တံ ဝစနတ္ထံ ဂဟေတွာ ဂါထံ ဗန္ဓိတွာ ‘သုနခေါ ဂါထမာဟာ’တိအာဒိနာ ဒေသနာ ကတာ၊ န ဟိ သုနခသိဂါလာဒီနံ ဂါထာမဗန္ဓုနေ သမတ္ထတာ အတ္ထိ”
-ဟူသောစကားကို သဒ္ဒနိတိဆရာသည် တဒ္ဒိတ် သုတ္တမာလာ^၁ ၌ ဆိုသကဲ့သို့ယူမှ သူခပ်သိမ်းတို့ ဝန်ခံလိုက်နာနိုင်မည်။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါပိ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ တန္တိ အာရောပေဇ္ဇော မာဂဓဘာသာယ ဝေ အာရောပေတိ” ဟူသော ၎င်းအဋ္ဌကထာကိုထောက်၍ တန္တိအနာရောပိတ ပကိဏ္ဏက ဓမ္မဒေသနာ ကို ဟောတော်မူသောကာလ၌ အများနားလည်စေခြင်းငှာ ဒေသီယမာဂဓိဘာသာ ဖြင့်လည်း ဟောတော်မူသည်ဟု ယူဆဖွယ်ရှိ၏။ ဒေသီယမာဂဓိဘာသာဟူသည် ထိုကာလ မာဂဓတိုင်း၌ပြောဆိုသုံးစွဲသော တိုင်းရင်းဘာသာစကားတည်း။ ထိုသည် အများအားဖြင့် ဟိန္ဒူဘာသာပင် ဖြစ်ရာ၏။

၁။ နိတိသုတ္တံ၊ နှာ-၂၆၃။ (ဇာ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၂၆။)

ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့၌ မာဂဓိဘာသာကို “မူလဘာသာ” ဟု သေချာစွာ ဆိုသောစကား မထင်ရှားစေကာမူ ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ မာဂစေကားအပြောများလျှင် ကပ်ဦးကာလ၌လည်း မာဂစေကားပင် များရာသောကြောင့် မူလဘာသာ ဟု ဆိုထိုက်ပေ၏။ မာဂဓိဘာသာသည် ပါဠိတော်၌ “ဓမ္မနိရုတ္တိ” ဟူသောအမည်ဖြင့် လာ၏။ ဓမ္မသဒ္ဒါ သဘာဝဟောတည်း။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “သဘာဝနိရုတ္တိ” ဟူသော အမည်ဖြင့်ဆို၏။ ဘာသာတစ်ပါးကဲ့သို့ အချင်းခပ်သိမ်း တိမ်းယိမ်းပျက်ပြား လွင့်ပါးပျောက်ကွယ်ခြင်းမရှိ၊ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်အရာ မဖောက်ပြန်သော ဘာသာဟုဆိုလိ၏။ ထို့ကြောင့် အောက်၌ ပြခဲ့ပြီးသော “သေသာ ပရိဝတ္တန္တိ၊ အယ မေဝေကာ မာဂဓာဘာသာ န ပရိဝတ္တတိ”-ဟူသော အဋ္ဌကထာ၌-

“သေသာ ပရိဝတ္တန္တိ ဧကန္တေန ကာလန္တရေ အညထာ ဟောန္တိ ဝိနဿန္တိ စ၊ မာဂဓာ ပန ကတ္တစိ ကဒါစိ ပရိဝတ္တန္တိပိ န သဗ္ဗတ္ထ သဗ္ဗဒါ သဗ္ဗထာ စ ပရိဝတ္တတိ ကပ္ပဝိနာသေပိ တိဋ္ဌတိယေဝါတိ “အယမေဝေကာ န ပရိဝတ္တတိတိ အာဟ” ဟု မူလဋီကာဆရာ ဖွင့်ဆို၏။ ဤဋီကာစကားဖြင့် လူ့ပြည်မှာ အခါခပ်သိမ်း တိမ်းယိမ်းပျက်စီးခြင်းမရှိ ပကတိအတိုင်း တည်ရှိသောကြောင့် “သဘာဝနိရုတ္တိ” ဟု ဆိုသည် မဟုတ်၊ လူ့ပြည်၌ သာသနာပအခါ ပျောက်ကွယ်တိမ်မြုပ်လျက် မာဂပျောက်မျှ ကြွင်းကျန် ဖောက်ပြန်ပျက်စီးရာ၏။ သို့သော်လည်း ဗြဟ္မာ့ပြည် စသည်၌ သဘာဝအားဖြင့်တည်ရှိနိုင်သောကြောင့် “သဘာဝနိရုတ္တိ” မည်သည်ဟု သိအပ်၏။ ထို့ကြောင့် အနုဋီကာ၌-

“မနုဿာနံ ဒုရဂ္ဂဟဏာဒိနာ ကတ္တစိ ကဒါစိ ပရိဝတ္တန္တိပိ ဗြဟ္မလော ကာဒိသု ယထာသဘာဝေန အဝဋ္ဌာနတော န သဗ္ဗတ္ထ သဗ္ဗဒါ သဗ္ဗထာ စ ပရိဝတ္တတိ၊ တေနာဟ ကပ္ပဝိနာသေပိ တိဋ္ဌတိ ဝေါတိ” ဟု မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကားရပ်တို့ဖြင့် အစမထင်သံသရာ၌ ပွင့်တော်မူ ကုန်သော မရေတွက်နိုင်ကုန်သော မြတ်စွာဘုရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မာ ကြီးတို့သည်လည်းကောင်း ပြောဆိုသုံးစွဲအပ်သောဘာသာဖြစ်၍ “ပါဠိမာဂဓိ ဘာသာ” ကိုလည်း “အနာဒိ”-ဟု သိအပ်၏။ ဤသို့ အနာဒိကာလိက၊

အာဒိကပ္ပိက ချင်းတူသော သက္ကတဘာသာ၊ မာဂဓိဘာသာနှစ်ရပ်တွင် ဤကမ္ဘာ၌ ဘယ်ဘာသာဖြင့် ကျမ်းဂန်များကို ရှေးဦးစွာရေးသားစီရင်အပ်ပါသနည်း ဟူမူ။ အဂ္ဂညသုတ်ပါဠိတော်၌-

“တေသံယေဝ ခေါ ဝါသေဠု၊ သတ္တာနံ ဧကစ္စေ သတ္တာ အရညာယတနေ ပဏ္ဏကုဋီသု တံ ဈာနံ အနဘိသမ္ဘုဏမာနာ ဂါမသာမန္တံ နိဂမသာမန္တံ ဩသရိတွာ ဂန္ဓေ ကရောန္တာ အစ္ဆန္တိ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊

အဋ္ဌကထာ၌ “ဂန္ဓေ ကရောန္တာတိ တယော ဝေဒေ အဘိသင်္ခရောန္တာ စေဝ ဝါစေန္တာ စ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊

ကပ်ဦးကာလ၌ ရသေ့တို့သည် ဝေဒကျမ်းတို့ကို ပြုစီရင်သည်ဟု လာ၏။ အဗ္ဗဋ္ဌသုတ်ပါဠိတော်၌လည်း-

“ဝေမေဝ ခေါ အဗ္ဗဋ္ဌ ယေ တေ အဟေသံ ဗြာဟ္မဏာနံ ပုဗ္ဗကာ ဣသယော မန္တာနံ ကတ္တာရော မန္တာနံ ပဝတ္တာရော ။ပေ။ သေယျထိဒံ အဋ္ဌကော ဝါမကော ဝါမဒေဝေါ ဝေဿာမိတ္ထော ယမဒဂ္ဂိ အင်္ဂီရသော ဘာရဒွာဇော ဝါသေဠော ကဿပေါ ဘဂု”

-ဟု ဝေဒကျမ်းပြု ရသေ့တစ်ကျိပ်တို့၏အမည်ကို သရုပ်နှင့်တကွ ဟောတော်မူ၏။ ဤပါဠိနှစ်ရပ်ကို စပ်ဟပ်ယူလျှင် အဂ္ဂညသုတ်လာ ကပ်ဦးကာလ၌ ဝေဒကျမ်းပြုရသေ့တို့ဟူသည် ကပ်ဦးကာလ၌ ဝေဒ၊ ဝေဒင်္ဂကျမ်းတို့ကို ပြုစီရင်ကုန်သော အဋ္ဌကရသေ့စသော ရသေ့တို့ပင်ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်၏။ ဘာဝပ္ပကာသ-စသော သက္ကတကျမ်းများစွာတို့ကို ပြဆိုရာတွင် အဋ္ဌက၊ ဝါမကမှ တစ်ပါးကုန်သော ရသေ့ရှစ်ယောက်တို့၏ အမည်တို့သည် လာကုန်၏။ အဗ္ဗဋ္ဌသုတ်အဋ္ဌကထာ၌ ကား-

“အဋ္ဌကောတိအာဒိနိ တေသံ နာမာနိ၊ တေ ကိရ ဒိဗ္ဗေန စက္ခါနာ ဩလောကေတွာ ပရူပဃာတံ အကတွာ ကဿပသမ္မာသမ္ပဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပါဝစနေန သဟ သံသန္နိတွာ မန္ဓေ ဂဏှိသု၊ အပရာပရေ ပန ဗြာဟ္မဏာ ပါဏာတိပါဒိနိ ပက္ခိပိတွာ တယော ဝေဒေ ဘိန္နိတွာ ဗုဒ္ဓဝစနေန သဒ္ဓိံ ဝိရဒ္ဓံ

အကံသု”ဟု အဋ္ဌက-စသောရသေ့တို့သည် ကဿပမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော် မူပြီးသည့်နောက်မှ ဝေဒကျမ်းတို့ကို စီရင်သည်ဟု ဆို၏။ ထိုအခါမှအထက်ကာလ၌ ဝေဒကျမ်းတို့သည် မရှိကုန်သေးဟု ဆိုလိုမှု အဂ္ဂညသုတ်ပါဠိတော်နှင့်လည်း ကောင်း၊ ကဿပမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်၌ ဘုရားအလောင်းတော် ဇောတိပါလလုလင်သည် ဗေဒင်သုံးပုံတို့၌လည်းကောင်း၊ လက္ခဏကျမ်း၊ ဣတိ ဟာသကျမ်း၊ နက္ခတ်ကျမ်း-စသည်တို့၌လည်းကောင်း ကမ်းတစ်ဖက်ရောက် တတ်မြောက်ကြောင်းကိုဆိုသော-

“အဟံ တေန သမယေန၊ ဇောတိပါလောတိ ဝိဿုတော။
အဇ္ဈယကော မန္တဓရော၊ တိဏ္ဍံ ဝေဒါနပါရဂူ။
လက္ခဏေ ဣတိဟာသေ စ၊ သဓမ္မေ ပါရမီံ ဂတော။
ဘူမန္တလိက္ခေ ကုသလော၊ ကတဝိဇ္ဇော အနာမယော”။

ဟူသော ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိတော်နှင့်လည်းကောင်း ဆန့်ကျင်ရာ၏။ ထို့ကြောင့် ကပ်ဦး ရသေ့တို့ကိုရည်၍ မဖွင့်ဆို၊ ဝေဒသာခါတို့ကို စီရင်ကြသော နောက်ရသေ့တို့ကို ရည်၍ ဖွင့်ဆိုသည်ဟု အဓိပ္ပါယ်ယူလေ။

ထို ကပ်ဦးရသေ့တို့သည် ဘယ်ဘာသာဖြင့် ဝေဒကျမ်းတို့ကို စီရင်ကြကုန် သနည်းဟူမူ ဝေဒကျမ်းတို့သည် ဝေဒိကသက္ကတဘာသာဖြင့် ထင်ရှားစွာ ရှိနေကုန်၍ ရှေးကာလ၌ မာဂဓိဘာသာဖြင့် စီရင်အပ်ကုန်သည်။ နောက်မှ သက္ကတ ဘာသာဖြင့် ပြုပြင်အပ်ကုန်သည်ဟု အကြောင်းယုတ္တိမပါ လိုရာဆွဲ၍ ကြံဆရန် မလိုချေ။ ဝေဒကျမ်းများရှိလျှင် ဝေဒိကသက္ကတဘာသာကို မပျက်စီးစေရန် အစောင့် အရှောက်ဖြစ်ကုန်သော သိက္ခာ၊ ကပ္ပ၊ နိရုတ္တိ၊ ဗျာကရဏ-စသော ဝေဒကျမ်း တို့သည်လည်း ကပ်ဦးကာလ၌ပင် ရှိကုန်ရာ၏။ ရှိကြောင်းကိုလည်း-

“ယေ မန္တံ ပရိဝတ္တန္တိ၊ ဆဋ္ဌင်္ဂံ ဗြဟ္မစိန္တိတံ။
ဧတေ စညေ စ ဝိဇ္ဇာယ၊ တေပိ နော အဇရာမရာ။

“ဆဋ္ဌင်္ဂံန္တိ သိက္ခာ ကပ္ပ နိရုတ္တိ ဗျာကရဏ ဇောတိသတ္ထ ဆန္ဒော

ဝိစိတိသင်္ခါ တေဟိ ဆဟိ အင်္ဂေဟိ ယုတ္တံ။ ဗြဟ္မစိန္တိတန္တိ ဗြာဟ္မဏာနမတ္ထာယ
ဗြဟ္မုနာ စိန္တိတံ ကထိတံ-

ဟူသော ကဏှပေတဝတ္ထုပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့ဖြင့် သိအပ်၏။ ဤဂါထာသည်
ဘုရားလောင်းဃတပဏ္ဍိတက နောင်တော်ဝါသုဒေဝအား ဆုံးမဟောပြုသော
ဂါထာတည်း။ ဤဝါသုဒေဝ-စသော ဒသဘာတိကမင်းတို့၏အကြောင်းသည်
ဃတပဏ္ဍိတဇာတ်၊ ကုမ္ဘဇာတ်၊ အင်္ဂုရပေတဝတ္ထုစသော သာသနိကကျမ်းတို့၌
လည်းကောင်း၊ မဟာဘာရတ-မည်သော လောကီယဣတိဟာသကျမ်း၌လည်း
ကောင်း ထင်ရှား၏။ ထိုမင်းတို့၏ ဖြစ်ရာကာလကား ဒွါပရယုဂ်ကာလ၌ ဟူ၏။

ထိုမှတစ်ပါး ဓန္ဒန္တရီ စသော ဆေးကျမ်းတို့သည်လည်း အလွန်ရှေးကျသော
ကာလကပင် ထင်ရှားရှိကုန်၏။ ထိုအကြောင်းကို-

“ဓန္ဒန္တရီ ဝေတရဏီ စ ဘောဇော၊

ဝိသာနိ ဟန္တာန ဘုဇင်္ဂမာနံ။

သုယုန္တိ တေ ကာလကတာ တထေဝ၊

တံ မေ မတိ ဟောတိ စရာမိ ဓမ္မံ”။

“ဓန္ဒန္တရီ ဝေတရဏီ စ ဘောဇောတိ ဇေတ ဝေဒနာမကာ ဝေဇ္ဇာ” -
ဟူသော အယောဃရဇာတ်ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့ဖြင့် သိအပ်၏။ ဓန္ဒန္တရီနှင့်
ဘောဇတို့အား ယခုကာလတွေ့မြင်အပ်သော ဆေးကျမ်းတို့၌ ထင်ရှားကုန်၏။
ထိုမှတစ်ပါးလည်း ထိုထိုသုတ္တန်ပါဠိတို့၌-

“အဇ္ဈယကော မန္တဓရော တိဏ္ဍံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ သနိဃဏ္ဍုကေဠုဘာနံ
သာက္ခရပ္ပဘေဒါနံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ ပဒကော ဝေယျာကရဏော လောကာ
ယတ မဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနဝယော”ဟု လာသောကြောင့် မြတ်စွာ
ဘုရားမပွင့်မီ အလွန်ရှေးကျသောကာလကပင် ပုရာဏ်ကျမ်း၊ ဣတိဟာသကျမ်း၊
နိဃဏ္ဍုခေါ် အဘိဓာန်ကျမ်း၊ ကေဠုတခေါ် အလင်္ကာကျမ်းတို့သည်လည်း
ထင်ရှားရှိကုန်သည်ဟု သိအပ်၏။ ထို သိက္ခာ၊ ကပ္ပ၊ နိရုတ္တိ၊ ဗျာကရဏ၊

ဇောတိသတ္တ (နက္ခတ်ကျမ်း), ဆန္ဒောဝိစိတိ (ဆန်းကျမ်း)ဟူသော ခြောက်ပါးသော ဝေဒင်(ဗေဒင်)ကျမ်း, ဓန္ဒန္တရီ-စသော ဆေးကျမ်းစသည်တို့သည် ယခုအခါ သက္ကတဘာသာဖြင့် ထင်ရှားရှိနေကုန်၍ ရှေးရှေးက မာဂဓိဘာသာဖြင့်ရှိကုန် သည်ဟုဆိုရန် အကြောင်းယုတ္တိ မရှိတော့ချေ။

ပါဠိမာဂဓိဘာသာသည်ကား ကပ်ဦးကာလကပင် ရှိငြားသော်လည်း ထိုဘာသာသည် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၏ အရာဖြစ်၍ ထိုဉာဏ်ရှင်ဖြစ်တော်မူကုန်သော မြတ်စွာဘုရားတို့နှင့် သာဝကတို့ ထင်ရှားရှိသောကာလ၊ ထိုဘုရားရှင်တို့၏ သာသနာတည်ဆဲကာလ၌သာ ပြည့်စုံသောဘာသာအဖြစ်သို့ ရောက်လာသည်ဟု မှတ်ယူသင့်၏။ (အောက်၌ပြဆိုခဲ့သော မူလဋီကာ, အနုဋီကာတို့ကို သတိပြု)။ ထို့ကြောင့် ဤကမ္ဘာ၌ ပွင့်တော်မူကုန်သော ကကုသန္ဓ, ကောဏာဂမန, ကဿပ ဘုရားသုံးဆူတို့၏လက်ထက်တော်၌ မာဂဓိဘာသာသည် ပရိပုဏ္ဏဘာသာအဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ဖူး၏။ သို့သော်လည်း ထိုဘုရားရှင်တို့သည် သာသနာကို ထားတော် မမူခဲ့ကြ။ ထိုဘုရားရှင်တို့၏ မျက်မှောက်သာဝကများ ကွယ်လွန်ပြီးနောက် သာသနာလည်း ကွယ်ပျောက်လေတော့သည်ဖြစ်၍ သာသနာစောင့်ဖြစ်သော ပရိယတ္တိဓမ္မ ပါဠိဘာသာသည် မတည်ရှိ။ ၎င်းမရှိသောကြောင့် ဘာသာစောင့်ဖြစ် သော ဗျာကရဏ-စသော ပါဠိတို့သည်လည်း ဖြစ်ပေါ်ခွင့် မရှိကုန်။ ငါတို့ မြတ်စွာ ဘုရားသည်ကား သာသနာကို ထားတော်မူခဲ့၏။ သာသနာရှိသောကြောင့် ထိုကိုစောင့်သော ပရိယတ္တိဓမ္မဟူသော ပါဠိဘာသာသည် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ထွန်းကား ပေါ်ပေါက်လာပြန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုပါဠိဘာသာစောင့်ဖြစ်သော သဒ္ဒါကျမ်းစသည် တို့သည် ဖြစ်ပေါ်ခွင့်ရှိလာကုန်၏။

ထိုစကားကို ထင်ရှားစေဦးအံ့- ပရိယတ္တိ , ပဋိပတ္တိ, ပဋိဝေဓ-ဟူသော သုံးရပ်သောသာသနာတို့တွင် ပရိယတ္တိသာသနာသည် အရင်းမူလဖြစ်၏။ ပရိယတ္တိ တည်ရှိလျှင် ကြွင်းသာသနာနှစ်ရပ်တို့သည်လည်း တည်ရှိနိုင်ကုန်၏။ ထို ပရိယတ္တိ သာသနာတည်ကြောင်းကား မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော အက္ခရာပုဒ်, ဝါကျတို့ဖြင့် ပရိယတ္တိကို ကောင်းစွာသင်ခြင်းတည်း။ အဝိပရိတဖြစ်သော အက္ခရာ, ပုဒ်,

ဝါကျတို့ကိုသိသော အက္ခရာကောသလ္လဉာဏ်ဖြစ်ကြောင်းကား ဗျာကရုဏ်း ကျမ်းတည်း-

“ယော နိရုတ္တိံ န သိက္ခေယျ။ သိက္ခန္တော ပိဋကတ္တယံ။
ပဒေ ပဒေ ဝိကခေယျ။ ဝနေ အန္တဂဇော ယထာ”။

ဟူသော ပဉ္စိကာဋီကာလာ သာဓကဂါထာနှင့်အညီ ဗျာကရုဏ်းမတတ်က ပိဋကတ်သုံးပုံကို နှုတ်ငုံဆောင်သော်လည်း တောတောင်ချောက်ကမ်း၌ ဆင် ကာဏ်းအသွင် ပုဒ်ပါဠိတိုင်းမှာပင် အမှန်မသိ ယုံမှားရှိလျက် ပုဒ်ပါဠိပျက်တို့ဖြင့်သာ မကောင်းသဖြင့် သင်အံဆောင်ရွက်ရာ၏။

“ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု။ ဒုဂ္ဂဟိတံ သုတ္တန္တံ ပရိယာပုဏန္တိ-
ဒုန္တိက္ခိတ္တေဟိ ပဒဗျဉ္ဇနေဟိ။ ဒုန္တိက္ခိတ္တဿ ဘိက္ခဝေ ပဒဗျဉ္ဇနဿ
အတ္ထောပိ ဒုန္တယော ဟောတိ။ အယံ ဘိက္ခဝေ ပဌမော
ဓမ္မော သဒ္ဓမ္မဿ သုဓမ္မာသာယ အန္တရဓာနာယ သံဝတ္တတိ။

ဟူသော (ပဉ္စဂုံတ္တရ) ပါဠိတော်နှင့်အညီ အက္ခရာပဒ ချွတ်ယွင်းကလည်း အနက် မမှန် အကျင့်ဖောက်ပြန်၍ ပဋိဝေဓဉာဏ်ကို မရနိုင်သောကြောင့် အက္ခရာ၊ ပုဒ်၊ ဗျည်း၊ ပျက်စီးချွတ်ယွင်း မကောင်းသဖြင့် သင်အံရွတ်ဘတ်ခြင်းသည် သာသနာ တော်ကွယ်ကြောင်း ဖြစ်ချေ၏။

ထို့ကြောင့် ပါဠိဘာသာဟူသော ပရိယတ္တိဓမ္မ၏ စီရင်တော်မူဘာဝကို အလိုရှိတော်မူသော တေဒဂ်ရ မဟာကစ္စာယနမထေရ်မြတ်သည် တိပိဋက ပရိယတ္တိ၏ သဒ္ဓသိဒ္ဓိကို ပြတတ်သောကြောင့် “နိရုတ္တိပိဋက”မည်သော မဟာ နိရုတ္တိကျမ်းကို ရှေးဦးစထွင် စီရင်တော်မူအပ်သတည်း။ ထို့နောက် အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ မထေရ်မြတ်နှင့် သမာနကာလ၌သော်လည်းကောင်း၊ အနည်းငယ်နောက်ကျသော ကာလ၌သော်လည်းကောင်း စောဠတိုင်း (မဒရပ်ပြည်တောင်ပိုင်း)သား၊ သို့မဟုတ် သီဟိုဠ်ကျွန်းသား ဖြစ်ဟန်တူသော ကစ္စာယနမထေရ်သည် နိရုတ္တိပိဋက မာဂဓ သဒ္ဓါကျမ်းနှင့် ပါဏိနိ၊ ကတန္ဓိသက္ကတသဒ္ဓါကျမ်းတို့ကိုမှီ၍ ယခုအခါ လွန်စွာ ထင်ရှားသော ကစ္စာယနဗျာကရုဏ်းကျမ်းကို စီရင်တော်မူအပ်သတည်း။

ဝိမလဗုဒ္ဓိမထေရ်မြတ် စီရင်တော်မူအပ်သော နှာသကျမ်းအစဉ်- “ကစွာယနဉ္စ မုနိဝဏ္ဏိတဗုဒ္ဓိ” စသော စကားတို့ဖြင့် တေဒဂ်ရ ကစွာယနမထေရ်ဟု ဆိုခြင်းသည် ကျမ်းကို အလေးပြုသင်ကြားစေခြင်းစသော အကျိုးငှာဆိုသည် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုစကားမှန်၏-အဇာ တသတ်မင်း၏ မြေးမြစ်အနွယ်အဆက်များ ဖြစ်ကြသော နန္ဒမင်းတို့၏လက်ထက်၌ စီရင်အပ်သော ပါဏိနိသက္ကတသဒ္ဒါကျမ်းလာ- “ကာလဒ္ဒါန မစ္ဆန္တသံယောဂေ” “ကမ္မပ္ပဝစနိယယုတ္တေ” “ယေနဂံဝိကာရော” “အပါဒါနေပဉ္စမိ” စသော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါဏိနိကျမ်း၏ နောက်ကာလ၌ စီရင်အပ်သော ကလာပ်ကျမ်းလာ-ယသ္မာ ဒပေတိ ဘယမာ ဒတ္တေ ဝါ တဒပါဒါနံ” “ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ” “ယေန ဝါ ကရိယတေ တံ ကရဏံ” “ယော ကရောတိ သ ကတ္တာ” နာမာနံ သမာသော ယုတ္တတ္ထော” “ဝါဏ ပစ္စေ”-စသော သုတ်တို့ သည်လည်းကောင်း ဘာသာပရိဝတ္တနုမ္ပသာ ထူး၍ အချင်းခပ်သိမ်းတူညီကုန်လျက် ကစွည်းကျမ်း၌ ထင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ကစွည်း ကျမ်းသည် ထိုပါဏိနိ၊ ကလာပ်ကျမ်းတို့၏ နောက်ကာလ၌ဖြစ်၍ တေဒဂ်ရ ကစွာယနမဟာထေရ်မြတ် စီရင်အပ်သောကျမ်းမဟုတ်ဟု ယုံကြည်အပ်၏။ ထို့ကြောင့် မောဂ္ဂလ္လာန် မထေရ်မြတ်သည် အချို့သောကစွည်းသုတ်တို့ကို ပယ်ဖျက်အပ်သတည်း။ ကစွာယနအပဒါနဋ္ဌကထာ၌ ကစွာယနသဒ္ဒါကျမ်းကို တေဒဂ်ရ မဟာကစွာယန မထေရ်မြတ် ဟောအပ်သည်ဟု ဆို၏။ ထိုကျမ်းသည် ပါဠိသံဝဏ္ဏနာဖြစ်၍ အဋ္ဌကထာအမည်ရသော်လည်း ပညာရှိတို့ ပမာဏပြုလောက်သောကျမ်း မဟုတ် သည်၏အဖြစ်ကို ထိုကျမ်း၏အဆိုအမိန့်ဖြင့် သိအပ်၏။ အပဒါနိနိသျှပြု အုဋ္ဌကျောင်း ဆရာတော်လည်း ထိုကျမ်းကို ပမာဏမပြု။

“ဣန္ဒြိ စာန္ဒြိ ကာသကသိဏံ၊ ကောမာရံ သာကဋ္ဌာယနံ။
 သာရသွတံ စာပိသလံ၊ သာကလံ ပါဏိနိယကံ”။

-ဟူသည်နှင့်အညီ ဣန္ဒြိ၊ စာန္ဒြိ၊ ကာသကသိဏ၊ ကောမာရ (ကလာပ)، သာကဋ္ဌာ ယန၊ သာရသွတ၊ အာပိသလ၊ သာကလ၊ ပါဏိနိ-ဟူသော

(၉)ပါးသော ပေါရာဏဗျာကရုဏ်းတို့တွင် သာကဋ္ဌာယန၊ ပါဏိနိ၊ သာရသွတ၊ ကောမာရ (ကာတန္ဒြ)ဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့သည် ယခုအခါ ပုံနှိပ်ပြီးဖြစ်၍ ထင်ရှား ကုန်၏။ ဣန္ဒြဗျာကရုဏ်းကျမ်းသည် ယခုအခါ ပျောက်ကွယ်ခြင်းသို့ရောက်သော် လည်း အလွန်ရှေးကျသောသဒ္ဒါကျမ်းဖြစ်၍ ဝေဒကျမ်းတို့၌ပင် ၎င်း၏အမည်သည် ထင်၏။ အာပိသလ၊ သာကလ-အမည်တို့သည်လည်း ပါဏိနိကျမ်း၌ထင် ကုန်၍ ၎င်းတို့သည် ပါဏိနိ၏ရှေးကာလ၌ဖြစ်သော သဒ္ဒါကျမ်းတို့တည်း။ စာန္ဒြ ဗျာကရုဏ်း ကျမ်းသည် ယခုအခါ သုတ္တပါဌ၊ ဓာတုပါဌမျှလောက်သာ ထင်ရှား သော်လည်း ရှေးကာလ၌ သီဟိုဠ်ကျွန်းသားမထေရ်များ လေ့လာသင်ကြားသော ဗျာကရုဏ်း ကျမ်းပေတည်း။ ထို့ကြောင့် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ “ရတနမတိပါဒ” မထေရ်သည် ‘စာန္ဒြပဋိကာ’ကို၊ သာရိပုတြာမထေရ်သည် “စာန္ဒြပဋိကာလင်္ကာရ” မည်သော ၎င်းဋီကာကို သက္ကတဘာသာဖြင့် စီရင်အပ်ဖူးလေသည်။ ဤကျမ်းဆရာ မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်မြတ်သည် စာန္ဒြဗျာကရုဏ်းကျမ်းမှ မာဂဓိဘာသာနှင့်လျော်သော များစွာသော သုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ပဋိကာတို့ကိုယူ၍ ဤကျမ်း၌ လျော်ရာလျော်ရာ ထည့်သွင်းပြီးလျှင် သုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ပဋိကာတို့ကို စီရင်တော်မူအပ်သည်။ အရှင်သံဃ ရက္ခိတသည်လည်း မိမိ၏ဆရာ အရှင်သာရိပုတြာရေးသားအပ်သော ‘စာန္ဒြပဋိကာ’ ကိုမူ၍ “သာရတ္ထဝိလာသိနီ” မည်သော ပဋိကာဋီကာကိုလည်းကောင်း၊ မောဂ္ဂလ္လာန် ဗျာကရုဏဂတသဒ္ဒါတို့၏ ရုပ်ပြီးကိုစီရင်သော ‘သုသဒ္ဒသိဒ္ဓိ’ မည်သော ကျမ်းကို လည်းကောင်း၊ မောဂ္ဂလ္လာန်နာနုပသဒ္ဒဝိနိစ္ဆယတို့ကိုပြသော ‘သမ္ပန္နစိန္တန’ မည်သော သဒ္ဒါငယ်ကျမ်းကိုလည်းကောင်း စီရင်တော်မူအပ်သည်။

အချို့သူတို့သည် ဤကျမ်း၏ဏ္ဍာဒိကဏ္ဍကို အရှင်သံဃရက္ခိတ ရေးသည် ဟုမှတ်ထင်၍ ဏ္ဍာဒိကဏ္ဍ၏အဆုံး၌ ယံ ဝါ တံ ဝါ နိဂမဂါထာတို့ကို ထည့်သွင်းပြီး လျှင် သမ္ပန္နစိန္တာကျမ်း၏နိဂုံး၌လည်း “ယောဂနိစ္စံ မောဂ္ဂလာနံ ယံ ဂန္ထံ သဗ္ဗိဝဏ္ဏံ” ဟု ပြင်ဆင်ရေးသားကြကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် ဝုတ္တိမောဂ္ဂလ္လာန်ကို ကျနစွာ မလေ့လာဖူးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဤကျမ်းဆရာသည် ပါဏိနိ၊ စာန္ဒြကျမ်း တို့၌ကဲ့သို့ (၅) ခါဒိကဏ္ဍ၌ “ဏ္ဍာဒယော” ဟူသောသုတ်ကို တည်ထားခဲ့၍

ဣာဒိကဏ္ဍကို ရှေ့ခြောက်ကဏ္ဍတို့မှ သီးခြားထားခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
 အထင်မှား၍ ရေးသားကြကုန်သည်ဟု မှတ်အပ်၏။ ရှေ့ခြောက်ကဏ္ဍတို့နှင့်
 ဣာဒိကဏ္ဍသည် အချင်းချင်း ဆက်စပ်လျက်ရှိ၏။ ရှေ့ကဏ္ဍတို့၌ အချို့ရုပ်တို့ကို
 ဣာဒိသုတ်တို့ဖြင့် ဣာဒိကဏ္ဍ၌လည်း ရှေ့ကဏ္ဍ သုတ်တို့ဖြင့် မောဂ္ဂလ္လာန်
 ဆရာကိုယ်တိုင်ပင် စီရင်အပ်ကုန်၏။ သုတ္တကာရ (သဒ္ဓါ ကျမ်းပြု)ဆရာတို့သည်
 မိမိကျမ်းလာ ပြယုဂ်တို့ကို မိမိသုတ်တို့ဖြင့်မပြီးနိုင်၍ ဆရာတစ်ပါး၏သုတ်တို့ဖြင့်
 စီရင်ရိုးလည်း မဟုတ်ကုန်။

ဤမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်မြတ်သည် ဘယ်မင်းလက်ထက် ဘယ်အရပ်၌
 ဤကျမ်းကို စီရင်အပ်သနည်းဟူမူ-

ပရက္ကမဘုဇေ တသ္မိံ၊ သဒ္ဓါဗုဒ္ဓိဂုဏောဒိတေ။
 မနဝံသဒ္ဓဇာကာရေ၊ လင်္ကာဒိပံ ပသာသတိ။
 မောဂ္ဂလ္လာနေန ထေရေန၊ မိမတာ သုစိဝုတ္တိနာ။
 ရစိတံ ယံ သုဝိညေယျ၊ မသန္နိဒ္ဓမနာကုလံ။

ဟူ၍ ဤကျမ်း၏နိဂုံး၌ ဆိုသောကြောင့် သာသနာတော်နှစ် (၁၆၉၆)ခုနှစ်၌ သီဟိုဠ်
 ကျွန်းတွင် မင်းအဖြစ်သို့ရောက်၍ ကြာမြင့်စွာသောကာလက ကွဲပြားလာသော
 ဂိုဏ်းကြီးသုံးဂိုဏ်းကို ညီညွတ်အောင်စေ့စပ်၍ သာသနာတော်မြတ်ကိုပြုစုသော
 မဟာပရက္ကမဗာဟုမင်းလက်ထက်၌ ဤကျမ်းကို စီရင်အပ်သည်ဟု သိအပ်၏။
 အဘိဓာန်ကျမ်းသည်လည်း ထိုမင်းလက်ထက်၌ မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်မြတ် စီရင်
 အပ်သော ကျမ်းဖြစ်၍ ဤသဒ္ဓါ၊ အဘိဓာန် နှစ်ကျမ်းတို့သည် ဆရာတစ်ဦးတည်း
 စီရင်အပ်သော ကျမ်းတို့လော ဟူမူ။ အဘိဓာန်ကျမ်းကို ပုလိတ္တိမြို့ ဇေတဝန်
 ကျောင်းတိုက်၌သီတင်းသုံးနေသော အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ် စီရင်သည်။
 ထိုမထေရ်ကား သာရတ္ထဒီပနီဋီကာပြု အရှင်သာရိပုတြာနှင့် သမာနကာလိကဖြစ်၍
 စူဠမောဂ္ဂလ္လာန်ဖြစ်သည်။ ဗျာကရဏ်းကျမ်းပြု မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်ကား ထို
 မထေရ်၏ မျက်မှောက်တပည့်ကြီး အရှင်ပိယဒဿီစီရင်သော 'ပဒသာဓန
 မည်သော စူဠမောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်း နိဂုံး၌လာသော-

“သုဒ္ဓါသယေန ပရိသုဒ္ဓဂုဏောဒိတေန၊
သာရေန သာရယတိသဃ်နိသေဝိတေန။
ရမ္မေနရာဓနဂရေ ဝသတာမ္ပုဇေန၊
ဝိဒ္ဓါလိနံ နိဇဝိသုဒ္ဓကုလဒ္ဓဇေန”

စသော စကားကိုထောက်၍ အနုရာဓမြို့ ထူပါရာမကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသော ဂိုဏ်းကြီးသုံးဂိုဏ်းကို ညီညွတ်စေရာ၌ ပဓာနနာယကဖြစ်သော ဒိဗ္ဗုလာဂလ မဟာကဿပမထေရ်နှင့် သမာနကာလိကဖြစ်၍ ထိုနိကာယတ္တယ သာမဂ္ဂိကိစ္စ၌ ပါဝင်ဆောင်ရွက်တော်မူသော မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်တည်း။ ဂိုဏ်းကြီးသုံးဂိုဏ်းကို ညီညွတ်စေရာ၌ ထိုမထေရ် ပါဝင်သည်ကိုလည်း-

“အနုရာဓပုရေ ဉာဏ-ပါလထေရံ သသိဿကံ၊
ရဋ္ဌေ စ သဖရေ ဘိက္ခု။ ပုလတ္ထိပုရမာနာယံ။
သ မောဂ္ဂလ္လာနထေရဉ္စ၊ ထေရံ နာဂိန္ဒပလ္လိယံ၊
ယုဝရာဇဿ ရဋ္ဌသ္မိံ၊ အညေ သဗ္ဗေ စ ဘိက္ခုဝေါ-

ဟူသော မဟာဝံသဖြင့် သိအပ်၏။

ထိုမှတစ်ပါးလည်း ထိုဆရာနှစ်ပါးတို့၏ အဆိုအမိန့်စကား၌ ကွဲပြားသော အရာလည်း ရှိ၏။ ထိုစကားကို ထင်ရှားစေဦးအံ့-“ရတ္တိန္ဒိဝဒါရဂဝစတုရဿာ” (၃ • ၄၇)ဟူသောသုတ်၌ “စတသော အသိယော အဿ စတုရဿာ”ဟု အထောင့်ဟောသဒ္ဓါ ‘အသိ’ဟု လာ၏။ အဘိဓာန်၌- “ကောဏောသော ကောဋ္ဌိ နာရိယံ”ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “အသော ကောဏေ ဟယေပျထ”ဟူ၍လည်းကောင်း အထောင့်ဟောသဒ္ဓါ “အဿ”ဟု လာ၏။ ဤသို့လျှင် သီတင်းသုံးရာဌာန၊ အဆိုအမိန့်စကားတို့၏ ကွဲပြားခြင်းကြောင့် မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်၊ စူဠမောဂ္ဂလ္လာန်နှစ်ပါး ဖြစ်သင့်၏ဟု အချို့ဆရာတို့ ဆိုကုန်၏။

ရှေးအဖို့၌ အနုရာဓမြို့ ထူပါရာမကျောင်းတိုက်၌ နေစဉ်က သဒ္ဓါကျမ်းကို စီရင်သည်။ ထို့နောက် ပရက္ကမဗာဟုမင်းပင့်လျှောက်၍ ပုလတ္ထိမြို့ ဇေတဝန်ကျောင်းသို့ရောက်မှ အဘိဓာန်ကျမ်းကို စီရင်သည်။ တစ်ကျမ်းတည်း၌ပင်

ရှေ့နောက်အဆို ကွဲပြားသောအရာများ ရှိတတ်၍ နှစ်ကျမ်းအဆိုကွဲရုံမျှနှင့် ဆရာနှစ်ဦးဟု မဆိုထိုက်။ ထို့ကြောင့် ထိုနှစ်ကျမ်းတို့ကို စီရင်သည့်ဆရာသည် မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်တစ်ပါးတည်းပင်ဟု အချို့ဆရာတို့ ဆိုကုန်၏။ ကျမ်းဆရာ တစ်ပါးတည်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ပါးဖြစ်စေ ထိုနှစ်ကျမ်းတို့ကိုစီရင်သော မောဂ္ဂလ္လာန် မထေရ်မြတ်၏ ပိဋကတ်သုံးဖြာ သဒ္ဒါဗျာကရုဏ်းကျမ်းအလုံးတို့၌ နှစ်ပကျေပွန် ကောင်းမွန်တတ်မြောက်ကြောင်းသည်ကား ထိုကျမ်းတို့ကို လေ့လာသူတိုင်း ဝန်ခံ အပ်သောအရာ ဖြစ်ပေ၏။ မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်မြတ်သာ ပရသတ္တဟု ဆိုအပ်သော သဒ္ဒါ၊ အဘိဓာန်ကျမ်းဂန်အရပ်ရပ်တို့၌ တတ်မြောက်သည် မဟုတ်၊ ထိုမထေရ်နှင့် တူသောကာလ၊ နောက်ကာလတို့၌ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော အရှင်သာရိပုတြာ၊ အရှင်သံဃရက္ခိတ စသော မထေရ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ရှေးကာလ၌ဖြစ်တော်မူ ကြကုန်သော အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ၊ အရှင်အာနန္ဒာ၊ အရှင်ဓမ္မပါလ စသော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာဆရာကြီးတို့သည်လည်းကောင်း ပရသတ္တတို့၌လည်း လွန်စွာ တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်တော်မူကြကုန်၏။ ထိုအကြောင်းသည် ထိုဆရာမြတ်တို့၏ အဆိုအမိန့်ဖြင့် ထင်ရှားလှ၏။ (ဤနိဿယ၌လည်း ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ၌ ထည့်သွင်း ပြုလတ္တံ့)။ ထို့ကြောင့် ထိုအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာဆရာမြတ်တို့ ရေးသားအပ်သော စကားကို အကျယ်တဝင့်တင်ပြလို၊ သိလိုသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း သကသတ္တ၊ ပရသတ္တဟု ဆိုအပ်သော နိကာယ်ငါးဖြာ၊ သဒ္ဒါ၊ အဘိဓာန် ကျမ်းဂန်အရပ်ရပ်တို့၌ ထိုဆရာမြတ်တို့ကဲ့သို့ နှစ်ပကျေပွန်စွာ လေ့လာဆည်းပူး သင့်ကုန်၏။ ထိုစကား သည် အနိဿယကီ ဘူတဝါဒီဖြစ်သောပညာရှိတို့သည် ဝန်ခံအပ်သောအရာပေ တည်း။

ထို ရှေးရှေးကျမ်းဂန်တတ် ဆရာမြတ်တို့သည် သက္ကတကျမ်းတို့ကို ကမ်း တစ်ဖက်ရောက် တတ်မြောက်တော်မူကြစေကာမူ-

“တေန ခေါ ပန သမယနေ ယမေဠကေကုဋ္ဌာ နာမ ဒွေဘာတိကာ ဘိက္ခု။ ဟောန္တိ ဗြာဟ္မဏဇာတိကာ ကလျာဏဝါစာ ကလျာဏဝါက္ကရဏာ၊ တေ ယေန ဘဂဝါ။ တေနုပသင်္ကမိသု၊ ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသိဒိသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခု။ ဘဂဝန္တံ တေဒဝေါစုံ “တေရဟိ

ဘန္တေ ဘိက္ခု။ နာနာနာမာ နာနာဂေါတ္တာ နာနာဇ္ဈော နာနာကုလာ ပဗ္ဗဇိတာ၊
 တေ သကာယ နိရုတ္တိယာ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဒူသေန္တိ၊ ဟန္တု မယံ ဘန္တေ ဗုဒ္ဓဝစနံ
 ဆန္ဒသော အာရောပေမာတိ၊ ဝိဂရဟိ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ ကထံ ဟိ နာမ ။ ပေ ။
 ဘိက္ခု။ အာမန္တေသိ န ဘိက္ခဝေ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဆန္ဒသော အာရောပေတဗ္ဗံ၊ ယော
 အာရောပေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သကာယ နိရုတ္တိယာ
 ဗုဒ္ဓဝစနံ ပရိယာပုဏိတုန္တိ” ဟု (စူဠဝါ၊ ခုဒ္ဒကဝတ္ထု၊ ကုန္ဒက) ပါဠိရှိသောကြောင့်
 သက္ကတဘာသာကို မသင်အပ်၊ မသင်ထိုက်သည်မဟုတ်ပါလော ဟူငြားအံ့။
 သက္ကတဘာသာဖြင့်စီရင်အပ်သော သဒ္ဒါ၊ အဘိဓာန်-စသောကျမ်းတို့သည် ရသေ့
 ပညာရှိတို့ စီရင်အပ်သောကျမ်း၊ ရသေ့ပညာရှိတို့စကားသာ ဖြစ်ကုန်၏။ ဘုရား
 စကားတော် မဟုတ်ကုန်။ ပါဠိတော်၌ကား- “ဘုရားစကားတော်ကို သက္ကတ
 ဘာသာသို့ မတင်အပ်၊ ပါဠိမာဂဓိဘာသာဖြင့် ကွယ်ပျောက်စေရန် ရည်သန်၍
 ဝေဒိကသက္ကတဘာသာဖြင့် မရေးသားအပ်” ဟု တားမြစ် တော်မူ၏။ သက္ကတ
 ဘာသာကိုသင်ရုံမျှနှင့် ဗုဒ္ဓဝစနကို သက္ကတဘာသာသို့တင်သည် မမည်နိုင်။
 ထို့ကြောင့် ခုတ်ရာတစ်ပါး ရှုရာတစ်ခြားဖြစ်၍ ဤပါဠိတော်ဖြင့် သက္ကတဘာသာကို
 မသင်ထိုက်ဟု မစောဒနာသင့်။

စောဒနာလိုမှုကား “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဗုဒ္ဓဝစနံ သကာယ နိရုတ္တိယာ
 ပရိယာပုဏိတုံ” ဟူသော အနုညာတသိက္ခာပုဒ်တော်၌ “သကာယ နိရုတ္တိယာတိ
 ဇ္ဈေ သကာယ နိရုတ္တိ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဝုတ္တပ္ပကာရော မာဂဓိကော
 ဝေါဟာရော” ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည့်အလိုက် တိုက်ရိုက်ယူလျှင် “ဘုရားစကား
 တော်ကို ပါဠိမာဂဓိဘာသာဖြင့် သင်ရမည်” ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ပေါ်၍ “ဗုဒ္ဓဝစနကို
 မြန်မာဘာသာဖြင့် သင်ကြားခြင်း၊ မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုခြင်းသည် အပ်ပါမည်လော”
 ဟု စောဒနာသင့်ရာ၏။ ဤစောဒနာသည်ကား အခွင့်ရှိ၍စောဒနာသောကြောင့်
 ယခင်စောဒနာကဲ့သို့ ပညာရှိတို့ ရယ်ဖွယ်မဖြစ်ပေ။ ပါဠိတော်၌ အဋ္ဌကထာ
 အလိုကျ ပိဏ္ဍတ္တကား “အရွတ်အဘတ်ကောင်း၊ အသံကောင်းဖြစ်ကြသော ပုဏ္ဏား
 လူမျိုး ရဟန်းနှစ်ပါးတို့သည် ဘုရားစကားတော်ကို ဇာတ်ညွှန်းသူများ သင်ယူကြသည်

ကိုမြင်ကုန်၍ “မာဂဓိဘာသာကား အရွတ်အဘတ်မခက် အနက်အဓိပ္ပါယ် သိလွယ်၍ လူတိုင်းသင်ယူနိုင်သည်။ ဥဒတ္တသံ၊ အနုဒတ္တသံ၊ သွရိတသံ၊ ဇိဝှာမူလီယသံ၊ ဥပမာနီယသံစသောအသံတို့ဖြင့် အရွတ်အဘတ်ခဲခက် အနက်အဓိပ္ပါယ် မသိလွယ်သော ဝေဒိကသက္ကတဘာသာသို့ ဗုဒ္ဓဝစနကို ပြန်ဆိုတင်ထားရပါမူကား “ဝေဒ” ကျမ်းတို့ကိုကဲ့သို့ ဗြာဟ္မဏလူမျိုးတို့သာ သင်နိုင်၍ ဇာတ်ညွှန်သို့ မသင်နိုင်လေရာ၊ ယခုမှာကား ဗုဒ္ဓဝစနသည် ဇာတ်ညွှန်သို့ပင် သင်နိုင်၍ ထိုသူတို့လက်သို့ရောက်နေသဖြင့် ပျက်စီးသည်” ဟု ဗြာဟ္မဏလူမျိုးတို့၏ စိတ်ရင်းအတိုင်း ဇာတ်ညွှန်သို့ မသင်စေနိုင်ရန်ရည်သန်၍ ဗုဒ္ဓဝစနကို ဝေဒိကသက္ကတ ဘာသာပြန်ဆိုရေးသားရန် လျှောက်ထားရာ “ငါဘုရားဒေသနာသည် အမျိုးလေးပါးတို့ သိကြစေရန် ဟောအပ်သော ဓမ္မဖြစ်၏။ ဗြာဟ္မဏဓမ္မကဲ့သို့ လျှို့ဝှက်ဖုံးလွှမ်းအပ်သော တရားမဟုတ်” ဟု သက္ကတဘာသာသို့တင်ခြင်းကို ကဲ့ရဲ့တော်မူ၍ “ဗုဒ္ဓဝစနကို ဝေဒိကသက္ကတဘာသာသို့ မတင်အပ်” ဟု ပယ်မြစ်တော်မူပြီးလျှင် “ဗုဒ္ဓဝစန” ကို “သကနိရုတ္တိ” ဟူသော “မိမိတို့ဥစ္စာမာဂဓိဘာသာဖြင့် သင်ကြားစေ” ဟု ခွင့်ပြုတော်မူသည်” ဟုလို့။

ဤ၌ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၏အရာဖြစ်သော သဘာဝနိရုတ္တိ ပါဠိမာဂဓိဘာသာသည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဘာသာဖြစ်၍ သာသနိကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သကနိရုတ္တိ (မိမိဘာသာ) မည်၏ဟု နှလုံးသွင်း၍- “သကာ နိရုတ္တိ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဝုတ္တပ္ပကာရော ဝေါဟာရော” ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ “မာဂဓိဘာသာ” ဟု အဋ္ဌကထာရှင်ဆိုသော်လည်း မာဂဓိဘာသာမှ တစ်ပါးသောဘာသာဖြင့် မသင်ကြားအပ်ဟု “န အညာယ နိရုတ္တိယာ ပရိယာ ပုဏိတုံ” ဟူသော ပဋိက္ခိတ္တသိက္ခာပုဒ် မရှိသောကြောင့် ဗြာဟ္မဏလူမျိုး ရဟန်းတို့ကဲ့သို့ သဘာဝနိရုတ္တိ ပါဠိမာဂဓိဘာသာ ကွယ်ပျောက်စေလိုသော စိတ်ထားမရှိမူ၍ မိမိတို့လူမျိုးတို့ သိလွယ်စေခြင်းငှာ မြန်မာဘာသာစသော မိမိတို့ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုရေးသား သင်ကြားသော်လည်း အပြစ်မရှိ။ ဝတ္ထုလာ ရဟန်းတို့ကဲ့သို့ စိတ်ထားရှိမူ “မြန်မာဘာသာသို့ တင်ခြင်းသည်လည်း ဘုရားအလိုတော်မကျ အကပ္ပိယာနုလောမ ဖြစ်၏” ဟု မှတ်အပ်၏။

ဤကား “သကနိရုတ္တိ” ဟူသည် တန္တိအာရောပိတ မာဂဓိဘာသာဟု ဖွင့်ဆိုသော အဋ္ဌကထာအလိုတော်ကျတွင် ဖွင့်ပြအပ်သောပါဠိတော်၏ အဓိပ္ပါယ်တည်း။

တစ်နည်းကား-“သကာယ နိရုတ္တိယာ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဒုသေန္တိ” ဟူသော ပါဠိ၌ “သကာယ၊ မိမိ မိမိတို့ဥစ္စာဖြစ်သော။ နိရုတ္တိယာ၊ ဘာသာစကားဖြင့်။ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ ဘုရားစကားတော်ကို။ ဒုသေန္တိ၊ ဖျက်ဆီးကြကုန်၏” ဟု အနက်ပေး။ သကာယ-၌ ဝိစ္စာလောပ။ “သကာယ သကာယ” ဟု ဆိုလိုသည်။ လူမျိုးဇာတ်အားဖြင့် ခြားနား။ ဒေသဘာသာရွတ်ပုံ၊ ဘတ်ပုံ၊ သံနေ၊ သံထားကွဲပြားကုန်သော ရဟန်းတို့သည် မိမိတို့ထုံးစံ အသံဒေသ ဘာသာရောစပ်၍ ရွတ်ဘတ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသဘာသာ ပြန်ဆိုသင်ကြားခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓဝစနံကို ဖျက်ဆီးကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသူတို့ ရွတ်ဘတ်နိုင်ခဲ့၊ သိနိုင်ခဲ့သော ဝေဒိကသက္ကတဘာသာသို့ တင်ပါကုန်အံ့ဟု ဆိုလိုသည်။ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သကာယ နိရုတ္တိယာ ဗုဒ္ဓဝစနံ ပရိယာပုဏိတုံ ” ဟူရာ၌လည်း “သကာယ၊ မိမိ မိမိတို့ဥစ္စာဖြစ်သော။ နိရုတ္တိယာ၊ ဘာသာစကားဖြင့်။ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ ငါဘုရားစကားတော် ပါဠိမာဂဓိဘာသာကို။ ပရိယာပုဏိတုံ၊ သင်ယူစိမ့်သောငှာ။ အနုဇာနာမိ၊ ခွင့်ပြုတော်မူ၏” ဟု အနက်ပေး။ ပုဏ္ဏားရဟန်းတို့၏ လျှောက်ထားသောစကားကို တားမြစ်တော်မူ၍ ရှေးအဖို့၌ ရဟန်းတို့ သင်ရိုးသင်စဉ်အတိုင်း မိမိ မိမိတို့ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုသင်ကြားရန် ခွင့်ပြုတော်မူသည်။ ဤသို့ယူလျှင် ပါဠိ၌ အဓိပ္ပါယ်သွား၊ ယခုကာလသင်ကြားပုံ၊ အလုံးစုံတို့သည် နှီးနှောရောစပ် ဖြောင့်မတ်လေတော့၏။ (နော တက္ကော)။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း-

“အပိ န ခေါ ဘိက္ခဝေ လောကာယတေ သာရဒဿီ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရုဠိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇေယျာတိ၊ နော ဟေတံ ဘန္တေ၊ ဣမသ္မိံ ဝါ ပန ဓမ္မဝိနယေ သာရဒဿာဝိ လောကာယတံ ပရိယာပုဏေယျာတိ၊ နော ဟေတံ ဘန္တေ။ န ဘိက္ခဝေ လောကာယတံ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗံ၊ ယော ပရိယာပုဏေယျ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ” ဟု

၎င်း စူဠဝါပါဠိရှိသောကြောင့် သက္ကတဘာသာ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစသော

အညဝါဒီတို့၏ဘာသာသည် လောကာယတဖြစ်၍ ရဟန်းများ မသင်ကောင်းဟု အချို့ဆရာတို့ ပြောဆိုကြကုန်၏။ ထိုဆရာတို့သည် လောကာယတဟူသည် မည်သို့အယူရှိသော မည်သည့်ဆရာစီရင်အပ်သည့်ကျမ်းစာဟု သိကြဟန် မတူလေ။ ထို့ကြောင့် လောကာယတကျမ်းပြု စာရဗာက ဆရာ၏ အယူဝါဒတစ်စိတ် တဒေသကိုထုတ်ပြ၍ အဋ္ဌကထာဋီကာတို့တွင် ပုံနှင့် နှီးနှောပြဆိုဦးအံ့။

- (၁) ယာဝဇီဝံ သုခံ ဇီဝေ၊ နတ္ထ မစ္စုအဂေါစရော၊
ဘသ္မိဘူတဿ ဒေဟဿ၊ ပုနရာဂမနံ ကုတော?။
- (၂) န သဂ္ဂေါ နာပဝဂ္ဂေါ ဝါ၊ နေဝတ္တာ ပါရလောကီကော။
နေဝ ဝဏ္ဏဿမာဒီနံ၊ ကြိယာ စ ဖလဒါယိကာ။
- (၃) အဂ္ဂိဟုတ္တံ ဘယော ဝေဒါ၊ တိဒဏ္ဍံ ဘသ္မဂုဏ္ဏနံ။
ဗုဒ္ဓိပေါရိသဟီနာနံ၊ ဇီဝိကာ ဓာတုနိမ္မိတာ။
- (၄) ယာဝ ဇီဝေ သုခံ ဇီဝေ၊ ဣဏံ ကတွာ ဃတံ ပိဝေ၊
ဘသ္မိဘူတဿ ဒေဟဿ။ ပုနရာဂမနံ ကုတော။
- (၅) ယဒိ ဂစ္ဆေ ပရံ လောကံ၊ ဒေဟာ ဒေသော ဝိနိဂ္ဂတော။
ကသ္မာ ပုနော န စာယာတိ?၊ ဗန္ဓုသေဗ္ဗဟသမာကုလော။

ယာဝဇီဝံ၊ အသက်ရှည်သမျှ။ သုခံ၊ ချမ်းသာစွာ။ ဇီဝေ၊ အသက်ရှင်ရာ၏။ မစ္စုအဂေါစရော၊ သေခြင်း၏ကျက်စားရာမဟုတ်သော အရပ်သည်။ ဝါ- သေခြင်းမှ လွတ်မြောက်သူမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဘသ္မိဘူတဿ၊ ပြာဖြစ်ပြီးသော။ ဒေဟဿ၊ ကိုယ်၏။ ပုန၊ တဖန်။ အာဂမနံ၊ ပြန်လာခြင်းသည်။ ကုတော၊ ဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။ သဂ္ဂေါ၊ နတ်ပြည်သည်။ နာ၊ မရှိ။ အပဝဂ္ဂေါ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း။ န၊ မရှိ။ ပါရလောကီကော၊ တမလွန်ဘဝ၌ဖြစ်သော။ အတ္တာ၊ အသက်ဇီဝဟူသော အတ္တသည်။ န၊ မရှိ။ ဝဏ္ဏဿမာဒီနံ၊ အမျိုးလေးပါး၊ ဘိက္ခုစသော အဿမလေးပါးတို့၏။ ဖလဒါယိကာ၊ အကျိုးကိုပေးတတ်သော ။ ကြိယာ စ၊ အမှုသည်လည်း။ နေဝ၊ မရှိ။ ။ အဂ္ဂိဟုတ္တံ၊ မီးပူဇော်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။

တယော ဝေဒါ၊ ဝေဒသုံးပုံတို့သည်လည်းကောင်း။ တိဒဏ္ဍံ၊ အခွသုံးခုပါသော
 တောင်ငှေးသည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ စလွယ်ကျိုး သုံးသွယ်သည်လည်းကောင်း။
 ဘသ္မဂုဏ္ဏနံ၊ နဖူး၌ ပြာလူးခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဗုဒ္ဓိပေါရိသဟီနာနံ၊
 ဉာဏ်ပညာနှင့် လူစွမ်းမရှိသူတို့၊ ဓာတုနိဗ္ဗိတာ၊ သူတို့ဗြဟ္မာသည် ဖန်ဆင်းအပ်သော။
 ဇီဝိကာ၊ အသက်မွေးမှုတည်း။ ။ ယာဝ၊ လောက်။ ဇီဝေ၊ ဇာ။ တာဝ၊ လောက်။
 သုခံ၊ စွာ။ ဇီဝေ၊ အသက်ရှင်ရာဇာ။ ဣဏံ ကတွာ၊ ကြွေးယူ၍။ ယတံ၊ ထောပတ်
 ကို။ ပိဝေ၊ သောက်ရာဇာ။ ဘသ္မိဘူတဿ၊ သော။ ဒေဟဿ၊ ဇာ။ ပုန၊ ဖန်။
 အာဂမနံ၊ သည်။ ကုတော၊ နည်း။ ဒေသော၊ ဤအသက်ဇီဝ ဟူသောအတ္တသည်၊
 ဒေဟဿ၊ ကိုယ်မှ။ ဝိနိဂ္ဂတော၊ ထွက်သွားလျက်။ ပရံ လောကံ၊ တမလွန်လောက
 သို့။ ယဒိ ဂစ္ဆေ၊ အကယ်၍ သွားနိုင်ညားအံ့။ ဗန္ဓုသေဗ္ဗဟသမာကုလော၊
 ဆွေမျိုးသားချင်းတို့၌ ချင်ခင်ခြင်းထန်ပြင်းသည်ဖြစ်၍။ ပုနော၊ တဖန်၊ ကသ္မာ၊
 အဘယ်ကြောင့်။ န စ အာယာတိ၊ မလာသတဲ့နည်း။ (ထွက်သွားနိုင်လျှင် ပြန်လာ
 နိုင်ရမည် ဟူလို)။ ဤကား စာရဗာကဆရာစီရင်အပ်သော လောကာယတကျမ်းမှ
 ထုတ်နုတ်၍ ပြအပ်သော စကားအမြောက်တည်း။

ဤစာရဗာကဆရာကား နိတိကျမ်းကို ရှေးဦးစွာ စီရင်သော ဗြဟ္မပုတိ
 (ဗြဟ္မပုတိ)ဆရာ၏ အယူဝါဒသို့လိုက်၍ “လောကာယတ”ကျမ်းကို စီရင်သည်။
 ထိုဗြဟ္မသတိဆရာကား တမလွန်လောက၊ ကမ္မ၊ ကမ္မဖလတို့ကို မယုံကြည်၊
 ပစ္စက္ခကြီးပွားလမ်းကိုသာ ပြဆိုဆုံးမသည်။ မိမိကြီးပွားလမ်းရှိလျှင် အမိအဖကိုပင်
 သတ်ထိုက်သည်ဟု ထိုဆရာ ယူသည်။ ထိုအယူဝါဒသည် ပညာသနိပါတ် မဟာ
 ဗောဓိဇာတ်၌လည်း-

“အာဟုခတ္တဝဒါ လောကေ၊ ဗာလာ ပဏ္ဍိတမာနိနော။
 မာတရံ ပိတရံ ဟညေ၊ အထော ဇေဋ္ဌမိ ဘာတရံ။
 ဟနေယျ ပုတ္တဒါရေ စ၊ အတ္ထော စေ တာဒိသော သိယာ။
 ယဿ ရုက္ခဿ ဆာယာယ၊ နိသီဒေယျ သယေယျ ဝါ။

န တဿ သာခံ ဘဉ္ဇေယျ၊ မိတ္တဒုဗ္ဗော ဟိ ပါပကော။

အတ္ထေ အတ္ထေ သမုပ္ပန္နော၊ သမူလမပိ အဗျဟော။

ဟု လာ၏။ ဤပါဠိ၌လာသော ခတ္တဝိဇ္ဇာ-ဟူသည် ဗြဟ္မပုတိ၊ သုကြာဆရာတို့ စီရင်အပ်သော နိတိကျမ်းအတတ်တည်း။ ဤသို့လျှင် “လောကာယတ” ကျမ်းသည် ပရလောက၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကို တားမြစ်သောကျမ်းဖြစ်၍ သမာနဝါဒီ (ကမ္မဝါဒီ)တို့၏ စိတ်နှလုံးကို တုန်လှုပ်စေတတ်သောကြောင့် အဗ္ဗဋ္ဌသုတ် အဋ္ဌကထာ-စသော ထိုထို သုတ္တန်အဋ္ဌကထာတို့၌ “လောကာယတံ ဝုစ္စတိ ဝိတဏှဝါဒသတ္တံ”ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ထိုထို သုတ္တန်ဋီကာတို့၌ “အာယတိံ ဟိတံ တေန လောကော န ယတကိ န ဤဟတိတိ လောကာယတံ၊ ပရလောက နိဗ္ဗာနာနံ ပဋိသေခကံ ဝိတဏှသတ္တံ”ဟူ၍လည်းကောင်း ဖွင့်ဆိုတော်မူကုန်၏။ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌လည်း-

“လောကာယတံ နာမ သဗ္ဗံ ဥစ္ဆိဋ္ဌံ (ဝံ)၊ သဗ္ဗံ အနုစ္ဆိဋ္ဌံ သေတော ကာကော၊ ကာဠော ပကော ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ ကာရဏေနာတိ ဝေမာဒိ နိရတ္ထကာကာရဏပဋိသံယုတ္တံ တိတ္ထိယသတ္တံ”ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ဤအဋ္ဌကထာ၌ “ဥစ္ဆိဋ္ဌံ”ဟု ပါဠိရှိမူ (ဥစ္ဆိဋ္ဌဘတ္တ-စားကြွင်းထမင်း၊ စွန့်ပစ်အပ်သော ထမင်း ဟူသကဲ့သို့)။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အလောကိတ (မျက်မြင်မဟုတ်သော ပရလောက၊ နိဗ္ဗာန်)အရာကို။ ဥစ္ဆိဋ္ဌံ၊ မယုံကြည်အပ်၊ စွန့်ပစ်အပ်၏။ သဗ္ဗံ= အလုံးစုံသော လောကိတ(မျက်မြင်လက်တွေ့)အရာကို။ အနုစ္ဆိဋ္ဌံ၊ မစွန့်ပစ်အပ်၊ ယုံကြည်အပ်၏။ဟု အနက်ပေး။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော လောကာယတကျမ်း စကား၊ သုတ္တန်ဋီကာတို့နှင့် အညီတည်း။ ။ ဥစ္ဆိဋ္ဌံ အနုစ္ဆိဋ္ဌံ-ဟု ပါဠိရှိမူ၊ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသည်။ ဥစ္ဆိဋ္ဌံ၊ ပြတ်၏။(ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ)၊ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသည်။ အနုစ္ဆိဋ္ဌံ၊ မပြတ် (သဿတဒိဋ္ဌိ)။ ဤကားဆိုလတ္တံ့သော သံယုတ်ပါဠိ၊ ၎င်းအဋ္ဌကထာတို့နှင့်အညီတည်း။

“အထ ခေါ လောကာယတိကော ဗြဟ္မာဏော ယေန ဘဂဝါ။ ပေ။ ကေမန္တံ နိသိန္နော ခေါ လောကာယတိကော ဗြဟ္မာဏော ဘဂဝန္တံ တေဒဝေါစ၊ ကိ နုခေါ ဘောဂေါတမ သဗ္ဗမတ္တိတိ၊ သဗ္ဗမတ္တိတိ ဗြဟ္မာဏ၊ ဇေဋ္ဌမေတံ

လောကာယတံ ကိံ ပန ဘောဂေါတမ သဗ္ဗံ နတ္ထိတိ?၊ သဗ္ဗံ နတ္ထိတိ ခေါ ဗြာဟ္မဏ ဒုတိယမေတံ လောကာယတံ။ ကိံ န ခေါ ဘော ဂေါတမ သဗ္ဗမေကတ္တံန္တိ?၊ သဗ္ဗမေကတ္တံန္တိ ခေါ ဗြာဟ္မဏ တတိယ မေတံ လောကာယတံ။ ကိံ ပန ဘော ဂေါတမ သဗ္ဗံ ပုထုတ္တံန္တိ?၊ သဗ္ဗံ ပုထုတ္တံန္တိ ခေါ ဗြာဟ္မဏ စတုတ္ထမေတံ လောကာယတံ။ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ပဉ္စမ၊ ဂဟပတိဝဂ်။

“လောကာယတိကောတိ ဝိတဏှသတ္ထေ လောကာယတေ ကတပရိ စယော။ ဇေဋ္ဌမေတံ လောကာယတန္တိ ပဌမံ လောကာယတံ။ လောကာယတန္တိ လောကဿေဝ အာယတနံ ဗာလပုထုဇ္ဇနလောကဿ အာယတနံ။ မဟန္တံ ဂမ္ဘီရန္တိ ဥပဓာရိတဗ္ဗပရိတ္တံ ဘာဝံ ဒိဋ္ဌိဂတံ။ ဧကတ္တန္တိ ဧကသဘာဝံ နိစ္စသဘာဝ မေဝါတိ ပုစ္ဆတိ။ ပုထုတ္တံန္တိ ပုရိမသဘာဝေန နာနာသဘာဝံ၊ ဒေဝမနုဿာဒိ ဘာဝေန ပဌမံ ဟုတွာ ပစ္ဆာ န ဟောတိတိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ သန္ဓာယ ပုစ္ဆတိ။ ဝေမေဝတ္ထ သဗ္ဗမတ္ထိ သဗ္ဗမေကတ္တံ”န္တိ ဣမာ ဒေဝိ သဿတဒိဋ္ဌိယော၊ “သဗ္ဗံ နတ္ထိ သဗ္ဗံ ပုထုတ္တံ”န္တိ ဣမာ ဒေဝ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ”။ ၎င်းအဋ္ဌကထာ။

ဤပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့၌ သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ နှစ်ပါးသည် ‘လောကဿ အာယတနံ လောကာယတံ’ ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ၊ ဗာလ ပုထုဇ္ဇန်တို့သည် နက်နဲသောအရာဟု ကြံစည်အားထုတ်အပ်သောအယူဖြစ်၍ ‘လောကာယတံ’ မည်၏ ဟူလို။

“သေတော ကာကော၊ ကာဠော ဗကော ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ ကာရ ဣနာ” ဟူသော စကားသည်ကား နိန္ဒာမှခအားဖြင့် ပုံစံပြစကားသာတည်း။ လောကာယတကျမ်း၌ ဤစကားမျိုးပါရှိ၍ ဆိုသည်မဟုတ်။ သမာနဝါဒီ (ကမ္မဝါဒီ) က အဖြူဟုဆိုလျှင် အမဲ၊ အမဲဟုဆိုလျှင် အဖြူဟု ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ဆိုသောကျမ်းဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုကျမ်းသည် ကမ္မ၊ ကမ္မဗလ၊ ပရလောက၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကို တားမြစ်သော ‘နတ္ထိက’ အယူကို ပြဆိုသောကျမ်းဖြစ်၍ ထိုကျမ်း၌ သာရဟု ရှုလေ့ရှိသူသည် ကမ္မ၊ ကမ္မဗလ-စသည်တို့ကို ပဓာနအားဖြင့်ပြသော မြတ်စွာဘုရား၏စကားတော်၌ သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်း မရှိနိုင်ရာ။ ထို့ကြောင့်

ပါဠိတော်၌ - “အပိ န ခေါ ဘိက္ခဝေ လောကာယတေ သာရဒဿီ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရုဋ္ဌိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇေယျာတိ နော ဟေတံ ဘန္တေ” ဟု လာသတည်း။ ဤသို့လျှင် လောကာယတအယူဝါဒသည် အတ္တိကဝါဒကဲ့သို့ ပယ်ဖျက်သော ဝါဒဖြစ်၍ ထိုဝါဒကဲ့သို့ ကံ, ကံ၏အကျိုး, တမလွန်ဘဝစသည်တို့၌ သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်းကို ပျက်ပြားစေတတ်သော နေ,လ,နက္ခတ်, တာရာ စသည် တို့၏ အကြောင်းအရာကို လောကဓာတ်ဆရာတို့ ကြံဆ၍ ရေးသားအပ်သော “လောကဓာတ်ကျမ်းစာ” “ခရစ်ယာန်ကျမ်းစာ” စသည်တို့သည်လည်း “လောကာယတ”၌ သက်ဝင်ကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့သောအယူဝါဒကို ပါဠိမာဂဓိ ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားအပ်ပါသော်လည်း မသင်ကောင်း မပို့ချကောင်းချေ။ ပါဠိမာဂဓိဘာသာက လောကာယတအဖြစ်မှ ကင်းလွတ်အောင် မကာကွယ်နိုင် လေ။ ထို့ကြောင့် ဘာသာစကားဟူသမျှသည် ဝေါဟာရသဒ္ဒါမျှဖြစ်၍ ပဓာနမဟုတ်၊ ထိုဘာသာတို့ဖြင့် စီရင်ရေးသားအပ်သော အယူဝါဒကျမ်းစာသည်သာ ပဓာနဖြစ်၍ အယူဝါဒကို ပြဆိုသောကျမ်းစာ၌သာ လောကာယတ-ဟုတ်, မဟုတ်ကို စိစစ်အပ် စိစစ်ထိုက်၏။ ဘာသာစကားကိုမူကား မည်သည့်ဘာသာကိုမဆို သင်ကောင်း၏။ သင်အပ်, သင်ထိုက်၏။ ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၌ ဘာသာ (၁၈)ရပ်ကို တတ် မြောက်တော်မူသော “တိဿဒတ္တ”မထေရ်၏ဝတ္ထုကို ပသံသာမုခဖြင့် ထုတ်ပြ တော်မူသည်။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂဋ္ဌကထာ၌လည်း ဒေသဘာသာများစွာကို သင်ကြား တတ်မြောက်ခြင်းသည် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ကိုရခြင်း၏ အကြောင်းတစ်ပါးဟု အပရေ ဝါဒ လာချေသည်။ ထို့ကြောင့် ဘာသာအမျိုးမျိုးကို သင်ကြားတတ်မြောက်ခြင်း သည် သာသနာ၌လည်းကောင်း, လောက၌လည်းကောင်း၊ ချီးမွမ်းအပ်သောအမှု၊ အပြစ်မရှိသောအမှုသာဖြစ်၏။ ကဲ့ရဲ့အပ်သောအမှု, အပြစ်ရှိသောအမှု မဟုတ်ချေ။

အဋ္ဌကထာသစ်ကို စီရင်တော်မူသော အရှင်ဗုဒ္ဓဇောသဆရာ မဟာ ထေရ်မြတ်သည်လည်း ဘာသာအမျိုးမျိုးကို တတ်မြောက်တော်မူသောကြောင့် မိမိအဋ္ဌကထာသစ်၌ ဘာသာတစ်ပါးဖြင့် ရေးသားအပ်သော အဋ္ဌကထာတို့၏ စကားကို ထည့်သွင်းပြဆိုတော်မူနိုင်၏။ အနွကဘာသာဟူသည် တေလဂူဘာသာ

တည်း။ ထိုဘာသာဖြင့် ရေးသားအပ်သော အဋ္ဌကထာကို အန္ဓကဋ္ဌကထာ ဟုဆိုသည်။ ကုရုန္ဒီအဋ္ဌကထာ၊ မဟာပစ္စရိအဋ္ဌကထာတို့သည်လည်း ထိုအခါ ကုန္ဒီယတောင်ပိုင်း၌ သာသနာ လွန်စွာထွန်းဆဲအခါဖြစ်၍ ထိုတောင်ပိုင်းနယ်ကြီး တစ်နယ်နယ်၌ ထိုနယ်ဒေသဘာသာဖြင့် ရေးသားအပ်သောအဋ္ဌကထာတို့ ဖြစ်သင့်သည်ဟု ပညာရှိတို့ ဆိုကြကုန်၏။ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ထိုအဋ္ဌကထာတို့ကို ရေးသားရာ ‘ဝလ္လိပိဟာရ’စသော အရပ်မထင်ရှား၊ ရေးသားရန်လည်း အခွင့်မရှိပြီ။ သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် မဟာအဋ္ဌကထာကြီး ရှိပြီးဖြစ်သည့်ပြင် ကျွန်းကျော်မထေရ် တို့၏ ဝါဒဟူသမျှလည်း ထိုအဋ္ဌကထာကြီး၌ ပါဝင်နေသောကြောင့်တည်း။

သဒ္ဒါကျမ်းပြု ကစ္စာယနမထေရ်မြတ်သည် သက္ကတသဒ္ဒါကျမ်းတို့မှ မာဂဓအားလျော်သော အချို့သောအစီအရင်များကို မိမိကျမ်း၌ ယှဉ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို “ပရသမညာ ပယောဂေ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ဝန်ခံတော်မူ၏။ အဘိဓာန် ဆရာသည် သက္ကတနိဗ္ဗာန်ကျမ်းတို့ကို မှီသည်၏အဖြစ်ကို “နိဗ္ဗာယုတ္တိဇ္ဇာ နိယ၊ နာမလိင်္ဂံ ကထိယတိ” ဟု ဝန်ခံတော်မူ၏။ အရှင်သံဃရက္ခိတသည်လည်း ဆန်းကျမ်း၏အစ၌-“ကုဒံ ဝုတ္တောဒယံ နာမ၊ လောကီယစ္ဆန္ဒနိဿိတံ” ဟူ၍ လည်းကောင်း။ အလင်္ကာကျမ်း၏အစ၌ “ရာမသမ္မာဒျလင်္ကာရာ၊ ။ ပေ။ ဝေတနာပိ နာမ တောသေယျံ” ဟူ၍လည်းကောင်း ဝန်ခံတော်မူ၏။ သက္ကတနည်းနာသို့ များစွာလိုက်ပါ ရေးသားလေ့ရှိသော သီဟိုဠ်ကျမ်းဆရာများကို ‘ကေစိ ပန သက္ကတဘာသာယ ကတပရိစယာ သက္ကတဘာသာ ဆာယာယ သံဝဗ္ဗာ သာသနိပါဠိနယံ အနောလောကေတွာ-စသော စကားတို့ဖြင့် စောင်းချိတ်၍ ရေးသားလေ့ရှိသော သဒ္ဒါနိတိကျမ်းဆရာသည်ပင်လည်း ပါဏိနိ ဓာတုပါဌကိုမှီ၍ ဓာတုမာလာကို ရေးသားအပ်လေသည်။ ဤမောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်းဆရာသည်ကား စာန္ဒြေဗျာကရုဏ်းကျမ်းမှ များစွာသောသုတ်တို့ကို မာဂဓီဘာသာပြန်၍ မိမိ သဒ္ဒါကျမ်း၌ ထည့်သွင်းရေးသားအပ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် မာဂဓသဒ္ဒါ ကျမ်းတို့တွင် ဤကျမ်းသည် သက္ကတနည်းကို အမှီးဆုံးကျမ်းဖြစ်၍ သုဒ္ဓမာဂဓိက ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဤကျမ်း၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အကျယ်တဝင့် မကြွင်းမကျန်သိခြင်းငှာ

ခဲယဉ်းလှသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ဥဒါဟရဏ်၊ ပြည့်စုံပိုင်းခြား၊ အကြွင်းမထားဘဲ ထင်ရှားစွာရေးသားတင်ပြသော ဋီကာ၊ နိဿယ၊ နည်းမှီးစရာ မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း ဤကျမ်းကိုဖွင့် ချပို့သင်အံ သုံးစွဲခြင်း မပြုလိုကြ လေကုန်။

နှစ်ပေါင်းများစွာ ကာလမှစ၍ ချပို့သင်အံသုံးစွဲခြင်း ပြတ်ကင်းလာသော ကြောင့် အက္ခရာပုဒ်ဗျည်း လိပ်လည်းချွတ်ယွင်း ကျပေါက်ခြင်း ပြင်ဆင်ထည့်စွက် ခြင်းတို့ဖြင့် အနက်အဓိပ္ပါယ် မသိနိုင်ဖွယ်ရာသို့ရောက်၍ ဤကျမ်းလာ သိမ်မွေ့စွာ သော သဒ္ဒါနိစ္ဆယတို့သည် ရာဟုဖမ်းသော လပြည့်ဝန်းသဖွယ် ပျောက်ကွယ် တိမ်မြုပ်ခြင်းသို့ ရောက်နေရလေကုန်၏။ သိလွယ်သော “ဏ္ဍာဒိကဏ္ဍ” ကြောင့်သာ ဤကျမ်း၏ဂုဏ်သိန်သည် မမြုပ်တိမ်ဘဲ တည်ရှိလေတော့သည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာလာ သဒ္ဒါနှင့်စပ် အဆုံးအဖြတ်တို့ကို အတွင်းသွင်းနိုင်သော ဤမောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဒါကျမ်းသည် ရာဟုခံတွင်းမှ လွတ်ကင်းသောလပြည့်ဝန်းအလား ထင်ရှားခြင်းသို့ ရောက်လျက် စာချ၊ စာပြင်၊ စာသင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လက်၌ တည်နေ ပြီးလျှင် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာနှင့်တကွသော နိကာယ်ငါးရပ်၊ ပိဋကတ်တော်၌ လျှို့ဝှက်ခဲကပ် အသိကြပ်သော ပုဒ်ပါဌ်အဆုံးအဖြတ်တို့ကို ထင်ရှားတတ်တတ် ပြအပ်စေသတည်း” ဟု နှလုံးပြု၍ ဤကျမ်း၏ ပရိဝါရဖြစ်ကုန်သော ပဉ္စိကာဋီကာ၊ ပယောဂသိဒ္ဓိ၊ ဝိရိတသန္ဓေ (ဝုတ္တိနိဿယ)၊ ပဉ္စိကာပဒီပ၊ ပဒသာဓန၊ ဗုဒ္ဓိပ္ပသာဒနီ၊ နိရုတ္တိဒီပနီတို့နှင့်တကွ ၎င်းတို့၏မှီရာ ကာသိကာဝုတ္တိ၊ ၎င်း ပဉ္စိကာ၊ ဗျာချာ၊ ကာတန္ဓဝုတ္တိ၊ ၎င်းဋီကာ၊ ပဉ္စိကာ-စသော သက္ကတဗျာကရဏ်းကျမ်းတို့ကိုလည်း ကောင်း၊ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ အရပ်ရပ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ မွေနှောက် ချောက်ချား ရင်ဖျားတုံ့လှည့် အထပ်ထပ်ကြည့်ပြီးလျှင် မောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်း၏ အခက် အခဲတို့ကို ထုခွဲချေဖျက် ပျက်ပျက်သိသာ ပေါ်လွင်စွာ ပြတတ်သော “ဗျာကရဏသိ ရောမဏိ” မည်သော ဤမောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယကို ရေးသားအပ်ပေသတည်း။

ပတိပေါတ္တကလေခေနေ၊ သုဒ္ဓိပတ္တသုဒ္ဓိဋ္ဌိယာ။
မမောပကာရကံ အသ္မိ၊ ပဏ္ဍိတံ စန္ဒိမာသိရိ။

ဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ

(၂၅၃)

ဝသီကတမောဂ္ဂလ္လာနံ၊ ပဌမကျော်တပျူပါမိကံ။
မုဒ္ဒါပေသိမိမံ ဂန္ထံ၊ ကတွာ သိသံ သဟာယကံ။

သာသနာနှစ် ၂၄၇၂
မြန်မာနှစ် ၁၂၉၀

အဘယာရာမ ရွှေဂူတိုက်
အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထေရော။

မောဂ္ဂလာန်နိဿယ ဒုတိယအကြိမ်ရိုက်နိဒါန်း^၁

နမော အဒ္ဓယဝါဒိနော

သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသော ကိုယ်တော်မြတ်၏ ပါဝစန-ဟု ဆိုအပ်သောဘာသာသည် “ပကဋ္ဌာနံ ဥက္ကဋ္ဌာနံ သီလာဒိ အတ္တာနံ ဗောဓနတော သဘာဝနိရုတ္တိဝသေန ဗုဒ္ဓါဒိဟိ ဘာသိတတ္တာ စ ပကဋ္ဌာနံ ဝစနပ္ပဗန္ဓာနံ အာဠိတိ ပါဠိ၊ ဘာသိတဗ္ဗာတိ ဘာသာ ပါဠိ စ သာ ဘာသာစာတိ ပါဠိဘာသာ” ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မြင့်မြတ်သောစကား တော်တို့၏ အစီအစဉ်ဖြစ်သောကြောင့် ပါဠိဘာသာမည်၏။ ကိုယ်တော်မြတ်၏ သစ္စာလေးရပ်ကို ထိုးထွင်းသိမြင်ရာ “မဂဓဒေသ” သည် ထိုပါဝစနဘာသာ၏ လည်း ဖြစ်ပေါ်ရာဖြစ်၍ “မဂဓေသု ဘဝါ မာဂဓီ”-ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မဂဓတိုင်း၌ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘာသာဖြစ်သောကြောင့် “မာဂဓီဘာသာ” လည်း မည်၏။ “တတ္ထ သေသာ ဩဒ္ဓကိရာတအန္ဓကယောနကဒမိဋ္ဌဘာသာဒိကာ အဋ္ဌာရသဘာသာ ပရိဝတ္တန္တိ၊ အယမေဝေကာ ယထာဘုစ္စဗြဟ္မဝေါဟာရအရိယ ဝေါဟာရသင်္ခါတာ မာဂဘာသာ န ပရိဝတ္တတိ”-ဟူသော (ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်း) အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ တစ်ပါးသောဘာသာတို့ကဲ့သို့ အချင်းခပ်သိမ်း တိမ်းယိမ်း ပျက်ပြား လွင့်ပါးပျောက်ကွယ်ခြင်းမရှိ။ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၏အရာ မဖောက်ပြန်သောဘာသာဖြစ်၍ “သဘာဝနိရုတ္တိ” လည်းမည်၏။ (ဤအဋ္ဌကထာ စကားရပ်တွင် ဩဒ္ဓ-ဟူသည် ဥရီးယားဘာသာတည်း။ ကိရာတ-ဟူသည် ကုန္ဒိယတောင်ပိုင်းက လူရိုင်းတစ်မျိုးဘာသာတည်း။ အန္ဓက-ဟူသည် တေလဂူ ဘာသာတည်း။ ယောနက-ဟူသည် ဘာရတမှပြင်ပ အနောက်ရပ်သား တို့၏ဘာသာတည်း။ ဒမိလ-ဟူသည် တမိလ်ဘာသာတည်း။) ဤကား မာဂဓကျမ်းဂန်တို့၏ အဆိုတည်း။

၁။ ဤနိဒါန်းကား ၁၂၉၅-ခုနှစ်၌ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေအပ်သော မောဂ္ဂလာန် နိဿယ ပဌမတွဲ၌ပါရှိသော နိဒါန်းတည်း။

သက္ကတကျမ်းဂန်တို့၏အဆိုကား- ဘာသာသည် သတ္တိယဘာသာ၊
(စာပေသုံးစကား၊) ဒေသီယဘာသာ(အရပ်သုံးစကား)ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

တိသဋ္ဌိ စတုသဋ္ဌိ ဝါ၊ ဝဏ္ဏာ သမ္ပမတေ မတာ။
ပါပကေ သက္ကတေ စာပိ၊ သယံ ဝုတ္တာ သယမ္ပနာ။

ဟူသော ပါဏိနိယ သိက္ခာကျမ်းနှင့်အညီ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် သတ္တိယဘာသာ
သည် ပဓာနအားဖြင့် သက္ကတ၊ ပါကတ-ဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။ ဘေဒအားဖြင့်ကား
၁၈-ပါးရှိ၏။

ထိုကား ၁-သက္ကတ၊ ၂-ပါကတ၊ ၎င်း၏ ဘေဒဖြစ်သော ၃-
မဟာရဋ္ဌိ၊ ၄-မာဂဓိ၊ ၅-မိဿဒ္ဒမာဂဓိ၊ ၆-သကာဘိရိ၊ ၇-သာဝတ္ထိ၊ ၈-
ဒြာဝိဒ္ဓိ (ဒမိဋ္ဌိ)၊ ၉-ဩဒ္ဓိယာ၊ ၁၀-ပတ္တာတျာ၊ ၁၁-ပါစ္စာ၊ ၁၂-ဝါဟိကာ၊
၁၃-ရန္တိကာ၊ ၁၄-ဒက္ခိဏာတျာ၊ ၁၅-ပေသာစိ၊ ၁၆-အဝန္တိ၊ ၁၇-သုရသေနိ၊
၁၈-အပတ္တိသန္တိ-ဟု ပါကတလင်္ကာဿရဗျာကရုဏ်းကျမ်း၌ လာ၏။

ထို ၁၈-ပါးသောဘာသာတို့တွင် ၄-မာဂဓိ-ဟူသည် ကာဗျ၊
နာဠကကျမ်းတို့၌လာသော ကဝိသမယာဂတ မာဂဓိဘာသာဖြစ်ရာ၏။

ထို၏သရုပ်ကား

ကဝိသမယာဂတမာဂဓိ တန္နျာရောပိတသုဒ္ဒမာဂဓိ
ဓဒမာဏုဓမံ ဓဘာလကေ၊ သတံ မာနုသမံ သဘာရကော။
ကုမ္ဘုရဟန္တဝါဟိ ဓဋ္ဌိဒေ။ ကုမ္ဘုသဟသံ ဝသာဟိ သဋ္ဌိတံ။
အဏိဓံပီအာမိဂေါဏိဒေ။ အနိသံ ဝ ပိဝါမိ သောဏိတံ။
ဝလီဓဓံ ကမလေ ဟုဝိအဒိ။ ဝဿသတံ သမရော ဘဝိဿတံ။

၅- မိဿဒ္ဒမာဂဓိ-ဟူသည် ဓမ္မာသောကမင်းမပေါ်မီ ရှေး
နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာမှစ၍ ထိုမင်းပေါ်ပြီးနောက် နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာကာလ
အတွင်း ဘာရတနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံး၌ ထိုအခါ စာတတ်သူတိုင်း နားလည်သော
နိုင်ငံသုံး ရဋ္ဌိယဘာသာ-ဟုဆိုအပ်သော ဣန္ဒိယနိုင်ငံထက်ဝန်းကျင်၌ ယခုအခါ
တွေ့မြင်အပ်သော အသောကမင်းကျောက်စာရေးဘာသာ ဖြစ်ရာ၏။

ထို၏သရုပ်ကား

မိဿန္တမာဂမီအသောကလေခါ တန္တုာရောပိတ သုဒ္ဓမာဂမီ

ပိယဒဿီလာဇာ မာဂဓံ သံဃံ

ပိယဒဿီရာဇာ မာဂဓံ သံဃံ

အဘိဝါဒေတူနံ^၂ အာဟာ

အဘိဝါဒေတုန အာဟာ

အပါဗာဓတံ စ ဖာသု ဝိဟာလတံ စာ

အပ္ပိဗာဓတဉ္စ ဖာသုဝိဟာရတဉ္စ၊

ဝဒီတေဝေ ဘံတေ အာဝတကေ ဝိဒီတော ဝေါ ဘန္တေ ယာဝ
ကတော

ယမာဗုဓသီ ဓံမသီ သံဃသီတိ အမှာကံ ဗုဒ္ဓသမ္ပံ ဓမ္မသမ္ပိ

ဂလဝေ စ ပဿဒေ စ ဂါရဝေါ စ ပဿာဒေါ စ၊

ဧကေစိ ဘံတေ ဘဂဝတော ယောကောစိ ဘန္တေ ဘဂဝတော
ဗုဓေန ဘာသိတေ သဝေသေ ဗုဒ္ဓေန ဘာသိတော သဗ္ဗေ သော
သုဘာသိတေဝါ သေခေါ သုဘာသိတောဝ ယဉ္စခေါ
ဘံတေဟ မိယာယေ ဒီသေယာ ဘန္တေ အမေဟိ ဒီဿတေ
ဟေဝံ သဓံမေ စိလဋ္ဌိတိကေ ဧဝံ သဒ္ဓမ္မော စိရဋ္ဌိတိကော
ဟောသတိတိ အလဟစာမိ ဟောသတိတိ အရာဟာမိ
ဟကံ တံ ဝတဝေ၊ ဣမာနိ အဟံ တံ ဝတ္တဝေ ဣမာနိ
ဘံတော ဓမပလီယာနိ ဘန္တေ ဓမ္မပရိယာယာနိ

၁။ မာဂဓေ - ပါဠန္တရံ ၂။ အဘိဝါဒနံ - ပါဠန္တရံ
၃။ ၁-ဝိနယသမုက္ကံသော ပါတိမောက္ခံ၊ ၂-အရိယဝံသဟူလျှင် အင်္ဂုတ္တိရံ၊ စတုက္ကနိ၊ ၁-
ပံ၊ ၃-ဝင်္ဂံ၊ အရိယဝါသဟူလျှင် ဒသကနိ၊ ၁-ပံ၊ ၂-ဝင်္ဂံ၊ ၃-အနာဂတဘယာနိ၊
ပဉ္စကနိ၊ ၂-ပံ၊ ၃-ဝင်္ဂံ၊ ၄- မုနိဂါထာ၊ သုတ္တနိ၊ ၁-ဝင်္ဂံ၊ မုနိသုတ်။ ၅-
မောနေယျသုတ္တံ၊ ၃-ဝင်္ဂံ၊ နာလကသုတ်။ ၆-ဥပတိဿပဉ္စ၊ ၄-ဝင်္ဂံ၊
သာရိပုတ္တသုတ်။ ၇-ရာဟုလောဝါဒ၊ မဇ္ဈိမပံ၊ ၂-ဝင်္ဂံ၊ ၁-သုတ်။

ဝိနယသမုကသေ အလိယ-
 ဝသာနိ အနာဂတဘယာနိ
 မုနိဂါထာ မောနေယသုတေ
 ဥပတိသပသီနေစော
 လာယုလောဝါဒေ မုသာဝါဒု
 အမိရိ စ ဘဂဝတော ဗုဓေန
 ဘာသိတေ ကောန ဘံတေ
 ဓံမပလိယာယာနိ ဣစ္ဆမိ
 ကိတံဗဟုကေ ဘိခုပါယေ စာ
 ဘိခုနိယေ စာ အဘိခိနံ
 သုနယုစာ ဥပစာလေယေယု စာ
 ဟေဝံဟေဝါ ဥပါသကာ စာ
 ဥပါသိကာ စာ တေေန
 ဘံတေ ဣမံ လီခါပယာမိ
 အဘိဟေတံ မဇာနံတတိ

ဝိနသယမုက္ကံသော အရိယ-
 ဝံသာ အနာဂတဘယာနိ
 မုနိဂါထာ မောနေယုသုတ္တံ
 ဥပတိသပဉ္စော ယော စ
 ရာဟုလောဝါဒေါ မုသာဝါဒံ
 အမိကိစ္စ ဘဂဝတော ဗုဒ္ဓေန
 ဘာသိတော တောနိ ဘန္တေ
 ဓမ္မပရိယာကာနိ ဣစ္ဆမိ-
 ကိန္တိ ဗဟုကာ ဘိက္ခဝေါ စ
 ဘိက္ခုနိ ယော စ အဘိဏှံ
 သုဏေယျံ စ ဥပစာရေယျံ စ
 ဝေမေဝ ဥပါသကာ စ
 ဥပါသိကာ စ တေေန
 ဘန္တေ ဣမံ လေခါပယာမိ
 အဓိပ္ပေတံ မေဓာနန္တုတိ။

၇- သာဝတ္ထိဘာသာ-ဟူသည် တန္တုာရောပိတ သုဒ္ဓမာဂဓိ-ဟူသော ပါဠိဘာသာတည်း။

“သက္ကတာ သိဋ္ဌဘာသာ’ စ, သာဝတ္ထိ စ ဝိနာယကာ”
 ရာဇတရ်ဂိနိဋ္ဌိကာ။

သက္ကဏဘာသာသည် ပညာရှိတို့၏ဘာသာ၊ သာဝတ္ထိဘာသာသည် ဗုဒ္ဓဘုရား၏ ဘာသာဟူလို။ ဤကား သက္ကတကျမ်းဆရာတို့၏ အဆိုတည်း။

ဤသို့ သရုပ်ထုတ်၍ပြခဲ့သော ကာဗျ, နာဠကကျမ်းတို့၌လာသော ကဝိသမယာဂတမာဂဓိ, အသောကကျောက်စာရေး ရဋ္ဌိယမာဂဓိ-ဟုဆိုအပ်သော မိဿန္ဓမာဂဓိ, တန္တုာရောပိတသဘာဝနိရုတ-ဟုဆိုအပ်သော သုဒ္ဓမာဂဓိတို့သည် အချင်းချင်းမတူကုန်ရကား ဘုရားမပွင့်မီ ရှေးအခါက ထိုကဝိသမယာဂတမာဂဓိ, ရဋ္ဌိယမာဂဓိဘာသာတို့၏ ဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့သည် ရှိကုန်စေကာမူ ၎င်းတို့ဖြင့် ပါဠိမာဂဓိဘာသာကို မပြီးစေနိုင်။

“ဣန္ဒြိ စာန္ဒြိ ကာသကသီဏံ၊ ကောမရံ သကဋ္ဌာယနံ။
သာရသွတံစာပိသလံ၊ သာကလံ ပါဏိနိယကံ”

-ဟူသည်နှင့်အညီ ဣန္ဒြိ၊ စန္ဒြိစသော ဆရာအဆက်ဆက်တို့သည် အလွန် ရှေးကျသောကာလမှစ၍ စီရင်အပ်သော သက္ကတ၊ ဗျာကရုဏ်းကျမ်း၊ ထိုသက္ကတဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့ကိုအမှီပြု၍ ဝရရုစိ-စသော ရှေးဆရာတို့သည် စီရင်အပ်သော ပါကတဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့သည် ယနေ့ထက်တိုင် ထင်ရှားရှိကုန် သော်လည်း ထိုဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့ဖြင့်လည်း သက္ကတ၊ ပါကတဘာသာတို့နှင့် မတူကွဲပြားသော ပါဠိမာဂဓိဘာသာကို မပြီးစေနိုင်။ ပြဆိုအပ်ပြီးသော အချင်းချင်း မတူကြသောဘာသာတို့၌ ဗျာကရုဏ်းသည်လည်း ဘာသာဟူသော ဝိသယ ကွဲပြားသဖြင့် ထူးခြားသောအစီရင် ရှိသည်ဖြစ်ရာ၏။ ထိုဘာသာတို့တွင် ဗာဟိရကတို့နှင့်မဆက်ဆံသော သာသနိကပုဂ္ဂိုလ်တို့သာပိုင်ဆိုင်သော ပါဠိ မာဂဓိဘာသာ၏ ဗျာကရုဏ်းကိုစီရင်ခြင်းသည် သာသနိကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏တာဝန် သာသနကိစ္စဖြစ်ပေ၏။ ပါဝစနပါဠိဓမ္မသည် ဗျာကရုဏယုတ္တိအားဖြင့် သုတ ပရိသုဒ္ဓသာသနဖြစ်သော သဘာဝနိရုတ္တိဖြင့် သုဒေသိတဖြစ်သော်လည်း ထိုသည် သဒ္ဓါနုသာသနဟူသော သဒ္ဓါကျမ်းနှင့်ကင်းလျှင် ကာလတစ်ပါးတို့၏ သဒ္ဓါပျက်၍ အနက်ပျက်ခြင်းသို့ရောက်ရာ၏။ ခပ်သိမ်းသောဘာသာတို့၏ သဒ္ဓါသင်္ခရဏဟုဆိုအပ်သော သာဓုနှင့်ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဓတ္ထ ဝိပတ္တိသို့မရောက်မူ၍ ပါဠိဘာသာ၏ စိရဋ္ဌာယီဘာဝအကျိုးငှာ ဗာဟိရက ကျမ်းတည်းဟူသော လှေသင်္ဘောဖြင့် မသက်ဝင်မကူးခတ်နိုင်သော စာသင်သား တို့၏ ၎င်းသို့သက်ဝင်ကြောင်းဖြစ်သော “မာဂဓသဒ္ဓလက္ခဏ”မည်သော ထူးကဲ သောလှေသင်္ဘောကို ပြုစီရင်ခြင်းကို သာသနိကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အားထုတ်အပ်၊ အားထုတ်ထိုက်လေသတည်း။

ထို့ကြောင့် တိပိဋကပရိယတ္တိဓရ သကသမယသမယန္တရပ္ပဝိဏသတ္တဏ္ဏဝ ပါရဒသီ ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော ကစ္စာယနာစရိယ၊ မောဂ္ဂလ္လာနာစရိယ အဂ္ဂဝံသာစရိယ-စသော မဟာထေရ်မြတ်တို့သည် ဇိနဝစနာနုကူလဖြစ်သော များစွာသောဗျာကရုဏ်းတို့ကို ပြုစီရင်တော်မူကြလေကုန်ပြီ။ ထိုကျမ်းတို့တွင် ဘဒ္ဒန္တဗောဓိသတ္တမဟာထေရ်သည် “နရဝရဝစနော ပကာရာနိ စတ္တာလီသက္ခရာ နိ”-ဟူသောသုတ်ကို အစပြု၍စီရင်အပ်သော မာဂဓသဒ္ဓါကျမ်းသည်လည်း

ကောင်း၊ အာစရိယသဗ္ဗဂုဏာကရမဟာထေရ်သည် “သိဒ္ဓတ္ထမာဒါဒယော ဝဏ္ဏာက္ခရာ တိတာလီသ” ဟူသောသုတ်ကို အဦးထား၍ စီရင်အပ်သော မာဂဓဗျာကရုဏ်းကျမ်းသည်လည်းကောင်း၊ ပညာရှိတို့၏ စိတ်နှလုံးကို မနှစ်သက်စေနိုင်၍သော်လည်းကောင်း၊ သုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ဥဒါဟရုဏ် မစုံ၍သော် လည်းကောင်း ကြာမြင့်စွာမတည်မှု၍ အမည်မျှသာ ကြွင်းကျန်လေတော့သည်။

တေဒဂ်ရ မဟာကစ္စာယနမထေရ်မြတ် စီရင်အပ်သော နိရုတ္တိပိဋက မည်သော မဟာနိရုတ္တိကျမ်း၊ ယမကမထေရ်မြတ်စီရင်အပ်သော စူဠနိရုတ္တိ ကျမ်းတို့သည် သဒ္ဓနိတိဆရာများလက်ထက်တိုင် တည်ရှိကြသေးဟန်တူသော် လည်း ယခုအခါ ထိုကျမ်းတို့ကို မတွေ့မြင်အပ်ကုန်။ ထိုကျမ်းတို့သည် ရူပသိဒ္ဓက္ကမမျှကိုသာ အကျဉ်းပြသော သဒ္ဓါကျမ်းတို့ဖြစ်ဟန်တူကုန်၏။ ထိုစကား မှန်၏။ သက္ကတသဒ္ဓါ၊ မာဂဓသဒ္ဓါတို့၏ ကတ္တု ကမ္မ-စသော ကာရက၊ အဗျဟိဘာဝ-စသော သမာသ်၊ အပစ္စ-စသောတဒ္ဓိတ်၊ ဝတ္တမာန်-စသော ကာလ၊ ပုရိသ-စသည်တို့၏လက္ခဏာသည် တူညီ၏။ ဘာသာကွဲပြားခြင်း ကြောင့် ရုပ်စီရင်ခြင်းမျှသာထူးခြား၏။ ထို့ကြောင့် သက္ကတသဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ ထင်ရှားသောသဒ္ဓလက္ခဏာကို ထိုကျမ်းတို့၌မပြုမူ၍ သက္ကတကျမ်းတို့၌မတူ ထူးခြားကွဲပြားသော မာဂဓသဒ္ဓါတို့၏ ရူပသိဒ္ဓက္ကမမျှကိုသာ သင်္ခေပအာဖြင့် ပြတော်မူကြဟန် တူသည်။ နောက်ကာလ၌ သဒ္ဓလက္ခဏာနှင့်တကွ အကျယ်ပြသော ကစ္စာယန-စသော သဒ္ဓါကျမ်းများ ထွန်းကားလာသော အခါ ထိုမဟာနိရုတ္တိ၊ စူဠနိရုတ္တိကျမ်းတို့သည် တိမ်ကောပပျောက်ခြင်းသို့ ရောက်လေတော့သည်-ဟု ယူဆဖွယ်ရှိ၏။

ယခုအခါ ဗုဒ္ဓပါဝစနာရက္ခအဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားရှိကုန်သော ဗျာကရုဏ်း တို့တွင် ကစ္စာယနဗျာကရုဏ်းကျမ်းသည် ရှေးအကျဆုံးဖြစ်၍ (၎င်း၏ ဖြစ်ပေါ်ရာ ကာလာနုမာနကို ဒုတိယကဏ္ဍ ၁၆၅-သုတ်၏မှတ်ချက်၌ ကြည့်။) ပေါရာဏာ စရိယတို့ စီရင်အပ်သော ဝုတ္တိ၊ နျာသ၊ ဋီကာနုဋီကာ၊ နိဿယျည်း-စသော များစွာသော အခြံအရံကျမ်းဂန်တို့နှင့် ပြည့်စုံသဖြင့် သင်ခြင်း၊ ဆောင်ခြင်း၊ ပို့ချခြင်းကို ပြုကြခြင်းကြောင့် ထင်ရှား၏။ မောဂ္ဂလ္လာန်ဗျာကရုဏ်းကျမ်းသည်ကား ရှေးအခါ ဤနိုင်ငံ၌ ပဉ္စိကာ၊ သာရတ္ထဝိလာသိနီ-စသော ထိုကျမ်း၌ အဘွင့်သံဝဏ္ဏနာတို့၏ မပြည့်စုံခြင်း၊ လျှို့ဝှက်နက်နဲသော ဂုဏ်တို့နှင့်ယှဉ်ခြင်း၊

သက္ကတနည်းနာတို့နှင့် များစွာရောပြွမ်းခြင်း၊ ကစွည်းကျမ်းထက် မလွယ်ကူခြင်း စသော အကြောင်းတို့ကြောင့် သင်ခြင်း၊ ဆောင်ခြင်း၊ ပို့ချခြင်းအမှုကို မပြုကြကုန်သဖြင့် ကြာမြင့်စွာသောကာလက ကျရောက်နေသော ပုဒ်ပျက်ပါဠိမှား နောက်သားတို့ ထည့်စွက်သောပါဠိပိုတို့နှင့် ရောပြွမ်းနှောက်ယှက် အသိခက်လျက် ရာဟုခံတွင်းသို့ ကျဆင်းနေသောလဝန်းသဘွယ် မစင်ကြယ်ခြင်းသို့ ရောက်နေလေ၏။

သို့သော်လည်း ဤမောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဒါကျမ်းကို ကစွည်းကျမ်းမှ နောက်ကာလ၌ ထိုကျမ်း၌မပါ ကြွင်းကျန်သောပြုယုဂ်အလုံးကို သိမ်းကျုံးသဖြင့် စီရင်အပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ပဉ္စိကာ-ဟူသောသဒ္ဒါကျမ်း၏ မိမိတစ်ယောက်တည်းစီရင်သဖြင့် သင်္ကီယာဓိပ္ပါယသုဒ္ဓိဖြင့် စင်ကြယ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ဤသဒ္ဒါကျမ်းသည်သာ စင်စစ် နိမ္မလပရိသုဒ္ဓိဖြစ်သော တိပိဋကပရိယတ်တည်းဟူသော သမုဒြာကို ကူးမြောက်ကြောင်း အလွန်ကောင်းသော လှေသင်္ဘောကြီးသဘွယ်ဖြစ်သော မာဂဓသဒ္ဒါကျမ်းပေတည်းဟု နာနာဂန္ထကာရမဟာဝေယျာကရဏိက ကာဗျဝိဒ္ဓ ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော အရှင်သံဃရက္ခိတ စသောမဟာထေရ်မြတ်တို့သည် ယုံမှတ်တော်မူကြကုန်သတည်း။

ဤသဒ္ဒါကျမ်းကို ဘယ်နိုင်ငံ ဘယ်မင်းလက်ထက် ဘယ်အရပ်၌ ဘယ်မထေရ်သည် စီရင်အပ်သနည်း ဟူမူ-

ပရက္ကမဘုဇေ တသ္မိံ၊ သဒ္ဓါဗုဒ္ဓိဂုဏောဒိတေ။
မနဝံသဒ္ဓဇာကာရေ၊ လင်္ကာဒိပံ ပသာသတိ။
မောဂ္ဂလ္လာနေန ထေရေန၊ ဝိမတာ သုစိဝုတ္တိနာ။
ရစိတံ ယံ သုဝိညေယျ၊ မသန္နိဒ္ဓမနာကုလံ။

-ဟူ၍ ဤကျမ်း၏နိဂုံး၌ ဆိုအပ်သောကြောင့် သာသနာတော်နှစ် (၁၆၉၆) ခုနှစ်၌ သီဟိုဠ်ကျွန်းတွင် မင်းအဖြစ်သို့ရောက်၍ ကြာမြင့်စွာသော ကာလက ကွဲပြားလာသော ဂိုဏ်းကြီးသုံးဂိုဏ်းကို ညီညွတ်အောင် စေ့စပ်၍ သာသနာတော် မြတ်ကို ပြုစုသော မဟာပရက္ကမဗာဟုမင်းလက်ထက်၌ “ရမ္မေ နုရာဓပုရေ ဝသတာမ္ပုဇေန” စသော ပဒသာဓနကျမ်းနှင့်အညီ အနုရာဓမြို့ ထူပါရာမကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူသော ဂိုဏ်းကြီးသုံးဂိုဏ်းကို ညီညွတ်စေရာ၌ ပဓာနနာယကဖြစ်တော်မူသော ဒိဗ္ဗုလာဂလ မဟာကဿပမဟာထေရ်

နှင့် သမာနကာလိကဖြစ်၍ ထိုနိကာယတ္တယသာမဂ္ဂိကိစ္စ၌ ပါဝင်ဆောင်ရွက် တော်မူသော မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်ထေရ်သည် ဤသဒ္ဒါကျမ်းကို စီရင်အပ်သည်ဟု မှတ်အပ်၏။

ခပ်သိမ်းကုန်သော မာဂဓသဒ္ဒါကျမ်းဆရာတို့သည် များသောအားဖြင့် သက္ကတဗျာကရုဏ်းတို့ကိုမှီ၍ မိမိတို့၏ သဒ္ဒါကျမ်းတို့ကို ပြုစီရင်ကြကုန်၏။ မောဂ္ဂလ္လာန်မဟာသာမိသည်လည်း မိမိသဒ္ဒါကျမ်းကို စန္ဒြေဂေါမိန်ဆရာ စီရင်အပ် သော စာန္ဒြေဗျာကရုဏ်းကျမ်းကိုမှီ၍ စီရင်တော်မူ၏။ စီရင်ရာ ထိုကျမ်း၌လာ သောသုတ်တို့ကို တိုက်ရိုက်မာဂဓိဘာသာပြန်၍လည်းကောင်း၊ သဒ္ဒါနည်းပါး အနက်များသော အလားတူသုတ်တို့ကို တည်၍လည်းကောင်း၊ ဝိတ္ထာရဘိရုစိက ဖြစ်ကုန်သော ပါဏိနိ၊ ကစ္စာယနစသောဆရာတို့၏ များစွာသောသုတ်တို့ကို အနည်းငယ်သော မိမိသုတ်တို့၌ချသွင်း၍ ဥဒါဟရုဏ်မျှကိုသာ ထုတ်ပြသဖြင့် ဝိပုလတ္ထပကာသနီဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောသုတ်၊ ဝုတ္တိတို့ကို စီရင်တော်မူ၏။

သို့ဖြစ်၍ မာဂဓသဒ္ဒါကျမ်းတို့တွင် ဤကျမ်းသည် သက္ကတနည်းကို အမှီးဆုံးကျမ်းဖြစ်ရကား ကေဝလ၊ မာဂဓိကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပါဏိနိ-စသော သက္ကတဗျာကရုဏ်းကျမ်းတို့၌ မျက်စောင်းချထား၍ ရေးသားအပ်သော ဤ ကျမ်း၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အကျယ်တဝင့် မကြွင်းမကျန်သိခြင်းငှာ ခဲယဉ်းလှ သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ဥဒါဟရုဏ်၊ ပြည့်စုံပိုင်းခြား အကြွင်းမထားပဲ ထင်ရှားစွာ ရေးသားဘွင့်ပြသော ဋီကာ၊ နိဿယနည်းနည်းမှီး စရာမရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း ဤကျမ်းကို ချပို့သင်အံသုံးစွဲခြင်း မပြုလိုကြ လေကုန်။

နှစ်ပေါင်းများစွာကာလမှစ၍ ချပို့ သင်အံ သုံးစွဲခြင်း ပြတ်ကင်းလာ သောကြောင့် အက္ခရာပုဒ်ဗျည်း လိပ်လည်းချွတ်ယွင်း ကျပေါက်ခြင်း ပြင်ဆင် ထည့်စွက်ခြင်းတို့ကြောင့် အနက်အဓိပ္ပါယ်မသိနိုင်ဘွယ်သို့ရောက်၍ ဤကျမ်းလာ သိမ်မွေ့စွာသော သဒ္ဒါဝိနိစ္ဆယတို့သည် ရာဟုဖမ်းသော လဝန်းသဘွယ် ပျောက်ကွယ်တိမ်မြုပ်ခြင်းသို့ ရောက်နေရလေကုန်၏။ သိလွယ်သော ‘ဏ္ဍာဒိ ကဏ္ဍ’ကြောင့်သာ ဤကျမ်း၏ဂုဏ်သိန်သည် မမြုပ်တိမ်ပဲ တည်ရှိလေ တော့သည်။ ထို့ကြောင့် “အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာလာ သဒ္ဒါနှင့်စပ် အဆုံးဖြတ်တို့ကို အတွင်းသွင်းနိုင်သော ဤမောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဒါကျမ်းသည် ရာဟုခံတွင်းမှ လွတ်ကင်း

သော လပြည့်ဝန်းအလား ထင်ရှားခြင်းသို့ရောက်လျက် စာချစာပြင် စာသင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လက်၌တည်နေပြီးလျှင် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာနှင့်တကွသော နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်တော်၌ လျှို့ဝှက်ခဲကပ် အသိကြပ်သော ပုဒ်ပါဠိ အဆုံးအဖြတ်တို့ကို ထင်ရှားတပ်တပ် ပြအပ်စေသတည်း”ဟု နှလုံးပြု၍ ဤကျမ်း၏ ပရိဝါရဖြစ်ကုန်သော ပဉ္စိကာ၊ သာရတ္ထဝိလာသိနီ၊ ပယောဂ သိဒ္ဓိဝိရိကသန္ဓ (ဝုတ္တိနိဿယ)၊ ပဉ္စိကာပဒီပ၊ ပဒသာဓန၊ ဗုဒ္ဓိပ္ပသာဒနီ၊ နိရုတ္တိ ဒီပနီတို့နှင့်တကွ ၎င်းတို့၏ မှီရာစာန္ဒြေ၊ ကာသိကာဝုတ္တိ၊ ၎င်းပဉ္စိကာ၊ ဗျာချာ ကာတန္တဝုတ္တိ၊ ၎င်းဋီကာ၊ ပဉ္စိကာ၊ ကဝိရာဇ-စသော သက္ကတဗျာကရုဏ်း ကျမ်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ အရပ်ရပ်တို့ကိုလည်း ကောင်း မွေ့နှောက်ချောက်ချားရင်း ဖျားတုံ့လှည့် အထပ်ထပ်ကြည့်ပြီးလျှင် မောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဓါကျမ်း၏ အခက်အခဲတို့ကို ထုခွဲခြေဖျက် ပြက်ပြက်သိသာ ပေါ်လွင်စွာပြတတ်သော “ဗျာကရုဏာသိရောမဏိ” မည်သော ဤမောဂ္ဂလ္လာန် နိဿယကို ရေးသားအပ်ပေသတည်း။

သာသနာ	၂၄၇၇	ဝေသာခ	အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထေရော
မြန်မာ	၁၂၉၅	ကဆုန်	အဘယာရာမ ရွှေဂူတိုက်။

မောဂ္ဂလ္လာန်ပဉ္စိကာနိဿယ နိဒါန်း

မောဂ္ဂလ္လာန်ပဉ္စိကာနိဿယနိဒါန်းကိုလည်း စာပေသုတေသီတို့ ဖတ်ထိုက်သည်။ ယင်းနိဒါန်းကိုဖတ်သဖြင့် အဘယာရာမဆရာတော်၏ စာပေရေးသားဟန်နှင့် ဗျာကရုဏ်းကျမ်းသမိုင်း၊ မောဂ္ဂလ္လာန်သမိုင်းစသည်တို့ကို သိရှိနားလည်နိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အောက်ပါ မောဂ္ဂလ္လာန်ပဉ္စိကာနိဿယနိဒါန်းကိုလည်း ကြည့်ရှုလေ့လာရာ၏။

နမော အဒ္ဓယဝါဒီနော

သဗ္ဗဘာသာသွယ် အဂ္ဂေါ၊ အဂ္ဂေါ စ ပဉ္စိကာသွယ်။

သုခဒါယီဟယံ ဓမ္မော၊ ဓမ္မော သာရတ္ထဒီပနာ။

ပဉ္စိကေသာ ဟိ ဂမ္ဘီရာ၊ ဂမ္ဘီရညာဏဂေါစရာ။

ဒုပ္ပညေဟိ ဒုဝိညေယျာ၊ ဒုဝိညေယျဝိနိစ္ဆယာ။

သဒ္ဓတော စာတ္ထတော စိတြာ၊ စိတြညာဏပုဒါယိကာ။

သဗ္ဗင်္ဂေဟိ စ သမ္ပုဏ္ဏာ၊ ပုဏ္ဏသဒ္ဓနယာနိတော။

-ဟူသည်နှင့်အညီ ခပ်သိမ်းကုန်သောဘာသာတို့တွင် ပါဠိမာဂဓိဘာသာသည် လောကီလောကုတ္တရာ ချမ်းသာခပ်သိမ်းကိုပေးတတ်သော မြတ်စွာဘုရားစကားတော်၏ တည်နေရာဖြစ်ခြင်းကြောင့် မြင့်မြတ်လှ၏။ ခပ်သိမ်းကုန်သောသဒ္ဓါကျမ်းတို့၏ အဖွင့်ဋီကာ ပဉ္စိကာတို့တွင် ဤမောဂ္ဂလ္လာန်ပဉ္စိကာသည် သာရဖြစ်သောအနက်ကို ပြတတ်ခြင်းကြောင့် ကောင်းမြတ်လှ၏။ ထင်ရှားစေဦးအံ့။ ဤပဉ္စိကာသည် သဒ္ဓါ၊ အနက် နှစ်ဘက်နက်နဲ၍ ဂမ္ဘီရညာဏရှိသူတို့ ကျက်စားရာ ဖြစ်ပေ၏။ သိမြင်နိုင်ခဲ့သော အဆုံးအဖြတ်ရှိ၍ ဒုပ္ပညပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ကျက်စားရာ မဟုတ်ပေ။ သဒ္ဓါအနေအထား အနက်သွားဆန်းကြယ်၍ သင်အံလေ့ကျက်သူတို့အား ဆန်းကြယ်သောအသိဉာဏ်ကို ပေးတတ်ပေ၏။ သညာ၊ ပရိဘာသာ၊ ဉာယ၊ အနုဗန္ဓ-စသော သဒ္ဓါဆရာတို့၏ဆိုထုံးဗျာကရုဏ်းတို့၏အင်္ဂါနှင့်လည်း ပြည့်စုံပေ၏။ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌

လာလေသမျှ သဒ္ဒါနိစ္ဆယတို့ကို သိမ်းကျုံးနိုင်ခြင်းကြောင့် ပြည့်စုံသော သဒ္ဒါနယလည်း ရှိပေ၏။

တစ်ပါးသောဗျာကရုဏ်းတို့၌ သုတ်, ဝုတ္တိ, ပဉ္စိကာတို့ကို ဆရာ အသီးအသီးတို့သည် ပြုစီရင်ကြကုန်၏။ ထိုစကားမှန်၏။ ပါဏိနိယဗျာကရုဏ်း ကျမ်း၌ ပါဏိနိရသေ့သည် အဋ္ဌဇ္ဈာယီဖြစ်သောသုတ်ကို, ကာတျာယန၊ ဝါ၊ ဝရရုစိရသေ့သည် ဝါတ္တိက (ဝုတ္တိကာ)ကို, ပတဉ္စလိရသေ့သည် မဟာ ဘာဿကို စီရင်၏။ ထို့ကြောင့် ပါဏိနိယဗျာကရုဏ်းကို တိမုနိဗျာကရုဏ်, တိမုနိလက္ခဏ-စသည်ဖြင့် ခေါ်ဆိုကြကုန်၏။ ကလာပဗျာကရုဏ်း၌ သဗ္ဗဝမ္မဆရာ သည် အာချာတ်အဆုံးရှိသောသုတ်တို့ကို, ကာတျာယနဆရာသည် ကိတန္တ သုတ်တို့ကို, ဒုဂ္ဂသိဟဆရာသည် ဝုတ္တိကို, ဒုဂ္ဂါဒိစ္စ, တြိလောစနဒါသ ဆရာတို့သည် ဋီကာ, ပဉ္စိကာတို့ကို စီရင်ကြကုန်၏။ နောက်ကာလ အချို့ သော သက္ကတဗျာကရုဏ်းဆရာတို့သည် သုတ်, ဝုတ္တိတို့ကို တစ်ယောက်တည်း စီရင်ကြကုန်သော်လည်း သုတ်, ဝုတ္တိ, ပဉ္စိကာတို့ကို တစ်ယောက်တည်း စီရင် သူကား မရှိဘူးလေ။

ကစ္စာယန ပါဠိဗျာကရုဏ်း၌လည်း-

ကစ္စာနေန ကတော ယောဂေါ၊ ဝုတ္တိကာ သံဃနန္ဒိနာ။
ပယောဂေါ ပြဟ္မဒတ္တေန၊ နျာသော ဝိမလဗုဒ္ဓိနာ။

ဟူသည်နှင့်အညီ ဆရာလေးဦးတို့သည် သုတ်, ဝုတ္တိ, ပြယုဂ်, နျာသဋီကာ-တို့ကို ပြုစီရင်ကုန်သည်ဟု အချို့ဆိုကြကုန်၏။ အချို့က ကစ္စာန, သံဃနန္ဒိ, ပြဟ္မဒတ္တ အမည်သုံးခုသည် ကစ္စာယနမထေရ်၏ အမည်ချည်းသာဟု အချို့က ရှေးအမည်နှစ်ခုသာ ကစ္စာယနမထေရ်၏အမည်ဟု ဆိုကြကုန်၏။ ထိုတွင် ပြယုဂ်ကို ဆရာတစ်ဦးစီရင်သည်ဟူသောစကားသည် ယုတ္တိမရှိ၊ (ဝုတ္တိဟူသည် ပြယုဂ်နှင့်တကွသော သုတ္တဝိဝရဏတည်း) အမည်သုံးခုသည် ကစ္စာယနမထေရ်တစ်ပါးတည်း၏ အမည်ဟူသောစကားလည်း ယုတ္တိမရှိ။ ကစ္စာယန-ကစ္စည်းကျမ်း၏စာသွားကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်လျှင် ဥဏာဒိကျမ်း၌

ကိတ်ကျမ်းနှင့် ထပ်သောအရာ၊ ကွဲပြားသောအရာများ ရှိခြင်းကြောင့်လည်း ကောင်း၊ ရှေးကျသော ပါဏိနိ၊ကာတန္တ၊သက္ကတဗျာကရုဏ်းတို့၌ ဥဏာဒိကာရ ဆရာ တခြားဖြစ်သကဲ့သို့၊ ရှေးကျသော ကစ္စာယန ပါဠိသဒ္ဒါကျမ်း၌လည်း ဥဏာဒိကာရဆရာတစ်ပါး ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥဏာဒိကျမ်းကို ဆရာတစ်ဦး စီရင်သည်ဟုဆိုလျှင် ဟုတ်မှန်ရာသည်၊ ထိုကြောင့် ဂါထာ၌ တတိယပါဒကို “ဥဏာဒိဗြဟ္မဒတ္တေန”ဟုပြင်လျှင် ယုတ္တိရှိရာ၏။

ရှုပသိဒ္ဓိဆရာအရှင်ဗုဒ္ဓပိယသည် အချို့အရာ၌ ကစ္စာယနဝုတ္တိနှင့် ကွဲလွဲဆန့်ကျင်သောဝုတ္တိကို ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။ ဤကျမ်းဆရာလည်း “သမာသေ စ ဝိဘာသာ”၊ “ဇာယာယ တု ဒံ ဇာနီ ပတိမိ”-သုတ်တို့၌ ဝုတ္တိသည် သုတ္တကာရဆရာ၏ အလိုမကျဟု တိုက်ရိုက်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုကြောင့် ကစ္စာယန ဝုတ္တိကာရဆရာသည် သုတ္တကာရဆရာမှတခြားဟု ထိုဆရာနှစ်ပါးတို့ ယုံမှတ် တော်မူကြကုန်၏။ ဤသို့ သုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ပဋိကာတို့ကို နာနာစရိယတို့ ပြုစီရင်ခဲ့သော် သုတ္တကာရဆရာ၏အလိုနှင့်ဆန့်ကျင်သော ဝုတ္တိ၊ ပဋိကာ တို့သည် ဖြစ်သင့်ကုန်ရကား ဝုတ္တိ၊ ပဋိကာတို့၌ဆိုအပ်သော ခပ်သိမ်းသော အနက်သည် သုတ်တို့၌မဝင်လေရာ။

သုတ္တေသွေဝ ဟိ တံ တဗ္ဗံ၊ ယံဝုတျ ပဋိကာယ ယံ။
သုတ္တမုပ္ပတ္တိယာတ္တာနံ၊ သဗ္ဗံ သုတ္တေ ပတိဋ္ဌိတံ။

-ဟူသည်နှင့်အညီ ဝုတ္တိ၊ ပဋိကာ-တို့၌ဆိုအပ်သော ခပ်သိမ်းသောအနက်သည် သုတ်တို့၌တည်သော်သာ ထိုသဒ္ဒါကျမ်းသည် အတ္တနိမ္မလဖြစ်ရာ၏။ ထို့ကြောင့် မိမိစီရင်အပ်သော သဒ္ဓလက္ခဏာ၏ အတ္တနိမ္မလအဖြစ်ကို တောင့်တတော် မှုသော သာသနာ (၁၇၀၃) ဝါ (၁၇၀၈)နှစ်၊ မြန်မာ (၅၂၅)နှစ်ခုဝယ် ပုလတ္တိမြို့၌ နန်းတက်၍ ၃၃-နှစ်နန်းစံသော ပရက္ကမဗာဟုမင်းလက်ထက်အခါ အနုရာဓမြို့ ထူပါရာမကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူသော မောဂ္ဂလ္လာန မဟာသာမိသည် တစ်ပါးဆရာတို့အား ဝုတ္တိ၊ ပဋိကာ ပြုစီရင်ခွင့်ကို မပေး မူ၍ မိမိချည်းသာ သုတ္တကာရ၊ ဝုတ္တိကာရ၊ ပဋိကာကာရဆရာအဖြစ်ကို

ခံယူလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤသဒ္ဒါကျမ်းသည် သင်္ကယာဓိပ္ပါယသုဒ္ဓိဖြင့် တစ်ပါးသဒ္ဒါကျမ်းတို့ထက် စင်ကြယ်ပေ၏။ တစ်ပါးကုန်သော မာဂဓ၊ သက္ကတ ဗျာကရုဏ်းဆရာတို့သည် ဤကျမ်းဆရာကဲ့သို့ သုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ပဉ္စိကာတို့ကို တစ်ယောက်တည်း ပြုစီရင်ခြင်းဖြင့် လွန်စွာအားထုတ်မှုကို မပြုဘူးလေကုန်။

များစွာသော သဒ္ဒါနယ၊ ရတနာတို့၏ စုဝေးရာဖြစ်သော ပညာရှိ တည်းဟူသော ရတနာတို့၏ မှတ်ကျောက်သဖွယ်ဖြစ်သော ဤပဉ္စိကာသည် “ကွ န ခလု ပဉ္စိကာ၊ ကွ စ အာယတိ ဘာဝီနံ မတိဝိသာလတာ” ဟု ဂမ္ဘီရဉာဏ်ရှင်တို့၏ ကျက်စားရာဖြစ်သော ဤကျမ်းကို နောင်လာနောက်သား တို့သည် မသက်ဝင်နိုင်လေရာဟု အောက်မေ့တော်မူ၍ ထိုသူတို့သက်ဝင် နိုင်စေခြင်းငှာ-

ယာ ပဉ္စိကာ ဂုရုဝရမ္ဘဝါတျဂါဟာ၊
တံ သာဓု သိဿဇနမဇ္ဇဝဂါဟယာမ။

ဟု ပဋိညာဉ်ပြု၍ မောဂ္ဂလ္လာနမဟာသာမိ၏ဂိုဏ်းတူ မျက်မှောက် တပည့်ဖြစ်သော သုဗောဓာလင်္ကာရ-စသော များစွာသောကျမ်းတို့ကို ပြုစီရင် တော်မူသော သာသနာ (၁၇၈၇) ခုနှစ်၊ မြန်မာ (၆၀၅)ခုနှစ်၌ ဇေယျဒေါဏီ မြို့၌ နန်းတက်သော ဝိဇယဗာဟုမင်းလက်ထက်၌ သက်တော်ထင်ရှားရှိ သေးသော မဟာသံဃရက္ခိတသံဃရာဇာစီရင်အပ်သော “သာရတ္ထ ဝိလာ သိနီ”မည်သော ပဉ္စိကာဋီကာဖြင့် သင်အံပို့ချသူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ပြီးစေလျက် တောက်ပထင်ရှားဘူးလေပြီ။ ထိုကာလနှင့် အနီးကာလ၌ ဖြစ်ကုန် သောပညာရှိတို့သည် သင်ခြင်း၊ ပို့ချခြင်း၊ ကြည့်ရှုခြင်း၊ အခြံအရံကျမ်းဂန်တို့ကို ရေးသားခြင်းတို့ဖြင့် ကောင်းစွာမြတ်နိုးအပ်ဘူးလေပြီ။ သို့ပါသော်လည်း သုတ်၊ ဝုတ္တိတို့နှင့်တကွသော ဤပဉ္စိကာသည် ဂဠုဂမ္ဘီရဂုဏ်တို့နှင့် ယှဉ်ခြင်း၊ ကစွည်း ကျမ်းလောက် မလွယ်ကူခြင်းစသော အကြောင်းတို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သာရတ္ထဝိလာသိနီ၌ မကျွမ်းကျင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကာလအနည်း ငယ်ကြာခဲ့သော် သင်အံပို့ချမှုကို မပြုအပ်သည်အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ရလေ၏။

ထိုနောက် နှစ် ၂၀၀-လောက်ကြာသောအခါ သာသနာတော် (၁၉၅၈) နှစ်၊ မြန်မာ (၇၇၆)ခုနှစ်ဝယ် ဇယဝဒ္ဒနမြို့၌နန်းတက်၍ (၅၂)နှစ်နန်းစံသော ဆဋ္ဌပရက္ကမဗာဟုမင်းလက်ထက်၌ ဤကျမ်း၏သဘောသကန်ကို အဟုတ် အမှန်သိတတ်သော အထူးထူးသောသဒ္ဓါကျမ်းတို့၌လည်းကောင်း၊ ကျမ်းတစ်ပါး တို့၌လည်းကောင်း၊ ကျမ်းကျင်လိမ္မာတော်မူသော သီရိရာဟုလမည်သော သံဃ ရာဇာသည် ပါဠိသဒ္ဓါကျမ်းတို့တွင် ဤသဒ္ဓါကျမ်းကိုသာ ' အကောင်းဆုံးဟု ဆင်ခြင်အောက်မေ့သဖြင့် ဤကျမ်း၌ စွဲလမ်းသောစိတ်ရှိရကား ဤကျမ်း၏ အဝန်ရှည်ကြာစွာ တောက်ပထွန်းလင်းခြင်းကို တောင့်တသည်ဖြစ်၍ သာသနာ (၂၀၀၀)ပြည့်နှစ်၌ ပဋိကာ၏သီဟိုဠ်ဂဏ္ဍိပုဒ်ဖြစ်သော "ပဋိကာပဒီပ"မည် သော ကျမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ထိုနောက် "ဗုဒ္ဓိပ္ပသာဒနီ"မည်သော ပဒသာဓန ဋီကာကိုလည်းကောင်း ပြုစီရင်ခဲ့လေပြီ။

သို့ရာတွင် ထိုမထေရ်ကွယ်လွန်ပြီးနောက် နှစ်တစ်ရာလောက်ကြာသော အခါ သာသနာတော်နှစ် (၂၁၂၄)ခုနှစ်၊ မြန်မာသက္ကရာဇ် (၉၄၂)ခုနှစ်မှ (၉၅၃)ခုနှစ်အတွင်းနန်းစံသော ရာဇသိဟ-မည်သောသီဟိုဠ်မင်းသည်လည်း ကောင်း၊ထိုနောက် တိုင်းတစ်ပါးမှလာရောက်ကြကုန်သော ဝိဒေသိယမင်း တို့သည်လည်းကောင်း၊ နိပိစက်ဖျက်ဆီးအပ်သည်ဖြစ်၍ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ သာသနာတော်သည် ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်ရလေ၏။ သင်အံ၊ ပိချသူ ကြည့်ရှု လေ့ကျက်သူတို့ မရှိသဖြင့် ပသတ္တ၊ ပသတ္တတရဖြစ်ကုန်သော များစွာသော ကျမ်းဂန်တို့သည် ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်ကုန်၍ အမည်မျှသာကြွင်းကျန်လေကုန် ၏။

ထိုနောက် သာသနာတော် (၂၂၈၉)ခုနှစ်၊ မြန်မာသက္ကရာဇ် (၁၁၀၇) ခုနှစ်သို့ရောက်သောအခါ သေခံကဏ္ဍသေလမြို့၌နန်းတက်သော ကိတ္တိ သီရိရာဇသိဟမင်းလက်ထက်ဝယ် မြန်မာသက္ကရာဇ် (၁၁၁၄)ခုနှစ်၌ ရှမ်းယိုးဒျား နိုင်ငံမှ သံဃာတော်များကိုပင့်ဆောင်၍ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ သာသနာတော်ကို အသစ်တည်ထောင်လေ၏။ ထိုနောက် သီဟိုဠ်ကျွန်းအလုံးကို အင်္ဂလိပ်မင်း

အုပ်စိုး၍ တဖြည်းဖြည်း ကျမ်းဂန်တတ်မြောက်သောပုဂ္ဂိုလ်များ ပေါ်ထွန်းလာ သောအခါ အစိုးရအရာရှိများနှင့် ဗဟုသုတလိုလားသောရဟန်းရှင်လူတို့သည် ပိဋကတ်တိုက်ဟောင်းကြီးတို့၌ ဆွေးမြေ့နေသောကျမ်းစာများကို စုဆောင်း ရှာဖွေကြကုန်သတတ်။ ထိုအခါ ဤမောဂ္ဂလ္လာနပဋိကာကိုလည်း ရှာဖွေ ကြရာ သေခံဏ္ဍသေလမြို့(ကင်ဒီ) အသက်ရိကျောင်း ပိဋကတ်တိုက်၌ ဆွေးမြေ့နေသော ဤကျမ်းစာတစ်စောင်ကို လွန်ခဲ့သောအနှစ် (၂၀)ကျော်က ရရှိသတတ်။ သို့ပါသော်လည်း အများသူတို့အား မသိစေဘဲ သိုဝှက်သိမ်းဆည်း ၍ထားသဖြင့် ကောဠမြို့၊ ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရကျောင်းတိုက်၌သာ တစ်စောင်ထည်း ရှိလေ၏။ မောဂ္ဂလ္လာနပဋိကာသည် ကွယ်ပျောက်လေပြီဟု ထင်မှတ်သူသာများ၍ မပျောက်သေးကြောင်းကို သိသူပင်မရှိသလောက် ဖြစ်လေ၏။

ဤ မြန်မာနိုင်ငံ၌ကား ဤပဋိကာ၏ပရိဝါရဖြစ်သော သံဃရက္ခိတ မဟာသံဃမိ စီရင်အပ်သော သာရတ္ထဝိလာသိနီ၊ သုသဒ္ဓသိဒ္ဓိ-စသော ကျမ်းဂန် တို့၏အမည်များနှင့် ထိုကျမ်းလာစကားတို့ကို အဝမြို့ကောင်းစားစဉ် စီရင် အပ်သော ကစ္စာယနသာရဋီကာ၊ ဘောဒစိန္တာဋီကာတို့၌ အကြိမ်ကြိမ် အထပ်ထပ် တွေ့မြင်အပ်ရကား ထိုကျမ်းများရောက်ဘူးကြောင်း ထင်ရှား၏။ မောဂ္ဂလ္လာနပဋိကာ ရောက်ဘူး၊မရောက်ဘူးကိုကား စိစစ်ရန်ရှိပေ၏။ မောဂ္ဂလ္လာန ဒုတိယကဏ္ဍ၊ ပဌမသုတ်၌ “ဣဓ ကေသဉ္စိ သကတ္ထဒဗ္ဗလိင်္ဂသင်္ချာ ကမ္မာဒိရူပေါ ပဉ္စကော နာမတ္ထောတိ ဒဿနံ၊ ကေသဉ္စိ သကတ္ထဒဗ္ဗ လိင်္ဂရူပေါတိကောတိ”ဟူသော ပဋိကာ၊ “ပဉ္စကော နာမတ္ထောတိ ဒဿနေ သင်္ချာကမ္မာဒိနံ ဝိဘတ္တိယော ဇောတိကာ ဟောန္တိ၊ တိကော နာမတ္ထောတိ ဒဿနေ တု သင်္ချာကမ္မာဒယော ဝိဘတ္တိဝါစာ ဟောန္တိ”ဟူသော ပဋိကာဋီကာ (သာရတ္ထဝိလာသိနီ)တို့ကိုမှီ၍ ဘောဒစိန္တာဒီပနီ (၁၂၄)ဂါထာ၌ “မောဂ္ဂလ္လာန ပဋိကာယံ ပန ပုရိသာဒိသဒ္ဓေါ တိကတ္ထောတိ ဝုတ္တေ ဝိဘတ္တိဝါစိကာ၊ ပဉ္စကတ္ထောတိ ပန ဇောတိကာတိ ဝုတ္တတ္တာ တိကတ္ထောပိ ပဉ္စကတ္ထောပိ အနပနီတောတိ”ဟု ဘောဒစိန္တာဋီကာ ၎င်းဂါထာ၌ “မောဂ္ဂလ္လာန ပဋိကာယမ္ပန

ဝိဘတ္တိယော ပုရိသာဒိနံ တိကတ္ထေ ဝါစိကာ၊ ပဉ္စကတ္ထေ စ ဇောတိကာတိ
 ဒွေ နယာ ဝုတ္တာ” ဟု မောဂ္ဂလ္လာနပဋိကာ၏ အဆိုကိုပြု၏။ ထိုသို့ပြဆိုရာ
 ပဋိကာဋီကာသက်သက်ကို တွေ့ရုံမျှနှင့် ထိုစကားကို ဆိုနိုင်သောကြောင့်
 မှန်းဆ၍ဆိုသော စကားလေလော-ဟူ၍လည်းကောင်း။ ဘောဒစိန္တာဋီကာ၌
 ပဋိကာဋီကာစကားကို သာဓကပြုရာ” ဝုတ္တံ ဟိ ပဋိကာယံ” ဟု ဆိုသော
 အရာများရှိခြင်းကြောင့် ပဋိကာနှင့် ပဋိကာဋီကာကို မကွဲမပြားဘဲ အတူမှတ်ထား
 ၍ဆိုသော စကားလေလောဟူ၍လည်းကောင်း ယုံမှားဘွယ်ရာရှိ၏။ ထိုနောက်
 ထိုသုတ်၏ ပဋိကာ၌ “သဘာဝသော သင်္ချေယဝစနတ္တာ ကောဒိသဒ္ဒါနံ
 န သင်္ချာပိ သျာဒိနမတ္ထော” ဟူသောစကား၊ ပဋိကာဋီကာ၌ “ယဒျပိ
 သျာဒယော ကောနေကေသု ဟောန္တိ၊ တထာပိ ကောဒယော သင်္ချာယ
 ပရိစ္ဆိန္နေ အတ္ထေ ဝတ္တန္တိ၊ န သင်္ချာမတ္ထေ၊ သင်္ချာယသမ္ဘဝါဘာဝါ သင်္ချေယေ
 ဘဝ တိတိ န သင်္ချာပိ သျာဒိနမတ္ထော” ဟူသော စကားတို့ကိုမှီ၍
 ဘောဒစိန္တာဋီကာ (၁၂၉)ဂါထာ၌ “မောဂ္ဂလ္လာန ပဋိကာယန္တု သင်္ချာပိ
 သင်္ချေယလိင်္ဂတ္ထောတိ ဝုတ္တံ” ဟု ဆို၏။ ဤစကား၌လည်း ရှေးအတူ
 ယုံမှားဘွယ်ရှိသည်သာ။

ထိုပြင် ကစ္စာယနုသာရဋီကာဟောင်း (၄၉)ဂါထာ၌ “တေန ဝုတ္တံ
 ပဋိကာယံ ဇေတသဉ္စ ယထာသကံ ကြိယာသု ပဝတ္ထေတာ ကတ္တာတိ”
 ဟု ဆို၏။ ဘောဒစိန္တာဋီကာ(၅၃)ဂါထာ၌လည်း ဤအတိုင်းပင်ဆို၏။ ထိုစကား
 သည် မောဂ္ဂလ္လာနပဋိကာ ၅-ခါဒိကဏှ ၄၄-သုတ်၌လည်းလာ၏။ သို့သော်-
 ကာသိကာပဋိကာ၊ ကာတန္တပဋိကာ၊ စန္ဒြပဋိကာဟူကုန်သော သက္ကတကျမ်း
 ပဋိကာ(ပဋိကာ)တို့၌လည်း ထိုစကားပါရှိ၏။ (အိန္ဒိယအရှေ့ပိုင်း၊ မြောက်ပိုင်း၊
 အနောက်ပိုင်းသားတို့က “ပဋိကာ” ဟု ရေးကြ၏။ တောင်ပိုင်းသားတို့က
 “ပဋိကာ” ဟု ရေးကြ၏။ သီဟိုဠ်သားတို့ကလည်း တောင်ပိုင်းသားတို့သို့
 လိုက်၍ ရေးကြ၏) ကစ္စာယနုသာရဋီကာဟောင်းဆရာလည်း သက္ကတကျမ်း
 တို့၌ ကျမ်းကျင်သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် ပဋိကာဟူသော သာမည

စကားဖြင့် မောဂ္ဂလ္လာနပဗ္ဗိကာ-ဟု မဆုံးဖြတ်သာချေ။ သမ္ပန္နစိန္တာဒိကာ၌
မောဂ္ဂလ္လာနပဗ္ဗိကာနှင့် တထပ်ထည်းတူသော စကားများစွာပါ၏။ သို့သော်
ထိုဒိကာသည် သီဟိုဠ်မှ ရောက်လာသော ဇာနှင့်တူ၏။ မြန်မာပြည်၌ရေးသော
ဇာနှင့် မတူလေ။

ဤသို့မြန်မာပြည်၌ ရေးသားအပ်သောကျမ်းဂန်တို့၌ မောဂ္ဂလ္လာန
ပဗ္ဗိကာ၏စကားကို သိသာထင်ရှားစွာ မတွေ့မြင်အပ်သေးရကား ဤကျမ်း
သည် ရှေးအခါက ဤနိုင်ငံကို ရောက်ဘူးသည်ဟု အတည်တကျ ဆုံးဖြတ်
ချက်ချရန် မသင့်လျော်ပေ။ ရောက်ဘူးစေကာမူလည်း ဂုဠဂမ္ဘီရစသောဂုဏ်၊
သတ္တန္တရ နယာကိဏ္ဍ-စသော အကြောင်းတို့ကြောင့် သတ္တန္တရ၌ ကျမ်းကျင်ခြင်း
နည်းပါးကုန်သော နောက်သားတို့သည် ကြည့်ရှုလေ့ကျက်ခြင်း ဗျာချာနိသျည်း
ရေးထားခဲ့ခြင်းမရှိရကား အဘွင့်ဖြစ်သော သာရတ္ထဝိလာသိနီနှင့်တကွ
ဤပဗ္ဗိကာသည် ပျောက်ကွယ်တိမ်မြုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ရလေတော့သည်။

ဤပဗ္ဗိကာနိဿယဆရာသည် လွန်ခဲ့သော ၁၂၈၃-ခု၊ ၁၄-ခု၊ ၁၅-ခုနှစ်
တို့၌ သီဟိုဠ်ကျွန်း ကောဠမြို့မြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးစဉ်
အခါ မောဂ္ဂလ္လာနသဒ္ဓါကျမ်း၏ ဗျာချာနိသျည်းကိုရေးသားရန် ကြံစည်၍
ထိုကျမ်း၏အဘွင့်သံဝဏ္ဏနာများကို အရပ်ရပ်၌ လိုက်လံရှာဖွေရာ ပဲလိယ
ဂေါဒုဝိဇ္ဇာလင်္ကာရကျောင်းတိုက်၌ သာရတ္ထဝိလာသိနီဒိကာရှိကြောင်းကို သိရ
သဖြင့် ထိုကျောင်းတိုက် နာယကဆရာတော်ဓမ္မာနန္ဒမထေရ်ထံ ကူးယူခွင့်
ရရန်လျှောက်တောင်းရာ ကူးယူခွင့်ရသည့်ပြင် ပဗ္ဗိကာရှိကြောင်းကိုပင် သိခဲ့ရ
လေ၏။ သို့သော် ထိုစာကို ကူးယူခွင့်ရရန် အတန်တန်အားထုတ်ပါသော်
လည်း အချည်းနီးသာဖြစ်ခဲ့ပေ၏။

ထိုနောက် ၁၂၉၀-ပြည့်နှစ်ကတဖန် သာသနကိစ္စနှင့် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့
သွားသောအခါ ဤပဗ္ဗိကာကို ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရာမိပတိအရှင်ဓမ္မာနန္ဒမထေရ်
သုတ်သင်ပြင်ဆင်၍ပုံနှိပ်စေရာ တပိုင်းတစပြီးစီးကြောင်း သိရသဖြင့် သွား
ရောက်တောင်းယူရာ ရခဲ့၍ မိမိတို့နိုင်ငံသို့ယူဆောင်ခဲ့ပြီးလျှင် ဤကျမ်း၏

မြန်မာပြည်၌ ပညာရှိတို့၏ လက်သုံးဖြစ်၍ အခွန်ရှည်ကြာစွာ တည်နေခြင်းကို တောင့်တံသဖြင့် ပဋိကာဋီကာ၊ ပဋိကာပဒီပစသော ဤကျမ်း၏ အခြံ အရံကျမ်းဂန်တို့နှင့်တကွ မှီရာ ကာသိကာပဋိကာ၊ ကာတန္တပဋိကာ-စသော သက္ကတကျမ်းတို့ကို ကြည့်ရှုမှီငြမ်းပြု၍ “ပပဋိကာ”မည်သော ပဋိကာ ဝဏ္ဏနာနိဿယျားကိုရေးသား၍ ပါဠိကို သုတ်သင်ပြင်ဆင်ပြီးလျှင် မောဂ္ဂလ္လာန်နှင့် ပဋိကာပါဠိကိုတွဲစပ်၍ သားနားသပ်ရပ်စွာ ၁၂၉၄-ခုနှစ်က ပုံနှိပ်စေအပ်ပြီ။

ယခုခေတ်ကာလ၌ စာရေးပြီးလျှင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းမပြုနိုင်ပါက ရေးသားအပ်သောကျမ်းဂန်သည် အချည်းနှီးကဲ့သို့ဖြစ်ရာ၏။ ထို့ကြောင့် ပဋိကာနိဿယကိုလည်း ပုံနှိပ်စေရန်ကြံစည်နေရာတွင် ဇမ္ဗူမိတ်ဆွေတိုက် ရှင်က တာဝန်ယူ၍ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပေးသဖြင့် ထိုတိုက်ရှင်အား ဤကျမ်းဆရာက များစွာကျေးဇူးတင်ပေကြောင်း၊ ရှေးဟောင်း စာကောင်းပေကောင်းများ မမြုပ်တိမ်မှု၍ပေါ်ထွက်ခြင်းကို အလိုရှိကြကုန်သော သုတကာမိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရှေးဟောင်းစာများကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူတို့အား အားပေးကူညီကြရန် တိုက်တွန်း လိုက်ပါသတည်း။

သာသနာ ၂၄၇၇ သာဝဏမာသေ
မြန်မာ ၁၂၉၅ ဝါခေါင်လ

အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထေရော
အဘယာရာမ ရွှေဂူတိုက်။

ဝိသုဂါမ သီမာ ဝိနိစ္ဆယ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ဝိနည်းသဘော

သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော သုတ္တန္တ အဘိဓမ္မ၊ ဝိနယ-ဟူသောဒေသနာသုံးရပ်တွင် ဝိနယဒေသနာသည် အာဏာရဟဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် အာဏာအားဖြင့် ဟောကြားတော်မူအပ်သောကြောင့် အာဏာဒေသနာမည်၏။ အပြစ်ကျူးလွန်သူတို့ကို အပြစ်အားလျော်စွာ ဆုံးမနှိပ်ကွပ်ရန် ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့် ယထာပရာဓသာသနာ (ရာဇဝတ်ဥပဒေတော်ကြီး)လည်း မည်၏။ ထိုဝိနယ၌ ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့သည် အနုညာတ၊ ပဋိက္ခိတ္တ-ဟု နှစ်မျိုးရှိကုန်၏။ ထိုတွင် အနုညာတသည် သာမည၊ ဝိသေသ-ဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။ ပဋိက္ခိတ္တလည်း ထို့အတူတည်း။ ၎င်းတို့၏အထူးကို ဥပေါသထက္ခန္ဓက သီမကထာပါဠိဖြင့်ပင် ထင်ရှားအောင်ပြပေအံ့။

(၁) ဝိသေသအနုညာတ-ကား “ဝေဠု ပန ဘိက္ခဝေ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗာ ပဌမံ နိမိတ္တာ ကိတ္တေတဗ္ဗာ ပဗ္ဗတနိမိတ္တံ ပါသာဏနိမိတ္တံ ဝနနိမိတ္တံ ရုက္ခနိမိတ္တံ မဂ္ဂနိမိတ္တံ ဝမ္ဗိကနိမိတ္တံ နဒီနိမိတ္တံ ဥဒကနိမိတ္တံ နိမိတ္တေ ကိတ္တေတွာ”(ဝိ၊၃။၁၄၄။)ဟူသည်တည်း။ ဤ၌ သိမ်သမုတ်ရာ ရှစ်ပါးသော နိမိတ်တို့ကို အထူးခွင့်ပြုခြင်းကြောင့် ထိုရှစ်ပါးသောနိမိတ်တို့ဖြင့်သာ သမုတ်အပ်၏ဟု မှတ်။

(၂) သာမညအနုညာတ-ကား “တေန ဟိ ဘိက္ခဝေ သံဃော ယာဝ မဟန္တံ ဥပေါသထပ္ပမုခံ အာကင်္ခတိ၊ တာဝ မဟန္တံ ဥပေါသထပ္ပမုခံ သမ္ဗန္ဓတု။ ဝေဠု ပန ဘိက္ခဝေ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ ပဌမံ နိမိတ္တာ ကိတ္တေတဗ္ဗာ၊ နိမိတ္တေ ကိတ္တေတွာ”(ဝိ၊၃။၁၄၆။)ဟူသည်တည်း။ ဤ၌ ဥပေါသထာဂါရပ္ပမုခကို သမုတ်ရာ “ပဌမံ နိမိတ္တာ ကိတ္တေတဗ္ဗာ”ဟု နိမိတ်သာမညကိုသာ

ခွင့်ပြုခြင်းကြောင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နိမိတ်ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ တစ်ပါးသော နိမိတ်တို့ဖြင့် ဖြစ်စေ သမုတ်အပ်၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “နိမိတ္တာ ကိတ္တေတဗ္ဗာတိ ဥပေါသထပ္ပမုခဿ ခုဒ္ဒကာနိ ဝါ မဟန္တာနိ ဝါ ပါသာဏက္ကဋ္ဌကဒါရုခဏ္ဍဒဏ္ဍကာဒိနိ ယာနိ ကာနိစိ နိမိတ္တာနိ အပ္ပောကာသေ ဝါ မာဠကာဒိသု ဝါ ယတ္ထ ကတ္တစိ သညံ ကတွာ ကိတ္တေတုံ ဝဇ္ဇတိ” (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၀) ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ဤအဋ္ဌကထာစကား၌ ယုံမှားမကင်းသူတို့၏ ယုံမှားခြင်းကင်းစေခြင်းငှာ ဝဇ္ဇိရုဒ္ဓိဋ္ဌိကာဆရာသည် “ယာနိ ကာနိစိ နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတုံ ဝဇ္ဇတိတိ က္ကဒံ ကထံ ပညာယတိတိ? “ပဌမံ နိမိတ္တာ ကိတ္တေတဗ္ဗာ နိမိတ္တေ ကိတ္တေတွာ”တိ တ္တေကမေဝ ဝုတ္တတ္တာ။ ပဌမံ ဝုတ္တတ္တာ န ဝုစ္ဆန္တိတိ စေ? တံ ပန အကာရဏံ၊ န ဟိ ဗုဒ္ဓါနံ ဒေသနာယ အာလသိယံ အတ္ထိ” (ဝဇ္ဇိရု၊၄၅၆။) ဟု မိန့်ဆို၏။ သီမာသမ္ပုတိ၌ နိမိတ်ရှစ်ပါးတို့ကို ဝိသေသအားဖြင့် ဟောပြီးဖြစ်၍ ဤ၌ မဟောပါသည်။ ဤ၌လည်း နိမိတ်ရှစ်ပါးသာ အပ်ပါ သည်ဟု မစောဒနာအပ်။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း? မြတ်စွာဘုရားတို့အား ဒေသနာတော်၌ပျင်းရိခြင်းမရှိ၊ ဟောပြီးဖြစ်သော်လည်း ဖြစ်သင့်က အထပ်ထပ် ဟောတော်မူအပ်သည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ဟူလို။

(၃) ဝိသေသပဋိက္ခိတ္တကား “န ဘိက္ခဝေ အတိမဟတိ သီမာ သမ္ပန္နိတဗ္ဗာ စတုယောဇနိကာ ဝါ ပဉ္စယောဇနိကာ ဝါ ဆယောဇနိကာ ဝါ။ ယော သမ္ပန္နေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ” (ဝိ၊၃။၁၄၅။) ဟူသည်တည်း။ ဤ၌ စတုယောဇနိက-စသောသိမ်ကို အထူးပယ်မြစ်အပ်သောကြောင့် သုံးယူနော ထက် တဆံချည်မျှလွန်လျှင် ဝိပတ္တိသိမ် (သိမ်ပျက်) ဖြစ်၏။ သုံးယူနောအောက် ယုတ်မူ ကား နှစ်ကျိပ်တစ်ယောက် စည်းဝေးလောက်သော သိမ်တိုင်အောင် အပ်၏။ နှစ်ကျိပ်တစ်ယောက် မစည်းဝေးလောက်မူကား “အတိခုဒ္ဒကံ သီမံ သမ္ပန္နတိ” ဟု ပရိဝါရကမ္မဝဂ်၌ ဝိပတ္တိသိမ် တစ်ဆယ့်တစ်ပါးတွင်သွင်း၍ ဟောတော်မူအပ်သော ကြောင့် မအပ်။

(၄) သာမညပဋိကိစ္ဆကား “န ဘိက္ခဝေ သီမာယ သီမာ သမ္ပိန္နိတဗ္ဗာ၊ ယော သမ္ပိန္နေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ” (ဝိ၊၃။၁၅၀။)ဟူသည်တည်း။ ဤ၌ ဗဒ္ဒသိမ်ချင်းချင်း မစပ်အပ်ဟု သာမညအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့် အယုတ်သဖြင့် တစ်ဆံချည်ဖျားမျှပင် မစပ်အပ်၊ စပ်လျှင် ဝိပတ္တိသိမ်ဖြစ်၏။

(ဤ၌ ဥဒ္ဒေသက္ကမအားလျော်စွာ နိဒဿနကို မပြခြင်းသည် ပါဠိတော်၌ လာသောအစဉ်ကို မလွန်မူ၍ဆိုသဖြင့် အဓိပ္ပါယ်ကို သိလွယ်စေခြင်းငှာတည်း။)

ဤလေးပါးသော သာမည၊ ဝိသေသ၊ အနုညာတ၊ ပဋိကိစ္ဆတို့ကို ကောင်းစွာမှတ်သား၍ သာမညအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သည်ကို သာမညအားဖြင့်၊ ဝိသေသအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သည်ကို ဝိသေသအားဖြင့် မှတ်အပ်၏။ သာမညကို ဝိသေသ၊ ဝိသေသကို သာမညမပြုအပ်၊ ပြင်ဆင်ထည့်သွင်းခွင့် မရှိ ဟူလို။ အထူးကား ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်တို့သည် ပဋိက္ခေပမရှိလျှင် များသော အားဖြင့် အနုညာတသို့ ဝင်ကုန်၏ဟု မှတ်။

ပါဠိတော်၌ မထင်ရှားသောအရာတို့ကိုလည်း အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည် ပင် ထင်ရှားသိသာအောင် ဖွင့်ပြတော်မူကြကုန်ပြီ။ အဋ္ဌကထာဟူသည်လည်း မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်၌ပင် ထင်ရှားရှိ၍ ထိုထိုအရာ၌ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဖွင့်ပြတော်မူအပ်သော ပကိဏ္ဏဒေသနာတော်နှင့် မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်ကို သိတော်မူကုန်သော အရှင်မဟာကဿပ၊ အရှင်ဥပါလိ စသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့၏ ဒေသနာဖြစ်၍ ဘုရားစကားတော်ပင်၊ ပါဠိတော်ကဲ့သို့ ယုံကြည်အပ်၏။ ထို့ကြောင့် အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသဆရာသည် “ဗုဒ္ဓေန ဓမ္မော ဝိနယော စ ဝုတ္တော၊ ယော တဿ ပုတ္တေဟိ တထေဝ ဉာတော” (ဝိ၊၄။၁။၃။) စသည် ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အရှင်ဓမ္မပါလဆရာသည် ဓမ္မသင်္ဂဏီအနုဋီကာ၌-“ပဌမ သင်္ဂီတိယံ ယာ အဋ္ဌကထာ သင်္ဂီတာတိ ဝစနေန သာ ဘဂဝတော ဓရမာန ကာလေပိ အဋ္ဌကထာ သံဝိဇ္ဇတိ၊ တေန ပါဠော ဝိယ ဘဂဝံမူလိကာဝါတိ ဝိညာယတိ” (အနုဋီ၊ ၁။၁။)ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အရှင်သာရိပုတြာဆရာသည် သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ(သာရတ္ထ၊ ၁။၂။)၌ “န ဟိ ဘဂဝတော အဗျာကတံ နာမ

တန္တိပဒံ အတ္ထိ၊ သဗ္ဗေသံယေဝ အတ္ထော ကထိတော၊ တသ္မာ သမ္မာသမ္ပုဒ္ဓေနော
တိဏ္ဏံ ပိဋကနံ အတ္ထဝဏ္ဏနာက္ကမောပိ ဘာသိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ တတ္ထ တတ္ထ
ဘဂဝတာ ပဝတ္တိတာ ပကိဏ္ဏကဒေသနာယေဝ ဟိ အဋ္ဌကထာ”ဟူ၍လည်း
ကောင်း မိန့်ဆိုတော်မူကြကုန်ပြီ။

အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသဆရာ စီရင်အပ်သော အဋ္ဌကထာသစ်၌လည်း ဒီပဝံသ၊
မဟာဝံသ၊ ထူပဝံသ စသည်တို့မှ ထုတ်နုတ်၍ ပြအပ်သော ဗာဟိရနိဒါနဝဏ္ဏနာ၊
သီဟဋ္ဌတ္ထေရဝါဒ၊ သီဟဋ္ဌဝတ္ထု “အမှာကံ ခန္တိ၊ အမှာကံ မတိ” ဟု ဆိုအပ်သော
မိမိ၏ဝါဒနှင့် မဟာပစ္စရီ၊ ကုရုန္တိ၊ အန္ဓကဋ္ဌကထာဝါဒတို့မှတစ်ပါး ကြွင်းသော
စကားတို့သည် သင်္ဂါယနာသုံးတန် တင်အပ်သော မဟာဋ္ဌကထာ စကားတို့ချည်း
ပင်ဟု မှတ်အပ်၏။ ထိုအဋ္ဌကထာ၌လည်း ယုံမှားဘွယ်မရှိစေခြင်းငှာ သုတ္တ၊
သုတ္တာနုလောမ၊ အာစရိယဝါဒ၊ အတ္တနောမတိတို့ဖြင့် အကြွင်းမရှိ ဆိုပြီးဖြစ်၍
ဋီကာဆရာကြီးတို့သည်ပင် တစ်ပါးသော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ သာဓကမရှိလျှင်
အဋ္ဌကထာဆရာ၏ သာမညစကားကို ဝိသေသပြု၍ ဘွင့်ပြခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ကုန်၊
ထိုကိုရည်၍ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာဆရာက “န ဟိ ဗုဒ္ဓါနံ ဒေသနာယ အာလသိယံ
အတ္ထိ” (ဝဇီရ၊ ၄၅၆။) ဟုလည်းကောင်း၊ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာဆရာက “အဋ္ဌကထာ
စရိယာ ဧဝေတ္ထ ပမာဏံ၊ ဘဂဝတော အဓိပ္ပါယညုနော ဟိ အဋ္ဌကထာ
စရိယာ” (သာရတ္ထ၊ ၂။ ၉၁။) ဟုလည်းကောင်း၊ ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာဆရာနှင့်
ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာဆရာတို့က “န ဟိ ဝိနယေ သဗ္ဗတ္ထ ယုတ္တိ သက္ကာ ဉာတံ
ဗုဒ္ဓဂေါစရတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ” (ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၅၂။) ဟုလည်းကောင်း၊ “ဝိပတ္တိ
ပရိဟာရတ္ထံ ဟိ အာစရိယာ နိရာသင်္ကဋ္ဌာနေသုပိ “ဘိတ္တိ အကိတ္တေတွာ” တိ
အာဒိနာ သိဒ္ဓမေဝတ္ထံ ပုနပ္ပုနံ အဝေါစုံ” (ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၅၁။) ဟုလည်းကောင်း
မိန့်ဆိုတော်မူကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာ၏ သာမညစကားကိုလည်း
သာမညအားဖြင့် သာ မှတ်အပ်၏။ ပြင်ဆင်ထည့်သွင်းခွင့်မရှိ ဟုလို။

“ဥပမာယ မိဂေကစေ ဝိညုပုရိသာ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနန္တိ”
(အံ၊ ၃။ ၄၁၄။) ဟူသည်နှင့်အညီ ထိုစကားကိုထင်ရှားအောင် ဥပမာဖြင့်ပြပေအံ့။

ဝိနည်းဒေသနာတော်သည် အာဏာဒေသနာတော်ဖြစ်၍ ထိုထိုအစိုးရတို့၏ ရာဇဝတ်ဥပဒေနှင့်တူ၏။ ထိုရာဇဝတ်ဥပဒေကို အမှုသည်ကသော်လည်းကောင်း၊ ထိုသူ၏ ရှေ့နေကသော်လည်းကောင်း ပြင်ဆင်ထည့်သွင်းခွင့်မရှိ၊ မိမိအမှုသည် အပြစ်မှလွတ်ရန် သို့မဟုတ် တဖက်အမှုသည် အပြစ်ရောက်ရန် ပြင်ဆင်ထည့်သွင်း၍ လဲလျှောက်သောရှေ့နေကို လူအပေါင်းတို့က ရူးသွပ်သူ သို့မဟုတ် ဦးနှောက်ပျက်သူဟု ဆိုကုန်ရာ၏။ ထိုထို လူ၊ အစိုးရတို့ထက် အဆပေါင်းများစွာ မြင့်မြတ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဥပဒေတော်ကို ပြင်ဆင်ထည့်စွက်၍ လိုရာဘက်သို့ ယူဆောင်သူကိုကား ပြောဆိုဘွယ်ရာစကားပင် မရှိတော့ချေ။ ဤစကားရပ်တို့ကား “ဝိနည်းဒေသနာတော်ကို ပါဠိ အဋ္ဌကထာရှိတိုင်းသာ မှတ်အပ်၏။ ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ခြင်း မပြုအပ်” ဟု ပြဆိုရေးလတ္တံ့သော ဝိသုဂါမဝိနိစ္ဆယ၏ အခြေပါဒစကားရပ်တို့တည်း။

ဝိသုဂါမ ဝိနိစ္ဆယ

ယခုအခါ၌ ဝိသုဂါမဝိနိစ္ဆယကို ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့ဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြဆိုပေအံ့။ သိမ်သည် ဗဒ္ဒသိမ်၊ အဗဒ္ဒသိမ် ဟု နှစ်ပါးရှိ၏။ ထိုတွင် ဗဒ္ဒသိမ်၏ အကျဉ်း၊ အကျယ်ပမာဏသည်သာ ပါဠိတော်၌ လာ၏။ လာပုံကား “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ တိယောဇနပရမံ သီမံ သမ္ပန္နိတုံ” မဟာဝဂ္ဂ၊ ဥပေါသထက္ခန္ဓက (ဝိ၊ ၃။ ၁၄၅။)။ အကျယ်ဆုံးသုံးယူဇနာရှိသောသိမ်ကိုသာ သမုတ်အပ်၏ ဟူလို။ “ကောဒသဟိ ။ပ။ အတိဗုဒ္ဓကံ သီမံ သမ္ပန္နိတိ၊ အတိမဟတိံ သီမံ သမ္ပန္နိတိ” ပရိဝါ၊ ကမ္မဝဂ် (ဝိ၊ ၅။ ၃၈၃။)။ “အတိဗုဒ္ဓကာ နာမ သစေ ယာ ကေဝိသတိ ဘိက္ခူ န ဂဏှာတိ” ၎င်းအဋ္ဌကထာ။ (ဝိ၊ ၅။ ၃၂၃။) နှစ်ကျိပ်တစ်ယောက်သော ရဟန်းတို့သည် မစည်းဝေးလောက်အောင်ကျဉ်းမူ သိမ်မဟုတ်ဟူလို။ ဤသို့ ဗဒ္ဒသိမ်၏သာ အကျဉ်းအကျယ်ပမာဏကို ဟောတော်မူ၍ ဂါမ၊ နဒီ၊ သမုဒ္ဒ၊ ဇာတဿရ၊ အရည-ဟူသော အဗဒ္ဒသိမ်တို့၏ အကျဉ်းအကျယ် ပမာဏကို မဟောမူ၍ “ယံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ၊ ယာ တဿ ဝါ ဂါမဿ ဂါမသီမာ၊ နိဂမဿ ဝါ နိဂမသီမာ၊ အယံ တတ္ထ သမာနသံဝါသာ

ကျေပေါသထာ”(ဝိ၊ ၃။ ၁၅၀။)စသည်ဖြင့် သာမညအားဖြင့်သာ ဟောတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် ဗာရဏသီမြို့ကြီးကဲ့သို့ ၁၂-ယူဇနာကျယ်သောမြို့ဖြစ်မှု ဂါမသိမ်သည် ၁၂-ယူဇနာသော်လည်းကောင်း၊ ထို့ထက်အလွန်လည်းကောင်း ကျယ်နိုင်၏။ အကျဉ်းအားဖြင့်လည်း ယုတ်သောအပိုင်းအခြားအားဖြင့် တစ်ပေပတ်လည်၊ သို့မဟုတ် တစ်လက်မပတ်လည်မျှပင် ကျဉ်းနိုင် ငယ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ ဆရာသည်လည်း ဂါမသိမ်၏ အကျဉ်းအကျယ်ပမာဏကို မဆိုမူ၍ “သော ပဒေသော အပေါ့ ဝါ ဟောတု မဟန္တာ ဝါ ဂါမသီမာတွေဝ သချံ ဂစ္ဆတိ”(ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၃၃)ဟု သာမညအားဖြင့်ပင် ဆိုတော်မူ၏။ နဒီ၊ သမုဒ္ဒ၊ ဇာတဿရ၊ အရညတို့ လည်း ထို့အတူပင်တည်း။ ဥဒကုက္ကေပ၊ သတ္တဗ္ဗန္တရ အပိုင်းအခြားကို ရနိုင်သော နေရာ၌သာ ပြုအပ်၏။ မရနိုင်သောနေရာ၌ မပြုအပ်ဟုဆိုသော အဋ္ဌကထာ စကားကို သတိပြုလေ၊ အရာမဟုတ်၍ ၎င်းတို့၏ဝိနိစ္ဆယကို ဤ၌ မရေးသတည်း။

(မှတ်ရန်။ ဂါမသိမ်၏ အကျဉ်းအကျယ်ပမာဏကို ပြနိုင်လျှင် ဝန်ခံရန် အသင့်ရှိ၏။)

တစ်ပေပတ်လည် ဂါမ၊ ဝိသုဂါမ

ထိုဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောစကား၌ “ယုတ်သောအပိုင်းအခြားအားဖြင့် တစ်ပေပတ် လည် သို့မဟုတ် တစ်လက်မပတ်လည်မျှပင် ကျဉ်းနိုင် ငယ်နိုင်၏”-ဟူသော စကားကို ဝိနည်း၌ ကောင်းစွာ မကျွမ်းကျင်မလိမ္မာသူတို့ ဝန်ခံရန် ခဲယဉ်းသော ကြောင့် ၎င်းတို့ကို ဝန်ခံစေခြင်းငှာ ခိုင်မာသောသာဓကတို့ဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြပေအံ့။ “သမဝဿဒေဝကာလေ ပဟောနကဇာတဿရော ပန သစေပိ ဒုဗ္ဗုဒ္ဓိကာလေ ဝါ ဂိမုဟေမန္တေသု ဝါ သုက္ခတိ၊ နိရုဒကော ဟောတိ၊ တတ္ထ သံဃကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ (သစေ ပနေတ္ထ ဥဒကတ္ထာယ အာဝါဠံ ဝါ ပေါက္ခရဏီ အာဒီနိ ဝါ ခဏန္တိ၊ တံ ဌာနံ အဇာတဿရော ဟောတိ၊ ဂါမသီမာသချံ ဂစ္ဆတိ)။ လာဗုတိပုသကာဒိဝပေ ကတေပိ ဒေသေ နယော။ “ဥပေါသတက္ခန္ဓ ကဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၃၆-၇။)။

မိုးအလယ်အလတ် ရွာသောကာလ၌ မိုးတွင်းလေးလပတ်လုံး ရေတည်သော ဇာတဿရအိုင်သည် မိုးခေါင်သောကာလ မိုးတွင်း၌သော်လည်းကောင်း နွေဥတု၊ ဆောင်းဥတု၌သော်လည်းကောင်း ရေမရှိသော်လည်း ထို၌ ဥဒကုက္ကေပသိမ်ပြု၍ သံဃကံကို ပြုကောင်း၏။ ထို၌ ရေအလို့ငှာ ရေတွင်းရေကန်ကိုသော်လည်းကောင်း တူးအံ့၊ ဗူး၊ သခွားကိုသော်လည်းကောင်း စိုက်ပျိုးအံ့၊ ထိုတူးရာ၊ စိုက်ပျိုးရာအရပ် တစ်စိတ်သည်သာ ဇာတဿရပျက်၍ ဂါမသိမ်ဖြစ်၏။ ကြွင်းသော အရပ်ကား ဇာတဿရပင်ဟူလို။ ထို့ကြောင့် ကင်္ခါဝိတရဏိဋီကာသစ်၌ “တံ ဌာနန္တိ ယတ္ထ ဝါပိအာဒိကံ ကတံ၊ တံ ဌာနံ၊ အညံ ပန ကပ္ပိယဘူမိ” (ကင်္ခါ၊ဋီ၊သစ်၊ ၁၄၇။) ဟုလည်းကောင်း၊ ဝိမတိ ဝိနောဒနိဋီကာ၌ “တံ ဌာနန္တိ အာဝါဌာဒိနံ ကတဌာနမေဝ၊ န အကတဌာနန္တိ အတ္ထော” (ဝိမတိ။ ၂။၁၆၈။) ဟုလည်းကောင်း မိန့်ဆိုကြကုန်၏။

ဤအဋ္ဌကထာဝါကျ၌ ရေတွင်း၊ ရေကန်တူးရာဌာန၊ ဗူး၊ သခွားစိုက်ပျိုးရာဌာနသည်သာ ဂါမသိမ်၊ ကြွင်းသောအရပ်သည် ဇာတဿရဟု ဆိုသဖြင့် ဇာတဿရအိုင်လယ်၌ ဖြစ်ထွန်းသော ဂါမသိမ်၏ အကျဉ်းအကျယ်ကို သိနိုင်၏။ သိနိုင်ပုံကား ရေတွင်းသည် လက်ယက်တွင်းမျှဖြစ်အံ့၊ တစ်ပေပတ်လည်လောက်သာ ရှိရာ၏။ ၄-ပေ၊ ၅-ပေနက်သော တွင်းဖြစ်အံ့။ ဂါမသိမ်သည် ၃-ပေ ၄-ပေလောက် ရှိရာ၏။ ဗူးခင်း၊ သခွားခင်း စသည်ဖြစ်အံ့၊ ငါးတောင်ပတ်လည်၊ ဆယ်တောင်ပတ်လည် စသည်ဖြစ်ရာ၏။

အထူးကား - ထိုတူးရာ၊ စိုက်ပျိုးရာအရပ်သာ ကွက်၍ ဇာတဿရပျက်ခြင်းသည် “ယော ပန ကေနစိ ခဏိတွာ အကတော သယံ ဇာတော သောဗ္ဗော သမန္တတော အာဂတေန ဥဒကေန ပူရိတော တိဋ္ဌတိ” ဟူ၍ ကင်္ခါဝိတရဏိအဋ္ဌကထာ(ကင်္ခါ၊ဋ္ဌ။၉၀-၁။)၌လာသော တစ်စုံတစ်ယောက်သော လူ့တိရစ္ဆာန်တို့သည် တူး၍မပြုအပ်၊ အလိုလိုဖြစ်ထွန်းခြင်းဟူသော ဇာတဿရအိုင်လက္ခဏာနှင့် မလျော်သောကြောင့်တည်း။

ထိုဇာတဿရအိုင်လယ်၌ ရေတွင်းတူးရာ စိုက်ပျိုးရာဌာန၌ ဖြစ်ထွန်းသော

တပေပတ်လည်စသော ပမာဏရှိသော ဂါမသိမ်သည် ဘယ်ဂါမသိမ်နည်းဟူမူ အကြင်ရွာသားတို့သည် တူးအပ်၏၊ စိုက်ပျိုးအပ်၏။ ထိုရွာသားတို့၏ ဂါမသိမ်ဖြစ်၏။ ဇာတဿရအိုင်ပတ်လည်ရှိ ရွာသားအားလုံးတို့နှင့်ဆိုင်မှု အားလုံးတို့၏ ဂါမသိမ် ဖြစ်၏။ တစ်ပါးသော ဂါမခေတ်တို့နှင့်မစပ်မှု ဝိသုဂါမသိမ်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကဉ္စ “ဂါမသီမာသချုံမေဝ ဂစ္ဆတီတိ ယေဟိ ကတံ၊ တေသံ ဂါမသီမာ သချုံ ဝါ၊ သမန္တတော တီရဋ္ဌဂါမေဟိ စေ ကတံ၊ သဗ္ဗံ ဂါမသီမာသချုံ ဝါ၊ အညေဟိ ဂါမခေတ္တေဟိ အသမ္ပန္နဋ္ဌာနံ စေ၊ ဝိသုဂါမသီမာသချုံ ဝါ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော” (ဝဇီရ၊ ၄၆၁။) ဟု မိန့်ဆို၏။

(မှတ်ရန် ။ ဤ၌ အာစရိယော-ဟူသည် သာမညသုမဟုတ် အဘိဓမ္မ မူလဋီကာပြု အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်တည်း။)

ဤဋီကာ၌ “အညေဟိ ဂါမခေတ္တေဟိ အသမ္ပန္နဋ္ဌာနံ စေ ဝိသုဂါမသီမာ သချုံ ဝါ ဂစ္ဆတီ” ဟူသောစကားသည် ဤဝိနိစ္ဆယ၌ အလိုရှိအပ်သောစကားဖြစ်၍ ၎င်းကို ပစ္စက္ခအားဖြင့် ဉာဏ်၌ထင်ရှားအောင် ပြပေအံ့။

တစ်စုံတစ်ခုသောရွာနယ်သို့ မပါဝင်သောအရပ်၌ ဇာတဿရအိုင်ကြီး သည်ရှိ၏။ ထိုအိုင်၏ပတ်လည် အနီးအနား၌ ရွာတို့သည်ရှိကုန်၏။ သို့သော် ထိုရွာတို့၏ နယ်နိမိတ်သည် ဇာတဿရအိုင်ကြီး၏ ကမ်း၌သာ ဆုံး၏။ ဇာတဿရ အိုင်မူကား မည်သည့်ရွာနယ်သို့မျှ မပါဝင်။ ထိုကဲ့သို့သော ဇာတဿရအိုင်ကြီးသည် မိုးခေါင်၍ မိုးတွင်း၌ပင်ဖြစ်စေ၊ ဆောင်း၊ နွေဥတု၌ဖြစ်စေ ရေခန်းခြောက်၍ သဲပြင်ဖြစ် နေသောအခါ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည် ရေခပ်ယူခြင်းငှါ တွင်းငယ်တူးအံ့၊ သို့မဟုတ် ဗူး၊ သခွား စသည်ကို စိုက်ပျိုးအံ့၊ ထိုတူးရာ၊ စိုက်ပျိုးရာ တစ်ပေပတ် လည်စသော ပမာဏရှိဋ္ဌာနသည်သာ ဝိသုဂါမသိမ် ဖြစ်၏။ ထို၌ ဂါမသိမ်အဖြစ်ဖြင့် အလိုရှိရာ ဝိနယကံကို ပြုကောင်း၏။ “ဝိသု ပဝတ္ထော ဂါမော ဝိသုဂါမော” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ မင်းကသော်လည်းကောင်း၊ ရဟန်းတို့ကသော်လည်းကောင်း အသီးမပြု အပ်၊ အလိုလိုအသီးဖြစ်သော ဂါမသီမာ ဟူလို။ (ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော တပေပတ် လည်စသော ပမာဏရှိ ဝိသုဂါမသိမ်၌ “အိမ်ဘယ်နှစ်အိမ်၊ လယ်ဘယ်နှစ်ကွက်ရှိ

သလဲ” ဟု ဥပသေနမထေရ်ကို မေးကြလေ။)

ဤကား တစ်ပေပတ်လည်ဖြစ်ကောင်းသော ဝိသုံဂါမသိမ်ကို ပြဆိုခြင်း တည်း။

တစ်လက်မပတ်လည်ဝိသုံဂါမ

ယခုအခါ၌ တစ်လက်မပတ်လည် ဖြစ်နိုင်ကောင်းသော ဝိသုံဂါမသိမ်ကိုပြ ဆိုပေအံ့။

“အန္တောနဒိယံ ပါသာဏော ဝါ ဒီပကော ဝါ ဟောတိ၊ တဿ ယတ္ထကံ ပဒေသံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရေ ပကတိဝဿကာလေ ဝဿာနဿ စတူသု မာသေသု ဥဒကံ သြတ္ထရတိ၊ သော နဒိသချံမေဝ ဂစ္ဆတိ။ အတိဝုဋ္ဌိကာလေ ပန သြဗေန သြတ္ထဋ္ဌောကာသော န ဂဟေတဗ္ဗော၊ သော ဟိ ဂါမသီမာသချံ မေဝ ဂစ္ဆတိ “ဥပေါသထက္ခန္ဓကဋ္ဌကထာ။(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၅။)

ဤ၌ အလွန်ကျဉ်းသော ဝိသုံဂါမသိမ်ကိုသာ ပြလိုသောကြောင့် ပါသာဏ ဖြင့်သာ အဓိပ္ပါယ်ဆိုပေအံ့။

အလွန်မကျယ်လွန်းသောမြစ်ကြီး၏အလယ်၌ ကျောက်ဆောင်တစ်ခုရှိ၏။ ထိုသည် မိုးအလယ်အလတ်ရွာသောကာလ မိုးလေးလ ရေလွှမ်းအံ့ နဒိမည်၏။ ရေမလွှမ်းမူ တံငါသည်တို့၏ အစာရှာဖွေရာ မနုဿဂေါစရ မနုဿပစာရအတွင်း ဖြစ်လျှင် ဂါမသီမာမည်၏။ မြစ်သည် အလွန်ကျယ်၍ဖြစ်စေ၊ လူနေနှင့်ဝေး သောကြောင့်ဖြစ်စေ၊ တံငါသည်တို့ နေ့ချင်းပြန်မရောက်သော မနုဿဂေါစရ အမနုဿပစာရအရပ်ဖြစ်မှု အရညသီမာမည်၏။ မနုဿဂေါစရ မနုဿပစာရ အတွင်းဖြစ်၍ ဂါမသိမ်ဖြစ်ရာ ဘယ်ဂါမသိမ်နည်း၊ ဇာတဿရအိုင်၌ကဲ့သို့ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ၌ “ဂါမခေတ္တသချံ ဂစ္ဆတိ။ ကတရဂါမခေတ္တံ?၊ ယတော မနုဿာ သဉ္ဇရန္တိ၊ သဗ္ဗေ စေ သဉ္ဇရန္တိ၊ ဝိသုံ ဂါမက္ခေတ္တသချံ ဂစ္ဆတိတိ စ အာစရိယာ” (ဝဇိရ၊၄၅၉။)ဟု ဆို၏။ ထို့ကြောင့် မြစ်နှစ်ဘက်ကမ်းရှိ ရွာနယ်သို့မဝင်မူ ဝိသုံဂါမ သိမ်ဖြစ်၏။ ထို ဝိသုံဂါမ ကျောက်ဆောင်ကျောက်ဖျာသည် နှစ်ကျိပ်တစ်ယောက်

စည်းဝေးလောက်အောင်ကျယ်ဝန်းမှု ထို၌ အလိုရှိရာဝိနည်းကံကို ပြုနိုင်၏။ တစ်ပေပတ် လည်မျှရှိမှု အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ်ကို ပြုနိုင်၏။ မိုးလေးလ ရေမလွှမ်းရာ အရပ်သည် တစ်လက်မလောက်သာ ရေပေါ်သို့ ပေါ်ထွက်၍နေအံ့၊ ထိုတစ်လက်မ ပမာဏရှိ ကျောက်ဆောင်၏ အဖျားစွန်းသည်သာ ဝိသုဂါမသီမာမည်၏။ သို့သော် ထို၌ ဝိနည်းကံပြုခြင်းငှာ မလောက်။

အခွန်ရမှ ဝိသုဂါမဟု ငြင်းဆိုသောသူတို့ ဝန်ခံစေခြင်းငှာ တစ်ပေပတ်လည် ကျောက်ဖျာဝိသုဂါမသိမ်၌ အခွန်ရနိုင်သောနည်းကို ပြပေအံ့။ တစ်စုံတစ်ယောက် သောသူသည် ထိုနေရာ၌ ငါးမျှားရန် သင့်လျော်သည်ဟုသိ၍ တစ်ပါးသူတို့ မလာရောက်နိုင်စေခြင်းငှာ တစ်နှစ်လျှင် ၅-ကျပ် ၆-ကျပ် အခွန်ဆောင်ရန် အစိုးရထံလျှောက်ထား၍ အစိုးရ၏ခွင့်ပြုချက်အရ အခွန်ဆောင်၍ ကိုယ်ပိုင် ပြုငြားအံ့၊ ထိုတစ်ပေပတ်လည်ရှိ ဝိသုဂါမကျောက်ဖျာသည် အခွန်ရသော တံငါသည်ပိုင် ရွာသီးဖြစ်၏။ ဤကား တစ်လက်မပတ်လည်မျှ ဖြစ်နိုင်ကောင်းသော ဝိသုဂါမသီမာကို ပြဆိုခြင်းတည်း။

ဤပြဆိုခဲ့သော အဋ္ဌကထာဝါကျ၌ ပြအပ်သော ဂါမသီမာ၊ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ၌ ပြအပ်သော ဝိသုဂါမသီမာတို့ကို လူတို့ သွားရောက်သုံးဆောင် သိမ်းဆည်းသော အရပ်ဖြစ်ခြင်းမျှဖြင့်လည်းကောင်း၊ တံငါသည်တို့ နေ့ချင်းပြန်သွားရောက်နိုင်သော မနုဿဂေါစရအရပ်ဖြစ်ခြင်းမျှဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂါမသီမာဖြစ်ခြင်းကြောင့် မင်းမျိုး မတ်တို့ အခွန်သီး၊ နယ်သီးပိုင်းခြားခြင်း၊ ရွာစားတို့အား ပေးကမ်းခြင်းနှင့် အလျဉ်း မစပ်ဘဲဖြစ်သော ဝိသုဂါမသိမ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ စပ်သောအရာအချို့၌ မစပ်မီက ပင်ဖြစ်နေသော ဂါမသိမ်ဟူ၍လည်းကောင်း စင်စစ် မှတ်အပ်၏။

ရဟန်းတို့ပြုလုပ်၍ဖြစ်ကောင်းသော ဝိသုဂါမ

ယခုအခါ၌ ရဟန်းတို့သည် ပြုလုပ်၍ဖြစ်ကောင်းသော ဝိသုဂါမသီမာကို ပြပေအံ့။

တစ်ကောသပတ်လည်ရှိသော ပကတိဂါမတစ်ခုလုံးကို အကြွင်းမရှိ

မဟာသိမ်ပြု၍ ထို၏အတွင်း သင့်လျော်သောအရပ်၌ ခဏ္ဍသိမ်တစ်ခုပြု၍ သမုတ်သောအခါ မဟာသိမ်နှင့် ခဏ္ဍသိမ်၏အကြား၌ ထိုသိမ်နှစ်လုံးတို့ကို မစပ်စေခြင်းငှာ သီမန္တရိကာကို ထားအပ်၏။ ထိုသီမန္တရိကာ၏ အကျဉ်းအကျယ်ကိုကား “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သိမံ သမ္ပန္နန္တေန သီမန္တရိကံ ဌပေတွာ သိမံ သမ္ပန္နိတုံ” (ဝိ၊၃။၁၅၀။)ဟု သာမညအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့် အလိုရှိသလောက် ထားအပ်၏။ ထို့ကြောင့် “သီမန္တရိကာ ပစ္ဆိမကောဋီယာ ဧကရတနပ္ပမာဏာ ဝဋ္ဋတိ၊ ဝိဒတ္ထိပ္ပမာဏာ ဝဋ္ဋတိတိ ကုရုန္တိယံ၊ စတုရင်္ဂလပ္ပမာဏာပိ ဝဋ္ဋတိတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ”ဟု အဋ္ဌကထာ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၇။)၌ဆို၏။ ဋီကာဆရာတို့က “ဧကင်္ဂလိမတ္တာပိ သီမန္တရိကာ ဝဋ္ဋတိယေဝ”ဟုဆိုကုန်၏။ သိမ်နှစ်လုံး မထိမစပ်ခြင်းသာ လိုရင်းပဓာနဖြစ်၍ “အဒ္ဓင်္ဂလိမတ္တာပိ ဝဋ္ဋတေဝ” ဟုဆိုလိုလျှင် ဆိုနိုင်၏။ ထိုသီမန္တရိကာကို “သီမန္တရိကာ ဟိ ဂါမက္ခေတ္တံ ဘဇေတိ”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသောကြောင့် ဂါမသိမ်ဟု မှတ်အပ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဆိုခဲ့သော တစ်ကောသပတ်လည်ရှိ ပကတိဂါမ၌ သီမန္တရိကာမှ တစ်ပါးအရပ်သည် ဗဒ္ဒသိမ် ဖြစ်၍ တစ်တောင်၊ တစ်ထွာ၊ လက်လေးသစ် သို့မဟုတ် လက်တစ်သစ်ပမာဏရှိ သီမန္တရိကာအရပ်သည် ရဟန်းတို့ ကမ္မဝါစာဖြင့် အသီးပြုအပ်သော မင်းမှူးမတ် တို့သည် နယ်သီး၊ အခွန်သီးမပြုအပ်သော တစ်ပါးသောရွာနယ်တို့နှင့်လည်း မစပ်သော ဝိသုံဂါမသိမ်မည်၏။ ထိုသည် ရပ်နေလောက်ရုံကျယ်မှု ထို၌ စိတန်း ရပ်နေ၍ ဂါမသိမ်အဖြစ်ဖြင့် အလိုရှိသောဝိနည်းကံကို ပြုကောင်း၏။ (ဆိုခဲ့ပြီးသော သီမန္တရိကာကို အလွန်ကျဉ်းသောကြောင့် ဂါမသိမ်မဟုတ်ဟု ဆိုနိုင်ပါမည်လောဟု ဥပသေနမထေရ်ကို မေးကြလေ)။ ဗဒ္ဒသိမ်နှစ်လုံး၏ပြင်ဘက်၌ ရွာနယ်ကြွင်း ကျန်သေးမှု သီမန္တရိကာသည် ကြွင်းသော ရွာနယ်သို့ဝင်သောကြောင့် ဝိသုံဂါမဖြစ်။ ဤကား ရဟန်းတို့ပြုလုပ်၍ဖြစ်ကောင်းသော ဝိသုံဂါမသီမာကို ပြဆိုခြင်းတည်း။

ဤဆိုခဲ့ပြီးသောစကားရပ်တို့ဖြင့် ဂါမသိမ်၏ အကျဉ်းအကျယ်ကို ပါဠိတော်၌လည်း မဟော၊ အဋ္ဌကထာ၌လည်း မဆို၊ အိမ်၊ လယ်၊ ယာ ရှိ/ မရှိ လည်း ပမာဏမဟုတ်၊ လူတို့ အစာရှာဖွေရာ မနုဿဂေါစရ မနုဿူပစာရ

အတွင်း၌ဖြစ်မှု တလက်မမျှလောက်ပင်ကျဉ်းသော်လည်း ဂါမသီမာမည်သည်သာဟု လုံလောက်စွာ ပြဆိုပြီးဖြစ်သောကြောင့် အိမ်၊ လယ်၊ ယာရှိမှ ဂါမသီမာ၊ တစ်ကရီသကျယ်မှ ဂါမသီမာစသည်ဖြင့် အာစရိယုဂ္ဂဟမရှိ ထင်မိထင်ရာ ယူမှား ပြောမှားသော မိစ္ဆာဝါဒတို့ကို စွန့်ပစ်နိုင်ကြစေကုန်သတည်း။

အဋ္ဌကထာလာ ဝိသုဂါမ

ယခုအခါ၌ အစိုးရမင်းတို့သည်ပြုအပ်သော အဋ္ဌကထာ၌တိုက်ရိုက်ပြဆို အပ်သော ဝိသုဂါမကိုပြဆိုရန် အခွင့်ရောက်ပြီ။ သို့သော်လည်း ထိုကိုကောင်းစွာ နားလည်စေခြင်းငှာ တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ မြေကိုပိုင်ဆိုင်ပုံနှင့် ပထဝီဿရ အစိုးရမင်းတို့၏ မြေကိုပိုင်ဆိုင်ပုံအထူးကို ရှေးဦးစွာပြဆိုပေအံ့။

တိုင်းသူပြည်သားတို့ မြေကိုပိုင်ဆိုင်ပုံ

တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် ကမ္ဘာဦးကပင် မြေယာအစိတ်ကို အသီးအသီး ဝေခြမ်းပိုင်းခြား မှတ်သား၍ မိမိသန္တကအဖြစ်ဖြင့် အစဉ်အဆက်စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းခဲ့ရင်းဖြစ်၍ ဘိုးဘပိုင် (မိဘအစဉ်အဆက်ပိုင်လာသောမြေ) ဝယ်ယူရ၊ ဓားမဦးချ (တောတောင်ကို ကိုယ်တိုင်ခုတ်ထွင်၍ တည်ထွင်သောမြေ) စသော ကိုယ်ပိုင်မြေကို အစိုးရကုန် ပိုင်ဆိုင်ကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ဒီဃနိကာယ် ပါထိကဝဂ် အဂ္ဂညသုတ်၌ “ယံနူန မယံ သာလီ ဝိဘဇေယျာမ မရိယာဒံ ဌပေယျာမာတိ၊ အထ ခေါ တေ ဝါသေဌ သတ္တာ သာလီ ဝိဘဇိသု၊ မရိယာဒံ ဌပေသုံ။ အထ ခေါ ဝါသေဌ အညတရော သတ္တာ လောလဇာတိကော သကံ ဘာဂံ ပရိရက္ခန္တော အညတရံ ဘာဂံ အဒိန္နံ အာဒိယိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိ၊ တမေနံ အဂ္ဂဟေသုံ၊ ဂဟေတွာ တေဒဝေါစုံ “ပါပကံ ဝတ ဘော သတ္တ ကရောသိ၊ ယတြ ဟိ နာမ သကံ ဘာဂံ ပရိရက္ခန္တော အညတရံ ဘာဂံ အဒိန္နံ အာဒိယိတွာ ပရိဘုဉ္ဇသိ၊ မာဿု ဘော သတ္တ ပုနပိ ဝေရူပမကာသီတိ” (ဒီ၊ ၃။ ၇၆။) စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်၏။ ၎င်း အဋ္ဌကထာ ၌လည်း “တေ ပနဿ ခေတ္တသာမိနော တီဟိ သခေဟိ အဘိသေကမ္ပိ

အကံသု” ဟု တိုင်းသူပြည်သားတို့ကို ခေတ္တသာမိ (လယ်ရှင်) (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၃။၅၄။) ဟုပင် ဆိုတော်မူ၏။ ၎င်းဋီကာ၌လည်း “ခေတ္တသာမိနောတိ တံ တံ ဘူမိဘာဂံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဌိတသတ္တာ” (ဒီ၊ဋီ၊၃။၄၈။) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “သီမံ ဌပေယျာမာတိ အယံ ဘူမိဘာဂေါ အသုကဿ အယံ ဘူမိဘာဂေါ အသုကဿာတိ ဧဝံ ပရိစ္ဆေဒံ ကရေယျာမ” (ဒီ၊ဋီ၊၃။၄၇။) ဟူ၍လည်းကောင်း ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။

ပါရာဇိကကဏ္ဍ ဒုတိယသိက္ခာပဒ အဋ္ဌကထာ၌လည်း သူတစ်ပါးတို့ ပိုင်သော အိမ်၊ လယ်၊ မြေ၊ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့၊ ဥစ္စာတို့ကို ဖျက်ဆီးသိမ်းယူသော် လည်းကောင်း၊ မင်းအားရောက်ထိုက်သော အခွန်အတုတ်ထက် အပိုအမိုအခွန် အတုတ်ကို အတင်းအဓမ္မ ကောက်ခံသိမ်းယူသော်လည်းကောင်း မင်း၊ မင်း အမတ်စသည်တို့အား ပသယှာဝဟာရ အဒိန္နဒါန်ဖြစ်ကြောင်းကို “ကောဓဝသေန ပရယရဝိလောပံ ကရောန္တာ အတ္တနော ပတ္တဗလိတော စ အဓိကံ ဗလက္ကာရေန ဂဏ္ဍန္တာ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒယော ဝိယ၊ တသေဝံ ဂဏ္ဍတော အဝဟာရော “ပသယှာဝဟာရော” တိ ဝေဒိတဗ္ဗော” (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၀။) ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။

ဤသို့ တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် ကိုယ်ပိုင်မြေကို အစိုးရသော်လည်း မင်းတို့အား ဆယ်ဘို့တဘို့ အခွန်ဆက်သွင်းခြင်း၊ မတရားသဖြင့် ပြုကျင့်နေထိုင် လျှင် မိမိပိုင်မြေပေါ်မှ မင်းတို့၏ နှင်ထုတ်ခြင်းကို ခံရခြင်း၊ မင်းတို့ပညတ်ထားသော လောကထုံးစံကိုလွန်၍ မိမိပိုင်မြေကို မပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် မင်းတို့ကဲ့သို့ အာဏာ ပိုင်သောအားဖြင့် အစိုးရကြကုန်။

အစိုးရမင်းတို့ မြေကိုပိုင်ဆိုင်ပုံ

မင်းတို့သည်ကား ဆင်းရဲသားတို့ကဲ့သို့ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကိုသာ အစိုးရသည်မဟုတ်ကုန်၊ မိမိအာဏာပျံ့နှံ့ရာအတွင်း၌ အလုံးစုံသောမြေကို အစိုးရ ကြကုန်၏။ ထိုသို့အစိုးရသော်လည်း မြေရှင် တိုင်းသူပြည်သားတို့ကဲ့သို့ ရောင်းချပိုင်၊ အမွေသိမ်းယူပိုင်သောအားဖြင့် အစိုးရကြသည်မဟုတ်။ ဆယ်ဘို့ တစ်ဘို့ အခွန်ကောက်ယူခြင်း၊ မတရားသဖြင့် ပြုကျင့်သူတို့ကို ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင် စီရင်ဆုံးမ

နိုင်ခြင်း၊ ထိုမြေပေါ်မှ နှင်ထုတ်နိုင်ခြင်း၊ ဆင်းရဲသားတို့ ပိုင်သောမြေပေါ်၌ ထုံးစံ အပိုင်းအခြား တရားဥပဒေကိုထားနိုင်ခြင်း-တည်းဟူသော အာဏာပိုင်အားဖြင့် အစိုးရကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့် အဂ္ဂဉာဏ်ပါဠိတော် (ဒီ၊၃။၇၇။)၌ “အထ ခေါ တေ ဝါသေဋ္ဌ သတ္တာ ယော နေသံ သတ္တော အဘိရူပတရော စ ဒဿနိယတရော စ ပါသာဒိက တရော စ မဟောသက္ခတရော စ တံ သတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ တေဒဝေါစုံ “ဟေိ ဘော သတ္တ သမ္မာ ခီယိတဗ္ဗံ ခီယ၊ သမ္မာ ဂရဟိတဗ္ဗံ ဂရဟ၊ သမ္မာ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗံ ပဗ္ဗာဇေဟိ၊ မယံ ပန တေ သာလီနံ ဘာဂံ အနုပ္ပဒဿာမာတိ၊ ဧဝံ ဘော တိ ခေါ ဝါသေဋ္ဌ သော သတ္တော တေသံ သတ္တာနံ ပဋိသုဏိတွာ သမ္မာ ခီယိတဗ္ဗံ ခီယိ၊ သမ္မာ ဂရဟိတဗ္ဗံ ဂရဟိ၊ သမ္မာ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗံ ပဗ္ဗာဇေသိ၊ တေ ပနဿ သာလီနံ ဘာဂံ အနုပ္ပဒံသု။

မဟာဇနသမ္မတောတိ ခေါ ဝါသေဋ္ဌ “မဟာသမ္မတော မဟာသမ္မတော” တွေဝ ပဋ္ဌမံ အက္ခရံ ဥပနိဗ္ဗတ္တံ၊ ခေတ္တာနံ အဓိပတိတိ ခေါ ဝါသေဋ္ဌ “ခတ္တိယော ခတ္တိယော”တွေဝ ဒုတိယံ အက္ခရံ ဥပနိဗ္ဗတ္တံ၊ ဓမ္မေန ပရေ ရဇ္ဇေတိတိ ခေါ ဝါသေဋ္ဌ “ရာဇာ ရာဇာ” တွေဝ တတိယံ အက္ခရံ ဥပနိဗ္ဗတ္တံ”(ဒီ၊၃။၇၇။)ဟု ဟောတော်မူအပ်၏။

၎င်းအဋ္ဌကထာ၌လည်း “ခီယိတဗ္ဗံ ခီယေယျာတိ ပကာသေ တဗ္ဗံ ပကာသေယျ၊ ခိပိတဗ္ဗံ ခိပေယျ၊ ဟာရေတဗ္ဗံ ဟာရေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။ပေ။ သာလီနံ ဘာဂံ အနုပ္ပဒဿာမာတိ မယံ ဇေကကဿ ခေတ္တတော အမ္မဏမ္မဏံ အာဟရိတွာ တုယံ သာလိဘာဂံ ဒဿာမ၊ တယာ ကိဉ္စိ ကမ္မံ န ကတ္တဗ္ဗံ၊ တံ အမှာကံ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌာတိ”(ဒီ၊၄။၃။၅၃။)ဟု ဖွင့်ဆိုတော်မူ၏။

မဟာသမ္မတမင်းကပင် လူတို့ မလွန်ကျူးအပ် မလွန်ကျူးနိုင်သော အပိုင်း အခြား ထုံးစံစည်းကမ်းများ ထားခဲ့ကြောင်းကို သီလက္ခန္ဓဝဂ်၊ အမ္မဋ္ဌသုတ် ဋီကာဟောင်း(ဒီ၊ဋီ၊၁။၂၅၆။) ဋီကာသစ်(သီ၊ဋီ၊သစ်၊၂။၂၅၆။)တို့၌-

“ဌပိတာ ယေန မရိယာဒါ၊ လောကေ လောကဟိတေသိနာ။
ဝဝတ္ထိတာ သက္ကုဏန္တိ၊ န ဝိလဿိယိတုံ ဇနာ။”
ဟု သာဓကပြုကြကုန်၏။

ယင်းသို့ အခွန်အတုတ်ကောက်ခံပိုင်ခြင်း၊ မတရားသဖြင့် ပြုကျင့်သူတို့ကို ထိုသူတို့ပိုင်မြေပေါ်မှ နှင်ထုတ်နိုင်ခြင်း၊ မြေယာတို့၌ စည်းကမ်းအပိုင်းအခြား တရားဥပဒေကိုထားနိုင်ခြင်း၊ နယ်ပယ်တို့ကို ပေါင်းနိုင်၊ ခွဲစိတ်နိုင်ခြင်းသည် တိုင်းပြည်ကို အစိုးရသောမင်းတို့၏ ရေမြေကိုအစိုးရခြင်းတည်းဟူသော ပထဝိဿရ ဘာဝဂုဏ်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုပထဝိဿရဘာဝဂုဏ်သည် အဘိသိက်ခံ၊ မခံသော မင်းတို့၌ ဖြစ်သင့်ဖြစ်ထိုက်၏။ ထိုမင်းတို့သည် မိမိတို့၏ ပထဝိဿရဘာဝဂုဏ်ကို မှူးမတ်အရာရှိတို့အား မလွှဲအပ်ခန့်ထားနိုင်သည်မဟုတ်၊ အလိုရှိရာ လွှဲအပ် ခန့်ထားနိုင်သည်သာဖြစ်သောကြောင့် ထိုမင်းတို့ထံမှ အာဏာအခွင့်ကို ရရှိသော မှူးမတ်အရာရှိတို့သည်လည်း နယ်မြေကို ခွဲစိတ်ပေါင်းထားပိုင်၊ စီရင်ခန့်ထား နိုင်ကြောင်းကို သန္နိဋ္ဌာန်ကျ မှတ်ယူအပ်၏။ ရဟန်းတို့ပိုင် သံဃသန္တက အာရာမ် ကျောင်းတိုက်သည်လည်း အစိုးရတို့၏ အာဏာအောက် ကျရောက်ခြင်းမှ မလွတ်၊ ထို့ကြောင့် ထိုအာရာမ်တွင်း၌လည်း ဥပဒေနှင့်အညီ အစိုးရတို့သည် နယ်ပယ် ခွဲစိတ်ခြင်းကို ပြုနိုင်ကုန်၏ဟုမှတ်အပ်၏။

ပကတိဂါမ၊ ဝိသုံဂါမဖြစ်ပုံ

ပကတိဂါမ၊ ဝိသုံဂါမနှစ်ရပ်တွင် ပကတိဂါမသည်သာ ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်လာ၏။ အဋ္ဌကထာ၌ ပြုအပ်သော ဝိသုံဂါမဟူသည်မှာ ထိုပကတိဂါမနှင့် အကျဉ်းအကျယ် ပကတိဝိကတိမျှသာထူး၍ ပကတိဂါမဖြစ်ပုံအခြင်းအရာကို အကျယ်စပ်ဟပ် နှီးနှောမိက ဝိသုံဂါမဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာကိုလည်း အလွယ်တကူ မှတ်ယူချင့်ချိန်နိုင်ရန်ရှိသောကြောင့် ပကတိဂါမဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာနှင့်တကွ ပြဆိုပေအံ့။

“အသမ္မတာယ ဘိက္ခဝေ သီမာယ အဋ္ဌပိတာယ ယံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဥပနိဿာယ ဝိရဟတိ၊ ယာ တဿ ဝါ ဂါမဿ ဂါမသီမာ၊ နိဂမဿ ဝါ နိဂမ

သီမာ။ အယံ တတ္ထ သမာနသံဝါသာ ဧကုပေါသထာ” (ဝိ၊ ၃။ ၁၅၀။) ဟူသော ဥပေါသထက္ခန္ဓကပါဠိတော်၌ ရဟန်းမှီနေသော ရွာ၏ရွာတစ်ပါးနှင့် မရောမယှက်သော နယ်နိမိတ်အပိုင်းအခြားသည် ဂါမသီမာမည်၏။ နိဂမဟူသော ရွာကြီး၏ ရွာတစ်ပါးနှင့် မရောမယှက်သော နယ်နိမိတ်အပိုင်းအခြားသည် နိဂမသီမာမည်၏။ ဤသို့ ရွာနယ်နိမိတ် အသီးသီးတို့ဖြင့် ပိုင်းခြားရာ ပိုင်းခြား အပ်သော တစ်ခုတစ်ခုသော ဂါမခေတ်သည် ဂါမသိမ်မည်၏ဟူလို။ (အထူးမှတ်ရန်။ ဤပါဠိတော်၌ အခွန်ဖြင့် သီးခြားဖြစ်ခြင်းကို မဟောမူ၍ ရွာနယ်အားဖြင့် သီးခြားဖြစ်ခြင်းကိုသာ ဟောသည်။)

အဋ္ဌကထာ၌ကား ရွာနယ်အသီးအခြားဖြစ်က ရွာစားတို့ရအပ်သော အခွန်အတုတ်လည်း သီးခြားဖြစ်တော့သည်သာဟု နှလုံးပိုက်တော်မူ၍ အခွန်အတုတ် သီးခြားဖြစ်ခြင်းဖြင့် ရွာနယ်သီးခြားဖြစ်ခြင်းကိုပင် မှတ်၍ပြလိုသောကြောင့် “တတ္ထ ယတ္ထကေ ပဒေသေ တဿ ဂါမဿ ဘောဇကာ ဗလီ လဘန္တိ၊ သော ပန ပဒေသော အပေါ ဝါ ဟောတု မဟန္တော ဝါ ဂါမသီမာတွေဝ သချံ ဂစ္ဆတိ၊ နဂရနိဂမသီမာသုပိ ဒေသေ နယော” (ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၃၃။) ဟု ဥပေါသထက္ခန္ဓက၊ ဂါမသီမာဒိကထာ၌ ဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ဤ၌ “ယတ္ထကေ ။ပေ။ လဘန္တိ” ဟူသော စကားဖြင့် လောကဝေါဟာရအားဖြင့် ပြီးသောဂါမခေတ်အပိုင်းအခြားကို ရွာစားတို့၏ အခွန်ရရာအားဖြင့် မှတ်သားအပ်၏။ အဘိဓမ္မာ၌ကဲ့သို့ တံခါးခုံတည်ရာ အရပ်ဖြင့် ၎င်း၊ အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပုဒ်၌ကဲ့သို့ ပရိက္ခေပ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနဖြင့်၎င်း၊ အာရညက သိက္ခာပုဒ်၌ကဲ့သို့ လေးအတာ အပြန်ငါးရာအားဖြင့်၎င်း မမှတ်အပ်ဟု ပြတော်မူ၏။

ထိုသို့ပြသဖြင့် တစ်ခုသောရွာကြီး၏ နယ်အတွင်း၌ နှစ်ရွာ၊ သုံးရွာစသော ရွာတို့ကို အသစ်တည်ထောင်၍ ထိုရွာသစ်တို့၏ နယ်အပိုင်းအခြားကို အစိုးရမင်းတို့က ပိုင်းခြားဝေဘန်၍ မပေးမထားသမျှကာလပတ်လုံး ရွာနယ်ရွာစား မကွဲပြားသောကြောင့် ရွာကြီး၏နယ်နိမိတ်အပိုင်းအခြားအားဖြင့် တစ်ခုသောဂါမခေတ် ဂါမသိမ်သာဖြစ်သည်ဟုလည်း ပြတော်မူ၏။

“သော ပဒေသော အပေါ့ ဝါ ဟောတု မဟန္တာ ဝါ”(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၃) ဟူသော စကားဖြင့် ဗုဒ္ဓသိမ်၌ အငယ်ဆုံး နှစ်ကျိပ်တယောက် စည်းဝေးလောက် သော ပမာဏ၊ အကြီးဆုံး သုံးယူဇနာပမာဏရှိရကဲ့သို့ ဤဂါမသိမ်၌ အကျဉ်း အကျယ်ပမာဏ မရှိဟု ပြတော်မူ၏။

ဤအဋ္ဌကထာ၌ ရာဇပဏ္ဏ-ဟူသော မြေပုံ၌တင်၍ နယ်သီးမပြုလုပ်သော် လည်း အခွန်သီးပြုလုပ်က ဂါမသိမ်သီးဖြစ် ၏ဟု မမှတ်ယူအပ်၊ ထို့ကြောင့် ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ၌ နယ်သီး၊ အခွန်သီးပြုခြင်းနှစ်ရပ်ကိုစပ်၍ “ဂါမပရိစ္ဆေဒေါတိ သဗ္ဗဒိသာသု သီမံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဣမဿ ပဒေသဿ ဧတ္ထကော ကရောတိ ဧဝံ ကရေန နိယမိတော ဂါမပဒေသော” ဟု မိန့်ဆို၏။ ထိုသို့ နယ်သီးပိုင်းခြားပြုလုပ်မှ သာ ဂါမသိမ်သီးဖြစ်ခြင်းကြောင့် ပကတိဂါမ၏အတွင်း၌ ဝိသုံဂါမဖြစ်ပုံကို ပြသောအဋ္ဌကထာ၌ အခွန် သီးပြု၍ ပေးခြင်းကို မပြုမူ၍ နယ်သီး နယ်ခြား ပြု၍ ရာဇပဏ္ဏသို့တင်ပြီးလျှင် ပေးခြင်းကိုသာ နိတတ္ထပဓာနပြု၍” ယာမ္ပိ ကေသ္မိ ယေဝ ဂါမခေတ္တေ ဧကံ ပဒေသံ ‘အယံ ဝိသုံဂါမော ဟောတူ’တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ရာဇာ ကဿစိ ဒေတိ၊ သောပိ ဝိသုံဂါမသီမာ ဟောတိယေဝ” (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၃၃)ဟု ဆိုတော်မူ၏။

(ဤ၌ လူ၊ ရဟန်းနှစ်ပါးကို သိမ်းယူနိုင်သော “ကဿစိ”ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်ဖြင့် ဆိုအပ်သောကြောင့် ရဟန်းလည်း ပါဝင်သင့်၏။ ထိုစကားမှန်၏ “ခေတ္တံ ဒေမိ၊ ဝတ္ထု ဒေမိ”ဟု အကပ္ပိယ ဝေါဟာရဖြင့် သော်၎င်း ရဟန်းအား “အာရာမံ ဒေမိ”ဟု ကပ္ပိယဝေါဟာရဖြင့်သော်၎င်း ရဟန်းအား လှူရာ ရဟန်းသည် လယ်၊ ယာ၊ အာရာမံတို့ကိုပိုင်၍ အလိုရှိလိုင်း ထိုကိုပြုလုပ်နိုင် သကဲ့သို့ ဝိသုံဂါမပြု၍ ပေးရာ ထိုဝိသုံဂါမမြေကွက်ကို ရဟန်း မပိုင် အလိုရှိတိုင်း မသုံးစွဲနိုင်၊ ထိုဝိသုံဂါမမှ အခွန်ရလျှင် ၎င်းကို ရဟန်းပိုင်၏။ မရလျှင် မူလသူကြီး၏အခွန်ကောက်ယူခြင်းမှ လွတ်ငြိမ်းခြင်း၊ နယ်သီးခြား ဖြစ်သွားခြင်းကြောင့် ဝိနည်းကံ ပြုလွယ်ခြင်း အကျိုးရှိ၏။ မြေရှင်တခြား ရွာစားတခြား၏အဖြစ် လောက၌ ထင်ရှားလှ၏။ သို့သော်လည်း ရဟန်းကို သူကြီးခန့်ရိုးထုံစံ လောက၌ မရှိသောကြောင့်၎င်း

“အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အာရာမံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ”(ဝိ၊၃၊၅၀။)ဟူသော သိက္ခာပုဒ်ကိုမှီ၍ ပရူပဝါဒဖြစ်ရာသောကြောင့်၎င်း၊ လေသမတ္တဖြစ်သော အပြစ်ကိုပင် နှစ်သက်တော် မမူကြသော ဝိနယဂရုက မဟာထေရ်တို့သည် ဝိသုဒ္ဓိကို ကိုယ်တိုင်မခံကြကုန်။

အဓိပ္ပါယ် ရှင်းလင်းစွာသိသာစေခြင်းငှာ ပြန်၍ပေါင်းပြအံ့။

- (၁) ပကတိဂါမကိုပြသောပါဠိတော်၌ နယ်သီးခြားပြုခြင်းကိုသာ ဟောသည်။
- (၂) ပကတိဂါမကိုပြသောအဋ္ဌကထာ ဝိနိစ္ဆယဋီကာတို့၌ အခွန်သီးခြား ပြုခြင်းကိုလည်း ဆိုသည်။
- (၃) ဝိသုဒ္ဓိဂါမကိုပြသော အဋ္ဌကထာ၌ နယ်သီးခြားပြုခြင်းကိုသာ ဆိုသည်။

ဤသို့လာသော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာသုံးရပ်ကိုစပ်၍ နယ်သီးပြုခြင်း၊ ပဓာနလက္ခဏာအခွန်သီးပြုခြင်း၊ အပ္ပဓာနလက္ခဏာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော တခုသောဂါမခေတ်ကို တစ်ခုသောပကတိဂါမသိမ်၊ ထို၏အတွင်း အစိုးရမင်းတို့၏ အလိုဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော တစ်စိတ်သောအရပ်ကို ဝိသုဒ္ဓိဂါမသိမ်ဟု မှတ်အပ်၏။ အောက်၌ ပြအပ်ပြီးသော နဒီ၊ သမုဒ္ဒ၊ ဇာတဿရတို့၌တည်ရှိသော ကျောက် ဆောင်၊ ကျွန်း၊ တောင်၊ ရေတွင်း၊ ဗူး၊ သခွားခင်းတို့ကို လူတို့၏စားကျက် မနုဿဂေါစရ၊ မနုဿူပစာရအတွင်းသို့ကျခါမျှဖြင့် ဂါမသိမ်ဟုဆိုသော အဋ္ဌကထာ စကားဖြင့်လည်း အခွန်သီးပြုခြင်း၏ လိုရင်းပဓာနမဟုတ်ကြောင်းသည် ထင်ရှား၏။ ထို့ကြောင့် ကလျာဏီကျောက်စာ၌ “ယသ္မိံ ပကတိဂါမခေတ္တေကဒေသံ ယံ ကိစ္ဆိ ကရဂ္ဂါဟပရိစ္ဆိန္ဒဌာနံ ကရဂ္ဂါဟံ ဒါတုမိစ္ဆယံ ရာဇာဒီဟိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒိန္နံ တံယေဝ ဝိသုဒ္ဓိဂါမသင်္ချံ ဂစ္ဆတိ”ဟု အခြေအမြစ်မရှိ ထင်မိထင်ရာဆိုသောစကားကို မမှတ်အပ်။

ဤ၌ “ကရဂ္ဂါဟံ ဒါတုမိစ္ဆယံ”ဟူသောစကားကို ယုံကြည်၍ “အခွန် ကောက်ယူရန် ပေးအပ်သောရွာတစ်စိတ်သာ ဝိသုဒ္ဓိဂါမဖြစ်၏။ သိမ်သမုတ်ရန် ပေးအပ်သော မြေကွက်သည် ဝိသုဒ္ဓိဂါမမဖြစ်”ဟု ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာသာဓက အရိပ်အရောင်မျှမရှိဘဲလျက် အဋ္ဌကထာစကား၌ မိမိအလိုကို ထည့်စွက်သော

ပရဝါဒီသည် အောက်၌ပြဆိုပြီးသော ဝိနည်း၏စည်းကမ်းကို လွန်ကြူးခြင်းကြောင့် အစိုးရဥပဒေကိုပြင်ဆင်၍ လျှောက်လဲသော ရှေ့နေထက်ပင် ဆိုးဝါးလေ၏။

မြို့တွင်း၌ ဝိသုံဂါမဖြစ်နိုင်ပုံ

ပရဝါဒီသည် ကလေးသူငယ်တို့၏ အသိဉာဏ်မျိုးဖြင့် ကောဠမ္မမြို့သည် နဂရဖြစ်၍ ထိုအတွင်း၌ ဝိသုံဂါမ မဖြစ်နိုင်ဟု ဆိုပြန်၏။ ထိုသူသည် ဝိနည်းအရာ၌ သနားဘွယ်ရာ နားမလည်သောသူတည်း။

ထိုစကားကို ထင်ရှားအောင်ပြပေအံ့။ ပိဋကတ်တော်၌ ဂါမသဒ္ဒါသည် မြို့၊ နိဂုမ်း၊ ရွာ-ဟူသော အနက်သုံးပါးကိုဟောနိုင်သော သာမညသဒ္ဒါတည်း။ နိဂမသဒ္ဒါသည်ကား မိမိ၏အနက်ဝိသေသကိုသာ ဟောသော ဝိသေသသဒ္ဒါ တည်း။ ထိုသဒ္ဒါနှစ်ခုသည် “ဓမ္မဝိနယ” သဒ္ဒဒ္ဒယကဲ့သို့ သမာသာသမာသအားဖြင့် ယှဉ်တွဲလျက် ပိဋကတ်တော်၌ ကျင်လည်တတ်၏။ ထို့ကြောင့် ပတိယောဂီ ဒွန္ဓစာရီ သဒ္ဒဒ္ဒယ-ဟု ဆိုသင့်ဆိုထိုက်၏။ ထိုတွင် အသမာသအားဖြင့်ကား ဝိနယ၌ “ယံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ” သည် ဥဒါဟရုဏ်တည်း။ အဘိဓမ္မ ၌ “ပုန စပရံ ဘိက္ခု ဂါမံ ဝါ နိဂမံဝါ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော” (အဘိ၊ဝိ၊၄၀၀။) ဟူသော ခုဒ္ဒကဝတ္ထု ဝိဘင်္ဂပါဠိသည် ဥဒါဟရုဏ်တည်း။ သုတ္တန္တ၌ “ဣဓ ဗျဿပဇ္ဇ ကုလပုတ္တော ယသ္မိံ ဂါမေ ဝါ နိဂမေ ဝါ ပဋိသဝတိ” ဟူသော အဋ္ဌဂုံတ္တရ ဗျဿပဇ္ဇသုတ်သည် ဥဒါဟရုဏ်တည်း။ သမာသအားဖြင့်ကား “ယံ ဇညာ ဂါမနိဂမံ ဣမံ ခေါ မေ ဂါမနိဂမံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝမုန္တိ” ဟူသော နဝဂုံတ္တရသမ္မောဓိဝဂ် ဆဋ္ဌသုတ်(အံ၊၃။၁၇၇။) သည် ဥဒါဟရုဏ်တည်း။

ဓမ္မဝိနယသဒ္ဒဒ္ဒယ၌ကား “ယော ဝေါ အာနန္ဒ မယာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပညတ္တော” ဟူသော မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၊ “ဝေရူပေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မဝိနယေ သတ္ထု ပသာဒေါ” ဟူသော မူလပဏ္ဏာသ စူဠသီဟနာဒသုတ် စသည် တို့သည် သမာသာသမာသအားဖြင့် ဥဒါဟရုဏ်တည်း။

ထို့ကြောင့် ဂါမသဒ္ဓါသည် မိမိချည်းတည်နေသောအခါ ဂါမ၊ နဂရ၊ နိဂမ-ဟူသော အနက်သုံးပါးကိုဟော၏။ နိဂမ-ဟူသော သဒ္ဓါတစ်ပါးနှင့် ယှဉ်သော အခါ ဂေါဗလီဗဒ္ဓနာယအားဖြင့် ယှဉ်ဘက်ပတိယောဂီသဒ္ဓါ၏အနက်မှ တစ်ပါး သော ဂါမ၊ နဂရ-ဟူသော အနက်နှစ်ပါးကို ဟော၏။ ဂေါဗလီဗဒ္ဓနာယ-ဟူရာ၌ အဓိပ္ပါယ်ကား- ဂေါသဒ္ဓါသည် မိမိချည်းတည်နေသောအခါ နွားအားလုံးကို ဟော၏။ ဗလီဗဒ္ဓသဒ္ဓါနှင့်တွဲစပ်သောအခါ ယှဉ်ဘက်ပတိယောဂီသဒ္ဓါသည် ဟောအပ်သော ဝန်ဆောင်နွားဟူသောအနက်မှတစ်ပါးသော ဝစ္ဆ၊ ဝစ္ဆတရ၊ ဒမ္မ၊ ဇေဂ္ဂဝ၊ ဂါဝီ-တို့ကိုဟော၏။ ဥဒါဟရုဏ်ကား “ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော” စသည်တည်း။ ဤ၌ ဓမ္မသဒ္ဓါသည် သဒ္ဓါတစ်ပါးနှင့် မတွဲမဘက် မိမိချည်း သက်သက်တည်နေသော “ပဒသာ ဓမ္မံ ဝါစေယျ” စသောအရာ၌ သုတ္တ၊ အဘိဓမ္မာ၊ ဝိနယ-သုံးပါးကိုဟော၏။ ဤ၌ကား ဝိနယဟူသောသဒ္ဓါတစ်ပါးနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ယှဉ်ဘက်ပတိယောဂီသဒ္ဓါ၏ အနက်မှတစ်ပါးသော သုတ္တ၊ အဘိဓမ္မာ-ဟူသော အနက်နှစ်ပါးကိုဟော၏။

ထို့အတူ “ယံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ”ဟူရာ၌ ဂါမသဒ္ဓါသည် နိဂမသဒ္ဓါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ယှဉ်ဘက် ပတိယောဂီသဒ္ဓါ၏ နိဂုမ်းဟူသောအနက်မှ ကြွင်း သော မြို့၊ ရွာ-ဟူသောအနက်နှစ်ပါးကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “ဂါမဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ နဂရမ္ပိ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ” (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၃၃။) ဟု မြို့ကို ဂါမသဒ္ဓါ၏ အနက်တွင်းသို့သွင်း၍ ဘွင့်တော်မူ၏။

(ဤ၌ ပရဝါဒီကဲ့သို့ “ဝါသဒ္ဓေန” ဟု မဆိုမူ၍ “ဂါမဂ္ဂဟဏေန” ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်ကို သတိပြု။) နိဂမသဒ္ဓါနှင့်မယှဉ်မူ၍ မိမိချည်းသက်သက် တည်နေသောအခါ မြို့၊ နိဂုမ်း၊ ရွာ-ဟူသော အနက်သုံးပါးလုံးကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် ‘ဋ္ဌပေတွာ ဂါမဉ္စ ဂါမူပစာရဉ္စ’ဟူသော အဝိပွဝါသကမ္မဝါစာပါဠိ၌ “ဧတ္ထ စ နိဂမနဂရာနမ္ပိ ဂါမေနေဝ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော” ဟူ၍၎င်း။ “ဂါမာ ဝါ အရညာ ဝါ”ဟူသော အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပဒပါဠိ၌ “ဣမသ္မိဉ္စ သိက္ခာပဒေ

နိဂမောပိ နဂရမ္ပိ ဂါမဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ” ဟူ၍၎င်း အဋ္ဌကထာဆရာ ဘွင့်တော်မူ၏။

အထူးကား “ယံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ” ဟူသော ပါဠိ “ဋ္ဌပေတွာ ဂါမဉ္စ ဂါမူပစာရဉ္စ” ဟူသော အဝိပ္ပဝါသကမ္မဝါစာ၊ “ဂါမာ ဝါ အရညာ ဝါ အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခါတံ အာဒိယေယျ” ဟူသော အဒိန္နာဒါန သိက္ခာပုဒ်စသည်၌ ဂါမဗ္ဗန္တရဝိဟာရ၊ ဂါမန္တဝိဟာရတို့သည် ဂါမသို့ ဝင်ကုန်၏။ “ယော ပန ဘိက္ခု သန္တံ ဘိက္ခု အနာပုစ္ဆာ ဝိကာလေ ဂါမံ ပဝိသေယျ” စသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌ ကျောင်းတိုက်သည် ဂါမသို့မဝင်ဟု မှတ်အပ်၏။

ပရဝါဒီဆိုတိုင်း နဂရကို ဂါမသဒ္ဓါဖြင့် မယူနိုင်ပါမူ အဝိပ္ပဝါသကမ္မဝါစာ၌ နဂရ၊ နိဂမသဒ္ဓါမပါသောကြောင့် မြို့၊ နိဂုံးတို့၌၎င်း၊ အန္တောဂါမဝိဟာရတို့၌၎င်း၊ ထိုသိမ်သက်၏ဟူ၍၎င်း၊ အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပုဒ်၌ “ဂါမာ ဝါ အရညာ ဝါ” ဟူသော ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် မြို့၊ နိဂုံးတို့မှသော်၎င်း၊ ဂါမန္တဝိဟာရမှသော်၎င်း၊ အဘိုး ထိုက်ဝတ္ထုကိုပင် ခိုးယူသော်လည်း ပါရာဇိကအာပတ်မသင့် ဟူ၍၎င်း၊ “ယော ပန ဘိက္ခု သန္တံ ဘိက္ခု အနာပုစ္ဆာ ဝိကာလေ ဂါမံ ပဝိသေယျ” ဟူသော သိက္ခာပုဒ်၌ ဂါမသဒ္ဓါကိုသာ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် မြို့တွင်းသို့မူ ထိုသိက္ခာပုဒ်ကို မကျင့်ဘဲ သွားသင့်၏ဟူ၍၎င်း၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် များစွာသော အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂတို့သည် ဝင်ရောက်လာကုန်၍ ဝိနည်းပိဋကတ်တော်တစ်ခုလုံးကို ဖျက်ဆီးပစ်ရာ ရောက် လတံ့။ (ပါတိမောက်၏အဓိပ္ပါယ်ကိုမျှ နားမလည်ဘဲလျက် ဝိနယဓရ ပြုလုပ် နေခြင်းသည် ထိတ်လန့်ဘွယ် ကောင်းလေစွ၊ လင်္ကာကျွန်း၌ ဝိနယသာသနာ တိုးပွားပါစေသတည်း)။

ဤပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ သာဓကတို့ဖြင့် ဂါမသဒ္ဓါသည် မြို့၊ ရွာ၊ နိဂုံး-ဟူသော အနက်သုံးပါးကို ဟောနိုင်သောကြောင့် ကောဋ္ဌမ္ပမြို့ တွင်း၌ ဝိသုံဂါမသိမ် ဖြစ်နိုင်၏ဟု စင်စစ်မုချ မှတ်အပ်၏။

ပရဝါဒီသည် “ယံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ” ဟူသော ပါဠိကို တစ်ပါးသော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့ကိုလည်း မထောက်ဆတတ်၊ အသင့်

ယုတ္တိ ရှိ/မရှိကိုလည်း မဆင်ခြင်၊မစဉ်းစားတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗသင်္ဂါဟကအနဝ
 သေသ ပရိယာဒါန စကားထင်ပြီးလျှင် “အသမ္မတဿ သီမာယ အဋ္ဌပိတာယ
 ယံ ဝိသုဒ္ဓိသီလ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ ယာ တဿ ဝိသုဒ္ဓိသီမာ အယံ တတ္ထ
 သမာနသံဝါသာ ဧကေပေါသထာ” ဟု ဗျုတ်ရေကပါဠိကို စီလုပ်၍ ရဟန်းမှီနေ
 လောက်အောင် အိမ်၊ လယ်၊ ယာရှိမှ ဝိသုဒ္ဓိသီမာ ယံ ဝါ တံ ဝါ မုခါရုဋ္ဌစကားကို
 ဆိုပြန်၏။ ထို “ယံ ဝိသုဒ္ဓိသီလ” စသော ပါဠိကား သဗ္ဗသင်္ဂါဟကအနဝသေသ
 ပရိယာဒါနစကား မဟုတ်၊ လောကပုသိဒ္ဓ ဝိသုဒ္ဓိသီမာကိုရည်၍ ဟောတော်မူ
 အပ်သော စကားတော်သာတည်း။ ထိုအကြောင်းကို နဒီ၊ သမုဒ္ဓ၊ ဇာတဿရတို့၌
 ရှိသော ကျောက်ဆောင်၊ ကျွန်း၊ တောင်တို့ကို မနုဿဂေါစရ မနုဿပစာရအတွင်း
 သို့ ကျရောက်ရုံမျှနှင့် အိမ်၊ လယ်၊ ယာမရှိသော်လည်း ဝိသုဒ္ဓိသီမာ-ဟု အဋ္ဌကထာ၌
 ဆိုသောကြောင့်၎င်း၊ ပါရာဇိကကဏ္ဍပါဠိတော်၌ “ဝိမော နာမ ဧကကုဋ္ဌိကောပိ
 ဝိမော ဒွိကုဋ္ဌိကောပိ ဝိမော” ဟု ဧကကုဋ္ဌိကဝိမ (တစ်အိမ်သာရှိသောရွာ) ကို
 ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၎င်း သိအပ်၏။

ထိုပါဠိ၏အဓိပ္ပါယ်ကို ထင်စွာပြုဉာဏ်အံ့။ “ဧကကုဋ္ဌိကောပိ ဝိမော” ဟု
 သာမညအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် လယ်လုပ်ယောက်ျား၏အိမ်သာ ဝိမ
 မည်သည်ဟု မမှတ်အပ်၊ ကောသမ္မကက္ခန္ဓကဋ္ဌ၎င်း၊ မူလပဏ္ဏာသ စူဠဂေါသိင်္ဂ
 သာလဝနသုတ် စသည်၌၎င်း၊ “အဒ္ဓသ ခေါ ဒါယပါလော ဘဂဝန္တံ ဒုရတောဝ
 အာဂစ္ဆန္တံ” ဟုလာသော ‘ပါစီနဝံသဒါယမည်သောတော၏ တောစောင့်ကဲ့သို့
 တောစောင့်၏ တစ်ခုတည်းသောအိမ်သည်လည်း ဝိမမည်၏။ အဒိန္နာဒါန
 သိက္ခာပုဒ်စသည်၌ ဝိမ၊ ဝိမူပစာရအရကို “ပရိက္ခိတ္တဝိမဖြစ်အံ့ ပရိက္ခေပ၏အတွင်း
 သည် ဝိမ၊ ပရိက္ခေပမှ ပြင်ပခဲတကျသည် ဝိမူပစာရ” ဟု “အပရိက္ခိတ္တဝိမဖြစ်အံ့၊
 ဃရူပစာရမှပြင်ပခဲတကျသည် ဝိမ၊ ထိုမှပြင်ပခဲတကျသည် ဝိမူပစာရ” ဟု
 ယူအပ်သကဲ့သို့ ထိုအတူ ဤသီလစာအုပ်အရာ၌ မယူအပ်။ ဤ၌ကာ “ဋ္ဌပေတွာ
 ဝိမဗ္ဗ ဝိမူပစာရဗ္ဗ” ဟူသော ပါဠိတော်၌ “ဝိမူပစာရောတိ ပရိက္ခိတ္တဿ ပရိက္ခေ
 ပေါ အပရိက္ခိတ္တဿ ပရိက္ခေပေါကာသော” ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဘွင်ခြင်း

ကြောင့်၎င်း၊ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ၌ “ဌပေတွာ ဂါမဉ္ဇ ဂါမူပစာရဉ္ဇာတိ အန္တရယရသခါတံ ဂါမဉ္ဇ ဂါမူပစာရဉ္ဇ ဌပေတွာ ကေစိ ‘ပရိက္ခိတ္တံ သန္ဓာယ ဂါမန္တိ ဝုတ္တံ၊ အပရိက္ခိတ္တံ သန္ဓာယ ဂါမူပစာရန္တိ ဝဒန္တိ၊ တံ ပန အဋ္ဌကထာယ ဝိရုဇ္ဈတိ၊ တသ္မာ နိဝေသ နရစ္ဆာယော သန္ဓာယ ဂါမံ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနာနိ သန္ဓာယ ဂါမူပစာရန္တိ စ ဝုတ္တံ” ဟု ဆိုခြင်းကြောင့်၎င်း၊ အိမ်၊ လမ်း-စသော ရွာတွင်းကို ဂါမဟု ပရိက္ခေပရိလျှင် ပရိက္ခေပ၊ မရိလျှင် ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနကို ဂါမူပစာရဟု ယူအပ်၏။ ထို့ကြောင့် ဒါယပါလ၏ အိမ်တံစက်မြိတ်အတွင်းကို ဂါမ၊ ထို၏ ပရိက္ခေပပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနကို ဂါမူပစာရဟု မှတ်အပ်၏။ ၎င်း၏အိမ်သည် ကျယ်ဝန်းလှပါမူ ဆယ်တောင် ပတ်လည်ရှိရာ၏။ ထိုအိမ်၏ ပရိက္ခေပသည်လည်း ဝန်းကျင်ပတ်လည် ဆယ်တောင် စီရှိရာ၏။ ထိုအတွင်း ၎င်း၏သုံးဆောင်ရန် ရေတွင်း၊ ဟင်းရွက်၊ ဟင်းသီးခင်း တို့သည်လည်း ရှိကုန်ရာ၏။ ထိုပတ်လည် အတောင်သုံးဆယ်လောက်ရှိသော ဒါယပါလ၏ဂါမ၌ ရဟန်း၏ ကျောင်းဆောက်မှီနေလောက်အောင် အရပ်အကွက် မရှိသောကြောင့် ပရဝါဒီ၏အလိုအားဖြင့် ထိုဒါယပါလ၏ ကေကုဋ္ဌိကဂါမသည် ဂါမ မမည်သင့်ဟူသော အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂရောက်၏။ ထို့ကြောင့် “ယံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ” ဟူသောပါဠိကို သဗ္ဗသင်္ဂါဟက အနဝသေသပရိယာဒါနစကား မဟုတ်၊ လောကပ္ပသိဒ္ဓဂါမနိဂမတို့ကိုရည်၍ ဟောတော်မူအပ်သောစကားဟုသာ မှတ်အပ်၏။

တစ်နည်းလည်း “ယံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ” ဟူသော စကားကို ဝိနည်းကံနှင့်စပ်သောအရာ၌ ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့် ဝိနည်းကံပြုခြင်းငှာ အကြင်ဂါမသိမ်၌ ရဟန်းသည်နေ၏။ ထိုဂါမသိမ်ကိုရည်၍ ဟောတော်မူအပ်၏။ ကျောင်းထိုင်၍၎င်း၊ ဆွမ်းခံ၍၎င်း၊ မှီနေအပ်သောရွာကို ရည်၍ ဟောတော်မူအပ်။ ထိုကိုရည်၍ ဟောတော်မူအပ်သည်ဟု ပရဝါဒီက ဆိုငြားအံ့။ ရဟန်းသည် ကျောင်းထိုင်၍၎င်း ဆွမ်းခံ၍၎င်း မမှီနေအပ်သော ဂါမနိဂမတို့သည် ထိုရဟန်း၏ သမာနသံဝါသ ကေပေါသထသိမ် မဟုတ်သောကြောင့် ထို၌သွား၍ တစုံတခုသောဝိနည်းကံကို မပြုကောင်းဟူသော အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂရောက်၏။

“ဂါထာဝိသုဒ္ဓိ”ပုဒ်ကို “ဂါထာ သီမာ ဂါထာဝိသုဒ္ဓိ”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အိမ်နှင့် တကွသော ရွာနယ်ကို၎င်း၊ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အဋ္ဌကထာနည်းဖြင့် အိမ်ပင်မရှိသော် လည်း မနုဿူပစာဖြစ်၍ ဂါမဟု လောက၌ လူတို့သည် ပညတ်အပ်သောအရပ်ကို ၎င်းယူ။ ထိုကဲ့သို့သော တပျူရိသ်သမာသ်ကို ဗျာကရုဏ်းဆရာတို့က “အဇော မာနသကတ္ထဝုတ္တိ”ဟု ဆိုကုန်၏။ (အဇောမာနာနိ ပဒါနိ သကတ္ထံ ယဿာ သာ အဇောမာနသကတ္တာ၊ သာ စ သာ ဝုတ္တိ စာတိ အဇောမာနသကတ္ထဝုတ္တိ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု) ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာ၊ ဝိနယာလင်္ကာရဋ္ဌိကာတို့၌ကား ဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့် တပျူရိသ်သမာသ်ပြုလျှင် ပါဠိတော်နှင့်ပင်ညီသော်လည်း အနက်ကို အသိခက်သောကြောင့် ကင်္ခါဝိတရဏီအဋ္ဌကထာ၌-

အတ္ထံ ဟိ နာထော သရဏံ အဝေါစ၊
န ဗျဉ္ဇနံ လောကဟိတော မဟေသီ။
တသ္မာ အကတွာ ရတိမက္ခရေသု၊
အတ္ထေ နိဝေသေယျ မတိ မုတိမာတိ။

ဟုဆိုအပ်သော (ကင်္ခါ၊ ၁၁၄။) အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အနုသာသနီကို နှလုံးသွင်း တော်မူ၍ “ဂါမော ဝေ သီမာ ဂါထာဝိသုဒ္ဓိ”ဟု အနက်ကို သိလွယ်စေခြင်းငှာ ဝိသေသနသမာသ်ပြုကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာ၌ “ယာ တဿ ဂါထာဝိ သီမာဝိသုဒ္ဓိ ဂါထာဝိသုဒ္ဓိပရိစ္ဆေဒဿ အန္တော စ ဗဟိ စ ခေတ္တဝတ္ထုအရည ပဗ္ဗတာဒိကံ သဗ္ဗံ ဂါမခေတ္တံ သန္ဓာယ “ဂါထာဝိသုဒ္ဓိ”တိ ဝုတ္တံ၊ န အန္တရဃရမေဝ။ တသ္မာ တဿ သကလဿ ဂါမခေတ္တဿ သမ္ပန္နနိယာ ဂါထာဝိသုဒ္ဓိ ဝေမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယော ဟိ သော အန္တရဃရခေတ္တာဒိသု အနေကေသု ဘူမိဘာဂေသု “ဂါမော”တိ ဧကတ္တေန လောကဇနေဟိ ပညတ္တော ဂါမ ဝေါဟာရော၊ သောဝ က္ကမ “ဂါထာဝိသုဒ္ဓိ”တိပိ ဝုတ္တတိတိ အဓိပ္ပာယော၊ ဂါမော ဝေ ဟိ ဂါထာဝိသုဒ္ဓိ”(ဝိမတိ၊ ၂။ ၁၅၆။)ဟု ဆိုတော်မူ၏။ (အလွန်များမည်စိုးသောကြောင့် ဝိနယာလင်္ကာရပါဠိကို မဆောင်အပ်သတည်း)။

ထို့ကြောင့် ရဟန်းတို့ မှီခိုနေထိုင်လောက်အောင် အိမ်၊ လယ်၊ ယာတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ရွာသီးသည်သာ ဝိသုံဂါမသီမာ-ဟုဆိုသော ပရဝါဒစကားကို စွန့်ပစ် အပ်၏။

အချို့သူတို့သည် တောင်ကာလုတရ၊ မြောက်ကာလုတရ^၁ ဟူသကဲ့သို့ လောက၌ ထင်ရှားအောင် နှစ်ရွာကွဲမှ ဝိသုံဂါမဟု အခြေအမြစ်မရှိသောစကားကို ဆိုကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် ဂါမိက ဗာလဇနတို့၏အသိကို ပမာဏပြုသော သူတို့သာတည်း။ ထိုသူတို့၏အလိုအားဖြင့် အောက်၌ပြဆိုခဲ့ပြီးသော နဒီ၊ သမုဒ္ဒ၊ ဇာတဿရအတွင်းရှိ ကျောက်ဖျာ၊ ရေတွင်း၊ ဗူး၊ သခွားခင်းတို့သည် လူအပေါင်း တို့က တစ်ခုသောဂါမဟု မသိကြသောကြောင့် ဝိသုံဂါမမဖြစ်ရာ။

ထို့ပြင် မင်းက နယ်သီးမပြုအပ်သော်လည်း လောကဝေါဟာရအားဖြင့် နှစ်ရွာကွဲလျှင်ပင် ဝိသုံဂါမဖြစ်ရာ၏။ ထိုကဲ့သို့ကား မဖြစ်ချေ။ ထိုစကားမှန်၏ အချို့ရွာသည် အလယ်၌ရှိသော ချောင်းငယ်၊ မြောင်းငယ်ကိုမျှစွဲ၍ အရှေ့ရွာ၊ အနောက်ရွာဟု လောက၌ ထင်ရှား၏။ အချို့ရွာသည် ရှေးအဘို့၌ ရွာငယ်နှစ်ခု ဖြစ်၍ နောက် တဖြည်းဖြည်းစည်ကားလာပြီးလျှင် တစ်ရွာတည်းကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ ရွာသူရွာသားတို့၏ အမှတ်အသားမျှဖြင့်သာ ပိုင်းခြားနိုင်၍ တစပ်တည်းဖြစ်နေ၏။ အမည်အားဖြင့်ကား “ဤမည်သောရွာ၊ ဤမည်သောရွာ” ဟု ကွဲပြား၏။ ရွာသူ ရွာသားတို့ကလည်း မိမိတို့သည် “ဤမည်သောရွာသား၊ ဤမည်သောရွာသား” ဟု ခွဲခြား၍ပင် ပြောဆိုကြကုန်၏။

သို့သော်လည်း ထိုနှစ်ရွာကို အုပ်ချုပ်သောသူကြီးမှာ တစ်ဦးတည်းဖြစ်၍ ရာဇပဏ္ဏဟူသော အစိုးရ၏မြေပုံ၌လည်း တစ်ရွာတည်း၊ တစ်နယ်တည်းသာဟု ပိုင်းခြားလျက်ရှိ၏။ ထိုကဲ့သို့သော ရွာသည် လောကဝေါဟာရအားဖြင့် နှစ်ရွာဟု ထင်ရှားသော်လည်း တစ်နယ်တည်းသာဖြစ်သောကြောင့် ဝိသုံဂါမမဖြစ်၊ ထို့ကြောင့်

၁။ သီဟိုဠ်ကျွန်း ကိုလံဘိုမြို့၏တောင်ဖက် ၂၅-မိုင်ခန့်ရှိ မြို့ကလေးတို့တည်း။

ဂါမိက ဗာလဇနတို့၏ နှစ်ရွာဟုသိခြင်း၊ မသိခြင်းသည်၎င်း၊ အခွန်အတုတ်ရခြင်း၊ မရခြင်းသည်၎င်း၊ မြေနယ်အကျဉ်းအကျယ်သည်၎င်း၊ ပမာဏမဟုတ်၊ ရာဇပဏ္ဍိတ ဟူသော အစိုးရ၏ မြေပုံ၌တင်၍ ခွဲခြမ်းပေးကမ်းခြင်းသည်သာ ပမာဏဟု သန္နိဋ္ဌာန်ကျ မှတ်အပ်၏။

သမိုင်းဝင် ဝိသုဂါမသီမများ

ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အကြောင်းတို့ကို အာစရိယပရမ္မရာဘာတဝိနိစ္ဆယဖြင့် ကောင်းစွာသိရှိကုန်သော ဝိနယဓရတို့သည် မြန်မာပြည်၌လည်းကောင်း၊ ရာမည တိုင်း၌လည်းကောင်း သံဃာပေါများ၍ သုဓ်သင်ခြင်းငှာ ခဲယဉ်းသော မြို့ကြီးတို့၌ ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာက အစပြု၍ ယခုထက်ထိအောင် ဝိသုဂါမပြု၍သာ သိမ် သမုတ်ကြကုန်၏။ ထိုသို့ နှစ်ပေါင်းများစွာက အစပြု၍ အသုံးပြုခဲ့ခြင်းသည်လည်း လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၄၆၀-ကျော်က ရေးသားသော ကလျာဏိကျောက်စာဖြင့် ထင်ရှား၏။

သီဟိုဠ်ကျွန်း၌လည်း ဝိသုဂါမ ရှိခဲ့ပုံ

ထိုဝိသုဂါမသီမကို မြန်မာပြည်၌သာမဟုတ်၊ ဤသီဟိုဠ်ကျွန်း၌လည်း လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၄၇၀-ကျော်က မြန်မာမထေရ်မြတ်တို့ သမုတ်ခဲ့ဘူးကြောင်း သည် ရှေးဟောင်းကျမ်းဂန်တို့၌ ထင်ရှား၏။ ထင်ရှားပုံကား ဆပ္ပဋ္ဌမထေရ်ဟု ထင်ရှားကျော်စောသော သဒ္ဓမ္မဇောတိပါလမဟာထေရ်သည် မိမိ စီရင်အပ်သော- (၁) ကစ္စာယနသုတ္တန်ဒွေ၊ (၂) အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟသင်္ခေပဝဏ္ဏနာဠိကာ၊ (၃) သီမာလင်္ကာရဠိကာတို့၏နိဂုံး၌-

“ပုဏ္ဏေ ဒသေ နဝနဝုတ္တိဂုဏေ စ (၉၉၀) ဝသေ၊
ဝသေ သဟဿဂဏနေ (၁၀၀၀) ဇိနနိဗ္ဗုတမှာ။
ဣဒ္ဓါရိမဒ္ဒနပုရာ ဝရတမ္ပပါဏိ၊
ပတွာန ယော သိရိပရက္ကမဗာဟုဘူပံ။
နိဿာယ သာသနမလံ သုဝိသောဓယိတွာ၊
ဘိက္ခုဟိ ဉာတဝိနယေဟိ သုသညတေဟိ။

ဗန္ဓာပယီ ပုရဝရေ ဇယဝဒ္ဓနဂေ၊
သီမံ ဝိပတ္တိရဟိတံ ဝိနယာနုရူပံ။”

စသည်ဖြင့် မိန့်ဆို၏။ (၁-၂-ကျမ်း တို့သည် သီဟဠက္ခရဖြင့် ပုံနှိပ်ခြင်း ရှိကုန်၏။)

အဓိပ္ပါယ်ကား သာသနာသက္ကရာဇ် (၁၉၉၀)၊ ခရစ်သက္ကရာဇ် (၁၄၅၅)ခု နှစ်၌ မြန်မာနိုင်ငံ အရိမဒ္ဓနမြို့မှ ဤသီဟိုဠ်ကျွန်းသို့လာ၍ သီရိပရက္ကမဗာဟုမင်းကို အမှီပြုပြီးလျှင် သာသနာတော်၏အညစ်အကြေးကို ကောင်းစွာသုတ်သင်၍ ဝိနည်းကိုတတ်မြောက်ကုန်သော လဇ္ဇီပေသလ ဝိနယကုက္ကုစ္စက ရဟန်းတို့ကို စေခိုင်း၍ မိမိပဓာနသံဃထေရ်ပြုပြီးလျှင် ဇယဝဒ္ဓနက(ကောဠ)မည်သော ရာဇဓာနီ မင်းနေပြည်၌ ဝိနယာနုရူပဖြစ်သော ဝိပတ္တိမှကင်းသောသိမ်ကို သမုတ်၏ ဟူလို။

ဤ၌ သံဃာပေါများ၍ သုတ်သင်ခြင်းငှာခဲယဉ်းသော ရာဇဓာနီ မင်းနေ ပြည်ဖြစ်သော ဇယဝဒ္ဓနမြို့၌ ဝိသုံဂါမသိမ်မှတစ်ပါး နိရာသင်္ကဖြစ်သောသိမ်ကို မသမုတ်နိုင်သောကြောင့် ဝိသုံဂါမသိမ်ဟု မှတ်အပ်၏။

ဝိသုံဂါမ အယူမှားများ

ထိုသို့ သမုတ်လာကြရာ အချို့သော သဒ္ဓါတရားနည်းပါး၍ မြေကို မိမိ တို့သာ အကြွင်းမဲ့ပိုင်ဆိုင်သည်ဟု အထင်မှားသောမင်းတို့လက်ထက်၌ ဝိသုံဂါမ ပေးက မြေဆုံးသည် ထင်သောကြောင့် မပေးပဲရှိရာ အချို့မထေရ်တို့သည် ပရိယာယ် တာဝကာလိကပြု၍ နယ်ခွဲကာမျှဖြင့်ပင် အပ်သည်ဟု ထင်၍ ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်ကြကုန်၏။ ထိုကိုရည်၍ ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ၌ ကေစိဝါဒ၊ အပရေဝါဒ ပြုလုပ်၍ ပြဆိုသည်။ ပရိယာယ်မျှမဟုတ်ပဲ ရာဇနီတိနှင့်အညီ ပေးသော ဝိသုံဂါမကိုရည်၍ မဆို၊ ထိုအကြောင်းကို “ကေဝလံ ဘိက္ခုနံ အနုမတိယာ တာဝကာလိကဝသေနေဝ ဩကာသံ ကရောတိ”ဟု ကေစိဝါဒ၌ ပြအပ်သော စကားကိုထောက်၍ သိအပ်၏။ ထို့ကြောင့် မြန်မာရာဇဝံသ၊ သာသနဝံသတို့ကို မသိပဲလျက် “ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာဆရာသည်ပင် မြန်မာပြည်၌ ဝိသုံဂါမသိမ်

သမုတ်နည်းကို ပယ်ဖျက်အပ်ပြီ” ဟု ပရဝါဒီတို့ စွပ်စွဲသောစကားကို မမှတ်အပ်။

ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ၌ကား နိဂမ၊ နဂရသိမ်ဖြစ်၍ များစွာသော ရဟန်းတို့ဖြင့် ပြွမ်းသောကြောင့် သုတ်သင်ခြင်းငှာ ခဲယဉ်းမှု မင်းတို့သည် ပိုင်ခြားအပ်သော ဝိသုံဂါမကိုသုတ်သင်၍ သမုတ်အပ်ကြောင်းကို “ယဒိ ပန ပကတိဂါမသီမာ အတိဝိတ္တာရာ ဟောတိ နိဂမသီမာ၊ နဂရသီမာ ဝါ ဟောန္တိ ဗဟူနံ ဘိက္ခုနံ နိသိန္ဒဋ္ဌာနသဗ္ဗရဏဋ္ဌာနတ္တာ သောဓေတုံ ရက္ခိတုံ ဝါ န သက္ကောန္တိ။ ဝေဠု သတိ ပထဝိဿရရာဇူဟိ ပရိစ္ဆိန္ဒာယ ဝိသုံဂါသီမာယ သုဋ္ဌု သောဓေတွာ သုရက္ခိတံ ကတွာ သီမာသမူဟနနသီမာသမ္ပုတိကမ္ပံ ကာတဗ္ဗံ” ဟု မိန့်ဆို၏။

ဤ၌ မြို့ကြီးတို့၌နေသောရဟန်းတို့သည် သုတ်သင်ခြင်းငှာ ခဲယဉ်းသောကြောင့် ထို၌ သိမ်သမုတ်နိုင်လျှင် တောရွာသို့သွား၍ သိမ်သမုတ်ရမည်ဟု ဆိုလိုသည်မဟုတ်။ ထိုမြို့ကြီး၏အတွင်း၌ပင် သိမ်သမုတ်ရန် ဒါယကာတို့ကို ဝိသုံဂါမတောင်းခံစေ၍ မင်းက ရာဇနိတိနှင့်အညီ ပိုင်းခြား၍ပေးအပ်သော ဝိသုံဂါမ၌ သိမ်သမုတ်ရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။

အချို့သူတို့သည် ဝိမတိဝိနောဒနိဋီကာ၌ “သာ စ ရာဇိစ္ဆာဝသေန ပရိဝတ္တိတွာ သမုပ္ပန္နာ အဘိနဝါ၊ ဣတရာ အပရိဝတ္တာ ပကတိသီမာ စ” ဟုဆိုသောကြောင့် ရဟန်းတို့၏ ပယောဂမရှိပဲလျက် မင်း၏ အလိုအလျောက် ခွဲဝေပေးကမ်းသော ရွာသည်သာ ဝိသုံဂါမဟု ဆိုကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် လောက၊ သာသနာ နှစ်ပါး၌ ထင်ရှားသောပေးခြင်း၊ ယူခြင်းလက္ခဏာကိုမျှ မသိသော သူတို့တည်း။ “ရာဇိစ္ဆာဝသေန” ဟူသောစကားဖြင့် နယ်ကို ခွဲနိုင်၊ ပေါင်းနိုင်သော အမိန့်အာဏာမရသော လက်အောက်အစိုးရငယ်တို့သည် တံစိုးစား၍ ခွဲပေးသောရွာ၊ ရွာသားတို့၏ အလိုအလျောက်ခွဲသောရွာ၊ တစ်ခုသောရွာ နယ်အတွင်း၌ နောက်ထပ် အသစ်တည်ထောင်သောရွာတို့သည် မင်းက အသိအမှတ်ပြု၍ နယ်သီးမပြုသမျှကာလပတ်လုံး ဝိသုံဂါမမဖြစ်ကုန်ဟု ဋီကာဆရာပြသည်ဟု မှတ်အပ်၏။

အချို့သူတို့သည် “တ္ထကရီသမတ္ထော ပဒေသော ပုရိမဂါမတော ဝိသု ဂါမော ဟောတူတိ” ဟုဆိုသော ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာကိုမှီ၍ ယုတ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့် တစ်ကရီသကျယ်မှ ဂါမသီမာဟု ယုတ္တိသာဓကမရှိသော စကားကို ဆိုကုန်၏။ ဋီကာ၌ “တ္ထကရီသမတ္ထော” ဟူသောစကားသည် သန္နိဋ္ဌာန စကားမဟုတ်၊ လောက၌ ဤရွာနယ်သည် လေးကရီသရှိ၏၊ ငါးကရီသရှိ၏ စသည်ဖြင့် ပြောဆိုသောလောကဝေါဟာရကို လိုက်၍ဆိုသောစကားသာ ဖြစ်၏။ ထိုသူတို့၏ အဆိုအတိုင်းဖြစ်လျှင် အောက်၌ပြဆိုခဲ့သော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့နှင့် ဆန့်ကျင်သည့်အပြင် ကရီသအပိုင်းအခြားကို ဧကန္တနိယ မသိနိုင်ရန် ခဲယဉ်း၍ ယုံမှားဘွယ်ကို များစွာဖြစ်စေခြင်းစသော အပြစ်တို့နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ဋီကာစကားကို ပယ်ဖျက်ပစ်လိုက်ရရာ၏။

ယုံမှားဘွယ်တို့ကို ပြပေအံ့။ မာဂအဘိဓာန်၌ “ကရီသံ စတုရမ္ပဏံ” ဟုဆိုသောကြောင့် လေးအမ္ပဏ မျိုးစပါးကြဲလောက်သောအရပ်သည် တစ်ကရီသ မည်၏။ “ကောဒသဒေါဏာ တု အမ္ပဏံ” ဟု ၎င်း၌ ဆိုသောကြောင့် တစ်အမ္ပဏ၌ (၁၁)ဒေါဏရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဆရာအလို မျိုးစပါး(၄၄)ဒေါဏ ကြဲလောက် သောအရပ်သည် တစ်ကရီသဖြစ်ရာ၏။ အရှင်ဓမ္မပါလဆရာကမူ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်ဋီကာ၌ “ဒွိကုမ္ဘံ သကဋံ ကုမ္ဘော ပန ဒသမ္ပဏောတိ ဝဒန္တိ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ်ဋီကာ၌ “သကဋသဟဿမတ္တန္တိ ဝါဟ သဟဿမတ္တံ၊ ဝါဟော ပန ဝိသတိ ခါရီ၊ ခါရီ သောဠသဒေါဏမတ္တာ၊ ဒေါဏံ သောဠသ နာဠိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုမ္ဘံ ဒသမ္ပဏာနိ။ “သဟဿ နာဠိယော” တိ ကေစိ။ (ဒီ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၁၈။) ဟူ၍လည်းကောင်း ဆို၏။ ဤဋီကာတို့၌ ဒွိကုမ္ဘံနှင့် ဝါဟသည် အတူတူဖြစ်၍ ဧကကုမ္ဘံနှင့် ဒသခါရီ ညီမျှ၏။ ဧကကုမ္ဘံ၌ ဒသမ္ပဏရှိသောကြောင့် အမ္ပဏတစ်ခုနှင့် ခါရီတစ်ခုညီမျှ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဆရာ၏ အလိုအားဖြင့် (၆၄)ဒေါဏ မျိုးစပါးကြဲသောအရပ်သည် တစ်ကရီသ ဖြစ်ရာ၏။

ဤဆရာ၏ဝါဒသည် ပြဆိုခဲ့လတုံသော အဋ္ဌကထာတို့၌ ညီညွတ်၏။ ညီညွတ်ပုံကား မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ္တဋ္ဌကထာ၌ “တေသု ခတ္တိယ မဟာသာလာ

နာမ ယေသံ ကောဋီသတမ္ပိ ကောဋီသဟဿမ္ပိ ဓနံ နိဓဏိတွာ ဌပိတံ၊
 ဒိဝသပရိဗ္ဗယော ဧကံ ကဟာပဏသကဋ္ဌံ နိဂစ္ဆတိ သာယံ ဒွေ ပဝိသန္တိ။
 ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ နာမ ယေသံ အသီတိကောဋီဓနံ နိဟိတံ ဟောတိ၊
 ဒိဝသပရိဗ္ဗယော ဧကော ကဟာပဏကုမ္ဘော နိဂစ္ဆတိ သာယံ ဧကသကဋ္ဌံ
 ပဝိသတိ” (ဒီ၊ဌ၊ ၂။၁၈၁။) ဟု မိန့်ဆို၏။ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂဌကထာ၌ “ယဿ ပန
 ဂေဟေ ပစ္ဆိမန္တေန အသီတိကောဋီဓနံ နိဓာနဂတံ ဟောတိ ကဟာပဏာနဉ္စ
 ဒသ အမ္မဏာနိ ဒိဝသဝဠဉ္စော နိက္ခမတိ၊ အယံ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလော နာမ။
 ယဿ ပန ဂေဟေ ပစ္ဆိမန္တေန ကောဋီသတဓနံ နိဓာနဂတံ ဟောတိ၊
 ကဟာပဏာနဉ္စ ဝိသတိ အမ္မဏာနိ ဒိဝသဝဠဉ္စော နိက္ခမတိ၊ အယံ
 ခတ္တိယမဟာသာလော နာမ” (အဘိ၊ဌ၊ ၂။၅၀၂။) ဟု မိန့်ဆို၏။

ဤအဋ္ဌကထာနှစ်ရပ်ကို စပ်ဟပ်နှီးနှောလိုက်လျှင် ဝိသတိအမ္မဏနှင့် ဧက
 သကဋ္ဌ၊ ဒသမ္မဏနှင့် ဧကကုမ္ဘ ညီမျှ၏။ သုတ္တနိပါတ ကောကာလိက သုတ္တ
 ဌကထာ၊ သဂါထာဝဂ္ဂ၊ ဗြဟ္မသံယုတ္တ၊ ကောကာလိကသုတ္တဌကထာ၊ ဒသဂုံတ္တရ
 ထေရဝဂ္ဂ၊ ကောကာလိကသုတ္တဌကထာတို့၌ “တိလဝါဟောတိ တိလသကဋ္ဌံ”
 ဟု ဖွင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဘိဓာန်၌ “ဝါဟော တု သကဋ္ဌော” ဟု
 ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါဟနှင့် သကဋ္ဌသည် ပရိယာယ်ဖြစ်၏။ “ခါရိယော
 ဝိသဝါဟော” ဟု ထို၌ဆိုသောကြောင့် ခါရိနှစ်ဆယ်သည် တစ်ဝါဟဖြစ်၏။
 ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဝိသတိခါရိနှင့် ဝိသတိအမ္မဏသည် သမာနဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
 အရှင်ဓမ္မပါလ၏စကားသည် ဆိုအပ်ပြီးသောအဋ္ဌကထာကိုနှင့် ညီညွတ်၏။

အရှင်အာနန္ဒာဆရာကမူ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂ မူလဋီကာ၌ “စတု ဒေါဏံ
 အမ္မဏံ၊ ဆ ဒေါဏန္တိ ဧကေ” (မူလဋီ၊ ၂။၂၃၂။) ဟု မိန့်ဆို၏။ ထိုကြောင့် ထိုဆရာ
 အလိုအားဖြင့် (၁၆) ဒေါဏ မျိုးစပါးကြဲလောက်သောအရပ်သည် တစ်ကရီသဖြစ်
 ရာ၏။ ထိုဋီကာ၌လာသော ဧကေဆရာတို့အလိုအားဖြင့် (၂၄) ဒေါဏ မျိုးစပါး
 ကြဲလောက်သောအရပ်သည် တစ်ကရီသဖြစ်ရာ၏။

ဝေဇ္ဇာစရိယ ဘာဝမိဿသည် ဘာဝပြုကာသဆေးကျမ်း၌
“စတုတ္ထိရာဇ္ဇကေ ဒေါဏော၊ ကလသောနလုဏောမ္မဏော။
ဥမ္မာနော စ ယဇ္ဇော ရာသိ၊ ဒေါဏပရိယာယသညိတော။”

ဟု အဗ္ဗဏကို ဒေါဏ၏ပရိယာယ်ပြု၍ ဆိုခြင်းကြောင့် ထိုဆရာ၏ အလိုအားဖြင့် (၄)ဒေါဏမျိုးစပါး ကြဲလောက်သောအရပ်သည် တစ်ကရီသဖြစ်ရာ ၏။

ဝိနယဋ္ဌကထာ၊ သေနာသနက္ခန္ဓက၌ သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝနာရာမ၏ အကျယ်ပမာဏကို “အမှောက် ဘဂဝတော သုဒတ္တော ဂဟပတိ အဋ္ဌကရီ သပ္ပမာဏံ ဘူမိံ ကဟာပဏသန္တရေန ကိဏိတွာ ဝိဟာရံ ကာရာပေသိ”ဟု ဆိုတော်မူ၏။ ထိုရှစ်ကရီသပမာဏကို ကြံဆလျှင် “ကကုသန္ဓဘုရားလက်ထက် တစ်ဂါဝုတ်(ဥသဘ-၈၀)၊ ကောဏာဂမနဘုရားလက်ထက် အဒ္ဓဂါဝုတ် (ဥသဘ-၄၀)၊ ကဿပဘုရားလက်ထက် ဥသဘ-၂၀၊ ငါတို့ဘုရားလက်ထက် (၈)ကရီသဟု ထက်ဝက် ထက်ဝက်လျော့၍ဆိုသော အဋ္ဌကထာစကားကိုထောက်ဆ၍ (၈)ကရီသသည် ဆယ်ဥသဘနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရှစ်ဥသဘနှင့်သော် လည်းကောင်း၊ ညီမျှရာ၏။ တစ်ဥသဘ၏ ပမာဏသည်လည်း ဈာနဝိဘင်္ဂ အဋ္ဌကထာ၌ “သတ္တ ရတနာနိ ယဋ္ဌိ၊ တာယ ယဋ္ဌိယာ ဝိသတိယဋ္ဌိယော ဥသဘံ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မာဂဓအဘိဓာန်၌ “ရတနံ တာနိ သတ္တေဝ၊ ယဋ္ဌိ တာ ဝိသတူသဘံ”ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုသောကြောင့် ၇-တောင် တာ ၂၀-ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ကရီသတစ်ခုသည် ၇-တောင် တာ ၂၀၊ (အတောင် -၁၄၀)လောက်သာ ရှိ၏။ ထိုပမာဏသည် ယခုတွေ့မြင်ရသော ကျောင်းတော်ရာနှင့် သင့်လျော် ညီညွတ်မည်ထင်၏။ ဣန္ဒိယကျောက်စာဝန်တို့ တိုင်းတာရေးမှတ်ထားသော စာအုပ် များနှင့်လည်း နှီးနှောနိုင်၏။ ဤသို့ ကရီသပမာဏကိုဆုံးဖြတ်ရန် ခဲယဉ်းသော ကြောင့်လည်း ဋီကာ၌ဆိုသော ‘တ္ထေကကရီသမတ္တော’ဟူသောစကားသည် သန္တိဋ္ဌာနစကားမဟုတ်၊ ဝေါဟာရမတ္တသာဟု နိရာသင်္ဂ မှတ်အပ်၏။

အကျဉ်းချုပ်

ဤဆိုခဲ့ပြီးသော ဝိနိစ္ဆယစကားတို့ကိုကား သာဓကပါဠိတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းလျက်ရှိသောကြောင့် ဉာဏ်နုသူတို့ လျင်စွာနားလည်နိုင်ရန် ခဲယဉ်း၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသူတို့ နားလည်စေခြင်းငှာ ပါဠိမဘက် စကားပြင်သက်သက်ဖြင့် အကျဉ်းချုပ်၍ ပြဆိုဦးအံ့။

အဗဒ္ဒသိမ်သည် ဂါမသီမာ၊ ဥဒကုက္ခေပသီမာ၊ သတ္တဗန္ဓရသီမာ-ဟု သုံးမျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် အန္တရယရဝိထိစတုက္ကဟူသော ရွာတွင်းနှင့်တကွ ထိုရွာနယ် ဂါမခေတ်တွင်းရှိ ခေတ္တ၊ ဝတ္ထု၊ အရည၊ ပဗ္ဗတ-စသော ကုန်းအရပ်ဟူသမျှသည် တစ်လက်မမျှ မကြွင်းမူ၍ ဂါမသီမာမည်၏။ မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ဇာတဿရအိုင်တို့၏ အတွင်း ရေတကျဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သောအရပ်သည် ဥဒကုက္ခေပသီမာမည်၏။ လူတို့၏စားကျက် မနုဿဂေါစရ မနုဿပစာရမှ ပြင်ဘက် ရွာနယ်၊ မြို့နယ်တို့၏ အတွင်း၌မဝင်သော တောအရပ်၌ သတ္တဗန္ဓရဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သောအရပ်သည် သတ္တဗန္ဓရသီမာမည်၏။

ဤသတ္တဗန္ဓရသီမာအရာ၌ အရညဟူသည်ကို အဘိဓမ္မာ၌ကဲ့သို့ တံခါး ခုံဖြင့်လည်း မပိုင်းခြားအပ်၊ အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပုဒ်ကဲ့သို့ ဂါမပစာရဖြင့်လည်း မပိုင်းခြားအပ်၊ အာရညကသိက္ခာပုဒ်၌ကဲ့သို့ ဓနုပဉ္စသတဖြင့်လည်း မပိုင်းခြားအပ်၊ လူတို့ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးခြင်းစသည်ဖြင့် အစာရှာဖွေရာ မနုဿဂေါစရ မနုဿပစာရအတွင်း၌ (သို့မဟုတ်) ရာဇပဏ္ဍိတင်အပ်သော ရွာနယ် ဂါမခေတ်အတွင်း၌ ဖြစ်မှု ဓနုပဉ္စသတမကမူ၍ ဓနုသဟဿပင် ဝေးကွာသော်လည်း အရညမဖြစ်၊ သတ္တဗန္ဓရသိမ်ကို မရအပ်။ ထိုဆိုခဲ့ပြီးသော ရွာနယ်ဂါမခေတ်တွင်းသို့မဝင်မူ ဓနုပဉ္စသတမဝေးမူ၍ ဂါမပရိက္ခေပရွာစည်းရိုးနှင့် ကပ်လျက်တည်သော်လည်း အရညဖြစ်၏။ သတ္တဗန္ဓရသိမ်ကို ရအပ်၊ ရကောင်း၏။

ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အဗဒ္ဒသိမ်သုံးမျိုးတို့တွင် ကောဠုမြို့သည် ဂါမသီမာ ဖြစ်၍ ထိုအတွင်းရှိ ကုန်းအရပ်ဟူသည် တလက်မမျှမလပ်မူ၍ ဂါမသီမာမည်၏။ ထိုမြို့တွင်း၌ ဂါမသီမာမည်သော ကုန်းအရပ် တစ်လက်မမျှကို ဘယ်သူမှမပြနိုင်၊

ဘယ့်ကြောင့်နည်း။ ထိုတစ်လက်မမျှမလပ် ဂါမသီမာမမည်သော ကောဠမ္မမြို့တွင်း၌ တစ်စုံတစ်ခုသော အနည်းငယ်သောအရပ်ကို ဖြစ်စေ၊ ကျယ်သောအရပ်ကို ဖြစ်စေ၊ ရပ်ကွက်ကို ပေါင်းနိုင်၊ စိတ်နိုင်သော အာဏာရရှိသူ အစိုးရအရာရှိက အသီးပြု၍ တစ်စုံတစ်ယောက်အား ပေးနိုင်၏။ ထိုသို့ပေးနိုင်ခြင်းသည် အစိုးရတို့၏ ပထဝီဿရ ဘာဝဂုဏ်ပင်တည်း။ ဤ၌လည်း အစိုးရကို မခွဲစိတ်နိုင်ဟု မည်သူမျှ မငြင်းနိုင်။ အသင့်အလျော်ဉာဏ်ရှိသော ဆယ်နှစ်အရွယ်သူငယ်ကလေးကပင် ဝန်ခံရာ၏။ ထို့သို့ အစိုးရက မူလဂါမမှခွဲ၍ ရာဇပဏ္ဍဟူသောမြေပုံ၌ တင်ပြီးလျှင် တစ်စုံတစ်ယောက်အားပေးခြင်းကို ပါဠိဘာသာအားဖြင့် ‘ဝိသံ’ဟု ဆိုရာ၏။ ထိုဝိသံသဒ္ဒါနှင့် ဖြစ်နှင့်ရင်း ဂါမသီမာကိုပေါင်းလျှင် ‘ဝိသံဂါမသီမာ’ဖြစ်၍ သာမန်ဉာဏ်ရှိသူတို့အားပင် နားလည်နိုင်အောင် ခဲယဉ်းသောအရာမဟုတ်လေ။

အစိုးရတို့၏ ခွဲခြမ်းပေးခြင်း၏လည်း တာဝကာလိက ပရိယာယ်မျှ မဟုတ်ကြောင်းသည်၊ ထိုပေးပြီးသောအရပ်၌ တစ်နှစ်လျှင် အခွန်တစ်သိန်း ထွက်ရန် ရှိသော အရာတစ်ခုကို ဆောက်လုပ်ရန် အခွင့်သင့်သော်လည်း စောင့်ရှောက်ပိုင်ဆိုင်သူတို့ သဘောမတူက မဖျက်ဆီးခြင်း၊ မလွှဲသာသောအကြောင်းကြောင့် ပြောင်းရွှေ့စေသော်လည်း ထိုက်တန်သောအတိုးထက် ပိုမိုပေးကမ်း၍ တစ်ပါးနေရာ၌ ရှေးကကဲ့သို့ ဝိသံဂါမပြုလုပ် ပေးကမ်းခြင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့် အမှတ်အသားမျှမကြွင်းမူ၍ ပျက်စီးပြီးလျှင် နှစ်ပေါင်းကြာ၍ တောချုံဖြစ်နေသော်လည်းကောင်း၊ လယ်ယာဖြစ်နေသော်လည်းကောင်း၊ နောင် အကြောင်းညီညွတ်၍ ထိုနေရာကို အသစ်ထူထောင်လိုပါမူ ဆိုင်ရာ နယ်အစိုးရ တို့၏ ရာဇပဏ္ဍဟူသောမြေပုံကို ကြည့်ရှုက မိမိတို့၏ ဝိသံဂါမသိမ်နေရာကို ကောင်းစွာသိရှိနိုင်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း ထင်ရှား၏။

ထိုဆိုခဲ့ပြီးသောအကြောင်းတို့ကို အာစရိယပရမ္မရာဘတဝိနိစ္ဆယဖြင့် ကောင်းစွာသိရှိကုန်သော သာသနာပိုင်နှင့်တကွသော ရာဇဂုရုဆရာတော်တို့၏ ညွှန်ကြားချက်အရ မန္တလေးမြို့နန်းတည် သဒ္ဒါဝန္တ သာသနဒါယကာ မင်းတုန်းဘုရင်မင်းမြတ်သည် မြို့တော်၏အရှေ့မျက်နှာ၌ မိဖုရား၊ သားတော်၊ သမီးတော်၊

မှူးမတ်တို့အား ရာဇနီတိနှင့်အညီ ဝိသုဂါမမြေစား ပေးသနား၊ ၁၆-ရပ်သော ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့ကို မြို့တော်နှင့်တပြိုင်နက်တည်း တည်ထောင်ဆောက် လုပ်စေ၍ ရာဇဂုရုဆရာတော်တို့အား လှူဒါန်းပြီးလျှင် ကျောင်းတိုက်အသီးသီးတို့၌ သိမ်သမုတ်စေ၏။ ထိုကာလ၌ နာနာနေကာယိကဆရာတော်တို့သည် မြေကွက် ကျဉ်းခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အိမ်၊ လယ်၊ ယာ မရှိခြင်းကိုလည်းကောင်း စွဲ၍ ဝိဝါဒမရှိမူ၍ အညီအညွတ်ဝန်ခံကြကုန်၏ (ရာမညနိကာယသမုဋ္ဌာပက ဣန္ဒာသဘ ဝရဉာဏသာမိစသော မထေရ်တို့သည်လည်း ရာဇဓာနီ မင်းနေပြည်နှင့် အနီးဆုံဖြစ်သော မဟာဝိသုတာရာမမည်သော သာသနာပိုင်၏တိုက်တွင်းရှိ ဝိသုဂါမသိမ်၌ ရဟန်းအဖြစ်ကို ရကြကုန်၏။)

ထို့နောက် အင်္ဂလိပ်အစိုးရမင်းတို့၏ လက်ထက်၌လည်း မြန်မာမင်းတို့၏ ထုံးစံအတိုင်း ဆက်လက်၍ပေးရာ မြန်မာဘုရင်မင်းမြတ်ကိုယ်တိုင် အမိန့်ဖြင့် ဝိသုဂါမပေးသကဲ့သို့ အင်္ဂလိပ်ဘုရင်ကိုယ်တိုင် အမိန့်ဖြင့် မပေးခြင်းကိုလည်း ကောင်း၊ အဓိပ္ပါယ်တူသော်လည်း ပေးပုံစကား ကွဲပြားခြင်းကိုလည်းကောင်း အကြောင်းပြု၍ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သံသယဖြစ်သော်လည်း မြန်မာဘုရင် ခန့်ထားအပ်သော သာသနာပိုင်ရှိစဉ်ကပင် အင်္ဂလိပ်အစိုးရအရာရှိများနှင့် ရာဇဂုရု ဆရာတော်တို့သည် တွေ့ဆုံနှီးနှောရာ အစိုးရအရာရှိတို့က မိမိတို့သည် ဘုရင်မင်း မြတ်၏အမိန့်အာဏာကိုရရှိ၍ မိမိတို့၏ပေးခြင်းသည် ဘုရင်မင်းမြတ်ကိုယ်တိုင် ပေးသည်နှင့် အတူတူဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ မြန်မာဘုရင်၏ ဝိသုဂါမအမိန့် စာနှင့် မိမိတို့၏အမိန့်စာသည် စကားအသုံးကွဲလွဲသော်လည်း အဓိပ္ပါယ်တူညီ ကြောင်းကိုလည်းကောင်း ပြောကြကုန်၏။ ၎င်းတို့၏စကားသည် ပါဠိအဋ္ဌကထာသို့ သက်ဝင်သောကြောင့် ကျမ်းဂန်တတ်ရာဇဂုရုဆရာတော်တို့သည် သံသယ ကင်းစွာနှင့် ဝိသုဂါမသိမ်ကို သမုတ်ကြကုန်၏။ ထိုကြောင့် ရေးသားဖော်ပြခဲ့ပြီး သော အရပ်ရပ်သော ပါဠိသာဓက အသင့်ယုတ္တိစကားတို့ကို အထပ်ထပ် ဆင်ခြင် စဉ်းစား၍ မိမိတို့ အယူမှား၊ ယုံကြည်မှား၊ ပြောဆိုမှားသောအယူဝါဒတို့ကို အလွယ်တကူနှင့် စွန့်ပစ်နိုင်ကြစေကုန်သတည်း။

နိဂုံး

အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယမထေရ်သည် သီဟိုဠ်ကျွန်း ကောဠုမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေစဉ်အခါ ထိုကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ သမုတ်အပ်သော ဝိသုဂါမသီမကိုအကြောင်းပြု၍ ရာမညနိကာယ အဓိကရဏဝိနိစ္ဆယကာရက ဥပသေနမထေရ်စသော သီဟိုဠ်ဘုန်းကြီးတို့က မြန်မာနိုင်ငံ၌ သမုတ်လေ့ရှိသော ဝိသုဂါမသီမတို့သည်လည်း ဝိနည်းကျမ်းဂန်နှင့်မညီစသည်ဖြင့် စွပ်စွဲ၍ သတင်းစာတို့၌ ရေးသားသောဝိဝါဒစကားတို့ကို ဖြေရှင်းသောအားဖြင့် ရေးသားအပ်သော “ဝိသုဂါမသီမာဝိနိစ္ဆယ” သည် ၁၂၈၅-ခု၊ ပြာသိုလဆန်း ၆-ရက်နေ့တွင် ပြီးစီးအောင်မြင်ပါလေသတည်း။

တာလနာဠိကေရာဒိ ပုပ္ဖရသဝိနိစ္ဆယ
(ပုစ္ဆာ ၇-ရပ်အဖြေ)

သီဟိုဠ်ကျွန်း နယ်ဟိန္ဒူရွာ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးသော အရှင်သီရိသဒ္ဓမ္မဝံသသည် ထန်း၊ အုန်း၊ မင်းဘောစသည်တို့၏ အပွင့်၊ ရည်သည် ဘုရားရှင်ခွင့်ပြုတော်မူသော အပွင့်ရည်တွင် ပါဝင်ပါသလော၊ သို့မဟုတ် မပါဝင်ပါသလော စသည်လာ ပုစ္ဆာ ၇-ချက်ကို သီဟိုကျွန်း ကိုလံဘိုမြို့ ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်၌သီတင်းသုံးစဉ် မေးမြန်းခဲ့လေသည်။ ယင်းပုစ္ဆာ ၇-ချက်ကို ဆရာတော် ဖြေကြားတော်မူခဲ့သည့် အမေးအဖြေကို (ပါဠိ-မြန်မာ) ဘာသာ ၂-ရပ်ဖြင့် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

မထွက်ပေါ်ပူးသေးသည့်
အဘယာရာမဆရာတော်၏ ဝိနိစ္ဆယများ

တာလနာဠိကေရာဒိ ပုပ္ဖရသပုစ္ဆာ (ပုစ္ဆာ ၇-ရပ်)

ပုစ္ဆာ (၁)

ဂါရဝါဘိဝါဒနပုဗ္ဗင်္ဂမေန စေတသာ ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာ စရိယောတိ ဥပါမိဓာရိနော အာယသ္မတော အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသာဘိဓာနဿ ထေရဝရဿ တေပိဋကပရိယတ္တိဝိသာရဒဿ ဂဏာစရိယဘူတဿ လေခနမိဒံ ပေသီယတေ။

သုဏိတွာ ယသ္မာ ထေရဝရော၊ အာစိဏ္ဏမေတံ သီဟဠိကေဟိ နာနာနိကာယိကေဟိ ဓမ္မဝိနယဓရေဟိ ဗဟုသုတေဟိပိ ယာဝဇ္ဇတနာ ယဒိဒံ တာလနာဠိကေရဟိန္တာလာဒိနံ အပရိဝါသိတဿ အဘိနဝပုပ္ဖရသဿ ကာလေပိ ဝိကာလေပိ ပါနံ ဝိနယာနုလောမံ ကပ္ပိယန္တိ မညမာနေဟိ၊ တမိဒါနိ ဘန္တေ ကေစိ နဝကာ ပေါရာဏကေပိ ဂရဟန္တိ ဝိဝါဒမာပန္နာ စ တံ အကပ္ပိယံ အနုနုလောမန္တိ။ တမဟံ ဘန္တေ သံသယမာပန္နော အနာကုလမေဝ ဝိနိစ္ဆယံ ယထာဓမ္မဝိနယံ ပတ္တယမာနော ထေရဝရံ အာပုစ္ဆာမိ၊ ဩကာသံ ကရောတု ကရုဏာပရော ထေရဝရောတိ။

(၁) “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗံ ပုပ္ဖရသ”န္နာဒိနာ ဘဂဝတာ အနုညာတေသု ပုပ္ဖရသေသု တာလနာဠိ ကေရဟိန္တာလာဒိပုပ္ဖရသော ပဝိဋ္ဌော ဝါ၊ နော ဝါ။

(၂) ယူသဿ စ ရသဿ စ ကော ဝိသေသော။ ကိံ နာနာကရဏံ။ တေသု ဘဂဝတာ ကတမံ သိက္ခပဒေသု နုညာတံ။

(၃) ဟိန္တာလာဒိပုပ္ဖရသော မေရယဿ ဗီဇံ ဝါ ဟောတိ၊ န ဟောတိ။

(၃၀၈) မန္တလေးသားသနာဝင် ကောဒသမတွဲ

(၄) “တာလနာဠိကောရာဒီနံ ပုပ္ဖရသဿ ဂဟိတ အဘိနဝကာလ တော ယေဝ စ ပဋ္ဌာယ” (သာရတ္ထ၊ ၃။ ၇၉။) “ဣတိ စ” ပုပ္ဖတော ပရိဝဠိတအဘိနဝကာလတော စ ပဋ္ဌာယ” ဣစ္စာဒီနာ ယာ မေရယဿ ဝိဇာ ဝတ္တာ ဒဿိတာ၊ သာ ကထံ ဝိနိစ္ဆတဗ္ဗာ။

(၅) “ကောဋေတွာ မဒ္ဒိတွာ” ဣတိ” စ “ဥဒကသမ္ဘိန္နံ ကတွာ ကတ”န္တိ စ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တံ၊ တံ ကပ္ပိယဿ ပုပ္ဖရသဿ အသာဓာရဏ လက္ခဏံ ဝါ ဟောတိ၊ ဥဒါဟု တယိဒံ ပုပ္ဖလရသေသု ကတရမုဒ္ဒိဿ ကသ္မာ? ဝုတ္တံ၊ တထာ အကတ္တတ္တာ တာလနာဠိကောရာဒီပုပ္ဖရသော ကပ္ပိယော ဝါ၊ နော ဝါ။

(၆) ယာမကာလိကော တာလနာဠိကောရာဒီပုပ္ဖရသော သုဒ္ဓေါ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဥဒါဟု ဥဒကသမ္ဘိန္နောတိ၊ တေသံ မဟာဖလာနံ ရုက္ခာနံ ပုပ္ဖရသော စေဝ ဝုဠသက္ခရဖာဏိတာနိ စ ဝိကာလေ ကပ္ပန္တိ ဝါ၊ နော ဝါ။

(၇) မရမ္မရဋ္ဌေ ဓမ္မဝိနယဓရာ သိက္ခာကာမာ ထေရာနုထေရဝရာ ဝုတ္တဿ ပုပ္ဖရသဿ ပရိဘောဂါပရိဘောဂေသု ကတရမနုဇာနန္တိတိ။ ပုစ္ဆိတမိဒံ မယာ ပဉ္စာသတ္တကံ သိရီသဒ္ဓမ္မဝံသတ္ထေရေန ဇိနစက္ကေ ဆသဋ္ဌာမိကေ ဒွိသဟဿစတုဿတေ ဝေသာခမာသဿ ကဏှပက္ခေ တတိယာယံ အသိတ ဝါရေ နယ်ဟိန္ဒဂါမေ ဝိသုဒ္ဓါရာမတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သိရီ သဒ္ဓမ္မဝံသော။

၁။ သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၃၃။ ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၅၃။

တာလနာဠိကေရာဒိ ပုပ္ဖရသဝိနိစ္ဆယ
(ပုစ္ဆာ ၇-ရပ် အဖြေ)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

(၁)

သုဏာတု ဘဒန္တသိရိသဒ္ဓမ္မဝံသတ္ထေရော၊ ဘဝတာ ပုစ္ဆိတပဉ္စေသု ကေစ္စေ ဂမ္ဘီရာ ဒုဗ္ဗိညေယျာ နာနာဝါဒသမာကုလာ ယထာဘူတဝိနိစ္ဆိနိတံ ဒုက္ကရာ၊ တထာပိ ပါဠိဉ္စေဝ အဋ္ဌကထဉ္စ ပုဗ္ဗာပရံ ဩလောကေတွာ ဝိစာရေတွာ ဋီကာစရိယဝါဒဉ္စ အမုဉ္ဇိတွာ အာစရိယဝါဒဉ္စ မနသိကတွာ ယထာသတ္ထိ ယထာဗလံ ဝိနိစ္ဆိနိဿာမိ၊ ဝိနိစ္ဆိနန္တေန စ ပဉ္စာ သတ္တကံ ဝိသု ဝိသု အဝိဘဇိတွာ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ပဉ္စကမံ အမနသိကတွာ အနုရူပဋ္ဌာနေ ယေဝ ယောဇေတွာ ဝိနိစ္ဆိယတေ သုဝိညေယျမေဝ ပဒဗျဉ္စနဝစနက္ကမေဟိ။ ပုနပျုနံ ဩလောကေတွာ အတ္တနော ဉာဏေန သုဋ္ဌ၊ ဝိစာရေတွာ တုလယိတွာ ယထာဘဝတော ရုစ္စတိ တထာ ဓာရေဟိ စေဝ ပဋိပဇ္ဇာဟိ စ ဥဇုစိတ္ထေနာတိ။

ဘဂဝတာ ဟိ မဟာကာရုဏိကေန ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ ကေဏိယဝတ္ထုသ္မိံ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အဋ္ဌ ပါနာနိ အမ္မပါနံ ဇမ္ဗုပါနံ စောစပါနံ မောစပါနံ မရူကပါနံ မုဒ္ဒိကပါနံ သာလူကပါနံ ဖာရသကပါန”န္တိ” အဋ္ဌ ပါနာနိ အနုဇာနိတွာ ကပ္ပသင်္ဂေန “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗံ ဖလရသံ ဌပေတွာ ဓညဖလရသံ။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗံ ပတ္တရသံ ဌပေတွာ ညာကရသံ။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗံ ပုပ္ဖရသံ ဌပေတွာ မရူကပုပ္ဖရသံ။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဉ္စရသံန္တိ ပါနပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာ ဖလပတ္တ ပုပ္ဖ ဉ္စရသသင်္ခါတာ စတ္တာရောပိ ရသာ အနုညာတာ။

တတ္ထ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗံ ဖလရသံ ဌပေတွာ ခညဖလရသံ”
 နန္ဒိဝစနေန တာလနာဠိကေရာဒိနဝအနုလောမဖလရသသဟိတံ ခညဖလရသံ
 ဌပေတွာ အမ္ပပါနံ ဇမ္ပပါနတျာဒိနာ သရူပေန ဒသိတံဝါ အဒသိတံ ဝါ အညံ
 ဖလရသံ အကပ္ပိယံ နာမ နတ္ထိ၊ သဗ္ဗံ ယာမကာလိကမေဝါတိ ဒဿေတိ။
 အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗံ ပတ္တရသံ ဌပေတွာ ယာဝကာလိက ပတ္တာနုမ္ပိ သိတော
 ဒကေန မဒ္ဒိတွာ ကတရသော ဝါ အာဒိစ္စပါကော ဝါ ဝဋ္ဋတိတိ ဒဿေတိ။
 “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗံ ပုပ္ဖရသံ ဌပေတွာ မရုကပုပ္ဖရသန္ဒိဝစနေန မရုက
 ပုပ္ဖကပုပ္ဖရသံ ဌပေတွာ တာလနာဠိကေရဟိန္တာလကုန္တာလပုပ္ဖရသာဒိကော သဗ္ဗောပိ
 ပုပ္ဖရသော ယာမကာလိကော ယေဝါတိ ဒဿေတိ။ မရုကပုပ္ဖရသော ပန
 ယာဝကာလိကော။ တထာဟိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ “မရုကပုပ္ဖရသော အဂ္ဂိပါကော
 ဝါ ဟောတု၊ အာဒိစ္စပါကော ဝါ၊ ပတ္တာဘတ္တံ န ဝဋ္ဋတိ”တိ” ။

တ္ထေ စ စတ္တာရော အနုညာတရသာ သုဒ္ဓါ ဝဋ္ဋန္တိ , ဥဒါဟု သမ္ဘိန္နာ ဝါ။
 ယာဝကာလိကာ ဝါ, ဥဒါဟု ယာ မကာလိကာ ဝါ တိ။ တတ္ထ ဝိနယဋီကာသု
 ဥစ္ဆရသေယေဝ သုဋ္ဌ၊ ဝိစာရေတွာ အညေသု ပန ကာစိပိ ဝိစာရဏာ နတ္ထိ။
 ကေစိ ပန ဝေ ဝဒန္တိ အဋ္ဌကထာယံ ကဒလီခဇ္ဇုရိအမ္ပလဗုဇေနသစိဉ္စာဒိနံ သဗ္ဗေသံ
 ယာဝကာလိကဖလာနံ ဖာဏိတံ ယာဝကာလိကမေဝါတိ^၂ စ ဝဇိရပုဒ္ဓိဋီကာယံ
 အမ္ပရသာဒိနိ ဟိ ယာဝကာလိကလိကတ္တာ ဂရုကာနိ၊ ဥဒကသမ္ဘေဒေါ ပန
 တာနိ အမ္ပပါနာဒိသမညံ ဒတွာ လဟုကာနိ ယာမကာလိကာနိ ကရောတိ?
 ဝုတ္တတ္တာ သဗ္ဗောပိ ဖလရသော စေဝ ပတ္တရသော စ သုဒ္ဓေါ ယာဝကာလိကော၊
 ဥဒကသမ္ဘိန္နော ယာမကာလိကော။ ပုပ္ဖရသေသု ပန တာလနာဠိကေရ
 ဟိန္တာလကုန္တာလပုပ္ဖရသော ဥစ္ဆရသသဒိသော၊ ဥစ္ဆရသသဿ စ သတ္တာဟ
 ကာလိကဘာဝေါ အဋ္ဌကထာယံ ဒဠံ ကတွာ ဝုတ္တော။ တသ္မာ သုဒ္ဓေါ
 သတ္တာဟကာလိကော၊ ဥဒကသမ္ဘိန္နော ယာမကာလိကောတိ။

၁။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၈၃။ ၂။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၂၉၅။ ဝိဘင်္ဂ။၁၀၆။ ၃။ ဝဇိရ၊ ၂၆၉။

မရမ္မရဋ္ဌေ ပန အမရပူရရာဇေနံ ကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဇ္ဇတနာ ဗဟုဿုတော အာဂတာဂမော ဓမ္မဝိနယဓရော ဂန္ထကာရကော မဟာပဏ္ဍိတောတိ အတိဝိဿုတေန မဟာရူပသိဒ္ဓိံ မဟာသဒ္ဓနီတိ ခုဒ္ဒကသိက္ခာ နိဿယာဒိအနေကနိဿယဂန္ထရူပဘောဒဝိဘာဝနိပစ္စယပကာသနိတျာဒိ အနေက ပါဠိဂန္ထကာရေန 'စက္ကိန္ဒာဘိသိရိသဒ္ဓမ္မပါလမဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု'တိ ရာဇမဟိ ဒိန္နုပပါဓိဓာရိနာ မဟာထေရေန ဧဝံ ဝုတ္တံ' အဋ္ဌ ပါနာနိ အနုဇာနန္တေန ဘဂဝတာ ပါနသာမညေန စတ္တာရောပိ ရသာ အနုညာတာ။ အဋ္ဌကထာယဉ္စ မဂုကပါနန္တိ မဂုကာနံ ဇာတိရသေန ကတပါနံ။ တံ ပန ဥဒကသမ္ဘိန္နံ ဝဋ္ဋတိ၊ သုဒ္ဓံ နဝဋ္ဋတိ တိ' ဧကသေဝ မဂုကပါနဿ သုဒ္ဓဿ အကပ္ပိယဘာဝေါ ဝုတ္တော။ ဧဝံ စာဿ အဓိပ္ပာယော သိယာ ပုပ္ဖရသေသု ဌပေတွာ မဂုကပုပ္ဖရသန္တိ' မဂုကပုပ္ဖရသဿ ပဋိက္ခိတ္တာ တေန ဂုဏရသေန သမာနဿ တာလဿ အနုညာတဿပိ သုဒ္ဓရသော န ဝဋ္ဋေယျာတိ။ ဥဒကသမ္ဘိန္နောဝ ဝဋ္ဋေယျာတိ။

န ပန အညေသံ သုဒ္ဓရသဿ အကပ္ပိယဘာဝေါ ဝုတ္တော၊ တထာ ဟိ အာစရိယေန ပါနဿ ကရဏာကာရံ ဒသေန္တေန တတ္ထ အမ္မပါနန္တိ' အာမေဟိ ဝါ ပက္ခေဟိ ဝါ အမ္မေဟိ ကတပါနံ။ 'တတ္ထ အာမေဟိ ကရောန္တေန အမ္မတရုဏာ နိ ဘိန္နိတွာ ဥဒကေ ပက္ခိတွာ အာတပေ အာဒိစ္စပါကေန ပစိတွာ ပရိဿာဝေတွာ တဒဟု ပဋိဂ္ဂဟိတေဟိ မဂုသက္ကာရကပ္ပုရာဒိဟိ ယောဇေတွာ ကာတဗ္ဗာ' တျာဒိနာ' ဥဒကံ ဝိနာ အလုပ္ပမာနရသေသု ယေဝ အာမမ္ဘာဒိသု ဥဒကဿ ပက္ခိတ္တဘာဝေါ ဝုတ္တော၊ န ပန သဗ္ဗေသု။ တသ္မာ မဂုကဖလရသံ ဌပေတွာ တယောပိ အနုညာတဖလပတ္တပုပ္ဖရသာ နိက္ကသဋ္ဌာ သုဒ္ဓါ ဝါ ဥဒကသမ္ဘိန္နာ ဝါ ဝဋ္ဋန္တိ ယာမကာလိကာ ယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁။ ခုဒ္ဒသိက္ခာနိဿယ၊ ကာလိကခန်း။
 ၂။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၈၃။ ဝိ၊သင်္ဂဟ။၉၉။
 ၃။ ဝိ၊၃။၃၄၄။
 ၄။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈၃။

ယဉ္ဇ ကေဟိစိ ကဒလီခဇ္ဈရီ ။ပ။ ဖာဏိတံ ယာမကာလိကမေဝါတိ အဋ္ဌကထာသာဓကံ အာဟဋံ၊ တံ န ယုတ္တံ။ ကော ဟိ နာမ ဝိနယဝိဒူ ယေသံ ဖလာနံ ရသော အနုညာတော၊ တေသံ ဖာဏိတမ္ပိ အနုညာတမေဝါတိ ဝတ္တံ၊ ဝိသဟေယျ။ အမ္မဖလာဒီနံ ဟိ ရသောယေဝ ဥဒ္ဓိဿ အနုညာတော၊ န ဖာဏိတန္တိ။ အထ၊ ဝါ အမ္မဖလာဒီနံ ဖာဏိတံ တစဗိဇမတ္တမေဝ အပနေတွာ သိနိဒ္ဓမိဉ္ဇသဟိတေန တံ ရသေန ကတံ။ တေသံ ဝါ သုဒ္ဓရသေန ကတေပိ ဖာဏိတကာလေ ပုန တပ္ပကတိမိဉ္ဇသဒိသတ္တာ တမေဝါတိ ဝတ္တံ၊ အရဟတီတိ အဋ္ဌကထာယံ^၁ တေသံ ဖာဏိတဿ ယာဝကာလိကတာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယော စ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာယံ အမ္မရသာဒီနိ ယာဝကာလိကတ္တာတျာဒိ ပါဠော၊ သော ဒုပ္ပါဠောယေဝ။ န ဟိ တာဒိသံ ဝစနံ ပါဠိယဉ္ဇေဝ အဋ္ဌကထာယဉ္ဇ အတ္ထိ။ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာပါဠော ဟိ ကတ္တစိ ကတ္တစိ အသုဒ္ဓေါ အာကုလဗျာကုလော၊ တထာ ဟိ တမေဝ ဂဟေတွာ ဝဒန္တေန သာရတ္ထဒီပနီဋ္ဌိကာကာရေန ယာဝ ကာလိကံ သမာနံ ဂရုတရမ္ပိ မရုကဇာတိရသန္တိ^၂ အဋ္ဌကထာဂတမရုက ဇာတိရသသေဝ ယာဝကာလိကဘာဝေါ ဝုတ္တာ၊ ပန အမ္မာဒီနန္တိ။

ဥစ္ဆရသော ပန ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒပါဠိယံ ဖာဏိတံန္တိ ဥစ္ဆမှာ နိဗ္ဗတ္တန္တိ^၃ စ အဋ္ဌကထာယံ. (ဖာဏိတံ နာမ) ဥစ္ဆရသံ ဥပါဒါယ အပက္ကာ ဝါ အဝတ္ထုကပက္ကာ ဝါ သဗ္ဗာပိ အဝတ္ထုကာ ဥစ္ဆရိကတိဖာဏိတံန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ^၄ စ ဝုတ္တတ္တာ သတ္တာဟကာလိကော ယေဝ။ တထာပိ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ ပါနာဓိကာရေ ပုန အနုညာတတ္တာ သုဒ္ဓေါပိ အဂိလာနဿ ပါနပရိဘောဂေန ပရိဘုဒ္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၉၅။ ၅။
 ၃။ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၂၉၄။

၂။ မုဒ္ဓိကာဇာတိရသံ-သာရတ္ထ၊ ၂။ ၄၃၂။
 ၄။ ဝဇီရ၊ ၂၆၉-၂၇၀။

ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာယံမိ အပိစေတ္ထ ဥဇ္ဈရသော “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥဇ္ဈရသ”န္တိ အနုညာတတ္တာ ဂုဠောဒကံ ဝိယ ဥဇ္ဈရသသာမညတော ဥဒကေန အသမ္ဘိန္ဒောပိ အဂိလာနဿ ဝဠုတိ၊ တေနေဝါဟ အဋ္ဌကထာယံ ‘ဥဇ္ဈရသော နိက္ကသဋ္ဌော ပစ္ဆာဘတ္တံ ဝဠုတိ’တိ၊ အယံ သဗ္ဗော နော တက္ကောတိ အာစရိယောတိ’ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဟိ ဥဒကသမ္ဘိန္ဒောဝ ဝဠုယျ။ ယထာ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဂိလာနဿ လောဏသောဝီရကံ၊ အဂိလာနဿ ဥဒကသမ္ဘိန္ဒန္တိ^၂ ဝုတ္တံ၊ တထာ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥဇ္ဈရသံ ဥဒကသမ္ဘိန္ဒန္တိ ဝုစ္စေယျ။ န စ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ယထာဝုတ္တနယေနေဝ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။

အယမ္ပန တေသံ ဝိသေသော “အနုညာတဖလပတ္တ ပုပ္ဖရသာ နိက္ကသဋ္ဌာ သုဒ္ဓါ ဝါ ဥဒကသမ္ဘိန္ဒာ ဝါ ယာမကာလိကာ၊ ဖလပတ္တရသေဟိ ကတံ ဖာဏိတံ ယာဝကာလိကံ၊ တာလနာဠိကေရဟိန္တာလာဒိပုပ္ဖရသေဟိ ကတံ သတ္တာဟ ကာလိကံ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထု။ ဥဇ္ဈရသံ ဥပါဒါယ သဗ္ဗာပိ ဥဇ္ဈဝိကတိ သတ္တာဟကာလိကံ ပါစိတ္တိယဝတ္ထုတိ အမှာကံ ခန္တိတိ။

ကင်္ခါဝိတရဏီဋ္ဌိကာယံ ပန ဥဇ္ဈရသန္တိ သုဒ္ဓေါဒကသမ္ဘိန္ဒာနံ ဝသေန ဒုဝိဓမ္မိ နိဥဇ္ဈရသံ၊ အဂိလာနဿ ဂုဠောဒကန္တိ ပန ဥဒ္ဒိဿ အနုညာတတ္တာ ဥဒကသမ္ဘိန္ဒော အဂိလာနဿ ဝဠုတိတိ’ ဝုတ္တံ။ အယမ္ပနသာ ဓိပ္ပါယော ဥဇ္ဈရသော သုဒ္ဓေါပိ ဥဒကသမ္ဘိန္ဒောပိ သတ္တာဟကာလိကောဝ၊ တတ္ထ သုဒ္ဓေါ ဂိလာနသေဝ ဝဠုတိ။ ဥဒကသမ္ဘိန္ဒော ပန ဂုဠောဒကောယေဝ။ သော ပန အဂိလာနဿ ဂုဠောဒကန္တိ ဥဒ္ဒိဿ အနုညာတတ္တာ သတ္တာဟကာလိကော သမာနောပိ အဂိလာနဿာပိ ဝဠုတိတိ။

၁။ ဝဇီရ၊ ၂၆၉-၂၇၀။
၂။ ဝိ၊ ၃။ ၃၀၄။
၃။ ကင်္ခါ၊ ဋီ၊ သင်၊ ၃၂၉။

သာရတ္ထဒီပနီဋီကာယံ ပန ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာယံ ဧဝံ ဝုတ္တံ
 ဖာဏိတံ နာမ ဥဇ္ဈရသံ ဥပါဒါယ အပက္ကာ ဝါ အဝတ္ထုပက္ကာ ဝါ သဗ္ဗာပိ
 ဥဇ္ဈဝိကတိဖာဏိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ဝစနတော ဥဇ္ဈရသောပိ နိက္ကသဋ္ဌော
 သတ္တာဟကာလိကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေနစိ ပန မရမိ စတ္တာရော ကာလိကာ
 ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ဥဇ္ဈမိစာတိ ဝတွာ သမက္ခိကဏ္ဍံ သေလကံ
 ယာဝကာလိကံ၊ အသမ္ဘိန္နံ သတ္တာဟကာလိကံ၊ မရသိတ္တံ ပရိသုဒ္ဓံ ယာဝဇီဝိကံ၊
 တထာ ဥဇ္ဈရသော သကသဋ္ဌော ယာဝကာလိကော၊ နိသကသဋ္ဌော ဥဒက
 သမ္ဘိန္နော ယာမကာလိကော၊ အသမ္ဘိန္နော သတ္တာဟကာလိကော၊ သုဒ္ဓကသဋ္ဌံ
 ယာဝဇီဝိကန္တိ စ ဝတွာ ဥတ္တရိ ဗဟုဓာ ပပဉ္စိတံ။

တတ္ထ ဥဒကသမ္ဘိန္နံ မရ ဝါ ဥဇ္ဈရသော ဝါ ဥဒကသမ္ဘိန္နော ယာမကာလိ
 ကောတိ ဣဒံ နေဝ ပါဠိယံ န အဋ္ဌကထာယံ ဒိဿတိ။ ယာဝကာလိကာ
 သမာနံ ဂရုတရမ္ပိ မရကဇာတိရသံ အတ္တနာ သံသဋ္ဌံ လဟုကံ ယာမကာလိကဘာဝံ
 ဥပနေန္တံ ဥဒကံ လဟုတရံ သတ္တာဟကာလိကံ အတ္တနာ သံသဋ္ဌံ ဂရုတရံ
 ယာမကာလိကဘာဝံ ဥပနေတိတိ ဧတ္ထ ကာရဏံ သော ဂရုတရဿာပိ
 လဟုကဘာဝါပဂမနံယေဝ ဒဿိတံ၊ ပါဠိယမ္ပိတိ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဂိလာနဿ
 ဝုဠံ၊ အဂိလာနဿ ဝုဠောဒကန္တိ ဝဒန္တေန အဂိလာနေန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အယုတ္တောပိ
 ဝုဠော ဥဒကသမ္ဘိန္နော အဂိလာနဿာပိ ဝဋ္ဋတိတိ အနုညာတော။

ယမ္ပိ စ ဥဇ္ဈ စေ၊ ယာဝကာလိကော၊ ဥဇ္ဈရသော စေ ယာမကာလိကော၊
 ဖာဏိတံ စေ သတ္တာဟကာလိကာ၊ တစော စေ ယာဝဇီဝိကောတိ အဋ္ဌကထာဝစနံ
 ဒဿေတွာ ဥဇ္ဈရသော ဥဒကသမ္ဘိန္နော ယာမကာလိကောတိ အညေန ကေနစိ
 ဝုတ္တံ။ တမ္ပိ တထာဓိဿ အဋ္ဌကထာဝစနဿ ဣမိဿာ သမန္တပါသာဒိကာယ
 ဝိနယဋ္ဌကထာယ အဘာဝတော န သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။ တတော ယေဝ စ
 ဥဇ္ဈရသော ဥဒကေန သမ္ဘိန္နော ပိ (အသမ္ဘိန္နော ပိ) သတ္တာဟကာလိကော

ယေဝါတိ ကေစိ အာစရိယာ ဝဒန္တိတိ။ ဘောသဇ္ဇက္ခန္ဓကေပိ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥစ္ဆရသန္တိ ဧတ္ထ နိကသဋ္ဌော ဥစ္ဆရသော သတ္တာဟကာလိကောတိ ဝေဒိ တဗ္ဗောတိ^၁ ။

ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာယမ္ပန ဘောသဇ္ဇသိက္ခာပဒေ ဥစ္ဆသံ ဥပါဒါယာတိ နိကသဋ္ဌဿာပိ သတ္တာဟကာလိကတံ ဒဿေတိ ဥစ္ဆမှာ နိဗ္ဗတ္တန္တိ ပါဠိယံ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ။ ယံ ပန သုတ္တန္တဋ္ဌကထာယံ ဥစ္ဆ စေ ယာဝကာလိကော။ ဥစ္ဆရသော စေ ယာမကာလိကော။ ဖာဏိတံ စေ သတ္တာဟကာလိကံ။ တစော စေ ယာဝဇီဝိကောတိ ဝုတ္တံ။ တံ အမ္ပဖလရသာဒိမိဿတာယ ယာမကာလိကတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ အဝိနယဝစနတ္တာ ဝါ (တံ၊ ဆဋ္ဌမူ) အပမာဏန္တိ^၂ စ ဘောသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ ဥစ္ဆရသော နိက္ကသဋ္ဌောတိ ဣဒံ ပါတဗ္ဗသာမညေန ယာမ ကာလိကကထာယံ ဝုတ္တံ၊ တံ ပန သတ္တာဟကာလိကမေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ^၃ စ ဝုတ္တံ။ အယမ္ပန တေသမာစရိယာနံ ဒွိန္ဒမိ အဓိပ္ပါယော ဥစ္ဆရသော သုဒ္ဓေါ ဝါ ဥဒကသမ္ဘိန္နော ဝါ သတ္တာဟကာလိကောယေဝ။ တသ္မိ ဒုဝိဓေပိ ဝုဠေ ဝိယ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ ဂိလာနသေဝ ဝဋ္ဋတိတိ။

ဧတ္ထ ဌတွာ ဝိတဏှဝါဒီ ပနာဟ “ကသ္မာ ပန တာလနာဠိကေရ ဟိန္တာလကုန္တာလာဒိပုပ္ဖရသော ယာမကာလိကော”တိ ဝုတ္တော၊ ‘တေဟိ စ ကတဂုဠဖာဏိတံ သတ္တာဟကာလိက’န္တိ ဝုတ္တံ၊ ‘နန သော ပုပ္ဖရသော သမ္ဘာရေ အပက္ခိတ္တေပိ ဂဟိတအဘိနဝကာလတော ပဋ္ဌာယ ကုသဂ္ဂေန ပိဝတောပိ ပါစိတ္တိယ’န္တိ^၄ အဋ္ဌကထာပါဠိ သံဝဏ္ဏေန္တေန ‘ဗိဇေတော ပဋ္ဌာယာတိ သမ္ဘာရေ ပဋိယာဒေတွာ စာဠိယံ ပက္ခိတ္တကာလတော တာလနာဠိကေရာဒိနံ (ပုပ္ဖ)ရသဿ ဂတိအဘိနဝကာလတော (ယေဝ စ) ပဋ္ဌာယာ’တိ^၅ ။ ကင်္ခါဝိတရဏိဋ္ဌိကာကာရေန စ ဗိဇေတော ပဋ္ဌာယာ”တိ သမ္ဘာရေ ပဋိယာဒေတွာ စာဠိယံ ပက္ခိတ္တကာလတော

၁။ သာရတ္ထ၊ ၂၊ ၄၃၂-၃။ (ဤ၌ ဆဋ္ဌမူနှင့် အနည်းငယ် ကွဲလွဲ၏)
၂။ ဝိမတိ၊ ၁၊ ၃၅၃။ ၃။ ဝိမတိ၊ ၂၊ ၁၉၁။
၄။ ဝိ၊ ၄၊ ၃၊ ၁၂၇။ ၅။ သာရတ္ထ၊ ၃၊ ၇၉။

စေတီ တာလနာဠိကေရာဒီနံ ပုပ္ဖရသဿ အဘိနဝကာလတော စ ပဋ္ဌာယာတိ ဝုတ္တံ^၁ ။ မဇ္ဇဘူတေန စ တပုပ္ဖရသေန ကတဂုဠာဏိတမ္ပိ ကထံ ဝဋ္ဋတိတိ။

သော ဇေံ ဝတ္ထဗျော “မာ ဟေဝံ အဝစ၊ မာ အတ္တနာ ဒုဂ္ဂဟိတေန ဋီကာစရိယေ အပ္ပာစိက္ခိ၊ ဋီကာဝစနံ အဋ္ဌကထာဝစနေန အညမညံ သမ္ဗန္ဓိတွာ သံသန္ဓိတွာ ဝိဘဇိတွာ ဩလောကေဟိ ဝိစာရေဟိ”တိ။ တတ္ထ ဟိ သမ္ဘာရေ ပဋိယာဒေတွာ စာဋိယံ ပက္ခိတ္တကာလတောတိ ဣဒံ အဋ္ဌကထာယံ သုရံ ဝါ တိပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တာလနာဠိကေရာဒီနံ ရသဿာတျာဒိ မေရယံ ဝါတိပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

မေရယော စ နာမ ပုပ္ဖါသဝေါ ဖလာသဝေါ မစ္စါသဝေါ ဂုဠာသဝေါ သမ္ဘာရယုတ္တောတိ ပဉ္စဝိဓော။ တေသု မဓကတာလနာဠိကေရာဒီပုပ္ဖရသော စိရပရိဝါသိတော ပုပ္ဖါသဝေါ။ တထာ ပနသာဒိဖလရသော ဖလာသဝေါ။ မဓကရသော မစ္စါသဝေါ။ ဥစ္ဆူရသော ဂုဠာသဝေါ။ တသ္မာ ဋီကာယံ^၂ တာလနာဠိကေရာဒီနံန္တိ ဧတ္ထ အာဒိသဒ္ဒေန မဓပုပ္ဖါဒိပုပ္ဖရသပနသာဒိဖလရသ မဓကရသဥစ္ဆူရသာပိ ဂဟိတာ^၃ ။ ဇေံ သတိ တဝ မတေန န ကေဝလံ တာလနာဠိကေရာဒီပုပ္ဖရသော ယေဝ အဘိနဝကာလတော ပဋ္ဌာယ မဇ္ဇံ ဘဝေယျ။ အထခေါ သဗ္ဗေပိ ပုပ္ဖဖလဥစ္ဆူရသာ။ ဇေံ သတိ တေဟိ ကတပါနမ္ပိ ဂုဠာဏိတမ္ပိ အကပ္ပိယ မေဝ သိယာ။ တထာ စ န ဟောတိ။

အဋ္ဌကထာယံ ဟိ ဘောသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာယံ ယဒိ ပန တံ (မဓကပုပ္ဖံ) ဂဟေတွာ မေရယတ္ထံ ယောဇေန္တိ၊ ယောဇိတံ ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ န ဝဋ္ဋတိတိ၊ စ ဘောသဇ္ဇက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ ပုရေဘတ္တမ္ပိ ယံ ပါနံ (မဓကပုပ္ဖရသံ) ဂဟေတွာ မဇ္ဇံ ကရောန္တိ၊ သော အာဒိတော (ဗီဇတော) ပဋ္ဌာယ န ဝဋ္ဋတိ။ မဓကပုပ္ဖံ ပန အလ္လံ ဝါ သုက္ခံ ဝါ ဘဇိတံဝါ တေန ကတဖာဏိတံ ဝါ ယတော ပဋ္ဌာယ မဇ္ဇံ

၁။ ကင်္ခါဋီသစ်၊ ၄၀၂။
၂။ သာရတ္ထ၊ ၃၊ ၇၉၊ ကင်္ခါဋီသစ်၊ ၄၀၂။
၃။ ဝိ၊ ၄၊ ၂၊ ၂၉၅။

ကရောန္တိ။ တံ သဗ္ဗံ ပုရောတ္တံ န ဝဋ္ဋတိတိ^၁ စ မဇ္ဇတ္ထာယ ယောဇိတမေဝ မဂ္ဂကပုပ္ဖပါနံ မဇ္ဇကိစ္စံ မတ္တံ ပမတ္တံ ဥမ္မတ္တံ ကရောတု ဝါ, မာ ဝါ။ ဝိဇေတော အာဒိတော ပဋ္ဌာယ န ဝဋ္ဋတိတိ ဝုတ္တံ၊ န မဇ္ဇတ္ထာယ အယောဇိတံ။

စူဠဝဂ္ဂေပိ သတ္တသတိကက္ခန္ဓကေ ဒသဝတ္ထုဒီပနာဓိကာရေ ‘ကပ္ပတိ ဘန္တေ ဇလောဂီ ပါတု’န္တိ။ ကာ အာဝုသော ဇလောဂီတိ၊ ကပ္ပတိ ဘန္တေ ယာ သာ သုရာ အာယု(သု)တာ အသမ္ပတ္တာ မဇ္ဇဘာဝံ သာ ပါတုန္တိ၊ န ကပ္ပတိ အာဝုသော^၂ တိ မဇ္ဇဘာဝံ အသမ္ပတ္တဿာပိ သမ္ဘာရသဇ္ဇိတဿ အကပ္ပိယဘာဝေါ ဝုတ္တော၊ န သမ္ဘာရသဇ္ဇိတဿ။ တတ္ထ အာသုတာတိ သဗ္ဗသမ္ဘာရသဇ္ဇိတာ။ အသုတ္တာ တိပိ ပါဠော^၃။ အနာဝိလာ အပက္ကာ တရုဏာတိ ဋီကာသု ဝဏ္ဏိတံ။ တသ္မာ ဋီကာပါဠေ သမ္ဘာရေ ပဋိယာဒေတွာတိ ပဒံ ဂဟိတအဘိနဝကာလတော တိ ဝါ အဘိနဝကာလတောတိ ဝါ ပါဠော အတ္ထိ။ သမ္ဘာရေ ပက္ခိတ္တေတိ ဝါ မဇ္ဇတ္ထာယ ယောဇိတောတိ ဝါ အဇ္ဈဟရိတွာ သမ္ပန္နိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သတိ ဋီကာဝစနံ ပါဠိယာ စေဝ အဋ္ဌကထာယ စ န ဝိရုဇ္ဈာ^၄။ အညဒတ္ထု သံသန္ဓတိ စေဝ သမေတိ စ။ ဂဂေါဒကေန ယမုနောဒကံ ဝိယ။ တသ္မာ ယထာရုတဝသေန အတ္ထံ အဂ္ဂဟေတွာ ယထာဝုတ္တနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗောတိ။

အပိ စေတ္ထ ကိံ ရသော နာမ, ရသသဒ္ဓေါ ကိံ ဝါစကော, ရသဿ စ ယူသဿ စ ကော ဝိသေသောတိ ဧတ္ထ ရသသဒ္ဓေါ သိင်္ဂီရရသာဒိနာတျရသ မရရာဒိဂုဏရသပုပ္ဖရသာဒိဒြဝရသာဒိသု အနေကေသုတ္ထေသု ဒြဝရသတ္ထ ဝါစကော။ ယံ ဝေဇယတ္ထေသု ကွာတရသော ဝုစ္စတိ။ ယူသံ မုဂ္ဂါဒိကွာတရသော တိဟိအဘိဓာနကောသေ ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌကထာယဉ္စ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ အကဋ္ဌယူသန္တိ အသိနိဒ္ဓေါပစိတမုဂ္ဂပါနိယောတိ ဝုတ္တံ^၅ ။

၁။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃၊၃၈၃။
၂။ သာရတ္ထ၊၃၊၄၅၃။ ဝိမတိ၊ ၂၊ ၂၆၈။
၃။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃၊၃၉၉။
၄။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃၊၃၇၄။

သော ယူသရသော ဣဓ နာမိပေတော။ ဝုတ္တံ ဟိ အဋ္ဌကထာယံ အဋ္ဌ ပါနာနိ သိတာနိပိ အာဒိစ္စပါကာနိပိ ဝဋ္ဋန္တိ၊ အဂ္ဂိပါကာနိ န ဝဋ္ဋန္တိတိ' ။

မရမ္မရဋ္ဌေ ပန တာလနာဠိကေရဟိန္တာလာဒိပုပ္ဖရသေ ကထံ ပဋိပဇ္ဇန္တိ ထေရာနုထေရာတိ။ တသ္မိံ ပန ရသေ သုဒ္ဒေါဒကသမ္ဘိန္ဒဝသေန ယထာမတိ ယထာစရိယဝါဒံ ပဋိပဇ္ဇန္တိ ထေရာနုထေရာ။ တသ္မာ တသ္မိံ ဧကန္တနိယမံ ဝတ္တံ၊ န သက္ကာ။ တံ ပန အပရိဝါသိတံ မဇ္ဇတ္တာယ အယောဇိတံ ဂုဠုမာဏိတာဒိအတ္တာယ ဂဟိတံ အကပ္ပိယန္တိ ဝဒန္တော အာဓုနိကော အဘိညာတော ဓမ္မဝိနယဓရော သိက္ခာကာမော မဟာထေရော အတ္တိတိ န သုတမေတံ အမေဟိ။ ပုဗ္ဗေ ပန သေလက္ခရာရုဠပဉ္စမသင်္ဂီတိကာရဿ မင်းတုန်းရညော ကာလေ ဧကော အညရဝါသိသိက္ခာကာမော မဟာထေရော ယထာဝုတ္တသာရတ္ထဒီပနီ ဋီကာပါဠမေဝ နိဿာယ တာလနာဠိကေရဟိပုပ္ဖရသေ အဘိနဝကာလတော ပဋ္ဌာယ န ဝဋ္ဋတိတိ ဧကံ ဝိနိစ္ဆယံ လိခိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ပစာရေသိ။ သော ဝိနိစ္ဆယော ကောလာဟလော ဟုတွာ ယာဝ ရတနပုဏ္ဏနဂရံ ပတွာ ရာဇန္တေပုရံ ပါဝိသိ။

ရာဇာ သုတွာ တံ ထေရံ “ နိမန္တေတွာ ဓမ္မဝိနယဓရေဟိ သိက္ခာကာမေဟိ သာဋ္ဌကထေ ဝိနယပိဋကေ သုဋ္ဌ၊ ပရိစိတဉာဏေဟိ ရာဇဂုရုတ္ထေရေဟိ သဒ္ဓိံ သုဓမ္မသဘာယံ သန္တိပါတေတွာ တံ သမ္ဘန္တံ ဓမ္မဝိနယာနုလောမံ ကထံ ကထာပေသိ သံသန္တာပေသိ၊ တဒါ ရာဇဂုရုတ္ထေရေဟိ တတော တတော ပါဠိဉ္စ အဋ္ဌကထဉ္စ ယုတ္တိဉ္စ အာနေတွာ တဿ ဝိနိစ္ဆယဿ အယုတ္တဘာဝေ ကထိတေ သော ပရာဇယပတ္တော အပဋိဘာနော ဟုတွာ အတ္တနာ ယထာမူဠံ ဒုဗ္ဗိနိစ္စိတဘာဝံ ပဋိဇာနိ။ အတ္တနော စ ဒေါသံ ခမာပေသိ။ တဒါ ရာဇာ တဿာနုမတိယာ တံ ဝိနိစ္ဆယံ တတော တတော ပရိယေသိတွာ အာဟရိတွာ အာဟရိတွာ ရာသိ ကတွာ ဒမ္မာပေသိတိ အသုမ္မာ” တိ။

ဝိသဇ္ဇိတမိဒံ ပဉ္စာသတ္ထကံ မယာ ဘဒန္တသီရိသဒ္ဓမ္မဝံသတ္ထေရေန ပုစ္ဆိတေန
မရမ္မရဋ္ဌေ ရတနပုဏ္ဏနဂရေ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမေ ဂဏဝါစကာစရိယဘူတေန ဣဒါနိ
လင်္ကာယံ စေတိယာဒိဝနန္ဒနတ္ထာယ အာဂန္တာ ကောလမ္ဗနဂရေ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမာ
ဓိပတိနော မဟာဓမ္မကထိကဂဏဝါစကာစရိယဘူတဿ ဘဒန္တသီရိဓမ္မတ္ထေရဿ
အာရာမေ ဝသတာ အာဂန္တုကဘူတေန အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသာဘိဓာနေန ဇိနစက္ကေ
ဆသဠာမိကဒွိသဟဿစတုဿတေ ဇေဋ္ဌမာသဿ ဇုဏှပက္ခဋ္ဌမိယန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသတ္ထေရော

ထန်းရည်စသည် မေးခွန်းလွှာ (မြန်မာပြန်)

ပိဋကတ်သုံးပုံဟူသော ပရိယတ္တိသာသနာတော်၌ ရဲရင့်တော်မူ၍ (ရွှေကျင် နိကာယ) ဂိုဏ်းထောက်စာချ ဂဏာစရိယဖြစ်တော်မူသော ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ မထေရ်မြတ်ထံ ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးခြင်း ရှေ့သွားရှိသောစိတ်ဖြင့် ဤမေးခွန်းစာလွှာကို ပေးပို့ဆက်ကပ်ပါသည်။

သက်တော်ရှည်မထေရ်မြတ် ကြားနာ မှတ်ယူတော်မူစေလိုပါသည်။ ဓမ္မ ဝိနယကို ဆောင်တော်မူကြ၍ များသောအကြားအမြင်ရှိတော်မူကြသော သီရိလင်္ကာ ကျွန်းဖွား အသီးသီးသော နိကာယဝင်အရှင်များသည် “ထန်းအုန်းမင်းဘော (ထန်း ဓနန်း)စသည်တို့၏ ကြာရှည်စွာ မထုံအပ်(မစိမ်အပ်)သော ဖြစ်သစ်စ အပွင့်ရည် (ထန်းရည်)စသည်ကို နံနက်အခါ၌လည်းကောင်း၊ နေလွဲအခါ၌လည်းကောင်း သောက်သုံးခြင်းသည် ဝိနည်းတော်နှင့်အညီ လျော်အပ်စပ်၏” ဟု မှတ်ထင်ကြပါ သည်။ ယင်းသို့ ထင်သဖြင့်လည်း သောက်သုံးလေ့ရှိကြပါသည်။ ယခုအခါ အချို့ သော သီတင်းငယ်တို့သည် ထိုထန်းရည်စသည် သောက်သုံးမှုသည် မအပ်လျော် ဟု ငြင်းခုံကြလျက် ရှေးမထေရ်ကြီးများကိုပင် ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချနေကြပါသည်။ တပည့် တော်သည် ထိုထန်းရည်စသည် သောက်သုံးမှုကို ယုံမှားသံသယရှိနေပါ၍ သန့်ရှင်း ကျစ်လစ်သော ဓမ္မဝိနယနှင့်ညီလျော်သည့် အဆုံးအဖြတ်ကို မျှော်လင့်တောင့်တ နေပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ မထေရ်မြတ်အား ပန်ကြား လျှောက်ထားပါသည်။ ကရုဏာတော်ကြီးမားသော မထေရ်မြတ်သည် မေးမြန်းခွင့်ပြုတော်မူပါဘုရား။

(၁) “ရဟန်းတို့ အလုံးစုံသောအပွင့်ရည်ကိုခွင့်ပြုတော်မူ ၏” စသည် ဖြင့် ဘုရားရှင်ခွင့်ပြုတော်မူသည့် အပွင့်ရည်တို့၌ ထန်းအုန်း မင်းဘော စသည် တို့၏အပွင့်ရည် (ထန်းရည်စသည်)သည် ပါဝင်ပါသလော၊ မပါဝင်ပါသလော။

(၂) ယူသနှင့် ရသသည် အဘယ်သို့ထူးခြားကွဲလွဲပါသနည်း။ ယင်းတို့ တွင် အဘယ်ကိုသိက္ခာပုဒ်တို့၌ ဘုရားရှင် ခွင့်ပြုတော်မူပါသနည်း။

(၃) ထန်း မင်းဘောစသည်တို့၏ အပွင့်ရည်သည် (သေ)အရက်၏ မျိုးစေ့ ဖြစ်ပါသလော၊ မဖြစ်ပါသလော။

(၄) “ထန်း,အုန်းစသည်တို့၏ အပွင့်ရည်ဖြစ်စ ကာလမှစ၍” ဟု လည်းကောင်း “အပွင့်မှ ရွှေ့လျောစ အချိန်မှစ၍” လည်းကောင်း ဤသို့စသည် ဖြင့်ပြဆိုအပ်သော အရက်မျိုးစေ့အခိုက်အတန့်ကို အဘယ်သို့ ဆုံးဖြတ်ရပါမည် နည်း။

(၅) “နုတ်နုတ်စင်း၍ကြိတ်၍” ဟုလည်းကောင်း ၊ “ရေနှင့်ရောစပ်ပြု လုပ်အပ်သော” ဟုလည်းကောင်း ထိုထိုနေရာတို့၌ မိန့်ဆိုအပ်သောလက္ခဏာသည် အပွင့်ရည်နှင့် မဆက်ဆံသောလက္ခဏာဖြစ်ပါသလော၊ သို့မဟုတ် အပွင့်ရည်အများ တွင် အဘယ်ကိုရည်ရွယ်၍ အဘယ်ကြောင့် ယင်းကိုဆိုပါသနည်း။ ထိုသို့ မပြုလုပ် သောကြောင့် ထန်း,အုန်းစသည်တို့၏ အပွင့်ရည်သည် အပ်ပါသလော၊ မအပ် ပါသလော။

(၆) ယာမကာလိကဖြစ်သော ထန်း,အုန်းစသည်တို့၏ အပွင့်ရည် သည် သူ့ချည်းသက်သက် အပ်ပါသလော၊ သို့မဟုတ် ရေနှင့်ရောမှ အပ်ပါသလော။ ထိုသီးကြီးကိုးလုံးဝင် သစ်ပင်တို့၏အပွင့်ရည်သည်လည်းကောင်း ကြံသကာခဲ (ထန်းလျှက်) သကြားဖြူ(သကြားမှုန့်)တင်လဲရည်တို့သည်လည်းကောင်း နေလွဲအခါ အပ်ပါသလော၊ မအပ်ပါသလော။

(၇) မြန်မာနိုင်ငံ၌ သီတင်းသုံးတော်မူကြသည့် ဓမ္မဝိနယဓရ သိက္ခာ ကာမ ထေရ်ကြီး ထေရ်ငယ်အရှင်မြတ်တို့သည် လျှောက်ဆိုအပ်ပြီးသော အပွင့် ရည် (ထန်းရည်)စသည်ကို သုံးဆောင်မှု မသုံးဆောင်မှု ၂-မျိုးတွင် အဘယ်ကို ခွင့်ပြုတော်မူကြပါသနည်း။

သီရိသဒ္ဓမ္မဝံသထေရ်မည်သောတပည့်တော်သည် ဤပုစ္ဆာရ ၇-ရပ်ကို သာသနာတော် ၂၄၆၆-(မြန်မာ-၁၂၈၄)ခုနှစ် ကဆုန်လဆုတ် ၃-ရက် စနေနေ့၌ သီရိလင်္ကာကျွန်း နယ်ဟီနရွာ ဝိသုဒ္ဓါရာမကျောင်းတိုက်မှ မေးမြန်းလျှောက်ထား လိုက်ပါသည်ဘုရား။

ထန်းရည်စသည် အဆုံးအဖြတ် (မြန်မာပြန်)

အရှင်သီရိသဒ္ဓမ္မထေရ် နာကြား မှတ်ယူပါလော့။ အရှင်မေးမြန်းအပ်သော ပုစ္ဆာ ၇-ရပ်တွင် အချို့သည် နက်နဲခက်ခဲလှသည့်ပြင် အမျိုးမျိုးသော အယူဝါဒ တို့နှင့် ရောရှက်ရှုပ်ထွေးနေသဖြင့် နည်းမှန်လမ်းမှန်ကျ “ယထာဘူတ” ဖြစ်အောင် ဆုံးဖြတ်ရန် ခဲယဉ်းလှပေသည်။ သို့သော်လည်း ပါဠိအဋ္ဌကထာကို ရှေ့နောက် ဆင်ခြင်၍လည်းကောင်း၊ ဋီကာဆရာတို့၏ဝါဒကို မလွတ်မူ၍လည်းကောင်း၊ မိမိ၏ အာစရိယဝါဒကို နှလုံးသွင်း၍လည်းကောင်း၊ “အစွမ်းသတ္တိ” ရှိသလောက် ဆုံးဖြတ်ဖြေဆိုပေအံ့။ ဆုံးဖြတ်ဖြေဆိုရာတွင်လည်း ပုစ္ဆာ ၇-ရပ်ကို အသီးအသီး မဝေဖန်မူ၍ တပေါင်းတည်းစုကာ ဆုံးဖြတ်ပေအံ့။ မေးမြန်းအပ်သော ပုစ္ဆာအစဉ်ကို နှလုံးမသွင်းတော့ပဲ သင့်လျော်သောနေရာ၌သာ ရောစပ်စုပေါင်း၍ သိလွယ်သောပုဒ် ဝါကျ စကားအစဉ်တို့ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ဖြေဆိုပေအံ့။ အထပ်ထပ်ကြည့်ရှုပြီးလျှင် မိမိဉာဏ်ဖြင့် ကောင်းစွာ စိစစ်နှိုင်းရှည့်၍ ဖြောင့်မတ်စိတ်ဖြင့် အရှင်နှစ်သက်သလို မှတ်ယူကျင့်သုံးပါလော့။

သိတော်မူ မြင်တော်မူ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော မဟာကရုဏာ တော်ရှင် ဘုန်းခြောက်ပါးသခင် သဗ္ဗညုဘုရားရှင်သည် (မဟာဝါ) ဘောသဇ္ဇခန္ဓက ကေဏိယဝတ္ထု၌ “ရဟန်းတို့ သရက်သီးအဖျော်၊ သပြေသီးအဖျော်၊ တောငှက် ပျောသီးအဖျော်၊ အိမ်ငှက်ပျောသီးအဖျော်၊ သစ်မည်စည်သီးအဖျော်၊ မုဒြက် (သပြက်)သီးအဖျော်၊ ကြာစွယ်အဖျော်၊ ဖက်သက်တရော်(မြရာ)သီးအဖျော် ဟူသော အဖျော် ၈-မျိုးတို့ကို ခွင့်ပြုတော်မူသည်။ ထိုနှင့်ဆက်သွယ်၍ ရဟန်းတို့ စပါးမျိုး ၇-ပါး၏အသီးရည်ကို ခြွင်းချန်၍ အလုံးစုံသောအပွင့်ရည်ကို ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ ကြံရည်ကိုခွင့်ပြုတော်မူ၏။ “ဟု အဖျော်ဟူသော သုံးဆောင်ခြင်းဖြင့် သုံးဆောင် အပ်သောအသီး အရွက် အပွင့်ရည်နှင့် ကြံရည်ဟူသော အရည် ၄-မျိုးကိုလည်း ခွင့်ပြုတော်မူသည်။

ထိုပါဠိတော်၌” ရဟန်းတို့စပါးမျိုး ၇-ပါး၏ အသီးရည်ကိုခြွင်းချန်၍ အလုံးစုံသော အသီးရည်ကိုခွင့်ပြုတော်မူ၏” ဟူသောစကားဖြင့် ထန်း၊ အုန်း စသော

အလျော်ဖြစ်သည့် အသီးကိုးလုံး အရည်နှင့်တကွ စပါးမျိုး ၇-ပါး၏ အသီးရည်ကို ခြွင်းချန်၍ “သရက်သီးအဖျော်၊ သပြေသီးအဖျော်” စသည်ဖြင့် သရုပ်ထုတ်၍ပြအပ် မပြအပ်သော အခြားအသီးရည်ဟူသမျှ မအပ်သည်မရှိ။ အလုံးစုံ ယာမကာလိက ချည်းတည်း” ဟု ပြတော်မူ၏။ “ရဟန်းတို့ ဟင်းရွက်၊ ကျက်ရည်ကို ခြွင်းချန်၍ အလုံးစုံသောအရွက်ရည်ကို ခွင့်ပြုတော်မူ၏” ဟူသောစကားဖြင့် ဟင်းရွက်ကျက် ရည်ကို ခြွင်းချန်၍ နံနက်ခင်းသာ သုံးဆောင်ရသည် လည်းကောင်း၊ နေဖြင့်ချက် အပ်သော ဖျော်ရည်သည်လည်းကောင်း အပ်၏” ဟု ပြတော်မူသည်။ “ရဟန်းတို့ သစ်မည်စည်ပွင့်အရည်ကို ခြွင်းချန်၍ အလုံးစုံသောအပွင့်ရည်ကို ခွင့်ပြုတော် မူ၏” ဟူသောစကားဖြင့် သစ်မည်စည်ပွင့်ရည်ကို ခြွင်းချန်၍ ထန်း အုန်း မင်းဘော (ထန်းနန်း)တို့၏ အပွင့်ရည်စသော အလုံးစုံသော အပွင့်ရည် သည် မိုးသောက်ယံ တိုင်အောင် သောက်သုံးခွင့်ရသော ယာမကာလိကသာတည်းဟု ပြတော်မူသည်။ သစ်မည်စည်ပွင့်အရည်သည်ကား ယာဝကာလိကတည်း။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ သစ်မည်စည်ပွင့်အရည်သည် မီးဖြင့် ချက်အပ်သည်ဖြစ် စေ၊ နေဖြင့်ချက်အပ်သည် ဖြစ်စေ နေလွဲအခါ၌ (သောက်သုံးခြင်းငှာ) မအပ်” ဟု မိန့်ပြီ။

ဤနေရာဝယ် (အသီး၊ အရွက်၊ အပွင့်ရည်နှင့် ကြံရည်ဟူသော) ခွင့်ပြု တော်မူအပ်ပြီး အရည် ၄-မျိုးတို့သည် သူတို့ချည်းသက်သက် အပ်ကုန်သလော၊ ရေနှင့်ရောစပ်မှ အပ်ကုန်သလော၊ ယင်းအရည် ၄-မျိုး တို့သည် ယာဝကာလိက ယာမကာလိက သတ္တာဟကာလိကတို့တွင် အဘယ်ပါနည်းဟူရာ၌ တစုံတရာ စိစစ်ဝေဖန်မှုမရှိ။ အချို့ဆရာတို့ကား ဤသို့ဆိုကြသည်” ပါရာဇိကကဏ္ဍကထာ၌ “ငှက်ပျောသင်ပေါင်း၊ သရက်၊ တောင်ပိန္နဲ၊ အိမ်ပိန္နဲ၊ မန်ကျည်း စသော အလုံးစုံ သော ယာဝကာလိကအသီးတို့၏ တင်လဲသည် ယာဝကာလိကသညာတည်း” ဟူ၍လည်းကောင်း ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ၌ “သရက်သီးရည်စသည်တို့သည် ယာဝ ကာလိကဖြစ်သောကြောင့် ဂရုကတို့တည်း။ ရေနှင့်ရောစပ်ခြင်းသည် ထိုသရက်သီး ရည်စသည်တို့ကို သရက်သီးအဖျော်စသော အမည်သညာကိုပေး၍ လဟုက ယာမကာလိကဖြစ်အောင်ပြု၏” ဟူ၍လည်းကောင်း မိန့်ဆိုသောကြောင့် အသီး ရည် အရွက်ရည်အလုံးစုံသည် သူချည်းသက်သက် ယာဝကာလိက ရေနှင့် ရောစပ်

မူ ယာမကာလိကတည်း။ အပွင့်ရည်တို့တွင် ထန်း, အုန်း, မင်းဘောတို့၏ အပွင့် ရည်သည် ကြံရည်နှင့်တူ၏။ ကြံရည်၏ သတ္တိဟာကာလိကအဖြစ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ အခိုင်အမာပြု၍ မိန့်ဆို၏။ ထို့ကြောင့် (အပွင့်ရည်သည်) သူ့ချည်းသက်သက် သတ္တိဟာကာလိက ရေနှင့်စပ်မူ ယာမကာလိကတည်း “ ဤကား အချို့ဆရာတို့ အလိုတည်း။

မြန်မာနိုင်ငံ(ကုန်းဘောင်ဆက်) အမရပူရမင်းများလက်ထက်မှစ၍ ယနေ့ တိုင်အောင် အကြားအမြင်များသော အာဂုံပါဠိနှုတ်တက်ရမိ၍ ဓမ္မဝိနယကို ဆောင်နိုင်သော ကျမ်းပြုပညာရှင်ကြီးဟု အလွန်ကျော်စောတော်မူသော မဟာရူပ သိဒ္ဓိနိဿယ, မဟာသဒ္ဓနိတိနိဿယ, ခုဒ္ဒသိက္ခာနိဿယစသော နိဿယ ကျမ်းများစွာနှင့် ရူပဘေဒဝိဘာဝနီ, ပစ္စယပ္ပကာသနီစသော ပါဠိကျမ်းများစွာကို ရေးသား ပြုစုတော်မူသော “ စက္ကိန္ဒဘိသိရီ သဒ္ဓမ္မပါလမဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု” ဟူ၍ ဘုရင်မင်းတို့ ဆက်ကပ်အပ်သော ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရှိသော မဟာထေရ် (ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ)က ဤသို့ မိန့်ဆိုတော်မူသည်။ သောက်ဘွယ်အဖျော် (၈)မျိုးတို့ကို ခွင့်ပြုသော ဘုရားရှင်သည် သောက်ဘွယ်အဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့် ၄-မျိုးသော ရသာရည်တို့ကိုလည်း ခွင့်ပြုတော်မူသည်။ အဋ္ဌကထာ၌လည်း “မဓကပါနဟူသည် သစ်မည်စည်သီးတို့၏ ပင်ကိုယ်ရည်ဖြင့် ပြုအပ်သော အဖျော်တည်း။ ထိုအဖျော်သည်ကား ရေနှင့်ရောစပ်မှ အပ်၏။ သူ့ချည်းသက်သက် မအပ်” ဟူ၍ သစ်မည်စည်သီးအဖျော်တစ်မျိုးကိုသာ သူ့ချည်းသက်သက် မအပ် ကြောင်း မိန့်ဆို၏။ ထိုအဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုကား ဤသို့ဖြစ်ရာ၏။ “အပွင့် ရည်တို့တွင် သစ်မည်စည်ပွင့်ရည်ကို ပယ်တော်မူသောကြောင့် ထိုနှင့် ဂုဏ်, ရသာအားဖြင့်တူသော သစ်မည်စည်သီးကို ခွင့်ပြုတော်မူသော်လည်း ယင်း၏ သက်သက်သောအရည်ကား မအပ်ရာ။ ရေနှင့်ရောစပ်မှသာ အပ်ရာ၏။ ဤကား အဋ္ဌကထာဆရာအလိုတည်း။

(ဆက်ဦးအံ့) တစ်ပါးသောအသီးတို့၏ သက်သက်သောအရည် မအပ်ကြောင်းကို ဆိုတော်မမူ၊ ထို့ကြောင့်ပင် အဖျော်ရည်ပြုလုပ်ပုံအခြင်းအရာကို ပြတော်မူသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် “သရက်သီးအဖျော်ရည်ဟူသည် သရက်သီးအစိမ်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အမှည့်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း ပြုလုပ်အပ်သောအဖျော်တည်း။ ထိုတွင် သရက်သီးအစိမ်းဖြင့် ပြုလုပ်လိုသူသည် သရက်သီးအနုတို့ကိုခွဲ၍ (ချေ၍) ရေညှိထည့်ကာ နေပူ၌ နေဖြင့်ချက်၍ စပ်ပြီးလျှင် ထိုနေ၌ အကပ်ခံပြီးသောပျားရည်၊ သကြား၊ ပရုပ်စသည်တို့နှင့် ရောစပ်ပြုလုပ်အပ်၏” စသည်ဖြင့် ရေနှင့်ကင်း၍ အရည်မရနိုင်သော သရက်သီးစိမ်း စသည်တို့၌သာ ရေထည့်အပ်ကြောင်း မိန့်ဆို၏။ အလုံးစုံတို့၌မဆို။ ထို့ကြောင့် သစ်မည်စည်သီးအရည်ကို ခြွင်းချန်၍ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော အသီး၊ အရွက်၊ အပွင့်ရည် ၃-မျိုးတို့လည်း အဖတ်မပါလျှင် သက်သက်သော်လည်းကောင်း၊ ရေနှင့်ရောစပ်သော်လည်းကောင်း အပ်ကုန်၏။ ယာမကာလိကတို့သာတည်းဟု မှတ်အပ်၏။

အချို့ဆရာတို့က “ငှက်ပျော၊ သင်ပေါင်း၊ သရက်၊ တောင်ပိန္နဲ၊ အိမ်ပိန္နဲ၊ မန်ကျည်းစသော အလုံးစုံသော ယာဝကာလိကအသီးတို့၏ တင်လဲသည် ယာဝကာလိကသာတည်း” ဟူသော အဋ္ဌကထာသာဓကစကားကို ထုတ်ဆောင်ကြ၏။ ထိုစကားသည် မသင့်။ မှန်၏။ အဘယ်မည်သော ဝိနယပညာရှင်သည် “အကြင်အသီးတို့၏အရည်ကို ခွင့်ပြု၏။ ထိုအသီးတို့၏ တင်လဲကိုလည်း ခွင့်ပြုမည်သာဖြစ်၏” ဟု ဆိုဝံ့အံ့နည်း။ အကြောင်းကား သရက်သီးစသည်တို့၏အရည်ကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ တင်လဲကို (ရည်ရွယ်၍) ခွင့်ပြုတော်မူသည်မဟုတ်သောကြောင့်တည်း။ တစ်နည်း။ သရက်သီးစသည်တို့၏ တင်လဲကို အခွံ၊ အစေ့မျှကိုသာပယ်၍ အစေးအဆံနှင့်တကွသော ထိုသရက်သီးစသည်တို့၏ အရည်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်၏။ တစ်နည်းလည်း ထိုသရက်သီးစသည်တို့၏ သက်သက်သောအရည်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော်လည်း တင်လဲဖြစ်သောအခါ တဖန် ထိုသရက်သီးစသည်တို့၏ ပင်ကိုယ်အဆံနှင့်တူသောကြောင့် (သရက်သီးစသည်တို့၏) အဆံဟူ၍သာ ဆိုထိုက်၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ သရက်သီးစသည်တို့၏ တင်လဲကို ယာဝကာလိကဖြစ်ကြောင်း မိန့်ဆိုအပ်၏ဟု မှတ်အပ်၏။

“အမရသာဒီနိ ယာဝကာလိကတ္တာ” စသော ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာပါဌသည်လည်း ပါဌမှား ပါဌပျက်သာတည်း။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ ထိုသို့သောစကားမျိုး ပါဠိတော်၌လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း မရှိသောကြောင့်တည်း။ မှန်၏။ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာပါဌသည် အချို့အချို့နေရာ၌ မသန့်မရှင်း အလွန်အမင်း ရှုပ်ထွေး၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဝဇီရဗုဒ္ဓိစကားကိုပင် ယူ၍ဆိုသော် သာရတ္ထဒီပနီဋ္ဌိကာဆရာသည် ယာဝကာလိကဖြစ်၍ ဂရုတရဖြစ် (အထူးလေး)သော်လည်း သစ်မည်စည်သီးရည်ကိုဟု အဋ္ဌကထာလာ သစ်မည်စည်သီး၏ ပင်ကိုယ်အရည်ကိုသာ ယာဝကာလိကဖြစ်ကြောင်း မိန့်ဆို၏။ သရက်သီးရည်စသည်တို့၏ ယာဝကာလိကဖြစ်ကြောင်းကိုကား မဆို။ ကြံရည်သည်ကား ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်၌ ဖာဏိတဟူသည် ကြံမှုဖြစ်သော တင်လဲတည်းဟူ၍လည်းကောင်း။ အဋ္ဌကထာ၌ ကြံရည်ကို အစပြု၍ အချက်အပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော ကြံဖတ်မပါဘဲ ချက်အပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော အဖက်မပါသည့် အလုံးစုံသော ကြံအထူးသည် ဖာဏိတမည်၏ဟု သိအပ်၏ဟူ၍လည်းကောင်း မိန့်ဆိုသောကြောင့် သတ္တာဟကာလိကာသာတည်း။ သို့သော်လည်း ဘေသဇ္ဇခန္ဓက အဖျော်အရာ၌သာ ထပ်၍ခွင့်ပြုတော်မူသောကြောင့် (ရေ မရောစွက်) သူ့ချည်သက်သက်လည်း ကျန်းမာသောရဟန်းသည် အဖျော်ဟူသော သုံးဆောင်ခြင်းဖြင့် သုံးဆောင်ကောင်း၏ဟု မှတ်အပ်၏။

ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ၌လည်း (တစ်နည်းကား။) ဤ၌ ကြံရည်သည် ရဟန်းတို့ ကြံရည်ကို ခွင့်ပြုတော်မူ၏ဟု ခွင့်ပြုအပ်သောကြောင့် ကြံသကာကဲ့သို့ ကြံရည်ချင်းတူရကား ရေနှင့်မရောသော်လည်း ကျန်းမာသောရဟန်းအား အပ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် အဋ္ဌကထာ၌ အဖက်မပါသောကြံရည်သည် နေလွဲအခါ၌အပ်၏ဟု မိန့်ဆို၏။ ဤအလုံးစုံသည် ငါတို့အကြံတည်းဟု (သကလပုရဝါသီ အာနန္ဒာ) ဆရာဆို၏ဟူ၍မိန့်၏။ အကယ်၍ ရေနှင့်ရောမှအပ်သည်ဖြစ်အံ့ ရဟန်းတို့ နာဖျားသောရဟန်းအား လောဏသောဝီရကမည်သော အဖျော်ကို မနာမဖျားသောရဟန်းအား ရေနှင့်ရောသော လောဏိသောဝီရကမည်သော အဖျော်ကို ခွင့်ပြု၏ဟု ဟောတော်မူသကဲ့သို့ ရဟန်းတို့ ရေနှင့်ရောသောကြံရည်ကို ခွင့်ပြု၏ဟု ဟောတော်

မူရာ၏။ ဟောကား မဟောခဲ့။ ထို့ကြောင့် ဤကြံရည်၌ ဆိုခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့် သာလျှင် ဆုံးဖြတ်သင့်၏။

ဤဆိုအပ်လတံသည်ကား အဖျော်ရည်၊ ကြံရည်၊ တင်လဲတို့၏ အထူး တည်း။ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော အသီးအရွက် အပွင့်အရည်တို့သည် အဖတ်မပါ မှု သူတို့ချည်း သက်သက်သော်လည်းကောင်း။ ရေနှင့်ရောသော်လည်းကောင်း၊ ယာမကာလိကတည်း။ ထန်း အုန်း မင်းဘောစသည်တို့၏ အပွင့်အရည်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော တင်လဲသည် သတ္တာဟကာလိကဒုက္ကဋ်ဝတ္ထုတည်း။ ကြံရည်ကို အစပြု၍ အလုံးစုံသောကြံအထူးသည် သတ္တာဟကာလိကာ ပါစိတ်ဝတ္ထုတည်း။ ဤကား ငါတို့အယူတည်း။

ကင်္ခါဝိတရဏီဒီကာသစ်၌ကား “ဥစ္ဆရသဟူသည် ရေ ရော မရောအား ဖြင့် နှစ်မျိုးကွဲပြားသောကြံရည်တည်း။ ဂိလာနဿ ဂုဠောဒကံဟု ရည်ရွယ်ခွင့်ပြု အပ်သောကြောင့် ရေနှင့်ရောလျှင် မနာဖျားသောရဟန်းအား အပ်၏ဟု မိန့်ဆို၏။ ဤဆိုလတံသည်ကား ထိုဒီကာဆရာ၏ အလိုတည်း။ ကြံရည်သည် သူ့ချည်း သက်သက်သော်လည်းကောင်း၊ ရေနှင့်ရောသော်လည်းကောင်း သတ္တာဟကာ လိကသာတည်း။ ထိုတွင် ရေမရောလျှင် ဂိလာနအားသာအပ်၍ ရေရောလျှင်ကား ကြံသကာရည်၊ ထန်းလျက်ရည်ဟူသော ဂုဠောဒကသာတည်း။ ထိုကြံသကာရည် ထန်းလျက်ရည်သည်ကား ဂိလာနဿ ဂုဠောဒကံဟု ရည်ရွယ်ခွင့်ပြုအပ်သော ကြောင့် သတ္တာဟကာလိက ဖြစ်စေကာမူ အဂိလာနအားလည်း အပ်၏။

သာရတ္ထဒီပနီဒီကာ ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်၌ကား ဤသို့ မိန့်ဆိုသည်။ ဖာဏိတဟူသည် ကြံမှဖြစ်သော တင်လဲတည်းဟူ၍ ပါဠိတော်၌ သာမညအားဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကြံရည်ကိုအစပြု၍ မချက်အပ်သည်မှ လည်းဖြစ်သော အဖတ်မပါဘဲ ချက်အပ်သည်မှလည်းဖြစ်သော အလုံးစုံသော ကြံရည်အထူးကို တင်လဲဟူ၍သိအပ်၏ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ဆိုအပ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အဖတ်မပါသောကြံရည်ကိုလည်း သတ္တာဟကာလိကဟူ၍ သိအပ် ၏။ အချို့ (ဝဇီရဗုဒ္ဓိဒီကာ)ဆရာကား ပျားရည်၌ ကာလိကာ ၄-ပါး ဖြစ်သင့်သလို

ယှဉ်အပ်၏။ ကြံရည်၌လည်း (ထို့အတူတည်း)ဟု ဆိုပြီးလျှင် ပျားကောင် ပျားဥ ဟူသော အပြစ်ရှိသည့်ပျားရည်သည် ယာဝကာလိကတည်း။ အပြစ်မရှိ ရေရော သောပျားရည်သည် ယာမကာလိကတည်း။ ရေမရောလျှင် သတ္တာဟကာလိက တည်း။ စင်ကြယ်သော ပျားဖယောင်းသည် ယာဝဇီဝိကတည်း။ ထို့အတူ အဖတ် ပါသောကြံရည်သည်လည်းကောင်း၊ အသီးရည်သည်လည်းကောင်း ယာဝကာ လိကတည်း။ အဖတ်မပါ ရေရောသော ထိုအရည်နှစ်မျိုးသည် ယာမကာလိက တည်း။ ရေမရောလျှင် သတ္တာဟကာလိကတည်း။ အဖတ်သက်သက်ကား ယာဝ ဇီဝိကတည်းဟု ဖွင့်ဆိုသည်။ ထို့ထက်အလွန်လည်း မြောက်များစွာ ဖွင့်ဆိုလေ၏။

ထိုဆရာစကား၌ ရေနှင့်ရောသော ပျားရည်သည်လည်းကောင်း၊ ကြံရည် သည်လည်းကောင်း၊ ယာမကာလိကဟူသောစကားကို ပါဠိတော်၌လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း မတွေ့မြင်အပ်၊ ယာဝကာလိကဖြစ်၍ ဂရုတရဖြစ်သော သစ်မည်စည်ပွင့်ရည်ကိုလည်း မိမိနှင့်ရောက လဟုက ယာမကာလိကအဖြစ်သို့ ဆောင်နိုင်သောရည်သည် လဟုတရ သတ္တာဟကာလိကကို မိမိနှင့်ရော၍ ဂရုတရ ယာမကာလိကအဖြစ်သို့ ဆောင်၏ဟူရာ၌ အကြောင်းယုတ္တိကို ထိုထိုဆရာအား သာ မေးအပ်၏။ အလုံးစုံသော ပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့၌ ရေနှင့်ရောစပ်သဖြင့် ဂရုတရ၏(လည်း) လဟုအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကိုသာ တွေ့မြင်အပ်၏။ မှန် ၏။ ပါဠိတော်၌လည်း ရဟန်းတို့ ဂိလာနအား ကြံသကာခဲ (ဝါ) ထန်းလျက်ကို ဂိလာနအား ကြံသကာရည် (ဝါ) ထန်းလျက်ရည်ကို ခွင့်ပြုတော်မူ၏ဟု ဟောတော် မူသော ဘုရားရှင်သည် အဂိလာနမသုံးဆောင်အပ်သော ကြံသကာခဲသည် ရေနှင့် ရောစပ်၍ အဂိလာနအားလည်း အပ်၏ဟု ခွင့်ပြုတော်မူပြီ။

ကြံဖြစ်လျှင် ယာဝကာလိက၊ ကြံရည်ဖြစ်လျှင် ယာမကာလိက၊ တင်လဲ ဖြစ်လျှင် သတ္တာဟကာလိက၊ အခွန်ဖြစ်လျှင် ယာဝဇီဝိကဟူသော အဋ္ဌကထာ စကားကိုပြ၍ ရေနှင့်ရောသော ကြံရည်သည် ယာမကာလိကဟု အခြား (ကောနစိ) ဆရာဆို၏။ ထိုသို့သော အဋ္ဌကထာစကားမျိုး ဤသမန္တပါသာဒိက ဝိနယဋ္ဌက ထာ၌ မရှိသောကြောင့် ထိုဆရာစကားကို အနှစ်သာရအားဖြင့် မယုံကြည်အပ်။

ထို့ကြောင့်သာလျှင် ကြံရည်သည် ရေနှင့်ရောသော်လည်းကောင်း၊ မရောသော်လည်းကောင်း သတ္တာဟကာလိကသာတည်းဟု အချို့ဆရာတို့ မိန့်ဆိုကြသည်။ ဘောသဇ္ဇကုန္ဒကဋ္ဌ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥစ္ဆရသံ” ဟူသော ပါဠိတော်၌လည်း အဖတ်မပါသော ကြံရည်သည် သတ္တာဟကာလိကသာတည်းဟု သိအပ်၏။

ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာ ဘောသဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်၌ “ဥစ္ဆမှာ နိဗ္ဗတ္တံ” ဟု ပါဠိတော်၌ သာမညအားဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် ‘ဥစ္ဆရသံ ဥပါဒါယ’ ဟူသော (အဋ္ဌကထာ) စကားဖြင့် အဖတ်မပါသောကြံရည်၏လည်း သတ္တာဟကာလိက အဖြစ်ကို ပြတော်မူ၏။ ကြံဖြစ်လျှင် ယာဝကာလိက၊ ကြံရည်ဖြစ်လျှင် ယာမကာလိက၊ တင်လဲဖြစ်လျှင် သတ္တာဟကာလိက၊ အခွံအဖတ်ဖြစ်လျှင် ယာဝဇီဝိကဟူ၍ ဆိုအပ်သော သုတ္တန်အဋ္ဌကထာလာ စကားကိုကား သရက်သီးရည်စသည်တို့နှင့် ရောပြွမ်းနေသောကြောင့် ယာမကာလိကအဖြစ်ကို ရည်ရွယ်ဆိုအပ်၏ဟု ယူသင့်၏။ တစ်နည်း။ ဝိနည်းလာ စကားမဟုတ်သောကြောင့် နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း ပမာဏမဟုတ်ဟု မိန့်ဆို၏။ ယင်းဋ္ဌိကာ ဘောသဇ္ဇကုန္ဒကဋ္ဌလည်း ‘ဥစ္ဆရသော နိက္ကသဇ္ဇော’ ဟူသော (ဤအဋ္ဌကထာ) စကားကို သောက်ဖွယ်သာမညအားဖြင့် ယာမကာလိကအခန်း၌ ဆိုအပ်သော်လည်း ကြံရည်ကို သတ္တာဟကာလိကဟူ၍သာ သင့်၏ဟု မိန့်ဆို၏။ ဤဆိုလတံ့ကား ထို (သာရတ္ထ၊ ဝိမတိ) ဆရာ နှစ်ပါးတို့၏ အလိုတည်း။ ကြံရည်သည် ရေရောသော်လည်းကောင်း၊ မရောသော်လည်းကောင်း သတ္တာဟကာလိကသာတည်း။ ထိုရေရော မရောသော ကြံရည်နှစ်မျိုး၌ တင်လဲ၌ကဲ့သို့ ကျင့်သုံးအပ်၏။ ဂိလာနအားသာ အပ်၏။

ဤနေရာ၌ ရပ်တန့်၍ ဆန့်ကျင်ပြောဆိုသူ ဝိတဏှဝါဒီကဆို၏။ အဘယ့်ကြောင့် ထန်း အုန်း မင်းဘော စသည်တို့၏ အပွင့်ရည်ကို ယာမကာလိကဆို၍ ထိုအရည်တို့ဖြင့်ပြုလုပ်အပ်သော တင်လဲကို သတ္တာဟကာလိကဟု ဆိုသနည်း။ ‘ဧတံ သုရံ ဝါ မေရယံ ဝါ ဝိဇေတော ပဋ္ဌာယ ကုသဂ္ဂေန ပိဝတောပိ ပါစိတ္တိယံ’ ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိကို ဖွင့်ဆိုသော သာရတ္ထဒီပနီဋ္ဌိကာဆရာသည် မျိုးစေ့မှ စ၍ဟူသည် (သေမျိုးစေ့) အဆောက်အဦတို့ကို စီရင်၍ အိုး၌ထည့်သောအခါမှ

လည်းကောင်း၊ ထန်း အုန်းစသည်တို့၏ အပွင့်ရည်ကို ယူစအခါမှလည်းကောင်း၊ စ၍ဟု မိန့်ဆို၏။ ကင်္ဂါဝိတရဏီ ဋီကာသစ်ဆရာသည်လည်း မျိုးစေ့မှစ၍ဟူသည် (သေမျိုးစေ့) အဆောက်အဦတို့ကို စီရင်၍ အိုးဌထည့်သောအခါမှလည်းကောင်း၊ ထန်း အုန်းစသည်တို့၏ အပွင့်ရည်ဖြစ်စအခါမှလည်းကောင်း စ၍ဟုမိန့်ဆို၏။ ထို့ကြောင့် ထန်း အုန်းစသည်တို့၏ အပွင့်ရည်သည် အဆောက်အဦ မထည့်သော်လည်း (အရည်အဖြစ်)ယူခါစမှစ၍ သေရည်သာလျှင် ဖြစ်သည်မဟုတ်လော့။ သေရည်ဖြစ်သော ထိုအရည်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော တင်လဲသည်လည်း အဘယ်မှာ အပ်ပါတော့မည်နည်း။ ဤကား ဝိတဏှဝါဒီအဆိုတည်း။

ထိုဝိတဏှဝါဒီကို ဤသို့ဆိုသင့်၏။ (အရှင်) ဤသို့ မဆိုပါလင့်။ မိမိ မကောင်းသဖြင့် ယူထားသောအယူမှားဖြင့် ဋီကာဆရာတို့ကို မစွပ်စွဲပါလင့်။ ဋီကာ စကားကို အဋ္ဌကထာစကားနှင့် အချင်းချင်း ဆက်စပ်၍လည်းကောင်း၊ နီးနှောဝေဘန်၍လည်းကောင်း ကြည့်ရှုသုံးသပ်ပါလော့။ ဤသို့ဆိုသင့်၏။ ချဲ့ဦးအံ့။ ထိုအဋ္ဌကထာ ဋီကာစကားရပ်တို့၌ ‘သုရံ ဝါ’ဟူသော အဋ္ဌကထာပုဒ်ကို ရည်ရွယ်၍ ‘သမ္ဘာရေ ပဋိယာဒေတွာ စာဋိယံ ပက္ခိတ္တကာလတော’ ဟူသော စကားကိုလည်းကောင်း။ ‘မေရယံ’ဟူသော ပုဒ်ကိုရည်ရွယ်၍ ‘တာလနာဠိကေရာဒီနံ ရသဿ’ စသော စကားကိုလည်းကောင်း၊ (ဋီကာ)ဆရာတို့ မိန့်ဆိုအပ်၏။ ဆက်ဦးအံ့။ မေရယ (ဝါ) အာသဝသည် ပုပ္ဖာသဝ၊ ဖလာသဝ၊ မစ္စာသဝ၊ ဂုဠာသဝ၊ သမ္ဘာရယုတ္တအာသဝဟု ငါးမျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် ကြာရှည်စွာ စိမ်ထားအပ်သော သစ်မည်စည်၊ ထန်း၊ အုန်းစသည်တို့၏ အပွင့်ရည်သည် ပုပ္ဖာသဝ။ ထို့အတူ ကြာရှည်စွာ စိမ်ထားအပ်သော ပိန္နဲစသည်တို့၏ အသီးအရည်သည် ဖလာသဝ။ သစ်မည်စည် (မုဒရက်) သီးရည်သည် မစ္စာသဝ။ ကြံရည်သည် ဂုဠာသဝ။ ထို့ကြောင့် ဋီကာတို့၌ ‘တာလနာဠိကေရာဒီနံ’ဝယ် အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် သစ်မည်စည်စသော အပွင့်ရည် ပိန္နဲစသော အသီးရည်၊ သစ်မည်စည်သီးရည်၊ ကြံရည်တို့ကိုလည်း သိမ်းယူအပ်၏။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် အရှင်၏ အယူအားဖြင့် ထန်း အုန်းစသည်တို့၏ အပွင့်ရည်သည် သာ အသစ်ဖြစ်ပေါ်စ ကာလမှစ၍ သေရည်ဖြစ်သည်မဟုတ်သေး။ အလုံးစုံသော အပွင့်ရည်၊ အသီးရည်၊ ကြံရည်တို့သည်လည်း သေရည်ဖြစ်သည်သာတည်း။

ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ထိုအရည်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော အဖျော်ရည်သည်လည်း ကောင်း၊ ကြံသကာ(ထန်းလျက်) တင်လဲသည်လည်းကောင်း မအပ်သည်သာ ဖြစ်ရာ၏။ ထိုသို့ကား မဖြစ်။

မှန်၏။ (သမန္တပါသာဒိကာ) အဋ္ဌကထာ ဘောသဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်၌ ထို(သစ်မည်စည်ပွင့်) ကိုယူ၍ အရက်အလို့ငှါယှဉ်စပ်လျှင် ထိုယှဉ်စပ်အပ်သော သစ်မည်စည်ပွင့်ရည်သည် မျိုးစေ့မှစ၍ မအပ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဘောသဇ္ဇက္ခန္ဓက အဖွင့်၌ အကြင်သစ်မည်စည်ပွင့် အဖျော်ကိုယူ၍ သေရည်ပြုလုပ်ကြ၏။ ထိုအဖျော် ရည်သည် အစ (မျိုးစေ့)မှစ၍ မအပ်။ သစ်မည်စည်ပွင့် အစိုသည်လည်းကောင်း၊ အခြောက်သည်လည်းကောင်း၊ အလှော်သည်လည်းကောင်း၊ ထိုဖြင့်ပြုလုပ်အပ် သော တင်လဲသည်လည်းကောင်း၊ သေရည်ပြုလုပ်သောအခါမှစ၍ နံနက်အခါ၌ မအပ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သေရည်အလို့ငှါ ယှဉ်စပ်အပ်သော သစ်မည်စည်ပွင့် အဖျော်သည် ယစ်မှူးခြင်း၊ ရူးသွပ်ခြင်းဟူသော သေရည်အမှုကို ပြုသည်ဖြစ်စေ မပြုသည်ဖြစ်စေ မျိုးစေ့မှစ၍ မအပ်ဟု မိန့်ဆို၏။ သေရည်အလို့ငှါ မယှဉ်စပ်အပ် သော ဖျော်ရည်သည် မအပ်ဟု မဆို။

စူဠဝါပါဠိတော် သတ္တသတိကက္ခန္ဓကဝတ္ထုဆယ်ပါးကို ပြရာ၌လည်း အရှင် ဘုရား ဇလောဂီ (သေန)ကို သောက်ခြင်းငှါ အပ်ပါသလော၊ ငါ့ရှင် ဇလောဂီ (သေန)ဟူသည် အဘယ်နည်း။ အရှင်ဘုရား အလုံးစုံသော အဆောက်အဦတို့ ဖြင့် စီရင်ထား၍ သေအဖြစ်သို့ မရောက်သေးသော သေရည်ကို သောက်ခြင်းငှါ အပ်ပါသလော။ မအပ်ဘူးငါ့ရှင်ဟူ၍ သေအဖြစ်သို့ မရောက်သေးသော်လည်း အဆောက်အဦတို့ဖြင့် စီရင်ထားသော သေရည်၏ မအပ်ကြောင်းကို ဟောတော် မူ၏။ အဆောက်အဦတို့ဖြင့် မစီရင်အပ်သော ဖျော်ရည်၏ မအပ်ကြောင်းကို ဟောတော်မမူ။ ထိုပါဠိတော်၌ ‘အာသုတာ’ဟူသည် အလုံးစုံသော အဆောက်အဦ တို့ဖြင့် စီရင်အပ်သောသေတည်း။ ‘အာသုတ္တာ’ဟူ၍လည်း ပါဠိရှိ၏။ မနောက်ကျူ သေး မကျက်သေးသော သေနတည်းဟု ဋီကာတို့၌ဖွင့်ဆို၏။ ထို့ကြောင့် ‘သမ္ဘာ ရေ ပဋိယာဒေတွာ’ဟူသောပုဒ်ကို ‘ဂဟိတ အဘိနဝကာလတော’ဟူသော ပုဒ်၌ လည်း ဆောင်၍စပ်အပ်၏။ ‘ဂဟိတ အဘိနဝကာလတော’ဟုလည်းကောင်း၊

‘အဘိနဝကာလတော’လည်းကောင်း၊ ပါဠိရှိလျှင်ကား ‘သမ္ဘာရေ ပက္ခိတ္တေ’ဟု လည်းကောင်း၊ ‘မဇ္ဈိယာယ ယောဇိတ’ဟုလည်းကောင်း ထုတ်ဆောင်၍ စပ်အပ် ၏။ ဤသို့စပ်လျှင် ဋီကာစကားသည် ပါဠိတော်နှင့်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာ နှင့်လည်းကောင်း မဆန့်ကျင်။ ဂင်္ဂါရေနှင့် ယမုနာရေ ရောနှောသကဲ့သို့ စင်စစ် နှီးနှောညီညွတ်သည်သာတည်း။ ထို့ကြောင့် ပါဠိရှိတိုင်း အနက်ကိုမယူမူ၍ ဆိုခဲ့ ပြီးသောနည်းဖြင့်သာလျှင် ယူအပ်၏။ ဤသို့လျှင် ဝိတဏှဝါဒီအား ပြောဆိုသင့်၏။

တစ်နည်းကား ရသမည်သည် အဘယ်နည်း။ ရသသဒ္ဒါသည် အဘယ် အနက်ကို ဟောသနည်း။ ရသနှင့်ယူသသည် အဘယ်သို့ထူးသနည်း ဟူရာ၌ ရသသဒ္ဒါသည် (ချစ်ကြိုက်ခြင်း) သိင်္ဂါရစသော (ကချေသည်)အမှု နာဠျရသ မဂုရစသော ဂုဏ်ရသ၊ ပန်းပွင့်ရည်စသော ဒြရဝရသ အစရှိသောအနက်များ ထင်။ (ဤ၌) အရည်ဟူသော ဒြမုဝရသအနက်ကိုဟော၏။ ယူသသဒ္ဒါကား လေးဖို့ တစ်ဖို့ကြွင်း၊ ထက်ဝက်ကြွင်း၊ လေးဖို့ သုံးဖို့ကြွင်း၊ ချက်(ပြုတ်)အပ်သော ပဲနောက် စသည်တို့၏ အရည်ကိုဟော၏။ ယင်း(ယူသသဒ္ဒါ)ကို ဆေးကျမ်းတို့၌ “ကွာထ ရသော” ဖွင့်ဆို၏။ ထို့ကြောင့် အဘိဓာန်ကောသ၌ “ယူသံ မုဂ္ဂါဒိ ကွာထရသော” ပဲနောက်စသည်တို့၏ ကျိချက်အပ်သောအရည်သည် “အဆီ အစေးကင်းသော ပဲနောက်ပြုတ်ရည်တည်းဟု ဖွင့်ဆို၏။ ထိုပဲပြုတ်ရည်ကို ဤ၌မလိုအပ်၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌” ၈-မျိုးသော ဖျော်ရည်တို့သည် ရေအေးဖြင့်ပြုလုပ်အပ်သော်လည်းကောင်း၊ နေဖြင့်ချက်အပ်သော်လည်းကောင်း အပ်ကုန်၏။ မီးဖြင့်ချက်အပ်သော် မအပ်ကုန်” ဟု မိန့်ဆိုတော်မူကုန်၏။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ သီတင်းသုံးကြသော ထေရ်ကြီး ထေရ်ငယ်တို့သည် ထန်း၊ အုန်း၊ မင်းဘောစသည်တို့၏ အပွင့်ရည်၌ အဘယ်သို့ ကျင့်သုံးကြပါသနည်းဟူရာ၌ (မြန်မာနိုင်ငံရှိ) ထေရ်ကြီး ထေရ်ငယ်တို့သည် ရေရော မရောသော ထိုထန်းရည် စသည်၌ မိမိအယူအဆနှင့် အာစရိယဝါဒအတိုင်း ကျင့်သုံးကြသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုကျင့်သုံးမှု၌ တထစ်ချမှတ်ပြဆိုခြင်းငှာ “ထန်း၊ လျှက်၊ တင်လဲ စသည်အကျိုးငှာ ယူအပ်သောထိုထန်းရည်စသည် မအပ်” ဟုပြောဆိုသော ဓမ္မဝိနယဓရ သိက္ခာ ကာမ အလွန်ကျော်စောထင်ရှားသည့် ယခုခေတ်ဖွား မဟာထေရ်တစ်ပါး ရှိသည်

ဟု ကြားသိရ၏။ ရှေးအခါ ကျောက်ထက်အက္ခရာနှင့် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် မင်းတုန်း မင်းတရားကြီးလက်ထက် တောကျောင်းနေ သိက္ခာကာမ မဟာထေရ်တစ်ပါးသည် ပြဆိုခဲ့ပြီး သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ ပါဠိကိုပင်အမှီပြု၍ ထန်း၊ အုန်း စသည်တို့ အပွင့်ရည် သည် ဖြစ်ပေါ်စကာလမှစ၍ မအပ်ဟူသော အဆုံးအဖြတ်တစ်ခု ရေးသား၍ ထိုထို အရပ်၌ ဖြန့်ဝေခဲ့သည်။ ထိုအဆုံးအဖြတ်သည် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်ဖြစ်ပြီးလျှင် (မန္တလေး)ရတနာပုံမြို့တိုင်အောင် ပြန့်နှံ့၍ နန်းတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားခဲ့သည်။

မင်းတရားကြီးကြားသိ၍ ထိုမထေရ်ကိုပင့်ပြီးလျှင် အဋ္ဌကထာနှင့်တကွ ဝိနည်း ပိဋကတ်၌ကောင်းစွာ ဉာဏ်ကျက်စားပြီးသော ဓမ္မဝိနယဓရ သိက္ခာ ကာမရာဇဂုရုမထေရ်တို့နှင့်(အတူ) သုဓမ္မာစရပ်၌ ထိုထန်းရည်စသည်နှင့် စပ်သည့် ဓမ္မဝိနယနှင့် လျော်ညီသောစကားကို ပြောဆိုနှိုးနှောစေခဲ့သည်။ ထိုအခါ ရာဇဂုရု မထေရ်တို့က ထိုထိုနေရာမှ ပါဠိအဋ္ဌကထာနှင့် သဘာဝယုတ္တိကိုဆောင်၍ အဆိုပါ အဆုံးအဖြတ် မသင့်မြတ်ကြောင်း ပြောဆိုကြသောအခါ (တောကျောင်းနေ) မထေရ်ရှုံးနိမ့်ပြီး တုံ့ပြန်မပြောနိုင်တော့ပဲ မိမိတွေဝေသည့်အလျောက် မှားယွင်းစွာ ဆုံးဖြတ်မိကြောင်း ဝန်ခံရသည်။ ထိုအခါ မင်းတရားကြီးသည် “ယင်းမထေရ်၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် အဆိုပါဝိနိစ္ဆယကို ထိုထိုအရပ်မှ ရှာဖွေဆောင်ယူပြီး စုပုံကာ မီးရှို့စေသည်”ဟု ကြားသိခဲ့ရပေသည်။

ယခုအခါ သီရိလင်္ကာကျွန်း၌ စေတီစသည်ဖူးမျှော်ရန် ကြွရောက်လာ၍ ကိုလမ္ပိမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမတိုက်နာယက မဟာဓမ္မကထိက ဂဏဝါစက (စာချ)ဆရာထေရ် အရှင်သီရိဓမ္မ၏ကျောင်းတိုက်၌နေထိုင်၍ အာဂန္တုကဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံ (မန္တလေး)ရတနာပုံမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမတိုက် ဂဏဝါစက (စာချ) ဆရာတော် ‘အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ’မည်သောငါသည် အရှင်သဒ္ဓမ္မဝံသထေရ် မေး မြန်းသဖြင့် ဤပုစ္ဆာ ၇-ရပ်ကို ဘုရားရှင်သာသနာတော် ၂၄၆၆ (မြန်မာ-၁၂၈၄) ခုနှစ် နယုန်လဆန်း ၈-ရက်နေ့၌ ဖြေဆိုပြီးဆုံးသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤဝိနိစ္ဆယလာ နာနာဝါဒအကျဉ်းချုပ်ကား-
(က) ဝဇီရဗုဒ္ဓိအလိုကြံနှင့် အဖတ်ပါသောကြံရည်သည် ယာဝကာလိက၊

အဖတ်မပါ၊ ရေရောသောကြံရည်သည် ယာမကာလိက၊ ရေမရောသော ကြံရည်သည် သတ္တာဟကာလိက၊ ခြောက်သောအခွံ (အဖတ်)သည် ယာဝဇီဝိက။

(ခ) သာရတ္ထနှင့်ဝိမတိတို့အလို ကြံရည်သည် ရေနှင့်ရောသည်ဖြစ်စေ မရောသည်ဖြစ်စေ သတ္တာဟကာလိကသာတည်း။

(ဂ) ဆရာတော်ဦးမှန်အလို သစ်မည်စည်အပွင့်၊ အသီးမှတစ်ပါး ခွင့်ပြု တော်မူအပ်သော အပွင့်၊ အသီး၊ အရွက်ရည်အားလုံး အဖတ်မပါလျှင် ရေရော သည်ဖြစ်စေ၊ မရေသည်ဖြစ်စေ ယာမကာလိက။

(ဃ) အချို့ဆရာတို့အလို ရေမရောသောအသီးရည်၊ အရွက်ရည် အားလုံး ယာဝကာလိက၊ ရေရောလျှင် ယာမကာလိက၊ အပွင့်ရည်တို့တွင် ထန်း၊ အုန်းစသည်တို့၏ အပွင့်ရည်သည် ကြံရည်ကဲ့သို့ ရေမရောလျှင် သတ္တာဟ ကာလိက၊ ရေရောလျှင် ယာမကာလိက။

(င) အဘယာရာမဆရာတော်အလို- ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော အသီး၊ အရွက်၊ အပွင့်ရည်တို့သည် အဖတ်မပါလျှင် ရေရောသည်ဖြစ်စေ၊ မရောသည် ဖြစ်စေ ယာမကာလိက၊ အသီး၊ အရွက်ရည်တို့ဖြင့်ပြုအပ်သော တင်လဲသည် ယာဝကာလိက၊ ထန်း၊ အုန်း၊ မင်းဘောစသည်တို့၏ အပွင့်ရည်ဖြင့်ပြုအပ်သော တင်လဲသည် သတ္တာဟကာလိက ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထု၊ ကြံရည်မှစ၍ အလုံးစုံသော ကြံ အထူးသည် သတ္တာဟကာလိက ပါစိတ်ဝတ္ထု။

(စ) အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာနှင့် အဘယာရာမဆရာတော်တို့အလို- သေ မျိုးစေ့ အဆောက်အဦတို့ကိုထည့်၍ စီရင်အပ်သော ထန်းရည်၊ အုန်းရည် စသည်တို့ ယစ်မှူးခြင်းဟူသော သေရည်အမှုကိုပြုသည်ဖြစ်စေ၊ မပြုသည်ဖြစ်စေ၊ မျိုးစေ့ထည့် လိုက်သည်မှစ၍ မအပ်။ သေမျိုးစေ့မထည့်အပ်သော ထန်းရည်၊ အုန်းရည် စသည်ကား အပ်၏။

သီရိသဒ္ဓမ္မဝံသေန၊ ပုစ္ဆိတံပိ ဝိဿန္တိ သော။
ဆေကော ဝိဿဇ္ဇနေ သောတံ၊ သာဂလေ နာဂသေနော ဝိယ။

နဝရံပေါသထဝိသဇ္ဇနာ

သီဟိုဠ်ကျွန်း ကောလံဘိုမြို့ မကုဋ္ဌာရာမတိုက် နာယကဆရာတော် အရှင်
ဝိနယာလင်္ကာရသည် ဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသအား နဝရံဥပုသ်ဆောက်
တည်သင့်၊ မဆောက်တည်သင့် အဆုံးအဖြတ်ပေးပါရန် ၁၂၉၄-ခုနှစ်၊ တန်ခူး
လဆန်း ၁-ရက်နေ့က လျှောက်ထားခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်သည် ယင်းပုစ္ဆာ၏
အဖြေကိုလည်း ကရုဏာရှေ့ထား ဖြေကြားတော်မူရာ အမေးနှင့်တကွ ဖြေကြား
ချက်အဆုံးအဖြတ်ကို အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြအပ်ပါသည်။

နဝရံပေါသထပုစ္ဆာ

လျှောက်ထားပါသည်ဘုရား၊ အကြောင်းမှာ ယခုသီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ရဟန်း
ရှင်လူတို့ စိတ်သန္တာန်ဝယ် နဝရံပေါသထသီလကို အချို့က သိက္ခာပုဒ်မဟုတ်၍
မဆောက်တည်ကောင်း၊ ဆောက်တည်လျှင် မိစ္ဆာအဓမ္မ၊ အဒေသိတကို ဓမ္မ၊
ဒေသိတ-ဟု ပြရာ၊ ယူရာရောက်သည်။ အချို့က ဆောက်တည်ကောင်းသော
သီလပင်ဖြစ်သည်။ သို့ဆောက်တည်ကောင်းသော်လည်း မေတ္တာကို သဗ္ဗသတ္တေသု
မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဖရိတွာ ဝိဟရာမိတိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-
ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗသတ္တေသု ။လ။ ဝိဟရာမိ ဟူ၍လည်းကောင်း၊
နာနာဝါဒရှိ နေကြရာ ခွိဟမကင်း အတည်ကျ မရှင်းလင်း နိုင်ကြသဖြင့် အားကိုး
အားထား ယုံကြည်စွဲလမ်း အတည်ကျမှတ်သားဘွယ်ရာ ဝိနိစ္ဆယကို ပန်ဆင်ရန်
လိုလားတောင့်တပါသောကြောင့် ပါဠိဘာသာဖြင့် ဆောက်တည်အပ်၊ မဆောက်
တည်အပ်၊ ဆောက်တည်အပ်လျှင် ဆောက်တည်ပုံနှင့်တကွခွဲခြား၍ သြဝါဒ
ဝိနိစ္ဆယချထား ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူပါမည့်အကြောင်း လျှောက်ထားတောင်းပန်
ပါသည် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်ဘုရား။

အရှင်ဝိနယာလင်္ကာရ
ပဓာနနာယကဆရာတော်
မကုဋ္ဌာရာမကျောင်းတိုက်၊ ကိုလမ္ဗိမြို့၊
သီဟိုဠ်ကျွန်း၊ ၁၂၉၄-ခု၊ တန်ခူးလဆန်း ၁-ရက်။

နဝဂံပေါသထဝိသဇ္ဇနာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

(၂)

လင်္ကာဒီပေ ကောလမ္ဗနဂရေ မကုဠာရာမာဓိပတိနော ဝိနယာလင်္ကာရ ထေရဿ မရမ္မရဋ္ဌေ မန္တလေးနဂရေ အဘယာရာမဓိပတိနာ အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ ထေရေန ပစ္စာရောစီယတေ ဆသတ္တတျာဓိကစတုဗ္ဗိသသတိမေ ဗုဒ္ဓဝဿေ ဇေဋ္ဌ မာသဿ သုက္ကပက္ခပဉ္စမိယန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တုမေဟိ ဘန္တေ ပေသိတံ နဝဂံပေါသထာယတ္တံ ပဉ္စ ခွိန္တံ မာသာန မိတောပရိလဒ္ဓံ မယာ၊ တထာပိ ဩကာသာဘာဝါ န တဒါ ပစ္စုတ္တရမဒါသိ။ နဝဂံပေါသထပဋိသံယုတ္တော ခေါ ဘန္တေ ဝိဝါဒေါ မရမ္မရဋ္ဌေ စေဝ လင်္ကာဒီပေ စ နာဓုနာယေဝ ဟောတိ။ ပုဗ္ဗေပိ အဟောသိ၊ အနာဂတေပိ ဘဝိဿတိယေဝ။ ဝိဝါဒရုစိကော ဟိ လောကော ဝိဝါဒရတော။ “ဝိဝါဒေါ ဝါ ကလဟော ဝါ ယုဒ္ဓံ ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”တိ ဝုတ္တေ သဗ္ဗေပိ မဟုဿာဟေန တံ သောတုဉ္စ ပဿိတုဉ္စ ဣစ္ဆန္တိ၊ တသ္မာ ဝိဝါဒဂရုကာ ဘိက္ခု။ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဝစနလေသံ နိဿာယ ဝိဝဒန္တိယေဝ။

အဟံ ခေါ ပန ဘန္တေ သကရဋ္ဌေ နဝဂံပေါသထာဒီနံ ဝိဝါဒံ ပဋိစ္စ ပရေဟိ ပုစ္ဆိတောပိ သကဇ္ဈာသယမတ္တံ တေသံ ပကာသေတွာ အဗ္ဗောဟာရိကံ တံ နိဿာယ ဝိဝါဒေါ န ကာတဗ္ဗောတိ ဩဝါဒမဒါသိ။ န ကဿစိ ပက္ခပိတော ဟုတွာ ဝိနိစ္ဆယမကာသိ။ ဣဒါနိမ္မန တိရော ရဋ္ဌိကေန တုမှာဒိသေန ပိယမိတ္တေန ပုစ္ဆိတံ ပရိဟရိတုမနုရူပတ္တာ တုမှာကမတ္တာယ သခေပေန လိခိဿာမိ ယထာ မတိ။

အယဉ္စိ နဝဂံပေါသထော နာမ “နဝဟိ ဘိက္ခဝေ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဥပေါသထော ဥပဝုဋ္ဌော မဟပ္ပလော ဟောတိ” ဣစ္ဆာဒိနာ အဂ္ဂုတ္တရနိကာယေ

နဝကနိပါတေ^၁ အာဂတော။ အဋ္ဌကထာယဉ္ဇ^၂ “ဝေနေယျဇ္ဈာသယဝသေန
မေတ္တာဘာဝနံ ပက္ခိပိတွာ နဝဂံသမန္နာဂတောတိ ဝုတ္တန္တိ အာဂတံ။ တတ္ထ ဥပေါ
သတိကေန နာမ ဥပက္ခိလိဋ္ဌေန စိတ္တေန နောပဝသိတဗ္ဗံ။ ယော ပန တထာ
ဥပဝသေယျ။ သော ဂေါပါလကုပေါသထံ ဝါ နိဂဏ္ဍုပေါသထံ ဝါ ဥပဝုဋ္ဌော
နာမ သိယာ။ တသ္မာ “ဝိဟာရံ ဂန္တာ? ဓမ္မော ဝါ သောတဗ္ဗော၊ အဋ္ဌတ္တိသာရမ္မ
ဏောသု အညတရံ ဝါ မနသိကာတဗ္ဗံ”^၃န္တိ အဋ္ဌကထာ? မာဂတနယေန ဥပက္ခိလိဋ္ဌ
စိတ္တဿ ပရိယောဒပနာယ အညတရံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

မေတ္တာဘာဝနာယ စ အတ္တရာသံဃာတသုတ္တာဒီသု^၄ မဟာပူလ
မဟာနိသံသတာယ ဝုတ္တတ္တာ တံ ဘာဝေတွာ တာယ မရိယာဒပိတိနတ္တိ တဿာ
ဝိသံ သမာဒါကိစ္စံ။ ယထာ ဟိ တိကနိပါတေ ဝိသာခုပေါသထသုတ္တေ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ
ကမ္မဋ္ဌာနာဒိမညတရကမ္မဋ္ဌာနာနိ ကုဋီတော ဥပေါသထော ဗြဟ္မုပေါသထော
ဓမ္မုပေါသထော သံဃုပေါသထောကိစ္စာဒိနာ ပရိယာယေန ဝုတ္တော။ နတ္ထိ တတ္ထ”
ဗုဒ္ဓါရမ္မဏာယ သတိယာ ဝိရဟဏံ သမာဒိယာမိတိစ္စာဒိနာ သမာဒါကိစ္စံ တထာ
ဣဓာပိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယထာ စ ဣဓ မေတ္တာဘာဝနမေကင်္ဂံ ကတွာ ဗုဒ္ဓါနုဿတိယာ ဥပ
လက္ခိတော နဝဂုံပေါသတောတိစ္စာဒိပိ ဝုတ္တဗ္ဗော။ တဒေဝ သန္ဓာယ အဋ္ဌကထာယံ
“ဝေနေယျဇ္ဈာသယဝသေန ကာယဝစီဒ္ဓါရေသု ဝိတိက္ကမသင်္ခါတဒုဿီလျ
ကာယဝစီကမ္မတော ဝိရမဏနော အဝိရတိသီလေသု ပါဏာတိပါတာ ဝေရ
မဏိစ္စာဒီသု ဝိရတိသီလေသွေဝ ဟောတိ။ နော အဝိရတိသီလေသု။ မေတ္တာ
ပန အဗျာပါဒေါ မနောကမ္မံ အဝိရတိသီလံ။ တသ္မာ သမာဒါနမကတွာပိ မေတ္တာ
ဘာဝနာယလင်္ကတော ဥပေါသထော နဝဂုံပေါသထောတိ ဝုတ္တဗ္ဗောယေဝါတိ
ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁။ အံ၊ ၃၊ ၁၉၂။
၃။ အံ၊ ၄၊ ၂၀၀။

၂။ အံ၊ ၄၊ ၃ ၊ ၂၂၆။
၄။ အံ၊ ၁။ ၉။

သစေ ပန ဂါရဝတ္ထာယ ဂုရုနော သန္တိကေ ဝါစာယ ပဋိဇာနိတုကာမော ဘဝေယျ။ “သဗ္ဗသတ္တေသု ယထာဗလံ မေတ္တာသဟဂတစေတသာ ဖရိတွာ ဝိဟာရာမိတိပဒဿ ဝုတ္တေ နတ္ထိ ကောစိ ဒေါသော။ အပိ တု ပါသံသောယေဝ၊ အပိစ သမာဒိယာမိတိ ပဒဿ” သမ္မာအာဒိ အာဒိယာမိတိ တံ အဂ္ဂဟေတွာ “သမာဒိယာမိ ပဋိဂ္ဂဏှာမိ ပဋိဇာနာမိတိ” အတ္ထေ ဂယုမာနေ “သဗ္ဗသတ္တေသု ယထာဗလံ။ ပ ။ ဝိဟာရဏံ သမာဒိယာမိ” တိ ဝုတ္တေပိ နိရဝဇ္ဇောယေဝ။

“သဗ္ဗသတ္တေသု ။ ပ ။ ဝိဟာရာမိတိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ” တိ ပန နဝတ္တဗ္ဗံ မေတ္တာဘာဝနာယ သိက္ခာပဒါဘာဝတောတိ နော မတိ။ ယဒိ ပန ယောကောစိ တမ္ပိ ယုတ္တန္တိ မညမာနော ဧဝံ ဝဒေယျ။ တဿ သိက္ခာပဒပညတ္တိသု အကောဝိဒဘာဝပွကာသနဒေါသတော အညော ဒေါသော နတ္ထိတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။

အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသတ္ထေရော။

နဝင်္ဂဥပုသ်အဖြေ

ဗုဒ္ဓ(သာသနာတော်)နှစ် ၂၄၇၆-ခု၊ နယုန်လဆန်း ၅-ရက်နေ့ သီရိ လင်္ကာကျွန်း ကိုလမ္ပိမြို့ မကုဠာရာမကျောင်းတိုက် နာယကဆရာတော် အရှင် ဝိနယာလင်္ကာရထေရ်ထံ မြန်မာနိုင်ငံ မန္တလေးမြို့ အဘယာရာမ နာယကဆရာ တော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထေရ် ပြန်ကြားဖြေဆိုသည်။

အရှင်မြတ်ဘုရား အရှင်ဘုရား ပေးပို့လိုက်သော နဝင်္ဂဥပုသ်နှင့် စပ်လျဉ်း သည့် မေးမြန်းလွှာပုစ္ဆာကို၍ (နယုန်လ)မှ ရှေးလွန်ခဲ့ပြီး ၂-လကျော်က တပည့်တော် ရရှိခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း အားလပ်ခွင့်ကို မရသဖြင့် ထိုစဉ် အခါက ပြန်ကြားဖြေဆိုလွှာကို မပေးပို့နိုင်ခဲ့ပါ။ နဝင်္ဂဥပုသ်နှင့်စပ်သော ငြင်းခုံမှု “ဝိဝါဒ” သည် မြန်မာနိုင်ငံ၌လည်းကောင်း၊ သီရိလင်္ကာကျွန်း၌လည်းကောင်း ယခု အခါ၌သာ ဖြစ်ပေါ်သည်မဟုတ်၊ ရှေးကလည်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့၊ နောင်အနာဂတ်ကာလ၌ လည်း ဖြစ်ပေါ်မည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ မှန်၏ ။ သတ္တလောကကြီးတစ်ခုလုံးသည်

ငြင်းခုံမှု “ဝိဒါဒ” ဌ နှစ်သက်ပျော်မွေ့နေပါသည်။ ငြင်းခုံမှု၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်မှု၊ တိုက်ခိုက်မှု တစ်ခုခုဖြစ်သည်ဆိုလျှင် လူအားလုံးတို့သည် ကြီးစွာသောလုံ့လဖြင့် ထိုငြင်းခုံမှု စသည်ကို နားထောင်လို၊ ကြည့်ရှုလိုကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ငြင်းခုံမှု၌ အလေး ဂရုပြုကြသောရဟန်းတို့သည် အနည်းငယ်မျှသော စကားအမြွက်ကိုပင် အမှီပြုကာ ငြင်းခုံတတ်ကြပါသည်။

မိမိတို့ (မြန်မာ) နိုင်ငံ၌ နဝင်္ဂဥပုသ်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့်ငြင်းခုံမှုကို အစွဲပြု၍ သူတစ်ပါးတို့က မေးမြန်းကြသော်လည်း မိမိ၏ အလိုဆန္ဒ အဇ္ဈာသယမျှကိုသာ ထိုသူတို့အား ဖော်ပြပြီးလျှင် မပြောပလောက်သည့် ထိုကိစ္စကိုအမှီပြုကာ ငြင်းခုံမှု မပြုသင့်ဟု သြဝါဒပေးခဲ့ပါသည်။ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူ၏ဖက်သို့လိုက်၍ အဆုံးအဖြတ်မပြုခဲ့ပါ။ ယခုအခါ၌ကား ချစ်အပ်သောမိတ်ဆွေဖြစ်သည့် တိုင်း တစ်ပါးသော အရှင်ဘုရားကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်၏အမေးကို ရှောင်လွှဲခြင်းငှာ မသင့် လျော်သောကြောင့် အရှင်ဘုရားတို့အကျိုးငှာ မိမိအယူဝါဒအတိုင်း အကျဉ်းချုပ် ရေးသားဖြေဆိုပါအံ့။

ဤနဝင်္ဂဥပုသ်သည် “ရဟန်းတို့ အင်္ဂါကိုးပါးနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ ကျင့်သုံး အပ်သောဥပုသ်သည် ကြီးမြတ်သောအကျိုးရှိ၏” စသည်ဖြင့် အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် နဝကနိပါတ်၌ လာ၏။ အဋ္ဌကထာ၌လည်း “ဝေနေယျတို့ အလိုဆန္ဒ၏အစွမ်းဖြင့် မေတ္တာဘာဝနာကိုထည့်၍” အင်္ဂါကိုးပါးနှင့်ပြည့်စုံသည်” ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏” ဟု လာသည်။ ထိုစကားရပ်၌ ဥပုသ်ကျင့်သုံးသည်မည်သည် ညစ်နွမ်းသော စိတ်ဖြင့် မကျင့်သုံးအပ်၊ ကျင့်သုံးသောသူသည် နွားကျောင်းသား “ဂေါပါလ” ဥပုသ်ကို လည်းကောင်း၊ တက္ကဒွန်း “နိဂဏ္ဍ” ဥပုသ်ကိုလည်းကောင်း ကျင့်သုံးသည်မည်၏။ ထို့ကြောင့် “ကျောင်းသို့သွား၍ တရားနာသော်လည်း နာကြားအပ်၏။ ၃၈-ပါး သော (ကမ္မဋ္ဌာန်း)အာရုံတွင် တစ်ပါးပါးသော အာရုံကိုသော်လည်း နှလုံးသွင်းအပ် ၏” ဟု အဋ္ဌကထာ၌လာသော နည်းအတိုင်း ညစ်နွမ်းသောစိတ်ကို စင်ကြယ်စေ ခြင်းငှာ တစ်ပါးပါးသောကမ္မဋ္ဌာန်းကို ယူအပ်၏။

အတ္တရာသံဃာတသုတ် စသည်တို့၌ မေတ္တာဘာဝနာ၏ ကြီးမြတ်သော

အကျိုးအာနိသင် ရှိသည့်အဖြစ်ကို ညစ်နွမ်းသောစိတ်ကို စင်ကြယ်စေပြီး သူ၏ ဥပုသ်သည်လည်း ကြီးမြတ်သောအာနိသင်ရှိ၏။ ထိုမေတ္တာဘာဝနာကို အသီး အခြား ဆောက်တည်ခြင်းမရှိ။ မှန်၏။ တိကနိပါတ်၊ ဝိသာခုပေါသထသုတ်၌ ဟောအပ်သောဥပုသ်ကို ဘုရားရှင်ဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ ကျင့်သုံးအပ်သော “ဗြဟ္မ ဥပုသ်” သံဃာတော်၏ဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ကျင့်သုံးအပ်သော “သံဃဥပုသ်” စသည်ဖြင့် သွယ်ဝိုက်ဟောပြောတော်မူ၏။ ထိုဗြဟ္မဥပုသ်စသည်၌ “ဘုရားဂုဏ်ကို အာရုံပြုသော သတိဖြင့်နေခြင်းကို ဆောက်တည်ပါ၏”စသည်ဖြင့် ဆောက် တည်ခြင်းကိစ္စ မရှိသကဲ့သို့ ဤနဝင်္ဂဥပုသ်၌လည်း ဆောက်တည်ခြင်းကိစ္စ မရှိဟု မှတ်အပ်၏။

ဤမေတ္တာဘာဝနာကို တစ်ခုသောအစိတ်အပိုင်းပြု၍ ဝေနေယျတို့ အလို ဆန္ဒ၏ အစွမ်းဖြင့် နဝင်္ဂဥပုသ်ဟူ၍ ဟောတော်မူသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသည် တို့တွင်လည်း တစ်ပါးပါးကို အစိတ်အပိုင်းပြု၍ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဖြင့် မှတ်သားအပ်သော နဝင်္ဂဥပုသ်စသည်ကိုလည်း ဆိုသင့်၏။ ထိုကိုပင်ရည်ရွယ်၍ အဋ္ဌကထာ၌ “ဝေနေ ယျတို့ အလိုဆန္ဒ၏အစွမ်းဖြင့် မေတ္တာဘာဝနာကိုထည့်၍”ဟု မိန့်ဆို၏။ မှန်၏။ ဆောက်တည်ခြင်းမည်သည် ကာယဒွါရ၊ ဝစီဒွါရတို့၌ လွန်ကျူးခြင်းဟုဆိုအပ်သော ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိအစရှိသည့် ဝိရတီသီလတို့၌သာဖြစ်၏။ ဝိရတီမဟုတ် သည့်(စေတသိကစသော)သီလတို့၌ မဖြစ်။ မေတ္တာသည်ကား အဗျာပါဒ မနောကံ ဖြစ်သည့် ဝိရတီမဟုတ်သော(စေတသိက)သီလတည်း။ ထို့ကြောင့် ဆောက်တည် ခြင်းကို မပြုမူ၍လည်း မေတ္တာဘာဝနာဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သောဥပုသ်ကို “နဝင်္ဂဥပုသ်”ဟူ၍ ဆိုသင့်သည်သာဟု မှတ်အပ်၏။

အကယ်၍ ရိုသေလေးစားခြင်းငှာ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောသူ၏ အထံ၌ နှုတ်ဖြင့် ဝန်ခံလိုသည်ဖြစ်အံ့။ သဗ္ဗတ္ထ ယထာ ဗလံ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဖရိတွာ ဝိဟရာမိ-အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌ အစွမ်းသတ္တိအားလျော်စွာ မေတ္တာနှင့် တကွဖြစ်သော စိတ်ဖြင့်ဖြန့်၍ နေပါအံ့ဟုဆိုလျှင် အပြစ်တစုံတရာမရှိ၊ စင်စစ် သော်ကား ချီးမွမ်းသင့်သည်သာတည်း။ တစ်နည်းလည်း သမာဒိယာမိဟူသော

ပုဒ်၏ သမ္မာ အာဒိယာမိ=ကောင်းစွာခံယူပါ၏။ မလွန်ကျူးလိမ့်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မကျိုးပေါက်အောင် ပြုခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မပြောက်ကျားအောင် ပြုခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း ဆောက်တည်ပါ၏ဟူသောအနက်ကို မယူပဲ “ခံယူပါ၏။ ဝန်ခံပါ၏”ဟူသောအနက်ကို ယူသည်ရှိသော် သဗ္ဗသတ္တေသု ယထာဗလံ။ ပ ။ ဝိဟရဏံ သမာဒိယာမိဟု ဆိုသော်လည်း အပြစ်မရှိသည်သာတည်း။

မေတ္တာဘာဝနာသည် သိက္ခာပုဒ်မဟုတ်သောကြောင့် သဗ္ဗသတ္တေသု ။ ပ ။ ဝိဟရမိတိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-ဟူ၍ကား မဆိုအပ်၊ ဤကား မိမိအယူတည်း။ တစုံတစ်ယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုသို့ဆိုခြင်းသည်လည်း သင့်၏ဟု မှတ်ထင်၍ ဖော်ပြပြီးအတိုင်း အကယ်၍ဆိုငြားအံ့၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်တို့၌ မလိမ်မာမကျွမ်းကျင်သည့်အဖြစ်ကို ဖော်ပြခြင်းအပြစ်မှတစ်ပါး အခြားသောအပြစ်မရှိဟု ဤ(နဝင်္ဂဥပုသ်)၌ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို သိရာ၏။

ဝိနယာလင်္ကာရတ္ထေရေန၊ မကုဋ္ဌာရာမဝါသိနာ။
ပုစ္ဆိတံပိ သုဝိဿန္တိ၊ အဂ္ဂဓမ္မသုဝိညုနာ။

စေတီယ ပုစ္ဆာ,ဝိသဇ္ဇနာ

၁၂၉၅-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆုန် ၂-ရက်နေ့တွင် ဇလွန်မြို့၊ ဦးဘိုးအောင်သည် စေတီနှင့်ပတ်သက်သည့် သံသယရှိသည်များကို မေးလျှောက်လေရာ ဆရာတော်သည် ကရုဏာရှေ့ထား ဖြေကြားတော်မူခဲ့ရာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

**စေတီယ ပုစ္ဆာ
(၃)**

ယခုအခါ ကျမ်းဂန်နှင့်စပ်၍ အကျဉ်းအကြပ် ခဲရာခဲဆစ်ဖြစ်၍နေသည်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြတ်စွာဘုရား၏ စေတီသုံးပါးအနက် ဥဒ္ဒိဿကစေတီကို ကာလိင်ဗောဓိဇာတ်အဋ္ဌကထာ မြန်မာမူ၊ ယိုးဒယားမူ၊ သီဟိုဠ်မူ၊ အင်္ဂလိပ်မူတို့တွင် အကွဲကွဲတွေ့မြင်ရသဖြင့်လည်းကောင်း၊ ထိုဋီကာမြန်မာမူအကွဲကွဲ တွေ့မြင်ရသဖြင့်လည်းကောင်း၊ အကြောင်းအထောက်အထား သာဓကနှင့်တကွ ပမာဏပြုသင့်သော မူဖြင့် မှတ်ယူဆုံးဖြတ်ဖို့ရာ လွန်စွာနှောင့်နှေးလျက် အခက်အခဲကြုံတွေ့၍ နေပါသည်။ ဤမူအမျိုးမျိုး ကွဲကွဲလွဲလွဲရှိနေသည်များကို ဆရာတော်ဘုရားလည်း တွေ့ပြီးပင်ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ သို့သော်လည်း တပည့်တော် တွေ့သောမူများကို ဆရာတော်ဘုရား သိရှိတော်မူရန် စာတစ်လွှာတွင် ရေးသားလိုက်ပါသည်။

မူကွဲများ

- ၁။ ဥဒ္ဒိဿကံ ပရိဘောဂိယဉ္ဇ သက္ကာ ဟောတိ (မြန်မာမူ)။
 - ၂။ ဥဒ္ဒိဿကမဝတ္ထုကံ မမာယနမတ္တမေဝ ဟောတိ (ယိုးဒယားမူ)။
 - ၃။ ဥဒ္ဒိဿကံ အဝတ္ထုကံ မနမတ္တကေန ဟောတိ (သီဟိုဠ်၊ လန်ဒန်မူ)။
ဤကား အဋ္ဌကထာမူ သုံးမျိုးကွဲပုံ။
 - ၁။ ဥဒ္ဒိဿကန္တိ ဥဒ္ဒိဿကတံ ပဋိမာဒိ။ အဝတ္ထုကန္တိ သာရီရိက ပါရိဘောဂိကမိဝ န ဘဝတိ၊ ပဏ္ဏတ္တိမတ္တမေဝ ဟောတိတိ ဗုဒ္ဓဂုဏသရဏာဒိဝသေန ပဝတ္တတိ။
 - ၂။ ဥဒ္ဒိဿကန္တိ ။ ပ ။ ပဋိမာဒိ။ အဝတ္ထုကန္တိ သာရီရိကပါရိဘောဂိကမိဝ န ဘဝတိ။ ပ ။ ပဝတ္တတိ။
 - ၃။ ဥဒ္ဒိဿကန္တိ ။ ပ ။ ပါရိဘောဂိကမ္ပန ဘဝတိ။ ပ ။ ပဝတ္တတိ။ ဤကား မြန်မာမူ ဋီကာမူကွဲသုံးမျိုးကွဲပုံ။
- ဤအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာမူကွဲအမျိုးမျိုးတို့တွင် အားကိုးလောက်သော မူဖြင့်လည်းကောင်း၊ အခြား ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာအထောက်အထားတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဒိဿကစေတီကို သဘောသဘာဝတ္ထနှင့်တကွ ကျနစွာဆုံးဖြတ်ပေးသနားတော်မူပါဘုရား။

ထို့ပြင် ဓမ္မစေတီ၊ ပါဒစေတီ၊ တုမ္မစေတီ၊ အင်္ဂါရစေတီများကို ဥဒ္ဓိဿက စေတီတော်အတွင်း သွင်းယူရန် သင့်၊ မသင့်ကိုလည်း ထောက်ချင့် ဆုံးဖြတ်တော်မူ ပါဘုရား။

မောင်ဘိုးအောင်

လွန်မြို့

၁၂၉၅-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်း
လဆုတ်-၂ရက်(၃၊ ၁၁၊ ၃၃)

စေတီယဝိသဇ္ဇနာ

(၃)

‘ဥဒ္ဓိဿကမဝတ္ထုကံ မမာယနမတ္တမေဝ ဟောတိ’ ဟူသော ယိုးဒယားမူ၊ ‘ဥဒ္ဓိဿကံ အဝတ္ထုကံ မနမတ္တကေန ဟောတိ’ ဟူသော လန်ဒန်မူ၊ ဥဒ္ဓိဿကန္တိ ဥဒ္ဓိဿ ကတံ ပဋိမာဒိ။ အဝတ္ထုကန္တိ သာရီရက ပရိဘောဂမိဝ န ဘဝတိ။ ‘ပဏ္ဍတ္တိမတ္တမေဝ ဟောတိတိ ဗုဒ္ဓဂုဏာနုဿရဏာဒိဝသေန ပပတ္တတိ’ ဟူသော ဋီကာ၊ ဤစာသုံးစောင် အဓိပ္ပါယ်တူညီ၍ သင့်သည်ချည်းဟု ဆိုထိုက်၏။ အရဟံ စသော ဂုဏ်တော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောဘုရားရှင်၊ သွာက္ခာတတာ စသောဂုဏ်တော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါသော ဆယ်ပါးသောတရား၊ သုပ္ပဋိပန္န တာစသော ဂုဏ်တော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော အရိယာသံဃာတို့သည် သာရီရိက စေတီ၊ ပါရိဘောဂိကစေတီတို့ကဲ့သို့ ဝတ္ထုအထည်ခြပ် ထင်ရှားမရှိကုန်။ ဂုဏ်တော် တို့ကို စိတ်ဖြင့်ရည်မှန်း၍ ပူဇော်အပ်သောကြောင့် ဥဒ္ဓိဿကစေတီမည် ကုန်၏ဟု ဆိုလိုသတည်း။

နောက်ကာလ၌ကား ဉာဏ်တော်နုသော သူတို့၏စိတ်၌ ထင်လွယ် မြင် လွယ်စေခြင်းငှာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဆင်းတုတော်၊ ရှင်သာရီပုတြာစသော အရိယာ

သံဃာတို့၏ ဆင်းတုတော်၊ မြတ်စွာဘုရားစကားတော်တို့ကို အက္ခရာအမှတ် အသားဖြင့် ရေးသားသော ပေ၊ စက္ကူ၊ ပုရပိုက်-ဟူသော ဓမ္မစေတီတို့သည် ဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဆင်းတု၊ ဓမ္မစေတီတို့သည် ဥဒ္ဒိဿကစေတီ၌ ဝင်ကုန်၏။

(အသောကမင်းလက်ထက်တိုင် ဆင်းတု၊ ရုပ်တုတော် မပေါ်သေး။ အသောကမင်းနတ်ရွာစံပြီးနောက် နိုင်ငံတော်ကြီး အစိတ်စိတ်ကွဲပြားသွားသော အခါ ယောနကမည်သော ဂရိတ်လူမျိုးတို့ ကုသျှက၊ (ယုက)ခေါ်သော သျှား အလယ်ပိုင်းက လူမျိုးတို့သည် ဣန္ဒိယပြည်ကြီး၏ အနောက်ပိုင်း၊ မြောက်ပိုင်းတို့ကို အုပ်စိုးကြကုန်၏။ ထိုနိုင်ငံခြားသားမင်းတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို သက်ဝင်ယုံကြည်လာသောအခါ မိမိတို့ကိုးကွယ်ရင်း နေနတ်သား၏ရုပ်တုကို အတုယူ၍ ဗုဒ္ဓရုပ်တုကို ဆင်းတုပြုလုပ်ကိုးကွယ်ကြသည်မှစ၍ ရုပ်တုတော်ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု ဣန္ဒိယကျောက်စာဖက်က ပညာရှိများ ဆုံးဖြတ်ကြသည်ကို ဖတ်ဘူး၏။)

ထို့ကြောင့် သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၌ “တိဝိဓဉ္စိ စေတီယံ ဝဒန္တိ ပရိဘောဂ စေတီယံ ဓာတုစေတီယံ ဓမ္မစေတီယန္တိ။ တတ္ထ ပရိဘောဂစေတီယံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဓာတုစေတီယံ ပန ဓာတုယော နိဒဟိတွာ ကတံ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒါဒိလိခိတပေိတ္ထကံ နိဒဟိတွာ ကတံ ပန ဓမ္မစေတီယံ နာမ။ သာရီရိကံ ပါရိဘောဂိယံ ဥဒ္ဒိဿကန္တိ ဝေမ္ပိ တိပွဘောဒံ စေတီယံ ဝဒန္တိ။ အယံ ပန ပဘောဒေါ ပဋိမာရူပဿပိ ဥဒ္ဒိဿက စေတီယေနေဝ သင်္ဂဟိတတ္တာ သုဠုတရံ ယုဇ္ဇတိ”^၁ ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။

ဤဋီကာ၌ ဒုတိယနည်း စေတီသုံးပါး၏အပြားကို “တတ္ထ စယိတဗ္ဗန္တိ စေတီယံ၊ ပူဇောဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ စိတတ္တာ ဝါ စေတီယံ၊ တံ ပနေတံ စေတီယံ တိဝိဓံ ဟောတိ ပရိဘောဂစေတီယံ၊ ဗုဒ္ဓပဋိမာ ဥဒ္ဒိဿကစေတီယံ၊ ဓာတုဂဗ္ဘထူပါ သဓာတုကာ ဓာတုစေတီယံ”^၂ ဟု လာသော ခုဒ္ဒကပါဌ၊ နိဓိကဏှ သုတ္တဋ္ဌကထာကိုလည်းကောင်း၊ ကတိ န ခေါ် ဘန္တေ စေတီယာနီတိ။ တိဏှိ အာနန္ဒာတိ။ ကတမာနိ ဘန္တေ တိဏှိတိ။ သာရီရိကံ ပါရိဘောဂိကံ ဥဒ္ဒိဿကန္တိ”^၃ ဟုလာသော ကာလိင်္ဂဗောဓိဇာတကဋ္ဌကထာကိုလည်းကောင်း ရည်၍ဆိုတော်မူ၏။

၁။ သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၇၂။ ၂။ ခုဒ္ဒက၊ ၅။ ၁၈၈။ ၃။ ဇာတက၊ ၅။ ၄၊ ၂၂၉။

ဋီကာ၌လာသော နည်းနှစ်မျိုးတို့တွင် ဓမ္မစေတီကို အသီးယူသော ပဌမ နည်း၌ ဓမ္မစေတီသည် ဥဒ္ဒိဿကစေတီ၌ဝင်သော်လည်း ဓမ္မမဟုတ်သော ပဋိမာသည် ဓမ္မစေတီ၌ မဝင်။ ဥဒ္ဒိဿကစေတီကိုယူသော ဒုတိယနည်း၌ ဓမ္မစေတီသည် လည်းကောင်း၊ ပဋိမာဟူသော ရုပ်တု၊ ဆင်းတုသည်လည်းကောင်း ထိုဥဒ္ဒိဿကစေတီ၌ ဝင်၏။ ထို့ကြောင့် ဋီကာဆရာသည် “အယံ ပန ပဘောဒေါ ပဋိမာ ရူပဿပိ ဥဒ္ဒိဿကစေတီယေနော သင်္ဂဟိတတ္တာ သုဠတရံ ယုဇ္ဇတိ” ဟု မိန့်ဆိုသတည်း။

ပါဒစေတီ၊ တုမ္မစေတီ၊ အင်္ဂါရစေတီများကို ဥဒ္ဒိဿကစေတီအတွင်း သွင်း ယူရန် သင့်၊ မသင့်ဟူရာ၌ စေတီသုံးပါးကိုပြခြင်းသည် မုချပစာနဖြစ်သော အပြား ကိုပြခြင်းသာဖြစ်၍ ထိုသုံးပါး၌မပါသောစေတီများလည်း ရှိသင့်၏။ ထို့ကြောင့် ပါဒစေတီ စသည်တို့သည်လည်း အသီးသောစေတီတို့ပင်တည်းဟု မှတ်သင့်၏။

ဤအရာ၌ စေတီယသဒ္ဒါ၏အနက်နှင့် စေတီယဟု ခေါ်ပုံကို ပြဦးအံ့။

စေတီယမာယတနေ ဗုဒ္ဓဗိမ္မုဒ္ဓိဿကရုက္ခေသု (တိကဏ္ဍကောသ အဘိ ဓာန်)။ စေတီယံ- စေတီယသဒ္ဒါသည်။ အာယတနေ- ဘုရားစသည်ကို ရှိခိုးရာ ဘုရားကျောင်း၌လည်းကောင်း။ ဗုဒ္ဓဗိမ္မုဒ္ဓိဿကရုက္ခေသု- ဘုရားဆင်းတု၊ နတ်ကို ရည်ညွှန်းပူဇော်အပ်သော သစ်ပင်တို့၌လည်းကောင်း။ ဘဝေ- ဖြစ်၏။

စေတီယံ ဂါမာဒိပသိဒ္ဓေ မဟာရုက္ခေ၊ ဒေဝါဝါသေ ရုက္ခေ၊ ဇနာနံ သဘဋ္ဌတရမ္ပိ၊ ဗုဒ္ဓဘေဒေ၊ အာယတနေ၊ စိတာစိဟနေ၊ ဇနသဘာယံ၊ ယညဋ္ဌာနေ၊ ဇနာနံ ဝိဿမဋ္ဌာနေ၊ ဒေဝဋ္ဌာနေ စ (သဒ္ဓတ္ထောမဟာနိမိ)။

စေတီယံ၊ သည်။ ဂါမာဒိပသိဒ္ဓေ၊ ရွာစသည့်တို့၌ထင်ရှားသော။ မဟာ ရုက္ခေ၊ သစ်ပင်ကြီး၌လည်းကောင်း၊ ဒေဝါဝါသေ၊ နတ်၏နေရာဖြစ်သော။ ရုက္ခေ၊ ၌လည်းကောင်း၊ ဇနာနံ၊ လူတို့၏ သဘဋ္ဌတရမ္ပိ၊ စည်းဝေးရာ သစ်ပင်၌လည်း ကောင်း။ ဗုဒ္ဓဘေဒေ၊ ဘုရားအထူး၌လည်းကောင်း။ အာယတနေ၊ ရှိခိုးရာ ဘုရား ကျောင်း၌လည်းကောင်း။ စိတာစိဟနေ၊ သူသေကိုမီးရှို့ရာ၌ပြုအပ်သော အမှတ်

၁။ တိကဏ္ဍကောသ၊ ၃။ ၃။ ၃၁၂။

အသား၌လည်းကောင်း။ ဇနသဘာယံ၊ လူတို့၏အစည်းအဝေး၌လည်းကောင်း။
ယညဋ္ဌာနေ၊ ယဇ်ပူဇော်ရာအရပ်၌လည်းကောင်း။ ဇနာနံ-လူတို့၏။ ဝိဿမဋ္ဌာနေ-
အပန်းဖြေနားနေရာအရပ်၌လည်းကောင်း။ ဒေဝဋ္ဌာနေ စ၊ နတ်တို့၏နေရာ
နတ်ကွန်း၌လည်းကောင်း။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။ ဤကား စေတိယ-သဒ္ဒါသည်
ဟောအပ်သောအနက်တို့တည်း။

ယာဝကီဝဉ္စ အာနန္ဒ ဝဇ္ဇိ ယာနိ တာနိ ဝဇ္ဇိနံ ဝဇ္ဇိစေတိယာနိ အပ္ပန္နရာနိ
စေဝ ဗာဟိဟာနိ စ (မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၊ ၆၃။) ဝဇ္ဇိနံ ဝဇ္ဇိစေတိယာနိတိ
ဝဇ္ဇိရာဇူနံ ဝဇ္ဇိရဋ္ဌေ စိတ္တိကတဋ္ဌေန စေတိယာနိတိ လဒ္ဒနာမာနိ ယက္ခဋ္ဌာနာနိ
(၎င်းအဋ္ဌကထာ၊ ၁၁၀)။ ရမဏီယာ အာနန္ဒ ဝေသာလီ၊ ရမဏီယံ ဥဒေနစေတိယံ။
ရမဏီယံ ဂေါတမက စေတိယံ၊ ရမဏီယံ သတ္တမ္မစေတိယံ၊ ရမဏီယံ
ဗဟုပုတ္တစေတိယံ၊ ရမဏီယံ သာရန္ဒဒစေတိယံ၊ ရမဏီယံ စာပါလစေတိယံ
(မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၊ ၈၆)။ ဥဒေနစေတိယန္တိ ဥဒေနယက္ခဿ စေတိယဋ္ဌာနေ
ကတဝိဟာရော ဝုစ္စတိ။ ဂေါတမကာဒိသုပိ ဒေသေ နယော (၎င်းအဋ္ဌကထာ
၁၄၄)။ ပုရတ္ထိမေန ဝေသာလီ ဥဒေနံ နာမ စေတိယံ (ပါထိကသုတ်၊ ၇)။ စေတိယန္တိ
ယက္ခစေတိယဋ္ဌာနံ (၎င်းအဋ္ဌကထာ၊ ၇)။

တထာရူပါသု ရတ္တိသု ယာနိ တာနိ အာရာမစေတိယာနိ ဝနစေတိယာနိ
ရုက္ခစေတိယာနိ ဘိသနကာနိ သလောမဟံသာနိ၊ တထာရူပေသု သေနာသနေသု
ဝိဟရေယျ။ (မူလပဏ္ဏာသ၊ ဘယဘောရဝသုတ်၊ ၂၅)။

အာရာမစေတိယာနိတိ ပုပ္ဖာရာမဖလာရာမာဒယော အာရာမာ ဝေ
အာရာမ စေတိယာနိ။ စိတ္တိကတဋ္ဌေန ဟိ စေတိယာနိတိ ဝုစ္စန္တိ။ ပူဇနီယဋ္ဌေနာတိ
ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝနစေတိယာနိတိ ဗလိဟရဏဝနသဏ္ဍာသုဘဂဝနဒေဝသာလိ
ဝနာဒိနိ ဝနာနိယေဝ ဝနစေတိယာနိ။ ရုက္ခစေတိယာနိတိ ဂါမနိဂမာဒိဒ္ဓါရေသု
ပူဇနီယ ရုက္ခေယေဝ ရုက္ခစေတိယာနိ။ လောကီယာ ဟိ ဒေဝါဓိဝုဋ္ဌာ (ဒိဗ္ဗာဓိဝတ္တာ၊
ဆဋ္ဌမူ)ဟိ ဝါ မညမာနာ တေသုယေဝ ဝါ ဒေဝသညိနော (ဒိဗ္ဗသညိနော)

ဟုတွာ အာရာမဝနရက္ခေ စိတ္တိ ကရောန္တိ ပူဇေန္တိ၊ တေန တေ သဗ္ဗေပိ စေတီယာ စေတီယာနီတိ ဝုစ္ဆန္တိ။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ၊ ၁၂၃။)

ဤ ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့ကိုထောက်၍ စေတီယ-ဟူသည် သာသနာနှင့်သာ ဆိုင်သော အမည်မဟုတ်။ ဘုရားမပွင့်မီ ရှေးရှေးသောကာလကပင် ပူဇော်ရာဌာန၊ နတ်သစ်ပင်စသည်တို့၌ တွင်နေသောအမည်တည်း။ ထို့ကြောင့် လူတို့သည် မြတ်နိုး ပူဇော်အပ်သော ပါဒစေတီ၊ တုမ္ဗစေတီ၊ အင်္ဂါရစေတီတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဖွားမြင်ရာဌာန၊ သစ္စာလေးပါးကိုသိမြင်ရာဌာန၊ အနိမိသစသောဌာန၊ ဓမ္မစကြာကို ဟောတော်မူရာဌာန၊ သီတင်းသုံးတော်မူရာဌာန၊ ထိုထိုဗုဒ္ဓကိစ္စကို ပြုတော်မူရာ ဌာန၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူရာဌာန၊ တေဇောဓာတ်လောင်ရာဌာန-စသော အရပ်ဌာန တို့ကိုလည်းကောင်း။ ထိုထိုအရပ်တို့၌ အမှတ်အသားအဖြစ်ဖြင့် တည်ထားအပ်သော ထူပ၊ ကျောက်တိုင်-စသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဓာတ်တော်ပင်မရှိစေကာမူ စိတ္တိကတဖြစ်၍ စေတီယ(စေတီ)ဟုပင် မှတ်အပ်ကုန်၏။

ပူဇော်အပ်ရာအရာဌာနသည် စေတီမည်၏ဟူရာ၌ ပလ္လင်္ကံ ဗောဓိရုက္ခဉ္စ အနိမိသေဟိအက္ခိဟိ ဩလောကယမာနော သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေသိ၊ တံ ဌာနံ အနိမိသစေတီယံ နာမ ဇာတံ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တံ ဌာနံ ရတနစက်မ စေတီယံ နာမ ဇာတံ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တံ ဌာနံ ရတနဃရစေတီယံ နာမ ဇာတံ-ဟူ၍လည်းကောင်း လာသော ဝိနယ မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာသည် သာဓကတည်း။

ဤအဋ္ဌကထာ၌ နောင်အခါ လူတို့သည် ထူပပြုလုပ်ပူဇော်မှ စေတီယ မည်သည်ဟု မမှတ်အပ်။ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူပြီးသည်မှစ၍ ထိုနေရာ ဌာနသည် နတ်လူတို့ ပူဇော်အပ်၊ ပူဇော်ထိုက်သောကြောင့် စေတီယမည်သည်ဟု မှတ်အပ်၏။

အဘယာရာမဆရာတော်

၁၂၉၅-ခု တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၁၅-ရက်၊

စေတီယဝိသဇ္ဇနာပိ၊ သင်္ခတာ ဝီရညာဏိနာ။
အဘယာရာမထေရေန၊ အဂ္ဂဓမ္မေန ဝိမတာ။

၁။ ဝိ၊ဋ္ဌ၊ ၃၊ ၂၃၈-၉။

ဂဏ္ဍိဋ္ဌာန ပုစ္ဆာသုံးရပ်အဖြေ

ဂန့်ဂေါမြို့ ကန်တောရကျောင်းတိုက် ဆရာတော်အရှင်ဇယန္တသည် ခက်ခဲသောပုစ္ဆာ ၃-ရပ်ကို မေးလျှောက်ထားရာ အဘယာရာမဆရာတော်သည် ယထာဘူတ လမ်းမှန်ကျအောင် ဖြေဆိုတော်မူခဲ့ရာ ဆရာတော်၏အဖြေကို ဤ၌ အမေးနှင့်တွဲ၍ ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ပုစ္ဆာ

လောဟိတုပ္ပါဒေ တထာဂတဿ အဘောဇ္ဇကာယတာယ ပရူပက္ကမေန စမ္မစ္ဆေဒံ ကတွာ လောဟိတပဋ္ဌရဏံ နာမ နတ္ထိ။ သရီရဿ ပန အန္တောယေဝ ကေသ္မိံ ဌာနေ လောဟိတံ သမောသရတိ။ ဒေဝဒတ္တေန ပဋိဝိဒ္ဓသိလာတော ဘိဇ္ဇိတွာ ဂတာ သက္ခလိကာပိ တထာဂတဿ ပါဒန္တံ ပဟရိ၊ ဖရသုနာ ပဟဋ္ဌော ဝိယ ပါဒေါ အန္တောလောဟိတောယေဝ အဟောသိ။ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊ ၂။၄၀၈။)

ပါဒေါ မဟာဖရသုနာ ပဟတော ဝိယ သမုဂ္ဂတလောဟိတေန လာခါရသ မက္ခိတော ဝိယ အဟောသိ။ (ဒေဝတာသံယုတ်၊ သတုလ္လပကာယိကာဝဂ် အဖွင့် လိုရင်း ပါဠိ၊ ၇၄။)

ဤနှစ်ပါးသောအဋ္ဌကထာစကား ဆန့်ကျင်သည်၊ ညီညွတ်သည်။ ဆန့်ကျင်ပါက အဘယ်အဋ္ဌကထာစကားကို မှတ်ယူရမည်ကို သိလိုပါသည်။

၂။ ထိုမှတစ်ပါး “ဒွေ လေချူပါတေ အတိက္ကမိတွာ ဘိက္ခူနံ သဇ္ဈာယန သဒ္ဓသဝနူပစာရဝိဇောနတ္ထံ ဝုတ္တံ (စူဠဝါ၊ တေရသကဏ္ဍိကာ၊ သမုစ္စယခန္ဓကာ၊ ၃၇၁။) ကျောင်းတိုက်တွင်းက ရဟန်းသံကို မကြားရလျှင် ခဲနှစ်ပစ်မကွာ အာရာမ အပြင်ဘက်တွင် နေအပ်မည်၊ မနေအပ်မည်ကိုလည်း သိလိုပါသည်။

၃။ အသံဆိုသည်မှာလည်း ဆတ္တသဒ္ဓ၊ ဥက္ကာသိကသဒ္ဓ၊ ခိပိတသဒ္ဓ၊ သဇ္ဈာယသဒ္ဓမှတစ်ပါး ရဟန်းများ ရိုက်တီး ထိုး(ခတ်အပ်)သော ခေါင်းလောင်းသံ၊ စည်သံသည်တို့ အပ်မည်၊ မအပ်မည်ကိုလည်း သိလိုပါသည်။

ဦးဇယန္တ (ဆရာတော်)
ကန်တောရကျောင်းတိုက်
ယော (ဂန့်ဂေါ)မြို့။

၁။ “ပါဒေ မဟာဖရသုနာ ပဟတော ဝိယ သမုဂ္ဂတလောဟိတေန လာခါရသမက္ခိတော ဝိယ အဟောသိ”-ဟူသော ဒေဝတာသံယုတ္တဋ္ဌကထာ၌ “သမုဂ္ဂတလောဟိတေန”ဟူသောစကားဖြင့် မိမိတည်မြဲနေရာမှ အရေ၏ အတွင်း၌ပင် အထက်သို့တက်လာသော သွေးဖြင့် ချိပ်ရေဆိုးသကဲ့သို့ ခြေတော် နီမြန်းလာသည်ဟု ဆိုလို၏။ အရေကိုဖောက်၍ အပေါ်သို့ တက်လာသည်ဟု မဆိုလိုဟူ၍သော်လည်းကောင်း ဆိုရာ၏။ ထိုကိုဆိုလိုမှု “နိက္ခန္တ လောဟိ တေန”ဟူ၍သော်လည်းကောင်း ဆိုရာ၏။ “ပုဋ္ဌရိတလောဟိတေန” ထို့ကြောင့် ဤအဋ္ဌကထာစကားနှင့် “တထာဂတဿ အဘောဇ္ဇကာယတာယ ပရူပက္ကမေန စမ္မစ္ဆေဒံ ကတွာ လောဟိတပုဋ္ဌရဏံ နာမ နတ္ထိ” စသော ဉာဏဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာ စကားနှစ်ရပ်ကို မဆန့်ကျင်ဟု မှတ်အပ်၏။

၂။ အရောင်၏ပြင်ပ၌ ပါရိဝါသိကရဟန်း၏ ၁၂-တောင်ဥပစာအတွင်း၌ အသံကြား၊ မကြား ရောက်လာတိုင်းသောရဟန်းအား ပြောကြားအပ်၏။ ခဲနှစ်ပစ် အရပ်သည်ကား ရဟန်းတို့၏ ပကတိအားဖြင့် သရဇ္ဈာယ်သံ၊ ချေဆတ်သံ၊ ထီး သံ၊ ဖိနပ်သံ-စသည်တို့ကို ပါရိဝါသိကရဟန်းကြားနိုင်သော သဝနုပစာမည်၏။ ထို့ကြောင့် ကျောင်းတိုက်တွင်းက ရဟန်းတို့၏ ပကတိအသံကို ကြားလောက်ရာ သဝနုပစာမှ ပြင်ပကျစေခြင်းငှာ “ဒွေ လေဗျုပါတေ အတိက္ကမိတွာ”ဟု အဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၁၇။)၌ဆိုသည်။ ရဟန်းနည်းပါး၍ ဆိတ်ညိမ်သောအရပ်ဖြစ်မှု ဝိဟာရ ပရိက္ခေပ၊ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနမှ ပြင်ပ၌ ပါရိဝါသိမကြားသော်လည်း ၁၂-တောင် အတွင်း ရဟန်းမရှိမှု အပြစ်မထင်။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “ဒွေ လေဗျုပါတေ အတိက္ကမိတွာတိ။ ပ ။ ဝုတ္တိ”ဟု မိန့်ဆိုအပ်၏။

၃။ တန်းခိုနှင့်ပြည့်စုံသောရဟန်း၏ အဓိဋ္ဌာနသဒ္ဒကို ဗြဟ္မာ့ပြည်က ကြားရာ ၏။ များစွာသောရဟန်းတို့၏ အလွန်ကျယ်စွာ စုပေါင်းသရဇ္ဈာယ်သံ ဟစ်အော် ကြွေးကျော်သံကို ခဲဆယ်ပစ်အလွန်က ကြားရာ၏။ အသံကျယ်သော ရဟန်းတစ်ပါး အသံကုန်လွတ်၍ သရဇ္ဈာယ်သံ၊ ဟစ်အော်သံကို ခဲလေးပစ်အပြင်ကကြားရာ၏။ ထိုသို့သော ဘိက္ခုဇဝိကတိသဒ္ဒသည် အဝိသယဖြစ်သောကြောင့် မပြောကြား

သော်လည်း ရတ္တိစ္ဆေဒကို မဖြစ်စေဟုဆိုသော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ စကားမရှိ။
 ထို့ကြောင့် ထိုကဲ့သို့သော ဘိက္ခုဝိဇီဝိကတိသဒ္ဓါကြောင့်လည်း ရတ္တိစ္ဆေဒဖြစ်၏။
 ထို့အတူ ထီးဖြင့် မြေကြီးကိုရိုက်ခြင်း၊ ဖိနပ်နှစ်ဖက်ကို အချင်းချင်း ပြင်းထန်စွာ
 ရိုက်တီးခြင်းစသော ဘိက္ခုပဋိပဒ္ဓဝိကတိသဒ္ဓါကို ခဲနှစ်ပစ်ပမာဏ သဝနူပစာရ
 အပြင်က ကြားရာ၏။ ရဟန်းထိုးသော ကြေးစည်ခေါင်းလောင်းသံ၊ ကရဒက်သံ
 တို့ကို တစ်ဂါဝုတ်၊ တစ်ကောသလောက်က ကြားရာ၏။ ထိုသို့သော ပဋိပဒ္ဓ
 ဝိကတိသဒ္ဓါတို့ကြောင့်လည်း ရတ္တိစ္ဆေဒဖြစ်သင့်ရာ၏။ အဋ္ဌကထာ၌ကား တွေ့ကြုံ
 မြဲဖြစ်သော ရဟန်း၏ပကတိသံ၊ ရဟန်းနှင့်စပ်သောပကတိသံတို့ကိုသာ တိုက်ရိုက်
 ပြဆိုသည်။ ရံခါတွေ့ကြုံတတ်သော ရဟန်း၏ဝိကတိသံ၊ ရဟန်းနှင့်စပ်သော
 ဝိကတိသံတို့သည်ကား ထိုပကတိသံနှင့် သဘောတူကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ၎င်း
 တို့ကိုလည်း နေယျတ္ထအားဖြင့် ပြဆိုသည်ဟု ယူသင့်၏။

ရှေးရှေးသောကာလက နေ့ခါ၊ ညဉ့်ဦးယံအခါတို့၌ ရံခါ သံဃာစည်းဝေး
 ရာ၌သာ စည်၊ ခေါင်းလောင်းတီးထိုး၍ အချိန်းအချက်ပြုကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့်
 ထိုအသံတို့ကို ရံခါတွေ့ကြုံတတ်သောအသံဟု ဆိုလိုက်သည်။

အဘယာရာမဆရာတော်

၁၂၉၅-ခု၊ နှောင်းတန်းခူးလဆုတ် ၈-ရက်

ဂဏ္ဍိဋ္ဌာနဥတ္တရမ္ပိ၊ ဥတ္တရေသု သုကောဝိဒေါ။
 ဝိဿဇ္ဇနံ ဟိ သောကာသိ၊ ဝဇီရသမညာဏိကော။

ပရိဝါသဝိဿဇ္ဇနာကိုပြုစီရင်ပေး

စည်ရန်ကျောင်း ဦးဝါယာမသည် အဘယာရာမဆရာတော်အား ပရိဝါသပုစ္ဆာ ၆-ရပ်ကို မေးမြန်းလေရာ ဆရာတော်သည် ရှင်းလင်းစွာဖြေကြားတော်မူသည်။ ဦးဝါယာမ၏အမေးနှင့် ဆရာတော်၏အဖြေတို့ကို အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ပရိဝါသပုစ္ဆာ

၁။ သုဒ္ဓန်နှင့် အဋ္ဌသမောဓာန် မည်သို့ထူးပါသနည်း။

၂။ ဝါဆိုလက အာပတ်နှစ်ခု ငါးညဉ့်လောက်ဖုံးလွှမ်းသည်ဟု ထင်၏။ ဧကန္တ မသိ။ ဝါခေါင်လက အာပတ်နှစ်ခု ဆယ်ညဉ့်လောက်ဖုံးလွှမ်းသည်ဟု ထင်၏။ ဧကန္တမသိ။ တော်သလင်းလက အာပတ်နှစ်ခု ဆယ်ညဉ့်လောက်ဖုံးလွှမ်းသည်ဟုထင်၏။ ဧကန္တ မသိ။ အများဆုံး ဆယ်ညဉ့် ဖုံးလွှမ်းသည်ဟု ထင်သောအာပတ်အတွက် ဆယ်ညဉ့်၊ သုဒ္ဓန်နေက ငါးညဉ့်၊ ရှစ်ညဉ့်ဖုံးလွှမ်းသည်ဟုထင်သော် အထက်ကဆိုခဲ့ပြီးသော အာပတ်များအတွင်း ဝင်ပါမည်လော။

၃။ နှစ်ခုသောအာပတ်က ငါးညဉ့်လောက်ဖုံးလွှမ်းသည်ဟု ထင်၏။ ဧကန္တမသိ။ နှစ်ခုသောအာပတ်က ခုနှစ်ညဉ့်လောက် ဖုံးလွှမ်းသည်ဟု ထင်၏။ ဧကန္တ မသိ။ သိ၊ မသိ နှစ်မျိုးလုံးပါအောင် ဘယ်ပရိဝါသယူ၍ ဘယ်နှစ်ရက် နေရပါမည်နည်း။

၄။ ယခုယူကြသော အဋ္ဌသမောဓာန်တွင် နာနာဝတ္ထုကအာပတ်များ ပါပါမည်လော၊ အဋ္ဌကထာတွင် မိဿကသမောဓာန်၌ နာနာဝတ္ထုကဆို၏။ ယူရိုး၊ စောင့်ရိုး မတွေ့ဘူးချေ။

၅။ ရတ္တိစ္ဆေဒတွင် သဟဝါသကို နိပန္နနှင့်နေခြင်းကို ဆို၏။ မုဟုတ္တ အသုတ္တနိပန္န၊ မုဟုတ္တသုတ္တနိပန္န၊ ယာဝအရုဏုဂ္ဂမနကာလအသုတ္တ၊ သုတ္တနိပန္န မျိုးတွင် အဘယ်မျိုးကို ယူရမည်နည်း။ မုဟုတ္တမျိုးကိုယူ၍ ညဉ့်ပြတ်သည်ဟုဆိုလျှင် အရုဏ်မတက်ခင် တဖန်ဆောက်တည်၍ ကြားပြန်က ညဉ့်အရေအတွက် လောက်ပါမည်လော။

၆။ ရတ္တိစ္ဆေဒတွင် ဝိပွဝါသကိုဆို၏။ မဟုတ္တဝိပွဝါသ၊ ယာဝအရုဏုဂ္ဂမန ကာလဝိပွဝါသတွင် အဘယ်ဝိပွဝါသကို ယူရမည်နည်း။

ဦးဝါယမ
စည်ရန်ကျောင်း

ပရိဝါသဝိသဇ္ဇနာ

၁။ သုဒ္ဓန်နှင့် အဂ္ဂသမောဓာန်မည်ကဲ့သို့ ထူးပါသနည်း? ဟူရာ၌ သုဒ္ဓန္တ ပရိဝါသမှာ “အာပတ္တိ ပရိယန္တံ န ဇာနာတိ၊ ရတ္တိ ပရိယန္တံ န ဇာနာတိ” စသောပါဠိတော်’ နှင့်အညီ အာပတ်၊ ညဉ့်အပိုင်းအခြားကို မသိသောရဟန်း၊ ထို၌ ယုံမှားရှိသောရဟန်းအားပေးရသော ပရိဝါသမျိုးတည်း။ ထိုသည် စူဠ၊ မဟာသုဒ္ဓန္တဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် ရဟန်းခံပြီးသည့်နောက် ဤမျှသောကာလ အတွင်း၌စင်ကြယ်၏ဟု အနုလုံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဤနေ့ ဤရက်မှ မည်မျှသော ကာလပတ်လုံး စင်ကြယ်၏ဟု ပဋိလုံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ စင်ကြယ်သော နှစ်၊ လတို့ကိုရေတွက်၍ ပေးရသောပရိဝါသသည် စူဠသုဒ္ဓန္တမည်၏။

ရဟန်းခံပြီးသည်မှနောက် ဤမျှသောကာလ၌ စင်ကြယ်၏ဟု အနုလုံ အားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဤအခါမှစ၍ ဤမျှသောကာလပတ်လုံး စင်ကြယ်၏ဟု ပဋိလုံ အားဖြင့်ဖြစ်စေ စင်ကြယ်သောကာလကိုမသိသော ရဟန်းအား ပေးရသောပရိဝါသ သည် မဟာသုဒ္ဓန္တမည်၏။

ကောဟပုဋိစ္ဆန္တံ၊ ဒွိဟပုဋိစ္ဆန္တံစသော ကေဝတ္ထုက အာပတ်များတို့တွင် သဗ္ဗစိရပုဋိစ္ဆန္တံအာပတ်၌ ကြွင်းသောအာပတ်တို့ကို ထည့်သွင်း၍ ထိုသဗ္ဗစိရပုဋိစ္ဆန္တံ အာပတ်၏ ရတ္တိပရိစ္ဆေဒဖြင့် ပေးရသောပရိဝါသသည် အဂ္ဂသမောဓာန်မည်၏။

၂။ ကေန္တမသိသော ငါးညဉ့်၊ ရှစ်ညဉ့်၊ ဆယ်ညဉ့်ဖုံးလွှမ်းသော အာပတ် တို့တွင် ဆယ်ညဉ့်ဖုံးလွှမ်းသောအာပတ်အတွက် ဆယ်ညဉ့်သုဒ္ဓန်နေက ကြွင်း အာပတ်များအတွင်း ဝင်၊ မဝင်ဟူရာ၌-

၁။ ဝိ၊ ၄။ ၁၅၂။

ထိုမျှလောက် မသိခြင်းသည် သုဒ္ဓန်၏အရာမဟုတ်။ “အစိရပဋိစ္ဆန္တံ စိရပဋိစ္ဆန္တာတိ ဝိနယကမ္မံ ကရောတိ၊ တဿ န ဝုဋ္ဌာတိ” (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၄။ ၂၆။) ဟူသော အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနလက္ခဏာနှင့်အညီ တစ်ဆယ့်ငါးရက်ထက်မလွန်ဟု ပိုင်းခြားနိုင်လျှင် ပက္ခပရိဝါသယူသော်လည်း အပြစ်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဧကဝတ္ထုကအာပတ်များဖြစ်လျှင် အဂ္ဂသမောဓာန်၊ နာနာဝတ္ထုကဖြစ်လျှင် မိဿကသမောဓာန် ယူသင့်၏။

၃။ သုံးခုမြောက်ပုစ္ဆာ၏အဖြေသည် နှစ်ခုမြောက်ပုစ္ဆာဖြေ၌ ပါဝင်ပြီ။

၄။ အဂ္ဂသမောဓာန်၌ နာနာဝတ္ထုကအာပတ် မပါ။ ၎င်းကို ပါစေလိုလျှင် မိဿသမောဓာန်ကိုယူ။ ယူပုံကား ဝိသုဒ္ဓါရုံ ၁၇-ခန်း ကမ္မဝါစာ၌ပါရှိ၏။ ကြည့်လေ။

၅။ မုဟုတ္တာမုဟုတ္တ သုတ္တာသုတ္တနိပန္နတို့ကိုယူ။ မာတုဂါမ သဟဿေယျ၌ “အတ္တင်္ဂတေ သူရိယေ၊ မာတုဂါမေ နိပန္နေ ဘိက္ခု နိပဇ္ဇတိ၊ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ” (ဝိ၊ ၂။ ၃၁၊ ၃၂။) ဟု လာ၏။ ထို့ကြောင့် နေဝင်ပြီးသည့်နောက် သုတ္တာသုတ္တ မုဟုတ္တ နိပန္နဖြင့်ပင် အာပတ်သင့်၏။ ဥက္ခိတ္တက သဟဿေယျ၌ “ဧကစ္ဆန္ဓေ ဥက္ခိတ္တကေ ဘိက္ခု နိပဇ္ဇတိ၊ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ” (ဝိ၊ ၂။ ၁၈၀။) ဟု လာ၏။

ထို့ကြောင့် နေအခါ၌ပင် သုတ္တာသုတ္တမုဟုတ္တနိပန္န ဥက္ခိတ္တကရဟန်းနှင့် သဟဿေယျ ဖြစ်၏။ ဤ၌ကား “ကုရုန္တိယံ ဧတေသု ဧတ္တကေသု ပဉ္စဝဏ္ဏိစ္ဆဒနဗဒ္ဓ ဌာနေသု ပါရိဝါသိကဿ စ ဥက္ခိတ္တကဿ စ ပကတတ္ထေန သဒ္ဓိံ ဥဒကပါတေန ဝါရိကန္တိ ဝုတ္တံ” (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၄။ ၁၂။) ဟု နောက်ဆုံးဝါဒ အဋ္ဌကထာ၌လာ၏။ ထိုမိန့်သော ကြောင့် ဥက္ခိတ္တကသဟဝါသနှင့် ပါရိဝါသိကသဟဝါသတို့ကား ဧကပရိစ္ဆေဒ တို့တည်း။ ထိုသဟဝါသကိုပင် ဥက္ခိတ္တကသိက္ခာပုဒ်၌ သဟဿေယျဟု ဆို၏။ ထို့ကြောင့် အိပ်ပျော်သည်ဖြစ်စေ၊ မပျော်သည်ဖြစ်စေ၊ မုဟုတ္တအိပ်သည်ဖြစ်စေ၊ အရုဏ်တက်အောင် အိပ်သည်ဖြစ်စေ၊ ပါရိဝါသိကရဟန်းနှင့် ပကတတ်ရဟန်း နှစ်ပါးလုံး တမိုးတည်းရှိသော အာဝါသ၊ အနာဝါသတို့၌ ခေါင်းချလျက် တုံးလုံး လည်းလျောင်းနေကြလျှင် သဟဝါသဖြစ်သည်ဟုမှတ်။ သဟဝါသဖြစ်၍ ရိတ္တိစ္ဆေဒ ဖြစ်လျှင် တဖန်ကြားအပ်သော်လည်း ညဉ့်အရေအတွက် မလောက်။ ထပ်ကြား၍ အရေအတွက်လောက်လျှင် ရတ္တိစ္ဆေဒဟု ဆိုဖွယ်မရှိပြီ။

၆။ ယာဝအရုဏဂ္ဂမနကာလဝိပွဝါသကို ယူ။ “ဂန္ထဗော ဘိက္ခုဝေ ပါရိဝါသိ ကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာဝါသာ သဘိက္ခုကော အာဝါသော ယတ္ထဿု ဘိက္ခု။ သမာနသံဝါသကာယံ ဧညာ သက္ကောမိ အဇ္ဇေဝ ဂန္ထန္တိ” (ဝိ၊ ၄။ ၈၅) ဟူသော ပါဠိတော်နှင့်အညီ ပါရိဝါသိကရဟန်းသည် အဖော်ပကတတ်ရဟန်း မပါပဲလျက် အရုဏ်မတက်မှီ ရောက်နိုင်သော သဘိက္ခုကအာဝါသ၊ အနာဝါသ တို့သို့ သွားကောင်း၏။ ထို့ကြောင့် မဟုတ္တဝိပွဝါသကို ဤ၌ ဝိပွဝါသဟု မဆို။ ယာဝအရုဏဂ္ဂမနကာလဝိပွဝါသကိုသာ ဝိပွဝါသဟု ဆိုသည်ဟုမှတ်။

အဘယာရာမဆရာတော်
၁၂၉၅-ခု၊ နှောင်းတန်ခူးလ။

ပရိဝါသဥတ္တရမ္ပိ၊ ရစယိ စိတိမာ ဝိဒ္ဓု။
ဝိဒ္ဓနံ နယဂ္ဂါဟာယ၊ နာနာနယသုမဏ္ဍိတံ။

ပဏ္ဍကဝိနိစ္ဆယ

အဘယာရာမဆရာတော်သည် မင်းခရုရွာ ဘုန်းကြီးဦးဝိမလ အစွပ်စွဲခံ ရခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ပဏ္ဍကဝိနိစ္ဆယကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့ရာ မူရင်းအတိုင်းဖော်ပြ အပ်ပါသည်။

ညောင်တုန်းမြို့စသော ငါးနယ်ဆိုင်ရာ နာယကဆရာတော်များ၏ လွှဲအပ် ချက်အရ ပန်းတနော်မြို့အပိုင် မင်းခရုရွာ ဘုရားကြီးကျောင်း ဦးဝိမလအပေါ်၌ မောင်ဘသိန်း၊ မောင်သံချောင်းစသော ဒါယကာများ၏ စွပ်စွဲချက်ကို ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်ရာ ထိုစွပ်စွဲချက်အရ (၁) ပဏ္ဍုက်ဖြစ်သင့်၊ မဖြစ်သင့်၊ (၂) ဒါယကာတို့၏ စွပ်စွဲချက်ကို ယုံကြည်သင့်၊ မယုံကြည်သင့်၊ (၃) စုဒ္ဒိတက၏ ဖြေရှင်းချက်ကို ယုံကြည်သင့်၊ မယုံကြည်သင့်ဟု ကောက်ချက် ၃-ခု ထွက်ပေါ်၏။

(၁) ပဏ္ဏာကဖြစ်သင့်၊ မဖြစ်သင့်

ပါဠိကျမ်းဂန်တို့၌ အာသိတ္တပဏ္ဏာက၊ ဥဿယပဏ္ဏာက၊ ဩပက္ကမိက ပဏ္ဏာက၊ ပက္ခပဏ္ဏာက၊ နပုံသကပဏ္ဏာက-ဟု ၅-မျိုးလာ၏။ ထိုငါးမျိုးတို့တွင် “စောဒကတို့က အာသိတ္တပဏ္ဏာကအဖြစ်နှင့် စွပ်စွဲကြ၏။ အာသိတ္တပဏ္ဏာပုံကို အဋ္ဌကထာ၌” “ယဿ ပရေသံ အင်္ဂဇာတံ မုခေန ဂဟေတွာ အသုစိနာ အာသိတ္တဿ ပရိဋ္ဌာဟော ဝူပသမ္ပတိ၊ အယံ အာသိတ္တ ပဏ္ဏာကော”(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၂၉၇။)ဟူ၍ “မုခမဂ်ဖြင့်သာ သူတစ်ပါးတို့၏အင်္ဂါဇာတ်ကိုယူသည်”ဟုသာ ပြဆိုသည်။ ဝစ္စမဂ်ဖြင့်ယူသည်ဟု မပြဆို။ ပက္ခပဏ္ဏာကကို လဆုတ်ပက္ခ၌ ပူပန်သည်၊ လဆန်းပက္ခ၌ ပူပန်ခြင်းငြိမ်းသည်ဟုသာ အဋ္ဌကထာ၌ပြဆိုသည်။ မည်သည့် အမှုမျိုးကိုမဆို ကျူးလွန်သည်ဟု မဆို။ သို့သော် လဆုတ်ပက္ခ၌ မုန်ယိုသော ဆင်ကဲ့သို့ သည်းမခံနိုင်အောင် သိသိသာသာပူပန်သည်ဟု ဆိုရန်ရှိသည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် အတူနေ တစ်ပါးပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်း သိရာသည်။ ထို့ကြောင့် စုဒ္ဒိတက သည် ပါဠိကျမ်းဂန်တို့၌လာသော အာသိတ္တကပဏ္ဏာက၊ ပက္ခပဏ္ဏာကမဖြစ်သင့် မဖြစ်ထိုက်။ တစ်ပါးသောပဏ္ဏာကအဖြစ်၌ ယုံမှားဖွယ်ပင် မရှိ။

သက္ကတကျမ်းဂန်တို့၌ အာသေကျ၊ သုဂန္ဓိ၊ ကုမ္ဘိက၊ ဥဿယ၊ ခဏ္ဍ-ဟု နပုံ ၅-မျိုးလာ၏။ ထိုတွင် အာသေကျ ဝါ အာသိတ္တ နပုံလက္ခဏာကို ဆေးကျမ်းတို့၌-

“ပိတုန္နံ သွပ္ပသုက္ကတ္တာ၊ အာသေကျော ပုရိသော ဘဝေ။
သော သုက္ကံ ပါပု လဘတေ၊ ဓဇုန္နတိမသံယယံ။

တဿတ္ထော မာတာပိတုန္နံ အတုပ္ပသုက္က သောဏိတတ္တာ အာသေကျော နာမ၊ မုခယောနီတိ မန္တရော ပုရိသော ဘဝေ၊ သော အညပုရိသေန သကမုခေ မေထုနံ ကာရယိတွာ တဿ သုက္ကံ လဘိတွာ သကမေဟနုဋ္ဌာနံ လဘတိ”ဟူ၍ အာသေကျ ဝါ မုခယောနီနပုံသည် သူတစ်ပါးတို့၏သုတ်ကို ခံတွင်းဖြင့် ယူရမှ အင်္ဂဇာတထမ္ဘာဖြစ်သည်။ သို့မှ မိမိ မေထုနပဋိသေဝနအမှုကို ပြုနိုင်သည်ဟု ဆိုသည်။

ကုမ္ဘိကနပုံ၏လက္ခဏာကို-

“သဂုဒေ မေနံ ပါပျ၊ ယော ထိသု ဝတ္တယေ ပုမာ။

သော ကုမ္ဘိကောတိ ဝိညေယျော၊ ဂုဒယောနီတိ သော မတော”

-ဟူ၍ ကုမ္ဘိက ဝါ ဂုဒယောနီနပုံသည် မိမိ၏ ဝစ္စမဂ်၌ သူတစ်ပါးတို့၏ ပဋိသေဝနအမှုကိုရမှ မိမိက မိန်းမတို့၌ မေထုန်အမှုကို ပြုနိုင်သည်ဟု ဆိုသည်။ ဤသက္ကတဆေးကျမ်းတို့ အဆို၌လည်း အာသေကျနှင့် ကုမ္ဘိကတို့သည် တယောက်စီသာ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ယောက်တည်း၌ နှစ်မျိုးဖြစ်သည်ဟု မဆို။ ထိုအမှုကိုပြုခြင်းသည်လည်း မိမိက မိန်းမတို့၌ မေထုန်အမှုကို ပြုခြင်းငှါသာလျှင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် စောဒကတို့စွပ်စွဲချက်အရ စုဒိတကကို အာသေကျဝါ မုခယောနီနပုံ-ဟုလည်း မဆိုထိုက်။

(၂) စောဒကတို့၏ စွပ်စွဲချက်ကို ယုံသင့်, မယုံသင့်

စောဒကစွပ်စွဲချက်တို့ကို အားလုံးခြုံ၍ကြည့်လျှင် မလိုမုန်းထား၍ ညစ်ညမ်း လှသောအမှုတို့ဖြင့် စွပ်စွဲခြင်း ထင်ရှား၏။ ယုံကြည်ဖွယ်လည်း မရှိ။ ပဌမအကြိမ် စွပ်စွဲခြင်းဖြင့် စုဒိတက၌ ၎င်းတို့အလိုရှိသလောက် နှစ်နာခြင်းမရှိသေး၍ တစ်ယောက်, နှစ်ယောက်က ခေါင်းဆောင်ပြီးလျှင် ယုတ်ညံ့လှသောအမှုတို့ဖြင့် စွပ်စွဲခြင်းသော်လည်း ဖြစ်ရာ၏။ သို့မဟုတ် စုဒိတက၏ ကျောင်း၌ ကျောင်းသား, သာမဏေငယ်အဖြစ်ဖြင့် နေဖူးသူတို့သည် စုဒိတက၏ အာလိင်္ဂန, စုမ္ပန-စသော အမှုတို့ကို အပြုခံခဲ့ရ၍ နောင် မလိုလားသောအခါ ထိုအမှုကိုအမြွက်ထောင်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်လည်းအရှက်ရ, မိမိတို့လည်း မျက်နှာပန်းလှရန် ကြံဖန်၍ ပြောင်းပြန် စွပ်စွဲကြရာ ထိုကျောင်းမှာ မနေဖူးသူတို့ကပါ ဝိုင်းညာကြသည်ဖြစ်သော်လည်း ဖြစ်ရာ၏။ သို့သော် ဤအတွက် စွပ်စွဲချက်၌မပါ၍ ဤအမှု၌ အပိုဖြစ်လိုလျှင် ဖြစ်နိုင်သည်ကိုသာ ဆိုလိုက်သည်။

(၃) စုဒ္ဓိတကစကားကို ယုံသင့်၊ မယုံသင့်

စောဒကတို့ စွပ်စွဲကြသည့်အတိုင်း စုဒ္ဓိတကသည် ပဏ္ဍုက်ဖြစ်ခဲ့လျှင် မင်းခရုရွာကျောင်း၌မနေမီ ပျိုရွယ်စဉ်အခါနေခဲ့ဖူးသော တစ်ပါးတစ်နေရာတို့၌ လည်းကောင်း၊ အမှုဖြစ်ပြီးနောက် သွားရောက်နေထိုင်ရာ သထုံ၊ ကော့ကရိတ်မြို့ တို့၌လည်းကောင်း၊ ထိုအမှုကို မုချလွန်ကျူးရာသည်။ ပဋိသန္ဓေက ပဏ္ဍုက်ဖြစ်၍ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေလာသူသည် ဆင်ခြင်တတ်သောဉာဏ်ကင်းမဲ့သူဖြစ်၍ အရှက်အကြောက်ကိုခွဲလျက် ထိုအမှုကို အောင့်အည်းသည်ခံခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင် ပေရာ။

ထို့ပြင် စုဒ္ဓိတကသည် ငါးနယ်ဆိုင်ရာ နာယကမထေရ်ကြီးတို့၏ အမိန့်ကို နာခံ၍ ကော့ကရိတ်မြို့ မဏိကာရုံဆရာတော်ထံ သွားရောက်နေထိုင်ပြီးလျှင် ထိုဆရာတော်၏ထောက်ခံစာကို ရရှိရုံမျှမက ဒုတိယအကြိမ် စွပ်စွဲချက်တို့ကိုပင် မထေရ်ကြီးများအထံ အဆုံးအဖြတ်ခံရန် ကျိုးနွံစွာလျှောက်ထားဝန်ခံသူဖြစ်၍ သောဝစဿတာဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံပေရကား ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ယခုအခါ ယုံကြည်ထိုက် သော လဇ္ဇိပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုလိုက်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် “ပဋိညာ လဇ္ဇိသု ကတာ အလဇ္ဇိသု ဝေံ န ဝိဇ္ဇတိ” (ဝိ၊ ၅။ ၂၇၉။) ဟူသည်နှင့်အညီ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ပဋိညာ အားလျော်စွာ စုဒ္ဓိတကဖြစ်သော ပန်းတနော်မြို့အပိုင် မင်းခရုရွာ ဘုရားကြီးကျောင်း ဘုန်းကြီးဦးဝိမလသည် စောဒကတို့၏ စွပ်စွဲသောအပြစ်တို့မှ ထက်ဝန်းကျင် ကင်းစင်သော အနဝဇ္ဇသုဒ္ဓပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ ငါးနယ်ဆိုင်ရာ နာယကဆရာတော်ကြီးတို့နှင့်တကွ ဂိုဏ်းသံဃာအပေါင်းတို့က သုဒ္ဓပုဂ္ဂိုလ်ဟု ယုံကြည်ကြစေကုန်သတည်း။

အနုသာသနီ

စုဒ္ဓိတကဖြစ်သော ဘုန်းကြီးဦးဝိမလကလည်း ငါ့ကို အကျိုးယုတ်အရှက်ခွဲ ဆဲဆိုရေးသားသောစွပ်စွဲချက်တို့ဖြင့် မဟုတ်မတရား စွပ်စွဲရမည်လားဟု အာဃာတ ထား၍ တုံ့ပြန်လက်စား တရားစွဲမှုကိုမပြုပဲ မိမိရေးကပြုခဲ့မိသော အကုသိုလ်ကံ ကိုသာ သတိသမ္ပဇ်ဖြင့် အဖန်ဖန်ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် ပရိသတ်ကိုစွဲ၍ မြတ်စွာဘုရား၏

ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို ခံခဲ့ရရာ ထိုပရိတ်သတ်ကိုပင်စွဲ၍ မြတ်ဘုရား၏ ချီးမွမ်းခြင်းကို ခံရ
အောင် အားဆက်ကျင့်ဆောင်သော အရှင်ဥပသေနထုံးကို နှလုံးပြုလျက်
ကျောင်းသားရှင်ငယ်တို့နှင့် ရောရှက်နေထိုင်ခြင်းကို လုံးလုံးစွန့်ပစ်၍ဖြစ်စေ၊ ထိုသူ
တို့၌ ဂေဟသီတပေမမဖက် ဓမ္မာနုဂ္ဂဟသက်သက်ဖြင့် ထိုသူတို့အား ကြီးပွား
အောင် စောင့်ရှောက်ဆုံးမသြဝါဒပေး၍ဖြစ်စေ သူတစ်ပါးတို့ အထူးယုံကြည်
ခန့်ညားအောင် ရှေးကထက် သဒ္ဓါပွားအောင်ကျင့်ကြံနေထိုင်လေ။

အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထွေရာ

၁၂၉၆-ခု၊ နယုန်လဆုတ် ၁၃-ရက်။

ပဏ္ဍကဝိနိစ္ဆယမ္ပိ၊ ပဏ္ဍိတော ကဝိကုဉ္ဇရော။

ဩလောကေတွာ ဗဟူဂန္ဓ၊ ဝိနိစ္ဆိနိ သုဇာတိမာ။

ရက္ခိတဂေါပိတဝိနိစ္ဆယကို ပြုစီရင်ခြင်း

ရဟန်းတော်တစ်ပါး လျှောက်ထားသဖြင့် ရက္ခိတဂေါပိတဝိနိစ္ဆယကို စီရင်
တော်မူခဲ့ရာ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ရက္ခိတဂေါပိတပုစ္ဆာ

ရဟန်းတစ်ပါးသည် ဂေါပိတရက္ခိတ ထင်ရှားရှိသော သံဃိကကျောင်း
ပျက်မှ တိုင်မျှကိုယူ၍ သံဃိကမြေ၌ ပုဂ္ဂလိကကျောင်းဆောက်လုပ်၍ နေထိုင်
ပါ၏။ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤကျောင်းမှာမနေလို၍ တိုင်ကို စောင့်ရှောက်နေထိုင်သော
ပဌမရဟန်းအား ဂရုဘဏ်၊ လဟုဘဏ်အာရမ်းနှင့်တကွ သုဒိန္န၊ သုဂ္ဂဟိတ
မြောက်အောင် လှူဒါန်းခဲ့ပါကြောင်း။ ၎င်းကျောင်းကို ခဲ့ယူလိုက်သောရဟန်း

ဣဿရိယအဖြစ်ဖြင့် စောင့်ရှောက်နေသင့်၊ မနေသင့်၊ အကယ်၍ မနေသင့်ပဲ နေခဲ့သော် အဘယ်သို့သောအပြစ်ရောက်မည်နည်း။ သံဃာတော်များက ဣဿရိယပြုလုပ်၍ အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်အား ပေးသင့်၊ မပေးသင့်၊ အကယ်၍ မပေးသင့်ပဲ ပေးခဲ့သော် မည်ကဲ့သို့သောအပြစ်ရောက်မည်နည်း။

၎င်းအထက်ပါကျောင်းကို ဝိနည်းဒေသနာအရ အဆုံးအဖြတ်ရေး၍ ချီးမြှင့် မစတော်မူပါဘုရား။

(မေးလျှောက်ထားသူ အမည်မပါ)

ရက္ခိတဂေါပိတဝိနိစ္ဆယ

အထ ထမ္ဘမတ္တမေဝေတ္ထ အဝသိဋ္ဌံ၊ ဗဟုကမ္မံ ကာတဗ္ဗန္တိ န ဣစ္ဆိတိ၊ ‘တုယံ ပုဂ္ဂလိကမေဝ ကတွာ ဇဂ္ဂ၊ ဝေမ္ပိ ဟိ သံဃဿ ဘဏ္ဍကဌပနဋ္ဌာနံ နဝကာနဉ္စ ဝသနဋ္ဌာနံ လဘိဿတိ’တိ ဇဂ္ဂိပေတဗ္ဗော။ ဝေံ ဇဂ္ဂိတော ပန တသ္မိံ ဇီဝန္တေ ပုဂ္ဂလိကော ဟောတိ၊ မတေ သံဃိကောယေဝ။ သစေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ ဒါတုကာမော ဟောတိ၊ ကမ္မံ သြလောကေတွာ တိဘာဂံ ဝါ ဥပနံ ဝါ ပုဂ္ဂလိကံ ကတွာ ဇဂ္ဂိပေတဗ္ဗော။ ဝေဋ္ဌိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ ဒါတုံ လဘတိ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၄။၈၅။)

ဤအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုလိုရင်းကား သံဃိကဂရုဘဏ္ဍာပစ္စည်းကို ပုဂ္ဂလိကနှင့် ရောနှော၍ သုံးဆောင်သောသူအား နောင်အခါ “ဖာတိံ ကမ္မ” ဟူသော အမြတ် အစွန်းကို သံဃာရဖွယ်ရှိမှ ရက္ခိတဂေါပကပုဂ္ဂိုလ်တို့က ခွင့်ပြုရမည်ဟူလိုသည်။

ထို့ကြောင့် လျှောက်လွှာပါ သံဃိကကျောင်းတိုင်ကိုယူ၍ ပုဂ္ဂလိက ကျောင်းဆောက်လုပ်သူသည် ထိုကျောင်းတစ်ခုလုံးကို သူတစ်ပါးအား ပုဂ္ဂလိက မပေးထိုက်။ ကျောင်းတိုင်က ကျွန်းတိုင်ကြီး အဖိုနည်း၍ စိုက်စွက်ရသော ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းက အဖိုးများလျှင် ထက်ဝက်ကို ပုဂ္ဂလိက ပေးထိုက်၏။ ကျောင်းတိုင်က ကျွန်းတိုင်ကြီး၊ အဖိုးတန်ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းက အင်အားနည်းခြင်း

စသည်ဖြစ်၍ တိုင်များက ပို၍အစိုးတန်မှု သုံးပုံတစ်ပုံ၊ လေးပုံတစ်ပုံမျှလောက် ကိုသာ ပုဂ္ဂလိကပေးထိုက်၏။

မပေးထိုက်သည်ကို ပေးသော်လည်း အပေးမမြောက်။ ခံယူသူကလည်း မခံယူလိုက်။ ခံယူသော်လည်း ပုဂ္ဂလိက မဖြစ်။ သံဃိကမှန်းသိလျက် အစိုးတရ ပေးခဲ့မှု၊ ခံယူ၍ ပုဂ္ဂလိက အစိုးတရသုံးဆောင်ခဲ့မှု “ဝလ္လိ၊ ဝေဠု၊ မုဉ္ဇံ၊ ပဗ္ဗဇံ၊ တိဏံ၊ မတ္တိကာ၊ ဒါရဘဏ္ဍံ၊ မတ္တိကာဘဏ္ဍံ၊ ဣဒံ ပဉ္စမံ အဝိဿဇ္ဇိယံ၊ န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗံ သံဃေန ဝါ ဂဏေန ဝါ ပုဂ္ဂလေန ဝါ။ ဝိဿဇ္ဇိတမ္ပိ အဝိဿဇ္ဇိတံ ဟောတိ။ ယော ဝိဿဇ္ဇေယျ။ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ” ဟု စူဠဝါ သေနာသနက္ခန္ဓကပါဠိတော်(၃၂၂)၌ ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်တော်ကို လွန်ကြူးခြင်းကြောင့် အပြစ်သင့်၏။

အဘယာရာမဆရာတော်

၁၂၉၆-ခု၊ နတ်တော်လဆုတ် ၁၄-ရက်။

ရက္ခိတဂေါပိတဝိနိစ္ဆယံ နိစ္ဆယကောဝိဒေါ။
အဂ္ဂဓမ္မော အဂ္ဂဓမ္မော၊ ဝိနိစ္ဆိနိသု ကုသလော။

ဝိသုံဂါမသိမ်၌ ကံပြုအပ်၊ မပြုအပ် အဆုံးအဖြတ်

ဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသသည် ဝိသုံဂါမသိမ်၌ ကံပြုအပ်၊ မပြုအပ် အဆုံးအဖြတ်ကိုလည်း ပြုစီရင်တော်မူခဲ့ရာ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဝိသုံဂါမသိမ်၌ ရဟန်းခံပြီးသူကို ရဟန်းထပ်၍ခံစေရာမှာ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ကြည်ညို၍ ဒဠိကမ္မဥပသမ္ပဒကံ ပြုလိုသောသဘောနှင့် ရဟန်းခံစေလျှင် တစ်ပါး သိမ်၌ ပြုလုပ်စေကာမူ ကန့်ကွက်ရန်အကြောင်းမရှိ။ ဝိသုံဂါမ၌ ပြုသောကံသည်

အဓမ္မကံဟု ဆုံးဖြတ်သည်ဖြစ်စေ၊ ယုံမှား၍ဖြစ်စေ ရဟန်းထပ်ခံစေလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ အာဏာတော်စက်ကို ပယ်ဖျက်ရာကျ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတို့အား ဝိနည်းကံအလိုငှာ အဗဒ္ဒသိမ်၊ ဗဒ္ဒသိမ်နှစ်မျိုးကို ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ ဝိသုဂါမသည် ဂါမသိမ်ဖြစ်၍ အဗဒ္ဒသိမ်၌ ပါဝင်၏။ ဂါမသိမ်၌ သိမ်မနုတ်ပဲ ကံမပြုအပ်ဟုဆိုလျှင် ဥဒကုက္ခေပသိမ်၊ သတ္တဗ္ဗန္တရသိမ်တို့၌လည်း သိမ်မနုတ်ပဲ ကံမပြုအပ်။ ပြုသောကံဟူသမျှသည် အဓမ္မကံချည်းသာ ဆိုရာကျ၏။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ရဟန်းတို့ ပယောဂမပါပဲ အလိုလို မိမိဖာသာ ဖြစ်နေသော အဗဒ္ဒသိမ်ကို ဝန်မခံရာ၊ ပယ်ဖျက်ရာကျ၍ မြတ်စွာဘုရား၏ အာဏာစက်ကို ပယ်ဖျက်သောကြောင့် “ ဓမ္မံ အဓမ္မောတိ ဒီပေတိ၊ ဝိနယံ အဝိနယောတိ ဒီပေတိ ” စသော ဘောဒကရဝတ္ထုကိုပြုသည်ဖြစ်၍ သံဃဘောဒကအမှုနှင့် အလွန်နီးစပ်သော သံဃရာဇိအမှုကို ပြုသည်မည်၏။ အပြစ်ကြီးလှ၏။ သံဃဘောဒကကံ၏ အနီးအစပ်ဖြစ်သော ကံကြီးဖြစ်သည်။

စာဖက်က အခိုင်အမာပြောနိုင်လျှင် မိမိတို့အမှု အပ်ကြောင်းပြုလုပ်စဉ်က ဝိနည်းမိဂ်ဂိုဏ်းဆရာကြီးများကိုလျှောက်ထား၍ ထိုဆရာတော်တို့၏ အမိန့်ရမှ ပြုသောအမှုဖြစ်၍ ဝိသုဂါမ၌ ကံမပြုကောင်းဟူသော အဓမ္မဝါဒီတို့၏စကားကို ဝန်ခံရာကျသောကြောင့် ရဟန်းထပ်ခံမှုကို မပြုနိုင်။ စော်ဘွားစကားကို နားထောင်၍ ပြုပါက အဂတိလိုက်၍ ဝိနည်းမိဂ်ဂိုဏ်းဆရာကြီးများကို မရိုသေရာကျမည်ဟု ပြောဆိုငြင်းဆန်လျှင် တော်လောက်ပြီထင်၏။ အထက်ပါ အဆုံးအဖြတ်အတိုင်း သံဃဘောဒကသို့ ရောက်အောင်ပြောလျှင် အင်အားကြီးမားသောစော်ဘွား၏ အဖိအနှိပ်ခံရမည်ဟု စိုးရိမ်ရမည်။ မစိုးရိမ်ရမည်ကို ဆင်ခြင်သင့်၏။

အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသတ္ထေရော

(မှတ်ချက်)

ဤဝိနိစ္ဆယကား ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း တောင်ကြီးမြို့ အောင်မြေသာစည် ကျောင်းတိုက်အတွင်း ဝိသုဂါမသိမ်၌ ရဟန်းခံမှုနှင့်စပ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝိနိစ္ဆယ တည်း။ ဆရာတော်ဦးနန္ဒိယသည် အောင်မြေသာစည်ကျောင်းတိုက် တည်ထောင် ပြီးစ ၁၂၉၁-ခုနှစ်ခန့်က ယင်းကျောင်းတိုက်အတွင်း မြေကွက်ငယ်ကို ခဏ္ဍာသိမ် သမုတ်ရန် မြန်မာနိုင်ငံ ဘုရင်ခံထံမှ ဝိသုဂါမသီးခြားရွာဖြစ်၍ အမိန့်ခံခဲ့သည်။ အမိန့်ရပြီးနောက် ကျမ်းတတ်အကျော် ဆရာတော်ကြီးများနှင့် မဆွေးနွေး မတိုင်ပင် ရသေးသဖြင့် ခဏ္ဍာသိမ်အဖြစ် မသမုတ်သေးပေ။ သို့သော်လည်း ထိုဝိသုဂါမ အတွင်း၌ ကံကြီးကံငယ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။

၁၂၉၆-ခုနှစ်ခန့်၌ကား အဆိုပါ ဝိသုဂါမသိမ်အတွင်း ရဟန်းခံခြင်းနှင့် စပ်၍ ငြင်းခုံမှုဝိဝါဒါဓိကရုဏ်း ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ပေါ်ပေါက်လာပုံမှာ “တောင်ကြီး မြို့ပေါ်ရှိ အခြားကျောင်းတိုက်တစ်တိုက်မှ ရဟန်းလောင်းသာမဏေတစ်ပါးကို ယင်း၏ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာနှင့်အတူ အောင်မြေသာစည်ကျောင်းတိုက် ဝိသုဂါမသိမ်၌ ဥပသမ္ပဒကံ ဆောင်ကြ၏။ ထိုသတင်းကို တောင်ကြီးမြို့ပေါ်ရှိ ဂိုဏ်းထောက်ဆရာ တော် ကြားသိ၍ ဝိသုဂါမ၌ ကံကြီးကံငယ် မပြုအပ်” ဟု သတင်းဖြန့်ပြီး ညောင်ရွှေ ဂိုဏ်းချုပ်ဆရာတော်ထံ လျှောက်ထားလေသည်။

ဂိုဏ်းချုပ်ဆရာတော်မှတစ်ဆင့် မန္တလေးမြို့ပေါ်ရှိ ထင်ပေါ်ကျော်ကြား ဆရာတော်ကြီးများထံ လျှောက်ထားကြပြန်ရာ ထိုဆရာတော်အားလုံးက ဝိသုဂါမ၌ ကံမပြုကောင်းဟု ပြောဆိုလာကြသည်။ ထိုအခါ အောင်မြေသာစည် ဆရာတော် သည် မိမိအမှု မှန်ကန်ကြောင်းသိသော်လည်း ဆိတ်ဆိတ်မနေနိုင်တော့ပဲ ဆရာ သမားများဖြစ်သော မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ် တိုက်အုပ် ဆရာတော်၊ စည်ရှင်ဆရာတော်နှင့် စိန်ပန်းရပ် အဘယာရာမ ရွှေဂူဆရာတော် တို့ထံ ခိုင်မာသောအဆုံးအဖြတ်ကို တောင်းခံရတော့သည်။ ဤတွင် အဘယာရာမ ဆရာတော်သည် ဖော်ပြပါ ဝိသုဂါမသိမ်အဆုံးအဖြတ်ကို ရေးသားစီရင်တော် မူသည်။

ထို့နောက် မကြာမီ ၁၂၉၇-ခုနှစ် တန်ခူးလဆန်း ၁၂၊ ၁၄၊ ၁၅-ရက်နေ့များ တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ မြို့မအထက်တန်းကျောင်းကြီး၌ ၆-ကြိမ်မြောက် ရွှေကျင်ဂိုဏ်း သံဃာ့အစည်းအဝေးကြီး၌ အဘယာရာမဆရာတော်၏ ညွှန်ပြချက်ဖြင့် အဆုံး အဖြတ်တောင်းခံပြန်ရာ အထူးအစည်းအဝေးတွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဇာနီး ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသည်။

ပုဒ်မနံပါတ်(၇) အထူးမှတ်ချက်။ လျှောက်ထားသူရှိ၍ အထူးအစည်းအဝေး စည်းဝေးပြီးလျှင် “မသမုတ်ရသေးသော ဝိသုဂါမသိမ်၌ ကံပြုကောင်းသည်” ဟု ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

၁၃၀၈-ခုနှစ် တပေါင်းလဆန်း ၁၂၊ ၁၃၊ ၁၄၊ ၁၅-ရက်နေ့များ၌ အောင်မြေ သာစည်ကျောင်းတိုက်အတွင်း ကျင်းပအပ်သော ခုနှစ်ကြိမ်မြောက် ရွှေကျင်ဂိုဏ်း သံဃာ့အစည်းအဝေးကြီး၌ ကြွရောက်လာကြသော ဆရာတော်ကြီးများက ခဏ္ဍ သိမ်အဖြစ် သမုတ်တော်မူကြသည်။

သုဝိသုဂါမသီမာယ၊ ကမ္မိကနိစ္ဆယမ္မိ စ။
ဝိနိစ္ဆိနိ အဂ္ဂဓမ္မ-အဘိဝံသော သုကောဝိဒေါ။

ဝိသုဂါမသိမ်အဆုံးအဖြတ်

အရင်စော်ဘွားလက်ထက်ကပေးအပ်သော ဝိသုဂါမသည် နောက် စော်ဘွားလက်ထက် ပျက်,မပျက် ဟူရာမှာ-

ပါဠိ, အဋ္ဌကထာတို့ဖြင့်ပြဖို့ရန် မလို၍ မျက်မြင်လောကအားဖြင့် ဖြေရှင်းပါအံ့။ စော်ဘွားများသည် အင်္ဂလိပ်မင်းလက်အောက်၌ အင်္ဂလိပ်မင်းတို့၏ဥပဒေဖြင့် အုပ်ချုပ်ရသောသူတို့ဖြစ်၍ ဝိသုဂါမကိုပေးနိုင်ရာ၌ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဝိသုဂါမကို မပေးနိုင်သော ဘုရင်ခံ, အရေးပိုင်, ဝန်ထောက်တို့ထက် ပိုမိုထူးကဲမည်မဟုတ် သည့်ပြင် ဘုရင်ခံလောက်ပင် အာဏာမပိုင်ပေရာ။ ဝိသုဂါမကိုပေးသော ဘုရင်ခံ

တစ်ဦး ငါးနှစ်စေ့၍ ဘုရင်ခံရာထူးကို နောက်ဘုရင်ခံအား လွှဲအပ်၍ ဘီးလပ်သို့ ပြန်သွားသောအခါ ထိုဘုရင်ခံပေးထားသော ဝိသုံဂါမပျက်ရမည်လော။ ပျက်ရမည်ဟု မည်သူဆိုဝံ့ပါမည်နည်း။ အင်္ဂလိပ်မင်းဥပဒေနှင့်အညီ အရင်အရာရှိပြုလုပ်သမျှကို နောက်အရာရှိတို့က ဖျက်ဆီးရိုးထုံးစံ မရှိ။ သို့သော် တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့် နောက်ဘုရင်ခံက ပယ်ဖျက်လိုလျှင် ပယ်ဖျက်နိုင်၏။ မပယ်မဖျက်လျှင် အရင်အတိုင်းတည်မြဲ၏။ အလိုအလျောက် မပျက်နိုင်။

ထိုထက် သိသာသောဥဒါဟရုဏ်တစ်ခုကား - ဝိသုံဂါမ ပေးခြင်းသည် ရွာစားခန့်ထားခြင်းပင်ဖြစ်၍ တစ်ပါးသော ပကတိဂါမအုပ်ချုပ်သော ရွာသူကြီး ခန့်ထားခြင်းနှင့် သဘောတူပင်။ ထို့ကြောင့် ဘုရင်ခံတစ်ယောက် သို့မဟုတ် နယ်ပယ်ကိုအုပ်ချုပ်သော စော်ဘွား၊ အရေးပိုင်တစ်ယောက်ခန့်ထားသော သူကြီးများသည် နောက်လာသော ဘုရင်ခံ၊ စော်ဘွား၊ အရေးပိုင်များလက်ထက် အလိုလို အရာကျကုန်၍ အသစ်ထပ်မံသူကြီးအရာကို ခံယူရသေးသလော။ မခံယူရကြောင်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌပင်။ လူတိုင်းလည်း သိကြပါ၏။ သို့သော် တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့် အရင်အရာရှိလက်ထက်က ခန့်ထားသောသူကြီးကို နှုတ်နိုင်၏။ မနှုတ်လျှင် ရှေးအတိုင်းတည်မြဲတည်နေ၏။ နှုတ်ပစ်စေကာမူ မကျေနပ်က အထက်အရာရှိထံ အယူခံဝင်နိုင်ပါသေးသည်။

အလွန်ဆုံးပြောရမူ အရင်စော်ဘွားလက်ထက်က ပေးအပ်ခဲ့သော ဝိသုံဂါမကို နောက်စော်ဘွားက ပြန်၍ရုပ်သိမ်းစေကာမူ အထက်အရာရှိကြီးထံ အယူခံဝင်ဦးမည်ဟု အားထုတ်နေသေးလျှင် ထိုဝိသုံဂါမ မပျက်သေး။ အယူခံ မဝင်တော့ပြီဟု ဝန်ချသော်လည်းကောင်း၊ အယူခံအားလုံး ဆုံးရှုံးသော်လည်းကောင်း ဝိသုံဂါမ ပျက်၏။ အင်္ဂလိပ်မင်းများ ဥပဒေအရဖြင့် အရင်မင်းလက်ထက်ကပေးထားသော ဝိသုံဂါမသည် နောက်မင်းလက်ထက်၌ အလိုအလျောက်မပျက်ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ကျမှတ်ပါ။

တပည့်တော်အလုပ်များနေ၍ အကျယ်မရေးအားပါ။ သည်လောက် ရေးပြလျှင် သူတို့ကျေနပ်လောက်ပါပြီ။ “မြန်မာဘုရင်များ ပေးလှူထားသည်ကို

ကျွန်ုပ်တို့ ဖျက်ဆီးရိုးမရှိ၊ ရှေးကအတိုင်း ပေးမြဲပေးပါသည်” ဟု အရေးပိုင်မင်းက ပြောဆိုကြောင်းကို မိုင်းကိုင်းဆရာတော်၏ တိပေဋကဝိနိစ္ဆယ၊ ပဌမတွဲ၊ စာမျက်နှာ နံပါတ် ၁၉၈-၉၁၅၅ ပါရှိပါ၏။

၁၂၄၈-ခုနှစ်၊ မန္တလေးအရေးပိုင်မင်းသည် စံကျောင်းတိုက်သို့ လာရောက် ရာ မင်းတုန်းမင်းပေးထားသော စံကျောင်းတိုက် ဝိသုဂါမ အမိန့်စာကို အရေးပိုင်အား ပြု၍ အမိန့်စာအတိုင်း ဘုရင်မထံ အမိန့်တောင်းခံလိုကြောင်းနှင့် စံကျောင်း ဆရာတော်ကပြောကြားရာ ၎င်းအမိန့်စာကို ကြည့်ရှုပြီးလျှင် ရှေးမင်းတို့ပေးထား သောအမိန့်ကို ကျွန်ုပ်တို့ ဖျက်ရိုးထုံးစံ မရှိ၊ တည်မြဲတိုင်းဖြစ်၍ ထပ်မံ၍ ခံဖွယ်မရှိ ကြောင်း အရေးပိုင်မင်းလျှောက်၍ သိမ်သမုတ်ခြင်း တစ်ရပ်။

၁၂၆၂-ခုနှစ် တပို့တွဲလက မန္တလေးမြို့ အရှေ့ပြင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမ တိုက်ကြီးကို မင်းတုန်းမင်းကြီး ပေးထားခဲ့သော သိမ်အမိန့်အတိုင်း မဟာဝိသုဒ္ဓါရာ မဆရာတော်ဘုရားကြီး အင်္ဂလိပ်မင်းလက်ထက် သိမ်သမုတ်တော်မူခြင်း တစ်ရပ်။

၎င်းမြို့အနောက်ပြင် မိုးမြစ်စစ်ကဲတော်ကြီး တိုက်အတွင်း၌လည်း သီပေါ ဘုရင် ပေးထားခဲ့သော အမိန့်တော်စာအတိုင်းပင် လှထွေ၊ မိုးတား၊ မိုင်းခိုင်း၊ မိုးကောင်းဆရာတော်စသော တစ်ကျိပ်နှစ်ပါးသောဆရာတော်တို့ သိမ်သမုတ်တော် မူကြခြင်း တစ်ရပ်။

၎င်းသမုတ်ကြသည်ကို တော်ပါမည်လောဟု မိုးမြစ်စစ်ကဲကြီးက မဟာ ဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာတော်ဘုရားကြီးကို လျှောက်ရာ မပျက်၊ အပ်ကြောင်းကို မိန့်တော် မူခြင်း တစ်ရပ်။

(ကောသလ္လာဘိဝံသတ္ထေရာ)

နိရုတ္တိနယ, ပိသောဒရာဒိဂဏဝိသုဒ္ဓနာကို ပြုစီရင်ခြင်း

ဒီပဲယင်းဆရာတော်ဦးကေတု လျှောက်ထားသဖြင့် နိရုတ္တိနယပိသော ဒရာဒိဂဏပုစ္ဆာကို ဖြေဆိုတော်မူခဲ့လေသည်။ အဘယာရာမဆရာတော်ကား

တစ်ခေတ်တစ်ယောက် မုန်သောက်မာတင် ပညာရှင်ပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်တော်မူသည်။
ယင်း ပုစ္ဆာနှင့် ဝိဿဇ္ဇနာကို မူရင်းအတိုင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

နိရုတ္တိနယ၊ ပိသောဒရာဒိဂဏပုစ္ဆာ

“ဝဏ္ဏာဂမော ဝဏ္ဏဝိပရိယာယောတိအာဒိကံ နိရုတ္တိလက္ခဏံ ဂဟေတွာ
သဒ္ဓနယေန ဝါ ပိသောဒရာဒိပက္ခေပလက္ခဏံ ဂဟေတွာ” ဗုဒ္ဓမတ္တည၊ ဆရာမြတ်
တို့၏ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဋ္ဌကထာ၊ ဆအနုဿတိနိဒ္ဒေသ(နှာ-၂၀၄)၊ ပါရာဇိကဏ်
အဋ္ဌကထာ၊ အဇ္ဈတ္တိကနိဒါန်းအဖွင့် (နှာ-၉၅) စသည်တို့၌လာသော နိရုတ္တိ
လက္ခဏာ၊ အာကတိဟုဆိုအပ်သော ပိသောဒရာဒိ ပက္ခေပလက္ခဏာတို့ကို
အဋ္ဌကထာ၏အဘောဂဖြင့် ကျနစွာသိလိုလှပါကြောင်း။

ဦးကေတု
ဒီပဲယင်းတောရ

နိရုတ္တိနယပိသောဒရာဒိဂဏဝိဿဇ္ဇနာ

ဝဏ္ဏာဂမော ဝဏ္ဏဝိပရိယာယော စ
ဒွေစာပရေ ဝဏ္ဏဝိကာရနာသာ၊
ဓာတုဿ စတ္တာတိသယေန ယောဂေါ၊
တဒုစ္စတေ ပဉ္စဝိဓံ နိရုတ္တိံ^၁ ။
ဒေါဝါရိကာဒေါ ဝဏ္ဏနမာဂမော တဗ္ဗာပယုယော။
သီဟေ ဝိကာရော နိယကေ၊ တလ္လ္လာပေါ မေခလာဒိသု။
ဓာတွတ္တာတိသယေနတ္ထ၊ မယူရေ ယောဂမီရိတော်^၂ ။

၁။ ကာသိကာ၊ ၆။ ၃။ ၁၀၉။ မဟာနိ၊ ၅။ ၂၂၈။ ရှု၊ ၆၈၀။
မောက်၊ မဒ္ဓိကာ၊ ၁။ ၄၇။ နိတိ၊ သုတ္တ၊ ၁၄၃၄။ ၂။ မောက်၊ သျှ၊ ၁။ ၄၇။

ဟူသောဂါထာနှင့်အညီ “ဒွါရေ နိယုတ္တော ဒေါဝါရိကော” ဤကဲ့သို့ အသစ်ဖြစ်သော ဝဏ္ဏတို့၏ရောက်ခြင်းသည် ဝဏ္ဏာဂမမည်၏။

“ဟိံသတိတိ သီဟော” ဟူရာ၌ ‘ဟိံသ’ ဓာတ်နောင် အပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသော ‘ဟိံသ’ သဒ္ဒါကို ‘သီဟ’ ဟု ဝိပရိယာယပြုသကဲ့သို့ ဝဏ္ဏတို့ကို တည်ရင်း နေရာမှ တစ်ပါးနေရာ၌ တည်စေခြင်းသည် ဝဏ္ဏဝိပရိယာယမည်၏။ ဇ-ကို ယ-ပြု၍ ‘နိယကော’ ဟု ပြီးသကဲ့သို့ တစ်ပါးဝဏ္ဏကို တစ်ပါးဝဏ္ဏပြုခြင်းသည် ဝဏ္ဏဝိကာရ မည်၏။ ပဒသည်လည်း ဝဏ္ဏသမုဒါယ အထည်ကိုယ်ဖြစ်သောကြောင့် ပဒဝိကာရ ကိုလည်း ဝဏ္ဏဝိကာရဖြစ်သော သိမ်းယူအပ်၏။

“မေဟနဿ ခဿ မာလာ” ဟူရာ၌ “ဟန” ကျေခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ‘မာ’ ကျေခြင်းကိုလည်းကောင်း ပြု၍ “မေခလာ” ဟုပြီးသကဲ့သို့ ဝဏ္ဏတို့၏ကျေခြင်း သည် ဝဏ္ဏနာသမည်၏။ “မယူရော” ဟူရာ၌ကဲ့သို့ ထူးသော၊ တစ်စုံတစ်ခုသော အနက်၌ ဓာတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းသည် အတ္ထာတိသယယောဂမည်၏။ ဤပြုယုဂ်၌ ဥဒေါင်းသတွာ-ဟူသော ထူးသောအနက်၌ ‘ရ’ ဓာတ်ဖြစ်၏။ တစ်နည်းကား။ “အတ္ထာတိသယော အတ္ထဝိသေသော ပသိဓတ္ထတော အတ္ထန္တရံ၊ တေန ဓာတုဿ ယောဂေါ သမ္ပန္နော၊ ယထာ မဟိယံ ရဝတိတိ မယူရော၊ အတြရဝတိဿ ရမဏေနတ္ထေနာတိ သယေန ယောဂေါ” စသော ကာသိကာဝိဂရဏပဋိကာနှင့် အညီ ဓာတ်တို့၏ မိမိဟောရင်းအနက်မှ အနက်ထူးနှင့်ယှဉ်ခြင်းသည် အတ္ထာတိသယယောဂမည်၏။ ဤပြုယုဂ်၌ ရုဓာတ်သည် ရမဏဟူသော အနက် ထူးနှင့်ယှဉ်၏။ မဟိယံ၊ မြေ၌၊ ရဝတိ၊ တွန်မည်ပျော်မြူးတတ်၏-ဟု အနက်ပေး လေ။ ဤစီရင်နည်း ငါးမျိုးကို ယာသကရသေ့စီရင်သော နိရုတ္တိကျမ်း၌လာသော ကြောင့် နိရုတ္တိနည်း ဝါ-နိရုတ္တိနည်းဟု ခေါ်ဆိုအပ်၏။

ပိသောဒရာဒိနိ ယထောပဒိဋ္ဌံ (ပါဏိနိ၊ ၆။ ၃။ ၁၀၉။) ပိသောဒရာဒိနိ သဒ္ဓုပိနိ ယေသု လောပါဂမဝဏ္ဏဝိကာရာ သုတ္တေန(သတ္တေန)န ဝိဟိတာ၊ ဒိဿန္တေ စ၊ တာနိ ယတောပထာပဒိဋ္ဌာနိ သာဓူနိ ဘဝန္တိ၊ ယာနိ ယထောပဒိဋ္ဌာနိ သိဋ္ဌေဟိ ဥစ္စာရိတာနိ ပယုတ္တာနိ တထေဝါနုဂန္တဗ္ဗာနိ၊ ပိသဒံ၊ ပသဒံ ဝါ ဥဒရံ ယဿ ပိသောဒရံ (ကာသိကာဝုတ္တိ။)

ပိသောဒရာဒိနိ၊ ပိသောဒရစသောသဒ္ဓါတို့သည်။ ယထောပဒိဋ္ဌံ၊ ပညာရှိတို့ ရွတ်ဆိုသုံးစွဲအပ်သည့်အားလျော်စွာ။ ဝါ၊ အာဂုံပါဠိရှိသည့်အားလျော်စွာ။ သာဓူနိ၊ ကောင်းကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ၎င်း။ (သုတ်နက်)။ ပိသောဒရာဒိနိ၊ သော။ သဒ္ဓရူပါနိ၊ သဒ္ဓရုပ်တို့သည်။ ယေသု၊ အကြင်ပိသောဒရစသော သဒ္ဓရုပ်တို့၌။ လောပါဂမ ဝဏ္ဏဝိကာရာ၊ ချေခြင်း၊ လာခြင်း၊ ဝဏ္ဏ၏ဖောက်ပြန်ခြင်းတို့ကို။ သုတ္တေန၊ သုတ်သီး ဖြင့်။ န ဝိဟိတာ၊ မစီရင်အပ်ကုန်။ ဒိဿန္တေ စ၊ မြင်လည်းမြင်အပ်ကုန်၏။ တာနိ၊ ထို ပိသောဒရစသော သဒ္ဓရုပ်တို့သည်။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်းအရာဖြင့်။ ဥပဒိဋ္ဌာနိ၊ ပညာရှိသည် ရွတ်ဆိုသုံးစွဲအပ်ကုန်၏။ တထာ၊ ဖြင့်။ သာဓူနိ၊ ကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ၎င်း။ ယာနိ၊ အကြင်သဒ္ဓရုပ်တို့ကို။ ယထာ၊ ဖြင့်။ ဥပဒိဋ္ဌာနိ၊ ရွတ်ဆို အပ်ကုန်၏။ သိဋ္ဌေဟိ၊ ပညာရှိတို့သည်။ ဥစ္စာရိတာနိ၊ ရွတ်ဆိုအပ်ကုန်၏။ ပယုတ္တာနိ၊ သုံးစွဲ အပ်ကုန်၏။ တထေဝ၊ ထိုအခြင်းအရာဖြင့်သာလျှင်။ အနုဂန္ဓဗ္ဗာနိ၊ အစဉ်လျောက်၍ သိအပ်ကုန်၏။ (ပညာရှိတို့စကား၌ ဝါ-ပါဠိ၌ ရုပ်ရှိသလို ပြီးစီးအောင် စီရင်အပ်ဟူလို၊ ယဿ၊ အကြင်မိုးတိမ်၏။ ပိသဒံ၊ ရေပေါက်ဟူသော။ ဝါ၊ ကား။ ပသဒံ၊ ရေပေါက်ဟူသော။ ဥဒရံ၊ ဝမ်းတိုက်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံ၊ ထိုမိုးတိမ်သည်။ ပိသောဒရံ၊ ပိသောဒရမည်၏။

ပိသဒ+ဥဒရ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်လျှင် ဒ-ကို ဤသုတ်ဖြင့်ချေ၍၊ ပသဒ+ဥဒရ- ဟု ပုဒ်ဖြတ်လျှင် ဤသုတ်ဖြင့် အ-ကို ဣ-ပြု၍ ဒ-ကိုချေ၍ ပိသောဒရ ဟုပြီး၏။ ဤအတူ တစ်ပါးသောသုတ်တို့ဖြင့်မပြီးမူ၍ ဤသုတ်ဖြင့်စီရင်ရသော သဒ္ဓါ အပေါင်းသည် ပိသောဒရာဒိဂိုဏ်းမည်၏။ ဤ ပိသောဒရာဒိဂိုဏ်းသည်ပင် “အာကတိ” ဂိုဏ်းမည်၏။ ဤသုတ်၌ကဲ့သို့ ထိုသုတ်တို့၌ အာဒိသဒ္ဓါဖြင့် ညွှန်အပ် သော သဒ္ဓါအပေါင်းသည် အာကတိဂိုဏ်းမည်၏။ အာကတိ၊ အာကာရ၊ အနက်တူ၊ အခြင်းအရာတူ၊ ဇာတ်တူယူရသော သဒ္ဓါအပေါင်း ဟူလို။ ဥပမာ= ပုရိသာဒိဂိုဏ်းဟူလျှင် ပုရိသနှင့်ရုပ်ပြီးတူ၊ ဇာတ်တူသော ဗုဒ္ဓစသော သဒ္ဓါအပေါင်း ကို ယူရသောကြောင့် ပုရိသာဒိဂိုဏ်းသည် အာကတိဂိုဏ်းမည်သကဲ့သို့တည်း။ မောဂ္ဂလ္လာန်သဒ္ဓါကျမ်း၌ ပိသောဒရသဒ္ဓါ မမှတ်မူ၍ တဒမိနာ-သဒ္ဓါဖြင့်မှတ်၍

‘တဒမိနာဒီနိ’ဟု သုတ်တည်ခြင်းကြောင့် ထိုကျမ်းအလို ပိသောဒရ-သဒ္ဒါကို တဒမိနာဒီဂိုဏ်း၌ သွင်းအပ်၏။

ဤသို့ ပါဏိနိ-စသော ဗျာကရုဏ်းဆရာတို့သည် နိရုတ္တိကျမ်း၊ နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ပြီးသောသဒ္ဒါတို့ကို ပိသောဒရာဒီဂိုဏ်း၌ ထည့်သွင်း၍ စီရင်ကြကုန်၏။ နိရုတ္တိငါးပါးကား ယာသကရသေ့စီရင်အပ်သော နိရုတ္တိကျမ်းလာ အစီအရင်တည်း။ ဗျာကရုဏ်းဆရာတို့သည် နိရုတ္တိနည်းကို ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပိသောဒရာဒီဂိုဏ်း၌ ထည့်သွင်း၍ စီရင်ကုန်၏။ အဋ္ဌကထာတို့၌ကား နိရုတ္တိနည်းငါးပါးနှင့် ပိသောဒရာဒီဂိုဏ်းကို တခြားစီပြကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “ဝဏ္ဏာဂမော ဝဏ္ဏဝိပရိယယောတိ အာဒိကံ နိရုတ္တိလက္ခဏံ ဂဟေတွာ သဒ္ဒနယေန ဝါ ပိသောဒရာဒီပေက္ခေပလက္ခဏံ ဂဟေတွာ”ဟု မိန့်ဆိုကုန်၏။ နိရုတ္တိလက္ခဏံ။ ကို။ ဂဟေတွာ ဝါ၊ ယူ၍လည်းကောင်း။ သဒ္ဒနယေန၊ ပါဏိနိစသော ဗျာကရုဏ်းဖြင့်။ ပိသောဒရာဒီပက္ခေပလက္ခဏံ၊ ပိသောဒရာဒီဂိုဏ်း၌ ထည့်သွင်းသော “ပိသောဒရာဒီနိ ယထောပဒိဋ္ဌံ”ဟူသောသုတ်ကို။ ဂဟေတွာ ဝါ၊ ယူ၍လည်းကောင်း-ဟု အနက်ပေးလေ။ ဤထက် အကျယ်ကိုလိုလျှင် မောဂ္ဂလ္လာန်နိသျှမှ ယူလေ။

အဘယာရာမဆရာတော်
၁၂၉၈-ခုနှစ်၊ ဦးတန်ခူးလ။

ပိသောဒရာဒီဂဏဿ၊ ဥတ္တရမ္ပိ သုဥတ္တရော။
ရစယီ ရစနေ ဆေကော၊ အဂ္ဂဓမ္မော ဓုရဂ္ဂဟော။

မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် ဆင်တဲတိုက်သစ်ဆရာတော်အရှင်ဣန္ဒြိယာ
ဘိဝံသသည် အလင်္ကာဋီကာသစ် ပဏာမဂါထာနှင့် ဝတ္ထုပုဗ္ဗကဂန္ဓာရမ္မ သာဓက
ပါဠိကို အနက်သိလိုကြောင်းလျှောက်ထားသဖြင့် အဘယာရာမဆရာတော်သည်
ဖြေဆိုတော်မူခဲ့လေသည်။ ဤ၌ အမေးရောအဖြေပါယူ၍ ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

အလင်္ကာဋီကာပဏာမဂါထာ အနက်အမေး

- ၁။ ယော ပါဒနီရဇေ ရောဒရရာမိတေန၊
လောကတ္တယေန ဝိကလေန နိရာကုလေန။
ဝိညာပယီ နိရုပမေယျတမတ္တနော တံ၊
ဝန္ဓေ မုနိန္ဒမဘိဝန္ဒိယ ဝန္ဒနီယံ။
- ၂။ ပတ္တော သပတ္တဝိဇယော ဇယဗောဓိမူလေ၊
သဒ္ဓမ္မရာဇပဒဝိ ယဒနဂ္ဂဟေန။
သတ္တာပသတ္တဝိပုလာမလသဂ္ဂုဏဿ၊
သဒ္ဓမ္မသာရရတနဿ နမတ္ထု တဿ။
- ၃။ ယော ဘာဇနတ္တမဘိသမ္ဘုဏိသဂ္ဂုဏဿ၊
တဿာပိ ဓမ္မရတနဿ မဟာရဟဿ။
သမ္ဘာဝိတံ သသိရသာ ဟိတသန္ဓတေဟိ၊
သမ္ဘာဝယာမိ သိရသာ ဂဏမုတ္တမံ တိ။
- ၄။ ယေနန္တတန္တရတနာကရမန္တနေန၊
မန္တာစလောလ္လသိတညဏဝရေန လဒ္ဓိ။
သာရာမတာတိသုခိတာ သုခယန္တိစညေ၊
တေ မေ ဇယန္တိ ဂုရဝေါ ဂုရဝေါ ဂုဏေဟိ။

ဝတ္ထုနိဒ္ဒေသေ-

“အဿုတ္တရသျှာ ဒိဏိ ဒေဝတာတွ၊
ဟိမာလယော နာမ နဂါမိရာဇး။
ပူဝီပရော် ဝါရိနိဓိ ဝိဂါဟျ။
သ္မိတး ပထိဝျား ဣဝ မာနဒဏ္ဍး”

ဣစ္စာဒိဗန္ဓသမ္ပန္နိနော စ ကဿစိ ဝတ္ထုနော ဒဿနံ (အလင်္ကာဋီကာ ပဏာမနှင့် ၎င်းဋီကာသစ်ပြ ဝတ္ထုနိဒ္ဒေသဂန္ဓာရမ္ဘ၏ သာဓကပါဌ်။

ဘုရားတပည့်တော် ဣန္ဒြိယာဘိ ခြေတော်ဦးခိုက် လျှောက်ထားတောင်း ပန်ပါသည် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်ဘုရား။ ပူးတွဲစာရွက်ကို အလင်္ကာဋီကာ ပဏာမနှင့် ၎င်းဋီကာသစ်ပြ ဝတ္ထုပုဗ္ဗကဂန္ဓာရမ္ဘ သာဓကပါဌ်တို့ကို တပည့်တော်နှင့် တကွ သုတိစ္ဆိတ သုတကာမ သောတုဇနတို့ အစဉ်မှတ်သားရန်အကျိုးငှာ အတ္ထ ယောဇနာ မြန်မာပြန်ဆို၍ ချီးမြှင့်ပါရန် လျှောက်ထားတောင်းပန်ပါသည်။

သာရသွတီ၊ သူရဿတီ၊ သရဿတိပုဒ်ကိုလည်း အန္ဓတ္ထ၊ရဋီ ခွဲခြားပြီး လျှင် အန္ဓတ္ထဖြစ်ခဲ့ပါက ၎င်း၏ဗျုပ္ပတ္တိကိုပြ၍ ပါဠိမှန်ကို သိလိုပါကြောင်း။

ဣန္ဒြိယာဘိ

ဆင်တဲတိုက်သစ်၊ မန္တလေး

၁၂၉၉-ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလဆန်း ၈-ရက်။

(၁၃၀၃-ခု၊ ကဆုန်လဆုတ် ၁၄-ရက် နေ့စွဲဖြင့် ပေါင်းတည်စာတိုက် ဝက်ပုတ် ကြို့ပင်သာ ဦးဇာဂရကလည်း မေးမြန်းသည်။)

အလင်္ကာဋီကာပဏာမဂါထာ အနက်အဖြေ

၁။ ယော ပါဒနီရဇဝရောဒရရာဓိတေန၊
လောကတ္တယေနဝိကလေန နိရာကုလေန။
ဝိညာပယီ နိရုပမေယျတမတ္တနော တံ၊
ဝန္ဒေ မုနိန္ဒမဘိဝန္ဒိယ ဝန္ဒနီယံ။

ယော မုနိ၊ အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပါဒနီရဇဝရောဒရရာဓိတေန၊
ခြေတော်အစုံတည်းဟူသော မြတ်သောကြာတိုက်၌ ရှေးကံသည်ပြီးစေအပ်သော။
(နီရေ ဥဒကေ ဇာတာနိ နိရဇာနိ။ ပါဒါ ဝေ နိရဇာနိ တထာ၊ ပါဒ နိရဇာနိ စ
တာနိ ဝရာနိစာတိ တထာ၊ တေသံ၊ ဥဒရံ၊ တသ္မိံ ရာဓိတံ၊ တေန-ဟုပြု။)
အဝိကလေန၊ မချို့တဲ့သောပုံသဏ္ဍာန်ရှိသော။ နိရာကုလေန၊ တစ်ပါးသော
လက္ခဏာတို့နှင့် ရှုပ်ထွေးရောယှက်ခြင်းမရှိသော။ လောကတ္တယေန၊ လောက
သုံးပါးအပေါင်းတည်းဟူသော စက်လက္ခဏာဖြင့်။ အတ္တနော၊ ကိုယ်တော်၏။
နိရုပမေယျတံ၊ နှိုင်းယှဉ်အပ်သူ မရှိသည်အဖြစ်ကို။ ဝိညာပယီ၊ သိစေတော်မူပြီ။
ဝန္ဒနီယံ၊ ရှိခိုးထိုက်သော။ တံ မုနိန္ဒ၊ ကို။ အဟံ-အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္ဒေ-ရှိခိုးပါ၏။
အဘိဝန္ဒိယ၊ ရိုသေစွာရှိခိုးပြီး၍။

၂။ ပတ္တော သပတ္တဝိဇယော ဇယဗောဓိမူလေ၊
သဒ္ဓမ္မရာဇပဒဝိ ယဒနုဂ္ဂဟေန။
သန္တပ္ပသတ္ထ ဝိပုလာမလသဂ္ဂုဏဿ၊
သဒ္ဓမ္မသာရရတနဿ နမတ္ထု တဿ။

ယဒနုဂ္ဂဟေန၊ (ယဿ သဒ္ဓမ္မသာရရတနဿ အနုဂ္ဂဟေန)၊ အကြင်
သူတော်ကောင်းတရားတည်းဟူသော မြတ်သောရတနာ၏ ချီးမြှောက်ခြင်းကြောင့်။
သပတ္တဝိဇယော၊ မာရ်ငါးပါးတည်းဟူသော ရန်သူတို့ကို အောင်နိုင်တော်မူသည်ဖြစ်
၍။ ဇယဗောဓိမူလေ၊ မာရ်ငါးပါးတို့ကိုအောင်မြင်ရာ ဗောဓိပင်၏အောက်၌။
သဒ္ဓမ္မရာဇပဒဝိ၊ တရားမင်းတည်းဟူသောဘွဲ့ထူးကို။ ပတ္တော၊ ရတော်မူပြီ။ သန္တပ္ပ

သတ္တဝိပုလားမလသဂ္ဂုဏာဿ၊ သူတော်ကောင်းတို့သည် ချီးမွမ်းအပ်သော များပြား
သော အညစ်အကြေးကင်းသော ကောင်းသောဂုဏ်ရှိတော်မူသော။ တဿ သဒ္ဓမ္မ
သာရရတနဿ၊ ထိုသူတော်ကောင်းတရားတည်းဟူသော မြတ်သောရတနာအား။
နမော၊ ရှိခိုးခြင်းသည်။ အတ္ထု၊ ဖြစ်စေသတည်း။

၃။ ယော ဘာဇနတ္တမဘိသမ္ဘုဏိသဂ္ဂုဏာဿ၊
တဿာပိ ဓမ္မရတနဿ မဟာရဟဿ။
သမ္ဘာဝိတံ သသိရဿ ဟိတသန္ဓတေဟိ၊
သမ္ဘာဝယာမိ သိရဿ ဂဏမုတ္တမံ တံ။

ယော ဂဏော၊ အကြင် ရှစ်ယောက်သော အရိယာသံဃာတော်အပေါင်း
သည်။ သဂ္ဂုဏာဿ၊ ကောင်းသော။ ဝါ-ချီးမွမ်းသောဂုဏ်ရှိသော။ မဟာရဟဿ၊
မြတ်သော သူတို့အားသာထိုက်သော။ တဿာပိ ဓမ္မရတနဿ၊ ထိုတရားရတနာ
၏လည်း။ ဘာဇနတ္တံ၊ တည်ရာ၏အဖြစ်သို့။ အဘိသမ္ဘုဏိ၊ ရောက်ပြီ။ ဟိတသန္ဓ
တေဟိ၊ အကျိုးစီးပွားရှိသောအရာ၌သာ ကောင်းစွာညွတ်ကိုင်းတတ်ကုန်သော
ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့သည်။ သသိရဿ၊ မိမိဦးခေါင်းဖြင့်။ သမ္ဘာဝိတံ၊
ချီးမွမ်းအပ်သော။ ဥတ္တမံ၊ မြတ်သော ဝါ-နတ်အပ်ပြီးသော အဝိဇ္ဇာရှိသော။ တံ
ဂဏံ၊ ကို။ သိရဿ၊ ဖြင့်။ သမ္ဘာဝယာမိ၊ ချီးမွမ်းပါ၏။

၄။ ယေနန္တတန္တရတနာကရမန္တနေန၊
မန္တာစလောလသိကဉာဏဝရေန လဒ္ဓါ။
သာရာမတာတိသုခိတာ သုခယန္တိ စညေ၊
တေ မေ ဇယန္တိ ဂုရဝေါ ဂုရဝေါ ဂုဏေဟိ။

ယေ၊ အကြင်ငါ၏ ဆရာတို့သည်။ အနန္တတန္တရတနာကရမန္တနေန၊ အဆုံး
မရှိသော ကျမ်းဂန်တည်းဟူသောသမုဒြာကို ဖွေနှောက်ချောက်ချားနိုင်သော။ မန္တာစ
လောလသိကဉာဏဝရေန၊ မြင့်မိုရ်တောင်တည်းဟူသော ဖွေတံသဖွယ် အသွယ်
သွယ်ကွန်မြူးသော ဉာဏ်ထူးဉာဏ်မြတ်ဖြင့်။ တစ်နည်း။ မန္တာ စ လောလ္လ

သိတညာဏဝရေန၊ ဖြင့်။ အနန္တတန္တရတနာကရမန္တနေန၊ အဆုံးမရှိသော ကျမ်းဂန်
 တည်းဟူသောသမုဒြာကို မွေ့နှောက်သဖြင့်။ သာရာမတံ၊ အနှစ်သာရတည်း
 ဟူသောအမြုတေကို။ လဒ္ဒါ၊ ရကုန်၍။ အတိသုခိတာ၊ အလွန်ချမ်းသာခြင်းရှိ
 ကုန်သည်ဖြစ်၍။ အညေ စ၊ တစ်ပါးသော တပည့်စာသင်သားတို့ကိုလည်း။
 သုခယန္တိ၊ ချမ်းသာခြင်းကိုပြုတော်မူနိုင်ကုန်၏။ ဂုဏေဟိ၊ သီလစသောဂုဏ်တို့ဖြင့်။
 ဂုရဝေါ၊ လေးလံလှကုန်သော။ ဝါ၊ အလေးပြုအပ်ကုန်သော။ မေ၊ ကျမ်းပြုဆရာ
 ငါ၏။ တေ ဂုရဝေါ၊ ထိုဆရာမြတ်တို့သည်။ ဇယန္တိ၊ အောင်နိုင်တော်မူကြကုန်၏။
 ဝါ၊ ဆိုအပ်ပြီးသောဂုဏ်တို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့် သူတစ်ပါးတို့ကိုလွှမ်းမိုးတော်မူ
 နိုင်ကြကုန်၏။

အဿူတ္တရသျံ ဒဏိ ဒေဝတာတွ၊
 ဟိမာလယော နာမ နဂါမိရာဇး။
 ပူဝီပရော် တောယနိမိဝဂါဟျ။^၁
 သ္မိတး ပဝထိဝျား ဣဝ မာနဒဏ္ဍား။

ဥတ္တရသျာ၊ မြောက်ဖြစ်သော။ ဒိဏိ အရပ်မျက်နှာ၌။ ဒေဝတာတွ၊ နတ်
 အထည်ကိုယ်ရှိသော။ ဝါ-နတ်တည်းဟူသော တည်နေသူရှိသော။ ပူဝီပရော်၊
 အရှေ့၊ အနောက်ဖြစ်ကုန်သော။ တောယနိမိ၊ သမုဒြာတို့ကို။ အဝဂါကျ၊ သက်ဝင်
 ၍။ ပထိဝျား၊ မြေ၏။ မာနဒဏ္ဍားဣဝ၊ နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း မျဉ်းတံကဲ့သို့၊ သ္မိတး၊
 တည်နေသော။ ဟိမာလယေး နာမ၊ ဟိမာလယမည်သော။ နဂါမိရာဇး၊ တောင်
 တို့၏မင်းသည်။ အဿိ၊ ရှိ၏။

(ကုမာရသမ္ဘဝကာဗျမှဆောင်သောဂါထာ)

သရော အဿာ အတ္ထိတိ သရသွတိ။ အဿာ၊ ထိုနတ်သမီး၏။ သရော၊
 ရေအိုင်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သရသွတိ၊ မည်၏။ သရပုဒ်၊ ဝတု
 (ဝန္တ)ပစ္စည်း။ သရ-သဒ္ဒါ မနောဂိုဏ်းဖြစ်၍ သ-လာ။ သက္ကတ၌သရသ်-သဒ္ဒါဖြစ်၏

၁။ ကမ္ဘာအေးမူ၌ ဝါရီနိမိ ဝိဂါဟျ-ဟု ရှိ၏။

၍ ဝတုပစ္စည်းနှင့်ကပ်၊ ဤ-ပစ္စည်းသက်၍ သရသွတီပြီး၏။ မာဂပြန်လျှင် သွ-
ကို သကြီးပြု၍ သရသွတီ-ဟု ပြန်ကြ၏။ သူရသွတီကား ဝေါဟာရမျှသာ။

အဘာယာရာမဆရာတော်

၁၂၉၉-ခု၊ တော်သလင်းလဆန်း ၈-ရက်။

ဋီကာယ ဂါထတ္တယမ္ပိ၊ သုယောဇယိ သုဗုဒ္ဓိမာ။

သံယာစိတော ဣန္ဒြိယေန၊ ဣန္ဒုနေယျ သုညာဏိကော။

သိမ်ပုစ္ဆာ ၁၂-ရပ်ပုစ္ဆာအဖြေ

၁၂၉၉-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆုတ် ၁၄-ရက်နေ့တွင် သီပေါမြို့ ရွှေစေတီကျောင်း
တိုက် ဂိုဏ်းထောက်ဆရာတော်ဦးကုလသည် သိမ်ပုစ္ဆာ ၁၂-ရပ်ကို မေးလျှောက်ခဲ့
လေသည်။ ယင်း ပုစ္ဆာ ၁၂-ရပ်ကို ဖြေဆိုတော်မူခဲ့လေရာ ဤ၌ အမေးရော
အဖြေပါ မူရင်းအတိုင်းဖော်ပြအပ်ပါသည်။

သိမ်ပုစ္ဆာ ၁၂-ရပ်

ဘုရားတပည့်တော် ရိုသေလေးမြတ်စွာ ဂါရဝ၊ နိဝါတတရားကို ရှေ့သွား
ပြု၍ အသနားတော်မြတ်ခံ လျှောက်ထားဝံ့ပါသည် ကျေးဇူးတော်သခင်
အရှင်သူမြတ်ကြီးဘုရား။ အသနားတော်မြတ်ခံ လျှောက်ထားရန်အကြောင်းမှာ
တပည့်တော်တို့၏ ကမ္မောဇတိုင်းများ၌ ဥပုသ်၊ ပဝါရဏာစသော ကံကြီး၊
ကံငယ်များကို ချမ်းသာစွာ ဆောင်ရွက်ကြပါစေရန် သာသနာ့ဒါယကာတော်
စော်ဘွားကြီးများထံမှ ဝိသုံဂါမသိမ်အဖြစ် အမိန့်တော်ခံယူထားကြပါသည်ဘုရား။

(၁) ၎င်း ဝိသုံဂါမသိမ်တွင် ပုဂ္ဂိုလ်တချို့က ဥပုသ်၊ပဝါရဏာကံ ၂-ပါး

သာ ပြုကောင်းသည်၊ ဥပသမ္ပဒကံနှင့် ကထိန်ပေးခြင်း ကထိန်ဒါနကံ ၂-ပါး မပြုအပ်၊ မပြုကောင်း၊ ဤသို့ ဆိုကြပါသည်။ ၎င်း အပ်၊ မအပ် အကြောင်းကို သေချာစွာ သိလိုပါသည်ဘုရား။

(၂) ၎င်း ဝိသုံဂါမသိမ်မြေတွင် သီမာသမ္ပုတိ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာ ဖြင့် ဖတ်ဖွဲ့သမုတ်ခင် ဝိသုံဂါမသိမ်ဖြစ်မြောက်အောင် အမိန့်ပေးသူ ဒါယကာ စော်ဘွားက နတ်ရွာလားသော်လည်းကောင်း၊ စော်ဘွားအရာမှ လျှောကျသွား သော်လည်းကောင်း၊ တတိုင်းတနိုင်ငံသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားသော်လည်းကောင်း တချို့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ၎င်းဝိသုံဂါမသိမ်ကို ဖြစ်မြောက်အောင်ပေးသောအမိန့် ပျက်၍၊ ဆုံး၍ ဝိသုံဂါမကိစ္စပျက်ငြိမ်းသွားပြီး စော်ဘွားအသစ်ထံ အမိန့်ထပ်ခံယူမှ ဝိသုံဂါမသိမ် ပြန်ဖြစ်နိုင်မည်။ အသစ်ထပ်ခံ မခံယူလျှင်မဖြစ်-ဟု ဆိုကြပါသည်။ ၎င်းအတွက်ကို လည်း သေချာစွာ သိလိုပါသည်ဘုရား။

(၃) ၎င်း ဝိသုံဂါမသိမ်မြေပေါ်တွင် သမာနသံဝါသသိမ်၊ အဝိပ္ပဝါသ သိမ်ဖြစ်မြောက်ရန် ဥတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာဖြင့် ဖတ်ဖွဲ့သမုတ်လိုသောအခါ ရှေးက သိမ်ဟောင်း ရှိမည်၊ မရှိမည်ကို သံသယကင်းလွတ်အောင် သိမ်နတ်ကမ္မဝါစာဖြင့် ဖတ်နတ်ကြသောအခါ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဝိသုံဂါမမြေပေါ်၌ ညောင်စောင်းကွက် မသားပဲနှင့် နေရာတစ်ခုတည်း၌နေ၍ နတ်ကြသော်လည်း သိမ်ဟောင်းနတ်ခြင်း ကိစ္စ ပြီးမြောက်နိုင်ပါသည်။ တချို့က ညောင်စောင်းကွက်မသားပဲနှင့် တစ်ခုတည်း သောနေရာ၌နေ၍ နတ်ကြလျှင် သိမ်နတ်ခြင်းကိစ္စမပြီးနိုင်။ ညောင်စောင်း ကွက်သား၍ ညောင်စောင်းကွက်အတိုင်း ဖဝါးစပ်၍နတ်မှ သိမ်နတ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးမြောက်နိုင်သည်ဟု ဆိုကြပါသည်။ ၎င်းအတွက်ကိုလည်း နည်းအမျိုးမျိုး၊ နည်းကောင်းနည်းမှန် အလွယ်အကျဉ်းပြီး လွယ်နိုင်သောနည်းကိုလည်းကောင်း၊ အခက်အကျယ် ပြီးခဲနိုင်သောနည်းကိုလည်းကောင်း သိလိုပါသည်ဘုရား။

(၄) ၎င်း ဝိသုံဂါမ မြေကို နတ်ခြင်းကိစ္စပြီး၍ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာဖြင့် ဖတ်ဖွဲ့သမုတ်သောအခါ တချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဌာန်၊ ကရိုဏ်း၊ ပယတ် ပီသစွာ ရွတ်ဖတ်နိုင်လျှင် တစ်ပါးတည်းသော်လည်းကောင်း၊ နှစ်ပါးတွဲသော်လည်းကောင်း၊

၃-ပါးတွဲသော်လည်းကောင်း၊ တစ်ကြိမ်တည်းနှင့် ဖတ်ဖွဲ့ သမုတ်သော်လည်းကောင်း သိမ်သမုတ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးနိုင်ပါသည်။ ဤသို့ ဆိုကြပါသည်။ ၎င်းအတွက် ကိုလည်း သေချာစွာနည်းအမျိုးမျိုးကိုလည်း သိလိုပါသည်ဘုရား။

(၅) ဝိသုံဂါမ သိမ်ကိုသမုတ်လိုသောအခါ နိမိတ်များကို ကြားခြင်းကိစ္စ၌ လည်း တချို့က တစ်ပါတ်တည်းနှင့် ကြားသော်လည်း ပြီးနိုင်ပါသည်။ တချို့က အနည်းဆုံး ၃-ပတ်၊ ၅-ပတ်၊ အများဆုံး ၇-ပတ်၊ ၉-ပတ်ကြားမှ ကောင်းသည်ဟု ပြောကြပါသည်။ ၎င်းအတွက်ကိုလည်း သေချာစွာနိမိတ်ကြားနည်းအမျိုးမျိုး ကိုလည်း သိလိုပါသည်ဘုရား။

(၆) ၎င်း နိမိတ်တို့တွင် ကျောက်နိမိတ်အရာ၌ တချို့က ၄-ကျပ်တပိုလ် ဖွဲ့၍ ၃၂-ပိုလ်အချိန် ၁၂၈-ကျပ်သားရှိသော တင်လဲခဲပမာဏရှိသောကျောက်ကို နိမိတ်ပြုလောက်၏။ တချို့ကလည်း ၃၂-ပိဿာအချိန်ရှိသော တင်လဲခဲပမာဏ ရှိသောကျောက်ကိုသာ နိမိတ်ပြုအပ်သည်ဟု ဆိုကြပါသည်ဘုရား။

(၇) ၎င်း ဝိသုံဂါမသိမ်မြေကို သမာနသံဝါသခဏ္ဍာသိမ်ဖြစ်မြောက်ရန် ဥတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာဖြင့် ဖတ်ဖွဲ့စဉ်အခါ အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့က ရေနိမိတ် ၈-တွင်းသော်လည်းကောင်း၊ ၄-တွင်းသော်လည်းကောင်း ကမ္မဝါစာဖတ်စဉ် မပြီးမချင်း ရေနိမိတ်တွင်း တစ်ခုလောက်ခန်းခြောက်သွားလျှင် သိမ်သမုတ်ခြင်းကိစ္စမပြီးနိုင်။ ရေခန်းသွားသောတွင်းကို ရေသစ်ထပ်လောင်း၍ နိမိတ် ၈-ခုရှိလျှင် ၈-ခုစလုံး၊ ၄-ခုရှိလျှင် ၄-ခုစလုံး ထပ်ကြား၍သမုတ်မှ သိမ်သမုတ်ခြင်းကိစ္စ ထမြောက် အောင်မြင်နိုင်သည်ဟု ဆိုကြပါသည်။ ၎င်းအတွက်ကိုလည်း သေချာစွာသိလိုပါ သည်ဘုရား။

(၈) ၎င်း သိမ်သမုတ်ခြင်းကိစ္စကို မြေဟာ မြေကြမ်းသော အရပ်ဒေသ များ၌ ရေထပ်ကာလောင်းသော်လည်း ကောင်းမွန်စွာ မတည်နိုင်သောကြောင့် အိုး၊ အင်၊ ဝတ္ထု တစ်စုံတစ်ခုအခံမထားပဲနှင့် ရွံ့ညွှန်စေးဖြင့် သုတ်လိမ်းပေးရုံမျှ ပြုလုပ်လျှင် သိမ်ရေနိမိတ် ပျက်၊ မပျက် အကြောင်းကိုလည်း သိလိုပါသည်ဘုရား။

(၉) သိမ်ဖွဲ့သမုတ်စဉ်အခါ၌ သိမ်ဖွဲ့ရန် ပိုင်းခြားထားသော သိမ်သား မြေကွက်ပေါ်၌ ဂါမမြေပေါ်မှသော်လည်းကောင်း၊ ဝိသုံဂါမမြေပေါ်မှသော်လည်းကောင်း သစ်၊ ဝါး၊ တံခွန်၊ ကုက္ကားမှစ၍ တစ်စုံတစ်ခုထိခိုက်လာလျှင် အပ်၊ မအပ် အကြောင်းလည်း သိလိုပါသည်ဘုရား။

(၁၀) သိမ်ဖွဲ့သမုတ်ရန် သမာနသံဝါသနှင့် အဝိပွဝါသကမ္မဝါစာများ ဖတ်သောအခါ၌ သီပေါအပိုင် ဆံမဆယ်နယ်သံဃာအချို့တို့က အောက်ပြည် မန္တလေးကရေးထားသော မူလကမ္မဝါစာမှ အထူးပြင်၍ သိမ်၊ သိမ်-ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ကေပေါသထံ၊ ကေပေါသထံ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သိမာယ၊ သိမာယ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တုဏှိ၊ တုဏှိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ထပေတွာ၊ ဌပေတွာ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဂါမံ စ၊ ဂါမဉ္စ၊ ဂါမေ စ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဂါမူပစာရံ စ၊ ဂါမူပစာရဉ္စ၊ ဂါမူပစာရေ စ-ဟူ၍လည်းကောင်း တစ်နေရာ တစ်နေရာ၌ နှစ်ချက်သော်လည်းကောင်း၊ သုံးချက်သော်လည်းကောင်း အထူးပြင်၍ ဖတ်ကြပါသည်။ တချို့သောဂိုဏ်း၊ သံဃာတော်တို့က မူလကမ္မဝါစာရှိတိုင်း ဖတ်ကြပါသည်။ ၎င်း ဖတ်ပုံဖတ်နည်းနှစ်မျိုးတို့တွင် အောက်မြန်မာပြည်တော် မန္တလေးက ဖတ်ပုံဖတ်နည်းနှင့် ညီညွတ်ကောင်းမွန်သောနည်းကိုလည်း သိလိုပါ သည်ဘုရား။

(၁၁) ခဏ္ဍသိမ်သမုတ်ဖြစ်မြောက်ရန် ဥတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာဖြင့် ဖတ်ဖွဲ့ သမုတ်ကြသောအခါ တချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့က သမာနသံဝါသသမ္မုတိ ကမ္မဝါစာ ၂-ချက်ကို တစ်ဆက်တည်းပြု၍ ဖတ်ဖွဲ့သမုတ်ခြင်းကို ပြုကြပါသည်။ တချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ပဌမအလျှင်က သမာနသံဝါသသမ္မုတိကမ္မဝါစာနှင့် အဝိပွဝါသ သမ္မုတိကမ္မဝါစာဖြင့် အနည်းဆုံး ၃-ကြိမ်၊ ၅-ကြိမ်၊ အများဆုံး ၇-ကြိမ်၊ ၉- ကြိမ်၊ ၁၁-ကြိမ်၊ ၁၅-ကြိမ် ဖတ်ဖွဲ့သမုတ်ပြီးသည်မှနောက်၌ အဝိပွဝါသသမ္မုတိ ကမ္မဝါစာဖြင့် ၃-ကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊ ၅-ကြိမ်၊ ၇-ကြိမ်၊ ၉-ကြိမ်၊ ဖတ်ဖွဲ့သမုတ်ကြပါသည်ဘုရား။ ၎င်း ဖတ်ပုံဖတ်နည်းကိုလည်း အောက်မြန်မာပြည် တော် မန္တလေးဒေသတို့၌ ဖတ်ပုံဖတ်နည်း၊ နည်းကောင်းနည်းမှန်နှင့် ညီညွတ်သော နည်းကိုလည်း သိလိုပါသည်ဘုရား။

(၁၂) ဝိသုံဂါမသိမ်၊ ခဏ္ဍသိမ်မှတစ်ပါး နဒီသိမ်၊ ဥဒကုက္ခေပသိမ် စသော အဗဒ္ဒသိမ်များ၌ ဥပသမ္ပဒပဉ္စင်းခံသောကံနှင့် ကထိန်သင်္ကန်းပေးခြင်း၊ ခံခြင်း ကထိန်ဒါန၊ ကထိန်ပဋိဂ္ဂဟဏကံများ ပြုအပ်၊ မပြုအပ် အကြောင်းကိုလည်း သိလိုပါသည်ဘုရား။

၎င်းသိလိုသောအချက် ၁၂-ချက်တို့ကို ဂဏပါမောက္ခ ဂဏာစရိယ သာသနသာမိ သာသနအဓိပတိဖြစ်တော်မူသော သာသနာတော်မြတ်ကို အလွန် အထူး သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်းကို သမ္မာဆန္ဒအလိုတော်မြတ်ရှိတော်မူသော ကျေးဇူး တော်ရှင် ဆရာတော်သခင် အရှင်မြတ်ကြီးက ပညာ၊မေတ္တာ၊ကရုဏာ ပါရမီတော် တရားကို ရှေ့သွားပုဗ္ဗင်္ဂမပြု၍ ယုံမှားသံသယ ကင်းလွတ်စေရန်နှင့် နည်းကောင်း နည်းမှန်သိကြရကြပါစေရန် သေချာစွာရေးသားတော်မူ၍ ကယ်မသနားတော် မူပါစေလိုကြောင်း ရိုသေလေးမြတ်စွာ အသနားတော်မြတ်ခံ လျှောက်ထားဝံ့ပါ သည်။ ကျေးဇူးတော်သခင် အရှင်မြတ်ဘုရား။

ဦးကုသလ
ဂိုဏ်းထောက်ဆရာတော်
ရွှေစေတီကျောင်းတိုက်
သီပေါမြို့
၁၂၉၉-ခု၊ ဖြာသိုလဆုတ်၁၄-ရက်။
(၂၉၊၁၊၃၈)

သိမ်ပုစ္ဆာ ၁၂-ရပ်အဖြေ

(၁) ဝိသုံဂါမတွင် ဥပုသ်၊ ပဝါရဏာကံမှတစ်ပါး အခြားသော ဥပသမ္ပဒကံ-စသည်ကို ပြုအပ်၊ မပြုအပ်မေးလျှောက်ရာ၌-

ဝိသုံဂါမသိမ်ဟူသည် ဂါမသိမ်ပင်ဖြစ်သည်။ ပကတိဂါမမှ ခွဲထုတ်၍ သီးခြားဂါမတခုပြုလုပ်သောကြောင့် ဝိသုံဂါမဟုခေါ်သည်။ ထိုဂါမသည်လည်း ကောင်း၊ ရွာမရှိသောတောအုပ်ကြီး၌ သတ္တဗုဒ္ဓရဖြင့်ပိုင်းခြားအပ်သော အရပ် သည်လည်းကောင်း၊ မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ဇာတဿရအိုင်တို့၌ ရေတကျဖြင့် ပိုင်းခြား အပ်သော ဥဒကုက္ခေပအရပ်သည်လည်းကောင်း၊ ကမ္မဝါစာဖြင့် ရဟန်းတို့ မဖွဲ့အပ်မသမုတ်အပ်ပဲလျက် မြတ်စွာဘုရား၏ ခွင့်ပြုတော်မူချက်အရ အလို အလျှောက် သိမ်ဖြစ်သောကြောင့် အဗဒ္ဒသိမ်မည်၏။ ထိုဂါမ၊ သတ္တဗုဒ္ဓရ၊ ဥဒကုက္ခေပတည်းဟူသော အဗဒ္ဒသိမ်တို့မှာ ဗဒ္ဒသိမ်မှာကဲ့သို့ အလုံးစုံသော သံဃာ့ကံကို ပြုကောင်း၏။ ထို့အကြောင်း ပါဠိတော်၌-

“အသမ္ပတာယ ဘိက္ခဝေ သီမာယ အဋ္ဌပိတာယ ယံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ ယာ တဿ ဝါ ဂါမဿ ဂါမသီမာ။ နိဂမဿ ဝါ နိဂမသီမာ။ အယံ တတ္ထ သမာနသံဝါသာ ဧကုပေါသထာ။ အဂါမကေ စေ ဘိက္ခဝေ အရညေ သမန္တာ သတ္တဗုဒ္ဓရာ။ အယံ တတ္ထ သမာနသံဝါသာ ဧကုပေါသထာ။ သဗ္ဗာ ဘိက္ခဝေ နဒီ အသီမာ။ သဗ္ဗော သမုဒ္ဒေါ အသီမော။ သဗ္ဗော ဇာတဿရော အသီမော။ နဒီယာ ဝါ ဘိက္ခဝေ သမုဒ္ဒေ ဝါ ဇာတဿရေ ဝါ ယံ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ သမန္တာ ဥဒကုက္ခေပါ။ အယံ တတ္ထ သမာနသံဝါသာ ဧကုပေါသထာ” (ဝိ၊ ၃၊ ၁၅၀။) ဟု ဟောတော်မူ၏။

အဋ္ဌကထာ၌လည်း ဧဝံ ဗဒ္ဒသီမာဝသေန သမာန သံဝါသဉ္စ ဧကုပေါ သထဘာဝဉ္စ ဒသေတွာ ဣဒါနိ အဗဒ္ဒသီမေသုပိ သြကာသေသု တံ ဒသေန္တော “အသမ္ပတာယ ဘိက္ခဝေ သီမာယ အဋ္ဌပိတာယာတိ အာဒိမာဟ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “တသ္မာ သာ စ ဣတရာ စ ပကတိဂါမနဂရ နိဂမသီမာ

ဗဒ္ဒသီမာသဒိသာယေဝ ဟောန္တိ၊ ကေဝလံ ပန တိစီဝရဝိပ္ပဝါသ ပရိဟာရံ န လဘန္တိ” (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၃။) ဟူ၍လည်းကောင်း မိန့်တော်မူ၏။

အနက်ကား-ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ သီမာယ၊ သိမ်ကို။ အသမ္ပတာယ၊ ညှတ်၊ ကမ္မဝါစာဖြင့် မသမုတ်အပ်သော်။ အဋ္ဌပိတာယ၊ အပိုင်းအခြား မထား အပ်သော်။ (ဘိက္ခု၊ သည်။) ယံ ဂါမံ ဝါ၊ အကြင်ရွာကိုလည်းကောင်း။ ယံ နိဂမံ ဝါ၊ အကြင်နိဂုံးကိုလည်းကောင်း။ ဥပနိဿာယ၊ မှီ၍။ ဝသတိ၊ နေ၏။ တဿ ဂါမဿ၊ ရဟန်းမှီ၍နေသောထိုရွာ၏။ ယာ ဂါမသီမာ ဝါ၊ အကြင်ရွာ၏ အပိုင်းအခြားသည်လည်းကောင်း။ တဿ နိဂမဿ၊ ရဟန်းကိုမှီ၍နေသော ထိုနိဂုံး၏။ ယာ နိဂမသီမာ ဝါ၊ အကြင်နိဂုံး၏ အပိုင်းအခြားသည်လည်းကောင်း။ အတ္တိ၊ ရှိ၏။ တတ္ထ၊ ထိုရွာ၊ နိဂုံး၌။ အယံ၊ ဤရွာ၏ အပိုင်းအခြား၊ နိဂုံး၏ အပိုင်းအခြားသည်။ (နဂရသိမ်ကို ဂါမသိမ်၌သွင်း)။ သမာနသံဝါသာ၊ အပလောကနကံ၊ ဥတ္တိကံ၊ ဥတ္တိဒုတိယကံ၊ ဥတ္တိစတုတ္ထကံ-တည်းဟူသော ကံလေးပါးကို ရဟန်းကောင်းတို့နှင့်အတူတကွ ပြုနိုင်ခြင်းဟူသော တူသော ပေါင်းဖော်ခြင်းရှိ၏။ ဧကုပေါသထော၊ တူသောဥပုသ်ပြုခြင်းရှိ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ အဂါမကေ၊ ရွာမရှိသော။ အရညေ၊ တောနက်ကြီး၌။ သမန္တာ၊ ရဟန်းတို့၏ ထက်ဝန်းကျင်မှ။ သတ္တဗ္ဗန္တရာ၊ ခုနစ်အဗ္ဗန္တရတို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုရွာမရှိသောတောအုပ်ကြီး၌။ အယံ၊ ဤခုနစ်အဗ္ဗန္တရသည်။ သမာနသံဝါသာ၊ ၏။ ဧကုပေါသထော၊ ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ သဗ္ဗာ နဒီ၊ မြစ်တစ်စင်းလုံးသည်။ အသီမာ၊ သိမ်မဟုတ်။ သဗ္ဗော သမုဒ္ဒေါ၊ သမုဒြာတစ်စင်းလုံးသည်။ အသီမော၊ သိမ်မဟုတ်။ သဗ္ဗော ဇာတဿရော၊ ထုံးအိုင်တစ်ခုလုံးသည်။ အသီမော၊ သိမ်မဟုတ်။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ နဒီယာ ဝါ၊ မြစ်၌လည်းကောင်း။ သမုဒ္ဒေ ဝါ၊ သမုဒြာ၌လည်းကောင်း။ ဇာတဿရေ ဝါ၊ ထုံးအိုင်၌လည်းကောင်း။ မဇ္ဈိမဿ၊ အားအလယ်အလတ်ရှိသော။ ပုရိသဿ၊ ယောက်ျား၏။ သမန္တာ၊ ရဟန်းတို့၏ ထက်ဝန်းကျင်မှ။ ဥဒကုက္ခေပါ၊ ရေတကျဖြင့်။ ယံ ဌာနံ၊ အကြင်အရပ်ကို။ ပရိစ္ဆိန္နံ၊ ပိုင်းခြားအပ်၏။ တတ္ထ၊ ထို မြစ်၊ သမုဒြာ၊ ဇာတဿရေ၌။ အယံ၊ ဤရေတကျဖြင့်

ပိုင်းခြားအပ်သောအရပ်သည်။ သမာနသံဝါသာ၊ ၎င်း။ ကျေပေါသထာ၊ ၎င်း။

(သမာနသံဝါသာ) ဗဒ္ဒသိမ်ကို သမုတ်ရာ ကမ္ဘဝါစာ၌ “သုဏ္ဍာ တု မေ ဘန္တေ သံဃော။ ယာ သာ သံဃေန သီမာ သမ္မတာ သမာနသံဝါသာ ကျေ ပေါသထာ”(ဝိ၊၃။၁၄၈။)ဟု ဟောတော်မူသကဲ့သို့ အဗဒ္ဒသိမ်တို့ကို ခွင့်ပြုတော်မူရာ ပါဠိတော်တို့၌လည်း “အယံ တတ္ထ သမာနသံဝါသာ ကျေပေါသထာ”(ဝိ၊၃။ ၁၅၀။)ဟု ဟောတော်မူသည်။ သမာနသံဝါသာဟူရာ၌ သံဝါသာအရကား “သံဝါသော နာမ ကေကမ္မံ ကျေဒ္ဒေသော သမသိက္ခတာ”(ဝိ၊၁။၃၄။)ဟူသော ပါဠိတော်လာ သံဝါသသုံးပါးတို့တွင် ကေကမ္မတည်း။ ကေကမ္မဟူသည်လည်း အပလောကန၊ ဥတ္တိ၊ ဥတ္တိဒုတိယ၊ ဥတ္တိစတုတ္ထကံလေးပါးကို ရဟန်းကောင်း တို့နှင့်အတူတကွ ပြုနိုင်ခြင်းတည်း။ “သမာနော သံဝါသော ဇေတိဿန္တိ သမာန သံဝါသာ”ဟု ဝစနတ္ထပြု။ ဇေတိဿံ၊ ဤဂါမသိမ်စသော အဗဒ္ဒသိမ်၌။ သမာနော၊ တူသော။ သံဝါသော၊ ပေါင်းဖော်ခြင်းသည်။ ဝါ-ကံလေးပါးတို့ကို ရဟန်းကောင်း တို့နှင့် အတူတကွပြုခြင်းသည်။ အတ္တိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သာ၊ ထိုဂါမသိမ်- စသောအဗဒ္ဒသိမ်သည်။ သမာနသံဝါသာ၊ သမာနသံဝါသာမည်၏။ (ဤကား ပါဠိတော်ဖြင့် ဂါမသိမ်စသော အဗဒ္ဒသိမ်တို့၌ ကံအားလုံးပြုနိုင်ကြောင်းကို ပြသောစကားတည်း)။

ဇေတိ သို့။ ဗဒ္ဒသီမာဝသေန၊ ဗဒ္ဒသိမ်၏အစွမ်းဖြင့်။ သမာန သံဝါသဉ္စ၊ ကံလေးပါးကို အတူတကွပြုခြင်းဟူသော ပေါင်းဖော်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း ကောင်း။ ကျေပေါသထဘာဝဉ္စ၊ တူသောဥပုသ်ကံရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်း ကောင်း။ ဒဿေတွာ၊ ပြတော်မူပြီး၍။ ဣဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ အဗဒ္ဒသီမေသု၊ မဖွဲ့အပ်၊ မသမုတ်အပ်သော သိမ်ရှိကုန်သော။ ဩကာသေသုပိ၊ အရပ်တို့၌လည်း။ တံ၊ ထိုသမာနသံဝါသာ၊ ကျေပေါသထ၏အဖြစ်ကို။ ဒဿေန္တော၊ ပြတော်မူ လိုသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ အသမ္မတာယ ဘိက္ခဝေ သီမာယ အဋ္ဌပိတာယာ တိအာဒိ၊ အစရှိသည်ကို။ အာဟ၊ မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ (ပဌမအဋ္ဌကထာ သာဓက ၎င်းအနက်)။ တသ္မာ၊ ထိုသို့ တစ်ခုသောဂါမခေတ်၌ မင်းသည် ပိုင်းခြား၍ပေးအပ်

သောအရပ်သည်လည်း ဝိသုံဂါမမည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သာ စ၊ ထိုပိုင်း
ခြား၍ပေးအပ်သော ဝိသုံဂါမသည်လည်းကောင်း။ ဣတရာ၊ ဝိသုံဂါမမှတစ်ပါး
ကုန်သော။ ပကတိဂါမနဂရနိဂမသီမာ စ၊ ပကတိသောဂါမသိမ်၊ နဂရသိမ်၊
နိဂမသိမ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဗဒ္ဒသီမာသဒိသာဝ၊ ဗဒ္ဒသိမ်နှင့်တူကုန်သည်
သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ၏။ ပန၊ အထူးကား။ တိစီဝရိပွဝါသပရိဟာရံ၊ တိစီဝရိက်
နှင့် ညဉ့်ကင်း၍နေရခြင်းတည်းဟူသော အစောင့်အရှောက်ကို။ န လဘန္တိ၊
မရကုန်။ (ဒုတိယအဋ္ဌကထာသာဂေအနက်)။

ဤအဋ္ဌကထာ၌လည်း “ဝိသုံဂါမသိမ်၊ ပကတိဂါမသိမ်၊ နဂရသိမ်၊
နိဂမသိမ်တို့သည် တိစီဝရိပွဝါသမှတစ်ပါး ဗဒ္ဒသိမ်နှင့်တူကုန်၏” ဟု ဆိုသဖြင့်
ဝိသုံဂါမသိမ်၌ ခပ်သိမ်းသော သံဃကံကိုပြုကောင်းသည်ဟု ဆိုတော်မူသတည်း။

(ဤကား အဋ္ဌကထာပါဌ်ဖြင့် ဝိသုံဂါမစသော အဗဒ္ဒသိမ်တို့၌ ကံအားလုံးကို
ပြုကောင်းကြောင်း ပြုဆိုသော စကားရပ်တည်း။)

(၂) ဝိသုံဂါမကိုပေးသော စော်ဘွားသေသော်လည်းကောင်း၊
အရာမှလျှောကျသော်လည်းကောင်း၊ အရပ်တစ်ပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့သွား
သော်လည်းကောင်း ပေးပြီးဝိသုံဂါမ ပျက်၊ မပျက် မေးလျှောက်ရာ၌-

စော်ဘွားကိုသာ မမေးသင့်၊ ဝိသုံဂါမပေးနိုင်သော အခွင့်အာဏာရရှိသော
အရေးပိုင်၊ မင်းကြီး၊ ဘုရင်ခံတို့ကိုလည်း မေးသင့်၏။ ဝိသုံဂါမပေးသော
အရေးပိုင်၊ မင်းကြီးစသည် ပြောင်းရွှေ့သွားရာ၊ ပင်စင်ယူရာစသည်တို့၌ သံသယ
မရှိကြသကဲ့သို့ စော်ဘွား၌လည်း သံသယမရှိသင့်။ စော်ဘွားတို့သည်လည်း
ဝိသုံဂါမပေးနိုင်သောအာဏာကို အထက်အစိုးရတို့ထံမှ ရကုန်၏။ ဥပဒေနှင့်
အညီသာ ပြုလုပ်နိုင်ကြကုန်၏။ အထက်အစိုးရတို့သည်လည်း လက်အောက်
အစိုးရတို့ ဥပဒေနှင့်အညီ တရားသဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့သောအရာကို နုတ်သိမ်းရိုး
မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အကယ်၍ နောက်စော်ဘွားက အရင်စော်ဘွား
ဥပဒေနှင့်အညီပေးခဲ့သော ဝိသုံဂါမကို နုတ်သိမ်းခဲ့ပါမူ အထက်အစိုးရထံ
အယူခံက မုချအောင်နိုင်ရာသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂလိပ်မင်းများ၏

ဥပဒေအရ ဝိသုံဂါမပေးသော စော်ဘွားသေဆုံးခြင်း စသည်ဖြင့်သော်လည်း ပေးပြီးဝိသုံဂါမ မပျက်ဟုမှတ်။

(၃) ဝိသုံဂါမမြေကွက်ပေါ်၌ ညောင်စောင်းကွက်ရိုက်၍ ခြေဖဝါး ချင်းထပ်အောင်နှုတ်ပြီးမှ သိမ်သမုတ်ကောင်းမည်၊ သို့မဟုတ် အတော် အသင့်နှုတ်ရုံနှင့် သိမ်သမုတ်ကောင်းမည်ကို သိလိုပါသည်ဟု မေး လျှောက်ရာ၌=

ကျမ်းဂန်လာ ရှေးအခါက ကျောင်းတိုက်ကြီးများတွင် သံဃာအများစုရုံး၍ ဥပုသ်၊ ပဝါရဏာပြုရန် ဝိဟာရသိမ်ခေါ် မဟာသိမ်တခု၊ ဥပသမ္ပဒါ၊ ကထိနဒါန စသောကံငယ်များပြုရန် ခဏ္ဍာသိမ်ခေါ် ယခုကာလ သမုတ်ကြသောသိမ်ငယ် တစ်ခုဟု နှစ်ခုရှိကြကုန်၏။ ၎င်းမဟာသိမ်နှင့်ခဏ္ဍာသိမ်တို့၌ သီမန္တရိုက်ခေါ် သိမ်နှစ်ခုကြားအရပ်ကား တစ်ထွာ၊ တစ်တောင်သာ ခြားကွာ၏။ ထိုသို့သော ကျောင်းတိုက်ဟောင်းကြီးများ၌ မဟာသိမ်၊ ခဏ္ဍာသိမ်နှစ်ခုလုံးတို့၏ အပိုင်း အခြားကိုမသိပဲလျက် နတ်လည်း မနတ်အပ်၊ သမုတ်လည်း မသမုတ်အပ်ဟု အဋ္ဌကထာဆရာဆိုတော်မူရာ ဝိမတိဋီကာဆရာက သိမ်နှစ်ခုတို့၏ အပိုင်း အခြားကို မသိသော်လည်း ညောင်စောင်းကွက်သား၍ ကျောင်းတိုက်ကြီး တစ်ခု လုံးအနှံ့အစပ် နတ်ပါမူ သိမ်ဟောင်းရှိက မကျွတ်မရှိနိုင်ရာဟု ညောင်စောင်းကွက် သား၍ သိမ်နုတ်နည်းကိုပြဆို၏။ ထိုကိုအတူယူ၍ မြန်မာနိုင်ငံနေရာတိုင်း၌ ညောင်စောင်းကွက်သား၍ သိမ်နုတ်သောအလေ့အထဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဝိမတိ ဋီကာလာရင်းဖြစ်သော ကျောင်းတိုက်ကြီးများကဲ့သို့ ရှေးက သိမ်ဟောင်းရှိတန် ကောင်း၏ဟု ယုံမှားလောက်သော ကျောင်းတိုက်ဟောင်းကြီးများကို တဖန်ပြုပြင် အသစ်ထွင်၍ သိမ်သမုတ်လိုရာတို့၌လည်းကောင်း၊ သာသနာစည်ပင်ပြန့်ပွား ဖူးသောမြို့ရွာတို့၌ ဘုရားပျက်၊ ကျောင်းပျက်တို့ဖြင့် ရဟန်းများနေထိုင်ဖူးသည်ဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိသောအရပ်တို့မှာ သိမ်သမုတ်လိုရာတို့၌လည်းကောင်း၊ သိမ်ဟောင်း ၂-လုံး၊ ၃-လုံး နီးနီးစပ်စပ်ရှိနေပါက အားလုံးသိမ်ဟောင်း မကျွတ်မရှိလေအောင် ဝိမတိဋီကာမိန့်မှာသည့်အတိုင်း ညောင်စောင်းကွက်သား၍ သိမ်နုတ်ပြီးမှ

သိမ်သမုတ်လျှင် ဝိနယဂရုကအရာ၌တည်၍ ထိုသို့ပြုလုပ်ကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ချီးမွမ်းထိုက်ပေ၏။

ဤမြန်မာပြည်၌ကား ကျန်းဂန်လာ ရှေးကျောင်းတိုက်များကဲ့သို့ ဝိဟာရ သိမ် (ဝါ) အဝိပွဝါသသိမ်ခေါ် မဟာသိမ်နှင့်တကွ ခဏ္ဍာသိမ်တို့ကို ကျောင်းတိုက် တစ်ခုတည်း၌သမုတ်ကြသော အစဉ်အလာမရှိသလောက် နည်းပါးကြသဖြင့် သာသနာရောက်သည်မှာ အနှစ်တစ်ထောင်ပင်မပြည့်သေး၍ ကျောင်းတိုက် ဟောင်း၊ သိမ်ဟောင်းရှိဖူးက ၎င်းတို့၏အမှတ်အသား မပျောက်ပျက်နိုင်သေး ပေရာ။ သို့ဖြစ်၍ ကျောင်းတိုက်ဟောင်းကြီးနှင့် သိမ်ဟောင်းများ ရှိတန်ကောင်း၏ ဟု ယုံမှားဖွယ်မရှိအောင် လွတ်လပ်သော နေရာတို့၌လည်းကောင်း၊ ရှမ်းပြည်ကဲ့ သို့သော သာသနာမစည်ကားဖူးသော အရပ်ဒေသတို့၌လည်းကောင်း၊ ညောင် စောင်းကွက်သား၍ သိမ်မနုတ်က မအပ်ဟုမှတ်ထင်ယူဆခြင်းသည် ထိုသူတို့ကို ဝိနယဂရုကအရာ၌ မတည်စေ။ ဝိနယသံမူဠတို့သာဟု သိစေသည်။ ထိုသို့သော အရပ်ဒေသတို့၌ သိမ်မနုတ်ပဲ သမုတ်သော်လည်း သင့်လျော်ရာ၏။ သို့သော် ပရူပဝါဒမှ ကင်းလွတ်စေခြင်းငှာ သမုတ်လိုသောအရပ်၊ သိမ်သား သိမ်ကွက်၏ ပြင်ပထက်ဝန်းကျင် ၄-တောင် ၅-တောင် ပမာဏအရပ်မှစ၍ သိမ်တွင်း၊ သိမ်ပြ ဝင် အရပ်ရှစ်မျက်နှာတို့၌လည်းကောင်း၊ အလယ်အရပ်၌လည်းကောင်း၊ သံဃာ စည်းဝေး၍နုတ်ပြီးလျှင် သိမ်သမုတ်က ဝိနယညူဝိနယဂရုကတို့ သံသယ ကင်းသင့်ပြီ။

(၄) သိမ်သမုတ်သောအခါ တစ်ကြိမ် ကမ္မဝါစာဖတ်ရုံမျှဖြင့် ကံအောင်မည်၊ သို့မဟုတ် ၃-ကြိမ်၊ ၄-ကြိမ်ဖတ်မှ ကံအောင်မည်ကို သိလိုပါသည်ဟူ၍ မေးလျှောက်ရာ၌-

ဗျတ္တ၊ ပဋိဗလပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင် တစ်ပါးတည်း၊ တစ်ကြိမ်တည်း ဖတ်ရုံမျှဖြင့် ကံအောင်၏။ ဗျတ္တ၊ ပဋိဗလပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်လျှင် အပါးသုံးရာ အကြိမ်တစ်ရာပင် ဖတ်သော်လည်း ကံမအောင်။ သို့သော် ပဌမအကြိမ်ဖြင့် ကံမအောင်ခဲ့သော်

ဒုတိယစသောအကြိမ်ဖြင့် ကံအောင်စေခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ပဌမ အကြိမ်ဖြင့် ကံအောင်လျှင်လည်း ဒုတိယစသောအကြိမ်ဖြင့် မြဲမြံစွာပြုခြင်းကို ‘ဒဋ္ဌိကမ္မ’အကျိုးငှါလည်းကောင်း၊ အကြိမ်ကြိမ်အထပ်ထပ် ကမ္မဝါစာဖတ်ခြင်းကို ရှေးဆရာမြတ်တို့ ပြုလုပ်တော်မူကြသည်။

(၅) နိမိတ်ကြားရာ တစ်ထပ်သာကြားရမည်၊ သို့မဟုတ် အထပ် ထပ်ကြားရမည်ကို သိလိုပါသည်ဟု မေးလျှောက်ရာ၌-

“တတ္ထ နိမိတ္တာနိ သကိံ ကိတ္တိတာနိပိ ကိတ္တိတာနေဝ ဟောန္တိ။ အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ ပန တိက္ခတ္တံ၊ သီမာမဏ္ဍလံ သမ္ပန္နန္တေန နိမိတ္တံ ကိတ္တေ တဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ” (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၁၈။) ဟု အဋ္ဌကထာဆရာမြတ် မိန့်အပ်သည်နှင့်အညီ မဟာအဋ္ဌကထာအလို တစ်ကြိမ်တည်း၊ တစ်ထပ်တည်းကြားရုံမျှနှင့် နိမိတ် ကြားခြင်းကိစ္စပြီး၏။ အန္ဓကဋ္ဌကထာအလိုမှာ သုံးကြိမ်၊ သုံးထပ်နိမိတ်ကြားရ မည်ဟူ၏။ ၎င်းစကားသည် ဂရုဖြစ်စေခြင်းငှာသာလျှင် ဆိုသောစကားဖြစ်၏။ တစ်ကြိမ်သာ နိမိတ်ကြားခြင်းကိုတားမြစ်လို၍ ဆိုသောစကားမဟုတ်။ ထို့ကြောင့် မဟာအဋ္ဌကထာဆိုတိုင်း တစ်ကြိမ်၊ တစ်ထပ်ကြားရုံမျှဖြင့် ကိစ္စပြီးပါ၏။ သို့သော် ဝန်လေးသောအရာမဟုတ်၍ အန္ဓကဋ္ဌကထာဆိုတိုင်း သုံးကြိမ်သော်လည်း ကောင်း၊ ထို့ထက်အလွန်သော်လည်းကောင်း ဆရာမြတ်တို့ နိမိတ်ကြားကြကုန်၏။

(၆) ကျောက်နိမိတ်ကြားရာ၌ သုံးဆယ့်နှစ်ပိုလ် တင်လဲခဲ ပမာဏရှိသော ကျောက်ဟုဆိုရာ၌ တစ်ပိဿာ တစ်ပိုလ်ကိုယူရမည်၊ သို့မဟုတ် လေးကျပ် တစ်ပိုလ်ကို ယူရမည်ကို သိလိုပါသည်ဟု လျှောက် ရာ၌-

‘တစ်ပိဿာ တစ်ပိုလ်’ ဟူသောအယူမှာ ထောက်ထားစရာ သာဓကမရှိ။ အထင်မျှဖြင့် ပြောဆိုသောအယူဖြစ်၍ မခိုင်မာ၊ မလုံလောက်။ ‘လေးကျပ် တစ်ပိုလ်’ ဟူသောအယူမှာ လောကီကျမ်း၊ သာသနာတော်ကျမ်း အထောက် သာဓကရှိ၍ လုံလောက်သောအယူတည်း။ ရေနိမိတ်ကိုထောက်၍ နိမိတ်ဟူသမျှ ကို အမြဲထာဝရတည်နေနိုင်သော ကြီးမားသောအရာဝတ္ထုကိုမှ ကြားရသည်

မဟုတ်။ သိမ်သမုတ်ဆဲအခါ တည်နေနိုင်လျှင် နိမိတ်ကြားကောင်း၏။ ထို့ကြောင့် ‘လေးကျပ် တစ်ပိုလ်’ဟူသောအယူဝါဒကို သင့်မြတ်သောအယူဝါဒဟု မှတ်ယူ သင့်၏။ ‘လေးကျပ် တစ်ပိုလ်’ဟူရာ၌ အထောက်သာကောကို ထိုထိုဆရာတော်တို့ ရေးသားအပ်သောဝိနိစ္ဆယများကို ကြည့်ရှု၍မှတ်ပါ။ ကျယ်ဝန်းမည်စိုး၍ မရေးပြီ။

(၇) ရေနိမိတ်ရှစ်ခုဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ လေးခုဖြင့် သော် လည်းကောင်း၊ သိမ်သမုတ်ရာ ကမ္မဝါစာဖတ်၍ မပြီးမီအတွင် တစ်တွင်း၊ နှစ်တွင်းရေခန်းခြောက်သော်လည်းကောင်း၊ ရေထပ်၍လောင်းရသော်လည်း ကောင်း သိမာသမ္ပုတိကံ ပျက်၊ မပျက် သိလိုပါသည်ဟု မေးလျှောက်ရာ၌-

“သစေ ယာဝ ကမ္မဝါစာပရိယောသာနာ တိဋ္ဌတိ အပ္ပံ ဝါ ဟောတု ဗဟု ဝါ ဝဋ္ဋတိ”-ဟု အဋ္ဌကထာ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။၃၂၂။)မိန့်သောကြောင့် နိမိတ် ကြားပြီးသည်မှစ၍ ကမ္မဝါစာပြီးဆုံးသည့်တိုင်အောင် ရေတည်မှအပ်သည်။

ရေထပ်၍ မလောင်းရ၊ သို့ရာတွင် နိမိတ်ရှစ်ခုဖြင့်သမုတ်ရာ အရှေ့၊ အနောက်၊ တောင်၊ မြောက် လေးမျက်နှာ၌ ရေနိမိတ်တစ်ခုသော်လည်းကောင်း၊ နှစ်ခု၊ သုံးခုသော်လည်းကောင်း၊ လေးခုသော်လည်းကောင်း၊ ခန်းခြောက်သွားစေ ကာမူ လေးထောင့်နိမိတ်များ၌ ရေရှိလျှင်သိမ်မပျက်။ လေးထောင့်သိမ်ဖြစ်နိုင်၏။ နိမိတ်လေးခုဖြင့် သိမ်သမုတ်ရာတစ်ထောင့်မှာ နိမိတ်ခန်းခြောက်သွားမှု သုံး ထောင့်သိမ်ဖြစ်သေး၏။ နိမိတ်သုံးခုဖြင့်သမုတ်ရာ တစ်ထောင့်က နိမိတ် ခန်းခြောက်သွားမှု နိမိတ်နှစ်ခုဖြင့်သိမ်မဖြစ်။

(၈) မြေဟာ မြေကြမ်းသောအရပ်ဒေသများ၌ ရေနိမိတ်ဖြင့် သိမ်သမုတ်ရာ ရေကြောရှည်တည်စေခြင်းငှာ ရွံ့မြေစေးဖြင့် တွင်းကို လိမ်းကြံလျှင် အပ်၊ မအပ် မေးလျှောက်ရာ၌-

အဋ္ဌကထာမှာ “နိရုဒကေ ဋ္ဌာနေ နာဝါယ ဝါ စာဋိ အာဒိသု ဝါ ဥဒကံ ပူရေတွာ ဥဒကနိမိတ္တံ ကိတ္တေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဘူမိဂတမေဝ ဝဋ္ဋတိ” (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။ ၃၂၂။)ဟု မိန့်သောကြောင့် ရွံ့မြေစေးဖြင့် လိမ်းကျံစေကာမူ ဘူမိဂတရေဖြစ်၍

အပြစ်မရှိဟု ဆိုရန်ရှိ၏။ သို့သော် ဝိနယဂရုဏာမထေရ်တို့သည် တွင်းကို ရွံ့မြေစေး ဖြင့် လိမ်းကျံပါမူ အိုးနှင့် အလားတူသည်ဟုယူဆ၍ သံသယရှိကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် သံသယကင်းရှင်းစေခြင်းငှာ ရွံ့မြေစေးဖြင့် မလိမ်းကျံအပ်။ မြေဟာ၍ ရေမတည်လျှင် ကျောက်နိမိတ်ကြား၍သမုတ်ရာ၏။

(၉) သိမ်သမုတ်ရန် သတ်မှတ်ထားသော သိမ်ကွက်သိမ်သား
မြေပေါ်၌ ပကတိဂါမ၏လည်းကောင်း၊ ဝိသုံဂါမ၏လည်းကောင်း၊ သစ်၊
ဝါး၊ တံခွန်၊ ကုက္ကားစသော တစ်စုံတစ်ခုသော ဝတ္ထုကျရောက်ထိခိုက်နေ
လျှင် အပ်၊ မအပ် မေးလျှောက်ရာ၌-

သိမ်ကွက်သိမ်သားမြေသည် ပကတိဂါမအတွင်းဖြစ်အံ့၊ ၎င်းသည် ပကတိဂါမပင်။ ဝိသုံဂါမအတွင်းဖြစ်အံ့၊ ၎င်းသည် ဝိသုံဂါမပင်။ ထို့ကြောင့် သိမ်သားမြေနှင့် ပကတိဂါမမြေကိုလည်းကောင်း၊ ဝိသုံဂါမ မြေကိုလည်းကောင်း၊ မထိမစပ်အောင် မည်သူမျှမတတ်နိုင်။ သဘာဂနိဿယနိဿိတဖြစ်၍ ထိစပ် သော်လည်း အပြစ်မရှိ။ ပကတိဂါမနှင့်ဝိသုံဂါမ ထိစပ်သော်လည်း သဘာဂချင်း ဖြစ်၍ အပြစ်မရှိ။ မထိစပ်ကောင်းဟုဆိုသော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာမရှိ။ သို့သော် သိမ်ကွက်သိမ်သား၏ ထက်ဝန်းကျင်နီးစပ်သော ပကတိဂါမ၌ဖြစ်စေ၊ ဝိသုံဂါမ၌ ဖြစ်စေ ဗဒ္ဒသိမ်ဟောင်းရှိခဲ့လျှင် ထိုဗဒ္ဒသိမ်ဟောင်း၏ သစ်၊ ဝါး၊ တံခွန်၊ ကုက္ကား တို့နှင့် သိမ်သစ်ထိစပ်သော် သမာနသံဝါသသိမ်သမုတ်သောအခါ ထိုထိစပ်သော ဗဒ္ဒသိမ်ဟောင်းအတွင်းရှိ ရဟန်းတို့ကို ဟတ္တပါသ်သို့မပင့်ဆောင်သော်လည်း အပြစ်မရှိ။ အဝိပွဝါသသိမ်သမုတ်သောအခါ ဟတ္တပါသ်သို့ ပင့်ဆောင်သင့်၏။ ထို့ကြောင့် ဗဒ္ဒသိမ်ဟောင်းနှင့်ထိစပ်ခဲ့သော် မသင့်လျော်ရကား မထိစပ်စေခြင်းငှာ သိမ်ကွက်သိမ်သား၏အပြင်ပ ထက်ဝန်းကျင် လေးတောင်၊ ငါးတောင်အရပ်ကိုပါ သွင်း၍နုတ်ရမည်ဟု သုံးနံပါတ်ပုစ္ဆာအဖြေ၌ဆိုခဲ့ပြီ။

(၁၀) “သိမ်၊ သိမ်၊ ဧကုပေါသထံ၊ ဧကုပေါသထံ၊ တုဏှိ၊ တုဏှိ၊
ဂါမံစ၊ ဂါမဉ္ဇ”ဟု ဖတ်ကြရာ မည်သည်က မှန်ပါသနည်းဟု မေးလျှောက် ရာ၌-

ဗျဉ္ဇနပုဒ်ဆယ်ပါးတို့တွင် သိထိလနှင့် ခနိတ၊ နိဂ္ဂဟိတနှင့် ဝိမုတ္တ ဤလေးပါးတို့သာ ကံကို ပျက်စေတတ်ကုန်၏။ ဒီဃနှင့် ရဿ၊ ဂရုနှင့် လဟု၊ သမ္ပန္နနှင့် ဝဝတ္ထိတ ဤခြောက်ပါးတို့ကား ကံကို မပျက်စေတတ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် “သိမ်၊ ဧကူပေါသထံ၊ တုဏှိ-ဟု ရဿနှင့်ဖတ်သော်လည်းကောင်း၊ “သိမ်၊ ဧကူပေါသထံ၊ တုဏှိ”-ဟု ဒီဃနှင့်ဖတ်သော်လည်းကောင်း ကံမပျက်။ ဆရာမြတ်တို့ကား “သိမ်၊ ဧကူပေါသထံ၊ တုဏှိ”ဟု ဒီဃဖြင့်ဖတ်ခြင်းကို နှစ်သက်တော်မူကြကုန်၏။ ဂါမံ စ ဂါမဉ္ဇ-ဟု နှစ်ထွေဖတ်ရာ နိဂ္ဂဟိတ သက်သက်နှင့် နိဂ္ဂဟိတ မိဿက ခွံသံတို့ဖြစ်၍ အပြစ်မရှိ။ “ဂါမဉ္ဇ ဂါမေ စ”-ဟုဖတ်လျှင် နိဂ္ဂဟိတ သံပျက်၍ ဝိမုတ္တဖက်သို့ပြောင်းသွားခြင်းကြောင့် ကံပျက်သည်ဟုမှတ်။

(၁၁) ဗဒ္ဒသိမ်သမုတ်ရာ တစ်ချို့က သမာနသံဝါသကမ္မဝါစာကို လေးကြိမ်၊ ငါးကြိမ်ဖတ်ပြီး၍ နောက်မှအဝိပွဝါသကမ္မဝါစာကို ဖတ်ကြပါသည်။ တစ်ချို့က သမာနသံဝါသကမ္မဝါစာ၊ အဝိပွဝါသကမ္မဝါစာတို့ကို တစ်ဆက်တည်း ဖတ်ကြပါသည်။ ဘယ်နည်းက သင့်ပါသနည်းဟု မေးလျှောက်ရာ၌-

ယခုကာလ သမုတ်ကြသောခဏ္ဍသိမ်များမှာ သမာနသံဝါသကမ္မဝါစာ သာ အကျိုးထင်၏။ အဝိပွဝါသကမ္မဝါစာမှာ ‘အာစိဏ္ဏကပ္ပ’ပြုရိုးပြုစဉ်သာ အကျိုးမထင်လှ။ သို့ဖြစ်၍ သမာနသံဝါသကမ္မဝါစာကိုသာ အလေးပြု၍ ဆရာမြတ်တို့လေးကြိမ်၊ ငါးကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊ ထို့ထက် အလွန်သော်လည်းကောင်း အထပ်ထပ်ဖတ်ကြသည်။ အဝိပွဝါသကမ္မဝါစာကိုကား နောက်ဆုံးမှ တစ်ကြိမ်၊ နှစ်ကြိမ်သာ ဖတ်ကြသည်။

(၁၂) အဖြေမှာ (၁)နံပါတ်အဖြေ၌ အတွင်းဝင်ပြီ။

အဘယာရာမဆရာတော်
 ၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်၊ တန်ခူးလဆုတ် ၁-ရက်။

သီမာပုစ္ဆာ ဒွါဒသက-ဥတ္တရမ္ပိ သုဓိတိမာ။
အနိဗ္ဗိတဉာဏေန၊ ရစယိ ရစနေ ဝိဒူ။

ထေယျသံဝါသကဝိနိစ္ဆယ

မန္တလေးမြို့ စိန်ပန်းရပ် ရင်ပုံရပ် ရင်ပုံကျောင်း ရှင်ပဏ္ဍိတ လျှောက်ထား သဖြင့် ထေယျသံဝါသကဝိနိစ္ဆယကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့ရာ ရှင်ပဏ္ဍိတ၏အမေးနှင့် ဆရာတော်အဆုံးအဖြတ်ကို အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ထေယျသံဝါသကပုစ္ဆာ

ဘုရားတပည့်တော် ခြေတော်ဦးခိုက်လျှောက်ထားဝံ့ပါသည် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်ဘုရား။ အကြောင်းမှာ ဘုရားတပည့်တော်သည် အလွန်မိုက်မဲ မသိတတ်သောကြောင့် မကောင်းသူများ၏အလေ့အကျင့်ကို အတုလိုက်မိ ပါသဖြင့် ခါးပန်းကြိုးကို ခါးဥပန်းကာ ပုဆိုးများကို ဝတ်မိပါသည်ဘုရား။ စိတ်မှာ လူဟူ၍ မသာယာပါဘုရား၊ ပြောင်လှောင်ပျက်ချော်သော သဘောထားနှင့်သာ ဝတ်ဆင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

အထက်ပါအကြောင်းကို ဘုရားတပည့်တော်အား ငဲ့ညှာတော်မူသော အားဖြင့် ဟုတ်သည့်အတိုင်း ဆုံးဖြတ်တော်မူပါ ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်ဘုရား။

ဘုရားတပည့်တော်သည် ဆရာတော်ဘုရားဆုံးဖြတ်သည့်တိုင်း လိုက်နာပါ မည်ဘုရား။ ဘုရားတပည့်တော်ကဲ့သို့ ခါးပန်းကြိုးပန်း၍ ဓာတ်ပုံရိုက်သော သာမဏေများကိုလည်း ဆုံးဖြတ်တော်မူပါ ဆရာတော်ဘုရား။ ဘုရားတပည့် တော်သည် ရဟန်းခံမည့်ဆဲဆဲ ဖြစ်နေပါသဖြင့် ဘုရားတပည့်တော်အား မေတ္တာ ရှေ့ထားကာ ဖြေကြားတော်မူပါဘုရား။

ရှင်ပဏ္ဍိတ

ရင်ပုံကျောင်း၊ ရင်ပုံရပ်၊

စိန်ပန်း၊ မန္တလေး။

ထေယျသံဝါသကဝိနိစ္ဆယ

ရှင်ပဏ္ဍိတ၏လျှောက်လွှာ၌ “ ခါးပန်းကြိုးပန်းကာ ပုဆိုးများကို ဝတ်မိပါသည်။ စိတ်မှာ လူဟူ၍ မသာယာပါ” ဟူသော စကားကိုထောက်လျှင် သင်္ကန်းကို ဝတ်ခြင်း၌ ဓုရနိက္ခေပမပြုသေး။ သာမဏေ၏လိင်အသွင်ကို မစွန့်လိုသေးပါဟု လျှောက်ရာကျ၏။ ထိုအတိုင်းမှန်လျှင် ဝိနည်း မဟာဝါအဋ္ဌကထာ ထေယျသံဝါသကထာ၌-

သစေပိ ဂိဟိဘာဝံ ပတ္တယာမာနော ကာသာဝံ သြဝဋ္ဋိကံ ဝါ ကတ္တာ အညေန ဝါ အာကာရေန ဂိဟိနိဝါသနေန နိဝါသေတိ “သောဘတိ န ခေါမေ ဂိဟိလိင်္ဂံ” န သောဘတိ’တိ ဝိမံသနတ္ထံ န ရက္ခတိ တာဝ။ သောဘတိတိ သမ္ပဋ္ဌိစ္စိတွာ ပန ပုန လိင်္ဂံ သာဒိယန္တော ထေယျသံဝါသကော ဟောတိ။ သြဒါတံ နိဝါသေတွာ ဝိမံသနသမ္ပဋ္ဌိစ္စနေသုပိ ဇေသဝ နယော (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃၊၃၀၂) သောဘတိတိ သမ္ပဋ္ဌိစ္စိတွာတိ ကာသာဝ ဓာရဏေ ဓုရံ နိက္ခိပိတွာ ဂိဟိဘာဝံ သမ္ပဋ္ဌိစ္စိတွာ (ဝိမတိဋ္ဌိကာ၊၂။၁၂၂။)ဟု မိန့်ဆိုအပ်သောကြောင့် ပြောင်လှောင်ပျက်ချော် သရော်ကမယ် ပြုလို၍ဖြစ်စေ ဓာတ်ပုံရိုက်လို၍ဖြစ်စေ လူတို့၏အဝတ်တန်ဆာကို အစုံအလင်ပင် ဝတ်မိသော်လည်း လူ့အဖြစ်ကိုမတောင့်တမှု၊ လူ့အဖြစ်ကိုမသာမယာမှု၊ သင်္ကန်းကိုမဝတ်တော့အံ့ဟု ဝန်မချသေးမှု ဆရာရဟန်းပေးသောအသွင် လိင်မပျက်သေးဟု မှတ်ရမည်။ ခါးပန်းကြိုးရှိခြင်း၊ မရှိခြင်းကား ပမာဏမဟုတ်။

လူ့အဖြစ်ကို တောင့်တမှုကား သင်္ကန်းကိုပင် ခါးတောင်းကြိုက်၍ဖြစ်စေ တစ်ပါးသောအခြင်းအရာဖြင့်ဖြစ်စေ လူဝတ်ပုံမျိုးဝတ်၍ လူ့အဖြစ်ကို သာယာလျှင် သင်္ကန်းကိုမဝတ်တော့အံ့ဟု ဝန်ချလျှင် ဆရာရဟန်းပေးထားသောအသွင် လိင်ပျက်၏။ လိင်ကျ၏။ နောက်မှ တစ်စုံတစ်ခုသောအကြောင်းကြောင့် အသွင်မဖျက်ဘဲ မလုပ်ကောင်း၊ မအပ်ဟုသိလျက် ရှေးကကဲ့သို့ တစ်ပါးသောသာမဏေတို့နှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနေမှု လိင်ထွေကုန်က၊ သံဝါသထွေကုန်ကဖြစ်၏ဟုမှတ်။

ထို့ကြောင့် မိမိပြုသောအမှု၊ မိမိစိတ်စေတနာကိုစစ်ဆေး၍ သင်္ကန်းကို ပြန်၍ဝတ်ခြင်း၌ ဓုရနိက္ခေပ ပြု၊ မပြု၊ လူ့အဖြစ်ကို ဝန်ခံ၊ မခံကိုသာဆင်ခြင်၍ ဆုံးဖြတ်ပါလေ။

အဘယာရာမဆရာတော်

၁၃၀၀ပြည့်နှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၈-ရက်။

သံဝါသဝိနိစ္ဆယမ္ပိ၊ သမာနသံဝါသော သုဇီ။

သုဇီနံ တောသနတ္ထာယ၊ ရစယိတ္ထ သုဇာတိမာ။

ဥဒကုက္ခေပသီမာဝိနိစ္ဆယ

၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်၊ ပြာသိုလဆုန် ၁၀-ရက်နေ့တွင် မော်လမြိုင်မြို့၊ ဖအောက်တောရ စင်္ကြံကျောင်းဆရာတော် ဦးခေမာဝန္တ မေးလျှောက်သဖြင့် ဥဒကုက္ခေပသီမာဝိနိစ္ဆယကိုလည်း ပြုစီရင်တော်မူခဲ့ရာ မေးလျှောက်လွှာနှင့်တကွ ဆရာတော်၏ဝိနိစ္ဆယကို ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဥဒကုက္ခေပသီမာပုစ္ဆာ

ကျိက္ခမိဒိစတြိတ် မော်လမြိုင်မြို့၊ ဖအောက်တောရ စင်္ကြံကျောင်းနေ ဘုရားတပည့်တော်ခေမာဝန္တ ရိုသေလေးမြတ်စွာ လျှောက်ထားဝံ့ပါသည် ဆရာ တော် အရှင်သူမြတ်ဘုရား။

အောက်ပါပုစ္ဆာများကို ယုံမှားသံသယမကင်း ရှိနေခြင်းကြောင့် ရှင်းလင်း ဖြေထွင်း၍ တပည့်များအား သနားငဲ့ညှာ ကရုဏာရှေ့ထား၍ ပေးသနားတော်မူ ပါမည့်အကြောင်း ရိုသေလေးမြတ်စွာ လျှောက်ထားဝံ့ပါသည် ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်အရှင်သူမြတ်ဘုရား။

(၁) နဒီလက္ခဏာအရ အနံ သုံးတောင်၊ လေးတောင်မျှကျယ်၍ အလျားရှည်သော စမ်းချောင်းငယ်၌ ဥပုသ်စင် လေးတိုင်မျှစိုက်ထူ၍ အထက် ကျယ်စွာပြုလုပ်လျက် ဥပုသ်၊ ပဝါရဏာစသောကံကို ပြုအပ်၊ မပြုအပ်။

(၂) ရေပြင် အတောင်တစ်ရာလောက်ကျယ်၍ အလယ်က လေး တောင်မျှသာ တိမဏ္ဍလအဝန်းသုံးပါးညီစွာဝတ်ရုံ၍ ကူးသွားသော ဘိက္ခုနီမ၏ သင်းပိုင်ကို လက်တစ်သစ်၊ နှစ်သစ်ရေစွတ်၍ မပြတ်စီးနေသောရေပြင်၌ လေးတောင်မျှကိုပင် နဒီဟုခေါ်ရပါမည်လော။ ရေပြင်တစ်ခုလုံးကိုပင် နဒီဟုခေါ်ရ မည်လော။

(၃) “ဧတ္ထ စ သစေ နဒီ နာတိဒီဃာ ဟောတိ၊ ပဘဝတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မုခဒ္ဒါရာ သဗ္ဗတ္ထ သံဃော နိသီဒတိ၊ ဥဒကုက္ခေပသီမာကမ္မံ နတ္ထိ၊ သကလာပိ နဒီ ဧတေသံယေဝ ဘိက္ခုနံ ပဟောတိ” (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၃၃၄။) ဟူသော မဟာဝါအဋ္ဌကထာပါဠိ(ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။)၌ ‘ဥဒကုက္ခေပသီမာကမ္မံ နတ္ထိ’ ဟူသော စကားအရ ‘ဥဒကုက္ခေပသီမာကမ္မံ’ကို သံဃာ၏အစွန့်မှ ပြင်ပသို့ ဥဒကုက္ခေပကို ယူရပါမည်လော။

(၄) “နဒီယံ သေတုံ ကရောန္တိ၊ သစေ အန္တောနဒီယံယေဝ သေတု ဝါ သေတုပါဒါ ဝါ၊ သေတုမိ ဌိတေဟိ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဇ္ဇတိ” ဟူသော မဟာဝါအဋ္ဌကထာပါဠိ၌ ကမ်းနှင့် ဥဒကုက္ခေပရကောင်းသော တံတားပေါ်၌သာ ကံပြုရပါမည်လော၊ ဥဒကုက္ခေပမရကောင်းသော တံတား၏အစွန်း၌လည်း ကံပြု အပ်ပါမည်လော။

(၅) ဥဒကုက္ခေပသိမ်သည် ဗဒ္ဒသိမ်ကဲ့သို့ နှစ်ကျိပ်တစ်ပါး နေလောက် မှသာ ဥပုသ်၊ ပဝါရဏာစသော ကံပြုအပ်ပါမည်လော။ သို့မဟုတ် နှစ်ကျိပ် တစ်ပါး မနေလောက်သော်လည်း နဒီ၊ ဇာတဿရလက္ခဏာမြောက်သော မြစ် ငယ်၊ အိုင်ငယ်၌လည်း ဥပုသ်၊ ပဝါရဏာ-စသောကံကို ပြုအပ်ပါမည်လော။

၎င်း ပုစ္ဆာ ၅-ချက်ကို ယခု အရေးကြီးနေပါသဖြင့် အဖြေဝိသဇ္ဇနာကို

အမြန်သိလိုပါသောကြောင့် စာတိုက်မှ ခေါင်းပါထည့်လိုက်ပါသည်ဘုရား။

ခေမာဝန္တ

စကြိုကျောင်း၊ ဖအောက်တောရ

မော်လမြိုင်မြို့။

၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်၊ ပြာသိုလဆုတ် ၁၀-ရက်။

ဥဒကုက္ခေပသီမာဝိနိစ္ဆယ

(၁) နဒီလက္ခဏာရသော စမ်းချောင်းငယ်၌ လေးတိုင်စိုက်၍ အထက်၌ ကျယ်စွာ ဂါမပေါ်ကိုကျော်လွှမ်း၍ ဆောက်လုပ်အပ်သောဥပုသ်စင်၌ ဥပုသ်၊ ပဝါရဏာစသော သံဃာ့ကံကို ပြုကောင်း၏။ အထောက်ကား “အထ သေတု ပါဒါ အန္တော၊ သေတု ပန ဥဘိန္နမ္ပိ တီရာနံ ဥပရိ အာကာသေ ဌိတော၊ ဝဋ္ဋတီ” ဟူသော ဥပေါသထက္ခန္ဓကအဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။)တည်း။

(၂) မိုးညီမျှသောအခါ မိုးလေးလပတ်လုံး မပြတ်စီးသွားသော ချောင်းငယ် မြစ်ငယ်ဖြစ်မှု ကမ်းနီး ကမ်းစပ်၌ နဒီလက္ခဏာဝယ် ဆိုအပ်သော တစ်ထွာ၊ တစ်မှိုက် ရေအနက်မရှိသော်လည်း အမြဲမပြတ် ရေလွှမ်းမိုးနေပါလျှင် ရေစပ်ကစ၍ မြစ်တွင်းဟု ဆိုထိုက်၏။ “အန္တောနဒီယံ ပါသာဏော ဝါ ဒီပကော ဝါ ဟောတိ၊ တဿ ယတ္ထကံ ပဒေသံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရေ ပကတိဝဿကာလေ ဝဿာနဿ စတုသု မာသေသု ဥဒကံ သြတ္ထရတိ၊ သော နဒီသချံမေဝ ဂစ္ဆတိ။ အတိ ဝုဋ္ဌိကာလေ ပန သြဃေန သြတ္ထဋ္ဌောကာသော န ဂဟေတဗ္ဗော” ဟူသော ၎င်းအဋ္ဌကထာ(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၃။)၌ “စတုသု မာသေသု ဝိဒတ္ထိမတ္တံ ဝါ အဋ္ဌင်္ဂုလပ္ပမာဏံ ဝါ ဥဒကံ သြတ္ထရတိ”-ဟု ဝိသေသမဆိုမှု၍ ‘စတုသု မာသေသု (လ) ဥဒကံ သြတ္ထရတိ’ဟု ရေလွှမ်းမိုးခြင်းသာမညကိုသာ ဆိုသည်ကိုထောက်၍ သိအပ်၏။

“တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္စာဒေတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဥတ္တရန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ အန္တရဝါသကော တေမိယတိ” (ဝိ၊ ၂။ ၂၉၆။) ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော နဒီ လက္ခဏာဖြင့်ကား ချိမ့်ဝှမ်းရာ၌သာရေနက်၍ ကောရာ၌ကား မြစ်တပြင်လုံး တစ်ထွာ တစ်မိုက်မျှရေမနစ်မှု မြစ်မမည်။ နေရာတိုင်းမှာ ဖြတ်ကူးသော ဘိက္ခုနီမ၏ သင်းပိုင်စွတ်လောက်အောင် မြစ်လယ်မှာဖြစ်စေ၊ ကမ်းစပ်မှာ ဖြစ်စေ ရေ ရှိနေမှမြစ်မည်သည်ဟု ပြဆိုတော်မူလို၏။ (ဤမှာဖက်ကမ်းမှ ထိုမှာဖက်ကမ်း ထိ နေရာတိုင်း၌ အနည်းဆုံး တစ်ထွာ၊ တစ်မိုက် ရေနက်ရှိမှ မြစ်မည်သည်ဟု မဆိုလို။ မြစ်ကြီးများ၌ပင် ထိုသို့ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း။)

(၃) ဧတ္ထ စ သစေ နဒီ နာတိဒီဃာ ဟောတိ (ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၃၄။) စသော စကားဖြင့် မြစ်စမှ မြစ်ဝထိ သံဃာပြည့်နေ၍ ဥဒကုက္ခေပ (ရေတကျ) ပြုနေဖွယ်မရှိ၊ ပိုင်းခြားနေဖွယ်မရှိ၊ မြစ်တစ်စင်းလုံး ဥဒကုက္ခေပတစ်သိမ်တည်း ဖြစ်နေသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ “သကလာပိ နဒီ ဧတေသံယေဝ ဘိက္ခုနံ ပဟောတိ” (ဝိ၊ ၄။ ၃။ ၃၃၄။) ဟူသော နောက်စကားကိုထောက်ပါ။

(၄) တံတားတိုင် မြစ်တွင်းကဖြစ်လျှင် ဂါမပေါ်သို့ကျော်လွှမ်း၍ အစွန်း ထွက်နေသော ဂါမနှင့်ကား မထိသောတံတားပေါ်၌ပင် ကံပြုကော့င်း၏။ (ပဌမ ပုစ္ဆာအဖြေဖြင့်ပင် ပြေပြီ။)

(၅) အဗဒ္ဒသိမ်၌ အကျယ်၊ အကျဉ်းပမာဏမရှိ၊ နဒီ၊ ဇာတဿရ လက္ခဏာမြောက်မှု တစ်ပါးတည်းရပ်၍ အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ်ပြုလောက်သောအိုင်ငယ် ၌လည်းကောင်း၊ အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ်၊ ၄-ပါးရပ်၍ ပြုလောက်သော အိုင်ငယ်၌လည်း ကောင်း၊ သံဃဥပုသ်စသော ထိုထိုစတုဂ္ဂကရဏီယကံကို ပြုကောင်း၏။

အဘယာရာမဆရာတော်
၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်၊ တပို့တွဲလဆန်း ၂-ရက်။

ဥဒကုက္ခေပသုသီမာ-နိစ္ဆယမို့ သုနိစ္ဆိယော။
ဩလောကေတွာန ဂဇ္ဇေပိ၊ ဝိနိစ္ဆိနိ သုဇာတိမာ။

တာဝကာလိကဒါနဝိနိစ္ဆယ

မန္တလေးမြို့ ရွှေရေးဆောင်တိုက် ဦးဇာဂရ လျှောက်ထားသဖြင့် တာဝကာလိကဒါနဝိနိစ္ဆယကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့ရာ လျှောက်လွှာပူးတွဲ၍ ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

တာဝကာလိကဒါနပုစ္ဆာ

မြေပြသဒါနသည်ကို တာဝကာလိကအလှူ မလှူသင့် ဆိုရာ၌ အကယ်၍ တာဝကာလိကပြု၍ လှူပါက ဒါနမြောက်၊ မမြောက် သိလိုပါသည်ဘုရား။

၎င်းပြင် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် ပြန်လွန်က အလှူဒါယကာ ပြန်ယူသင့်၊ မယူသင့် သိလိုပါသည်ဘုရား။

သို့အတွက် နောင်တပည့် အစဉ်အဆက်မှတ်သားလောက်အောင် ဝိနိစ္ဆယ တစ်ဆောင် ချီးမြှင့်ပါမည့်အကြောင်း လျှောက်ထားပါသည်ဘုရား။

ဇာဂရ

ရွှေရေးဆောင်ကျောင်းတိုက်

မန္တလေး။

တာဝကာလိကဒါနဝိနိစ္ဆယ

ရာဇာ တံ ပါဠိဟာရိယံ ဒိသွာ ဥပ္ပန္နပီတိပါမောဇ္ဇော “အဟံ ဘန္တေ ဣမံ ပါဠိဟာရိယံ ဒိသွာ တုဋ္ဌော မဟာဗောဓိံ သကလဇ္ဈေဒိပရဇ္ဇေန ပူဇေမိ” တိ ဘိက္ခုသံဃဿ ဝတွာ အဘိသေကမဒါသိ။

ဤပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁၊၆၉)၌ ‘သကလဇ္ဈေဒိပရဇ္ဇေန ပူဇေမိ’ ဟူရာဝယ် ပူဇာ-ဟူသည်မှာ အပိုင်လှူသည်ကို ဆိုလိုသည်။ အပိုင်မလှူက ပူဇာမမည်။ ထို့ကြောင့် ရဇံ-ဟူရာ၌ “ရညော ဣဒံ ရဇံ” ဟူသော ဝစနတ္ထအရ မင်းပိုင်ထိုက်သော နိုင်ငံတော်အခွန်အထုတ်နှင့် မင်းပိုင်ပစ္စည်း ဘူမိပါသာဒ-

စသည်ကို ကောက်ယူသင့်သော်လည်း ရက်ကန့်သတ်၍ လှူသောအရာဖြစ်၍
 ထိုကန့်သတ်သောရက်အတွင်း နိုင်ငံတော်မှထွက်သောအခွန်အတုတ်ကိုသာ
 ယူသင့်သည်။ ထိုသည်သာ အပြီးအပြတ်လှူအပ်သောအရာဖြစ်၍ ပူဇာဝတ္ထုဖြစ်၏။
 မင်းပိုင် ဘူမိပါသာဒစသည်ကိုကား ရက်ကန့်သတ်ကာလှူ၍မဖြစ်။ လှူသော်
 လည်း တာဝကာလိကအလှူဖြစ်၍ အလှူမမြောက်။ အလှူမမြောက်လျှင်
 ပူဇော်ရာမကျ။ ထို့ကြောင့် ပူဇော်ခြင်းကိုဆိုသောအရာ၌ တာဝကာလိကအလှူ
 မသင့်ရကား ရဇံ-အရ ဘူမိပါသာဒစသော မစွန့်လွှတ်နိုင်သောဝတ္ထုကို မယူမူ၍
 စွန့်လွှတ်နိုင်သော နိုင်ငံတော်ထွက် အခွန်အတုတ်ကိုသာ ယူသင့်သည်။ ထို့ကြောင့်
 ဝိမတိဋီကာ၌-

“သကလဇမ္ပဒီပရဇ္ဇေနာတိ ဧတ္ထ ရညော ဣဒန္တိ ရဇံ၊ သကလဇမ္ပ-
 ဒီပတော ဥပ္ပဇ္ဇနကအာယော စေဝ အာဏာဒယော စ၊ တေန ပူဇေမိတိ
 အတ္ထော၊ န သကလပထဝီပါသာဒိဝတ္ထုနာ တဿ သတ္တာဟံ ဒေမိတိအာဒိနာ
 ကာလပရိစ္ဆေဒ ကတွာ ဒါတုံ အယုတ္တတ္တာ ဝေဠိဒေန္တော တာဝကာလိကံ ဒေတိ
 နာမ ဝတ္ထုပရိစ္စာဂလက္ခဏတ္တာ ဒါနဿ၊ ပထဝီဒိဝတ္ထုပရိစ္စာဂေန စ ပုန
 ဂဟဏဿ အယုတ္တတ္တာ။ နိယမိတကာလေ ပန အာယာဒယော ပရိစ္စတ္တာ
 ဝေတိ တတော ပရံ အပရိစ္စတ္တတ္တာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တသ္မာ ပုတ္တနယေနေတ္ထ
 ဣတော ပရမ္ပိ အာယာဒိဒါနဝသေနေဝ ရဇံဒါနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ” (ဝိမတိ၊ ၁။ ၃၅) ဟု
 မိန့်ဆိုသည်။

အဓိပ္ပါယ်ကား-ပူဇေမိ-ဟူသည် ဒေမိ-ဆိုသည်နှင့်တူ၏။ ဒါန-ဟူသည်
 မိမိဥစ္စာအဖြစ်မှ စွန့်လွှတ်ခြင်း ဝတ္ထုပရိစ္စာဂလက္ခဏာရှိ၏။ ဤအလှူလည်း
 ကာလကိုသတ်မှတ်၍လှူသောအလှူဖြစ်၏။ အပြီးအပြတ်မစွန့်နိုင်သော ပထဝီ
 ပါသာဒစသည်ကို ကာလသတ်မှတ်၍လှူလျှင် တာဝကာလိကအလှူဖြစ်၍
 ဝတ္ထုပရိစ္စာဂလက္ခဏာမရှိရကား ပူဇော်သည်မမည်။ ထို့ကြောင့် ပူဇာကိုဆိုသော
 အရာ၌ မစွန့်လွှတ်နိုင်သော ပထဝီပါသာဒစသည်ကို ဒါနဝတ္ထုဖြစ်သော ရဇံ-
 အရမယူသင့်ရကား စွန့်လွှတ်နိုင်သော အခွန်အတုတ်စသည်ကိုသာယူလေ ဟူလို။

ဤဝိမတိဋီကာဖြင့် ဝတ္ထုကိုအပြီးအပြတ်မစွန့်ပဲလျက် နှစ်၊ လ၊ ရက်ကို သတ်မှတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ တစ်လ၊ တစ်သက်လျာဟု ကာလကိုသတ်မှတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ လူအားဆိုလျှင် ငှားရမ်း၍ထားသော၊ ရဟန်းအားဆိုလျှင် လှူဒါန်း၍ထားသော ကျောင်းစသောဝတ္ထုပစ္စည်းသည် ဝတ္ထုပရိစ္စာဂလက္ခဏာမရှိ၍ဒါနဝတ္ထုမဖြစ်။ အလှူမမြောက်ဟု သိအပ်၏။ အလှူမမြောက်လျှင် ထိုပစ္စည်းကိုသုံးဆောင်သူလည်း လူဖြစ်လျှင် ခေတ္တငှားရမ်းသုံးဆောင်သူ မည်၏။ ရဟန်းဖြစ်လျှင် တာဝကာလိကအလှူခံ၍ သုံးဆောင်အပ်သောပစ္စည်းကို ဥစ္စာရှင်ဖြစ်သော ဂိုဏ်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ခွင့်ပြုကြည်သာသမျှကာလပတ်လုံး သုံးဆောင်ကောင်း၏။ ခွင့်မပြုလျှင် မသုံးဆောင်ကောင်း။ ပြန်တောင်းလျှင်လည်း ပေးရမည်။ ဥစ္စာပိုင်ရှင်သည် သံဃာဖြစ်မှု ပြန်မတောင်းသော်လည်း ပြန်ပေးရမည်။ ထိုတာဝကာလိက အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ပျံလွန်သွားလျှင် ထိုပစ္စည်းသည် မူလပိုင်ရှင်၏ပစ္စည်းသာဖြစ်သည်။ ပြန်လွန်သူပင် မပိုင်ရကား ပစ္စည်းကို မူလပိုင်ရှင်ခွင့်မပြုကမည်သူမျှ အမွေခံ၍မသုံးဆောင်ထိုက်ပေ။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “တာဝကာလိကေတိ ။ပ။ ဂဟိတံ ပန သစေ ဘဏ္ဍာသာမိကော ပုဂ္ဂလော ဝါ ဂဏော ဝါ “တုယေဝေတံ ဟောတူ”တိ အနုဇာနာတိ။ ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ အနုဇာနာတိ၊ အာဟရာပေန္တေ ဒါတဗ္ဗံ။ သံဃသန္တကံ ပန ပဋိဒါတုမေဝ ဝဋ္ဋတိ” (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၂၇။) ဟု မိန့်ပြီ။

အဘယာရာမဆရာတော်

၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်၊ ပဌမဝါဆိုလဆန်း ၈-ရက်။

တာဝကာလိကသမ္ပန္န-နိစ္ဆယမ္ပိ သုနိစ္ဆယော။
 အဂ္ဂဓမ္မော ထေရသေဋ္ဌော၊ ရစယိ ရစနေ ဝိဒ္ဓူ။

ပုဂံရွှေဂူကြီးကျောက်စာအဖြေ

ကျောက်စာစာရေးကြီးဦးဘေသည် ပုဂံရွှေဂူကြီးကျောက်စာလာ သက္ကတ ဘာသာ၌ ယုံမှားဖွယ်ရှိနေ၍ မေးလျှောက်သဖြင့် ဖြေဆိုတော်မူခဲ့ရာ ဤ၌ အမေးအဖြေနှစ်မျိုးလုံး ပူးတွဲဖော်ပြပါသည်။

ကျောက်စာမေးခွန်း

ပုဂံ ရွှေဂူကြီးဘုရားကျောက်စာလာ သက္ကတဘာသာ၌ အနက်၊ အဓိပ္ပါယ် ယုံမှားဖွယ်ရာများ အချို့နေရာမှာ ရှိနေပါသည်။ “တြိပဉ္စာသတ္တုသြ ကေ” ၌ ၅၀၃-ခုဟူသောအဓိပ္ပါယ်ကို ယုံမှားပါသည်။ ရာဇဝင်၌ အလောင်းစည်သူ နန်းတက် သက္ကရာဇ် ၄၅၇-ဟူ၍ရှိသောကြောင့် ၅၀၃-ခုဟု မှန်းထားရပါသည်။ သို့ကြောင့် အမှန်ကို သိလိုပါသည်။

ဦးဘေ
ကျောက်စာစာရေးကြီး

ကျောက်စာအဖြေလွှာ

ဂုဟံ ဗေသာခမာသဿျ၊ စတုတ္ထိကဒ ဗုပက္ခကေ၊
ဿာပိတံ သူယိဝါရေ တု၊ နက္ခတြာတ္တရသဃကေ။
မြိဂရာဇက္ခဏေ သာကျေ၊ တြိပဉ္စာသတ္တ သဟသကေ၊
ဂုဟံ မာဂိသိရေ မာသေ၊ ကေဒသန္ဓပက္ခကေ။
သောမျဝါရဿျ သံဇောဂေ၊ ဒိကျေ ဣန္ဒြာဂ္ဂိဒေဝတေ။
နိဿာပိတမိဒံ သာကျေ၊ တြိပဉ္စာသတ္တ ဟသုကေ။

ဂုဟံ၊ ရွှေဂူကြီးဘုရားကို။ တြိပဉ္စာသတသဟသရကေ၊ ၁၀၅၃-ခုဖြစ် သော။ သာကျေ၊ သကနှစ်၌။ ဗေသာခမာသဿျ၊ ကဆုန်လ၏။ စတုတ္ထိကဒ ဗုပက္ခကေ၊ လဆုတ်ပက္ခလေးရက်နေ့၌။ သူယိဝါရေ၊ တနင်္ဂနွေနေ့၌။ နက္ခ တြာတ္တရသာဗုကေ၊ ဥတ္တရာသံဠုနက္ခတ်သည်။ မြိဂရာဇက္ခဏေ၊ စန်းနှင့် ယှဉ်လတ်သော်။ ဝါ၊ စန်းနှင့်ယှဉ်ချိန်၌။ ဿာပိတံ၊ စ၍တည်အပ်ပြီ။

ဣဒံ ဂုဟံ၊ ဤရွှေဂူကြီးဘုရားကို။ တြိပဉ္စာသတသဟသရကော၊ ၁၀၅၃-
ခုနှစ်ဖြစ်သော။ သာကျေ၊ သကနှစ်၌။ မာဂိသီရေမာသေ နတ်တော်လ၌။ ကောဒ-
သန္ဓပက္ခကော၊ လဆုတ်ပက္ခ ၁၁-ရက်နေ့၌။ သောမျဝါရသျ၊ တနင်းလာနေ့၏။
သံဇောဂေ၊ ဆည်းဆာ (ညနေချမ်း)အချိန်၌။ ဣန္ဒြာဂ္ဂိဒေဝတော၊ အရှေ့တောင်
ထောင့်ဖြစ်သော။ ဒိကျေ၊ အရပ်မျက်နှာ၌။ နိဿ္ဗာပိတံ-ပြီးဆုံးစေအပ်ပြီ။

(ဤကျောက်စာ၌ သက္ကတပုဒ်ပါ၌များ ချွတ်ယွင်း၏။)

အဘယာရာမဆရာတော်

၁၃၀၁-ခု၊ တပေါင်းလဆုတ် ၁၅-ရက်။

၎င်းကျောက်စာအစ ပဏာမဂါထာ

ယော ကာမပင်္ကဂဟဏံ တရိတုံ နိသမ္မ၊
နာလံ တိလောကမခိလံ ဝရဓမ္မဘာဏု။
တဿေသနာယ ဘုဝိ မာပယိ သုဒ္ဓိ ဗုဒ္ဓိ၊
ဗုဒ္ဓိ နမေ တမသမံ သဟဓမ္မသံဃံ။ (ဝသန္တတိလကာ)

ဝရဓမ္မဘာဏု၊ မြတ်သောတရားတည်းဟူသော ရောင်ခြည်ရှိတော်မူသော။
ယော ဗုဒ္ဓေါ၊ အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။ နိသမ္မ၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်တော်မူ၍။ ကာမ
ပင်္ကဂဟဏံ၊ ကာမတည်းဟူသောရွံ့ညွှန်တို့ဖြင့် ခက်ခဲရှုပ်ထွေးသော။ အခိလံ၊
အလုံးစုံသော။ တိလောကံ၊ လောကသုံးပါးကို။ တရိတုံ၊ တူးမြောက်ခြင်းငှာ။
နာလံ၊ မစွမ်းနိုင်။ တဿ၊ ထိုကာမတည်းဟူသော ရွံ့ညွှန်ကို။ သေနာယ၊ ရှာမှီး
ခြင်းငှာ။ ဘုဝိ၊ မြေအပြင်၌။ ဝါ၊ လူ့ပြည်လောက၌။ သုဒ္ဓိ၊ စင်ကြယ်သော။
ဗုဒ္ဓိ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို။ (သုဒ္ဓိ ဗုဒ္ဓိ ၌-ဆန္ဒာနုရက္ခဏအလို့ငှာ နိဂ္ဂဟိတ်ကို
ချေ။) မာပယိ၊ ဖန်ဆင်းတော်မူပြီ။ ဝါ၊ ပြုစုတည်ထောင်တော်မူပြီ။ (အနေကဇာတိ
သံသာရံ-ဟူသော ဥဒါန်းဂါထာအလိုက် ရေးဟန်တူသည်။) အသမံ၊ အတုရှိတော်
မမူသော။ သဟဓမ္မသံဃံ၊ တရားသံဃာနှင့်တကွဖြစ်တော်မူသော။ တံ ဗုဒ္ဓံ၊
ထိုမြတ်စွာဘုရားကို။ အဟံ၊ သည်။ နမေ၊ ရှိခိုးပါ၏။

သိလေစနပဉ္စမိ၊ ဝိဿဇ္ဇနံ ကရိ သုဓီ။
သုဓိသေဋ္ဌော သုဓိတေသု၊ ဇာတု အဂ္ဂဓမ္မော ဟိ ဝေ။

သာသနဒါယာဒဝိနိစ္ဆယ

သာသနဒါယာဒဝိနိစ္ဆယကို ကျမ်းပြုဆရာတော် ပြုစီရင်တော်မူခဲ့ရာ ဤသာသနာဝင်၌ မူရင်းအတိုင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

(၁) ဥပသမ္ပဒကံဆောင်ပြီး ရဟန်းကိုထပ်၍ ဥပသမ္ပဒကံဆောင် ရာ ရဟန်းဒကာမှာ သာသနဒါယကာ ဖြစ်၊ မဖြစ်ဟူရာ၌-

အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာဆရာတို့အဆိုမူ “ရဟန်းဒကာမှာ မိမိသားရင်း မဟုတ် မူ သာမဏေကို ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် ချီးမြှင့်၍ ဥပသမ္ပဒအဖြစ် ရောက်အောင် သွင်းဆောင်သော်လည်း သာသနဒါယဒ မဖြစ်။ သားရဟန်း၏အဖ ဒကာကြီးမှာမူ ရဟန်းပြုရန် ခွင့်ပြုလျှင် သင်းပိုင်တစ်ထည်မျှ မလှူနိုင်စေကာမူ သာသန ဒါယာဒ”ဖြစ်၏။

ဤသာသနဒါယာဒနှင့်စပ်သော စကားသည် ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ ဓမ္မာသောကမင်းကြီး၏အကြောင်းကို ပြဆိုသောအခန်း၌သာ လာ၏။ ထို၌ အသောကမင်းသည် သာသနာတော်၌ မိမိ၏ အသဒိသပစ္စယဒါယကာအဖြစ်ကို သိရလျှင် အလွန်ပင်ဝမ်းမြောက် အထင်ကြီးရောက်၍ “သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်း များနှင့်တန်းတူ အတွင်းလူအတွင်းသား အမွေခံများဖြစ်ပြီလား”ဟု မေးလျှောက် ရာ မဟိန္ဒမင်းသား၏ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိကိုမြင်၊ ၎င်းကိုအမှီပြု၍ သာသနာကြီးပွား လတ္တံ့သည်ကို ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် “ပစ္စည်းလေးပါးကိုလှူရုံမျှနှင့် သာသနဒါယာဒ မဖြစ်။ မိမိသားချစ်ကို သာသနာအတွင်း သွတ်သွင်းနိုင်မှ သာသနဒါယာဒ ဖြစ်သည်”(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၈။)ဟု ပရိယာယ်ပြောလို၍ “ယော ဟိ ကောစိ မဟာရာဇ

အဖော့ ဝါ ဒလိဒွေါ ဝါ အတ္တနော ဩရသံ ပုတ္တံ ပဗ္ဗာဇေတိ၊ အယံ ဝုစ္စတိ မဟာရာဇ ဒါယာဒေါ သာသနဿာတိ” ဟု မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ် မိန့်တော်မူသည်။

ဤ၌ “အတ္တနော ဩရသံ ပုတ္တံ” ဟုသာ လာသည်။ “အညေသံ ပုတ္တံ” ဟု မလာ။ သူတစ်ပါးသားကို ရှင်, ရဟန်းပြုရုံနှင့် သာသနာဒါယာဒဖြစ်လျှင် အသောကမင်းသည် သောင်း, သိန်းမကသောသူတို့ကို ရှင်, ရဟန်း ပြုစေရာ၏။ အသောကမင်းသည် သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းများကဲ့သို့ ပရိယတ်, ပဋိပတ်, ပဋိဝေဓဟူသော သာသနာ့အမွေကို ခံရအံ့ဟု ထင်သည်။ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ ထေရ်ကား ကိုယ်၏အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော လက်, ခြေတို့ဖြင့်ပြုလုပ်သောအမှုကို ကိုယ်ဖြင့်ပြုလုပ်သည်ဟု ဆိုရသကဲ့သို့ အဖ၏အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော သားပြုလုပ် သောအမှုသည် အဖပြုလုပ်သည်မည်၏ဟူသော လောကပသိဒ္ဓပရိယာယ်ဖြင့် ဆိုတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ၌-

“ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကဿ ဝါ ပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေါ” တိ ဝစနတော သေက္ခာဝ ပရမတ္ထတော ဒါယာဒါ၊ တထာပိ ထေရော မဟိန္ဒကုမာရဿ ပဗ္ဗဇ္ဇတ္ထံ ကေန ပရိယာယေန လောကဓမ္မသိဒ္ဓေန ဝေမာဟ ‘ယော ကောစိ မဟာရာဇ ။ပ။ ဩရသံ ပုတ္တံ” န္တိ။ ဝုတ္တံ ဝေဒေ-

“အဂီ၊ အဂီ၊ သမ္ဘဝသိ၊ ဟဒယာ အဓိဇာယသေ။

အတ္တာ ဝေ ပုတ္တနာမာသိ၊ သ ဇီဝ သရဒေါသတ” န္တိ။

တသ္မာ ဣမိနာ ပရိယာယေန ဩရသော ပုတ္တော မာတာပိတူဟိ ပဗ္ဗဇိတော စေ၊ အတ္တတော တေ သယံ ပဗ္ဗဇိတာ ဝိယ ဟောန္တိ’ (ဝဇီရ၊ ၂၆။) ဟူ၍ မိန့်ဆို၏။

ပုတ္တ၊ ချစ်သား။ တံ၊ သင်သည်။ အဂီ၊ အဂီ၊ ကိုယ်အဂီတိုင်း ကိုယ် အဂီတိုင်းမှ။ ဝါ၊ ငါ၏တကိုယ်လုံးမှ။ သမ္ဘဝသိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဟဒယာ၊ ငါ၏စိတ်နှလုံးမှ။ အဓိဇာယသေ၊ စွဲ၍ဖြစ်လာ၏။ ဝေ၊ စင်စစ်။ အတ္တာဝ၊ ငါ၏အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော အတ္တသည်သာလျှင်။ ပုတ္တောနာမ၊ သားမည်သည်။

အာသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ (သင်သည် သားမည်၏။ ငါသည် အဖမည်၏။ အမည်မျှသာ ထူးသည်ဟူလို။) သ တံ၊ ထို သင်ချစ်သားသည်။ သရဒေါသတံ၊ အနှစ်တရာပတ် လုံး။ ဇီဝ၊ အသက်ရှည်ပါစေသတည်း။ (ဂါထာနက်)။

အဖသည် အရပ်တစ်ပါးက ပြန်လာလျှင် ဤမန္တန်ကိုစုတ်၍ သား၏ ဦးထိပ်၌ နမ်းရသည်ဟူ၏။ ဝဇီရဗုဒ္ဓိ၌ ပါဠိပျက်၍ ဂါထာနက်ကို သိနိုင်သူရှား၏။ ဝေဒကျမ်းရင်းတို့နှင့် တိုက်ဆိုင်၍ရေးသည်။ မှတ်သား၍ထားကုန်လင့်။

သာရတ္ထဒီပနိ၌ကား “ယေသံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတာ ပုတ္တဇိတရော န သန္တိ၊ န တေ သာသနေ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ အတ္တနော ဘာရံ ကတွာ ဝဟန္တိတိ က္ကမမတ္တံ သန္ဓာယ ထေရော ဝေမာဟ”(သာရတ္ထ၊ ၁။ ၁၃၄။)ဟုဆို၏။ ဤအလို ဒါယာဒသဒ္ဓါ အဗ္ဘန္တရဝါစက။ “သာသနဿ အဗ္ဘန္တရော ဉာတကောတိ သာသန ဒါယာဒေါ”ဟူသည်နှင့်အညီ သာသနာ၏ အတွင်းလူအတွင်းသားဖြစ်သူ၊ သာသနာ့ဝန်ထမ်းနှင့် ဆွေမျိုးတော်သူသည် သာသနဒါယာဒမည်၏။ ဤစကား သည် အရှင်မဟိန္ဒကဲ့သို့သောပုဂ္ဂိုလ်ကိုရည်ရွယ်၍ ပရိယာယ်ပြောသော စကား သာဖြစ်၏။ အရှင်မဟိန္ဒကဲ့သို့သော သား၏အဖမှာ သားကောင်းနှင့် ဆွေမျိုးတော် ရသဖြင့် ကောင်းသောသာသနာကို ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် ကောင်းမွန်ကို ခံရသူဟု ဆိုရ၏။

ရဟန်းဆိုး၊ ရဟန်းပေ၏အဖမှာ သားဆိုးနှင့် ဆွေမျိုးတော်ရသဖြင့် သား ရဟန်းဆိုး၏အမူအရာကို မနှစ်သက်အံ့၊ ထို့ကြောင့်ဖြစ်သော နှလုံးမသာယာ ခြင်းစသော အကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၊ သားဆိုး၏ သာသနပစ္စတ္တိကအမူကို အလိုတူ၍ ကူညီအံ့၊ အပါယ်လားကြောင်း မကောင်းမှုများစွာကို ဆည်းပူးမိခြင်းစသော ဆိုးမွေကိုခံရသူဟု ဆိုရလိမ့်မည်။

ဝဇီရဗုဒ္ဓိအဆိုမှာလည်း “သားပြုသောအမူသည်အဖပြုသည် မည်သော ကြောင့် သားကောင်းတစ်ယောက် သာသနာတော်သို့ ဝင်ရောက်၍ သာသနာ့ အကျိုးကိုထမ်းဆောင်ပါမူ အဖလည်း ထမ်းဆောင်ရာကျသောကြောင့် ကောင်း မွေခံဖြစ်၏။ သားဆိုးဖြစ်မှု ဆိုးမွေခံ”ဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် သာသနာ

တော် အကျိုးစီးပွားကို ထွန်းကားလောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သူကို သာသနာ တွင်းသို့သွတ်သွင်းရာ၌ ‘သာသနဒါယာဒ’ ဟူသော စကားလုံးကိုသုံးသဖြင့် အကျိုး များစွာ ဖြစ်ပေါ်၏။ တွေ့ကရာနေရာမှာ ထိုစကားလုံးကိုသုံးသဖြင့် အလှူဒကာ ဝမ်းမြောက်ရုံမှတစ်ပါး အကျိုးမမြင်။

ကျပင်းငါးကျမ်းစသော တရားစာရေးမြန်မာဆရာတော်တို့ကား “ယော ဟိ ကောစိ မဟာရာဇ အဗျော ဝါ ဒလိဒ္ဒေါ ဝါ အတ္တနော ဝါ ပရေသံ ဝါ ပုတ္တံ ပဗ္ဗာဇေတိ” ဟုဆို၍ မိမိသား၊ သူတစ်ပါးသားတို့ကို ရှင်၊ ရဟန်းပြု စေသူသည် သာသနဒါယာဒဖြစ်၏ဟု ဆိုကြကုန်၏။ ထိုဆရာတော်တို့ကား ဤသို့ ယူလိုကုန်၏ဟု ထင်ဖွယ်ရှိ၏။ “သာသီယန္တိ ဧတ္ထ ဇေတနာတိ ဝါ သာသနံ” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ သာသနအရ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်၊ ပဋိဝေဓသုံးပါးကိုယူ။ “ဒါတဗ္ဗန္တိ ဒါယံ” ဟုပြု၍ သာသနာဟူသော အမွေဥစ္စာကိုယူ။ “သာသနမေဝ ဒါယံ သာသနဒါယံ၊ တံ အာဒိယန္တိတိ သာသနဒါယာဒါ” ဟုပြု၍ သာသနာသုံးရပ်လုံးကို သော်လည်းကောင်း၊ နှစ်ရပ်ကိုသော်လည်းကောင်း ကျင့်ဆောင်သူ သာသနာ့ဝန် ထမ်းရဟန်းသည် သာသနဒါယာဒမည်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် ကူညီထောက်ပံ့သူလည်း သာသနဒါယာဒမည်၏။ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း စစ်ပွဲ၌ လက်နက်ကိုင်၍ တိုက်ခိုက်သူတို့အား ခဲယမ်း၊ မီးကျောက် သယ်ယူပေးခြင်း၊ ရေအစာ စသည်တို့ကို ယူဆောင်၍ပေးခြင်း စသည်ဖြင့် ကူညီသူတို့ကိုလည်း စစ်ပွဲတွင် ပါဝင်အမှုထမ်းကြသူတို့ဟူ၍ ဆိုရသကဲ့သို့တည်းဟူ၏။

ထိုဆရာတော်တို့၏ အယူ၌ကား “ပဌမအကြိမ် ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် ထောက်ပံ့သူ ရဟန်းဒကာသာ မဟုတ်၊ ဒုတိယ၊ တတိယစသည် ပစ္စည်းလေးပါး ဖြင့်ထောက်ပံ့သူ ရဟန်းဒကာများသည်လည်းကောင်း၊ ရဟန်းဒကာအမည်မရပဲ ထောက်ပံ့သော ဒကာများသည်လည်းကောင်း၊ ‘သာသနဒါယာဒ’ မည်၏ဟု မှတ်သင့်၏။ ကောင်းမွေခံ၊ ဆိုးမွေခံကိုကား ရှေးဆိုခဲ့ပြီးနည်းအတိုင်း စိတ် စေတနာကောင်းဖြင့် ရဟန်းကောင်းကို ထောက်ပံ့မှုကောင်းမွေခံ” ဟုဆိုရ၏။

ရဟန်းဆိုးကိုထောက်ပံ့မှု အကျိုးမများ။ မကောင်းသောစိတ်ဖြင့် ရဟန်းဆိုးကို ကူညီထောက်ပံ့မှု ဆိုးမွေခံဟုဆိုရလိမ့်မည်။

ဥပဇ္ဈာယဂဟေတဗ္ဗာ ဂဟေတဗ္ဗဝိနိစ္ဆယ

(၂) ထိုထပ်၍ ရဟန်းခံသူမှာ ဥပဇ္ဈာယ်အသစ် ယူသင့်၊ မယူသင့်
ဟူရာ၌-

ပဌမအကြိမ်က ဥပမ္ပဒကံအောင်မြင်လျှင် ယူဖွယ်မရှိ၊ ယူသော်လည်း မရ။ ဒုတိယအကြိမ် ကမ္မဝါစာဖတ်ခြင်းမှာ ဒဠိကမ္မသာဖြစ်၏။ ပဌမအကြိမ်က မအောင်လျှင် ဒုတိယအကြိမ်ပြုလုပ်သမျှ အကျိုးရှိ၏ဟု မှတ်လေ။

သာသနဒါယာဒဝိနိစ္ဆယံ၊ နိစ္ဆယေသု သုကောဝိဒေါ။
ဩလောကိယာနေကဂန္ဓေ၊ သမ္ပာဒယံ သုဓိတိမာ။

အဘယာရာမ နာယကဆရာတော်များ

ဆရာတော်အရှင်ဇောတမဟာထေရ်

ဆရာတော်အရှင်ဇောတမဟာထေရ်သည် အဘယာရာမတိုက်ကြီး၏ တိုက်အုပ်ဆရာတော်အဖြစ် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် ဖြစ်တော်မူ သည်။

ဖွားမြင်ရှင် ရဟန်းပြုခြင်း

ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့နယ် ချောင်းခြားစုရွာ၌ အဖ ဦးနက်ပေး၊ အမိ ဒေါ်ပေါတို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၀-ပြည့်နှစ် ပြာသိုလဆန်း ၂-ရက် အင်္ဂါနေ့တွင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ အရွယ်ရောက်သော် ရှင်,ရဟန်းပြု သာသနာ့ဝန်ကို ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့သည်။ ဘွဲ့တော်အရှင်ဇောတဖြစ်သည်။

ပညာသင်ကြားခြင်း

မကျီးကုန်းတောရကျောင်း ဆရာတော်အရှင်ဝိစာရမဟာထေရ်၊ မဟာ ဝိသုဒ္ဓါရုံ ဒီပဲရင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးအရှင်ဉာနဝရ စသည်တို့ထံတွင် နေ့ဝါ ညဝါ ကျမ်းဂန်အရပ်ရပ်ကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမတိုက်အုပ်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခြင်း

သက္ကရာဇ် ၁၂၈၈-ခုနှစ်မှစ၍ အဘယာရာမတိုက်၌ တိုက်အုပ်ဆရာ တော်ဖြစ်၍ အဘယာရာမဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ၏ သာသနာပြုဖော် ပြုဖက်လည်း ဖြစ်တော်မူသည်။ ဆရာတော်ကား စိတ်ထားဖြူစင် သာသနာ ကြီးပွားလိုစိတ်ရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်တော်မူသည်။ တိုက်အုပ်တာဝန်ကို သက်ဆုံးတိုင် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်အရှင်ပဒုမ

ဆရာတော်သည် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ ပျံလွန်တော်မူပြီးနောက် အဘယာရာမကျောင်းတိုက်ကြီးကိုအုပ်ချုပ်၍ သာသနာ ပြုတော်မူသည့် ဆရာတော်ဖြစ်တော်မူသည်။

ဖွားမြင်ခြင်း

စစ်ကိုင်းခရိုင် ပေါက်တောချောင်ရွာ၌ အဖ ဦးကြီးဘ၊ အမိ ဒေါ်မမကြီး တို့မှ ၁၂၆၂-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလဆန်း (၁၀)ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့တွင် ဖွားမြင်တော် မူသည်။

သားကောင်း ၂-ယောက် တဖြိုင်တည်းဖွားမြင်

ထူးဆန်းသည်မှာ မိခင်သည် ဆရာတော်လောင်းလျာနှင့်တကွ အခြား သားတစ်ယောက်ကို အမွှာပူးဖွားမြင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အခြားသားတစ်ယောက် ဆိုသည်မှာ ယခုအခါ ငါးမြာရွာ မန္တလေးတိုက်သစ်၌စာချ၍ သီတင်းသုံးနေသော ပရိယတ္တိသာသနဟိတ မူလဓမ္မာစရိယဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ ဆရာတော်အရှင် ပုညာဘိဝံသ ဖြစ်လေသည်။

ဆရာတော်အရှင်ပဒုမနှင့် ဆရာတော်အရှင်ပုညတို့မှာ ပုံပန်းပြောပုံ ဆိုပုံ အမူအရာလည်း လုံးဝတူတော်မူကြသည်။ တခါတလေ အဘယာရာမတိုက်သို့ ဆရာတော်အရှင်ပုည ကြွလာတတ်ရာ တိုက်တာရှိသံဃာများမှာ သဃ်န်း အသွေးအရောင်ဖြင့်သာ ခွဲနိုင်သည်ဟုဆိုကြသည်။ ဆရာတော်နှစ်ပါးစလုံးမှာ ကျမ်းဂန်တတ် ပရိယတ္တိသာသနဟိတ မူလဓမ္မာစရိယဘွဲ့ရချည်း ဖြစ်တော်မူကြ သည်။ မိခင်သည် သာသနာ့ဝန်ဆောင် ၂-ဦးစလုံးကို တစ်ကြိမ်တည်း လွယ် ဆောင်၍ ပိုက်ဖွားခဲ့သည့်ပြင် သာသနာတော်၌လည်း လွန်စွာကြည်ညို ကိုးစား သည့် အမျိုးကောင်းသမီးလည်း ဖြစ်လေသည်။

ဒေါ်မမကြီး ကုလမိတာ၊ ပေါက်တောချောင်ဂါမဇာတိကာ။
ဝိဇာယိတွာန အာဇညေ၊ သာသနေတီဝမာမကာ။

သာမဏေဝတ် ရဟန်းပြု

ဆရာတော် ၅-နှစ်သား အရွယ်တွင် ငါးမြာရွာ ဆရာတော်အရှင်ဥယျာဏ်
ပညာသင်ကြားတော်မူခဲ့သည်။ ၁၃-နှစ်သားအရွယ်တွင် သာမဏေဝတ်၍
သက်ကော် ၂၀-တွင် ငါးမြာအနောက်ဖက် တောရကျောင်းတိုက်ဆရာတော်
အရှင်အရိယဝံသကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့လေသည်။

ပညာသင်ကြားခြင်း

ငါးမြာရွာ မော်ဝန်းကျောင်းတိုက်ဆရာတော်အရှင်နာရဒ၊ ကန်မြဲဇောင်
ကြမ်း ဆရာတော်အရှင်ရေဝတ၊ အင်္ဂပူမြို့ ဆရာတော်အရှင်လက္ခဏ၊ မန္တလေးမြို့
တောင်ပြင်ဘုရားကြီးတိုက် ဆရာတော်ဦးပခန်း၊ ဆရာတော်အရှင်ဇာဂရ၊
ဆရာတော်အရှင်ခန္တီ၊ ဆရာတော်အရှင်နန္ဒိယ၊ ဟံသာဝတီဆရာတော် အရှင်
ဣန္ဒာသဘာ၊ ဆရာတော်အရှင်နာရဒ၊ ဆရာတော်ဦးကြယ်၊ ရွှေရေးဆောင်
ဆရာတော်ဦးကြည်၊ ညောင်ကန်တိုက်ဆရာတော်အရှင်ဣန္ဒာ၊ အဘယာရာမ
ဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မတို့ထံတွင် ပညာသင်ကြား တတ်မြောက်တော်မူခဲ့လေ
သည်။

စာချတာဝန်ထမ်းဆောင်တော်မူခြင်း

ရဟန်းသိက္ခာ ၄-ဝါအရတွင် မအူပင်ခရိုင် ညောင်တုန်းမြို့ မဟာဝိသု
တာရာမတိုက်သစ်၌ စာပေပို့ချ၍ ဂဏဝါစကတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်တော်
မူခဲ့သည်။ မန္တလေးမြို့ တောင်ပြင် ဒက္ခိဏာရာမဘုရားကြီးတိုက် နယားကျောင်း
၌လည်း စာချခဲ့ဘူးသည်။ ပခုက္ကူမြို့ သာသနဝိပုလ္လာရာမ မန္တလေးတိုက်၌လည်း
တစ်ဝါသီတင်းသုံး၍ စာပေချပို့ သာသနာပြုတော်မူခဲ့သည်။

ပရိယတ္တိမူလစာချ

အဘယာရာမ ဆရာတော်ထံသို့ ရဟန်းသိက္ခာ ၁၅-ဝါတွင် ရောက်ရှိ၍
ဘာသန္တရပညာရပ်များ ဆည်းပူးရာ အဘယာရာမဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မက
များစွာ သဘောကျသဖြင့် တိုက်တာကို စောင့်ရှောက်ဖို့ အပ်နှင်းခဲ့သည်။ စာပေ

လည်း ပို့ချခဲ့ရာ ရဟန်းသိက္ခာ ၂၆-ဝါအရတွင် ပရိယတ္တိသာသနဟိတအသင်းကြီး၏ “ပရိယတ္တိသာသနဟိတ မူလဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ် ဆက်ကပ် ကိုးကွယ် ထောက်ပံ့လှူဒါန်းခြင်းတို့ကို ခံယူတော်မူရသည်။

အဘယာရာမာဓိပတိ

အဘယာရာမဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ ပျံလွန်တော်မူသောအခါ အဘယာရာမတိုက်ကြီး၏ အဓိပတိတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်တော်မူ၍ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်တော်မူလေသည်။

ပဒုမော နာယကော အာသိ၊ အဂ္ဂဓမ္မေ ဒီဝင်္ဂံတေ။
အဘယာရာမနာမဿ၊ ဝိဇ္ဇာပိဌဝရဿ စ။

ကျမ်းဂန်ပြုစုအားထုတ်မှု

ဆရာတော်အရှင်ပဒုမသည်-

၁။ လေးခဏ်းကမ္မဝါ

၂။ သုတ်နက်ဂဏ္ဍိကျမ်းတို့ကို ရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့သည်။

ဆရာတော်၏ဂုဏ်များ

ဆရာတော်အရှင်ပဒုမသည် သိက္ခာကာမရှိသည်၊ အပြောအဆို နူးညံ့ သိမ်မွေ့သည်၊ အရည်အချင်းရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် တွေ့ဆုံမိလျှင် စာစကားကိုသာ ပြောဆိုလေ့ရှိသည်၊ သက္ကတ၊ သီဟိုဠ်ဘာသာတို့၌လည်း လေ့ကျက်တော်မူသည်။

ဘဒ္ဒန္တပဒုမော ထေရော၊ သိက္ခာကာမော ဝိသာရဒေါ။
ပိဋကေသုပိ ဆေကော စ၊ ဘာသန္တရေသု ကောဝိဒေါ။
သော အတိဝ စိရံ ကာလံ၊ ဇောတေတု ဇိနဿာသနံ။

**အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ
ပတ္တမြားဆရာတော်အရှင်ဇာဂရ**

မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် ပတ္တမြားတိုက်ဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင် ဇာဂရသည်လည်း အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ၌ လည်း မာဂဓသက္ကတကျမ်းဂန် အရပ်ရပ်တို့ကို သင်ယူတော်မူခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ ပတ္တမြားဆရာတော်ဘုရားကြီးအရှင်ဇာဂရ၏ အဖြစ်တော်စဉ် အကျဉ်းကိုလည်း ဤအဘယာရာမသာသနာဝင်ကို ဖော်ပြရာ မန္တလေးသားသနာဝင် အတွဲ ၁၁-၌လည်း အကျဉ်းဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဖွားမြင်တော်မူခြင်း

ဆရာတော်သည် စာချ၊ ကျမ်းပြု၊ ရာဇဂုရု၊ ရာဇာဓိရာဇဂုရု၊ အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ၊ တိပိဋကဓရဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တို့ပေါ်ထွန်းရာ အောင်မြေ ဘူမိ ကေနိဖြစ်သည့် ရွှေဘိုခရိုင် ဒီပဲယင်းမြို့တောင်မျက်နှာ နဂါးဗိုလ်ရွာ၌ အဘ ဦးသော်၊ အမိ ဒေါ်ဖဲဥတို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၅-ခုနှစ် နယုန်လဆုတ် ၉-ရက် (အင်္ဂါနေ့)တွင် မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ရှင်သာမဏေဝတ် သာသနာ့ဝန်ထမ်းဆောင်

သက်တော် ၁၃-နှစ်သားအရွယ်တွင် ပဉ္စမသံဂါယနာတင် မင်းတုန်းမင်း တရားကြီးလက်ထက် မတ္တရာတိုက်၊ သက်ပန်းတိုက်တို့၌ ပဌမစာချဖြစ်တော်မူ ခဲ့သော နဂါးဗိုလ်ရွာ ရွှေမုဋ္ဌောကျောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရှင်သာမဏေ ပြုတော်မူခဲ့သည်။ ဘွဲ့တော် ရှင်ဇာဂရဖြစ်သည်။ ဆရာတော်လောင်း လျာကား ငယ်စဉ်ကပင် ထာဝစဉ်နိုးကြားတက်ကြွ၍ စာပေဖြင့်ပျော်ရွှင်စွာ နေတတ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဆရာတော်လောင်းလျာ၏အမည်ကား ဆရာတော် လောင်းလျာနှင့် လိုက်လျော်ညီထွေရှိသည့် အမည်နာမဝေါဟာရဖြစ်လေသည်။

ရဟန်းဘဝဒုလ္လဘသို့ ရောက်တော်မူခြင်း

သက်တော် ၂၀-ပြည့်မြောက်ရာ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၄-ခုနှစ်တွင် ဖော်ပြပါ ပဌမစာတော်ချ ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော ရွှေမုဋ္ဌောဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ကာရကသံဃာ မြားမြောက်စွာတို့၏ သာမဂ္ဂိဒွေး ကိုယ်စိတ်ပေး၍ ချီးမြှောက်တော် မူကြသဖြင့် လွန်စွာရနိုင်ခဲ့သော ရဟန်းဘဝဒုလ္လဘကို ရရှိတော်မူခဲ့သည်။

ပညာသင်ကြားခြင်း

ဥပဇ္ဈာယ် ရွှေမုဋ္ဌောဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် မန္တလေးမြို့ တောင်ပြင် ရွှေရေးဆောင်ဆရာတော် ဦးကြည်၊ ဒက္ခိဏာရာမဘုရားကြီးတိုက် စာချအကျော် ဆရာတော် ဦးရန်ကုန်၊ ရွှေဘိုမြို့ ဆိပ်ခွန်ရွာ အင်းထိပ်ဆရာတော်၊ မန္တလေးမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော် စသည်တို့ထံတွင် ပိဋကတ်အခြေခံ ကျမ်းစာများနှင့်တကွ ပိဋကတ် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမတိုက်ဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မထံပညာသင်

မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် အဘယာရာမတိုက် ပါဠိသက္ကတစာချကျော် ဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသအထံ၌ ပါဠိသက္ကတကျမ်းစာများကို သင်ယူတော် မူခဲ့ရာ ပါဠိ၊ သက္ကတကျမ်းစာများ၌ ထူးချွန်စွာတတ်မြောက်တော်မူသည်။

သန္တိကေပိ အဂ္ဂဓမ္မ-ဝိညုနော ဝိညုတ္တံ သုဓီ။
ဣစ္ဆန္တော ဇာဂရော သော ဟိ၊ သမုဂ္ဂဏှိ သုဇာတိမာ။

စာပေချပို့သာသနာပြု

ဆရာတော်သည် စာပေကျမ်းဂန် တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်ပြီးနောက် မန္တလေးမြို့အနောက်ပြင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်၌ ၉-နှစ်တိုင်စာပေချပို့ သီတင်းသုံး တော်မူခဲ့သည်။ ၁၂၈၂-ခုနှစ်မှစ၍ မန္တလေးမြို့အနောက်ပြင် ပတ္တမြားတိုက်၌ စာပေချပို့၍ သာသနာပြုတော်မူသည်။ ဆရာတော်သည် ဝီရိယရှိသည်။

စွဲကောင်းသည်၊ ဉာဏ်ပညာထက်မြက်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ပတ္တမြားတိုက်သည် ထင်ရှားသော စာသင်တိုက်ဖြစ်လာလေသည်။ ၁၂၉၂-ခုနှစ်တွင် ပတ္တမြားတိုက် ကြီး၏မဟာနာယကဆရာတော် ဖြစ်တော်မူသည်။

နိကာယ် ၅-ရပ် မကြည့်ဘူးသည်မရှိ

ဆရာတော်ကား စာချပြီး အလကားမနေ၊ စကားဝိုင်းမထိုင် ပိဋကသုံးပုံ နိကာယ်ငါးရပ် ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကို မပြတ်ကြည့်ရှုတော်မူသည်။ ဆရာတော် မကြည့်ဘူးသည့် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ မရှိဟု ဆိုရလောက်သည်။ စာတစ်ပုဒ်၊ သို့မဟုတ် အကြောင်းအရာတစ်ခုမသိ၍ မေးလျှောက်လျှင် ရုတ် တရက် ဖြေဆိုနိုင်သည်ချည်းသာများသည်။

ကျမ်းစာများပြုစုရေးသားခြင်း

ဆရာတော်သည် ကျမ်းဂန်များစွာတို့ကိုလည်း ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းတို့မှာ-

- (၁) ပတ္တမြားသံခိပ် ပုစ္ဆာကျမ်း
- (၂) ပတ္တမြားသံခိပ် အမေးအဖြေကျမ်း
- (၃) ဓမ္မစကြာပါဠိနိဿယသစ်
- (၄) ဓမ္မစကြာမြန်မာဋီကာကျမ်း
- (၅) မုဒ္ဒဗောဓကလာပ်ကျမ်း နိဿယကျမ်း
- (၆) ကိတ်မဉ္ဇရီကျမ်း
- (၇) မဏိဇောတိက ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာကျမ်း
- (၈) ဝိဝိဓဝိနိစ္ဆယကျမ်း
- (၉) ပဟေဠိဝိနိစ္ဆယကျမ်း
- (၁၀) အက္ခရာဝဠိပါဠိကျမ်း
- (၁၁) သရူပဒီပနီပါဠိကျမ်း
- (၁၂) သရူပဝဏ္ဏနာကျမ်း

၁၃။ ဗောဓိပူဇနီယကျမ်း

၁၄။ ပိဋကတ္တယလမ်းညွှန်ကျမ်း- စသည်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

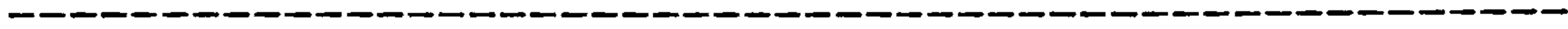
မင်းကွန်း၌သီတင်းသုံးခြင်း

၁၃၀၄-ခုနှစ်မှစ၍ မင်းကွန်းတောင်ရိုး ငွေတောင်တောရ၌ သီတင်းသုံးတော်မူ၍ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ် ဝုရုဏ်ရပ်ကို ကြိုးပမ်းအားသစ်ကျင့်ဆောင်၍ သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့လေသည်။

ဆဋ္ဌသံဂါယနာတွင် ဆောင်ရွက်တော်မူခြင်း

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဆဋ္ဌသံဂါယနာမဟာဓမ္မသဘင်ကြီးတွင် ဆဋ္ဌသံဂီတိကာရကတာဝန်၊ ဆဋ္ဌသံဂါယနာ သံဃမဟာနာယကတာဝန်၊ ကျမ်းညွှန်းဩသာနသောဓကတာဝန် စသည်တို့ကိုလည်း ဆောင်ရွက်တော်မူသည်။

ဘဒ္ဒန္တဇာဂရော ထေရော၊ ဇာဂရော ဗုဒ္ဓသာသနော။
သဒါ ဇာဂရ မာနသော၊ သမ္ပုဒ္ဓသာသနန္တရော။

၁။ အကျယ်မန္တလေး သာသနာဝင်အတွဲ ၁၂။
ပတ္တမြားသာသနာဝင်ကြည့်။

ဆရာတော်အရှင်နန္ဒမာလာ

ရန်ကုန်တိုင်း၊ သုံးခွမြို့နယ်၊ ဥက္ကံရွာ ရွှေညောင်ပင်ဆရာတော်အရှင်နန္ဒမာလာသည်လည်း အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထံ ပညာသင်ကြားတော်မူခဲ့သည့် သာသနာ့ဝန်ဆောင်ဆရာတော် ဖြစ်တော်မူသည်။

ဖွားမြင်၊ ရှင်ရဟန်းပြုခြင်း

မကွေးတိုင်း၊ တောင်တွင်းကြီးမြို့နယ် ကိုးပင်ရွာ၌ အဖ ဦးကျင်သူ၊ အမိ ဒေါ်ဂုဏ်တို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၆-ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဦးကျင်သူ၊ ဒေါ်ဂုဏ်တို့၌ (၁) ဦးစိုးမင်း (၂) ဦးရင်ရွှေ (၃) ဒေါ်မိ (၄) ဦးဘ (၅) ဒေါ်ဖွားညွန့် အားဖြင့် သားသမီး ၅-ယောက်ထွန်းကားခဲ့ရာ ဆရာတော်လောင်းလျာသည် ဒုတိယမြောက်သားရတနာ ဦးရင်ရွှေဖြစ်လေသည်။

ပညာသင်ကြားခြင်း ကျောင်းဆရာဖြစ်၍ပညာသင်ပေးခြင်း

ဆရာတော် လောင်းလျာသည် မိဘတို့က ပဗ္ဗဇ္ဇမင်္ဂလာသဘင် ဆင်ယင် ကျင်းပကာ သာသနာ့ဘောင်သို့သွတ်သွင်း ချီးမြှင့်သဖြင့် ငယ်စဉ်က သာမဏေ ဝတ်၍ သာသနာ့ဝန်ကို ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် လူဝတ်လဲ၍ (၇)-တန်းအောင်သည်အထိ လောကီပညာရပ်များကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ ဖခင်ကြီး ကွယ်လွန်ပြီးနောက် ဆွေမျိုးများရှိရာ ရန်ကုန်မြို့သို့ ရောက်ရှိနေထိုင်ကာ ကျောက်မျက်ရတနာ ပွဲစားအလုပ်ဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းခဲ့လေသည်။ နောက်တွင်- ခရမ်းမြို့နယ် ကံပြောင်ရွာ ဦးဘိုးလှ ဒေါ်ဖေတို့၏ ခေါ်ယူသဖြင့် ကံပြောင်ရွာ၌နေ၍ ကျောင်းဆရာပြုလုပ် နေထိုင်ခဲ့လေသည်။

ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်ခြင်း

ကံပြောင်ရွာ ဦးဘိုးလှ ဒေါ်ဖေတို့၏သား ရှင်ပြုအလှူပွဲ၌ မိတ်ဆွေ ဦးဘိုးလှ၏ တိုက်တွန်းချက်အရ ဦးဘိုးလှ ဒေါ်ဖေတို့၏ ပစ္စယာနုဂ္ဂဟကို ခံယူကာ သက်တော် ၃၀-အရွယ် ၁၂၇၆-ခုနှစ်တွင် ခရမ်းမြို့ ဓမ္မိကာရာမဓဏ္ဍာသိမ်တော်၌

စစ်ကိုင်း တောင်ဖီလာဆရာတော် အရှင်ပဏ္ဍဝံသမဟာထေရ်ကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်က အရှင် နန္ဒမာလာဟူသော ဘွဲ့မည်ကို မှည့်ခေါ်တော်မူသည်။

ကြီးမားသော ဇွဲလုံလဖြင့် ပညာသင်ကြားခြင်း

ရဟန်းတော် အရှင်နန္ဒမာလာသည် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင် ပဏ္ဍဝံသနှင့်အတူ စစ်ကိုင်းသို့လိုက်၍ ဝါဆိုပြီး ဆရာတော်ဘုရားကြီးအထံ ပိဋကတ်အခြေခံ ကျမ်းဂန်များနှင့်တကွ ဝိနည်းပိဋကကို ၃-ခေါက်ပေါက်အောင် မဟုဿာဟ ဇွဲလုံလဖြင့် သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းပြင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ၌လည်း သက္ကတဘာသာ၌ လေ့လာ သင်ယူတော်မူခဲ့ လေသည်။ အဘယာရာမဆရာတော်ထံ၌လည်း စာပေကျမ်းဂန် အခဲအကတ်များ မေးမြန်း သင်ယူလေ့လာတော်မူခဲ့လေသည်။

စာပေချပို့သာသနာပြုခြင်း

တောင်ဖီလာဆရာတော်အရှင်ပဏ္ဍဝံသ၏ ချီးမြှောက်မှုကြောင့် သုံးခွမြို့ နယ် ဥက္ကံရွာ ရွှေညောင်ပင်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံး၍ ရဟန်းသာမဏေ ၅၀-ကျော်တို့အား စာပေချပို့ သာသနာပြုတော်မူခဲ့လေသည်။ စည်ရှင်ဆရာတော်၊ သပြေကန် မဟာဓမ္မိကာရာမဆရာတော်တို့နှင့်လည်း ခင်မင်ရင်းနှီးသည်ဟု သိရ ၏။ အဘယာရာမ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဆရာတော် အရှင်နန္ဒမာလာ သီတင်းသုံးရာ ရွှေညောင်ပင် ကျောင်းတိုက်သို့ မကြာခဏ ကြွရောက်တော်မူဖူး သည်ဟု သိရလေသည်။

ကျမ်းဂန်များစွာတို့ကိုပြုစုတော်မူခြင်း

ဆရာတော်သည် ကျမ်းဂန်များစွာတို့ကိုလည်း ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

၎င်းတို့မှာ-

- (၁) ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်း

- (၂) အာဇီဝဌမကသီလဝိနိစ္ဆယကျမ်း
- (၃) မြန်မာသဒ္ဒါကျမ်း
- (၄) ကစ္စာယနဗျာကရဏပါဌ်
- (၅) ကစ္စာယနဗျာကရဏ နိဿယ-စသည်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ဖော်ပြပါကျမ်းများအနက် ကစ္စာယနဗျာကရဏပါဌ်မှာ ကစ္စည်းသဒ္ဒါကျမ်း သုတ်စဉ်ကို အကျဉ်းနည်းအားဖြင့် ဖွင့်ဆိုစီရင်သည့်ပါဠိကျမ်းဖြစ်သည်။ ကျမ်းဦး၌-
 ပပဉ္စ ဝိသယေ ခိန္နု-ဇနဿ သရဏံ ဇိနံ။

နမဿိတွာ ကစ္စာနဿ၊ ဘာသိဿံ နဝုတ္တိကံ။

ဟူသောဂါထာဖြင့် ပဏာမ၊ ပဋိညာဉ်ပြု၍ ဂန္ဓာရမ္မစီရင်၍ ကျမ်းကို ရေးသား စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်း၏အဆုံး၌လည်း-

၁။ ဥက္ကံမဟာဂါမသုဝဏ္ဏဗောဓိ၊
 သာဒီဝိဟာရာဓိပနန္ဒမာလော။
 ထေရော ဗဟုဂ္ဂန္ဓထိရံ သဒေသော၊
 နာနာဒိသာဂါမိသု တေသိနာထော။

၂။ ဂန္ဓေဟိနေကေဟိ သမူဟူသာရံ၊
 ကစ္စာနုဝုတ္တိံ ဝိပုလတ္ထဂါဟိ။
 ဗာလာဝဗောဓာယ အကာသိ နဗျံ၊
 သာ ဗုဒ္ဓိ ဝုတ္တိံ ကုရုတံ ဇနာနန္ဒိ။

၂-ဂါထာဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ယင်းကျမ်း၏ နိဒါန်းကို အဘယာရာမတိုက်ဂဏဝါစကပါဠိ နိဒါန်းရေး နိုင်နင်းသည့်အရှင်နရိန္ဒက ရေးသားတော်မူခဲ့လေသည်။ နိဒါန်းအဆုံးတွင် “သော စ ကစ္စာယနုဝုတ္တိ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတောတိ ရာဇကိယောပါဓိနာ အဘယာရာမာ မိပေန မဟာဝေယျာကရဏိတေန အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသတ္ထေရေန ဝိသောဓနဝသေန ပဋိဂ္ဂဟိတာ” ဟူသော စကားရပ်ပါရှိသဖြင့် အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး

ကိုယ်တိုင်သုတ်သင်ပြီး လက်ခံကျေနပ်သဘောကျကြောင်း ထင်ရှားလေသည်။
ယင်းကျမ်းကို ၁၂၉၇-ခုနှစ်က မန္တလေးမြို့ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ
မျက်နှာဖုံး၌ “ကစ္စာယနဗျာကရဏံ ဟံသာဝတီမဏ္ဍလပတိဌိတေ ဥက္ကံမဟာ
ဂါမေ သုဝဏ္ဏဗောဓိရက္ခာရာမာဓိပတိနာ မဟာဝေယျာကရဏိကေန နန္ဒ
မာလာတ္ထေရေန ဝိရစိတာယ အဘိနဝဂုတ္တိယာ သမလင်္ကာတံ မန္တလေးနဂရဋ္ဌာ
ဘယာရာမာဓိပေန အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသတ္ထေရေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ” ဟု ပါရှိလေသည်။
ရွှင်ဆိုက် စာမျက်နှာ ၉၅-မျက်နှာ ရှိလေသည်။ ဓာတုမဇ္ဈိသာပါဌ်ပါ တွဲရိုက်နှိပ်
ထားရာ ယင်းဓာတုမဇ္ဈိသာနှင့်တကွမူ ၁၁၇-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

**သာသနာကျိုးသည် ပိုးဆောင်ရွက်တော်မူခြင်း၊
ပျံလွန်တော်မူခြင်း**

ဆရာတော်သည်-

- (၁) မြို့နယ်ဝိနည်းမိရ်တာဝန်
- (၂) ခုံဝိနည်းမိရ်တာဝန်
- (၃) ဆဋ္ဌသံဂါယနာကာရကတာဝန်
- (၄) ဆဋ္ဌသံဂါယနာမူလဝိသောဓကတာဝန်
- (၅) ဆဋ္ဌသံဂါယနာပဋိဝိသောဓကတာဝန်-

စသည်တို့ကိုလည်း ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်ကား အရပ်အမောင်းကောင်းသည်။ အသားအရေ ဝါဝင်းဖြူစင်
ရည်မွန်သည်။ စပ်မိလျှင် စာကြောင်းပြောတတ်သည်။ များသောအားဖြင့် သဒ္ဒါ
ဗျာကရဏ်းကြောင်း၊ ပုဒ်ပါဌ်ကြောင်းကို အပြောများသည်။ ဤစာပြုသူသည်
ဆရာတော်နှင့် လေးလ၊ ငါးလခန့်အတူတူ နေဖူးပါသည်။ ယင်းသို့ သာသနာ
ကိစ္စအရပ်ရပ်ကို ဆောင်ရွက်တော်မူစဉ် သက်တော် ၈၅-နှစ်၊ သိက္ခာတော် ၅၅-
ဝါ ရရှိရာ ၁၃၃၁-ခုနှစ် နယုန်လဆန်း ၃-ရက်၊ စနေနေ့တွင် ဘဝနတ်ထံ
ပျံလွန်တော်မူခဲ့လေသည်။

သံဝေဂယူရန်

သီဟာ စ ဗျုတ္တိ စ ထောပိ ဒီပိယော၊
ပသယုခါဒန္တိ ဝိပုန္ဒမာနံ။
န မစ္စုနော ခါဒိတုမုဿဟန္တိ။

သီဟာစ = ညှာတာကင်းလတ် ခြင်္သေ့သတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း။
ဗျုတ္တိစ = ကျားသတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း။ အထောပိ = ထိုမှတစ်ပါးလည်း။
ဒီပိယော စ = ညှာတာကင်းလစ် သစ်သတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း။ ဝိပုန္ဒမာနံ =
ကြောက်လန့် တုံလှုပ်၍နေရှာသော သတ္တဝါအပေါင်းကို။ ပသယု = နိုင်ထက်ကလူ
နှိပ်စက်မှုကြကုန်၍။ ခါဒန္တိ = မညှာမသနား ခဲစားကြကုန်၏။ တေ = ထိုခြင်္သေ့နှင့်
ကျား ကျားသစ်သတ္တဝါများတို့သည်။ မစ္စုနော = သေမင်းကိုမူကား။ ခါဒိတု =
ညှာတာမထား ကိုက်ဝါး စားမျိုခြင်းငှာ။ န ဥဿဟန္တိ = မစွမ်းနိုင်ကြကုန်။

၁။ ဇာ၊၁။၃၅၆။ အယောဃရဇာတ်။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ
အရှင်ဣန္ဒာသနိ

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ မင်းကွန်း ရတနာဂူချောင် ဆရာ
တော် အရှင်ဣန္ဒာသနိသည်လည်း အဘယာရာမဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာ
ဘိဝံသထံ ပညာသင်ကြားတော်မူခဲ့သည့် မထေရ်မြတ်ဖြစ်တော်မူသည်။

ဖွားမြင်, ရှင်ရဟန်းပြု, ပညာသင်

ပခုက္ကူခရိုင် ဘဲကြီးရွာ၌ အဖ-ဦးရန်ရှား အမိ-ဒေါ်ဟန်တို့မှ သက္ကရာဇ်
၁၂၅၈-ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလဆန်း ၁၄-ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့
လေသည်။ ငယ်စဉ်က ဘဲကြီးရွာကျောင်း၌ ပညာသင်ကြား၍ သက်တော် ၁၆-
နှစ်သားအရွယ်တွင် မန္တလေးမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ
ရှင်သာမဏေပြု သာသနာ့ဝန်ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့လေသည်။ သက်တော် ၂၀-
ပြည့်မြောက်ရာ ၁၂၇၈-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလဆန်း ၁၁-ရက်နေ့တွင် ရတနာဂူချောင်
ဆရာတော်ကို ဥပဇ္ဈယ်ပြု၍ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဝိသုဒ္ဓါရုံ
တိုက် ဒီပဲယင်းဆရာတော်အရှင်ဉာနဝရ၊ စည်ရှင်ဆရာတော် အရှင် ကောသလ္လာ
ဘိဝံသ၊ ပတ္တမြားဆရာတော်အရှင်ဇာဂရတို့ထံ ပညာသင်ကြားတော်မူခဲ့လေ
သည်။

အဘယာရာမဆရာတော်ထံ ပညာသင်ကြားခြင်း

အဘယာရာမဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်
သုဝဏ္ဏဝတီကျောင်း၌ သီတင်းသုံးစဉ်ကပင် ဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ
ထံ စာပေကျမ်းဂန်များကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ အဘယာရာမဆရာတော်
ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်၌ သီတင်းသုံးစဉ် ရံခါ ရေချိုး ရေငင်ပေးခြင်းစသည့် ဝေယျာဝစ္စ
ကိုလည်း ပြုခဲ့ဘူးကြောင်း ဆရာတော်က ဤစာပြုအား မိန့်တော်မူခဲ့ဘူးလေ
သည်။

ပတ္တမြားတိုက်၌သီတင်းသုံးစာပေလေ့လာချပို့ခြင်း

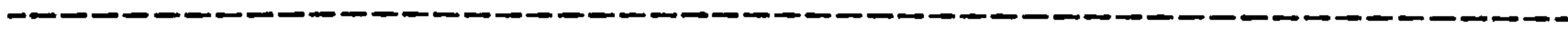
ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်၌ ကျေနပ်လောက်အောင် ပညာသင်ကြားပြီး ပတ္တမြားတိုက်သို့ ပြောင်းရွှေ့သီတင်းသုံးကာ စာပေလေ့လာချပို့တော်မူသည်။ နောက်တွင် မင်းကွန်းဖက် ရတနာရွှေဂူချောင်၌ သက်ဆုံးတိုင် သီတင်းသုံး၍ ပရိယတ္တိသာသနာ၊ ပဋိပတ္တိ သာသနာတော် ၂-ရပ်ကို များစွာ ချီးမြှောက်တော်မူခဲ့လေသည်။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော် အလှူခံရရှိခြင်း

ဆဋ္ဌသံဂါယနာတွင် သံဂီတိကာရက ကျမ်းညွှန်းဩသာနသောဓက စသည့် တာဝန်များကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။ ၁၃၂၃-ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရက လှူဒါန်းဆက်ကပ်သည့် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

ပျံလွန်တော်မူခြင်း

သက်တော် ၈၁-နှစ်၊ သိက္ခာတော် ၆၂-ဝါရရှိရာ ၁၃၃၈-ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁၅-ရက်နေ့၊ ညနေ ၃-နာရီအချိန်တွင် ပျံလွန်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်သည် ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာကို ထာဝစဉ် ပွားများတော်မူလေ့ ရှိတော်မူသည်။ ဝိနယဂရုက၊ သိက္ခကာမဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်။ ။

၁။ မန္တလေးသာသနာဝင် ၁၂။ ပတ္တမြားသာသနာဝင်လည်းကြည့်။

**အဘယာရာမတိုက် ဂဏဝါစကဆရာတော်
အရှင်ဂုဏာလင်္ကာရ**

ဆရာတော် အရှင်ဂုဏာလင်္ကာရသည်လည်း အဘယာရာမ သာသနာ
ရောင်ကို တောက်ပြောင်လင်းလက်စေခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်လေသည်။ ရွှေဘို
ဇာတိဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၅၈-ခုနှစ်လောက်တွင် ဖွားမြင်တော်မူသည်။
ဉာဏ်ပညာ ငယ်စဉ်က ထက်မြတ်ထူးချွန်သည်။ အရွယ်ရောက်သော် သာသနာ့
ဝန်ထမ်း ရဟန်းဖြစ်၍ မအူဆရာတော် အရှင်နာရဒ စသည်တို့ထံ၌ ပညာသင်
ကြားခဲ့သည်။

ပခုက္ကူ၌ပညာသင်

ပခုက္ကူ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်ကြီး၌လည်း ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။
မအူဆရာတော်ဘုရားကြီး ပခုက္ကူ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်ကြီး၌ ပါရာဇိကဏ်
ချတော်မူစဉ် စာဆိုမှာ အရှင်ဂုဏာလင်္ကာရပင်ဖြစ်သည်။ မအူမူ ပါရာဇိကဏ်
အဋ္ဌကထာနိဿယများကို စ၍ရိုက်နှိပ်ရာ၌ ဦးဂုဏာလင်္ကာရသည် ကျေးဇူးများ
လှပေသည်။ နိဿယနိဒါန်းကို အရှင်ဂုဏာလင်္ကာရပင် ရေးသားခဲ့ရာ-

- ၁။ မြန်မာဘာသာသက်သက်ပြန်ရုံမျှဖြစ်သော သာမညနိဿယတစ်မျိုး၊
- ၂။ ခက်ခဲနက်နဲရာ ဌာနတို့၌ အဓိပ္ပါယ် ဝိနိစ္ဆယဖော်ပြလျက် ဘာသာပြန်ဆို
သော အတ္ထဝိနိစ္ဆယနိဿယတစ်မျိုး၊
- ၃။ ပြပြီးမဟုတ်သော အရာဌာနအလုံးစုံတို့၌ သဒ္ဒါနည်းအရ ဝေဖန်ပြလျက်
အဓိပ္ပါယ် ဝိနိစ္ဆယတို့နှင့်တကွ ဘာသာပြန်ဆိုသော သဒ္ဒတ္ထဝိနိစ္ဆယ
နိဿယတစ်မျိုးဟု နိဿယ ၃-မျိုးကို သရုပ်ဖော်ပြခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမတိုက်ရောက်ရှိပညာသင်စာချခြင်း

နောက်တွင် အဘယာရာမတိုက်သို့ရောက်ရှိ၍ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့
တံဆိပ်တော်ရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထံ မုဂ္ဂဗောဓ၊ အမရ

ကောဓ, ဟိတောပဒေသ-စသည့် သက္ကတကျမ်းစာများကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော် အရှင်ဂုဏာလင်္ကာရသည် အဘယာရာမဆရာတော် ပြုစုစီရင် သုတ်သင်သည့် သက္ကတ မြန်မာကျမ်းပေါင်းများစွာတို့ကို ကျောက်ပုံဖြင့် ကူး၍ ဖြန့်ဝေတော်မူခဲ့ရာ များစွာပင် ကျေးဇူးများသည့် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် ဖြစ်တော်မူသည်။ ဆရာတော်သည် နာမည်ကျော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသအား အင်္ဂလိပ်စာသင်ပေးခဲ့သည်ဟု သိရလေသည်။ သက်တော် ၅၀-ခန့်တွင် ရေနစ် ပျံလွန်သည်ဟု သိရပါသည်။

**အဘယာရာမတိုက် ဂဏဝါစက
ဆရာတော်အရှင်နရိန္ဒ**

ဆရာတော်အရှင်နရိန္ဒသည် အဘယာရာမတိုက်၌ စာပေပို့ချ၍ သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့သည်။ ရွှေဘိုမြို့၊ မုဆိုးခြံရွာဇာတိဖြစ်၍ ၁၂၆၀-ပြည့်နှစ် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ပါဠိစာပေ, သက္ကတစာပေ ၂-မျိုးလုံး၌ ကျွမ်းကျင်သည်။ စာပေအရေးအသားလည်း ကောင်းမွန်သည်။ မောဂ္ဂလ္လာန် နိဿယနိဂုံးလာ “ဣတိ သာဠကထေ ပိဋကတ္တယေ စေဝ သမယန္တရေ စ အပ္ပဋိဟတညာဏပ္ပဘာဝါနံ ပဏ္ဍိတသေခရာယိတာနံ” စသော စကားရပ်ဖြင့် အရှင်နရိန္ဒ၏ ဂဇ္ဇခေါ် စုဏ္ဍိယအရေးအသား ပြောင်မြောက်ကောင်းမွန်ကြောင်း သိနိုင်သည်။

ဇလန္တံ ကိတ္တိယာ သဗ္ဗ-ဒိသာ စုမ္ဗိနိယာ သုဝီ
အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသာချုံ၊ ဝန္ဒာမိ ဂဏနာယကံ။

ဟူသော အဘယာရာမထုတ်ပဏာမဂါထာဖြင့်လည်း ဂဇ္ဇခေါ် ဂါထာဗန္ဓ အရေးအသား၌ စွမ်းဆောင်နိုင်ပုံကို သိနိုင်ပါသည်။ ဆရာတော်အရှင်နရိန္ဒသည် ၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်လောက်တွင် အဘယာရာမတိုက်တွင်း၌ ပျံလွန်တော်မူသည်။

နိဒါန်း, နိဂုံးများ များစွာရေးခဲ့

ဆရာတော်အရှင်နရိန္ဒသည် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားပြုပြင် စီရင်သုတ်သင်တော်မူခဲ့သည့် ကျမ်းဂန်များစွာ တို့၏ နိဒါန်း, နိဂုံးတို့ကို များသောအားဖြင့် ပါဠိဘာသာဖြင့် ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ စုဏ္ဏိယသက်သက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂါထာဖြင့်လည်းကောင်း၊ စုဏ္ဏိယ+ဂါထာ ၂-မျိုးရောလျက်လည်းကောင်း ပြုစီရင်တော်မူခဲ့ရာ ဤဌ်နမူနာအဖြင့် ပါဠိစာပေလေ့လာသူတို့ နည်းယူနိုင်ရန်နှင့် ဆရာတော်အရှင်နရိန္ဒ၏ အရည်အချင်းကို ကြည်ညိုနိုင်ရန် မောဂ္ဂလ္လာနဏ္ဍာဒိဝုတ္တိနှင့် သမ္ဗန္ဓစိန္တာစာကိုယ်ဋီကာနိဿယတို့ကို ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

အဘယာရာမတိုက် ဂဏဝါစကအရှင်နရိန္ဒ

ရေးသားအပ်သော

မောဂ္ဂလ္လာနဏ္ဍာဒိဝုတ္တိ, သမ္ဗန္ဓစိန္တာစာကိုယ်ဋီကာ

ပါဠိနိဒါန်း

နမော အဒ္ဓယ ဝါဒိနော။ သိရိယနတထာဂတပရိယတ္တိသာသန ပါလကေသု မာဂဓသဒ္ဓသတ္ထကာရေသု ပသတ္ထသဒ္ဓသတ္ထကာရီ သတ္ထဏ္ဍဝ ပါရဒဿီ သကလဂဏီဂဏေဟိ သမ္ဘာဝနိယဂုဏဂဏခါရိ လင်္ကာဒိပပွတိဋ္ဌာ- နုရာဓပုရထူပါရာမ မဟာဝိဟာရာဓိဝါသီ မောဂ္ဂလ္လာနမဟာသာမီ ဗုဒ္ဓပါဝစနဏ္ဍ ဝေါတရဏေကတရဏီဘူတံ အသေသလက္ခိယသမ္ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ အနုနံ ပရိပုဏ္ဏံ အနညကတ္တုကတ္တာယေဝ သင်္ကယာဓိပ္ပါယသုဒ္ဓိယာ ပရိသုဒ္ဓမိဒံ မောဂ္ဂလ္လာန နာမဓေယျံ မာဂဓသဒ္ဓလက္ခဏံ ဝိရစယံ ခါဒိကဏ္ဍေတဗ္ဗာဒိပုစ္စယဝိဓာနတ္ထံ ဝိရစိတေသု ဒွိစတ္တာလီသသုတ္တေသု ‘ဏ္ဍာဒယော’တိ (၅၈ ၆၈) ဩသာနသုတ္တေ အာဒိသဒ္ဓေန သဗ္ဗထာ သင်္ဂဟေတဗ္ဗပုစ္စယဝိဓာနတ္ထံ ဧကေနတိသာဓိကဒွိသတ သုတ္တပဋိမဏ္ဍိတံ ဝုတျောဒါဟရဏသဟိတံ ပိဋတ္ထယာနုကူလံ သဒ္ဓသတ္တာနယာ နဂတံ ဏ္ဍာဒိဝုတ္တိမ္ပိ သယမေဝ ဝိရစယံ, သေယျထာပိ ပါဏိနိယဗျာကရဏေ

တတိယဇ္ဈာယေ တတိယပါဒေ ‘ဥဏာဒယော ဗဟုလန္တိ (၁) သုတ္တံ ဝိရစယိတွာ ဥဏာဒိသုတ္တာနိ ဝိသုံ သယမေဝ ဝိရစယိ၊ သေယျထာပိ ပန စန္ဒဗျာကရဏေ ပဌမဇ္ဈာယေ တတိယပါဒေ ‘ဥဏာဒယော’တိ (၁) သုတ္တံ ဝိရစယိတွာ ဥဏာဒိ သုတ္တာနိ ဝိသုံ သယမေဝ ဝိရစယိတိ။

သံဝိဇ္ဇန္တိ ခေါ ပနသ္မိံ ရဋ္ဌေသာ ဣာဒိဝုတ္တိ သံဃရက္ခိတမဟာသာမိနာ ဝိရစိတာတိ မညမာနာ ဗဟဝေါ ပေါရာဏိကာဓုနိကာ စ မနိသိနော၊ တေနေဝ သဗ္ဗသ္မိမ္မိ ပေါတ္ထကေ-

“သကလသဝေယျာကရဏပိဋကတ္တယပါရင်္ဂတသံဃရက္ခိတမဟာ သာမိထေရပါဒဝိရစိတာ မောဂ္ဂလ္လာဣာဒိဝုတ္တိ နိဋ္ဌိတာ”တိ ဣဒံ ဝါကျဉ္စ ကတ္ထစိ ပေါတ္ထကေ-

“အပတ္တံ ယာဝ ဣစ္ဆိတံ၊ ယတ္ထယတ္ထ ဘဝေ ဇာတော။
ပဏ္ဍိတော ဟောမိ ပုရိသော၊ မေခါဝိ အတ္ထဒဿိကော။

ယတ္ထကံ မေ ကတံ ပုညံ၊ တတ္ထကေန ဘဝါဘဝေ။
သံသရန္တော ဥစ္စေ ကုလေ၊ တိက္ခပညာမိကော ဘဝေ။

လိခိတံ သာရိပုတ္တေန၊ ဣာဒိသတ္တံ သဝိဂ္ဂဟံ။
ဟိတာယ သာမဏေရာနံ၊ မဒ္ဒဗုဒ္ဓိနမတ္တနာ”တိ

ဣဒံ ဂါထာတ္ထယဉ္စ ဒိဿတေ၊ တံ သဗ္ဗမ္မိ ဝုတ္တိမောဂ္ဂလ္လာနေ အကတ-
ပရိစယေန မရမ္မက္ခရပရိဝတ္တကေန သာရိပုတ္တနာမကေန ဝါ အညေန ကေနစိ
ဝါ ပက္ခိတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ မောဂ္ဂလ္လာနာစရိယော ဟိ အတ္ထနော သဒ္ဓသတ္တံ စန္ဒ
ဗျာကရဏသာနုရူပမေဝ ကတ္တုကာမော တမိဝ ဆဟိ ကဏ္ဍေဟိ ပုရိမဘာဂံ
နိဋ္ဌာပေတွာ ရုဋ္ဌိသဒ္ဓါနံ သာဓနတ္ထာယ သတ္တမံ ဣာဒိကဏ္ဍံ ဝိသုံ အကာသိ၊
တေ ပန အညမညသမ္ပန္နာ အပရသ္မိံ ကဏ္ဍေ ဥဒါဟရိတာနမိတရကဏ္ဍာ
ဂတသုတ္တသာဓနေန၊ တထာ ဟိ ‘လ္လုပိတာဒိနမသေ’တိ (၂။ ၁၆၂။) သုတ္တ
ပဋိကာယံ “ပိတာဒယောတိ (၇၊ ၇၂။) ဣမိနာ ဣာဒိသု နိပါတာ တု အန္တာ

ရူဠိသဒ္ဒါပိ တာဒယော”တိ စ ‘မနာနံ နိဂ္ဂဟိတ’န္တိ (၅၂၆။) သုတ္တပဋိကာယံ
 “ပိတာဒယောတိ (၉၂၂။) ဣမိနာ ဣာဒိသု နိပါတိတာတုအန္တာ ရူဠိသဒ္ဒါ
 ပိတာဒယော’တိ စ ‘မနာနံ နိဂ္ဂဟိတ’န္တိ (၅၂၆။) သုတ္တပဋိကာယံ “ဇန=ဇနနေ၊
 ဇာယတိဂမနမေတာယာတိ ဇယံ” ‘ဇနာ ယော’တိ (၇၂၃၇) ဣာဒိကော
 ယောတိ စ ‘မုစာဝါ’တိ သုတ္တပဋိကာယံ ‘သက္ကောတိ ဣာဒိသု သိဒ္ဓန္တိ စ
 တပဋိကာယံ “ဣာဒိသု သိဒ္ဓန္တိ” ဣဘိကာကရာရဝကသကဝါဟိ ကော ‘တိ
 (၇၂၄၅။) ကပ္ပစ္စယေန သိဒ္ဓ’ န္တိ စ ဣာဒယော’တိ (၅၂၆။) သုတ္တပဋိကာယံ
 “တေ စ ဗာလာနမသ္မိံ သတ္ထေ သုခါဝတရဏတ္ထံ ကတိပယဓာတွာဒိ
 ပရိဂ္ဂဟေန” ‘စရဒရကရရဟဇနသနတလသာဒသာကောသာသစဋ္ဌာယဝါ ဟိ ဣ’
 (၇၂၅။) ဣစ္စာဒိနောပဒိဋ္ဌာ “တိ စ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ဝုတျောဒါဟရဏ သဟိတံ
 ဣာဒိသုတ္တမ္ပိ မောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရပါဒေန သယမေဝ ဝိရစိတန္တိ နိသင်္ကေန
 ပဋိဂ္ဂဟိတဗ္ဗံ။

တဒိဒံ ဂန္ထရတနံ အမှာကံ ရဋ္ဌေ ပုဗ္ဗကာလဟော ပဋ္ဌာယ ယာဝဇ္ဇတနာ
 ဗဟူဂန္ထကာရာစေဝ ဂဏဝါစကာ စ သကဝစနဿ သာကောဘာဝမာပါဒနေန
 ပဋိဂ္ဂဏန္တိ ပရိစယဉ္စ ကရောန္တိ ပကတိပုစ္စယဝိဘာဂနယုပ္ပါဒါနေန
 ရူပသိဒ္ဓိစိန္တာယမစ္စန္တောပကာရတ္တာ။ တထာပေတံ န သုဝိသုဒ္ဓံ ဘဝတိ န သကလ
 ဝိညုဏ္ဏေနောရဉ္စကံ။ တသ္မာဿ သုဝိသုဒ္ဓတ္ထံ သောတူနဉ္စ နိစ္စပရာမသနိယ
 ဂန္ထဘာဝါပဇ္ဇနမာကခံမာနေနာမှာကမာစရိယမဟာထေရပါဒေန သီဟဋ္ဌက္ခရေန
 မုဒ္ဒိတပေါတ္ထကဉ္စ မရမ္ပပေါတ္ထကာနိ စ သုဋ္ဌု ဩလောကေတွာ ပါဏိနိယ
 ဥဏာဒိဝုတ္တိယာ စ သံသန္တိတွာ အာစရိယာနံ မတမဝလမ္ပ ယထာမတိ သု
 ဝိသောဓိတံ။ တဿဓိတပဒသမုဒါယဉ္စ အကာရာဒိက္ကမေနာ ယောဇေတွာ
 မရမ္ပတ္ထဗျာချာနမ္ပိ ကတံ။

သဒ္ဓသတ္ထကာရမဟာသာမိနာ ဂန္ထာဝသာနေ-
 “သုတ္တံ ဓါတု ဂဏော ဣာဒိ-နာမလိင်္ဂါနုသာသနံ။
 ယဿ တိဋ္ဌတိ ဇီဝဂ္ဂေ သ ဗျာကရဏကောသရီ”တိ

ဝုတ္တာနိသံသဝိမိမပေက္ခန္တာနံ ပဌနပါဌနာနယောဂီနမုပကာရာယ တေ ဒသေတဗ္ဗာ။ တေသု ပန နာမလိဂါနုသာသနန္တိ ဝုတ္တိဂန္ထမေဝ န ဟိတံ ဝိနာ ဝုတ္တာနိသံသော လဗ္ဘတိ။ ဂဏောတိ အာကတိဂဏော။ သော ပန ‘တဒ မိနာဒီနိ’စွာဒိကေ (၁၊ ၄၇။) တသ္မိ တသ္မိ သုတ္တေ အာဒိသဒ္ဓေါပလက္ခိတော သဒ္ဓဂဏောယေဝါတိ ဝုတ္တိယမန္တောဂဓောတိ ဝိသုံ န ဒသိတော။ သုတ္တပါဌေ ပန ဆကဏ္ဍသုတ္တာနိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဒသိတာနိ။ ဣမသ္မိ ဘာဂေ ဣာဒိ သုတ္တပါဌော စ ဓာတုပါဌော စ ယောဇေတွာ ဒသိတော။ တသ္မာ မူလတော ပဌာယ ယာဝ ဣာဒိပရိယောသာနမိဒံ မောဂ္ဂလ္လာနဗျာကရဏံ ပရိသီလေန္တေဟိ ပဌပါဌကေဟိ သတ္တကာရေန ဝုတ္တာနိသံသော အဝဿမနုဘဝိတဗ္ဗောတိ သဒ္ဓဟိတွာ တပုရိသီလနေ ဥယျောဂေါ ကတ္တဗ္ဗောတိ။

အပရမ္ပိ မောဂ္ဂလ္လာနမဟာသာမိနောနုဇာတသိသေသန ကဝိပုဂံဝေန မဟာဝေယျာကရဏိကေန သံဃရက္ခိတမဟာသာမိနာ ဝိရစိတံ မောဂ္ဂလ္လာန ဗျာရဏသာရံသဘူတံ ဝိဘူတဝိနိစ္ဆယာလင်္ကံတံ ပသန္နဗျတ္တပဒက္ကမံ သမ္ပန္နစိန္တာ နာမကံ ဂန္ထရတနမတ္ထိ။ ယောဂနိစ္ဆယောတိ စ တဿာပရံ နာမဓေယျံ။ တထာ ဟိ ဂန္ထကာရမဟာထေရေန ခုဒ္ဒသိက္ခာဋီကာယံ (၃၇၄) ဂါထာဝဏ္ဏ နာယံ-

တထာ စ ဝုတ္တံ အမေဟိ ယောဂနိစ္ဆယေ “ပဓာနာနုယာယိတ္တာ ဇေဝေါဟာရဿ ပဓာနသတ္တိယာဘိဓါနေဂုဏသတ္တိ အဘိဟိတေဝ ပကာသတိ” တိ။

ဣဒမေဝ ယောဂနိစ္ဆယနာမေန ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ သမ္ပန္နော ယောဂေါတိ ပရိယာယာ။ စိန္တာနိစ္ဆယောတိ သမာနတ္ထာ။ တထာ စိဓေဝ ဝုတ္တံ-

“ကြိယာယ ကာရကာနဉ္စ၊ ယောဂေါ သမ္ပန္နသမ္ပတော။ တသ္မာဿ စိန္တာ သမ္ပန္နစိန္တာနုတ္တာဒိနိသိတာ” တိ

ခုဒ္ဒသိက္ခာဋီကာယဥေဝ ဣဓ စ ကေနစိ သိဿယတိနာ ပက္ခိတ္တ ဂါထာသု ဩသာနဂါထာယံ-

“ခုဒ္ဒသိက္ခာယ ဋီကာပိ၊ သုမင်္ဂလပ္ပသာဒနီ” တိ

တတ္ထ လိခိတွာ ဣဓ ပန-

“ခုဒ္ဒသိက္ခာယ ဋီကာ စ၊ တထာ သမ္ဗန္ဓစိန္တာ”တိ

စတုတ္ထပါဒံ ပရိဝတ္ထေတွာ လိခိတံ။ တသ္မာ ပုဗ္ဗေ ‘သုသဒ္ဒသိဒ္ဓံ
ယောဂနိစ္ဆယ’န္တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ ယောဂနိစ္ဆယသဒ္ဓေါ သုသဒ္ဒသိဒ္ဓိပဒဿ ဝိသေသန
မေဝိဓံ ကာတုံ ယုတ္ထောတိ မန္တာ ဋီကာကာရေန-

“ယောဂေါ ပယောဂေါ နိစ္ဆိယတေ အနေနာတိ
ကတွာ ယောဂနိစ္ဆယ ဘူတံ သုသဒ္ဒသိဒ္ဓိ”န္တိ။

သံဝဏ္ဏိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တမ္ပနိဒမ္ပိ ရဋ္ဌသ္မိံ အနေကေဟိ ပုဗ္ဗာစရိယာ
သဘောဟိ အတိဝိတ္ထာရဋီကာပဏ္ဍိပဒဗျာချာဒိကရဏေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ။

တထာ တဋီကာပိ သဝိဝရဏေ မောဂ္ဂလ္လာနဗျာကရဏေ စေဝ
သတ္တန္တရေ စ သုပရိသီလိတသုဝိသဒဗုဒ္ဓိနာ ကေနစိ ပုရာတနပဏ္ဍိတေန ဝိရစိတာ
ပဋိကာသာရတ္ထဝိလာသိနျာဒျနလောမာ သပါရသမ္ပုဏ္ဏာ နာတိဝိတ္ထိဏ္ဏာ။ တထာပိ
ဒါနိ မောဂ္ဂလ္လာနဗျာကရဏေ အကတပရိစယာနံ ဗျာချာတူနမကောသလ္လာ
စိရကာလတော ပဋ္ဌာယ နာမိတတ္တာ စ ဝိဝိဓဒေါသဒုဋ္ဌတမာပန္နာ၊ တသ္မာ
တဒုဘယမ္ပိ အမှာကမာစရိယတ္ထေရေနေဝ သုဝိသောဓေတွာ အဘိသင်္ခရိတွာ
ဣမသ္မိံ ဘာဂေ ယောဇေတွာ ပကာသိတာတိ။

မဏ္ဍလေဣတိ ပညာတေ၊ ရတုပုဏ္ဏာဘိဓာနကေ။
နာနာကုလသမာကိဏ္ဏေ၊ ဝိဟာရစေတျမဏ္ဍိတေ။

ပုရေ ပစ္စိမဘာဂသ္မိံ၊ ချမ်းသောစန္တိ သညိတော။
ဓနဝန္တာနမာဝါသော၊ ပဒေသောအတ္ထိ တတ္ထ ဟိ။

သဒ္ဓါသီလာဒျလင်္ကာရ-ဝိဘူသိတာ မဟာဓနိ။
ဓညယန္တာလယဿာမိ၊ ဥဘော သန္တိ ဇယမ္ပတိ။

သမသဒ္ဓါ သမစ္ဆန္ဒာ၊ ဦးမင်း ဒေါ်ဝင်းတိ နာမကာ။
တေဟိ မဟဒ္ဓနံ ဒတွာ၊ နဒျာသန္ဓပတိဋ္ဌိတေ။

ဖလပုပ္ဖပဋိစ္ဆန္ဒ-နာနာရုက္ခလတာဒိဟိ။
ဟရိတူပဝနယျာနေ၊ သာဒ္ဓစ္ဆသီတလောဒကေ။

ဒေသေ စိမ္ဗနိတိဝုယေ၊ ကာရာပိတောတိဝိသုတော။
ယော အတ္ထိ အဘယာရာမော၊ ဘူမဏ္ဍလဝိဘူသနေော။

လောကနိတ္ထရဏေသီနံ၊ သံယမိနံ ပရာယဏော။
အဇ္ဈာဝသံ တမာရာမံ၊ သိက္ခာပယံ မဟာဂဏံ။

မောဂ္ဂလ္လာယနသတ္ထဿ၊ ကာမယဉ္စိမ ပတ္ထဋီ။
သတ္တာဂမဉ္စ ဝါစေန္တော၊ ကရောန္တောနေကနိဿယံ။

အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသောတိ၊ နာမဓေယျော မဟာသယော။
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတောတိ၊ ရာဇဒတ္တဥပါဓိကော။

သတ္တန္တရေ ပဝိဏော စ၊ ရွေကျင်ဂဏဓဇူပမော။
ပရိယတ္တိံ ဝိသောဓေတုံ၊ ပရက္ကမမကာသိ ယော။

နာနတ္ထနယသမ္ပုဏ္ဏံ၊ ပိဋကတ္တယဗာဟုကံ။
အဘိဓါနဿ ဗျာချာနံ၊ အကာသိ သဗ္ဗိ ဝဏ္ဏိတံ။

သတ္တာဂမနယာမိဿံ၊ ဒုဿာရူပဒသာမိကံ။
နိရုတ္တိတရဏီဘူတံ၊ မောဂ္ဂလ္လာနဿ ဝဏ္ဏနံ။

ဒုဗ္ဗောဓတ္တာ ဒုရောတိဏ္ဏာ၊ ယာ မောဂ္ဂလ္လာနပဋိကာ။
တဿဝတရဏီဘူတံ၊ ဘာသာဋီကံ သုဗောဓိနိ။

သတ္တန္တရနယာကိဏ္ဏာ၊ ယာ သာရတ္ထဝိလာသိနိ။
ဂမ္ဘီရာ ပဋိကာဋီကာ၊ အကာ တဿာပိ နိဿယံ။

သမ္ဗန္ဓစိန္တာနာဠိကာ၊ ပသန္ဓတ္ထပဒက္ကမာ။
 ပုရာဏာ နာပိဝိတ္ထိဏ္ဏာ၊ အကာ တဿာပိ ဝဏ္ဏနံ။
 သမ္ဗန္ဓစိန္တာဗျာချံ၊ သုဒ္ဓပါဌက္ကမသိတံ။
 အကာ ဘာဝတ္ထသမ္ပုဏ္ဏံ၊ သဗ္ဗဒေါသဝိဝဇ္ဇိတံ။
 ဟေနေဝ ထေရပါဒေန၊ သုစိသလ္လေခဝုတ္တိနာ။
 ပရိယတ္တိဝိသုဒ္ဓတ္တံ၊ နိစ္စပယုတ္တေန မိမတာ။
 မောဂ္ဂုလ္လာနဿ စ ဣာဒိ တဿာမိတပဒါဝလိ။
 ဓာတုပါဌော စ တဿေတေ၊ ဝိသောဓေတွာ ပကာသိတာ။
 သမ္ဗန္ဓစိန္တာ သဠိကာ၊ ယာစာပန္နာ ဝိပန္နတံ။
 သာ စာဘိသင်္ခရိတွာန၊ ပါပိတာ ပကတိဋ္ဌိတိ။
 တံ သဗ္ဗမ္ပိ မိလိတွာန၊ ဧကသ္မိယေဝ ပေါတ္ထကေ။
 မုဒ္ဒါပိတံ သွတိဗျတ္တံ၊ ဝိနျာသေတွာန သာဓုကံ။
 အတ္ထိ စေတေန သောတူနံ၊ ဝါစကာနံ ပယောဇနံ။
 ဥဿုက္ကံ သဖလံ တဿ၊ ကတံ ဥဒ္ဓိဿ တမ္ပနာတိ။

သာသနာ ၂၄၇၉
 မြန်မာ ၁၂၉၇

နရိန္ဒထေရော
 အဘယာရာမဝါသိဂဏဝါစကော။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသသည် အဘယာ ရာမတိုက်၌ ကြာမြင့်စွာ သီတင်းသုံး စာပေချပို့ သာသနာပြုတော်မူခဲ့သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်တော်မူသည်။ ဆရာတော်သည် သာသနာတော် ၂၀-ရာစုနှစ် အရှင် မဟာဗုဒ္ဓဃောသဟု ချီးကျူးခြင်းခံယူရလောက်အောင် ကျမ်းစာရေးသားမှုတွင် အလွန်လျှင် ထူးချွန်သည့် ဆရာတော် ဖြစ်တော်မူသည်။ ဆရာတော်၏ ရုပ်ပုံ သဏ္ဍာန်တော်သည် အရပ်အမောင်း ခပ်မြင့်မြင့်နှင့် အလုံးနှင့် လိုက်လျောသည်။ အသံလည်း ကြည်လင်ပြီး သူမွန်သူမြတ်၏ သဘောလက္ခဏာကို ဆောင်ပါသည်။

ဖွားမြင်တော်မူခြင်း

ရွှေဘိုခရိုင် သရိုင်းရွာ၌ အဖ-ဦးဇော်နှင့် အမိ-ဒေါ်အုန်းလှိုင်တို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၁-ခုနှစ် တပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၁၄-ရက်၊ အင်္ဂါနေ့ တစ်ချက်တီး ကျော်အချိန်တွင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဇာတာတော်ကိုလည်း အောက်ပါ အတိုင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ ဇာတာတော်

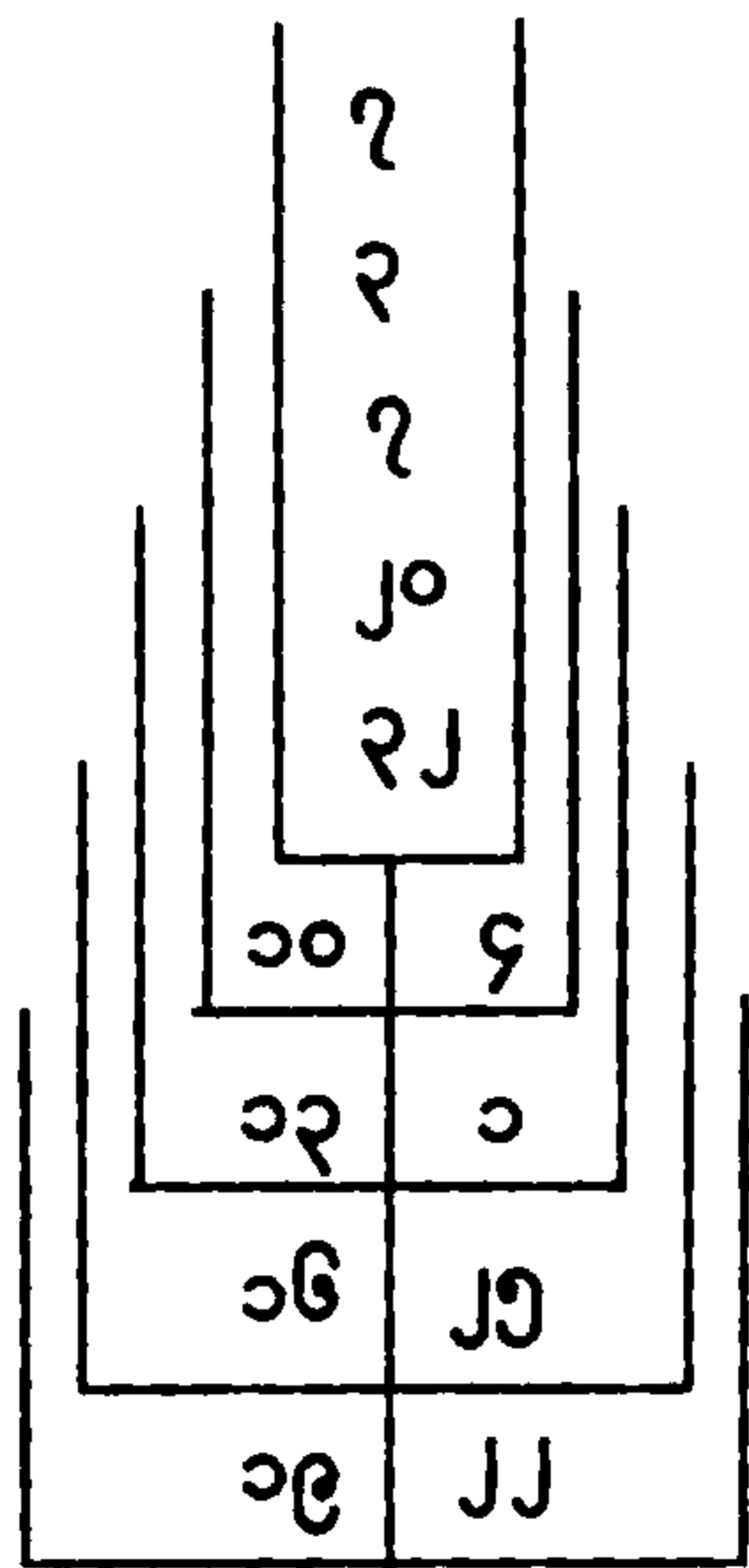
လ		၆
၉		၁၃၄
	၃	၂
		၅၈

အစဉ်
၂၁
၁
၇

လ		၆
၄		၁၆
၀		၈
		၃

ဇေယျတု။ ။ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၁-ခုနှစ်၊ ဒီဃနှစ်ကြွင်း ၂၁၆-ရသေ့ ဝေါဟာရမာသ တပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၁၄-ရက်၊ အင်္ဂါနေ့ မြန်မာနေ့ ၁-ချက်တီး ကျော် ၅-နာရီ ၂-ပါဒ်၊ ၁၂-မိနစ်၊ ၅-ပြန်၊ ၉-ခရာ၊ ပြိဿရာသီလက်၊ မကာရ ရာသီစန်း၊ တနင်္ဂနွေဟောရတ်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနဝင်း လက်စီးနက္ခတ် ၃-လုံး၊ ၂-ပါဒ်၊ ၈-ယဋီ၊ ဝိယဋီ-၅၈၊ အနုယဋီ-၂၀၊ လက်စီးလျက် ထိုနာရီ၏ ဣဋ္ဌနေရိပ်

ဘဝါးသော် ၄-ဘဝါး၊ ၆-လက်သစ်၊ ၃-မုယော၊ ၃-နှမ်း၊ ၁-ဆံခြည် ပြည့်
ညီသော မင်္ဂလာအခါတွင် ရတနာမြတ်သုံးပါးနတ်၏ သကတ်တင့်စုံ ကြာပဒုံကို
ကြည်ယုံလေးစား ဦးထိပ်ထားလျက် ဘုန်းပညာနှင့်ပြည့်စုံသော သတို့သား
ရတနာကို မာတာမိခင် ဖွားသန့်စင်သည် ဘွဲ့တော် ဦးဇနကာဘိဝံသ၏ ကြံစက္က
ဇာတာ သက်တော်ရာကျော် ရှည်စေသော်။

ဆရာတော်နာမည် မောင်ဌေးလွင်

ဆရာတော် လောင်းလျာကို မိဖညာတိတို့က မောင်ဌေးလွင်ဟု မှည့်ခေါ်ကြ
သည်။ ဆရာတော်မှာ မွေးချင်းပေါက်ဖော် နှမတယောက်၊ ညီ ၂-ယောက်ရှိ
သည်ဟု သိရသည်။

မောင်ဌေးလွင်ဣတိ သောဘနံ၊ ကိတ္တေသုံ အဘိဓာနကံ။
ဘာဝမ္ပိ တေ စ သန္ဓာယ၊ မာတာပိတာဒိညာတယော။

စကားပြောတတ်စကတည်းက စာသင်ပေးကြ

ဆရာတော် လောင်းလျာသည် မိဖဘိုးဘွားတို့က စကားပြောတတ်စ
ကတည်းက သရ၊ ဗျည်း၊ သင်ပုန်းကြီးစသည်နှင့် ဘုရားရှိခိုးဩကာသ စသည်
နှုတ်တိုက်ချပေးသဖြင့် ကလေးတို့ဘာသာဘာဝ သင်ယူခဲ့ရလေသည်။

**ပဗ္ဗဇ္ဇမင်္ဂလာသဘင်ဆင်ယင်ကျင်းပ ရှင်ပြုခြင်း
ခေတ္တသာမဏေဝတ်ခြင်း**

၅-နှစ်ပြည့်ရန် ၁၉-ရက်အလို ၁၂၆၆-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလဆန်း ၁၀-ရက် နေ့တွင် မိဖများဖြစ်ကြသော ဦးဇောတိ၊ ဒေါ်အုန်းလှိုင်တို့က ပဗ္ဗဇ္ဇမင်္ဂလာသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပ သာသနာ့ဘောင် သွတ်သွင်းကြသည်။ ထိုစဉ်က မောင်ရှင် လောင်းလုပ်ပြီး ပုဆိုးတောင်ရှည်ဝတ်ရ၊ သနပ်ခါးလိမ်းရ၊ “ကလေးက ဣန္ဒြေ ရတယ်ဟေ့” မြောက်ကြလို့ ဣန္ဒြေနဲ့ နေခဲ့ရကြောင်း ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် ရေး သားချက်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုစဉ်က ခေတ္တရှင်သာမဏေဝတ်၍ သင်္ကန်း မနိုင် သေးသဖြင့် ရက်အနည်းငယ်အတွင်း လူထွက်ခဲ့လေသည်။

ကျောင်းနေပညာသင်ကြားခြင်း

၁၂၆၇-ခုနှစ်တွင် သက်တော် ၆-နှစ်ပြည့်ရန် ၁၄-ရက်အလိုတွင် သရိုင်းရွာ ပင်းကျောင်းသို့ ရောက်ရှိ၍ မြန်မာစာပေနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ အခြေခံ ကျမ်းစာများကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

ရှစ်နှစ်သားအရွယ်ခန့် ကစွည်းသဒ္ဒါကြီးသင်ယူခဲ့

သရိုင်းရွာ ဘိုးဘွား ဆွေမျိုးများ၏ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူသော မန္တလေး သီတင်းသုံးစဉ်ကဖြစ်၍ တစ်နယ်လုံး၏ ဂိုဏ်းထောက် နာယကဖြစ်တော် မူသော ပင်းကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ရှစ်နှစ်သားအရွယ်ခန့်သာ ရှိသေးသော ဆရာတော်လောင်းလျာအား ကစွည်းသဒ္ဒါကြီးကို ကိုယ်တိုင် ချပေး သဖြင့် သင်ယူတော်မူခဲ့ရလေသည်။ ဆရာတော်ကြီးသည် ဆရာတော် လောင်း လျာသူငယ်အား အများအခြား ရှင်ငယ် ကျောင်းသားငယ်များမှခွဲ၍ သီးခြားအံစေ၍ ညဉ့်အခါ အများစာအံ ရပ်နားသော်လည်း ဆရာတော်လောင်းလျာကိုမူ ပြန်စာကုန်မှ ရပ်နားစေတော်မူခဲ့လေသည်။ ဆောင်းအခါ နေပူစာ၌ နှပ်တရှုပ် ရှုပ်နှင့် စာတက်ခဲ့ရလေသည်။ သမာသ်ရှုပ်များတွက်စဉ် ဆရာတော်လောင်းလျာ သည် ဆရာတော်ကြီး၏ ထိပ်ခေါက်ခြင်းကို ခံတော်မူခဲ့ရလေသည်။ ယင်းသို့ဖြင့်

ပင်းကျောင်းဆရာတော်ကြီးထံ၌ ကစွည်းသဒ္ဒါကြီး ကိတ်ကုန်ဆုံးသည်အထိ သင်ယူတော်မူခဲ့ရလေသည်။

၉-နှစ်သားခန့် မန္တလေး မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သို့ ရောက်ရှိပညာသင်

သက်တော် ၉-နှစ်သားခန့်အရွယ်တွင် ဖခင် ဒါယကာကြီး ဦးဇောတိနှင့် အတူ မန္တလေးလာခဲ့၍ မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် ဦးလေးကြီးဖြစ်သော ဦးပွင်းထံ ရောက်ရှိနေထိုင်ခဲ့လေသည်။ ဦးလေးကြီးဖြစ်သော ဦးပွင်းက ကစွည်းသဒ္ဓါကြီး ဥဏာဒ်ကို ချပို့ပေးသဖြင့် သင်ယူတော်မူခဲ့ရလေသည်။

သရိုင်းရွာပြန်လည်နေထိုင်

ဆရာတော်လောင်းလျာ မောင်ဌေးလွင်သည် မန္တလေးမှာနေစဉ် အရွယ် ကလည်း ငယ်သေးသည်ကတကြောင်း၊ စာဒဏ်ကြောင့်တကြောင်း ဖျားဖျား နေသည်။ ၎င်းပြင် ပင်းကျောင်း ဆရာတော်ကြီးကလည်း ကလေးငယ်ငယ် သူ့အသိမပေးပဲ မန္တလေးမှာ ထားခဲ့ရမည်လောဟု မကျေနပ်၊ သို့နှင့် ဖခင် ဒါယကာကြီး ဦးဇောတိသည် မန္တလေးလာစဉ် ဆရာတော်လောင်းလျာ မောင် ဌေးလွင်ကို သရိုင်းရွာသို့ ပြန်လည်ခေါ်ဆောင်ကာ ပင်းကျောင်းဆရာတော်ကြီးထံ ပြန်လည် ပို့အပ်ခဲ့လေသည်။

ဥဏာဒ်အကျန်ဆက်တက်၊ သဂြိုဟ်သင်ကြားခြင်း

ပင်းကျောင်းဆရာတော်ကြီးထံ ကျန်ရှိနေသေးသော ဥဏာဒ်ကို ဆက် တက်ရသည်။ ၎င်းပြင် အဘိဓမ္မတ္ထသဂြိုဟ်ကျမ်းကိုလည်း သင်ယူတော်မူခဲ့လေ သည်။ ညစဉ် ၉-နာရီခန့်ထိအောင် စာပြန်တော်မူလေသည်။ အခြားကျောင်းသား တွေ စာအံတိတ်သော်လည်း ဆရာတော်လောင်းလျာကား စာအံမတိတ်ချေ။ ဆရာတော်လောင်းလျာ ကျောင်းသား မောင်ဌေးလွင်ကား အိမ်တစ်ခါတစ်လေမှ ပြန်သည်။ ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစား ကလေးဘဝကတည်းက ကျောင်းပျော်ခဲ့လေ သည်။

**အခြားကျောင်းသားများအား ယမမင်းထံအစစ်ခံ
သံပေါက်ကျမ်းချပေး**

ကျောင်းမှာ ည ၉-နာရီ ကျော်ကျော်ခန့်တွင်အိပ်၍ နံနက်စောစောထ
ဘုရားဝတ်တက်ရသည်။ ဘုရားဝတ်တက်ပြီး အခြားကျောင်းသားများအား ဆရာ
တော်ကြီးက ခိုင်းသဖြင့်-

အိုကွဲယောက်ျား၊ လူပြည်သား၊ ဘယ်တရားများ ကျင့်ခဲ့တယ်။

ကျွန်တော်မျိုးမှာ လျှောက်စရာ ဘယ်ဟာကိုမျှ မရှိတယ်။

အစရှိသော ဦးပေါ်ဦး၏ ယမမင်းထံ အစစ်ခံ သံပေါက်များကို ချပေးတော်မူရ
လေသည်။

တခါတရံ ရွာထဲသွားကစား

အခါအားလျော်စွာ တစ်ခါတစ်ရံ မောင်ဌေးလွင်သည် ညအိမ်ပြန်အိပ်ရ
သည့်အခါလည်း ရှိသည်။ ထိုအခါ မအိပ်ခင် ရွာထဲက အမျိုးသမီးငယ်ကလေး
တွေနှင့်အတူ ဖန်ခုန်ထုပ်ဆီး ညောင်ပင်တစ္ဆေ ကြက်ထုတ်ပစ်စတဲ့ ကစားနည်းများ
ဖြင့် ကစားခဲ့ဘူးသည်သာမက ဘုန်းကြီးလုပ်တမ်းတောင် ကစားခဲ့သည်။ ဆရာ
တော်လောင်းလျာက ဘုန်းကြီးလို စောင်ကို လက်ကတော့ထိုး ရုံသည်။ အမျိုး
သမီးငယ်တွေက သီလယူကြသည်။

ကျောင်းမှာလဲကစားခဲ့

ဆရာတော်လောင်းလျာ မောင်ဌေးလွင်သည် ကျောင်းမှာနေစဉ် နေ့လည်
နေ့ခင်း စာအံဖြုတ်ချိန်တွင် အခြားကျောင်း သားများနှင့်အတူ ကျည်းသားရိုက်
တမ်း၊ ဂုံညင်းထိုးတမ်း၊ ဘောလုံးကန်တမ်း၊ ပိုက်ဆံပစ်တမ်း၊ သုံးပုံဖဲရိုက်တမ်း
စသည် ကစားခဲ့ဘူးလေသည်။ ။

အဘယာရာမဆရာတော်လောင်းလျာအရှင်အဂ္ဂဓမ္မနှင့်တွေ့

ထိုစဉ်က သရိုင်းရွာ ပင်းကျောင်းမှာ သိမ်သမုတ်ကိစ္စဖြင့် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကြွတော်မူလာလေသည်။ ဓမ္မကထိကများနှင့် စာချ ဘုန်းကြီးများ ဆရာတော်ကြီးနှင့်ပါလာရာ အဘယာရာမဆရာတော် လောင်းလျာ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မလည်း ပါလာလေသည်။ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မသည် ပင်းကျောင်း လက်ထောက် စာချဘုန်းကြီးအနားမှ ဆရာတော်လောင်းလျာနာမည် မောင် ဌေးလွင်ဟုရေးထားသော ဆရာတော်လောင်းလျာ မောင်ဌေးလွင်ကိုင်သည့်- သားရေးဖုံးထားသော သဒ္ဓါသုံးဆောင်တွဲ စာအုပ်ကို တွေ့သဖြင့် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မက “ဒီမောင်ဌေးလွင်ဆိုတဲ့ကလေး သဒ္ဓါတက်သလား”ဟု လက်ထောက် စာချ ဘုန်းကြီးအား မေးသဖြင့် အကျိုးအကြောင်းလျှောက်စဉ် မောင်ဌေးလွင် ကွမ်းအစ် ကပ်ရန်- ကျောင်းပေါ်တက်လာသဖြင့် “ဘုန်းကြီးဘုရား ဌေးလွင်ဆိုတာ သူပဲ”ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မက စာအုပ်ကိုပြပြီး ‘သူငယ် မင်းထိုင်အုံး ဒီစာအုပ် မင့်စာအုပ်လား’၊ ‘ဟုတ်ပါတယ်’ဟု မောင်ဌေးလွင်က ဖြေလေသည်။ ‘မင်းသဒ္ဓါတက်တော့ ရုပ်တွက်တတ်ရဲ့လား’ဟု အရှင်အဂ္ဂဓမ္မက မေးရာ ‘နဲ့နဲ့တွက်တတ်ပါသည်’ဟု မောင်ဌေးလွင်က ဖြေလေသည်။

‘သည်လိုဆို မျာယံရုပ်တွက်ပါ’ဟုဆိုရာ တွက်ပြလေသည်။ ပဋိသန္ဓာရ ဝုတျဿ-ကို တွက်စမ်း တွက်ပြလေသည်။ ထိုအခါ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မသည် အံ့အားသင့်ပြီး အနားမှာရှိနေသော မန္တလေးကပါလာသော ကိုရင်များကို မင်းတို့ သူလို တွက်တတ်ကြရဲ့လားဟု မေးရာ ကိုရင်များက ပြုံးနေကြလေသည်။ ၎င်းနောက် အဘယာရာမဆရာတော် လောင်းလျာ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မက ‘ဌေးလွင် မင်းမန္တလေး မနေချင်ဘူးလား’ ဟုမေးရာ နေချင်ပါတယ်ဘုရား။ တပည့်တော် ခဏလောက် နေဘူးပါတယ် ဖျားလို့ အဖေက ပြန်ခေါ်လာတာပါ- ဟု ဖြေဆိုလေသည်။ ထိုအခါ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မက “အေးကွာ မန္တလေး လာနေပေါ့”ဟု မိန့်ဆိုတော်မူလေသည်။

ယင်းသို့ဖြင့် ဆရာတော်အရှင်ဇနကသည် ကျောင်းသားဘဝငယ်က တည်းက အဘယာရာမဆရာတော် လောင်းလျာ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မနှင့် သိရှိစကား ပြောခဲ့ဘူးလေသည်။

ပဋိကစ္ဆေဝ ဇနက-ဒါရကော သုကုမာရကော။
အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသေန၊ သဒ္ဓိံ ဟိ သာကစ္ဆံ ကရီ။

မန္တလေး နောက်တခေါက်ရောက်ရှိနေထိုင်ပညာသင်

မောင်ဌေးလွင်သည် ကျောင်းသားဝတ်ဖြင့်ပင် အသက် ၁၂-နှစ်ပြည့်ခါနီး ၁၂၇၃-ခုနှစ် နတ်တော်လဆန်း ၃- ရက်နေ့တွင် မန္တလေးမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက် ဆီးပင်ကျောင်းသို့ ရောက်ရှိ၍ ပညာသင်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။ ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက် ရောက်လျှင်ရောက်ချင်း သရိုက်က တက်လာခဲ့သည့်စာကို ဆက်တက်ခဲ့လေသည်။ အစိုးရပဌမငယ်တန်း ပြဋ္ဌာန်းသော ကျမ်းစာများကို သင်ယူလေ့လာပြီး အသက် ၁၃-နှစ်အရွယ် ဖြေဆိုရာ မအောင်မြင်ခဲ့ချေ။ ထိုစဉ်က စာမေးပွဲ မအောင်မြင်သဖြင့် မောင်ဌေးလွင်သည် အိပ်ရာထဲ သွားစောင်ခြုံပြီး ငိုယိုခဲ့လေသည်။

**မြောင်းမြဆရာတော်လောင်းလျာ အရှင်ဉာဏာဘိဝံသထံ
စာပေကျမ်းဂန်သင်ယူ**

မောင်ဌေးလွင်သည် စည်ရှင်ကျောင်းမှ ဆီးပင်ကျောင်းပြောင်းရွှေ့ သီတင်း သုံး စာပေချပို့တော်မူသော မြောင်းမြ ဆရာတော် လောင်းလျာ အရှင်ဉာဏာ ဘိဝံသထံ နာမ်ဂိုဏ်း၊ ရုပ်တွက်၊ ဓမ္မပဒ၊ ရူပသိဒ္ဓိ-စသည်တို့ကို သင်ယူတော်မူခဲ့ လေသည်။ သို့နှင့် စာပေအခြေ တော်တော်ကောင်းလာလေပြီ။ ပုလိပ်ရောဂါ ဖြစ်သဖြင့် စစ်ကိုင်းအနောက်ဝန်းသို့ရွာ၍ မြောင်းမြဆရာတော်နှင့် အတူနေ၍ စာဝါများ သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

**၁၅-နှစ်သား ကျောင်းသားဝတ်နှင့် သီလကွန်အဋ္ဌကထာ
ဆိုဝါဖြင့်သင်ယူခဲ့**

မောင်ဌေးလွင်သည် အသက် ၁၅-နှစ်အရွယ်တွင် ကျောင်းသားဝတ်ဖြင့် မြောင်းမြဆရာတော် အရှင်ဉာဏာဘိဝံသထံတွင် သုတ်သီလကွန် အဋ္ဌကထာကို ဆိုဝါဖြင့် သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်ကား ပုဉ်းထူး၊ ကံထူး၊ ဉာဏ်ထူး သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်လေသည်။

အရာရာတန်းစေ့လောက်အောင်သင်ပေးခြင်း

မြောင်းမြဆရာတော်သည် ၁၄-နှစ် ၁၅-နှစ် အရွယ်ကတည်းကပင် ဂါထာစီကုံးစေခြင်း၊ ၁၆-နှစ်အရွယ်တွင် ပျို့ကဗျာ လင်္ကာတို့ကို လေ့လာစေ ခြင်းတို့ဖြင့် အရာရာဝယ် တန်းစေ့လောက်အောင် သင်ကြားပေး စီစဉ်ပေးတော်မူ ခဲ့လေသည်။ သက်တော် ၁၆-နှစ်ထဲမှာပင် ဆွမ်းစားကျောင်းဘုန်းကြီးထံမှာ ဋီကာ ကျော်လိုက်၍ မြောင်းမြဆရာတော်ထံမှာ အဋ္ဌသာလိနီဆိုတော်မူ၍ ညတွင် ယမိုက် အရကောက်ကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

ပဌမငယ်၊ ပဌမလတ်တန်းစာမေးပွဲများအောင်မြင်ခြင်း

အသက် ၁၅-နှစ်သား အရွယ်တွင် အစိုးရပဌမငယ်တန်းကို ကျောင်းသား ဝတ်နှင့် ဖြေဆိုအောင်မြင်၍ အစိုးရပဌမလတ်တန်းကိုလည်း ၁၆-နှစ်သား အရွယ် တွင် ကျောင်းသားဝတ်နှင့်ပင် ဖြေဆို အောင်မြင်တော်မူခဲ့လေသည်။

**ဒုတိယအကြိမ် ရှင်ပြုသာမဏေဝတ် သာသနာ့ဝန်
ထမ်းဆောင်ခြင်း**

သက်တော် ၁၆-နှစ်ရှိရာ သက္ကရာဇ် ၁၂၇၆-ခုနှစ် ဝါဆိုလတွင် အဘိုးနှင့် ခမည်းတော်မယ်တော်တို့က ဒုတိယအကြိမ် ရှင်ပြုပေးကြသည်။

၁။ သီလကွန်ဘာသာဋီကာနိဂုံး။ သီလကွန်ဘာသာ၊ ဋီ။ ၄။ ၃၂၃။

ရှင်ပြုပြီးနောက် ကိုရင်ဘွဲ့ကို မြောင်းမြဆရာတော် အရှင်ဉာဏာဘိဝံသက “မင်း
ဘာသာ ကြိုက်တဲ့ဘွဲ့ကို ရွေးမှည့်”ဟု ခွင့်ပြုတော်မူသဖြင့် ဆရာတော်လောင်း
လျာသည် ဘုရား အလောင်းတော် မဟာဇနကမင်းကို အားကျပြီး “ဇနက”
ဘွဲ့ကို ကြိုက်နှစ်သက်သဖြင့် ထိုဘွဲ့ကိုပင် ရွေးချယ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဗုဒ္ဓကံ့ရဿ နာမံ သော၊ ဂဟေတွာ ဉာဏိကော ဝိဒ္ဓါ။
ဇနကောဣတံ သမညံ၊ သယံ ယထာရုစီ အကာ။

၁၈-နှစ်သားအရွယ် ပဌမကြီးတန်းအောင်မြင်ခြင်း

မြောင်းမြဆရာတော်ထံတွင် စာမေးပွဲစာဝါများအပြင် ဒီဃနိကာယ်
ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာများကို သင်ယူပြီးဖြစ်ရာ ၁၈-နှစ်သားအရွယ်တွင် ပဌမကြီး
တန်းကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ နှစ်ချင်းပေါက် အောင်မြင်ခဲ့လေသည်။ ၆၀-ထက်
မများသော ပဌမကြီးအောင် ပုဂ္ဂိုလ်များထဲတွင် သာမဏေဟူသည် ရှင်ဇနက
တစ်ပါးတည်းသာ ပါရှိလေသည်။

ပခုက္ကူကြွရောက်ပညာသင်ကြားခြင်း

မြောင်းမြဆရာတော်က နိကာယ်ငါးရပ်၊ ပိဋကတ်သုံးပုံကို တတ်မြောက်
ကျွမ်းကျင်စေလိုသဖြင့် ပခုက္ကူ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်ကြီးသို့ စေလွှတ်တော်မူ၍
အဝေးက နည်းလမ်းညွှန်ပြတော်မူလျက် ကျနသေသပ် စံနှစ်ကျအောင် စောင့်
ရှောက်တော်မူလေသည်။

ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်တော်မူခြင်း

သက်တော် ၂၀-ပြည့်မြောက်ရာ ၁၂၈၀-ပြည့်နှစ်တွင် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး
မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ပလိပ်မြို့ အေးကျောင်း
သိမ်တော်၌ ဥပသမ္ပဒဇာတ် မြင့်မြတ်သော ရဟန်းပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ
ခဲ့လေသည်။ ၁၂၈၀-ခုနှစ် နယုန်လပြည့်နေ့တွင် အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံ-
ကျောင်းတိုက်သိမ်တော်၌ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကိုပင် ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ဒုတိယ

အကြိမ် သိမ်ထပ် ရဟန်းခံတော်မူခဲ့လေသည်။ ၁၂၈၁-ခုနှစ်မှာပင် စစ်ကိုင်းမြို့ မှန်ကျောင်းအနီး ရေသိမ်၌ ဝိသုဒ္ဓါရုံဒီပဲယင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ တတိယအကြိမ် ရဟန်းအဖြစ် ခံယူတော်မူခဲ့လေသည်။ ရဟန်းခံပြီးနောက် ပခုက္ကူ သို့ ပြန်ကြွသီတင်းသုံးကာ ဆက်လက်သင်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

**ဆရာတော်အရှင်သုန္ဒရထံ ဒီဃနိကာယ်
ဆိုဝါဖြင့်သင်ယူခြင်း**

ကျမ်းပြုအကျော် ဆရာတော်လောင်းလျှာ အရှင်ဇနကာသည် ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိသုတာရာမတိုက် ဆရာတော်အရှင်သုန္ဒရ (နောက်တွင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ အဘိဓမ္မမဟာရဋ္ဌဂုရု ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အရှင်သုန္ဒရ)ထံတွင် ဒီဃနိကာယ် ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာတချို့နှင့် အခြားအဋ္ဌကထာ ဋီကာများကို ဆိုဝါ လိုက်ဝါဖြင့် သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

သုန္ဒရထွေရသေဌဿ၊ သုန္ဒရံ ကုစ္ဆန္တော သုဓီ။
သုန္ဒရဒီဃနိကာယ်-ဂန္ဓေ သမုဂ္ဂဏှိ ဟိခေါ။

**ဆရာတော်အရှင်နန္ဒဝံသထံ မဇ္ဈိမနိကာယ် မူလပဏ္ဏာသနှင့်
သံယုတ္တနိကာယ်ဆိုဝါဖြင့်သင်ယူ**

အရှင်နန္ဒဝံသမဟာထေရ် (နောက်တွင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်နန္ဒဝံသ မဟာထေရ်)ထံတွင် မဇ္ဈိမနိကာယ်အပါအဝင် မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊ အဋ္ဌ ကထာနှင့် သံယုတ္တနိကာယ် ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့ကို ဆိုဝါဖြင့် သင်ယူတော်မူခဲ့လေ သည်။

သန္တိကေ နန္ဒဝံသဿ၊ သာသနေ နန္ဒနော သုဓီ။
မဇ္ဈိမသံယုတ္တဂန္ဓေ၊ သမုဂ္ဂဏှိ သုဇာတိမာ။

အရှင်ပညာမဟာထေရ်ထံ အဘိဓမ္မာပိဋကသင်ယူ

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်ပညာမဟာထေရ်ထံတွင် ဓမ္မသင်္ဂဏီ၊ ဝိဘင်း၊ ဓာတုကထာ၊ ပုဂ္ဂလပညတ်၊ ကထာဝတ္ထု၊ ယမိုက်၊ ပဋ္ဌာန်း-ဟူသော အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်း ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာများကို မဟုဿာဟ ဇွဲလုံလဖြင့် ကိုယ်တိုင်ဆို၍ သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

သန္တိကေ ပညာထေရဿ၊ ပညတ္တံ ဣစ္ဆန္တော သုမီ။
အဘိဓမ္မေ သမုဂ္ဂဏှိ၊ ဥဂ္ဂဟေ ကောဝိဒေါ ဝိဒ္ဓါ။

ဆရာတော်အရှင်ဇေနထံ

ဝိနည်းပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာများသင်ယူ

ထိုစဉ်က မဟာဝိသုတာရာမတိုက်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသော နောက်တွင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ အဘိဓမ္မမဟာရဋ္ဌဂုရု မဟာဝိဇယာရာမတိုက် ပခုက္ကူ ဆရာတော်အဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားသော ဆရာတော်အရှင်ဇေနထံတော်၌လည်း ဝိနည်းပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာတို့ကို လိုက်ဝါဖြင့် သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

သန္တိကေ ဇေနဿာပိ၊ ဇေပညော သုမီတိမာ။
ဝိနယဂန္ဓာနံ သော ဟိ၊ သမ္မာ ဥဂ္ဂဟဏံ အကာ။

၃-ဝါရ ပခုက္ကူစာချုပ်

ယင်းသို့ မဟုဿာဟဇွဲလုံလဖြင့် စာပေအရပ်ရပ် တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်တော်မူသော ဆရာတော်လောင်းလျာ ရဟန်းတော်အရှင်ဇေနကအား ဆရာတော်ဘုရားကြီးများက ဂဏဝါစက စာချုပ်အဖြစ် ချီးမြှောက်တော်မူကြသဖြင့် ဂဏဝါစက စာချုပ် ဖြစ်၍ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်ကြီး၌ စာပေချပို့ သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော် စာသင်သားအဖြစ်၊ စာချုပ်အဖြစ်ဖြင့် သီတင်းသုံးရာ ကျောင်းကား မဟာဝိသုတာရာမတိုက်ကြီး တောင်ဖက်အပေါက်အဝင် အနောက်ဖက် ကပ်လျက်ရှိသော ဓမ္မမဇ္ဈကျောင်းဖြစ်လေသည်။

ပခုက္ကူ၌ စာသင်သားဘဝ ဆွမ်းရေးဆင်းရဲ၍ စာချဘဝ ဆွမ်းရေးချမ်းသာ

ပခုက္ကူမှာနေစဉ် စာသင်သားဘဝတွင် အရှင်ဇနကာမှာ ဆွမ်းကိစ္စ မပြည့်စုံခဲ့ချေ။ ပခုက္ကူရောက် မကြာခင် ကိုယ်တော် တစ်ပါးနှင့် ဆွမ်းဖိတ်သွားရာ-တော်တော်ခန့်ညားသော အိမ်ကြီးရှေ့မှာ ရပ်၍နေ၏။ အိမ်ရှေ့မှာ အိမ်ရှင်များနှင့် အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ရှိလေသည်။ ထုံးစံအတိုင်း “ဘာအလိုရှိပါတုန်းဘုရား” ဟု မေးရာ လိုက်ပါလာသော အဖော်ကိုယ်တော်က “ဟောဒီ ကိုယ်တော်လေး မိဝေး ဖဝေးနှင့် စာသင်ချင်လွန်းလို့-အစချီသော ပုန်းတောင်း ယာစကာသံနှင့် ပြောဆိုလေသော် အရှင်ဇနကာသည် ရှက်လွန်းလှသဖြင့် တိတ်တိတ်ပြန်ပြေးခဲ့လေသည်။ သို့ဖြင့် ဆွမ်းခံအိမ်မရှိပဲ အများဘုံလောင်းရာတွင် ရသမျှဖြင့် မျှတ၍ နေခဲ့လေသည်။ တစ်ရံတစ်ခါ ရဟန်းအမကြီးများထံမှ ငွေတင်လိုက်သော်လည်း အဆင်သင့် ကပ္ပိယ ကျောင်းသားမရှိသောအခါ ပြန်ပို့ခဲ့လေသည်။ ကျောင်းသား ကပ္ပိယ အဆင်သင့်ရှိလျှင်ကား အပ်စပ်သော ပစ္စည်းများ သုံးစွဲခွင့်ရလေသည်။ ထိုစဉ်က သင်္ကန်းမလုံလောက်၍ ထိုဝတ္ထုဖြင့် ကဝါသည်ထံမှ သင်္ကန်းကို ကပ္ပိ(ဝယ်)ရဘူး လေသည်။ တစ်ခါတစ်ခါ ဟင်းမရ၍ ထန်းလျက်နှင့် ဘုဉ်းပေးတော်မူရသည်။ တစ်ရံတစ်ခါ ရေနှင့်ရော၍ အလိုက်သင့် မျှောချရလေသည်။ ဆရာတော်သည် ဘုရားအလောင်းတော် တောထွက်စဉ် ပဏ္ဍဝတောင်ရိပ် (ပဏ္ဍဝတောင်ခြေ)မှာ အရောရော အနှောနှော ဆွမ်းကြမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူရပုံ၊ ဘုရားဖြစ်၍ ဝေရဇ္ဇာပြည် ဝါတော်ကပ်စဉ် မုယောဆွမ်းကြမ်း ဘုဉ်းပေးတော်မူရပုံကို ဆင်ခြင်၍ စိတ်ကိုတင်းကာ စာပေကို ကြိုးစားတော်မူခဲ့လေသည်။ စာချဖြစ်သောအခါကား ဆွမ်းမခံပဲ စားရသဖြင့် ဆွမ်းအထွက် ချမ်းသာလေတော့သည်။ ထိုစဉ်က မိမိကို ဆုံးမပြီး အားတင်းခဲ့ပုံကို အောက်ပါတေးထပ်ဖြင့် သရုပ်ဖော်ခဲ့လေသည်” ။

၁။ သီလက္ခန်ဘာသာဋီကာ၊ ၄။ ၃၂၄-ကြည့်။

ပခုက္ကူ နေ့စဉ်ဆွမ်းအတွက် အားတက်စေသောတေးထပ်

ရွှေနန်းရှင်သဗ္ဗညုသို့ ကပ်ဝင်လှူခါတွင်၊
 နတ်တွင်လူ့ ပဝရာသခင်တောင်၊ တစ်ခါစဉ်ဆီက။
 ဆွမ်းအတွက် ပဏ္ဍဝါပေါ်မှာ၊ ကြုံရှာတော်ဘူးခဲ့သဗျ။
 ရှေးဝဋ် ကြောင့် နေစံရှာ၊ ဝေရဇ္ဇာပြည်မ။
 ခြွေရံပါ မတည်မြဲအောင်ပ၊ ထို့စရာဘောဇဉ်။
 မုယောဆန် သုံးဆောင်မွေ့ခဲ့ရ၊ ဘုန်းရောင်ငွေ့ တောက်တဲ့အရှင်။
 သုံးဆောင်၍ နောက်မဲ့ယှဉ်သော်၊ ကြောက်ဖွယ်အင် ဘာမပါဘူ။
 ပါကဋိ မဟုတ်ကြသူမှာ၊ နတ်စွာသူငါ။
 အစာအတွက်ကြောင့် လျှာမထွက်ပါတယ်၊
 ဘာအတွက် ဘာပူရ ပါချိမ့်လေး။

အမျိုးသမီး မလှမ်းမကမ်းလာလျှင် ကြက်သီးထတတ်

ဆရာတော်သည် ရိုးသားသည်၊ ပွင့်လင်းသည်၊ ဆရာတော်၏ ပင်ကိုယ်
 သဘောကို ဆရာတော် စာတွေက ပြောနေသည်။ ဆရာတော်ငယ်စဉ်က အမျိုး
 သမီးတွေ အနီးအပါး ဖြတ်သန်းသွားလာလျှင် ကြက်သီးထတတ်သဖြင့် အမျိုး
 သမီးများဟာ အဆိပ်နှင့်တူသည်။ သို့နှင့် အောက်ပါအဆိပ်ဖြေ တေးထပ်ကို
 စပ်ဆို တော်မူခဲ့လေသည်။

အဆိပ်ဖြေတေးထပ်

ကြည့်ရုံမြင်ရုံ အဆိပ်တက်သမို့၊ သိပ်ခက်သဟဲ့ ကြည့်ဖို့ကို။
 စိတ်ပျက်သကဲ့ ထိဖို့ဆိုလျှင်၊ အမိတို့လို မြွေအမျိုး။
 နှာခေါင်းလေနှင့် အမှုတ်ခံလျှင်၊ တမဟုတ် အမြန်သေတတ်ပါသတဲ့ဗျိုး။
 ကိုက်များကိုက်က ငိုက်ဆိုက်နေပြီ၊ ကတိုက်ကရိုက် သေပြီအမှန်ဆို။
 မိုက်မိုက်ပွေလီ ဉာဏ်သူခိုးဖြင့်၊ ကြံဆိုးကြံနှင့် အသင့်ရှောင်၊
 အသုဘခေါ် ဆေးတော်ကြီး၊ မနှေးဖော်ပြီး သုံးစွဲပါလေမောင်။

ငါတို့ဘုရား အလောင်းတော်တောင်ပင်၊ အကြောင်းမလျော်ပေါင်
မိဖုရားနှင့်၊ ကြည့်မှားသဖြင့် မသိဉာဏ်တွေ ခြယ်၊ အကျင့်စွာန်တွေကွယ်။
မြွေအမျိုးကြောင့် တန်ခိုးပြယ်လျှင်၊ အမျိုးအနွယ် မှိန်တတ်ပါသတဲ့လေး။

**ပရိယတ္တိသာသနဟိတအသင်းစာမေးပွဲ
စာသင်တန်းအောင်မြင်ခြင်း**

ပခုက္ကူ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်၌ ၃-နှစ်စာချပြီး ရဟန်း ၆-ဝါအရ
၁၂၈၇-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သို့ ပြန်လည်သီတင်းသုံး၍
ပရိယတ္တိသာသနဟိတအသင်း စာများ လေ့လာကြည့်ရှု ကျက်အံ့ပြီး ဝင်ရောက်
ဖြေဆိုရာ နံပါတ်(၂)ဖြင့် အောင်မြင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ပခုက္ကူသို့ ပြန်လည် ၁-ဝါဆိုစာချခြင်း

ပရိယတ္တိသာသနဟိတအသင်း စာသင်တန်း စာမေးပွဲအောင်ပြီး အရှင်
ဇနကာ ဘယ်နေရမည်ဆိုတာ မခွဲဝေနိုင်ပဲ ရှိနေသည်။ နေမြဲပခုက္ကူ ပြန်နေလျှင်
ဟိုကစာချခိုင်း သည်ကစာချခိုင်းနှင့် ပရိယတ္တိ စာချတန်းအတွက် အလုပ်လုပ်ရဖို့
မလွယ်၊ မန္တလေး ဆက်နေလျှင် စားရေးမလွယ်၊ သည်အမရပူရ ဂန္ဓာရုံမှာနေ
လျှင် ရဟန်းအမ တိုက်ဒေါ်ရီ စိတ်တိုင်းမကျ၍ ကိုယ့်ဖက် တစ်ချက်လွဲလျှင်
အမောင်းခံရမည်၊ သို့မဟုတ် စစ်ကိုင်းဖက် သီလရှင်တွေက ဝါတချီစာချယင်း
နေရလေမည်လားဟု စဉ်းစားခဲ့နေစဉ် ပခုက္ကူဆရာတော် အရှင်နန္ဒဝံသ (ထိုစဉ်က
ညောင်ဦး သီတင်းသုံး) မြတောင်တိုက် ခေတ္တကြွတော်မူလာ၍ “ဇနကာ ပခုက္ကူ
ဘယ်တော့ပြန်မတုန်း” လို့မေးတော့ ဝါဆိုဦးပြန်ပါမယ်ဟု လျှောက်ထားလိုက်တာ
ပခုက္ကူကြွ၍ တစ်ဝါဆိုခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ မဝေခွဲနိုင်ဖြစ်ပုံကို အောက်ပါ
တေးထပ်ဖြင့် ဖော်ပြတော်မူခဲ့လေသည်။

**ဝါဆိုရန် နေရန်မဆုံးဖြတ်နိုင်ကြောင်း
ရေးစပ်ခဲ့သည့်တေးထပ်**

ဘယ်ဆီမှာ အတည်ဖြစ်ရပါ့ သည်တနှစ်ဝါမှာ။
စိစစ်လို့အရာရာဝယ်၊ အခါခါထောက်တွေး။
နေမြဲတိုင်း ရွှေကူမှာ၊ ဟိုသူများကြောင့် မအေး။
ရွှေမန်းသို့ မြန်းကြွပြန်လျှင်၊ ချမ်းမြရန်ပုံဝေး။
သည်ဆီမှာ ရီရီရဲ့ အရေးရယ်က၊ သီသီကလေး ခက်တုံ။
ခွင့်မတော် ကြောင်းမလှမှဖြင့်၊ ဂျောင်းဘုရား မောင်းချ မည့်ပုံ။
အနောက်ဖက်ဓမ္မာရုံမှာ၊ ကညာစုံ စာပြမို့။
တစ်ဝါမျှ ပြောင်းနေရသော်၊ ကောင်းလေစွာကြော်။
ဒီအချက် ထုံးမှတ်လျော်အောင်၊ ဆုံးဖြတ်တော်မူစမ်းကြလေး။

ပခုက္ကူမှအပြီး မန္တလေးသို့ရွှေ့ခဲ့ခြင်း

ဝါကျွတ်ပြီး ဆောင်းဝင်တော့ ပခုက္ကူမှာ ပလိပ်ကပ်ရောဂါတွေဖြစ်လို့ ပခုက္ကူတိုက်ကြီးမှာ သံဃာတော် ၆၀၀-လောက်ရှိ နေရာမှ ၆၀-လောက်သာ ကျန်တော့တဲ့ အခြေအနေတွင် ဆရာတော်ကြီးများကလဲ ခေတ္တရွှေ့ပြောင်းနေဖို့ မိန့်တာနဲ့ ကျေနပ်အောင် လျှောက်ကျအပြီး ရွှေ့ပြောင်းလာခဲ့ပြီး မန္တလေး၌ ပရိယတ္တိသာသနဟိတ စာမေးပွဲ စာချတန်းနှင့် ပဌမကျော်တန်း စာမေးပွဲ များအတွက် ဆက်လက်ကြိုးစားယင်း စစ်ကိုင်းဖက်၌ သီလရှင်ကလေးများအား ခေတ္တ စာချ၍ သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့လေသည်။

ပရိယတ္တိသာသနဟိတစာချတန်းအောင်မြင်ခြင်း

ရဟန်းသိက္ခာ ၇-ဝါအရ သက်တော် ၂၇-နှစ်မပြည့်ခင် ၁၂၈၈-ခုနှစ်တွင် ပရိယတ္တိသာသနဟိတ စာချတန်း စာမေးပွဲကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ ပါရာဇိကဏ်၊ သုတ်သီလက္ခန္ဓာ ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာကို အောင်မြင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယဖြစ်ခြင်း

သက္ကရာဇ် ၁၂၈၉-ခုနှစ် ရဟန်းသိက္ခာ ၈-ဝါအရတွင် ပရိယတ္တိသာသန ဟိတဓမ္မာစရိယ စာချတန်းစာမေးပွဲ၌ ကျန်နေသော ပါရာဇိကအဋ္ဌကထာကို ဖြေဆိုရာ နံပါတ် ၁-ဖြင့် အောင်မြင်လေသည်။ ယင်းသို့ ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယတန်း ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူသဖြင့် “ဘဒ္ဒန္တဇနကာဘိဝံသ ပရိယတ္တိ သာသနဟိတဓမ္မာစရိယ (သီးခြားစာချ)” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံ ရရှိတော် မူခဲ့လေသည်။

ပဌမကျော်တန်းအတွက် စာပေကျိုးစားခြင်း

ဆရာတော်လောင်းလျာ အရှင်ဇနကာရဟန်းတော်သည် ၁၂၈၈-ခုနှစ်တွင် ပဌမကျော်တန်းကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရန် နေ့ဝါ ညဝါများကို အစွမ်းကုန် ကျက်ပြန် လေ့လာကြည့်ရှုတော်မူသည်။ စာမေးပွဲနီး လပိုင်းလောက်အလိုကစပြီး ဘုရားရှင် အား ပန်းအပွင့် ၁၀၀-ပူဇော်ပြီး အောက်ပါ အောင်ဂါထာ အောင်တေးထပ်တို့ကို ဆို၍ တောင်းဆု ဆိုတော်မူခဲ့လေသည်။

**ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ ပဌမကျော်အောင်ရန်
ဆုတောင်းသည့်အောင်ဂါထာ**

ဥုံ၊ နမော တေ ဝိဇေတုံ မေ၊ ဇယတော ဒဒတော ဇယံ။
နဋ္ဌထမ္ဘံ သဗ္ဗသန္တံ၊ ကရ မေ ဇယမင်္ဂလံ။

**ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ ပဌမကျော်အောင်ရန်
ဆုတောင်းသည့်အောင်တေးထပ်**

အောင်မြေပလ္လင် အောင်ပင်လှ၌၊ အောင်မြင်သပ ရန်သူပုန်။
အောင်ရှင်ဘုရား အရဟံဂုဏ်ကို၊ မကျန်အကုန် တေဇာနှင့်။
ဝေဆာမြင့်မြင့် ဆင်းရဲနဲ့လူတယ်၊ သတင့်ပြန်ကြ။ ဆင့်ကာသာလိုတင့်။
မြင့်ပဲသာလို့ မြင့်ရေးပေါ်အောင်၊ အရှင်မြေး တော် ကျော်ကျော်သနှင့်။

အသင့်ထွေးမြော် တော်လျော်သင့်သို့၊ ကော်ရော်သဖြင့် အရှင့်ထံ။
အောင်ပန်းထွေထွေ ညောင်ရေတကောင်းနှင့်၊ အောင်စေအကြောင်း
ခွင့်တောင်း အောင်ဆုပန်။

အပရာဇိတ ပလ္လင်ပျံမှာ၊ အရှင်သဏ္ဍာန် စိတ်အစဉ် ညွတ်လို့။
ထိတ်တင်တမ္ပတ် အလွတ်ဖြိုးကြွယ်စွာ၊ မချွတ်ကိုးကွယ်ကာ။
အောင်ပန်းဆင့်ဆင့် ခိုင်ပွင့်ညွှာကို၊ အပြိုင်ဝင့်ကာ ချူစမ်းမယ်ဗျလေး။
မရှောင်တမ်းဖြင့် နိုင်သင့်ရာကို၊ အနိုင်ကျင့်ကာ ယူစမ်းမယ်ဗျလေး။

ပဌမကျော်ဖြေဆိုအောင်မြင်ခြင်း

ယင်းသို့ စာပေကြိုးစား၊ ဘုရားထံဆုတောင်းပြီး ရွှေဘိုစာဖြေဌာနမှနေ၍
ပဌမကျော် ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ ထိုသည့် ရဟန်းသိက္ခာ ၇-ဝါရရှိရာ ၁၂၈၈-
ခုနှစ်တွင် ပဌမကျော်ဖြေဆို အောင်မြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ပခုက္ကူ မဟာဝိသုတာ
ရာမတိုက် တိုက်သားအဖြစ်ဖြင့် ပဌမကျော် အောင်ခြင်းဖြစ်လေသည်။ သို့ဖြစ်၍
ပဌမကျော်အောင်ပွဲတွင် ပခုက္ကူမှ ဆရာတော်အရှင်သုန္ဒရ (နောက်တွင်
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ အဘိဓမ္မမဟာရဋ္ဌဂုရုဆရာတော် အရှင်သုန္ဒရမဟာထေရ်)
ဆရာတော် အရှင်အာလောကတို့ ပင့်လျှောက်သဖြင့် ကြွတော်မူကြသည်။

**အဘယာရာမတိုက်သို့ စာချအဖြစ်ဖြင့်
လိုက်ပါသီတင်းသုံးခြင်း**

မန္တလေးမြို့ သဌေး ဦးဝင်းနှင့် ဒေါ်မင်းတို့သည် သက္ကရာဇ် ၁၂၈၆-
ခုနှစ်တွင် အနောက်ပြင် စိန်ပန်းရပ်၌ ဥယျာဉ်ခြံ မြေ ၅-ဧကကို ဝယ်ယူ၍
အလယ်တိုက်ကြီး ဆွမ်းစားကျောင်း၊ သိမ်ကျောင်း၊ ရေတွင်း၊ အာရာမ်တံတိုင်း
တို့ကို ဆောက်လုပ် စေခဲ့ရာ ၁၂၈၈-ခုနှစ်တွင် ပြီးစီးသဖြင့် အဘယာရာမတိုက်ဟု
အမည်မှည့်၍ ရွှေကျင်နိကာယ မဟာနာယက ဒုတိယဝိသုဒ္ဓါရုံ ဒီပဲရင်းဆရာ
တော်ထံ ရေစက်သွန်းချ လှူဒါန်းကြလေသည်။ ၁၂၈၉-ခုနှစ် ဝါဆိုလဆန်း ၁၃-
ရက်နေ့တွင် ဒီပဲရင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးက မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက် သုဝဏ္ဏဝတီ

ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး စာချတော်မူသော “ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ (သီးခြားစာချ)” ဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသအား လွှဲအပ်တော်မူရာ ဒီပဲရင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုယ်တိုင် ထိုသည့် ၁၂၈၉-ခုနှစ် ဝါဆိုလဆန်း ၁၃-ရက်နေ့တွင် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသကို နောက်ပါသံဃာတော် ၃၇-ပါးနှင့်အတူ အဘယာရာမတိုက်သစ်သို့ လိုက်ပါ ပို့ဆောင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ထိုစဉ်က ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသသည် နံပါတ် ၁-စာချဘုန်းကြီးအဖြစ် ပါရှိခဲ့လေသည်။

စာချယင်းသတ္တတကျမ်းများသင်ယူခြင်း

ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသသည် အဘယာရာမတိုက်၌ စာပေ ချပို့ယင်း မုဒ္ဒဗေဒ အမရကောသ၊ စာဏကျနီတိ၊ ကာဗျဒဿ၊ ဟိတော ပဒေသ-စသော ကျမ်းစာများကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းပြင် ဦးဂုဏထံမှာ အင်္ဂလိပ်စာ အနည်းငယ် သင်ယူတော်မူခဲ့သည်။

စိတ်ဆင်းရဲစရာ များစွာနှင့်ရင်ဆိုင်ရ

ဆရာတော်သည် အလုပ် အလွန်လုပ်တော်မူသည်။ စာချယင်း၊ ဆရာ တော်ထံ သက္ကတကျမ်းစာများ သင်ယူရုံမျှ မက ရတနာ့ဂုဏ်ရည်၊ ကိုယ်ကျင့် အဘိဓမ္မာ-စသော ကျမ်းစာများ ရေးသားထုတ်ဝေရာ ပတ်ဝန်းကျင် အသိုင်း အဝိုင်းက အားပေးရမည့်အစား အားမပေးပဲ စာအုပ်သယ်၊ စီးပွားရေးသမား- စသည်ဖြင့် ရှုံ့ချကြသည်။ တိုက်တာ မငြိမ်မသက်ဖြစ်လျှင် ဦးဇနကာကြောင့် စသည်ဖြင့် အဘယာရာမဆရာတော်ကြီးအား လျှောက်ထား တိုင်ကြားကြ၊ စာပစ်ကြသည်။ “ဦးဇနကာ လူထွက်လိမ့်မည်၊ လူထွက်ပြီ” စသည်ဖြင့်လည်း ဝါဒဖြန့်ကြသည်။ လောကမှာ တစ်ဖက်သား အောင်မြင်လျှင် တချို့က ကြည်ညိုကြ၊ တစ်ချို့က ငြူစူကြသည်မှာ လောကဓမ္မတာဖြစ်လေသည်။

လောကေ ဧကေ ပသီဒန္တိ၊ ပရကိစ္စေ ဝိသေသတော။
ကေစိ တတြ ဥဿယန္တိ၊ သဘာဝေါ ဒုရတိက္ကမော။

အဘယာရာမတိုက်မှ ပြောင်းရွှေ့ရန်ဆုံးဖြတ်ခြင်း

အဘယာရာမတိုက်မှနေ၍ မိမိစာအုပ်များ ရိုက်နှိပ်နေသော ဓာတ်နန်းရပ် လှခင်အင်ဆန်း ပုံနှိပ်တိုက်သို့ မကြာ မကြာကြွ၍ စာပြင်နေသည်ကို ပတ်ဝန်း ကျင် မနာလိုသူများက ဦးနေက လူထွက်တော့မှာ သေချာသည်။ မိန်းမရတော့ မည်စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံပြောဆိုကြသည်။ ထိုစဉ်က မော်လမြိုင်-အဘယာ ကျောင်း၌ ခေတ္တ သီတင်းသုံးနေသော အဘယာရာမဆရာတော်ကို တချို့က စာပေး တိုင်ကြားကြသည်။ အဘယာရာမဆရာတော်ကြီးကပင် ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသအပေါ် တစ်မျိုးတမည် ထင်တော်မူလေသည်။ သို့နှင့် အရှင် ဇနကာဘိဝံသသည် စိတ်နာ၍ အဘယာရာမတိုက်မှ ပြောင်းရွှေ့ရန် ဆုံးဖြတ် တော်မူခဲ့လေသည်။

အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်သို့ ရွှေ့ပြောင်းသီတင်းသုံးခြင်း

ဤသို့စသည်ဖြင့် နေလို့မဖြစ်လောက်အောင် စိတ်ဆင်းရဲစရာတွေနှင့် ကြုံတွေ့သဖြင့် ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသသည် ၁၃၀၂-ခုနှစ်တွင် အမရပူရ မြို့ ဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်သို့ ပြောင်းရွှေ့ သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော် မရွှေ့ခင် ရက်အနည်းငယ်အလိုတွင် ပခုက္ကူမဟာဝိသုတာရာမတိုက်မှ ဆရာတော် ဘုရားကြီး အရှင်သုန္ဒရ၊ စည်ရှင်ဆရာတော် အရှင်ကောသလ္လ၊ ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရ ဆရာတော်ကြီး အရှင်သုန္ဒရာဘိဝံသစသည့် ဆရာတော်များ ကြွလာတွေ့ဆုံ၍ စိတ်သက်သာရန် အားပေးစကား မြွက်ကြားတော်မူကြသည်။ ထိုစဉ်က မဟာ ဂန္ဓာရုံတွင် သံဃာလေးပါးမျှသာ ရှိသည်ဟု သိရသည်။

စံပြုကျောင်းတိုက်ကြီးဖြစ်လာ

ဆရာတော်ကြီး လွန်လွန်မင်းမင်း ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် ယခုအခါ မဟာဂန္ဓာရုံ ကျောင်းတိုက်ကြီးကား ရဟန်းသာမဏေများ ဘုရားမြတ်စွာသာသနာ စာပေများ သင်ကြားပို့ချရာ မဟာဝိဇ္ဇာယတနကြီးအဖြစ် ထင်ရှားလေသည်။ ဆရာတော်

မရှိသည့်နောက် ဆရာတော်၏ တပည့်ကြီးများသည်လည်း ဆရာတော် ချမှတ် ခဲ့သည့် လမ်းစဉ်အတိုင်း လမ်းမှန်ကို လျှောက်ကြရာ အတက်ဒီဂရီကို ပြုလျက်ရှိ ပေသည်။

ဩဝါဒပေး, စာချကျမ်းစာရေး, ပြဿနာဖြေ, သာသနာပြုခြင်း

ဆရာတော်သည် နေ့စဉ်မှန်မှန်, နံနက်စောစော တိုက်လုံးကျွတ် သံဃာ များအား ဩဝါဒပေးခြင်း, ပါဠိ, အဋ္ဌကထာ ကျမ်းစာများ ချပို့ခြင်း, အရပ်ရပ်မှ မေး လျှောက်သည့် ပြဿနာများကို ဖြေဆိုခြင်း စသည်ဖြင့် သာသနာပြုတော်မူ ခဲ့လေသည်။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော် အလှူခံရရှိခြင်း

ဆရာတော်သည် ၁၃၁၂-ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရတို့ လှူဒါန်းသည့် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံ ရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းသည် ၁၃၁၂-ခုနှစ်တွင် ဆရာတော်နှင့်အတူ ဆရာတော်အရှင်ဇာဂရ ပတ္တမြားတိုက် အနောက်ပြင် မန္တလေး၊ ဆရာတော် အရှင်ကောသလ္လ ပိဋကတ်တိုက်ကျောင်း မုဒွန်းရွာ၊ ချောင်းဆုံမြို့နယ်၊ ကျိကွမိခရိုင်တို့လည်း အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ် တော်ကို အလှူခံရရှိတော်မူကြသည်။

ဆဋ္ဌသံဂါယနာတွင် ဆောင်ရွက်တော်မူခြင်းနှင့် မှော်ဘီအစည်းအဝေးဦးစီးဆရာတော် တာဝန်ဆောင်ရွက်ခြင်း

ဆဋ္ဌသံဂါယနာ မဟာဓမ္မသဘင်ကြီးတွင် ဆဋ္ဌသံဂါယနာ ဩဝါဒါစရိယ တာဝန်, ဆဋ္ဌသံဂါယနာ ဝန်ဆောင်အဖွဲ့ဝင်တာဝန်, ဆဋ္ဌသံဂါယနာ ပါဠိ ဝိသောဓကတာဝန်, ဆဋ္ဌသံဂါယနာ ဩသာနုသောဓကတာဝန်တို့ကို ဆောင်ရွက် တော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းပြင် ၁၃၂၆-ခုနှစ် တပေါင်းလပြည့်နေ့တွင် မှော်ဘီ စိုက်ပျိုးရေး ဥယျာဉ်တွင် ကျင်းပသည့် သံဃာတော် ၂၀၀၀-ကျော် ပါဝင်သည့်

သာသနာ သန့်ရှင်းပြန့်ပွားရေး အစည်းအဝေးကြီးဖြစ်မြောက်ရေး ဦးစီးဆရာတော် တာဝန်ကိုလည်း ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။

ရွှေကျင်နိကာယ ဒုတိယသာသနာပိုင်ဖြစ်ခြင်း

၁၃၃၃-ခုနှစ် ပဲခူးမြို့ကြွေခတ်ဝိုင်း ကျောင်းတိုက်၌ ကျင်းပအပ်သော ရွှေကျင်နိကာယ အစည်းအဝေးကြီးမှ ရွှေကျင်ဂိုဏ်း၏ ဥပဥက္ကဋ္ဌ (ဒုတိယ သာသနာပိုင်)အဖြစ် တင်မြောက်ခြင်းကို ခံတော်မူခဲ့ရလေသည်။

ဆရာတော်ပြုစုတော်မူသည့်ကျမ်းများ

ဆရာတော်သည် အောက်ဖော်ပြပါ ကျမ်းများကို ပြုစုတော်မူခဲ့လေသည်။

- ၁။ ရတနာဂုဏ်ရည်။
- ၂။ အခြေပြုသင်္ဂြိုဟ်၊
- ၃။ အခြေပြုသဒ္ဒါ၊
- ၄။ သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၊
- ၅။ ဝိထိနှင့် ၃-ချက်စု ဘာသာဋီကာ၊
- ၆။ ဓာတုကထာဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ။
- ၇။ နေတ္တိအရကောက်လင်္ကာနှင့်စကားပြေ၊
- ၈။ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ၊
- ၉။ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၊
- ၁၀။ ရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာ (ပ-ဒု)၊
- ၁၁။ ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ (ပ-ဒု)၊
- ၁၂။ အနာဂတ်သာသနာရေး၊
- ၁၃။ ရုပ်ပုံရှင်ကျင့်ဝတ်၊
- ၁၄။ အခြေပြုမင်္ဂလသုတ်၊
- ၁၅။ ဗြဟ္မဇာလသုတ်ဘာသာပြန်၊
- ၁၆။ သာမညဖလသုတ်ဘာသာပြန်၊

- ၁၇။ ဗုဒ္ဓဝင်အမေးအဖြေ၊
- ၁၈။ ဘုရားဥပဒေတော်ကြီး၊
- ၁၉။ ပါဠိသိက္ခာနှင့် သဒ္ဒါကျမ်း၊
- ၂၀။ ကင်္ခါဘာသာဋီကာ (ပ-ဒု)။
- ၂၁။ ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ (ပါ ဒု၊ တ၊ စ)၊
- ၂၂။ ပါစိတ်ဘာသာဋီကာ၊
- ၂၃။ မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊
- ၂၄။ စူဠဝါဘာသာဋီကာ၊
- ၂၅။ ပရိဝါဘာသာဋီကာ၊
- ၂၆။ သုတ်သီလက္ခန္ဓာဘာသာဋီကာ၊
- ၂၇။ သုတ်မဟာဝါဘာသာဋီကာ (ပါဒု၊ တ)
- ၂၈။ အဋ္ဌသာလိနီဘာသာဋီကာ၊
- ၂၉။ သမ္မောဟဝိနောဒနီဘာသာဋီကာ (ပါဒု၊ တ)၊
- ၃၀။ ဓာတုကထာအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ၊
- ၃၁။ ပုဂ္ဂလပညတ်အဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ၊
- ၃၂။ ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ (ပါဒု)၊
- ၃၃။ ယမိုက်အဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ၊
- ၃၄။ ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ၊
- ၃၅။ အလင်္ကာဘာသာဋီကာ၊
- ၃၆။ ဘေဒစိန္တာဘာသာဋီကာ၊
- ၃၇။ ကစ္စာယနသာရဘာသာဋီကာ၊
- ၃၈။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ၊
- ၃၉။ ဋီကာကျော်နိဿယ၊
- ၄၀။ မူလဋီကာနိဿယ၊
- ၄၁။ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်နိဿယ၊
- ၄၂။ ဝိဘင်းပါဠိတော်နိဿယကျမ်း၊

- ၄၃။ ပုဂ္ဂလပညတ်ပါဠိတော်နိဿယကျဉ်း၊
- ၄၄။ ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်နိဿယကျဉ်း၊
- ၄၅။ ဘာသာသွေး၊
- ၄၆။ သာသနာရေးလျှောက်ထားချက်၊
- ၄၇။ ဘာသာရေးပြဿနာများအဖြေ၊
- ၄၈။ ဒုလ္လဘကထာ၊
- ၄၉။ အခြေပြုပဋ္ဌာန်း၊
- ၅၀။ ဓမ္မစကြာတရားတော်၊
- ၅၁။ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်တရားတော်၊
- ၅၂။ အဋ္ဌကထာအခြေပြု၊
- ၅၃။ ကထာသလ္လာပသိက္ခာ၊
- ၅၄။ လူချမ်းသာ၊
- ၅၅။ သရဏဂုံနှင့်စပ်၍မှတ်ဖွယ်၊
- ၅၆။ ရုပ်စုံဗုဒ္ဓသာသနာဝင်၊
- ၅၇။ ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ၊
- ၅၈။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ၊
- ၅၉။ စစ်တပ်တရားတော်၊
- ၆၀။ ပရိတ်ကြီးနိဿယ၊
- ၆၁။ အဘိဓမ္မာနှင့်စပ်မှတ်ဖွယ်၊
- ၆၂။ သူငါမဟုတ်ရုပ်နှင့်နာမ်၊
- ၆၃။ ဒကာထိန်ဝင်းအမေးနှင့် ဆရာတော်အဖြေ၊
- ၆၄။ နောက်ဆုံးဆယ်လမြတ်ဗုဒ္ဓ
- ၆၅။ တဘဝသံသရာ- စသည်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ရတနာ့ဂုဏ်ရည်

ဖော်ပြပါကျမ်းများအနက် ရတနာ့ဂုဏ်ရည်ကျမ်းကို ၁၂၉၃-ခုနှစ် တပို့တွဲလ အပြီးသတ်ရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့သည်။ ယင်းရတနာ့ဂုဏ်ရည်ကျမ်း၌ ဘုရားဂုဏ်တော်ဖွင့်၊ တရားဂုဏ်တော်ဖွင့်၊ သံဃာ့ဂုဏ်တော်ဖွင့်၊ သရဏဂုံသီလ ဆောက်တည်မှုဆိုင်ရာ၊ ဥပုသ်သီလဆိုင်ရာတို့ ပါရှိလေသည်။

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်သည်-

ဥုံ၊ နမော တေ ဝိဇေတုံ မေ၊ ဇယတော ဒဒတော ဇယံ။

နဋ္ဌထမ္ဘံ သဗ္ဗသန္တံ၊ ကရ မေ ဇယမင်္ဂလံ။

ဟူသော အာသီသပတ္တနာဂါထာဖြင့် အချီနိဒါန်းကို စီရင်တော်မူခဲ့သည်။

အချီနိဒါန်းအပြီး ကျမ်းစလျှင်စခြင်း-

ပစ္ဆိမံ ဖလဒါနေန၊ ဗဟံ ပစိတ ပါရမီ။

ယဿ ဝေသံ သုမာပေန္တိ၊ ကေနာပိ အသမံသမံ။

ဗဟံ= ဤ၍ဤမျှ၊ ဂဏန်းချ၍ မရနိုင်ညှိ အတိုင်းမရှိရလေအောင်။ ပစိတပါရမီ= လေးသင်္ချေကိန်း ကပ်တသိန်းက ထိန်းသိမ်းစုဆောင်း ပါရမီတော် အပေါင်းတို့သည်။ ပစ္ဆိမံ ဖလဒါနေန=ဖြစ်ပျက်ဖန်ခါ သံသရာဝယ် ခန္ဓာကိုယ်ရေး အဆုံးစွန်အကျိုးပေးသောအားဖြင့်။ ယဿ ဘဂဝတော=အကြင် ရွှေဘုန်းတော် သခင် ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏။ ဝေသံ=ရွှေမျက်နှာတော် လက်ခြေတော်နှင့် ကိုယ်တော်သဏ္ဍာန် ပုံဟန်ထင်ပေါ် အသွင်အပြင်တော်ကို။ ကေနာပိ=လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ ဗြဟ္မာမင်းဝယ် ဘယ်သူတစ်ယောက်နှင့်မျှ။ အသမံ=လက္ခဏာတော် ကြီးငယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့်၊ ဘယ်ဝယ်တိုင်းတာ၊ မနှိုင်းသာသည်ဖြစ်၍။ သမံ= တစ်ကိုယ်တော်လုံး၊ ရွှေတုံးရွှေနှစ်၊ ဇမ္ဗူရာဇ်သီရိ၊ နာရဏီမျှ၊ သာကီဝင်သွေး၊ အယဉ်ကျေးဆုံး၊ ဖြစ်ရလေအောင်။ သုမာပေန္တိ= တက်သစ်နေဝန်း၊ ထွန်းသစ် လစန်း၊ ပွင့်သစ်ပန်းသို့ ဆန်းအဖုံဖုံ၊ စခန်းစုံအောင်၊ အစွမ်းကုန် ဖန်ဆင်း လိုက်ကြ ပေသည်တကား-ဟူသော ရုပ်ပုံတော်ဖွင့် ဂါထာပါဠိအနက်ဖြင့် ကျမ်းကိုစတင် တော်မူခဲ့လေသည်။

၎င်းပြင်-

နီလာယော နီလဋ္ဌာနမှာ၊ ပီတောဒါတာ စ လောဟိတာ။
 တမှာ တမှာ စ မဇ္ဈိဋ္ဌာ၊ နီကွမိသု ပဘဿရာ။
 စသော ဂါထာပါဠိအနက်ဖြင့် ရောင်ခြည်တော်ဖွင့်ကိုလည်းကောင်း -
 စရံ ယော ယဒိ ဝါ တိဋ္ဌံ၊ နိသိန္ဓော ဥဒ ဝါ သယံ။
 နိဗ္ဗာယံ ဓာတုဘာဝေန၊ ဟိတံ သတ္တာနမာစရေ။
 စသော ဂါထာပါဠိအနက်ဖြင့် စေတီတော်ဖွင့်ကိုလည်းကောင်း ဖော်ပြတော်
 မူခဲ့သည်။

ကျက်မှတ်ဖွယ်ရာဆောင်ပုဒ်များ

၎င်းပြင် ရတနာ့ဂုဏ်ရည်ကျမ်း၌-

သုံးပါးဝိဇ္ဇာ၊ ပု-ဒိ-အာနှင့်၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ရပ်၊ ဝိပဿ်၊စေတော၊၊
 မနောမယိဒ်၊ ဒိနှင့်ကူဒ်၊ ထည့်သိပ်ရေတွက်လေ-ဟူသော ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါး၊ ဝိဇ္ဇာ
 ရှစ်ပါးဆောင်ပုဒ်။

သဒ္ဓါ၊သတိ၊ ဟိရိ၊ဩတ္တ၊ ဝီရိယနှင့်၊ သုတ၊ပညာ၊ ခုနှစ်ဖြာ၊
 သဒ္ဓမ္မာဟုပြု။
 ထိုသဒ္ဓမ္မာ၊ ခုနှစ်ဖြာနှင့်၊ ဘော၊ဇာ၊သီ၊ကူန်၊ ဈာန်လေးကြိမ်ထား၊
 ဤဆယ့်ငါး၊ မှတ်သားစရဏ။

ဟူသော စရဏ ၁၅-ပါးဆောင်ပုဒ်။

အလိမ္မာညာဏ်၊ ကောင်းအောင်ကြံ၍၊ အမှန်ပြောပြ၊
 ပြုသမျှကောင်း၊ သက်မွေးကောင်းပင်၊ ကောင်းကောင်း
 အားစိုက်၊ စိတ်၌စွဲမှတ်၊ ကောင်းမြတ်တည်ကြည်၊ ကောင်း
 ရှစ်လီသည် ရွှေပြည်နိဗ္ဗာန် ရောက်ကြောင်းတည်း-ဟူသော
 မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဆောင်ပုဒ်။

ရေ၊မီး၊သူခိုး၊ မွေခံဆိုးနှင့်၊ မင်းဆိုးအပြား၊ ရန်မျိုးငါး၊
 မှတ်သားလေကွဲ့ အမှန်တဲ့-ဟူသော ရန်သူမျိုး ၅-ပါးဆောင်ပုဒ်။

ဖောက်ပြန်ချို့ယွင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ ခေါ်လျှင်းဝိပတ္တိ - ဟူသော
ဝိပတ္တိတရား ၄-ပါးဆောင်ပုဒ်။

ဆုံးရှုံးပျက်ပြား၊ ပြစ်မှုများ ခေါ်ငြားဗျသန၊

ဉာတိ၊ ဘောဂ၊ ရောဂ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ သီလထည်၊ ငါးရှိသရုပ်ပြ-ဟူသော
ဗျသနတရား ၅-ပါးဆောင်ပုဒ်။

ပါဏာတိပါတ်၊ သူ့သက်သတ်က၊ ချို့တတ်အင်္ဂါ၊ မွဲပြာရုပ်သွင်၊
အားအင်ချို့ယွင်း၊ လျင်ခြင်းလည်းဝေး၊ ဘေးကိုကြောက်တတ်၊
အသတ်ခံရာ၊ အနာများလျက် ခြွေရံပျက်၍ အသက်တိုလျ
ပြစ်များစွာသည် ရှောင်ခါအပြန်အကျိုးတည်း။

ဟူသော ပါဏာတိပါတပြုလုပ်ခြင်း ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၏ အပြစ်အကျိုးပြုဆောင်ပုဒ်။

အဒိန္နာဒါ၊ ခိုးမိပါမူ။ ဥစ္စာနည်းမွဲ၊ ဆင်းရဲငတ်ဘိ၊
လိုရှိမရ၊ ဘောဂပျက်စီး၊ ရေမီးသူခိုး၊ မွေခံဆိုးနှင့်၊
မင်းဆိုးအပြား၊ ရန်မျိုးငါးကြောင့်၊ ပျက်ပြားဥစ္စာ၊
ပြစ်များစွာသည် ရှောင်ခါ အပြန်အကျိုးတည်း-

ဟူသော အဒိန္နာဒါနပြုခြင်း မပြုခြင်း၏ အပြစ်အကျိုးပြုဆောင်ပုဒ်။

မိစ္ဆာစာရ ' ကျူးလွန်ကလည်း၊ မုန်းကြသူများ၊ ရန်သူပွား၍၊
ရှားပါးလာဘ်တိတ်၊ ချမ်းသာဆိတ်၏၊ ဣတ္ထိပဏ္ဍိတ်၊ မျိုးယုတ်
ခါခါ၊ မျက်နှာမလှ၊ အရှက်ရလျက်၊ လက္ခဏာကုန္ဒြေ၊ ယွင်းသွေ
ချို့သိမ်၊ စိုးရိမ်များစွာ၊ ချစ်သူကွာသည် ရှောင်ခါအပြန်

အကျိုးတည်းဟူသော ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ လွန်ကျူးသူ၊ ရှောင်ကြဉ်သူတို့၏ အပြစ်
အကျိုးပြုဆောင်ပုဒ်။

မုသားစကား၊ ပြောဆိုငြားမူ၊ စကားမပြီ၊ သွားမညီတည်း၊
ပုပ်ညှီပါးပစ်၊ ခြောက်ကပ်ကိုယ်ရေ၊ ဣန္ဒြေနောက်၊ ပုံယွင်း
ဖောက်၏။ မရောက်သြဇာ၊ နှုတ်လျှာကြမ်းထော်၊ လျှပ်ပေါ်လော်လီ

စိတ်မတည်သည် ရှောင်ကြဉ်အပြန်အကျိုးတည်း-ဟူသော မုသာဝါဒကျူးလွန်သူ ရှောင်ကြဉ်သူတို့၏ အပြစ်အကျိုးပြုဆောင်ပုဒ်။

သေရည်သောက်လင့်၊ သင့်၊ မသင့်၌၊ ရေးခွင့်မသိ၊ ပျင်းရိမေ့ရှူး၊ ကျေးဇူးမဆပ်၊ ဟိရောတ္တပိကင်း၊ ခပင်းများထို၊ အကုသိုလ်ကို၊ မငြိုလွယ်စွာ၊ ပြုကျင့်ရာသည် . . . ရှောင်ခါအပြန်အကျိုးတည်း၊ ဟူသော သုရာမေရယသောက်သူ၊ မသောက်သူတို့၏ အပြစ်အကျိုးပြုဆောင်ပုဒ်။

မိမိစိတ်မှာ၊ စင်ကြယ်လာအောင်၊ အင်္ဂါရှစ်တန်၊ သီလခံ၍၊ ခြိုးခြံအောင့်အည်း၊ တဖြောင့်တည်းဖြင့်၊ စောင့်စည်းအားထုတ်၊ တရားကုတ်၊ ဥပုသ်စောင့်ဟုမှတ်-ဟူသော ဥပုသ်စောင့် အဓိပ္ပါယ်ပြုဆောင်ပုဒ်။

အင်္ဂါရှစ်ပါး၊ စွန်အဖျားက၊ တစ်ပါးပါးကျိုး ဥပုသ်မျိုး၊ အကျိုးအပြတ်ခေါ် -

ဟူသော ဥပုသ်ကျိုး၊ ဥပုသ်ပြတ် ဖော်ပြသည့်ဆောင်ပုဒ်၊

အင်္ဂါရှစ်ပါး၊ အလယ်ကြားက၊ တစ်ပါးပါးပျက်၊ ဥပုသ်ထွက်၊ ပေါက်ပျက်သည်ဟုခေါ် -

ဟူသော ဥပုသ်ပေါက်၊ ဥပုသ်ပျက်ပြုဆောင်ပုဒ်၊

အင်္ဂါရှစ်ပါး၊ တစ်မျိုးအားဖြင့်၊ ကျိုး၊ ကျား၊ ပြိုး၊ ပျောက်၊ ယွင်းသွေဖောက်၊ ‘အပြောက်’ ဥပုသ်ခေါ် -

ဟူသော ဥပုသ်ပြောက်ဆောင်ပုဒ်။

နွားကြောင်နွားကျား၊ ပုံအလားသို့၊ နှစ်ပါးသုံးပါး၊ အများဆက်လျက်၊ တရားပျက် “ကျားကွက်” သည်ဟုခေါ် -

ဟူသော ဥပုသ်ကွက်ကျားဆောင်ပုဒ်။

- (၁) သက်သတ်၊ ခိုးမှု၊ ကာမေသု၊ သုံးခုကာယကံ။
- (၂) လှည့်စားရန်တိုက်၊ မိုက်မိုက်ကန်းကန်း။

နှုတ်ကြမ်းလေခြင်း၊ ပိန်ဖျင်းစကား၊ ပြောဆိုငြား၊
လေးပါးဝစီကံ။

(၃) သူ့ဥစ္စာမှန်၊ မတရားကြံ၍၊ ဖောက်ပြန်သေကြေ၊
ပျက်စေလိုငြား၊ အယူမှား၊ သုံးပါးမနောကံ။

ဟူသော ကံ ၃-ပါး သဘောပြုဆောင်ပုဒ်။

ဒုစရိုက်နှင့် သုစရိုက်ပြိုင်၊ ဤဆယ်ခိုင်ကို၊ ကိုယ်တိုင်ပြုငြား
သူများခိုင်းတုံ၊ ဂုဏ်ကိုပြောပြ၊ ဝမ်းမြောက်ကြပြန်၊ လေးဆယ်မှန်၊ မြှောက်ဟန်
သဘောပိုက်-ဟူသော ဒုစရိုက်၊ သုစရိုက် ၄၀-စီ ဖြစ်ပုံပြုဆောင်ပုဒ်။

(၁) ဒါနသီလာ၊ ဘာဝနာနှင့်၊ အပစာယနာ၊ ရိုသေစွာ၊ ဝေယျာ
ဝစ္စဖြင့်။

(၂) ပတ္တိဒါန၊ အမျှပေးဝေ၊ ခေါ်လေသာဓု၊ ပတ္တာနုမော၊ ဟောလေ
သမျှ၊ နာယူကာ၊ ဓမ္မသဝနနှင့်။

(၃) ကိုယ်တိုင်ဟောပြု၊ ဓမ္မဒေသနာ၊ ဖြောင့်စွာယူမှူ၊ ဒိဋ္ဌိဇုကမ်၊
ဤဆယ်တန်၊ မှတ်ရန်အဆင့်ဆင့်-

ဟူသော ပုညကြိယာဝတ္ထုပြုဆောင်ပုဒ်။

ထောက်မှန်ပေါ်တွင်၊ ကိုယ့်အသွင်ကို၊ ဆင်ပြင်သမျှ၊ နေ့စဉ်ရှုသို့၊ ယခု
အခဏ်း၊ မှန်လိုမှန်း၍၊ ရှုစမ်းစေချင်၊ စိတ်အစဉ်ကို၊ ပြင်ဆင်လေကွဲ့၊ နေ့စဉ်တုံ-
ဟူသော ဆင်ခြင်ရန်တိုက်တွန်းသည့်ဆောင်ပုဒ်။

အကျိုးအပြစ်၊ အမျိုးစစ်လျက်၊ ဆိုးညစ်ရိပျင်း၊ သူ့ကိုကွင်း၍၊ ထန်ပြင်း
လုံ့လ၊ ရှိသူခမူ၊ ဝီရိယကေနံ တိုးမည်တည်း-ဟူသော ဝီရိယတိုးကြောင်း
ဆောင်ပုဒ်။

ဓာတ်မရိုက်ခင်၊ ကောင်းစွာပြင်မှ၊ ပုံတွင်ကျန၊ ရုပ်သွင်လှသို့၊ မုချမှန်စွာ၊
သံသရာဟု၊ ကမ္ဘာရပ်ခွင်၊ ဓာတ်အပြင်၌၊ စိတ်စဉ်ကျန၊ ရုပ်သွင်လှ၍၊ ခေမ
မြို့နန်း၊ အရောက်မြန်းဘို့၊ ပြင်စမ်းစေချင်၊ ဆုပန်းစင်ကို၊ ပန်ဆင်လေကွဲ့၊ နေ့စဉ်

တဲ့- ဟူသော ဆုပန်ဆုတောင်းရန် တိုက်တွန်းချက်ဆောင်ပုဒ်။

ရသာမွှေးကြူ၊ ဆွမ်းဖွေးဖြူကို၊ ပေးလှူပါရ၊ ဤပုညကြောင့်၊ ဘဝတိုင်း
ဝယ်၊ ပညာကြွယ်လျက်၊ မြနယ်ရွှေနှင့်၊ အနေတင့်၊ ဆင့်ဆင့်မြင့်ရလို-ဟူသော
ဆွမ်းလှူစဉ် ဆုတောင်းဆောင်ပုဒ်။

အနံ့လည်းသင်း၊ အဆင်းလည်းမှာ၊ ပန်းလှူရ၍၊ ဘဝတိုင်းဝယ်၊ ပညာ
ကြွယ်လျက်၊ သွယ်သွယ်ဂုဏ်နှင့်၊ အစုံတင့် ထုံသင်းကြိုင်ရလို-ဟူသော ပန်း
လှူစဉ် ဆုတောင်းဆောင်ပုဒ်။

ကြည်လင်အေးမြ၊ ရေလှူရ၍၊ ဘဝတိုင်းဝယ်၊ ပညာကြွယ်လျက်၊ ကိုယ်
ဝယ်တွင်းပြင်၊ ညစ်ကြေးစင်၊ ကြည်လင်အေးမြလို။
ဟူသော ရေလှူစဉ် ဆုတောင်းဆောင်ပုဒ်။

ထွန်းလင်းတောက်ပ၊ မီးလှူရ၍၊ ဘဝတိုင်းဝယ်၊ ပညာကြွယ်လျက်၊
လနယ်နေနှင့်၊ အသရေတင့်၊ ဆင့်ဆင့်ထွန်းတောက်လို-
ဟူသော ဆီမီးလှူစဉ် ဆုတောင်းဆောင်ပုဒ်။

သင်းပျံ့လွှမ်းကြိုင်၊ ဤပန်းတိုင်ကို၊ လှိုင်ပစေဟူ၊ ပူဇော်ပါရ၊ ဤပုည
ကြောင့်၊ ဘဝစဉ်လာ၊ မယှဉ်သာအောင်၊ ပညာဆင်းနွဲ့၊ သတင်းနွဲ့၊ သင်းပျံ့ကြိုင်ရ
လို- ဟူသော ပန်းလှူစဉ် ဆုတောင်းဆောင်ပုဒ်။

ဤသို့ ထုတ်ဆိုဖော်ပြခဲ့သည့်ဆောင်ပုဒ်များပါရှိရာ ကျက်မှတ်ဖွယ်
ကောင်းလှပါသည်။ ဆရာတော်ကား နုနုနယ်နယ် လင်္ကာချယ်မှည့်လည်း ကျွမ်း
ကျင်တော်မူပါသည်။

ဘဒ္ဒန္တဇနကော ထေရော၊ ကာဗျသတ္ထေပိ ကောဝိဒေါ။
ဆေကော တီသု ပိဋကေသု၊ ဝိညူ ပဏ္ဍိတဇာတိကော။

ကျမ်းပြီးမှတ်ထုံး၊ ကမ္ပတ်ဖုံး၍၊ နိဂုံးအရာ၊ အကျဉ်းမှာပိမ့်၊ မြန်မာတို့
ဆွေ၊ မွန်တို့တွေကား၊ တို့မြေဌာနီ၊ နေပါပြီလည်း၊ မဆီမဆိုင်၊ မသီနိုင်ပဲ။

ဤတိုင်အောက်ကျ၊ ဖြစ်ကုန်ရ၍၊ ဒေသဘာသာ၊ သာသနာလည်း အာဏာ
တန်းခိုး၊ ညှိုးကြီးညှိုးခဲ့။ လူမျိုးကွယ်ပျောက်၊ အပါယ်ရောက်ဘို့၊ အနောက်
တိုင်းသား၊ ဘာသာများက၊ ထိပါးထိုက်၊ လွှမ်းမိုးပြီမို့ ကိုယ်စီဆောင်စွမ်း၊ တာဝန်
လမ်းကို၊ ထမ်းမှသင့်မည်၊ ထင်မိသည်ကြောင့်၊ တိုင်းပြည်အတွက်၊ ဘာသာ
ဘက်က၊ ရာသက်ပန်မှ၊ ကောင်းအောင်ပြုဘို့၊ ဂရုတစိုက် ရေးသားလိုက်၏။

သိထိုက်သိရာ သိပြီးခါဝယ် စဉ်လာထင်မြင် ပြင်ကာဆင်၍ စည်ပင်
သာယာ သာသနာနှင့် ဘာသာအမျိုး တိုးကြီးတိုးဘို့ ကိုယ်ကျိုးလည်းအောင်
သူ့ကျိုးဆောင်လျက် နောက်နောင်ဂတိ ကောင်းစေဘိလော့ မရှိမခက် မသိခက်မို့
သိချက်ဖွယ်ဖွယ် ဖွင့်သွယ်သွယ်ကို ဘယ်ဝယ်မလပ် စဉ်တိုင်းလှုပ်၍ လက်ထပ်ပြီးစ
ဇနီးလှသို့ ကျနစေ့ငု တွေ့တိုင်း ရှုက သိမှုကုန်စင် ခန်းတိုင်းမြင်မည် ဤတွင်မှာ
တမ်း နိဂုံးတည်း-ဟူသော ကေပိဒ်လင်္ကာဖြင့် စုံလင်စွာဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော်
မူခဲ့လေသည်။

ဖော်ပြပါ ရတနာ့ဂုဏ်ရည်ကျမ်းမှာ အကြိမ်ကြိမ်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ လွန်စွာ
ထင်ရှားသည့်ကျမ်းစာကောင်း ဖြစ်လေသည်။ ယင်းကျမ်းမှာ ကရောင်း ၁၆-
ချိုးဆိုက်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၄၀၀-ကျော်ရှိသော ဟူ၏။

ရတနာ့ဂုဏ်ရည် ဂန္ဓောပိ၊ ထေရေန သုနိပ္ပာဒိတော။
သမ္ပုဏ္ဏော မနုညော စေဝ၊ သောဂတေဟိဘိမာနိတော။

အခြေပြုသဂြိုဟ်

ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသသည် စာသင်ပျို့မျစ်တို့ အခြေဖြစ်ရန်
ရည်ရွယ်တော်မူ၍ အဘိဓမ္မတ္ထသဂြိုဟ်ကျမ်းကို နိဿယ၊ အဓိပ္ပါယ်၊ ဆောင်ပုဒ်
တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ အခြေပြုသဂြိုဟ်ကျမ်းကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ကျမ်းအစဉ်-

“အခြေပါဒ သင်ဦးစဉ် ချနည်းမကျယ် ဝိပျယ်ကောင်းစွာ လိုရုံသာဖြင့် အပ်ရာမသည်း နားထွင်းနည်းသို့ ညံ့ဖြည်းမွေမွေ တရွေ့ရွေ့လျှင် တစ်နေ့တစ်ထူး ကျေးဇူးခွဲတွင် ကျမ်းရိုးငင်လျက်” -ဟူသော အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ မိန့်ဖော် ညွှန်ကြားစကားဖြင့်စတင်၍ နိဒါန်းချီတော်မူခဲ့သည်။

ဂန္ထာရမ္မအနေဖြင့်-

သောတူနံ ပါဒဘာဝါယ၊ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟံ။
မဏ္ဍောသံ သာဝိပျာယေန၊ နိဿယေန သဒါ သုဘံ။

သောတူနံ=သင်ယူလေ့ကျက် ဆောင်ရွက်ကြလို စာသင်ပျို့တို့၏။ ပါဒဘာဝါယ=အရှေ့ကျစ်လစ် အခြေဖြစ်ဘို့အကျိုးငှာ။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟံ=အင်္ဂလိပ်လို သီဟိုဠ်သဏ္ဍာန် မြန်မာဟန်ဖြင့် နိုင်ငံလှည့်လည် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟမည်သော ယုဝတီကို။ သာဝိပျာယေန=ကျမ်းဂန်အဆို ပင်ကိုယ်အရှိ ထိမိစဖွယ် အဝိပျယ်နှင့် တကွဖြစ်သော။ နိဿယေန=သဒ္ဒါမပျက် မြန်မာနက်ဟု ညက်ညက်ညောညော ချောမောသောနိဿယဖြင့်။ သဒါသုဘံ= သူ့အပိုင်းဖြင့် ရှုတိုင်းတင့်အောင်။ မဏ္ဍောသံ=အပြစ်လည်းကင်း ခေတ်နည်းသွင်းလျက် ရှင်းရှင်းယဉ်ယဉ် ဆင်ပြင်ပေ အံ့သတည်း-ဟူသော ဂါထာပါဠိအနက်ဖြင့် ဖော်ပြတော်မူခဲ့လေသည်။

ကျက်မှတ်ဖွယ်လင်္ကာများ

အခြေပြုသဂြိုဟ်ကျမ်း၌-

- (၁) မဖောက်မပြန်၊ မှန်ကန်တိမတ်၊ ဂုဏ်သကတ်၊ အမြတ်ဟူ၍ခေါ်။
- (၂) အထည်ဝတ္ထု၊ ပညတ်စုတွေ၊ များပလေလည်း၊ အခြေအမြစ်၊ စိစစ်ထုတ်ကာ၊ အချုပ်ပဓာန၊ တစ်နည်းပြ၊ ပရမဟုခေါ်။
- (၃) အကုသလ၊ ဝိပါကဆုံး၊ ထိုနိဂုံးဝယ်၊ ပယ်ချဖွယ်ရိပ်၊ သဟိတ် ဝိပါက်၊ မရှိတွက်ကြောင့်၊ ထည့်စွက်သမှု၊ အဟောဘုကာ၊ ထူးမပြု၊ သဒ္ဒထုံးစံတည်း။

(၂) ကုသလဝိပါက်၊ နိဂုံးတွက်မှာ၊ တဖြာသဟိတ်၊ ဝိပါက်စိတ်တွေ၊
မပါစေဘို့၊ အဟေတုကာ၊ ထည့်စွက်ပြု၊ ဆရာသုံးဟန်တည်း။

= ကောင်းကင်ခေါ်မှတ်၊ ပညတ်တဖြာ၊ ပဌမာရုပ္ပ၊ ဝိညာဏနှင့်၊
ဘာဝနတ္ထိ၊ တတိယရူပံ၊ ဝိညာဏံ၊ လေးတန်အာရုံ စဉ်တိုင်း
တည်း။

= ဣန္ဒြေတွက် ထက်၊မထက်ကြောင့် လေးချက်မဂ်ပြား စိတ်လည်းခြား
လေးပါးမြတ်ကုသိုလ်။

= တွေ့ထိ၊ခံစား မှတ်သားလေ့ခေါ် စေ့ဆော်၊တည်ကြည် နာမ်သက်မည်
လျှင်း စောင့်ထိန်းခြင်းမှု အာရုံပြု မှတ်ရှုသဗ္ဗစိတ်။

= ကြံစည်၊သုံးသပ် ဆုံးဖြတ်၊အားတက် နှစ်သက်တောင့်တ ဤခြောက်ဝ
မှတ်ကြပကိဏ်းတည်း။

= ဝိတက်အမှု သမ္ပယုတ်စုကို ရှေးရှုတင်ကာ စေတနာဓာတ် သေချာမှတ်မှု
တင်အပ်တရား ယှဉ်စပ်ထား၏ မနသိတုံ အာရုံရှေးရှု ဖြောင့်အောင်ပြု
သည် ခွဲမှုသဘောသကန်တည်း။

(က) ငြိကပ်တွယ်တာ အစေးပါ၍ ဆိုင်ရာအာရုံ စုံစုံမက်မက် နှစ်သက်
တောင့်တ လိုချင်က လောဘသဘောတည်း။

(ခ) ငြိကပ်တွယ်တာ စေးမပါပဲ ဆိုင်ရာအာရုံ ပြုလိုရုံမျှ လိုချင်က ဆန္ဒ
သဘောတည်း။

= လေ့လာပြီးသား ကျမ်းဂန်များကို မထားသတိ ရွတ်နိုင်ဘိသို့ မုဒိကရုဏာ
ဘာဝနာ၏ အပ္ပနာရှေ့တန်း ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ စီးဖြန်းဝါးဝ အသားကျက
သောမနဥပေက် လှည့်စိဖြစ်ကြောင်း ရှိစကောင်းမို့ ၎င်းဝါဒကေစိပြဟု
အောက်ချထေရ်ရှင် မိန့်သတည်း။

= အပ္ပမညာ အာရုံမှာကား သတွာပညတ် လောကုတ်မြတ်မှု နိဗ္ဗာန်ဟူ၏
မတူကွဲငြား အာရုံပြားသဖြင့် မှတ်သားဖွယ်ရိပ် လောကုတ်စိတ်တွင်
အပ္ပမည ကြည့်ဖယ်ရသည် မှတ်ကြလွယ်ဘို့ ကဗျာတည်း။

- = ဒုစွရိတ ဒုစွိဝကို သီလခေါ်ဘိ ဝိသုဒ္ဓိအား စွမ်းပကားဖြင့် ပယ်ရှားပြီးလတ် ယောဂီမြတ်တို့ ရအပ်စျာန်ဝယ် ပယ်ဖွယ်ဒုစွရိ လျှင်းမရှိ၍ ဝိရတိတွက် မဟဂ္ဂုတ်မှာ မယှဉ်သာသည် ဋီကာမိန့်ခွန်း ကဗျာတည်း။
- = ဒုက္ခိတနှင့် သုခိတတဖြာ သတွာပညတ် စွဲမှတ်လေတုံ အာရုံယူလျှင်း မတူခြင်းကြောင့် ယင်းကရုဏာ မုဒိတာတို့ နှစ်ဖြာဆိုင်လျက် တပြိုင်နက် ဆက်ဆက်မယှဉ်ကြ။
- = အပ္ပမညာ အာရုံမှာကား သတွာပညတ် စွဲမှတ်လေဘိ ဝိရတိမူ ဝိတိက္ကမိတဗ္ဗ ဝတ္ထုက၌ စွဲရလေတုံ အာရုံမညီ အလီလီကြောင့် ဝိရတိတေး ပမည်ဒွေးတို့ လုံးထွေးဆိုင်လျက် တပြိုင်နက် ဆက်ဆက် မယှဉ်ကြ။
- = ဝိရတိနံ လောကီမှန်လျှင် ကေနိကုသလ သဘာဝကြောင့်။ ဗျာကတ ဇာတ် အရပ်ရပ် မှတ်လေမယှဉ်နိုင်။
- = ဝိပါကာနံ ကာမမှန်လျှင် ကေနိပရိတ္တ အာလမ္ဗကြောင့် သတ္တပညတ် အာရုံကပ်သည့် အပ္ပမညာ ထိုနှစ်ဖြာ မှန်စွာမယှဉ်ထိုက်။
- = ယှဉ်ရာစိတ်စု သီးသန့်ပြုလျက် ယှဉ်မှုတခြား ကြွင်းစိတ်များနှင့် ကွဲပြားစေမှု ထူးအောင်ပြု မှတ်ရှုဝိသေသကတည်း။
- = သူများစည်းစိမ် ကိုယ့်စည်းစိမ်တည်း ပြုပြီးဒုစရိုက် မပြုလိုက်မိ သုစရိဟု အာရုံပြုရာ ကွဲသည့်တာကြောင့် ဣဿာ,မစ္ဆေရ ကုက္ကုစ္စတို့ တကွ ဆိုင်လျက် တပြိုင်နက် ဆက်ဆက်မယှဉ်ကြ။
- = ယှဉ်ရာစိတ်ဇာတ် ပိုင်းဖြတ်လိုရိပ် စေတသိက်၏ စိတ်၌ယှဉ်ဟန် မိန့်သည် မှန် နည်းသမ္ပယောဂ သောဠာသ။
- = ယှဉ်သည့်စေတသိက် ပိုင်းဖြတ်ရိပ်ကြောင့် စိတ်၌ပေါင်းရုံး ရေတွက်ကြိုး နည်းထုံးသင်္ဂဟ တေတ္တိံသ။
- = သုခဒုက္ခာ ဝေဒနာနှင့် ယှဉ်လာလေရိပ် စေတသိက်ကား ခြောက်ပါး ညီမျှ သောမနဿဝယ် လေးဆယ်နှင့်ခြောက် ထို့နောက်ဒေါမန

ယှဉ်သမျှစစ် နှစ်ဆဲ့တစ်သာ ဥပေက္ခာ၌ ယှဉ်လာဖြစ်မြောက် လေးဆဲ့
ခြောက်သည် ရွေးကောက်လေတော့ မခဲတည်း။

= ဝီထိခဏ်းဝယ် နားလည်ဖွယ်ကို သွယ်သွယ်ပေါင်းစု ပြလိုမှုကြောင့်
သုံးခုဆက္က ထပ်၍ပြ ဆရာပြစ်မထိုက်။

= အာရုံသီးသီး ဖြစ်ပြီးသည့်နောက် ထင်ရာထောက်၍ လွန်မြောက်ခဲ့ရိပ်
အတိတ်ခေါ်ငြား ဘဝင်များ မှတ်သားအတိတ။

= အသစ်အာရုံ ထင်လာတုံလျှင် စိတ်ဘဝင်တို့ ပင်ကိုယ်ယူဆဲ အာရုံထဲ၌
မစွဲမြဲငြား လှုပ်ချောက်ချား မှတ်သားဘဝင်လှုပ်။

= ပင်ကိုယ်ရိုးရာ ချိန်အခါဝယ် ခြောက်ကြိမ်သာလည်း စောသတည်းတဲ့
တစ်နည်းစုတေ နီးသူတွေနှင့် တွေဝေသူတွက် ငါးကြိမ်ဖက်သဖြင့်
သတ္တက္ခတ္တံ၊ မြဲမကြုံသည် ယေဘုယျနည်း မှတ်လေတည်း။

= သိဉ္ဇိုဝ်း၊ ကာဠု၊ သံဃာတနှင့် ရောရုဝနှစ် တာပန်နှစ် တွက်စစ်အဝီစိ။

= အထပ်တိုင်းမှာ ဘင်ပြာလက်သန် ကြိမ်ပိုက်ရုံ ငါးတန် ဥဿဒရုံ။

= အပါယ်လူဇာတ် ဝိနိပါတ်တို့ တချို့တရက် တန်နက်နှင့် အသက်အသင်္ချေ
တစ်ချို့နေ မှတ်လေ သက်တမ်းမမြဲတည်း။

= အာပေါဓလေ့ လွန်သိမ်မွေ့သဖြင့် ထိတွေ့စမ်းသပ် မရအပ် ဖေါဠှပ်
မမည်ထိုက်။

= ဘော-ပသာဒ ဇိဝိတ သုက္က သွေးသည်းခြေ။ အစိုကာယ ရှိသမျှ မုချ
အနံ့နေ။

(က) တစ်ဘဝ၌ စ၍ဖြစ်အင် မစုံခင်ဆက် အထက်ထက်၌ တိုးတက်ဖြစ်မှု
ဥပါဒ်စု ဥပစယခေါ်။

(ခ) တစ်ဘဝ၌ ဖြစ်ကြလေရိုး ရုပ်မျိုးသီးသီး စုံပြီးနောက်ထပ် ဥပါဒ်လေဘိ
များစွာရှိ သန္တတိချည်ခေါ်။

= ပရမတ်အလို အထည်ကိုယ်ဟု ရကောင်းစု ဝတ္ထုဓမ္မခေါ်။

= နာမ်တေပညံ ရုပ်နိဗ္ဗန် နိဗ္ဗာန်ယူဘိ ဒွါသတ္တတိ။

- = သြဃသဒ္ဓါ ဟောရင်းမှာကား လွှမ်းကာဖိသတ် နှစ်မြှုပ်တတ်သည့် အရပ်ရပ်ပင် ရေအယဉ်တည်း။ ဤတွင်တမူ သဒိသူဖြင့် ညီတူဆွယ်ညှိ အပါယ်ထိအောင် မိမိကိန်းရာ သတွာဝါကို လွှမ်းကာဖိသတ် နှစ်မြှုပ်တတ်သည့် သုံးရပ်သဘော လော၊ဒိဋ္ဌိ၊မောကို ခေါ်လောသြဃ အမည်တည်း။
- = ဖားကိုမြွေငန်း မြွေစွာဖမ်းသို့ စွဲလမ်းသမှု အာရုံပြု ဥပါဒါန်ဟုခေါ်။
- = မိမိကိန်းရာ သတွာဝါကို ထိုထိုဘုံမှ မလွတ်ရအောင် ချည်နှောင်သမှု ကြိုးနှယ်ပြု မှတ်ရှုသံယောဇဉ်။
- = နာမ်တေပညံ ရုပ်နိပ္ပန် လက္ခဏံရုပ်လေး။
 သန္တာန်နှစ်ဝ မြှောက်ဆင့်က တစ်ရာ့ငါးဆယ်ရေး။
 ဆယ်ကိလေသာ မြှောက်ဆင့်ကာ ငါးရာတစ်ထောင်တွေး။
- = အကြောင်းပစ္စယ ဖြစ်တုံကမူ ဖြစ်ကြလေရိုး ကျိုးပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်ဟန်လောက်မျှ ထုတ်ဖော်ပြ၍ ပစ္စယသတ္တိ မပြဘိ မှတ်သိ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ။ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်ဟန်မက ပစ္စယ၏ သတ္တိထူးလည်း တပါးတည်း ပြနည်းပဋ္ဌာန။
- = ချင်းချင်းထောက်ဆ ရှေးရှေးကျသည့် ဒုဗ္ဗလဟု လိုချင်မှုကို တဏှာဆိုလော့။ ထိုထိုနောက်မှ ဗလဝဖြစ်ပြန် ဥပါဒါန်တည်း။ တဖန်ဆိုကြ ကောစနုကား မရသေးခင် တောင့်တအင်ကို ခေါ်တွင်တဏှာ ရခဲ့ပါတုံ စုံစုံမက်မက် နှစ်သက်သမှု ပါဒါန်ပြု၏။ နှစ်ခုခွဲကြိတ် ဆန့်ကျင်ရိပ်ကား အပိစ္ဆတာ သန္တုဋ္ဌာတည်း။ ဒုက္ခာကျိုးထွေ ရေတွက်လေသော် ရှာဖွေတောင့်တ တကြောင့်ကြဟု စောင့်ရှောက်မှုသည် တဏှာပါဒါန် အခွဲတည်း။
- = ကသိုဏ်းဆယ်ဝ အသုဘနှင့် ကောဋ္ဌာသပါ အာနာပါန ဗြဟ္မဝိဟာ ထိုလေးဖြာ၏ သတွာပညတ် လေးရပ်ဟုပြ အာရပ္ပဝယ် နှစ်သွယ်ပတ ဋ္ဌဗ္ဗိသတို့ မုချပညတ် အာရုံမှတ်လော့ ကြွင်းလတ်ဆဲ့နှစ် ပရမတ်စစ်သည် ခွဲလှစ်လေးဆယ် ကမ္မဋ္ဌာန်းတည်း။

- (၁) ဈာန်အင်္ဂါစု ဆင်ခြင်မှု၌ တစ်ခုပီထိ တစ်ခု၏ကြား ဘွင်မများပဲ ဆက်သွား ဆင်ခြင် စွမ်းနိုင်လျှင်သော် ဝသိဘော် မိန့်ခေါ်အာဝဇ္ဇန။
- (၂) ဝင်စားလိုလျှင် အပိုဘွင်တို့ မဝင်မခြား အလျင်အားဖြင့် ဝင်စားနိုင်သော် ဝသိဘော် မိန့်ခေါ်သမာပဇ္ဇန။
- (၃) ရှည်ရှည်တိုတို တန့်ထားလိုလျှင် ဘွင်လွမ်းဖိ မကျတည့်အောင် ဈာန်၏အစဉ် ထားနိုင်လျှင်သော် ဝသိဘော် မိန့်ခေါ်မိဋ္ဌာန။
- (၄) ချိန်ခါတိုရှည် ရွယ်ရည်မှန်းဆ ထိုခဏ၌ ဈာန်မှထခြင်း စွမ်းနိုင်လျှင်းသော် ဝသိဘော် မိန့်ခေါ်ဝုဋ္ဌာန။
- (၅) ပစ္စဝေက္ခဏာ ဇောစောကာဖြင့် ဈာန်အင်္ဂါစု ဆင်ခြင်မှုစစ် နည်းတူဖြစ်၍ အာဝဇ္ဇနာ ဝသိတာမြောက် အစွမ်းရောက်က ပစ္စဝေက်ခေါ် ဝသိဘော် လည်း တစ်ပါးတည်း အပြီးရောက်နေကြ။
ဤသို့စသည်ဖြင့် အခြေပြုသဂြိုဟ်ကျမ်း၌ မှတ်သားဖွယ် ဆောင်ပုဒ်များ များစွာပါရှိလေသည်။ ကျမ်း၏အဆုံး၌-

၁။ သောတူနံ ပါဒဘာဝါယ၊ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟော။
မဏ္ဍိတော သာမိပ္ပါယေန၊ နိဿယေန မယာ သုဘော။

၂။ တောသယန္တော မနော သောတု-ဇနာနံ ဉာဏသံဟိတံ။
မောဒယံ ဇောတတံ ကလ္လံ၊ ကရံ ဘိဓမ္မပါဒကံ။

၃။ ယဒိ အညော ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္မတော။
တသောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။

ဟူသော ၃-ဂါထာယင်း ၃-ဂါထာမြန်မာပြန်ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေ သည်။

ယင်းကျမ်းသည် ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ ဒုတိယမြောက် ကျမ်းဖြစ်လေသည်။ ယင်းကျမ်းကို အကြိမ်ကြိမ်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ကရောင်း ၁၆- ချိုးဆိုက်နှင့် စာမျက်နှာ ၆၂၇-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

အခြေပြုသဂြိုဟ် ဂန္ဓောပိ၊ ထေရေန သုနိပ္ပာဒိတော။
သမ္ပုဏ္ဏော မနုညော စေဝ၊ သောတူဟိ အဘိမာနိတော။

အခြေပြုသဒ္ဒါ

ဆရာတော်သည် ကစွည်းသုတ်စဉ်ကို သုတ်နက်၊ ဥဒါဟရဏ်၊ ရုပ်တွက် ပုံ၊ အဓိပ္ပါယ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ အခြေပြုသဒ္ဒါကျမ်းကိုလည်း ပြုစီရင်တော်မူ ခဲ့လေသည်။ ယင်းအခြေပြုသဒ္ဒါကို ရေးသားစီရင်ရာ၌-

ဥုံ နမော တေ ဝိဇေတုံ မေ၊ ဇယတော ဒဒတော ဇယံ။
နဋ္ဌထမ္ဘံ သဗ္ဗသန္တံ၊ ကရ မေ ဇယမင်္ဂလံ။

ဟူသော ဂါထာဖြင့် နိဒါန်းအချိုးကို စတင် ရေးသားတော်မူခဲ့၍။

သောတူနံ ပါဒဘာဝါယ၊ ကစွာယနသုတ္တက္ကမံ။
မဏ္ဍောသံ သွာဓိပ္ပါယေန၊ နိဿယေန သဒါ သုတံ။

သောတူနံ= နာယူလေ့ကျက် ဆောင်ရွက်ကြလို့ စာသင်ပျို့တို့၏။ ပါဒ ဘာဝါယ= အရှေ့ကျစ်လစ် အခြေဖြစ်ဘို့အကျိုးငှာ။ ကစွာယနသုတ္တက္ကမံ= ကစွည်းအရှင် စတင်တွင်သည့် သုတ်စဉ်ခေါ်ဆို လုလင်ပျို့ကို။ သာဓိပ္ပါယေန= သုတ်နှင့်တန်ရာ မချန်ပါပဲ တန်ဆာဥသံ ရုပ်တွက်ပုံနှင့်တကွဖြစ်သော။ နိဿယေန= သဒ္ဒါမပျက် မြန်မာနက်ဟု ညက်ညက်ညောညော ချောမော သော နိဿယဖြင့်။ သဒါသုတံ= သူ့အပိုင်းဖြင့် ရှုတိုင်းတင့်အောင်။ မဏ္ဍောသံ= တသန့် တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခံခံယဉ်ယဉ် ပြင်ဆင်ပေအံ့သတည်း။ ဂါထာပါဌ် အနက် ဖြင့် ဂန္ဓာရမ္မ ပြုတော်မူခဲ့လေသည်။

ကျမ်း၏အဆုံး၌လည်း-

၁။ သောတူနံ ပါဒဘာဝါယ၊ ကစွာယနသုတ္တက္ကမော။
မဏ္ဍိတော သာဓိပ္ပါယေန၊ နိဿယေန မယာ သုဘော။

၂။ တောသယန္တော မနောသာဓု-သောတူနံ ဉာဏသံဟိတံ။
မောဒယံ ဇောတတံ ကလ္လံ၊ ကရံ နိရုတ္တိပါဒကံ။

၃။ ယဒိ အညော ဥပ္ပဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတော။
တသောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။

ဟူသော ၃-ဂါထာပါဌ် ယင်း ၃-ဂါထာမြန်မာစကားပြေတို့ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူ
ခဲ့လေသည်။

ဆောင်ပုဒ်နိယံတွေ ဝေဝေဆာဆာ

အခြေပြု သဒ္ဒါကျမ်း၌လည်း ကျက်ဆောင်ဖွယ်ရာ ဆောင်ပုဒ်နိယံတွေ
ဝေဆာလှသည်။

- (၁) သညာဓိကာ ပရိဘာ တဖြာဝိဓိသုတ်။
- (၂) နာမည်မှည့်သော် သညာခေါ် လိုက်သော်အဓိကာ။
- (၃) တနေရာ၌ ဆိုလိုက်ရုံဖြင့် လုံးစုံနှံစေ ဆိုအပ်ပေ ခေါ်လေပရိဘာ။
- (၄) စီရင်သည်ပင် ဝိဓိတွင် လေးအင်ပရိဘာ။
- (၅) လောပါဒေသ အာဂမနှင့် ဒီဃရသေ ပဋိသေဓ ပစ္စယထည့်
ဝိဘတ္တိ ဝိဓိသုတ်ရှစ်ဖြာ။
- (၁) ကဝင်ပဉ္စ အအာဟ အဋ္ဌကဏ္ဍဇာ။
- (၂) စဝင်ပဉ္စ ဣဏ္ဍိယ အဋ္ဌတာလုဇာ။
- (၃) ဋဝင်ပဉ္စ ရနှင့်ဋ သတ္တမုဒ္ဓဇာ။
- (၄) တဝင်ပဉ္စ လနှင့်သ သတ္တဒန္တဇာ။
- (၅) ပဝင်ပဉ္စ ဥဥ၊မျ သတ္တဩဋ္ဌဇာ။
- (၆) ကဏ္ဍတာလု ကျော်ရှုလျက် သြအတွက်ပြ ကဏ္ဍောဋ္ဌတည်း
ဝကားဒန္တောဋ္ဌ မှန်အောင်ရွတ်စိတ် နိဂ္ဂဟိတ် ကြိပ်လိပ်နာသိကာ။
- (၁) အဆင်းပုံဟန် ဌာနန်တူသမျှ အစွဲပြု၍ နှစ်ခုတွဲကာ အနှင့်အာယူ
ဣဏ္ဍိ-ဟူ ဥဥ၊သဝဏ္ဏ။

(၂) အဆင်းပုံဟန် ဌာန်မတူနှော နှင့်သြ မှတ်လောအသဝဏ္ဏ။

(၃) ဌာန်တစ်တံချင်း တူသည့်ခင်းကြောင့် မယွင်းစွဲဆို ဣဝဏ်ကို ဧဝဏ်ဒွေး မှတ်ရေးသြပြုရ။

= ဒေါဓဿ စ သုတ်နှင့်စဖြင့် တကိုလည်းဋ ကကိုခနှင့် ပစောက်ဖရေး ဝနှစ်ထွေး ဗ-ဒွေး စသည်ပြု။

(၁) ရှေ့နောက်ဆက်ပြ နှစ်ဝါကျတွင် ရှေ့ကဝါကျ စထိုင်နေခဲ့ ရှေ့ကိုဒဲက ဤသည်စ မှတ်ကြသမ္ပိဏ်တည်း။

(၂) အသစ်စကား ဆည်းတုံငြား မှတ်သားသမုစ္စည်း။

(၃) အနုကမုနဟူ သူ့အမူ ခေါ်ယူရှေ့ပါဌ်တည်း။

(၁) နှစ်ပုဒ်စပ်ရာ ချေသောခါ သရာသရေသုတ်။

(၂) တစ်ပုဒ်ထည်းမျှ ချေလိုက သရလောပေါသုတ်။

ဤသို့စသည်ဖြင့် ဆောင်ပုဒ်နိယံတွေ ဝေဝေဆာဆာ ပါရှိလေသည်။ အခြေပြုသဒ္ဒါကျမ်းကား ဆရာတော်၏ တတိယမြောက် ကျမ်းစာတည်း။ ယင်းကျမ်းကို အကြိမ်ကြိမ် ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ကရောင်း ၁၆-ချိုးဆိုက်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၆၄၀-ကျော်ရှိ လေသည်။

အခြေပြုသဒ္ဒါဂဏ္ဍာပိ၊ ထေရေန သုနိပ္ပိဒိတော။

သမ္ပုဏ္ဏာ မနုညော စေဝ၊ သောတူဟိ အဘိမာနိတော။

သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ

သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာသည် လွန်စွာထင်ရှား အသုံးများသည့် ကျမ်းဖြစ် လေသည်။ ယင်းကျမ်းကို ၁၀-ဝါမြောက် ၁၂၉၁-ခုနှစ်ကစ၍ ရေးသား စီရင်တော်မူရာ ၁၂၉၆-ခုနှစ်တွင် အကြမ်းရေးသားပြီးခဲ့လေသည်။ ဆက်လက်၍ အချောရေးသားသုတ်သင်ပြင်ဆင်ရာ ၁၂၉၈-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလဆုတ် ၁၄- ရက်နေ့တွင် ကောင်းစွာပြီးစီးခဲ့လေသည်။ ဤသဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ကျမ်းကြီး ပြီးစီးအောင် ၇-နှစ်ခန့် အလုပ်လုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်၏ ဇွဲစီရိယကား ချိုးမွမ်းဖွယ်ကောင်းလှပါသည်။ ကျမ်းအစဉ်-

ဇာနိတဗွံ ပဇာနာတိ၊ ဒေသိတဗွံပိ အာသယံ။

ဒေသကော ယေန ဉာဏေန၊ ဒေသေတု တဿ တေဇသာ။

ဒေသကော=နည်းမှန်လမ်းကျ ဟောညွှန်ပြသည့် ဒေသကထွဋ်တင် ဘုရားရှင်သည်။ ယေန ဉာဏေန=အပေါင်းဂုဏ်အင် ကြောင်းစုံလင်မှ အကြင်ဖြစ် ပေါ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့်။ ဇာနိတဗွံ=သိဖွယ်အများ ဥေယျဓမ်တရားကို။ ပဇာနာတိ= သိမ်းကျုံးကုန်စင် သိမြင်တော်မူနိုင်ပေ၏။ ဒေသိတဗွံပိ=ဟောပြစဖွယ် သွယ်သွယ်များဖြင့် တရားဆင်နည်းကိုလည်း။ ပဇာနာတိ=တရားတဖုံ နည်းမျိုးစုံ အောင် အကုန်ဆင်ပြင် သိမြင်တော်မူနိုင်ပေ၏။ အာသယံ=သိန်းသန်းကုဋေ များဝေနေ၏ ထွေထွေဆန္ဒ အဇ္ဈာသယကိုလည်း။ ပဇာနာတိ=ဣန္ဒြေရင့် ခွဲဝေ ချင့်၍ အသင့်ပိုင်ပိုင် သိမြင်တော်မူနိုင်ပေ၏။ တဿ ဉာဏဿ =ပါရမီအပေါင်း ဆင့်ဆင့်လောင်းသဖြင့် အကောင်းဆုံးဖြစ်ပေါ် ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏။ တေဇသာ= အစွမ်းသုံးဖော် တန်းခိုးတော်ဖြင့်။ ဒေသေတု=ကျမ်းဂန်အတွက် လမ်း မှန်ထွက်အောင် နှစ်သက်ဖွယ်ရာ ညွှန်ပြတော်မူပါစေသတည်း-ဟူသော အာသိသပတ္တနာဂါထာဖြင့် နိဒါန်းအချီစတင်တော်မူခဲ့လေသည်။

နိဒါန်းအချီအဆုံး၌-

ယဒိ ဥတ္တံ အယုတ္တေတ္ထ၊ ပမာဒေန ဘမေန ဝါ။

ဝစော မယာ ဒယာဝန္တော၊ သန္တော သံသောဓယန္တ တံ။

တ္ထေ=ဤဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်း၌။ ပမာဒေန=သတိပေါ့ကင်း မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း။ ဘမေန ဝါ= စိတ်စက်ချောက်ချား လွင့်ပါးခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း။ အယုတ္တံ=ဖောက်ပြန် ချို့ယွင်း ယုတ္တိကင်းသော။ ယံ ဝစော=အကြင်စကားကို။ မယာ=ငါသည်။ ယဒိ ဥတ္တံ=အကယ်ရေးသား ဆိုမှားအပ်မိအံ့။ တံ ဝစော =ထိုသို့မှားအပ် စကားရပ်ကို။ ဒယာဝန္တော=ကရုဏာမျှ မေတ္တာပြု၍ ရှုလေ့ရှုထရှိတော်မူကြကုန်သော။ သန္တော= အဘိဇ္ဈာကင်း ဣဿာရှင်း၍ ဝမ်းတွင်းစိတ်ကောင်း သူတော်အပေါင်း တို့သည်။ သံသောဓယန္တ = မိမိစီရင် ကျမ်းအသွင်သို့ ပြင်ဆင်ပြုကာ ရှုနိုင်ကြပါစေ

သတည်း-ဟူသော ဂါထာပါဠိနိဿယဖြင့် ချို့ယွင်းချက်တွေ့လျှင် ပြင်ဆင် ဖတ်ရှုကြရန် တောင်းပန်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းစကားရပ်ကို ထောက်၍ ဆရာတော်ကား မာန်မာနချိုးနှိမ်သူဖြစ်ကြောင်း သိသာလေသည်။

ကျမ်း၏အဆုံး၌လည်း-

သိဇ္ဈိတ္ထ ဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။
ဝဏ္ဏနာ အဘိဓမ္မတ္ထ-သင်္ဂဟဿ သုဒုလ္လဘာ။

အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟဿ = အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ် ခေါ်ဆိုလက်သန်း အဋ္ဌ ကထာကျမ်း၏။ ဝဏ္ဏနာ-ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ ဋီကာတကျိုးဖြစ်သော။ သုဒုလ္လဘာ = ခေတ်နှင့်တန်အောင် အမှန်ပင်ရဲခဲလှစွာသော။ ဒေသဘာသာယ = မြန်ပြည်အားလုံး အများသုံးစကားဖြင့်။ သင်္ခတာ = တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခန့်ခန့်စီရင် တည်ကြည်စွာစီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ = ဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်။ သိဇ္ဈိတ္ထဘော = ဝန်းကျင်ပတ်ကုံး ကမ္မတ်ဖုံး၍ နိဂုံးအရောက် ပြီးမြောက်ပေပြီတကား။

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္မတာ။
တဿောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။

ဣတောပိ = အများမှီလောက် ခရီးရောက်၍ ပြီးမြောက်ခဲ့ရာ ဤဘာသာ ဋီကာထက်လည်း။ သုခသမ္မတာ = ကြည့်ရှုပို့ချ လွယ်ကူလှသဖြင့် အားရဖွယ် တောင်း အကောင်းဟုသမုတ်အပ်သော။ အညာ = အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟ၌ ဆင်ပြ ကျစ်လစ် ဋီကာသစ်တမျိုးသည်။ ယဒိ ဥပ္ပဇ္ဇေထ = ပညာလိုက်စား နောက်နောက် သားတို့ ကြိုးစားရစ်သော် အကယ်၍ဖြစ်ပေါ်လာအံ့။ တဿာ = ထိုသို့ဖြစ်ရစ် ဋီကာသစ်၏။ ဩကာသံ ပဒါနာယ = ထွန်းတောက်တင့်ရေး အခွင့်ပေးခြင်းငှာ။ အယံ = နှစ်ပေါင်းမြားမြောက် လွန်အားဆောက်မှ ထွန်းတောက်ထွက်လာ ဤဋီကာသည်။ အန္တရဓာယတံ = ရိုးရာမတူ တိုးကာင့်၍ ကပ်ဖဲမနေ ကွယ်ပျောက် ရစ်ပါစေသတည်း။

သမ္ပုဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာ ဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
ဇယံ ဇယံ ဇယန္တော၊ သမ္ပဒ္ဒသာသနန္တရော။

ယေသံ ထေရာနံ= အထက်ဝေဟင် နေအသွင်သို့ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင် ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ပဂ္ဂဟိတော= အထူးစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်အပ် သည်ဖြစ်၍။ ဇယံ ဇယံ= အောင်သင့်အောင်ရန် စာတော်ပြန်ဟု တိုင်းမြန်ထင်ရှား အောင်ပွဲများကို။ ဇယန္တော= လာဘ်လည်းမကူ လူလည်းမပံ့ ခံ့ခံ့သိုက်မြိုက် အောင်လံစိုက်လျက်သာလျှင်။ အဟံ=ငါသည်။ သမ္ပဒ္ဒသာသနန္တရော= ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာကျိုး တိုးသင့်တိုးအောင် တစ်မျိုးဆောင်ရပေ၏။ တေသံ ထေရာနံ= ကျေးဇူးတော်ရင် ဂုဏ်အင်ကြီးမား ထိုဆရာတော်ဘုရားတို့အား။ သမ္ပုဇယာမိ= ကျမ်းစာရေးသား ကောင်းမှုများဖြင့် လေးစားကော်ရော် ပူဇော်ပါ၏။

အဘိဝဗ္ဗန္တ မေ ပညာ၊ သဒ္ဓါ သတိသမာဓယော။
ပရက္ကမော လောကဿာဒ-ဗောဓုတ္တာယ ပရံ ပရံ။

မေ= ငါ၏။ ပညာ= ဝဇီရစိန် ကဲ့အရှိန်သို့ ထိန်တလက်လက် ထက်မြက် သောပညာသည်လည်းကောင်း။ သဒ္ဓါ= ယုံကြည်ဖွယ်ရန် ဝတ္ထုမှန်လျှင် ကေနဆုံးဖြတ် ယုံကြည်တတ်သောသဒ္ဓါသည်လည်းကောင်း။ သတိသမာ ဓယော= ကုသိုလ်ဖြစ်မြောက် ကိစ္စရောက်ဘို့ တအောက်မေ့မေ့ အခလေ့တို့ တွေ့တွေ့ကြုံကြုံ မတုန်မလှုပ်သော သမာဓိတို့သည်လည်းကောင်း။ ပရက္ကမော= ကိုယ်နှင့်အသက် မငဲ့ကွက်ပဲ ဆက်ဆက်ကြိုးကုတ် အားထုတ်နိုင်ကြောင်း လုံ့လ ကောင်းသည်လည်းကောင်း။ လောကဿာဒဗောဓုတ္တာယ= လောကီလူပေါင်း နှစ်မြို့ကြောင်း နှင့် အကောင်းဆုံးရည်သန် ဗောဓိဉာဏ်အကျိုးငှာ။ ပရံ ပရံ= တမြင့်ထဲမြင့် ဆင့်ကဲတင့်သည်ဖြစ်၍။ အဘိဝဗ္ဗန္တ= တက်သစ်လဝန်း နေသစ် ထွန်းသို့ ရွှန်းတဝေဝေ တိုးတက်ကြပါစေသတည်း-စသော ၄-ဂါထာပါဠိနိဿယ စကားပြေတို့ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ကဗျာလင်္ကာတချို့

သာသနာဝင် စာတော်ဖတ်တို့ သမိုင်းဗဟုသုတ၊ စာပေဗဟုသုတအပြင်

ကဗျာလင်္ကာဗဟုသုတကိုလည်းရစေရန် ရည်သန်၍ ဤ၌ ကျမ်းပြုအကျော် ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ နှုတ်မြွက်ညည်းဆို ရေးသားခဲ့သည့် သင်္ကြိုဟ် ဘာသာဋီကာ လင်္ကာကဗျာတချို့ကိုလည်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

သညာ, ပညာ, ဝိညာဉ်သိ အထူးလင်္ကာ

= အမှားလည်းရှိ အမှန်ရှိ၍ မှတ်မိရုံသာ သိသည်မှာလျှင် သညာတွင်၏။ အစဉ်ပိုင်နင်း ထိုးထိုးထွင်းလျက် ရှင်းလင်းသေချာ သိပညာတည်း။ ဝိညာဏတုံ စိတ်သိပုံကား အာရုံယူမှုရအောင်ပြုသည် သောတုမှတ်ဖွယ် အချုပ်တည်း။^၁ ။

ပရမတ္ထသဒ္ဒါများဝိဂြိုဟ်ပြုရာ၌ နည်းပြဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ

= ပရမတ်စု ဝိဂြိုဟ်ပြုသော် ကတ္တုကရဏတ် ဘာဝသာမ်ဟု သုံးရပ်ခြားပိုင်း အများနှိုင်းလော့ ကရိုဏ်းကတ္တု ဤနှစ်ခုမှာ ဥပစာတဲ ဘောသာမုချ သရုပ်ရဟု ထုတ်ပြမီရာ ညီတညာသည် ဋီကာဋီကာ စောင်စောင်တည်း။^၂

နာမ်တရားစု၏ဖောက်ပြန်မှုကို ရုပ်မခေါ်ထိုက်ကြောင်းလင်္ကာ

= ပထဝီအာပေါ၊ ရုပ်ဟုဟောလည်း၊ သဘောအရှိ၊ မပြောင်းလှည့်၍၊ အဝိပရိတ ဖွင့်ခဲ့ရ၏။ မူလအမှန် မဖောက်ပြန်လည်း သန္တာန်ပညတ် ပြောင်းလွဲ တတ်သဖြင့် သတ်မှတ်အလျော် ရုပ်ဟုခေါ်သည် မြင်မြော်သူတို့ သိဖွယ် ကို^၃။

သင်္ခါရသရုပ်ပြဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ

= တစ်စုံတစ်ခု ကိစ္စမှုကို မပြုလို၍ တွန့်တိုဆုတ်နှစ် စိတ်ဖြစ်သောခါ ဆရာမိဘ ဟူသမျှတို့ ကာယဝစီ ဤနှစ်လီဖြင့် ထိုဤခိုင်းစေ ငေါက်ငန်းလေ တည့်။ တစ်ထွေတိုက်တွန်း ကျိုးဖြစ်ညွှန်းလျက် မေးထိုးလက်ပြ ပယောဂနှင့်

၁။ သင်္ကြိုဟ်ဘာသာ၊ ဋီ။ ၁၃-၁၄။

၂။ သင်္ကြိုဟ်ဘာသာ၊ ဋီ။ ၁၄။

၃။ သင်္ကြိုဟ်ဘာသာ၊ ဋီ၊ ၂၁။

တက်ကြွဖွယ်ရာ ကိုယ့်ဘာသာလည်း ကောင်းစွာကျိုးပြစ် ကြံစိစစ်၍ အားသစ် ဖွယ်မျိုး ဂါထာပျို့ကို ရွတ်လိုတခန်း လက်ရုံးတန်းလျက် လမ်းလျှောက်သမှု အစုစု သည် မှတ်ရှုသင်္ခါရချည်းတည်း။^၁ ။

တထာအနက်ပြုလင်္ကာ

= တထာအရို ကျမ်းဂန်ညှိသော် အတိဒေသ နုကမုနှင့် ဥပသံဟရာ ဥပမာနိဂုံး တထုံးမြွက်ဟန် ပက္ခန္တရ ဇောတကတည်း သမုစွည်းနက် သင့်ရာ ဘက်၍ အနက်သုံးတတ်စေသတည်း။^၂ ။

ဉာဏသမ္ပယုတ်ဖြစ်ကြောင်းလင်္ကာ

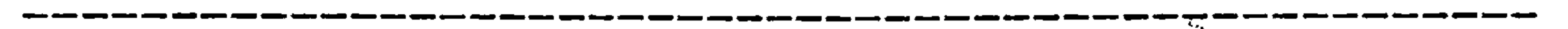
= ရှေးကပညာ ထက်ဘို့ရာဟု ကုသိုလ်ပြုခဲ့ ယခုရူပ ဘုံဌာန၌ ဖြစ်ရပြန်ပေ ပညိန္ဒြေထောက် ရင့်ချိန်ရောက်လာ ဘာဝနာစွမ်း ကိလေခန်းဘိ တိဟိတ်သန္ဓေ စွဲကပ်နေသည် ဉာဏ်ရွှေစိန်စက်-ထက်ကြောင်းတည်း။

ဖဿသဘောပြုလင်္ကာ

= ရုပ်ဓာတ်သဖွယ် ကပ်ငြိတွယ်လျက် ဘယ်ဝယ်ထိပုံ မရှိတုံလည်း အာရုံ ထိမိ ဓာတ်ခိုက်ဘိ တွေ့ထိဖဿသဘောတည်း။^၃ ။

ပီတိငါးပါး သဘောပြုလင်္ကာ

= ကြက်သီးမွေးညှင်း ရွှင်စေခြင်းဟု နည်းမင်းဖြစ်ဘိ ထိုပီတိမှာ ခုဒ္ဒိကာ တည်း မကြာဖြစ်ပျက် လျှပ်စစ်ထွက်သို့ ဆက်ဆက်ခဏ ဖြစ်တုံကလျှင် ခဏိကာတွင်၏။ မြစ်ပြင်လှိုင်းလုံး အိကာဖုံးသို့ ကိုယ်လုံးသက်ကျ ဖြစ်ပြီးမှလျှင် ကွယ်ပလေဘိ သြက္ကန္တိမှတ်။ တစ်ကဲမောက် ကိုယ်လုံးမြောက်အောင် ပင့်မြှောက် နိုင်ပေ ပီတိတွေမှာ ဥဗ္ဗေဂါတဲ့။ ကဲသာဆင့်ပေါင်း ချိန်ခါညောင်းအောင် ဆီလောင်း ဝါဂွမ်း ပမာလွမ်းလျက် လန်းဆန်းစိမ့်စိမ့် ကိုယ်လုံးဖိမ့်မျှ ဆိမ့်အိမ့်သည်မှာ ဖရဏာ သည် ငါးဖြာပီတိသဘောတည်း။^၄ ။

၁။ သဂြိုဟ်ဘာသာ၊ ဇိ။ ၂၉။ ၂။ သဂြိုဟ်ဘာသာ၊ ဇိ၊ ၆၄။
၃။ သဂြိုဟ်ဘာသာ၊ ဇိ။ ၁၀၁။ ၄။ သဂြိုဟ်ဘာသာ၊ ဇိ၊ ၁၆၃။

**ဒိဋ္ဌိနှင့်မာန စိတ္တုပ္ပါဒ်တစ်ခုတည်း၌
မယှဉ်နိုင်ကြောင်းလင်္ကာ**

= ခန္ဓာငါးဝ ဒိဋ္ဌိကမူ အတ္တဟုစွဲ မာနခဲမှာ ငါ,ငါ,ငါဟု စွဲလမ်းပြုသဖြင့်
နှစ်ခုပြိုင်ကြ အားတူမျှ၍ တကွစဉ်လာ မယှဉ်သာသည် ပမာခြင်သေ့နှစ်စီးတည်း^၁

**မနောဓာတ်, ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်, မနောဝိညာဏဓာတ်
အထူးပြုလင်္ကာ**

- အာရုံပြုဟန် အတန်တန်ဝယ် သာမန်သိသော ဓာတ်သဘောကို မနော
ဟုမှတ်။ မနောဓာတ်ထက် လွန်တတ်သိပြန် ဝိညာဏံတည်း။ တဖန်ထို့ထက်
ဆတက်ကဲချန် အလွန်အကျူး အထူးသိသော ဓာတ်သဘောကား မနောဝိညာဉ်
အမည်တွင်သည် ဤတွင် မှတ်ဖွယ်အချပ်တည်း^၂။

မနောဒွါရ၌အာရုံထင်လာခြင်း၏ အကြောင်းလေးချိုးကဗျာ

= တွေ-အကြား နှစ်ပါးရယ်တဲ့ စပ်၍ကြုံ၊
သဒ္ဓါယုံ ကိုယ့်အကြိုက်ကယ်နှင့်
ခြင်းရာကိုကြံကာနိုက် ကိန်းဆိုက်အာရုံ။
ဉာဏ်အမှု ကြံရှု၍နှစ်သက်ပုံ၊ ကံအဟုန် တန်းခိုး။
ဓာတ်ခေါ်ဘံ နတ်များငယ်ဆော်ဖန်လို့၊
လျော်ကန်,တော်မှန် သိတာကြောင့်။
ဘဝင်မှာ ထင်လာငြိရတယ် ကျမ်းရှိလက်ရိုး^၃။

အပ္ပနာအရ ဖော်ပြသည့်လင်္ကာ

= ဝိတက်ခေါင်မှူး ကိစ္စထူးကြောင့် လွန်ကြူးမြဲမြဲ ပဌမဈာန်ကို ခေါ်ရန်
ဝေါဟာ အပ္ပနာတဲ့။ တဖြာထက်ခွင် ဈာန်အစဉ်လည်း ဆန့်ကျင်ကွာကင်း မြဲ
ခိုင်ခြင်းကြောင့် မယွင်းမှီယူ သဒိဿုဖြင့် ညီတူဝေါဟာ အပ္ပနာဟု ဋီကာမူလ
အဖွင့်ပြသည် အဋ္ဌကထာလက်သုံးတည်း^၃ ။

၁။ သဂြိုဟ်ဘာသာ၊ဋီ။၂၀၆။ ၂။ သဂြိုဟ်ဘာသာ၊ဋီ။၂၄၀။ ၃။ သဂြိုဟ်ဘာသာ၊ဋီ။၂၄၆။

ဤသို့စသည် မှတ်သားဖွယ် ကျက်ဆောင်ဖွယ်လင်္ကာကဗျာတို့ များစွာ ပါရှိလေသည်။ ဤကျမ်းကား စတုတ္ထမြောက်ကျမ်းစာဖြစ်လေသည်။ ယင်းကျမ်း ကြီးကို အကြိမ်ကြိမ်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ စာမျက်နှာ ၇၀၀-ကျော်ရှိသောဟူ၏။

သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာဂန္ဓော၊ ထေရေန သုနိပ္ပါဒိတော။
သမ္ပုဏ္ဏော မနုညော စေဝ၊ သောတူဟိ အဘိမာနိတော။

ဝီထိနှင့်သုံးချက်စုဘာသာဋီကာ

ဆရာတော်သည် သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းတို့အား ဝီထိနှင့် ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း ဆိုင်ရာတို့၌ ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်စေလိုသည့်ဆန္ဒ လွန်စွာ ကြီးမားတော်မူသည်။ အခြေပြုသဂြိုဟ်၊ သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာတို့ကိုလေ့လာပြီး ဝီထိနှင့်သုံးချက်စု ဘာသာဋီကာကို ဆက်လက်လေ့လာရန် ရည်သန်တော်မူပြီး ဝီထိနှင့်သုံးချက်စု ဘာသာဋီကာကိုလည်း ဆက်လက်၍ ရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာ တော် ယင်းဝီထိနှင့်သုံးချက်စု ဘာသာဋီကာကျမ်းဦး၌-

သယံ ဗုဒ္ဓေါ ပမ္မောဓေသိ၊ ဓမ္မေပိ ဓမ္မသတ္တိယော။
အဟော နော တဿ သုတတ္ထံ၊ အဟော နော ဓမ္မစိန္တနံ။

ယော ဇိနော = မကိုဋ်ရောင်လျှံ ဥသျှောင်ပျံဝယ် အောင်လံစွင့်စွင့် လွင့် တလူလူ အကြင်အောင်တော်မူ မြတ်ဘုရားသည်။ ဓမ္မေပိ = ရှေ့နောက်စဉ်လျက် ဖြစ်တိုင်းပျက်၍ ဆက်ဆက်မနေဘဲ တရားသဘောတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဓမ္မသတ္တိ ယောပိ = တရားတိုင်း၏ ဓာတ်ခံပြည့်လျက် သတ္တိအင်အား စွမ်းပကားတို့ကို လည်းကောင်း။ သယံဗုဒ္ဓေါ = ဗောဓိမဏ္ဍိုင် ခမ်းဝါမြိုင်ဝယ် ကိုယ်တိုင်စထွင် သိမြင်တော်မူပြီးသည်ဖြစ်၍။ သမ္မောဓေသိ = သိတန်သမျှ ဝေနေယျကို မြွက်ဟာ လှစ်ဖော် သိစေတော်မူခဲ့ပေပြီ။ တဿ ဇိနဿ = အောင်မြေ့နက်သန် ဗောဓိ မဏ်ဝယ် အောင်လံစွင့်စွင့် လွင့်တလူလူ ထိုအောင်တော်မူ မြတ်ဘုရား၏။ သုတတ္ထံ = တရားဓမ္မ သြဝါဒကို ကြားနာရွှင်ပျော် သားတော်၊ သမီးတော်ဖြစ်ခြင်း

ဤသို့စသည် မှတ်သားဖွယ် ကျက်ဆောင်ဖွယ်လင်္ကာကဗျာတို့ များစွာ ပါရှိလေသည်။ ဤကျမ်းကား စတုတ္ထမြောက်ကျမ်းစာဖြစ်လေသည်။ ယင်းကျမ်း ကြီးကို အကြိမ်ကြိမ်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ စာမျက်နှာ ၇၀၀-ကျော်ရှိသောဟူ၏။

သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာဂန္ဓော၊ ထေရေန သုနိပ္ပါဒိတော။
သမ္ပုဏ္ဏော မနုညော စေဝ၊ သောတူဟိ အဘိမာနိတော။

ဝီထိနှင့်သုံးချက်စုဘာသာဋီကာ

ဆရာတော်သည် သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းတို့အား ဝီထိနှင့် ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း ဆိုင်ရာတို့၌ ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်စေလိုသည့်ဆန္ဒ လွန်စွာ ကြီးမားတော်မူသည်။ အခြေပြုသဂြိုဟ်၊ သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာတို့ကိုလေ့လာပြီး ဝီထိနှင့်သုံးချက်စု ဘာသာဋီကာကို ဆက်လက်လေ့လာရန် ရည်သန်တော်မူပြီး ဝီထိနှင့်သုံးချက်စု ဘာသာဋီကာကိုလည်း ဆက်လက်၍ ရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာ တော် ယင်းဝီထိနှင့်သုံးချက်စု ဘာသာဋီကာကျမ်းဦး၌-

သယံ ဗုဒ္ဓေါ ပမ္မောဓေသိ၊ ဓမ္မေပိ ဓမ္မသတ္တိယော။
အဟော နော တဿ သုတတ္ထံ၊ အဟော နော ဓမ္မစိန္တနံ။

ယော ဇိနော = မကိုဋ်ရောင်လှုံ ဥသျှောင်ပျံဝယ် အောင်လံစွင့်စွင့် လွင့် တလူလူ အကြင်အောင်တော်မူ မြတ်ဘုရားသည်။ ဓမ္မေပိ = ရှေ့နောက်စဉ်လျက် ဖြစ်တိုင်းပျက်၍ ဆက်ဆက်မနှော တရားသဘောတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဓမ္မသတ္တိ ယောပိ = တရားတိုင်း၏ ဓာတ်ခံပြည့်လျက် သတ္တိအင်အား စွမ်းပကားတို့ကို လည်းကောင်း။ သယံဗုဒ္ဓေါ = ဗောဓိမဏ္ဍိုင် ခမ်းဝါမြိုင်ဝယ် ကိုယ်တိုင်စထွင် သိမြင်တော်မူပြီးသည်ဖြစ်၍။ သမ္မောဓေသိ = သိတန်သမျှ ဝေနေယျကို မြွက်ဟာ လှစ်ဖော် သိစေတော်မူခဲ့ပေပြီ။ တဿ ဇိနဿ = အောင်မြေ့နက်သန် ဗောဓိ မဏိဝယ် အောင်လံစွင့်စွင့် လွင့်တလူလူ ထိုအောင်တော်မူ မြတ်ဘုရား၏။ သုတတ္ထံ = တရားဓမ္မ သြဝါဒကို ကြားနာရွှင်ပျော် သားတော်, သမီးတော်ဖြစ်ခြင်း

သည်။ အဟော နော = ကိုယ်တွက်ကိုယ့်တာ ကိုယ်ကျိုးပါသဖြင့် ကိုယ်မှာခုနယ်
ဪ... ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ကြီးပါတကား။ ဓမ္မစိန္တနံ = ဓမ္မသက်သက်
ရှေ့နောက်ဆက်၍ ဖြစ်ပျက်နေဟန် ကြောင်းကျိုးမှန်ကို ဖန်ဖန်ခွဲဝေ ကြံစည်၍
နေခြင်းသည်။ အဟော နော = ကိုယ့်သန္တာန်တွင်း ဉာဏ်ရောင်လင်း၍ ရှင်းကာ
ရှင်းကာ ဪ... အားရဖွယ်ကြီးပါတကား။ ဟူသော တစ်ဂါထာအနက်ကို
ဖော်ပြ၍ စတင်ရေးစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ကျမ်း၏အဆုံး၌လည်း-

ဒိဿန္တိ ဝါစနာမဂ္ဂါ၊ ပစ္စယုဒ္ဒေသဝီထိယာ။
သိဇ္ဈိတ္ထဘော တေသံ ဘာသာ-ဋီကာ ဘာသာဘိသင်္ခတာ။

ပစ္စယုဒ္ဒေသဝီထိယာ = ပဋ္ဌာန်းပစ္စယ၊ ဥဒ္ဒေသနှင့် ထုတ်ပြတစ်လမ်း ဝီထိ
ခဏ်း၏။ ဝါစနာမဂ္ဂါ = ရှေးရှေးကလျှင် ပို့ချစဉ်ဖြင့် ခုပင်မခန်း စာစောင်ကျမ်းတို့
သည်။ ဒိဿန္တိ = မြန်မာတိုင်းဖြစ် အဋ္ဌကထာသစ်သို့ စနစ်မူသေ ထင်ရှားကြ
ပေကုန်၏။ တေသံ = ဝီထိနှစ်ခု သုံးချက်စုဟု ချမူမခန်း ထိုစာစောင်ကျမ်းတို့၏။
ဘာသာဘိသင်္ခတာ = ခေတ်နှင့်လျော်စွာ ကိုယ့်ဘာသာဖြင့် ကောင်းစွာတည်တွင်
စီစဉ်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ = ဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း
နိဿယည်းသည်။ သိဇ္ဈိတ္ထဘော = ဝန်းကျင်ပတ်ကုံး ကမ္မတ်ဖုံး၍ နိဂုံးအရောက်
ပြီးမြောက်ပေပြီတကား-ဟူသော ဂါထာပါဌ်အနက်နှင့်-

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။
တသောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။
ဟူသောဂါထာ။ ယင်းဂါထာ၏အနက်ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာအဖြာဖြာ

ဤဝီထိနှင့် သုံးချက်စုဘာသာဋီကာကျမ်း၌လည်း ကျက်မှတ်ရန် ဆောင်
ပုဒ်လင်္ကာအဖြာဖြာပါရှိ၍ စာပေသုတေသီတို့ ကျက်မှတ်ရန် လွန်စွာသင့်လျော်
သည်။

မန္တာယုကစသည်စစ်တမ်းလင်္ကာ

= အတီတရေး တေရသမ ဘင်ကစ၍ ပဌမဘဝင် ဘင်တွင်တိုင်အောင် ရုပ်မြားမြောင်ကို ခေါ်ဆောင်မန္တာ အာယုကတဲ့။ အတီတဟူ ဌီစယူလစ် အာဝဇ္ဇန ဘင်သိုကျအောင် ဖြစ်သမျှရုပ် အမန္တာက်တည်း။ တီတုပ္ပါဒ တစ်ခုမျှဟု အပြိုင်ဥ သည့် ဝတ္ထုရုပ်သာ မဇ္ဈိမာမို့ ငါးဖြာစိညာဉ် ယင်းတွင်မှီတုံ အာရုံထင်လာ ယင်း၌ သာတည်း။ ဒွါရာကိစ္စ ယင်းကပြီးစေ မိန့်ကြလေသည် ခုနေခေတ်သုံး အယူ တည်း။ ။

အဘိညာဉ်ခုနစ်ပါး၊ ငါးပါး၊ ခြောက်ပါးယူပုံလင်္ကာ

= စ-သော-ဒ-ပ-ပုဗ်-ယ-အ-ဟု၊ သတ္တဘိညာ၊ ငါးဖြာဖြစ်က ယ-နှင့် အ-ကို စ-၌သွင်းယူ၊ ခြောက်မှုအာသဝက် ထိုဝယ်စွက် သုံးချက်နားလည်စေ။

ပဌာန်းပစ္စည်းဆိုင်ရာလင်္ကာများ

= ရေသောက်မြစ်လျှင် ကိုယ့်သစ်ပင်ကို စိမ်းရွှင်ညွန့်ဝေ စည်ပင်စေထ ထောက်ပံ့မသို့ တကွဖြစ်ဟန် ရုပ်နှင့်နာမ်ကို စွမ်းသန်စေမှု ကျေးဇူးပြု ဟောတု သတ္တိခေါ်။ (ဟောတုပစ္စည်း)

ဥယျာဉ်ကြီးဝယ် သီးပွင့်ကြွယ်၍ ပျော်ဖွယ်သတ္တိ ကောင်းစွာရှိသို့ မိမိအထံ နာမက္ခန္ဓာတို့ ဖန်ဖန်စုပုံ ပျောရန်ဂုဏ် အာရုံသတ္တိခေါ်။

တောင်ဝှေးကြိုးတန်း လူမစွမ်းကို မပန်းရလေ ထိုင်ထစေသို့ စိတ်စေတသိ ဆွဲကိုင်ဘိရန် သတ္တိမှန် အာလမ္မဏခေါ်။ (အာရမ္မဏပစ္စည်း)

သာမန်အာရုံ အဖုံဖုံထက် သတ္တိထွက်၍ စိတ်စက်အစု လေးဂရုဖြင့် မပြုပြုအောင် စွမ်းဆောင်သတ္တိ အာရုံရှိ အဓိပတိခေါ်။ (အဓိပတိပစ္စည်း)

၁။ ဝီထိနှင့်သုံးချက်စု။ ၁၇။

၂။ ဝီထိနှင့်သုံးချက်စု။ ၆၄။

လောဘမူသည် ဒေါသမူမောဟ ဒုက္ခကြဉ်ဖယ် ခုနှစ်ဆယ်ခြောက်ခု
လောကီစုနှင့် စတုဇိဋ္ဌ ရုပ်နိဗ္ဗာန်ကို ကြည်ညိုသမှု အလေးပြု၏။ ကုသိုလ်ကာမ
စိတ်အဋ္ဌလည်း လောကခေါ်ဆို ကုသိုလ်သတ္တရသ် လွန်လေးမြတ်၏။ ရှစ်မှတ်
သမှတ် သမ္ပယုတ်လည်း လောကုတ်နဝံ သသကံကို ခြေစွဲမှိတ် လောကုတ်စိတ်
လည်း အောင်မြိတ်နိဗ္ဗူ အလေးမူသည် ဘုန်းလူဖိနော် မော်ကွန်းတည်း။

= ကိုယ့်နိုင်ငံတွင် မြတ်ဘုရင်သို့ များဖြင့်တရား တွဲဘက်များကို တစ်ပါး
တည်းက အလိုကျအောင် စိုးရလေတတ် သတ္တိမြတ် သဟဇာတ်ပီပတိခေါ်။
(သဟဇာတာပီပတိပစ္စည်း)

= နိယာမဏ ဓမ္မတာဖြင့် မက္ခာခြားမဲ့ စိတ်ဖြစ်တဲ့အောင် စွမ်းဆောင်နိုင်ရန်
သတ္တိမှန် အနန္တရခေါ်။ (အနန္တရပစ္စည်း)

= စိတ်တိုထုံးစံ ပုံသဏ္ဍာန်လည်း ကေနမရ တစ်ခဏ၌ ဖြစ်ကြနှစ်သုံးပေါင်း
ရုံးမရှိ သို့ဖြစ်ဘိ၍ မည်သည့်စိတ်က ထက်အောက်ကျလျက် ဝဲမှာဘယ်စိတ်
ယာဘယ်စိတ်ဟု ခွဲကြိတ်ဝေလောက် မရလောက်ပဲ ရှေ့နောက်နှစ်ခု ကွဲသမှုလည်း
တစ်ခုတည်းလို အလွန်ကိုလျှင် ထဲသို့ကြစ်ကြစ် ကြားမလစ်အောင် ဖြစ်ရစ်စေရန်
သတ္တိမှန် သမနန္တရခေါ်။ (သမနန္တရပစ္စည်း)

= ဆီမီးတောက်သော် အလင်းပေါ်သို့ ဖြစ်ဖော်ဖြစ်ဘက် တပြိုင်နက်ဖြင့်
ဆက်ဆက်ဖြစ်ကြ သတ္တိပြု သဟဇာတခေါ်။ (သဟဇာတပစ္စည်း)

= သစ်သားသုံးခွ ချင်းချင်းမသို့ တကွဖြစ်ရန် ပြန်အလှန်ဖြင့် ထောက်ခံကူမ
သတ္တိပြု အညမညခေါ်။ (အညမညပစ္စည်း)

= သစ်ပင်တည်ပေ မြေပမာနှင့် မှီရာကားပုံ အရပ်စုံသို့ ဖုံဖုံတည်ရာ
မှီစရာဟု မက္ခာဆန်းကြယ် သတ္တိကြွယ် မှတ်ဖွယ်နိဿယခေါ်။ (နိဿယပစ္စည်း)

= မိုးနှင့်မကင်း စုံခပင်း၏ မိုးတွင်းမိုးသာ လွန်ကဲစွာလျှင် မှီရာအကြောင်း
ဖြစ်စကောင်းသို့ အပေါင်းပစ္စယု ဖြစ်ဘို့မူ၌ အားပြုဖွယ်ရာ လွန်ကဲစွာသည့်
မှီရာဗလဝ သတ္တိပြု ဥပနိဿယခေါ်။

= အရင်းမှီစရာ ကြောင်းဗလဝကို ဥပနိဿယည်း ခေါ်သတည်းတဲ့ အနီးကပ်ချဉ်း စွဲမှီတင်းဘို့ မကင်းစကောင်း အကြောင်းကြောင်းမှာ ခေါ်ရာနိဿယ အမည်ပြသည် ဋီကာဖွင့်နည်းအထူးတည်း။ (ဥပနိဿယပစ္စည်း)

= ကမ္ဘာဦးက ပေါ်ထွန်းစသည် နေလနှစ်ပါး ခုထင်ရှားလျက် နောက်ပွားလူစု အလင်းပြုသို့ ပစ္စယုပ္ပန်လျှင် မဖြစ်ခင်က ကြိုတင်ဖြစ်နေ သတ္တိပေပုရေဇာတခေါ်။ (ပုရေဇာတပစ္စည်း)

= လင်းတပေါက်စ ကိုယ်ကာယ၌ ဟာရအာသာ စေတနာက ရှေ့မှာပေါ်ပေါက် ဦးသို့ရောက်သည့် ထက်အောက်သိမ်းချုပ် ကိုယ်လုံးရုပ်ကို လွှမ်းအုပ်အကုန် ထောက်ပံ့ပုံသို့ ကြည်ယုံမခြား ဦးခိုက်ငြားသည့် ရှေ့ဖျားရုပ်ထု နောက်စိတ်စုက ထောက်ပံ့ပုံကာ သတ္တိဖြာ ပစ္စာဇာတခေါ်။ (ပစ္စာဇာတပစ္စည်း)

= ကျမ်းဂန်တို့တွင် ရှေးရှေးသင်ကား နောက်သင်ယူမှု လွယ်အောင်ပြုသို့ စုစုရှေ့သွား ဇောတရားက နောက်ပါးဇောဆက် သတ္တိတက်၍ ထက်မြက်ပစေ ထုံမွမ်းလေ အာသေဝနခေါ်။ (အာသေဝနပစ္စည်း)

= တပည့်ကြီးများ ဗိုလ်ချုပ်များ၌ ငယ်သားထက်ကဲ ဗျာပါသဲသို့ ထိုနဲမကွာ စေတနာ၏ သေချာကဲစွာ ဗျာပါရ ကမ္မသတ္တိခေါ်။ (ကမ္မပစ္စည်း)

= မိမိကိုယ်က ဗျာပါရတို့ လုံ့လမရှိ ငြိမ်သက်ဘိ၍ မိမိတမူ တူအောင် ငြိမ်သက် စိစေချက် ဝိပါကသတ္တိခေါ်။ (ဝိပါကပစ္စည်း)

= ကျားထောက်သည့်ဟန် ပစ္စယုပ္ပန်ကို မြဲမြံစေလျက် နောက်နောင်ဆက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ဘိ ထောက်ပံ့သည့် သတ္တိအာဟာရခေါ်။ (အာဟာရပစ္စည်း)

= တပြည်တွင်း၌ ချင်းချင်းမဆန့် ခွဲခန့်အုပ်စီး မျူးမတ်နည်းသို့ သီးသီးဌာန ကိုယ့်ကိုစွဲ၌ စိုးရပလေ သတ္တိတွေ ဣန္ဒြေပစ္စည်းခေါ်။ (ဣန္ဒြေပစ္စည်း)

= အာရုံစုစု စွာန်စက္ခုဖြင့် ရှုလေတိုက်ရိုက် စူးစိုက်စိုက်တည်း နောက်လိုက်တို့အား ကိုယ့်အလားဖြင့် ရှုစားစေရ သတ္တိပြု စွာနပစ္စည်းခေါ်။ (စွာနပစ္စည်း)

= ပကတိလမ်း လိုရာမြန်းသို့ ဆောင်စွမ်းသည့်နယ် သတ္တိကြွယ်သို့ သွယ် သွယ်တကွ ဖြစ်သမျှကို ကိစ္စအာရုံ လိုရာကြုံအောင် ပို့ဆောင်နိုင်စွ သတ္တိပြ မဂ္ဂပစ္စည်းခေါ်။ (မဂ္ဂပစ္စည်း)

= စတုမဂ္ဂ ရောစပ်မှုကို နည်းယူရန်လုပ် ပုံစံထုတ်၍ ကေုပ္ပါဒ ပကာရဖြင့် သမလျက်သာ ယှဉ်ကြရာဝယ် မကွာသဘော လိုက်လျောနိုင်စွ သတ္တိပြ သမ္ပယုတ္တခေါ်။ (သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း)

= ရသာခြောက်ပါး ရောစပ်ထားသို့ နှစ်ပါးရုပ်နာမ် ပစ္စယုပ္ပန်ပစ္စည်း တချိန် ထည်းဝယ် သီးသီးတွေ့ကြ ဆုံမိကြလည်း သမသဘော မလိုက်ရောကြ သတ္တိပြ ဝိပွယုတ္တခေါ်။ (ဝိပွယုတ္တပစ္စည်း)

= မြင့်မိုရ်နှင့်မြေ သစ်ပင်တွေတို့ ရှိလေရှိဆဲ ထောက်ပံ့ခဲ့သို့ ပစ္စဲ-ပစ္စယုပ် ကင်းမချုပ်ပဲ ပစ္စုပ်ခိုက်ရှိ ထောက်ပံ့ဘိ အတ္ထိသတ္တိခေါ်။ (အတ္ထိပစ္စည်း)

= သမုဒ်နက်ရေ ငါးလိပ်တွေကို မကင်းလေပဲ ထောက်ပံ့ခဲ့သို့ ပစ္စဲ-ပစ္စယုပ် မကင်းချုပ်ပဲ ပစ္စုပ်ခိုက်ရှိ ထောက်ပံ့ဘိ အဝိဂတလည်းခေါ်။ (အဝိဂတပစ္စည်း)

= ဆီမီးငြိမ်းပျောက် အမှောင်ရောက်သို့ ကိုယ်နောက်စိတ်စေး ဖြစ်ခွင့်ပေး လျက် ရှေးရှေးစိတ်၏ ချုပ်ပျောက်ဘိ နတ္ထိသတ္တိခေါ်။ (နတ္ထိပစ္စည်း)

= နေရောင်ကွယ်ပျောက် လရောင်ရောက်သို့ ကိုယ်နောက်စိတ်စေး ဖြစ်ခွင့် ပေးလျက် ရှေးရှေးစိတ်၏ ကင်းကွာဘိ ဝိဂတသတ္တိခေါ်။ (ဝိဂတပစ္စည်း)

= ပဋ္ဌာန်းနယ ကြေပွန်ကြာဘို့ ကာလဖြင့်တွဲ အမျိုးခွဲလျက် တနဲရှာလော့ သဘာဂေါနှင့် ဇနကောပထမ် ယုဂဋ္ဌဟု တဖန်ဘဝါ သဗ္ဗဋ္ဌာတို့ ကျမ်းလာတိုင်းထိ မဆိုင်းသိအောင် နှိုင်းညှိဖန်ဖန်ထပ်လဲတည်း။

= ပစ္စုပ္ပန်ဟု ပစ္စည်းစုကား ဟေတုသဟ အဉ်မညနှင့် နိဿယပါ ပုရေ ဇာတည့် ပစ္စာဝိပါက် ဟာ, ဣန်ဆက်လော့။ စျာန်, မဂ်, သံ, ဝိ အတ်, အဝိမှ မှတ်သိ အလွယ် ဆဲ့ငါးသွယ်တည်း။ မှတ်ဖွယ်တစ်ဖန် အတိတ်မှန်ကား အနန္တရ သမနနှင့်

အာသေဝနတ် ဝိဂတတ်-ဟု ငါးရပ်သွင်းချုပ် စာရင်းကုပ်၏။ ပစ္စုပ္ပန်တီတ ပစ္စယမှာ ကမ္မနှစ်နည်း တပစ္စည်းပေ။ တေကာလိကံ ဝိပုတ္တံမှ အာရမ်,အဓိ ဥပနိတို့ မှတ်သိပိုင်းခြား ပရိဏ်းသားသည် ဤကား ကာလအခွဲတည်း။

= ဆဲ့ငါးသဟ ရှစ်ဝအာနှင့် ခုနှစ်ဖြာနှင့် ခြောက်တန်ဝတ္ထု လေးခုပစ္စာ သုံးဖြာဟာရော တယောက္ကန္တိ ဒွိပကတူ တစ်ခုယူကံ မျိုးကိုးတန်ဟု မှတ်ရန်အပြား ဝေဖန်ခြားသည် ဤကားအမျိုးအခွဲတည်း။

စသည့် ကျက်မှတ်ရန်လင်္ကာများ ဝေဝေဆာဆာ ပါရှိလေသည်။

ဆရာတော်ကား မဟာကဝိပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ယင်းဝိထိနှင့် သုံးချက်စုဘာသာဋီကာကျမ်းမှာ ကရောင်း ၁၆-ချိုးဆိုက်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၂၈၂- မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ဓာတုကထာဆောင်ပုဒ်အကောက်လင်္ကာ

ဆရာတော်သည် ဓာတုကထာဆောင်ပုဒ် အကောက်လင်္ကာများကိုလည်း ဓာတုကထာကို သင်ယူလေ့လာကြသော စာသင်စာချတို့ လွယ်ကူစွာ သဘော ပေါက် နားလည်စေရန် ရည်သန်၍ ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းမှာ ကရောင်း ၁၆-ချိုးဆိုက် စာမျက်နှာ ၃၅-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

နေတ္တိအရကောက်လင်္ကာနှင့်စကားပြေ

နေတ္တိနည်းကို လေ့လာသူတို့အတွက် မခက်ခဲရလေအောင် ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓ၏ နေတ္တိဟာရတ္ထဒီပနီနှင့် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်၏ နေတ္တိဟာရတ္ထဒီပနီ သစ်အရကောက်တို့ကိုမီငြမ်းပြု၍ နေတ္တိအရကောက်လင်္ကာနှင့် စကားပြေ ကိုလည်း ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ လင်္ကာပေါင်းများစွာတို့နှင့် နမူနာအနေဖြင့် အောက်ပါ ဒေသနာဟာရ ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာကိုကြည့်၍ ဆရာတော်၏ကဗျာ ဉာဏ်ကို အာရုံပြုကြည်နူးရာ၏။

- (က) အသာဒါဒီ နဝမည်သား တလီနိဿရဏ ကျိုးဖလနှင့် ဥပါယကြောင်း ထပ်လောင်းအာဏတ္တိ ဤဆဗ္ဗိမ ညွှန်ပြဖွင့်ရာ ဒေသနာဝယ်
- (ခ) သာယာအပ်စွ သုခ,သောမနဿ တဝက္ကဋ္ဌာ သာယာကြကြောင်း အပေါင်းတဏှာ ဝိပလ္လာသ အသာဒတည်း။
- (ဂ) ဒုက္ခဝေဒနာ ဒုက္ခတာဟူ တေဘူမက သင်္ခါရမည် အာဒီနဝ။
- (ဃ) ဝဋ်မှထွက်ကြောင်း မဂ်အပေါင်းနှင့် ကောင်းကောင်းထွက်တတ် မြတ် အမတာ နိဿရဏာပေ။
- (င) သုတမယ ဉာဏ်မှစ၍ အတ္တဓမ္မ ဝေဒနာတန် ပစ္စုပ္ပန်ကျိုး တမျိုးဘဝ သမ္ပဒတို့ ဖလဆိုကာ။
- (စ) အရိယာမဂ္ဂ ထိုဖလ၏ ရှေ့ရှိသည် ပဋိပဒါဟူသမျှ ဥပါယတည်း။
- (ဆ) သီးသီးဟိတ သုခကျိုးမြော် ကျင့်လေ့နော်ဟု အမိန့်တော်ရှိ အာဏတ္တိက ဦးစွာပြု၍(သစ္စာ) နောက်မှတလဲ့ သစ္စာဖွဲ့မည် စိတ်ကရည်သော် ... အာဒီနဝ ဖလနှစ်တန် ဒုက္ခသစ္စာ အသာဒါမူ သမုဒယဟူ၏။ တဆူနိဿရဏ နိရောဓ ဟော ဥပါယောနှင့် အာဏတ်ဆင့်က အသင့်မဂ္ဂ သွင်းကုန်ကြလော့။ တဝါဒမှာ လေးသစ္စာကို ဦးစွာအစ ထုတ်ဖော်ပြု၍ အသာဒတွင်း စသည်သွင်းသည် မူရင်း ဒေသနာဟာရတည်း။

ယင်းနေ့တွင်အကောက်လင်္ကာနှင့် စကားပြေကျမ်းမှာ ကရောင်း ၁၆-ချိုး စာမျက်နှာ ၈၀-ခန့် ရှိလေသည်။

ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ

ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသသည် လူအများတို့ ပစ္စုပ္ပန်-တမလွန် နှစ်တန်ကောင်းကျိုးရရှိကြရန် ရည်သန်တော်မူ၍ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာကျမ်း ကိုလည်း အပိုင်းအခန်းပေါင်း ၁၁-ခန်းတို့ဖြင့်တန်ဆာဆင်၍ ပြုစီရင်တော်မူ ခဲ့လေသည်။ လေ့လာကြည့်ရှုသူတိုင်း မပျင်းမရိကြစေရန်ရည်ရွယ်၍ အဘိဓမ္မာ သဘောကို သုတ္တန်နှင့်ရောနှော၍ စီစဉ်တော်မူခဲ့လေသည်။ အချို့နိဒါန်းကျမ်းဦးကို-

ပဇာ သဗ္ဗာ သုဿယန္တ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တ သုမင်္ဂလာ။
ဒုဿန္တ ဒုဂ္ဂတိံ ဂါမိ၊ ပူရေန္တ သဗ္ဗပါရမီ။

ပဇာ သဗ္ဗာ= ကိုယ်စီကိုယ်င ကိုယ့်ဒေသ၌ ပျော်ကြစပ်ရာ သတ္တာဟူ သမျှတို့သည်။ သုဿယန္တ= အိပ်မက်ရာမက် ကောင်းစွာမက်၍ နှစ်သက်ကြည် သာ အိပ်စက်နိုင်ကြပါစေသတည်း။ သုမင်္ဂလာ= မင်္ဂလာကျက်သရေ ယှက်ဝေ လန်းသဖြင့် စန်းပွင့်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝုဋ္ဌဟန္တ= ကောင်းစွာမိုးသောက် အလင်း ရောက်လျက် ထမြောက်နိုးကြားနိုင်ကြပါစေသတည်း။ ဒုဂ္ဂတိံဂါမိ= အပါယ်ဒုဂ္ဂတိ ရောက်မည့်အကြောင်း မကောင်းညစ်ဆိုး စရိုက်မျိုးကို။ ဒုဿန္တ= သူတော်လက် နက် တရားစက်ဖြင့် ဖြိုဖျက်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။ သဗ္ဗပါရမီ= အလောင်း အလျာ ဖြည့်ကောင်းရာသည့် သုံးဖြာဆယ်လီ ပါရမီအပေါင်း အကျင့်ကောင်းကို။ ပူရေန္တ= တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် ရင့်သည်ထက်ရင့်အောင် မလင့်ပုံသေ ဖြည့်ကျင့် နိုင်ကြပါစေသတည်း-ဟူသော အာသီသပတ္တနာဂါထာဖြင့် ရေးစီရင်တော်မူခဲ့ လေသည်။

အချီနိဒါန်း၏ အဆုံး၌လည်း-

ထောက်မှန်ပေါ်တွင် ကိုယ့်အသွင်ကို ဆင်ပြင်လိုမှ နေ့စဉ်ရှုသို့ ယခုဤကျမ်း မှန်လိုမှန်း၍ ရှုစမ်းစေချင် ကိုယ့်ဖြစ်အင်ကို ဆင်ခြင်လေကွဲ့ နေ့စဉ်တဲ။ ဟူသောလင်္ကာဖြင့် တိုက်တွန်းအချီ နိဒါန်းကို နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေ သည်။

ကျမ်း၏အဆုံး၌-

ကျမ်းပြီးမှတ်ထုံး ကမ္ပတ်ဖုံး၍ နိဂုံးအရာ အကျဉ်းမှာပိမ့် ခုခါ မျက်မြင် လူရောရှင်တို့ ပြည်ခွင်နိဗ္ဗာန် ဝင်ဘို့ရန်ဟု မိဋ္ဌာန်မနော စိတ်ကြံစော လည်း သဘောရင်းနှစ် အတွင်းစစ်က သစ်သစ်လွင်လွင် မဖြူစင်သော် ခေမင် ရွှေပြည် ဝေးဦးမည်ကြောင့် ငါသည်လည်းကောင်း ငါ့အပေါင်းနှင့် ငါ့နှောင်းငယ် သား အစထား၍ တရားယူလို များလှပိုလ်တို့ နဂိုရ်မြင့်မြင့် အလိုတင့်အောင် ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ ဤကျမ်းစာကို ကောင်းစွာစေ့ တွေ့တိုင်းရှု၍ စိတ်မူစုံလင်

အကုန်ပြင်မှ ဂုဏ်အင်ပြည့်မော် ဘေးလောင်းတော်တို့ စံပျော်လေရာ ပြည်ခေ
မာဝယ် ရှစ်ဖြာရိပ်ဖြူ ဘိသိက်ယူလျက် နိဗ္ဗုဒ္ဓနန်းမြင့် အောင်ခန်းဖွင့်ဘို့ အောင်သင့်
အောင်ကြောင်း အောင်တပ်ပေါင်းနှင့် အောင်မောင်းဆော်ဟီး အောင်စည်တီးလျက်
အောင်ကြီး အောင်ရမည်သာကိုး။

ဟူသော ကေပိဒ်လင်္ကာဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဤကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာကျမ်း၌လည်း လင်္ကာကဗျာများစွာ ပါရှိလေသည်။
ယင်းကျမ်းမှာ ဆရာတော်၏ ဆဋ္ဌမကျမ်းစာဖြစ်လေသည်။ ကရောင်း ၁၆-
ချိုးဆိုက် စာမျက်နှာ ၃၅၅-မျက်နှာရှိလေသည်။

ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ

ဆရာတော်သည် သတ္တမမြောက် ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာကျမ်းကို
ပါတိမောက်နှင့် ကခါဝိတရဏီအဋ္ဌကထာကိုချပို့ယင်း နှစ်တစ်ပတ်လည်အကြာ
၁၃၀၂-ခုနှစ် တပေါင်းလတွင် အပြီးသတ်ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ အချို့
နိဒါန်းကို-

အာဏာရဟော ဒယာဉာဏော၊ ဝေနေယျာနံ ဝိနာယကော။

ပဏေတု ဟဒယေ အာဏံ၊ အညာဏဉ္စ ဝိနာသယံ။

ဒယာဉာဏော= သတွာနုစွာ မတုသာအောင် ကရုဏာဓာတ် ဉာဏ်တော်
မြတ်လည်း ရှိတော်မူပေထသော။ ဒယာဉာဏတ္တာ= သတ္တဝါနုစွာ မတုသာအောင်
ကရုဏာဓာတ် ဉာဏ်တော်မြတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အာဏာရဟော=
မတိမ်းမစောင်း ကောင်းထက်ကောင်းသည့် ငြိမ်ငြောင်းသာလွင် အာဏာရှင်လည်း
ဖြစ်ပေထသော။ ဝေနေယျာနံ= အာဏာသခင် ဘုရားရှင်မှ သွန်သင်ထိုက်စွာ
ဝေနေယျာတို့၏။ ဝိနာယကော= ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် အခေါင်ထွတ်ထား
ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ ဟဒယေ= ဘုရားအာရုံ ကောင်းစွာထုံလျက် တလုံ
လဲလဲ မှီဝဲစွဲသုံး စိတ်နှလုံး၌။ အညာဏဉ္စ= မသိမိုက်မှောင် သိဟန်ဆောင်၍
ဉာဏ်ရောင်ကင်းလျက် ချွတ်ယွင်းချက်ကိုလည်း။ ဝိနာသယံ= အာဏာတော်နှင့်

လျော်ကန်သင့်အောင် နှိုင်းချင့်လွယ်ကူ ပယ်ဖျောက်တော်မူလျက်။ အာဏံ= ကရုဏာဉာဏ် အရင်းခံ၍ အမှန်ငြိမ်ငြောင်း အမိန့်ကောင်းကို။ ပဏေတု= အမြဲ ကပ်ချဉ်း မပြတ်သွင်း၍ အပ်နှင်းတော်မူပါဘုရား-ဟူသော အာသီသပတ္တနာ ဂါထာဖြင့်စတင်၍ ကျမ်းကိုရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ကျမ်း၏အဆုံး၌-

သိဇ္ဈိတ္ထဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။

ဝဏ္ဏနာ ပါတိမောက္ခာနံ၊ ဥဘိန္ဒမ္ပိ သုဒုလ္လဘာ။

ဥဘိန္ဒမ္ပိ= ဘိက္ခု၊ဘိက္ခုနီ အမည်ပြားတုံ နှစ်ပါးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပါတိမောက္ခာနံ=ပါတိမောက်ခေါ် သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်တို့၏။ ဝဏ္ဏနာ= အဋ္ဌကထာ အပြင် တစ်မျိုးထွင်၍ ဆင်ယင်ဖွင့်ပြကြောင်းဖြစ်သော။ သုဒုလ္လဘာ= ပညာစိစစ် တက်တုန်းဖြစ်သည့် ခေတ်နှင့်တန်အောင် အမှန်ရခဲလှစွာသော။ ဒေသဘာ သာယ= တိုင်းရင်းမြန်မာ ကိုယ့်ဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ= တသန့်တသန့် အကန့် ကန့်လျက် ခံခံစီရီ တည်ကြည်စွာစီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ= ဘာသာ ဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်။ သိဇ္ဈိတ္ထဘော= ဝန်းကျင်ပတ်ကုံး ကမ္မတ်ဖုံး၍ နိဂုံးအရောက် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား-ဟူသော ဂါထာပါဠိနိဿယနှင့်-

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။
တသောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။

သမ္ပုဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
ဇယံ ဇယံ ဇယန္တော၊ သမ္ပုဒ္ဒ သာသနန္တရော။

ဟူသော ၂-ဂါထာနှင့် ၂-ဂါထာနိဿယ။

ရဇောဟာရောမိ ထေရာနံ၊ သာသနံ ယေသမာဘတံ။
ပါဒဋ္ဌိနိ စ သဗ္ဗာနိ၊ သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆာမိ မတ္ထကေ။

ယေသံနံ ထေရာနံ=သာသနာ့ဝန် အားသွန်ကြိုးပမ်း ထမ်းရွက်ပျော်ပျော်

အကြင်ဆရာတော်တို့သည်။ သာသနံ= ဘခင်ဘုရား တည်ထောင်ထားသည့် အများတွက်တာ သာသနာတော်ကြီးကို။ အာဘတံ= ပင်ပန်းသမှု လျစ်လျူရှု၍ အမှုပါအောင် ထမ်းဆောင်တော်မူအပ်လေပြီ။ တေသံ ထေရာနံ= သားကောင်းပီပီ ဇာနည်စစ်စစ် ရှေးခေတ်ခုပေါ် ထိုဆရာတော်ဘုရားတို့၏။ ရဇောဟာရော= ခြေဥကပ်တွယ် မြူမှန်ပယ်ဘို့ အလွယ်ချိပ်ထား ခြေသုတ်အလားသည်။ အမိ= အမှန်စိတ်ထား နှိမ့်သောအားဖြင့် လေးစားလျက်သာ ဖြစ်ရိုးပါတည်း။ သဗ္ဗာနိ= ကြွင်းမဲ့ညသုံ အလုံးစုံကုန်သော။ ပါဒဋ္ဌိနိ စ=သာသနာ့ဝန်ဆောင် အခေါင်ထွတ်မြတ် ခြေရိုးဓာတ်တို့ကိုလည်း။ မတ္ထကေ= ဆရာတံဆိပ် ခြေစုံနှိပ်သည့် ဦးထိပ်ရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ သမ္ပဋ္ဌိတ္ထာမိ= သရဖူအလား စိတ်ဝယ်ထား၍ လေးစားတမူ ခံယူ ပါသတည်း။ ဟူသော ဂါထာပါဠိနိဿယ။

အဘိဝဗုန္တ မေ ပညာ၊ သဒ္ဓါ သတိ သမာဓယော။

ပရက္ကမော လောကဿာဒ-ဗောဓုတ္တယ ပရံ ပရံ။

ဟူသော ဂါထာပါဠိ။ ယင်းဂါထာနိဿယတို့ဖြင့် ပြည့်စုံစွာဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူ ခဲ့လေသည်။

ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာတွေများစွာပါရှိ

ဤပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၌ မှတ်သားဖွယ်ဝိနည်းဆိုင်ရာ အဆုံးအဖြတ် ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာတွေများစွာ ပါရှိလေသည်။ ဤ၌အနည်းငယ် ထုတ်ပြဦးအံ့။

- = ကိုးထောင့်တစ်ရာ၊ ရှစ်ဆယ်သာ သင်္ချာကုဋေထုတ်
- = ငါးသန်းသုံးသောင်း ခြောက်ထောင်ဆောင်း များတောင်းသိက္ခာပုဒ်^၁။
- = မပြုမနေ ပြုရချေ ခေါ်လေကရဏ။
- = ပြုခွင့်ကြုံလျှင် ပြုဘို့ပင် ခေါ်တွင်မှုကိစ္စ။

၁။ ဤလင်္ကာမှာ ရှေးကပင်ရှိခဲ့သည်။

၁။ လူ၊ နီ၊ သိက်၊ သာ၊ သာ၊ သိက္ခာ၊ ပါရာ၊ ဥက္ခိတ်တည်း။

၂။ ပဏ်၊ ထေ၊ ပက်၊ ဆာန်၊ ပဉ္စာနန်၊ ဒူသံ၊ ဥဘောဗျည်း။

၃။ ဟတ္ထပါသ်မှ၊ ကြဉ်ဖယ်ရ၊ ကေဝိသတည်း။

၄။ မစွန့်၊ မကု၊ မရှုတုံငြား၊ သရုပ်ကြား၊ သုံးပါးဥက္ခိတ်တည်း။

= ဖြူစင်သီလ ပြည့်စုံကြသည့် သမဂ္ဂအားလုံး ထေရ်ရှင်ဘုန်းတို့ ကျင့်သုံး အပ်ဘိ ဗျူဟတ္ထိကြောင့် ပါတိမောက်စု ရွတ်ဆိုမှုလျှင် ဥပုသ်ပင် မြတ်ရှင် မိန့်တော်မူ။

= လူ-ခွေး-မြင်း-ဆင်၊ သစ်-ကျားလျှင်၊ ခြင်္သေ့-ဝံ-အောင်း-မြွေ ရိုး-ရေ-သား-သွေး အမွေးတို့ပါ မသုံးရာ ဆယ်ဖြာအမျိုးပေ။

= စိတ်-ခေတ်-ကာလ ပယောဂနှင့် ပုဂ္ဂလ-ဝိဇာ ဤခြောက်ဖြာ သိက္ခာ ကျကြောင်းတည်း။

= ပန်း-သီး-မှုန့်-မြေ ဝါး-ပူ-ခြေ ဝဇ္ဇေဒုရုဗ်ဖြာ။

= ကိုက်တောင်ခေါ်ငြား လက်သမား၏ အလျားတစ်တောင်မှန် တစ်ထွာနံ ဝိဠာန်ဝိကပ်လောက်။

(၁) ပေးစွန့်-ခိုးဝှက်၊ ဝိဿာသက် လူထွက်ချသိက္ခာ။

(၂) သေဆုံး-လိင်ပြန်၊ ပစ္စုဒ္ဓံ ရှစ်တန် ကျမိဋ္ဌာ။

(၃) လက်သန်းသည်းမျှ ပေါက်လတ်က သုံးစီဝရိတ်မှာ။

= (၁) သုံးပြည်-သုံးခွက်၊ သုံးစလယ်တွက် ဆွမ်းချက်ဟင်းစုံခတ်။

(၂) ဥက္ကဋ္ဌ မဇ္ဈ သြမက ဝင်ကြ စဉ်တိုင်းမှတ်။

= ဂါထာပါဒ ပထမကို ပဒဆိုလော။ ထို့နောက်ဒုတိယ နုပဒတည်း၊ အက္ခရာတိုင်းတွက် အနွက္ခရံ ဝိဘတုန္တ ရှေ့ပဒနှင့် နောက်ပဒတူလျှင် နုဗျဉ္ဇန မည်ကြသဘော ပဒသောသည် မိန့်ဟောလေးမျိုး အပြားတည်း။

= မြစ်-ဆစ်-ပင်စည် ညွှန်စေ့မှီ ငါးလီဗီဇဂါမ်။

ဖျက်လေသမျှ ဒုက္ကဋ္ဌ မုချသင့်ရမှန်။

= ရှေးရှုလည်းဆောင် နှစ်တောင့်ထွာရောက် မြောက်နိုင်ဝတ္ထု သုံးခုပေးခြင်း ခံခြင်းနှစ်လောက် ကပ်ခံမြောက် မှတ်လောက်အင်္ဂါ ငါးပါးတည်း။

ဤသို့စသည်ဖြင့် မှတ်သားဖွယ် ကျက်မှတ်ဖွယ်လင်္ကာတွေ များလှသည်။ ယင်းပါတိမောက်ဘာသာဋီကာကို အကြိမ်ကြိမ် ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ဒီမိုင်းဆိုက် စာမျက်နှာ ၄၀၀-ကျော် ၅၀၀-ခန့် ရှိလေသည်။

ရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာ

ဆရာတော်သည် ပဒရူပသိဒ္ဓိပါဌ်ကို နိဿယအဓိပ္ပါယ်စုံလင်စွာ တန်ဆာ ဆင်၍ ရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာကိုလည်း ၁၃၀၅-ခုနှစ် ပြာသိုလတွင် အပြီးသတ် ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဂုရုဝေါ သိဒ္ဓရူပါ မေ၊ သိဒ္ဓိပ္ပတ္တဿ သာသနေ။
နမိတွာ တေ ကရိဿာမိ၊ ဗျာချာနံ ရူပသိဒ္ဓိယာ။

သိဒ္ဓိပ္ပတ္တဿ = ပါရမီတော်စု ပေါင်းကာပြု၍ သဗ္ဗညုဉာဏ် ရောင်လျှံ ကဲမောက် သိဒ္ဓိပေါက်တော်မူပြီးသောမြတ်ဘုရား၏။ သာသနေ = ဂန္ထဝိပဿနာ သင့်ရာဝန်ထမ်း ရဟန်းတို့သာ နေသင့်ရာသည့် သိက္ခာသုံးရပ် သာသနာတော် မြတ်၌။ မေဂုရုဝေါ = ငါ၏စိတ်တွင် ကျေးဇူးရှင်ဟု အစဉ်ထင်ရှား ဆရာတော် ဘုရားတို့သည်။ သိဒ္ဓရူပါ = ရွပ်ရွပ်ချုံ့ချုံ့ ကြိုးအားသွန်သဖြင့် တာဝန်သီးသီး ပြီးစီး သော သဘောရှိကြပေကုန်၏။ တေ = ထိုမြတ်စွာဘုရားနှင့် တရားသံဃာ မြတ် ဆရာတို့ကို။ (သိဒ္ဓိပ္ပတ္တ-အရ ဘုရားကိုယူသဖြင့် တရား၊ သံဃာကိုလည်း အဝိနာ ဘာဝနည်းဖြင့် ယူပြီးဖြစ်၏။) နမိတွာ = ကျမ်းပြီးလွယ်ကြောင်း ဆုမွန်ကောင်းကို တောင်းကာရည်စူး ရိုနှိုးဦး၍။ ရူပသိဒ္ဓိယာ = ရူပသိဒ္ဓိ မည်ရှိထင်ရှား အများခေတ်သုံး ဗျာကရုဏ်း၏။ ဗျာချာနံ = နိဿယည်းအဓိပ္ပါယ် ခပ်လွယ်လွယ်ဖြင့် အကျယ်ဆိုရာ ဘာသာ ဋီကာကို။ ကရိဿာမိ = ဆရာသီးသီး နည်းစုံမှီး၍ အပြီးတည်တွင် စီရင်ပေအံ့ သတည်း-ဟူသော ဂါထာပါဌ်နိဿယဖြင့် နိဒါန်းအချီရေး၍ ကျမ်းစာကို ဆက်လက်ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ကျမ်း၏အဆုံး၌လည်း-

သိဇ္ဈိတ္တဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။

ဗျာချာနာ ပဒါနံ ရူပသိဒ္ဓိယာ သိဒ္ဓိပါပဏာ။

ပဒါနံ= နာမ်အာချာတ်နှင့် နိပါတ်,ဥပသာ လေးဖြာသောပုဒ်ကြီးတို့၏။
ရူပသိဒ္ဓိယာ- ရုပ်ပြီးလွယ်ကြောင်း ခေတ်မှီကောင်းသဖြင့် ထုံးဟောင်းသင်ခဏ်း
ရူပသိဒ္ဓိကျမ်း၏။ သိဒ္ဓိပါပဏာ=အလီလီမပြွမ်း ဤတစ်ကျမ်းဖြင့် ဆုံးခမ်းတိုင်
မြောက် အပြီးရောက်စေနိုင်သော။ ဗျာချာနာ= နိဿယည်းမိပ္ပါယ် အသွယ်
သွယ်ဖြင့် အကျယ်ဖွင့်ကြောင်း တင့်တောင်းတင့်တယ်ဖြစ်သော။ ဒေသဘာသာ
ယ= တိုင်းရင်းမြန်မာ အမိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ= တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်
လျက် ခုံခုံစီရီ တည်ကြည်စွာစီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ= ဘာသာဋီကာ
အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်။ သိဇ္ဈိတ္တဘော= ထောင့်သုံးရာ
ပို ငါးပြာသိုဝယ် ခွာညိုရစ်သန်း ဆွဲတစ်ဆန်း၍ ဆုံးခမ်းတိုင်ရောက် ပြီးမြောက်
ပြန်ပြီတကား-ဟူသော ဂါထာပါဌ်နိဿယ။

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။
တသော ကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။
သမ္ပုဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
ဇယံ ဇယံ ဇယန္တော၊ သမ္ပုဒ္ဓ သာသနန္တရော။
အဘိဝဗုန္တ မေ ပညာ၊ သဒ္ဓါသတိသမာဓယော။
ပရက္ကမော လောကဿာဒ-ဗောဓျတ္တာယ ပရံ ပရံ။

ဟူသော ၃-ဂါထာပါဌ် ယင်း ၃-ဂါထာနိဿယဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်သည် ဤရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာကို ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊
နျာသ၊ မုဒ္ဒဗောဓ၊ ကလာပ်၊ ထောမနိမိအဘိဓာန်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်ပါဌ်နှင့် မောဂ္ဂလ္လာန်
နိဿယစသည်တို့ကိုမှီငြမ်းပြု၍ ရေးသားတော်မူရာ သိမှတ်စရာအမိပ္ပါယ်တွေ
များစွာစုံလင်သည့်ကျမ်းကြီးဖြစ်လေသည်။

ကျက်မှတ်ဖွယ်ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာတွေ

ဤ ရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာ၌လည်း ကျက်မှတ်ဖွယ် ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ များစွာပါရှိရာ ပုံစံအနေအားဖြင့် ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာကို အောက်ပါအတိုင်း ဖတ်ရှု လေ့လာရာ၏။

ပဏာမစသည်ပြုလင်္ကာ

= ဂန္ဓာရမ္မ ထိုထိုပြုသည့် ဂါထာဂါထာ အရာရာဝယ် ဆရာကောက်ရိုး ဥဒါန်းထိုးပိမ့် ရှိခိုးမှုပြု ပဏာမတည်း၊ ပဏာမိတမ် ရှိခိုးအပ်သူ ဟေတုမူပေါင်း ရှိခိုးကြောင်းဂုဏ် တဖုံကျိုးအင် ပယောဇဉ်သာ သညာကိုပြု ဘိဓာနနှင့် အဇ္ဈဗာဟိ နိမိတ်ဒွိဟူ ကျမ်းပြုသူထုတ် ပဏာမသမုဋ္ဌာန် တဖန်ကတ္တာ ခေါ်မှတ်သားလျက် ဟောနက်ဘိဓေယျ ပိုင်းခြားပြုလျှင် ပရိမာဏတွင်၏။ ပယောဇဉ်တမျိုး ကျမ်း အကျိုးတည်း။ ကျမ်းပြုနည်းပြ ကရဏပကာ ဝန်ခံပါလျှင် ပဋိညာဉ်မှတ် ဝန်ခံအပ်ကို ပဋိညာတမ်ဆိုဘိ ထိုသည့်ဂန္ဓ သင်ယူကြဟု တိုက်တွန်းမှုပင် ဥယော ဇဉ်သာ တွန်းရာတွန်းကြောင်း ဂုဏ်ပေါင်းအစု ဟေတုဥယော ဇနဟောသည် မှတ်လောတစ်ဆွဲငါးနက်တည်း။

ယောသနှင့်ခနိတအထူးပြုလင်္ကာ

= အသံယောသ သဘာဝဖြင့် သိဒ္ဓုပြီးသည် ဟိန်းကျယ်မည်၏။ ခနိတမူ မှတ်ယူပယောဂ သိဒ္ဓုခေါ်ရန် တင်းမာသံဟု အသံနှစ်ပါး ခွဲ၍ထားသည် မှတ်သား သူဖို့အထူးတည်း။

လိင်နှင့်ပုဒ်အထူးပြုလင်္ကာ

= သက္ကတနှင့် ကစ္စာနဆို ကျမ်းအလိုမှာ ထိုထိုဝိဘတ် မသက်အပ်မီ လိင်ခေါ်မည်၏။ ထို,ဤ,ဝိဘတ် သက်ပြီးလတ်က ပဒ-ခေါ်မြဲ နှစ်မျိုးကွဲသည် မှတ်စွဲ လိင်နှင့် ပုဒ်-အထူးတည်း။

၂-ပုဒ်သမာသ်စပ်ရာ၌ ဥပဒေသပြုလင်္ကာ

= ဂုဏ်ဒြပ်ဟော သမာသ်နှောမူ ဂုဏ်ဟောရှေ့က နေရိုးကျ၏။ ဂုဏ်ချင်း

ချင်း ကြိယာချင်းနှင့် ယင်းတို့နှစ်ပါး တွဲကုန်ညားသော် ရှေ့သွားနောက်နေ မမြဲ ပေဘူး။ တထွေခြစ် ၂-ခုစပ်လျှင် သာမဉ်သဒ္ဒါ နောက်နေရာသည် မှတ်ပါပုံစံ အရှိတည်း။

သမာသ်မစပ်ကောင်းသောပုဒ်များသတ်မှတ်ပြလင်္ကာ

= တဝန္တ-တဝီ၊ တလီမာန အန္တအာနာ တုံ-တွာ-တုန တွာနသဒ္ဒါ နောက်ပုဒ်ပါမူ န-သဒ္ဒါမှ ကြွင်းပဒနှင့် ဝါကျသာမှတ် သမာသ်မဖြစ် ဆိုတုံလှစ်၏။

ဤသို့စသည်ဖြင့် မှတ်သားဖွယ် ကျက်မှတ်ဖွယ်လင်္ကာတို့မှာ မြားမြောက် လှကုန်၏။ ဆရာတော်ကား အဖက်ဖက်တတ်သိကျမ်းကျင်သည့် စွယ်စုံပညာ ရှင်သာတည်း။

ဆရာတော်သည် အခြားကျမ်းများ ချပို့ယင်း ဤရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာ ကြီးကို ၂-နှစ်ခွဲမျှ ရေးသားရသည်ဟုဆိုသည်။ ယင်းကျမ်းကြီးမှာ ကျမ်းကြီးဖြစ်လေ သည်။ ပဌမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ ၂-တွဲရှိရာ ပဌမတွဲ ရှိုင်ဆိုက် စာမျက်နှာ ၅၁၉- ရှိ၍ ဒုတိယတွဲမှာ ၆၉၇-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာ၊ ထေရေန အဘိနိမ္မိတာ။

သမ္ပုဏ္ဏာ မနုညာ စေဝ၊ သောတူဟိ စာဘိပတ္တိတာ။

ကစွည်းဘာသာဋီကာ

ကစွည်းဘာသာဋီကာကျမ်းကိုလည်း နိဿယအဓိပ္ပါယ်စုံလင်စွာ တန်ဆာ ဆင်၍ သက္ကရာဇ် ၁၃၀၈-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လက အပြီးသတ်စီရင်တော် မူခဲ့လေသည်။ အခြေခံနိဒါန်း (အချိန်နိဒါန်း)ကိုလည်း-

ကစွ တေ ဝတ သဒ္ဓမ္မော၊ သတ္ထု သာတ္ထသဗျဉ္ဇနော။

သဇ္ဇိတော ကစွာနာဒီဟိ၊ မဂ္ဂုရူဘိ နိသေဝိတော။

ဂတာ နော ပါဠဝံ တတ္ထ၊ သတ္ထဿ ယဿ တေဇသာ။

တက္ကစွာနာသယံ ဗျာချံ၊ သဇ္ဇေသံ သောတုနံ ဟိတံ။

သတ္တု- အနုအကြမ်း ၂-စုပြွမ်းလျက် နည်းလမ်းသွန်သင် ရှင်တော်မြတ် ဘုရား၏။ သာတ္တ သဗျဉ္ဇနော= အနက်အဓိပ္ပါယ် သွယ်သွယ်ပြည့်စုံ သဒ္ဒါစုံသဖြင့် ကုံလုံမြင့်ကြွယ် တင့်တယ်သားနားပေထသော။ ကစ္စာနာဒီဟိ= တေဒဂ်ရ မဟာ ကစ္စာနထေရ် စသည်နောက်လည်း အရှင်ကစ္စည်းစသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သဇ္ဇိတော= အကျဉ်းအကျယ် နည်းသွယ်သွယ်ဖြင့် ခြယ်လှယ်ပြုပြင် တန်ဆာဆင် အပ်သည်လည်း ဖြစ်ပေထသော။ မဂ္ဂုရူဘိ= ကျောက်ထီးတမျှ လေးစားရသည့် ငါ့ကျေးဇူးရင် ဆရာရှင်တို့သည်။ နိသေဝိတော= နေ့စဉ်အမြဲ အာရုံစွဲ၍ မှီဝဲပို့ချအပ်သည်လည်း ဖြစ်ပေထသော။ သဒ္ဓမ္မော= သူတော်တိုင်းပင် လွန်ခင်မင် သည့် သုံးအင်ပိဋကတ် တရားတော်မြတ်သည်။ ကစ္စတေ ဝတ= ပါဠိအနက် စုံမပျက်ပဲ ဆက်လက်ခုတိုင် ထွန်းတောက်နိုင်ပေသည်တကား။

ယဿ သတ္တဿ= ခုခါခေါ်မှီး သဒ္ဒါကြီးဟု ကစ္စည်းထေရ်ရှင် စီရင် လက်စွမ်း အကြင်ကစ္စည်းကျမ်း၏။ တေဇော= ရှေးပိုင်းကျခြင်း သိလွယ်ခြင်း ဟု ကြောင်းရင်းနှစ်ပါး အစွမ်းအားကြောင့်။ နော= အများထိုထို တို့လိုနောက်ပွား စာသင်သားတို့သည်။ တတ္ထ သဒ္ဓမ္မော= အက္ခရာပုဒ်ဗျည်း သဒ္ဒါနည်းဖြင့် သီးသီး ပြည့်စုံ ထိုပိဋကတ်သုံးပုံ၌။ ပါဠဝံ= ဘုရားအလိုတော် ကောင်းစွာပေါ်အောင် မြင်မြော် စိစစ်ကျမ်းကျင်သူအဖြစ်သို့။ ဂတာ= ဝီရိယ, ဉာဏ်အခြေခံအလိုက် အထိုက်အလျောက် ပေါက်ရောက်ကြရပေပြီ။ တက္ကစ္စာနာသယံ= ထိုကစ္စည်း ကျမ်းလျှင် မူရင်းတင်၍ အစဉ်မှီးကာ တည်ရာရှိသော။ သောတူနံ ဟိတံ= ကြည့်ရှု ပို့ချများလှ စာသင်သူတော်စင်တို့ ဉာဏ်တွင်ရွှင်မြူး ကျေးဇူးများလောက်သော။ ဗျာချံ= အကျယ်တဝင့်ဖွင့်၍ပြရာ ဘာသာဋီကာကို။ သဇ္ဇေသံ= ဆရာသီးသီး နည်းစုံမှီး၍ အပြီးတည်တွင် စီရင်ပေအံ့သတည်း-ဟူသော ၂-ဂါထာပါဠိ နိဿယ ဖြင့် စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ အချိန်ဒါန်းပြီး ဘာသာဋီကာကို ဆက်လက်ရေးသား စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ကျမ်း၏အဆုံး၌လည်း-

သိဇ္ဈိတ္ထ ဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။
ဗျာချာနာ ဗျာကရဏဿ၊ ကစ္စာယနဿ ကစ္စနာ။

ကစွာယနဿ= ကျမ်းပြုအရှင် အမည်တင်၍ ပြည်ခွင်းတဝှမ်း ကစွည်း
 ကျမ်းဟု အစွမ်းအလျောက် လျှမ်းလျှမ်းတောက်လျက်ရှိသော။ ဗျာကရဏဿ=
 သဒ္ဒါအပေါင်း ကောင်းအောင်ပြီးစေ ပဝေဏီလက်သုံး ဗျာကရဏ်း၏။ ကစွနာ=
 ဤဋီကာတွက် တစ်ဆင့်တက်၍ ထွန်းလက်ဖွယ်တောင်း အကြောင်းတမျိုးဖြစ်
 သော။ ဗျာချာနာ= အကျယ်တဝင့် သင့်ရာသင့်ရာ ဖွင့်ကာဖွင့်ကာပြသော။ ဒေသ
 ဘာသာယ=တိုင်းရင်းမြန်မာ အမိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ= တသန့်တသန့် အကန့်
 ကန့်လျက် ခုံခုံစီရီ တည်ကြည်စွာစီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ= ဘာသာဋီကာ
 အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိန္နိတ္ထကော=
 ထောင့်သုံးရာပေါ် ရှစ်ခုကျော်၍ ဝါတော်ကျွတ်စန်း ငါးရက်ဆန်း၌ ဆုံးခန်းတိုင်
 ရောက် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား။

၎င်းပြင်-

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။
 တဿော ကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တာရဓာယယံ။
 သမ္ပုဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
 ဇယံ ဇယံ ဇယန္တောဝ၊ သမ္ပုဒ္ဓသာသနန္တရော။

ဟူသော ၂-ဂါထာနှင့် ယင်း ၂-ဂါထာပါဠိနိဿယ။

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။
 ယာနာယ အမတံ ခေမံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။

စတုစက္ကံ- သမ္ပတ္တိစက် လေးချက်စုပေါင်း စက်ခေါင်းလေးခုရှိထသော။
 ဗလပရိဂ္ဂဟံ=ရန်ပေါင်းခွင်းဖြူ ငါးဦးဗိုလ်တို့ ကိုယ်စီစောင့်ကြပ် အုပ်ချုပ်အပ်ထသော။
 ယာနံ= အသွားလျင်လျင် အများတင်လည်း အားအင်ခိုင်ဖြည်း မဂ္ဂင်တည်းဟူသော
 ယာဉ်ပျံတော်ကြီးကို။ ဝတ္တိယာန= မတိမ်းမစောင်း လည်စေကြောင်းဖြင့် ကောင်းစွာ
 အစဉ် မောင်းကာနှင်၍။ အမတံ ခေမံ= ဤဘက်မှာနေ အားလုံးသေလျက်
 ဟိုပြည်ရောက်မှ ဘေးကင်းရမည့် အမတခေါ် နေပြည်တော်သို့။ ယာနာယ=
 ကိလေသာယူ ရန်သူပစ်ဖောက် ပုံးအမြောက်တို့ မကြောက်မနား အရောက်သွား

ခြင်းငှာ။ ပုရိသကာရိယံ= ယောက်ျားမှန်က ပြုရဲရမည့် ကမ္ဘာလက်ရိုး လုံ့လမျိုးကို။
ကသံ= ငါးဦးမိုလ်ချုပ် အဖော်လုပ်၍ မဆုတ်ရစေ ပြုပေအံ့သတည်း-ဟူသော
ဂါထာပါဠိနိဿယတို့ဖြင့် ပြည့်စုံစွာပြု၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ကျက်မှတ်ဖွယ်ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာများ

ဤကစွည်းဘာသာကျမ်း၌လည်း သဒ္ဒါဆိုင်ရာ အဆုံးအဖြတ် သိမှတ်ဖွယ်
အဓိပ္ပါယ် ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာတို့ဖြင့် စုံလင်လှပေသည်။

လင်္ကာများကား-

= ဗုဒ္ဓပဏာမ ဝစနဝယ် သေဋ္ဌပုဒ်ဖြင့် ဂုဏ်ကြီးမြင့်ကြောင်း ထပ်လောင်း
တိလောက မဟိတဖြင့် ပုညရှေးကံ ကြီးမားဟန်တည်း။ အဂ္ဂံဖြင့်ကား မျိုးဇာတ်
အားဖြင့် မြင့်မားဘိဟူ ပြတော်မူသည် သုံးဆူဝိသေသ အထူးတည်း။

= အက္ခရာပဒ ယင်းအတ္ထကို သိရမူလျှင် ပယောဇဉ်မှချ ထိုမှတဆင့် ရှောင်
သင့်ပြုဘွယ် ရှောင်ဖယ်ပြုရေး ယင်းကိုတွေး၍ နုသေးရွှင်ပျ ပါမောဇူတည်း။
ယင်းမှတိုးတက် နှစ်သက်ပီတိ ပဿဒ္ဓိနှင့် ဆက်ဘိသုခ နောက်မှသမာ ဓိပညာ
တက် ဖိုလ်မဂ်နိဗ္ဗာန် အတန်တန်ထိ သင်္ဂီအနု ပယောဇဉ်ပြုသည် မှတ်ရှု
နောင်လာအချုပ်တည်း။

= အက္ခရာပျက် ပုဒ်လည်းပျက်သော် အနက်အမှန် မသိဟန်နှင့် သိပြန်က
လည်း အမှားချည်းသာ တစ်နည်းမှာမူ လွန်စွာခဲကတ် ကြံစည်တတ်မှ သိနိုင်ရ
အတ္ထဒုန္နယခေါ်။

= အက္ခရာပဒ အမောဟ၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မဆိုင်းမတွဲ သရဗျဉ္ဇန, ရဿ
ဒီဃာ, ဝဂ္ဂါဝဂ္ဂ, နိဂ္ဂဟိတနှင့် ယောသစတည်း။ ရေးနည်းရွတ်ဟန် အကာရန္တ,
အာကာရတည်း။ စရှိခွဲထုတ် နာမ်ပုဒ်အာချာတ် နိပါတ်, ဥပသာ ကောင်းစွာသိမှ
အက္ခရာ ကောသလ္လ-ဟုခေါ်။

= ရှေ့နောက်ဆက်ပြ နှစ်ဝါကျတွင် နောက်ကဝါကျေ စထိုင်နေလျက်

ရှေ့နက်ဥဲစောင်း နောက်နက်ပေါင်းက သမ္ပိဏ္ဏတည်း။ သမုစ္စယဖြစ် အနက်သစ်ကို ဆည်းလစ်ပေတတ် အနုကဋ်လျှင် ရှေ့ပါဌ်ငင်သည် သုံးအင် (စ)နက်အထူးတည်း။

= ဘုန်းတော်ထိန်လျှမ်း ကျွန်ထိပ်ပန်းကား အစွမ်းနှိပ်နင်း နယ်ပယ်တွင်းမှ လွတ်ကင်းထွက်ငြား မာရ်နတ်သားတည်း။ ထပ်ပွားအသစ် မဖြစ်နိုင်စေ ကိလေ ဘိသင် မာရ်နှစ်အင်လောင်း အကြောင်းသမုဒယ ပယ်ချပိုင်ပိုင် သိနိုင်သမျှ ခန့်မစွဲဟု နှစ်ခုမာရ်နှင့် ပေါင်းငါးအင်ကို ပင်ဗောဓိမင်း အောင်မြေတွင်း၌ မကြွင်းကုန်စင် အောင်ပွဲယင်သည် မြတ်ရှင်ဇိနဘွဲ့တော်ဘုရား။

= နျာသကြံ ရုပ်တွက်ဟန် ဂုဏ်ခန့်နှစ်နည်း။
ပရဒွေဘာ နောစဒွါ စပါ နိဂ္ဂဟိတ်တည်း။
သုတ်ကြီး လေးသွယ် လေးနည်းခြယ် နယ်လာသည်ချည်း။
စသည်တို့ဖြစ်ကုန်၏။

ယင်းကစွည်းဘာသာဋီကာကျမ်းကြီးမှာ ၁၃၁၅-ခုနှစ်က ပဌမအကြိမ် ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ရှိုင်ဆိုက်ဖြင့် ပဌမအုပ် စာမျက်နှာ ၅၄၀၊ ဒုတိယ ၅၅၄-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ဆရာတော်ကား ရင်သပ်ရှုမော အံ့ဩလောက်အောင် လုံ့လဝီရိယ ကြီးမားသည့် သာသနာ့ဝန်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် ဖြစ်တော်မူလေသည်။

ကစ္စာယနဘာသာဋီကာ၊ ထေရေန သုနိပ္ပာဒိတာ။
သမ္ပုဏ္ဏာ မနုညာ စေဝ၊ သောတူဟိပိဘိမာနိတာ။

အနာဂတ်သာသနာရေး

အနာဂတ်သာသနာရေးကျမ်းသည် သောင်းပေါင်းများစွာရှိကုန်သော်လည်း ထုတ်ဝေခဲ့သည့် သာသနာပြုကျမ်းစာကောင်းဖြစ်လေသည်။ သာသနာရေးနှင့်စပ်၍ ဝိုင်းဝန်းပြုပြင်ကြရန် ဆရာတော်သည် ဤကျမ်းဖြင့် လမ်းညွှန်တော်မူခဲ့လေသည်။ အချိန်ဒါန့်ကို-

သာဂါရာ အနဂါရာ စ၊ ဥဘော အညောည နိဿိတာ။
အာရာဓယန္တ သရဋ္ဌံ၊ ဘုဇိဿံ ဥဿိတဒ္ဓဇံ။

သာဂါရာ စ = အိမ်ရာတည်ထောင် လူတို့ဘောင်၌ ခေါင်းဆောင်ရှေ့သွား လူကြီးများတို့သည်လည်းကောင်း။ အနဂါရာ စ = အိမ်ရာမထောင် သာသနာ့ဘောင်၌ ခေါင်းဆောင်ရှေ့သွား ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်လည်းကောင်း။ ဥဘော = မြန်မာဒကာ မြန်မာဆရာဟု ကမ္ဘာကိုရှုနိုင်သည့် လူထုထိပ်ခေါင် ထိုခေါင်းဆောင်နှစ်မျိုးတို့သည်။ အညောညနိဿိတာ = ကိုင်းကိုကျွန်းမှီ ကျွန်းကိုင်းမှီသို့ ပမည်မယွင်း အချင်းချင်းအားထားကြကုန်လျက်။ ဘုဇိဿံ = ၆၂-နှစ်မျှ ကျွန်ဘဝမှ လုံးဝမတ်မတ် လွတ်လပ်ခဲ့ပြီးသော။ သရဋ္ဌံ = မိမိဖုန် ချက်မြုပ်ဖြစ်၍ အသစ်တည်ဖန် ကိုယ့်နိုင်ငံကို။ ဥဿိတဒ္ဓဇံ = ဒို့ပြည်၊ ဒို့မြေ၊ ဒို့အမွေဟု အခြေသိုက်မြိုက် စိုက်တလူလူ အောင်လံထူမြဲသာလျှင်။ အာရာဓယန္တ = မြေပြင်ရေပြင် ဝေဟင်မလပ် တပ်ပေါင်းကွပ်လျက် အမြတ်ရတနာ သာသနာလည်း ရောင်ဝါထိန်ညီး လုံးစုံပြီးအောင် ချီးမြှောက်နိုင်ကြပါစေသတည်း-ဟူသော ဂါထာပါဠိအနက်ဖြင့် စတင်၍ ကျမ်းစာကိုပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ယင်းအနာဂတ်သာသနာရေးကျမ်း၌-

- (၁) ဗုဒ္ဓရတနာအခန်း။ (၂) ဓမ္မရတနာအခန်း။ (၃) သံဃာ့ရတနာအခန်း။
- (၄) မြန်မာပြည်သာသနာခန်း။ (၅) အနာဂတ်သာသနာခန်း-တို့ပါရှိရာ အလွန်ကြည့်ရှုထိုက်သည့် ကျမ်းကောင်းဖြစ်လေသည်။

အားသစ်လောင်းသည့်လင်္ကာစကားတွေ

ယင်းအနာဂတ်သာသနာရေးကျမ်း၌ အားသစ်လောင်းသည့် လင်္ကာ ဆောင်ပုဒ်တွေပါရှိလေရာ သင့်သလောက်ထုတ်ပြအပ်ပါသည်။

သဒ္ဓါ၊စေတနာဖြင့် ပါရမီဖြည့်ချင်အောင်ညွှန်ပြသည့်လင်္ကာ

* အောက်ကျနောက်ကျ ကိုယ့်ဒုက္ခဖြင့် မုချနွမ်းညှိုး သတ္တဝါမျိုး၌ အကျိုး လိုလား မေတ္တာထား၍ သနားကရုဏာ ဖြစ်သောအခါတွင် ကယ်တင်အံ့မြော် ဆန္ဒပေါ်လိမ့်။ ထိုသော်အခါ ဉာဏ်ပညာဖြင့် ကောင်းစွာစိစစ် ဝီရိယဖြစ်လျက် မလစ်သတိ သမာဓိကို တည့်တည့်မားမား အမြဲထားမှု ဘုရားသော်ကွယ် ဖြစ်နိုင် ရဲ့ဟု တကယ့်သဒ္ဓါ စေတနာနှင့် ရောစိတ်ကြီး မြဲအောင်တည်းမှ ခိုင်ဖြီးပါရမီ စုံပြည့်ညီသည် ဖြည့်မည်သူတို့ မှတ်ဖွယ်ကို။

သဗ္ဗညုတအစွမ်း ၃-ပါး ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ

- (၁) သိရန်မှန်က မကျန်ရအောင် လုံးဝစုံလင် အကုန်မြင် သဗ္ဗညုဉာဏ် တော် အစွမ်းတည်း။
- (၂) သိသည့်တရား များအပြား၌ ဟောထားစဖွယ် နည်းသွယ်သွယ်ကို ခြယ်လှယ်စုံလင် အကုန်မြင် သဗ္ဗညုဉာဏ်တော် အစွမ်းတည်း။
- (၃) ကျွတ်ထိုက်ကြပေ များဝေနေ၏ ဣန္ဒြေစရိုက် သူ့အကြိုက်ကို နှိုက်ချွတ်စုံလင် အကုန်မြင် သဗ္ဗညုဉာဏ်တော် အစွမ်းတည်း။
- (၄) ဉာဏ်တော်စွမ်းပကား ဤ ၃-ပါးကြောင့် အများဝေနေ ကျွတ် လွတ်စေဖို့ မနေမနား သက်တော်အားဖြင့် ကြီးမားလေဘိ ရှစ်ဆယ်ပြည့်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည့်တိုင်အောင် သယ်ယူဆောင် ဘုန်းခေါင်ငါတို့ဘုရားတည်း။

သမ္မာဝါယာမသဘောပြုလင်္ကာ

- * (၁) ဤဘဝရှိ မိမိသန္တာန် ခါတစ်ရံမျှ မဖြစ်ကြသေး ညစ်ကြေးအကု မဖြစ်အောင်ပြု မှတ်ရှုသမ္မာဝါယာမ။
- (၂) မတော်တဆ ဖြစ်မိကလည်း နောက်မှတဖန် မဖြစ်ရန်ဟု ပယ်လှန် ပြု မှတ်ရှုသမ္မာဝါယာမ။
- (၃) ကုသိုလ်အထူး မဖြစ်ဖူး၍ ကြည်နူးရွှင်ပျ ကုသိုလ်ရရန် ကြိုးစားပြန် သမ္မာဝါယာမ။
- (၄) ကုသိုလ်အလုပ် မဆုတ်ယုတ်ဘဲ တိုးမြဲတိုးရန် ကြိုးစားပြန် သမ္မာဝါယာမ။

မီး ၁၁-ပါးလင်္ကာ

- * သူသူငါငါ ဖြစ်လေရာဝယ် ဦးစွာကြိုဆီး ဇာတိမီးက အပြီးပုံသေ လောင်မြိုက်လေ၏။ မသွေတသီး ဇရာမီးလည်း အပြီးနောက်မှာ ကပ်လျက်ပါ၏။ မကွာစေရ မရဏဟု တစ်ဘဝဖျက်ဆီး လောင်သည့် မီးလည်း ညီးညီးပြောင်ပြောင် အမြဲလောင်၏။
- = လောင်ပုံလောင်အား မထင်ရှားလည်း နုထားပျိုမျှစ် အရွယ်ဖြစ်သော် အချစ်ရာဂ မီးတွေထ၍ ဒေါသထန်ပြင်း မောဟညှင်း၏။
- = မကင်းနိုင်အောင် ထိုနောက်နောင်လည်း တောက်လောင်ဖိစီး သောက မီးကြောင့် ဝမ်းနည်းဖွယ်တွေ အထွေထွေနှင့် ပရိဒေဝ ဝိကြွေးရလျက်။
- = ဒုက္ခထပ်ထပ် ဒေါမနဿနှင့် ဆက်စပ်မကွာ ဥပါယာသ လွန်ပြင်းပြ၍ သက်မျှမရှု တက်အောင်ပူသည် ဆူဆူမီးတောက် ဆယ့်တစ်တည်း။

ဆရာတော်နေ့စဉ်က ရေးခဲ့သော ဆွမ်းအတွက်
ရတက်ဖြေတေးထပ်

ရွှေနန်းရှင် သဗ္ဗညုသို့၊ ကပ်ဝင်လုခါတွင်။
နတ်တွင်လူ့ ပဝရာသခင်တောင်၊ တစ်ခါစဉ်ဆီက။
ဆွမ်းအတွက် ပဏ္ဍဝါပေါ်မှာ၊ ကြုံရှာတော်ဘူးခဲ့သဗျ။
ရှေးဝဋ်ကြောင့် နေစံရှာ၊ ဝေရံဇာ ပြည်မ။
ခြွေရံပါ မကြည်မြဲအောင်ပ၊ ထို့စရာဘောဇဉ်။
မုယောဆန် သုံးဆောင်မွေ့ခဲ့ရ၊ ဘုန်းရောင်ငွေ့တောက်တဲ့အရှင်။
ထုံးဆောင်၍နှောက်မဲ့ယှဉ်သော် ကြောက်ဖွယ်အင် ဘာမရှိ
ပါကဋိ မဟုတ်ကြလူမှာ၊ နုပ်စွာသူငါ၊
အစာအတွက်ကြောင့် လျှာမထွက်ပါတယ်၊
ဘာအတွက်တာ ပူရပါချိမ့်လေး။

ကာလာမသုတ်အချုပ် မှတ်ဖွယ်လင်္ကာ

- * ကလေးဘဝ စ၍မှလျှင် ကြားရဖန်ဖန် ပရံပရ မိဘဘိုးဘွား ဆက်ဆက်
အားဖြင့် မှတ်သားခဲ့ဘိ ပြရိုးရှိ၏။ ဣတိကိရ ကြားလူကပြော ကျမ်း
သဘောနှင့် နှီးနှောညီပြန်၊ အကြံသက်သက် ကြံစည်ချက်တည်း။
တစ်နည်းမှန်းဆ နည်းလမ်းရမူ တမူအကြောင်း ကြံကောင်းကြံရ ကိုယ့်ယူ
ဆကို အားရနှစ်သက် ညီညွတ်ချက်ပါ။
 - = ရဟန်းမှာမူ ပြောရာမှန်ကန် ဖြစ်သင့်တန်၏။ တဖန်သူဟာ တို့ဆရာဟု
ဆယ်ဖြာကြောင်းစု တစ်ခုခုကြောင့် ယူမှုတိမ်းစောင်း မှားတတ်ကောင်း
သည် အပေါင်းစဉ်းစားကြစေသော်။
- ဤသည်လျှင် အနာဂတ်သာသနာရေးကျမ်းလာ အားသစ်လောင်း မှတ်
ဖွယ်ကောင်းသည့် လင်္ကာများဖြစ်လေသည်။

ကျမ်းစာအဆုံးတွင် -

ကျမ်းပြီးမှတ်ထုံး ကမ္မတ်ဖုံး၍ နိဂုံးအခန်း လက်ရုံးတန်းပိမ့် ခေတ်ဆန်းခု
နှောင်း လူအပေါင်းကား မကောင်းကိုးကွယ် ကောင်းကိုးကွယ်ဟု ညာဘယ်မခြား
မပြုငြားဘဲ စဉ်းစားဝေဖန် ကျိုးရှိတန်မှ၊ လျောက်ကန်ရုံမျှ ကိုးကွယ်ကြလိမ့်။
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာကို ကောင်းစွာကြိုတင် မပြုပြင်သော် အမြင်မှိန်မှေး အထင်
သေး၍ ယဉ်ကျေးဖွယ်ရာ အဖြာဖြာနှင့် ဘာသာဝါဒ ဟူသမျှတို့ စစကုန်သုဉ်း
ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်းလိမ့်။

ထွတ်ဘုန်းသာသနာ မှိန်သောအခါဝယ် ထွေရာကောင်းနိုး ဝါဒမျိုးဖြင့်
အကျိုးမဟဲ့ ဖြစ်ပြန်ခဲ့မှု တကယ့်တိုင်းကြီး ပြည်အနီး၌ တိုင်းသီးပြည်နယ် မျက်နှာ
ငယ်လိမ့် သို့နယ်ကြောင်းရာ စုပေါင်းကာဖြင့် ကောင်းစွာမြှေးညှိ ဆင်ခြင်မိ၍
ဒို့၏နယ်မြေ ဒို့အမွေနှင့် ဒို့မေဘာသာ သာသနာကို ဒို့သာကြံ့ကြံ့ စောင့်ရှောက်
ပံ့ဟု ခံ့ခံ့မတ်မတ် စိတ်ထားမြတ်ဖြင့် အနာဂတ်သာသနာ ရေးအရာကို ထွေးကာ
သိုက်မြိုက် ရေးသားလိုက်၏။

သိထိုက်သိရာ သိပြီးခါဝယ် စဉ်လာထင်မြင် ပြင်ကာ စဉ်လျက် စည်ပင်
သာယာ သာသနာနှင့် မြန်မာပြည်ဘောင် တိုးတက်အောင်လျှင် ခေါင်းဆောင်
ရှေ့သွား လူရှင်များတို့ ခွဲခြားမေတ္တာ မထားပါဘဲ များစွာခိုသင်း ငုံးခပင်တို့
မကြွင်းကိုယ်စီ ပိုက်ကိုချီသို့ ညီညီကြိုးကုတ် အားသွန်ထုတ်က ဗုဒ္ဓသာသနာ
ပြည်မြန်မာသည် ကမ္ဘာထုတ်ချင်း ထွင်းလိမ့်သောဝ်ဟု စိတ်ထဲရှိသမျှထင်မြင်ချက်
တွေဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းကျမ်းမှာ ကရောင်း ၁၆-ချိုးဆိုက်ဖြင့်
စာမျက်နှာ ၅၀၀-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

အနာဂတ်သာသနာရေးတိ၊ ပသိဒ္ဓံ သုဂန္ဓမ္မိ စ။
ရစယီ ရစနေ ဆေကော၊ ဇနကော ဇောတိဇော သုဓီ။

ရုပ်ပုံရှင်ကျင့်ဝတ်

ဆရာတော်သည် စနစ်တကျ သာမဏေပြုပေးကြရန်ရည်ရွယ်၍ ရုပ်ပုံများနှင့်တကွဖြစ်သော ရုပ်ပုံရှင်ကျင့်ဝတ်ကိုလည်း ၁၃၁၄-ခုနှစ် ကဆုန်လဆန်း ၅-ရက်နေ့က အပြီးသတ်ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ရုပ်ပုံရှင်ကျင့်ဝတ်စာမျက်အစတွင်-

ငါ၏ကိုယ်မှာ နံ့သာမွှေးကြိုင် မြဲခိုင်လှစွာ ကောင်းရာမမြင်
ဆံပင်သာရှိ အမွှေးရှိ၍ ရှိသည့်လက်သည်း ခြေအသည်းနှင့်
သွားလည်းတစ်ထွေ အရေတစ်မျိုး ညှိနဲ့ဆိုသည် အသိုး

အပုပ်ချည်းပါတကား-ဟူသော ရှင်လောင်းဆံချရန် တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာန်းလင်္ကာကို တွေ့ရသည်။

ယင်း ရုပ်ပုံရှင်ကျင့်ဝတ်ကို-

- (၁) ခေါင်းရိပ်ဆံချခန်း။ (၂) သင်္ကန်းဝတ်ပေးခန်း။ (၃) သရဏဂုံပေးခန်း။
- (၄) ပစ္စည်းလေးပါး ဆင်ခြင်ပုံသင်ပြခန်း။ (၅) လိင်ဆယ်ပါး, ဒဏ်ဆယ်ပါး သင်ပြခန်း။ (၆) သေခိယသိက္ခာပုဒ်များကိုသင်ပြခန်း။ (၇) ခန္ဓကဝတ် ၁၄-ပါးကို သင်ပြခန်း။ (၈) ကိုယ်ကျင့်တရားတော်များ။ (၉) ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာကိုသင်ပြခန်း။
- (၁၀) ရှင်သာမဏေများဝတ္ထု။ (၁၁) ဆရာများအတွက်မှတ်ဖွယ်။ (၁၂) ရှင်ကျင့်ဝတ် ပါဠိအနက်-စသည်တို့ဖြင့်တန်ဆာဆင်၍ ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ကျမ်း၏အဆုံး၌-

ကျမ်းပြီးမှတ်ထုံး ကမ္မတ်ဖုံး၍ နိဂုံးအခန်း ပြည်လုံးမှန်းလျက် ခွဲခြမ်းလှစ်ထွေ စဉ်းစားစေအံ့။ ဒို့မြေဌာနီ ရှေးခါဆီဝယ် မထေရ်အပေါင်း စံရာကျောင်းမှ ငြိမ့်ငြောင်း သာယာ မိန့်အာဏာကို ရပ်ရွာလူများ လွန်လေးစားခဲ့။ ခုကားသို့နယ် မဟုတ်ကွယ်၍ နယ်ပယ်ပွားစီး သားသမီးတို့ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် စာမသင်တော့ ထို့ပြင်မြို့နေ ကလေးတွေကား ဒို့မေဘာသာ ဒို့ဖေစာကို သင်ရာကောင်းမျှ မထင်ကြဘဲ ပြင်က လာပေး စာပထွေးကို အလေးဂရု အရေးပြု၏။ ယခုလိုသာ နှစ်ပေါင်းကြာလျှင်

မြန်မာပြည်ဘွား တိုင်းရင်းသားတို့ ဘုရားကိုစွန့် တရားစွန့်၍ စွန့်လိမ့်မှန်စွာ မြတ် သံဃာတည်း။ ထိုခါလူများ ကိုယ်ကျင့်အားဖြင့် တရားမပါ အမှားစာကြောင့် များစွာ ခုထက် တိုး၍ပျက်လိမ့်။ သို့တွက်များပြား ဘုန်းဘုရားတို့ တရားကိုယ်ကျင့် လုံအောင်ကျင့်၍ မသင့်စေရ ကိုယ့်ဒေသ၌ သိပ္ပံဝိဇ္ဇာ ပြသင့်ရာကို ကောင်းစွာပိုင်ပိုင် ပြသနိုင်မှ ဘုန်းလှိုင်ပြောပြ သြဝါဒကို စိတ်ကကြည်ဖြူ လိုက်နာယူ၍ ကိုယ်မူ နှုတ်ပြောင်း စိတ်လည်းကောင်းလိမ့်။ အကောင်း၊မကောင်း အကြောင်းကြောင်းကို သောင်းပြောင်းကုန်စင် အစုံမြင်၍ ထေရ်ရှင်ရှေ့သွား ဘုန်းအများ၏ တရားအစဉ်နှင့် အဆင့်သင့်သား ရှင်ကျင့်ဝတ်ခေါ် ရှေးစာတော်ကို ခေတ်ပေါ်လှစ်ဆင့် စုံအောင်ဖွင့် သည် မျိုးနှင့်သာသနာ တည်ကြောင်းတည်း။ ဤ ကေပိဒ်လင်္ကာဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းကျမ်းမှာလည်း အကြိမ်ကြိမ်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ကရောင်း ၁၆-ချိုးစာမျက်နှာ ၁၉၆-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ရုပ်ပုံရှင်ကျင့်ဝတ်ဂဏ္ဍာပိ၊ ထေရေနေဝ နိပ္ပာဒိတော။
 သမ္ပုဏ္ဍော မနုညော စေဝ၊ သာမဏေရေဟိ မာနိတော။

အခြေပြုမင်္ဂလသုတ်

မြန်မာပြည်ဘွား အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများ လိမ္မာရေးခြားရှိ၍ ကိုယ်ကျင့် ကောင်းမွန်ရန် ပြုပြင်ရန်ရည်သန်၍ ဝိုင်-အမ်-ဘီ-အေ အသင်းက ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသအား မင်္ဂလသုတ်ပါဠိတော် အဖွင့်ကျမ်းငယ်တစ်စောင် ရေးသား ချီးမြှင့်ရန် လျှောက်ထားခဲ့လေသည်။

သို့ဖြစ်၍ ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသသည် မအားမလပ်သည့်ကြားမှ ဝိုင်-အမ်-ဘီ-အေ အသင်း၏စေတနာကိုခွဲကွက်ကာ လူငယ်များနှင့် ကိုက်ညီ အောင် အခြေပြုမင်္ဂလသုတ်ကျမ်းငယ်ကို ရေးသားချီးမြှင့်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းစာမူကို ၁၃၁၂-ခုနှစ်ကစ၍ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ရာ အကြိမ်ပေါင်းများလှလေပြီ။ စာအုပ်ရေနှင့်တွက်လျှင် အခြေပြုမင်္ဂလသုတ် အုပ်ရေ တစ်သိန်းပင် မကတော့ပြီ။ ပဌမဆုံးအတွင်း စာမျက်နှာတွင်-

“အလိမ္မာ စာမှာရှိတယ်၊
 အို ကလေးများရယ်
 နားထောင်ကြပါကွယ်
 ဘုန်းဘုရားပြောပြမယ်” ဟူသော ကဗျာကလေးမှာ ကလေးများ စိတ်ဝင်
 စားဖွယ်ရာဖြစ်လေသည်။

**အမျိုးသား, အမျိုးသမီးတို့ ကျက်မှတ်ဖွယ်
 ကဗျာလင်္ကာများ**

အခြေပြုမင်္ဂလာသုတ်၌ အမျိုးသား, အမျိုးသမီး, ကျောင်းသား, ကျောင်း
 သူတို့ ကျက်ဆောင်ဖွယ်ကဗျာလင်္ကာများ များစွာပါရှိရာ ဆရာတော်၏ပညာ
 ဉာဏ်ကိုကြည်ညိုရန်, ကျက်ဆောင်နိုင်ရန် ဤ၌ တစ်ချို့ကို ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

မင်္ဂလာသုတ်မည်ကြောင်းသံပေါက်ကဗျာ

- * (၁) ကြီးပွားချမ်းသာ ကြောင်းများစွာ မင်္ဂလာဟုခေါ်။
- (၂) ချမ်းသာကြီးပွား အကြောင်းများကို ပြထားဖော်ထုတ် တရားကြိုတ်
 ကို မင်္ဂလာသုတ်ဟုခေါ်^၁ ။

**လူမိုက်ရှောင်ကြဉ်ရန်, ပူဇော်ထိုက်သူပူဇော်ရန်
 တိုက်တွန်းသည့်လေးချိုးကဗျာ**

- * လူမိုက်များကိုလ ရှောင်ရှားကြ များလူငယ်၊
 လူလိမ္မာဟူသမျှကို ပေါင်းကြလေကွယ်။
 ပူဇော်ဖွယ် တကယ်လို့ထိုက်ငြား၊
 ထိုသူ့ကို ပူဇော်စရာနှင့် ပူဇော်ကာ မင်္ဂလာပြုရတယ်
 ကောင်းသူစိတ်ထား^၂ ။

၁။ အခြေပြု မင်္ဂလာသုတ်။၇။

၂။ အခြေပြု မင်္ဂလာသုတ် ။၈။

ဗာလ, ပဏ္ဍိတပြုလင်္ကာ

- * (၁) သတ္တဝါအပေါင်း ဆင်းရဲကြောင်းကို ပြောဆိုပြုလုပ် ကြံအားထုတ် လူယုတ်ဗာလက။
- (၂) သတ္တဝါအပေါင်း ချမ်းသာကြောင်းကို ပြောဆိုပြုတတ် ကြံစည်မှ လူမြတ်ပဏ္ဍိတ^၁ ။

ဗာလ, ပဏ္ဍိတခွဲလင်္ကာ

- * မည်သူ့ကိုမျှ မညှာကြနှင့် မိဘဆရာ ဖြစ်စေကာလည်း သူဟာ ဗာလ, ပဏ္ဍိတဟု ကျနခွဲလှစ် တွေ့တိုင်းစစ် စနစ်ကျစေကွဲ့။

ပူဇော်ထိုက်သူ ပူဇော်ရန်လင်္ကာ

- * သုံးပါးရတနာ မြတ်ဆရာတည့်။ နှစ်ဖြာမိဘ ဘိုးဘွားမှလျှင် စ၍ဆွေသား ကြီးသူများနှင့် လင်သားအထိ မေတ္တာရှိ၍ မိမိကိုယ်ပင် သွန်သင်ဆုံးမ စောင့်ရှောက်ကြသဖြင့် ကိုယ်ကတဖန် ပူဇော်ရန် ကေန့်ထိုက်ပေသည်^၂ ။

ပူဇော်ရန် တိုက်တွန်းသည့်လင်္ကာ

- * ပူဇော်စရာ သင့်အောင်ရှာမှု လိုရာပစ္စည်း ပန်းဆီမီးမှ စ၍အသင့် လျော်အောင်ချင့်လော့။ ကိုယ်ကျင့်တရား ဆိုစကားကို မှတ်သားမယွင်း လိုက်နာခြင်းလည်း လွန်မင်းဘိုးတန်^၃ ပူဇော်ရန်တည့်။ နှစ်တန်မှတ်သား ဤသို့အားဖြင့် အများလူငယ် ပူဇော်ဖွယ်ကို စိတ်ဝယ်ပိုက်ထွေး နေ့စဉ်မွှေးအောင် မြတ်လေးပူဇော်ကြစေသော်^၃ ။

၁။ အခြေပြုမင်္ဂလသုတ်၊ ၈။

၂။ အခြေပြုမင်္ဂလသုတ်၊ ၁၇။

၃။ အခြေပြုမင်္ဂလသုတ်၊ ၂၂။

ဂုဏ်ဟိတ်များကြောင်း နည်းပြလေးချိုးကဗျာ

- * သင့်တော်ရာရပ်ဒေသ နေရမှ တော်လိမ့်မယ်။
ရှေးပုဗ္ဗဘဝဟောင်း ကောင်းမှုက ကြွယ်။
ကောင်းရာဝယ် နှစ်သွယ်တဲ့ ကိုယ်စိတ်၊
အမြဲတူယှဉ်ကာဖြင့် ဖြူစင်စွာ မင်္ဂလာထားကြလျှင်၊
များလိမ့်ဂုဏ်ဟိတ်။

ပတိရူပဒေသပြလင်္ကာ

- * လောကအလိုက် သိုက်မြိုက်ကြီးပွား လမ်းကြောင်းများ၍ တရားရဖွယ်
များစွာလွယ်မည့် မြို့နယ်ရွာရှိ တွေ့ရာကြည့် ပတိရူပခေါ် ။

အပြစ်,အကျိုးရကြောင်းဖော်ပြသည့်လင်္ကာများ

- ၁။ သူများအသက် သတ်သည့်တွက် အသက်ကိုယ့်မှာတို။
မသတ်ရှောင်ရှား ထိုလူများ ရှည်လျားအသက်ကို။
- ၂။ သေအောင်မသတ် နှိပ်စက်တတ် များလတ်ရောဂါဆို။
ညှာတာစိတ်သွင်း မနှိပ်နင်း ကင်းရှင်းရောဂါကို။
- ၃။ ထန်ပြင်းဒေါသ ကြီးခဲ့က မလှအဆင်းဆို။
ဒေါသကင်းစင် မေတ္တာယှဉ် ကြည်လင်လှသကို။
- ၄။ ကိုယ်ထက်သာ၍ မနာလိုပြန် ဣဿာထန် ခြွေရံမရှိဆို။
ဣဿာမထား ဝမ်းမြောက်ငြား ပေါများခြွေရံကို။
- ၅။ မပေးမကမ်း မလှူဒါန်း နွမ်းပါးဥစ္စာဆို။
စွန့်ကြဲလေ့တုံ ပြုပါကုန် ကုံလုံကြွယ်ဝလို။
- ၆။ မာန်မာနကြွယ် ထိုသူဝယ် မျိုးနွယ်ညံ့မည်ဆို။
လေးစားရိုကျိုး မာန်နှိမ်ချိုး အမျိုးမြတ်သကို။

၁။ အခြေပြုမင်္ဂလာသုတ်။ ၂၂။

၂။ အခြေပြုမင်္ဂလာသုတ် ။၂၃ ။

၇။ အလိမ္မာကင်း ညံ့ဖျင်းလေအောင် သွေးဆောင်ခဲ့ကာ ဖျက်ဆီးပါ
ပညာညံ့မည်ဆို။
လိမ္မာစေကြောင်း လမ်းကောင်းညွှန်ကာ သင်ပြပါ ပညာထက်သကို^၁ ။

မင်္ဂလာ ၃-ပါး ကျင့်ရန်လင်္ကာ

* မိဘကို ပြုစုလို့ သားရွှေဥသမီးမေ
ဇနီးဆွေ ချစ်သူဖြစ်အောင် ချီးမြှင့်ပါလေ။
မရှုပ်ပွေ လုပ်လေကွဲအလုပ်။
သုံးပါးမင်္ဂလာမတော့ စဉ်မကွာ နောင်ခါပြုရအောင် ပေါင်းစု၍ချုပ်^၂ ။

ဆရာတော်သည် ကျမ်းအဆုံး၌-
ကလေးတို့အရွယ် လိမ္မာနှင့်ပါမှ
ကြီးရင့်ကလိမ္မာမည်၊ မလိမ္မာပြည်ထောင်စုကျလျှင်၊
ကောင်းမှုမတည်၊
ကလေးတို့နေပြည်၊ တည်စေဖို့စိတ်စော၊
နံနက်မင်္ဂလာနှင့် နေ့ညမကွာ ညဉ့်ပါသုံးလို့ရယ်၊
ပြုံးကြစေသော။ ဟူသော လှပသော လေးချိုးကဗျာဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့
လေသည်။ ယင်းအခြေပြုမင်္ဂလာသုတ်မှာ ကရောင်း ၁၆-ချိုးဆိုက်ဖြင့် စာမျက်နှာ
၁၀၂-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ဗြဟ္မဇာတသုတ်ဘာသာပြန်

ဆရာတော်သည် ဘုရားရှင်၏သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြီးကို လှမ်းမြော်၍
ကြည်ညိုနိုင်ရန် ဒီဃနိကာယ် သီလက္ခန္ဓဝင်လာ ဗြဟ္မဇာတသုတ်ကိုလည်း ၁၃၁၁-
ခုနှစ်က မြန်မာပြန်ဆိုတော်မူခဲ့လေသည်။ ဤဗြဟ္မဇာတသုတ်မြန်မာပြန်ကို ဖတ်ရှု

၁။ အခြေပြုမင်္ဂလာသုတ် ။၂၈။

၂။ အခြေပြုမင်္ဂလာသုတ် ။၄၉။

လျှင် ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို သဘောပေါက်နိုင်သည့်အပြင် ဆရာတော်၏မြန်မာစာ နိုင်နင်းပုံကိုလည်း သိနိုင်လေသည်။ ၎င်းပြင် မြန်မာစာရေးဟန်နည်းကိုလည်း ရရှိနိုင်လေသည်။

ဗြဟ္မဇာလသုတ်မြန်မာပြန်အဆုံး၌-

ဘဝေဝါဟံ ဘယံ ဒိသွာ၊ ဘဝဉ္စိ ဝိဘဝေသိနံ။

ဘဝံ နာဘိဝဒိ ကိဉ္စိ၊ နန္ဒိ စ န ဥပါဒိယိ။

အဟံ= သင်လိုထပ်တူ နတ်လူဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ ဆရာစင်စစ် ဖြစ်တော် မူသော ငါဘုရားသည်။ ဘဝေ= ဖြစ်လျှင်ပျက်မြဲ မလွဲတံထွာ သံသရာနှောင်တွင်း ထောင်အကျဉ်း၌။ ဘယံ= အိုနာသေးရေး ဒုက္ခဘေးမှ စ၍ရန်စွယ် အန္တရာယ်ဟု ဘေးအစုကို။ ဒိသွာ ဝေ= ကောင်းစွာပိုင်နင်း သိမြင်တော်မူခြင်းကြောင့်သာလျှင်။ ဘဝဉ္စိ= ကာမ, ရူပ, အရူပဟု လောကသုံးဘုံ အလုံးစုံကိုလည်းကောင်း။ ဝိဘဝေ သိနံ= ဘဝကင်းရာ ရှာကြံပါလည်း သုံးဖြာဘုံဘဝ ကြည့်လည်ရသည့် များလှသောင်း သောင်း သတ္တဝါအပေါင်းကိုလည်းကောင်း။ ဒိသွာ= ဆုံးစကုန်စင် သိမြင်တော်မူ သည်ဖြစ်၍။ ကိဉ္စိ ဘဝံ= လူ့ဘုံ, နတ်ဘုံ, ဗြဟ္မာ့ဘုံဟု သုံးဘုံဌာန တစ်ခုသော ဘဝကို။ နာဘိဝဒိ = စုံစုံမက်မက် နှစ်သက်ခင်မင် လိုချင်တောင့်တတော်မမူပေ။ နန္ဒိစ= လူ့ဘုံ, နတ်ဘုံ, ဗြဟ္မာ့ဘုံဝယ် စုံစုံမက်မက် နှစ်သက်တွယ်တာ ဘဝတဏှာကို လည်း။ န ဥပါဒိယိ= စွဲလမ်းလွတ်ကင်း အမြစ်ရင်းက အလျင်းပြတ်စေ ဖြတ် တောက်တော်မူခဲ့ပေသတည်း-ဟူသော မူလပဏ္ဏာသ ဗြဟ္မနိမန္တနသုတ်ဂါထာ ပါဠိကို စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ အနက်ယောဇနာ၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းဗြဟ္မဇာလသုတ်မြန်မာပြန်ကို အကြိမ်ကြိမ်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ကရောင်း ၁၆- ချိုးဆိုက်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၁၀၀-ရှိလေသည်။

သာမညဖလသုတ်တော်မြန်မာပြန်

ဒီဃနိကာယ် သာမညဖလသုတ်ကိုလည်း ၁၃၁၃-ခုနှစ် တပေါင်းလက မြန်မာပြန်ဆိုတော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်၏စိတ်ကူးဉာဏ်သည် အလွန်

ကောင်းလေသည်။ နိဒါန်း၌ ပုရာဏကဿပစသော တိတ္ထိဆရာကြီးတို့၏ဝါဒကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မြန်မာပြန်ဆိုထားပြီးလျှင် အဇာတသတ်ဘုရင် စည်းဝေးတိုင်ပင် ခန်းမှစ၍ ဘုရားရှင်အထံတော်သို့ ထွက်လာခန်း၊ ဘုရားရှင်ထံမှောက် ရောက်ရာ ဘုရားရှင်က သာမညဗလသုတ်ဟောပုံ အပြည့်အစုံကို အကျဉ်းချုပ်၍ ပြန်ဆိုတော် မူခဲ့လေသည်။ ဘာသာပြန်အပြီးတွင်-

ပက္ခိနံ ချေယမာနံဝ၊ ဥဏ္ဏတောနတ အာဂတံ။
သာသနံ ပဂ္ဂဏေယျာထ၊ သာဓူဟိ သမမန္တိယ။

ပက္ခိနံ = ငှက်အပေါင်းတို့၏။ ချေယမာနံ = နိမ့်တုံမြင့်တုံ ပျံသွားပုံကဲ့သို့။
ဥဏ္ဏတောနတအာဂတံ = ပြုပြင်သူများ ရှိမဲ့အားကြောင့် ထက်ဖျားတိုင်တင့် မြင့်တုံ နိမ့်တုံ အဖုံဖုံအဆက်ဆက် ဖြစ်ပျက်၍လာခဲ့ရသော။ သာသနံ = ယခုခေတ်တွင် မပြုပြင်သော် အစဉ်နိမ့်ကျ ဖြစ်ပုံရသည့် မြန်မာ့တိုင်းပျော် သာသနာတော်ကြီးကို။
သာဓူဟိ = သာသနာ့ဝန် အားသွန်ကြိုးပမ်း ထမ်းဖို့ရည်ရော် ဆရာတော်တို့နှင့်။
သမမန္တိယ = ရက်လရှည်ကြာ ညီတညာဖြင့် ကြည်စွာသဘော စောကြောစိုင်းပြင် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပြီး၍။ ပဂ္ဂဏေယျာထ = စွမ်းအားရှိသလောက် အားကုန်ထောက် သဖြင့် မြှောက်ပင့်လိုက်ကြပါကုန်လော့-ဟူသော ဂါထာပါဌ်အနက်ဖြင့် နိဂုံးအုပ် တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းကျမ်းမှာလည်း ကရောင်း ၁၆-ချိုးဆိုက်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၁၄၃-မျက်နှာခန့် ရှိလေသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်အမေးအဖြေ

ဆရာတော်သည် သာသနာသက္ကရာဇ် ၂၄၉၉ ခုနှစ် ကောဇာ-သက္ကရာဇ် ၁၃၁၇-ခုနှစ် ပြာသိုလက သာသနာတစ်ဝက်ပွဲ (သာသနာတော်နှစ် ၂၅၀၀-ပြည့်ပွဲ) ကြီးကို ပူဇော်သောအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝင်အမေးအဖြေကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေ သည်။ ဗုဒ္ဓဝင်အမေးအဖြေခံနိဒါန်း၌-

* အို ဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း နံနက်ပိုင်းနှင့် ညပိုင်းတစ်ခါ စောသတ္တာ၏ များစွာဂုဏ်စု အာရုံပြုလော့။ လူမှုကိစ္စ ရွက်ဆောင်ကြလည်း

ဗုဒ္ဓစောမြတ် မနောဓာတ်၌ မပြတ်မှီကာ ရပ်တည်လာသို့ မေတ္တာနှလုံး သစ္စာသုံး၍ ရွှင်ပြုံးမြေ ပြုလုပ်ကြလော့။ သို့မှဘေးဒဏ် တွင်းပြင်ရန်ကို အမှန်ကိုယ်က အောင်နိုင်ရလျက် ဘဝတလျောက် ကြံတိုင်းပေါက်သည် ထို့နောက်ဆင့်လို့ မြင့်မည်ကို။

ဟူသောလင်္ကာဖြင့် ဘုရားဂုဏ်အာရုံပြုရန် တိုက်တွန်းတော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာ တော်သည် ဗုဒ္ဓဝင်အမေးအဖြေကို အခန်း၁၁-ခန်းဖွဲ့ ၍ လင်္ကာဖြင့် မေး၍ လင်္ကာ ဖြင့်ဖြေ မျဉ်းကြောင်းအောက် မှတ်ချက် ရှင်းလင်းချက်အဖွင့် ရေးသားစီရင် တော်မူခဲ့လေသည်။ အမေးအဖြေလင်္ကာများနှင့် အဓိပ္ပါယ်အဖွင့် စာသားလင်္ကာများ မှာ ကျစ်လစ်သိမ်မွေ့၍ ချောပြေလှလေသည်။

ဤ၌ ဗုဒ္ဓဝင်အမေးကဗျာသက်သက်နှင့် အဖွင့်လင်္ကာများကို အောက်ပါ အတိုင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

- (၁) ကိုးကွယ်ရာကို ဘုရားဆို ဘယ်လိုဖြစ်မှ ဘုရားနည်း။
- (၂) လူနတ်ဗြဟ္မာ အားလုံးသာအောင် ပါရမီဟုန် ညီညာစုံ သိရဂုဏ် ပြည့်မှ ဘုရားတည်း။
- (၃) ဘယ်လိုမှန်းကာ ပြုမှသာ ပါရမီဟု ခေါ်သနည်း။
- (၄) မြတ်သူလုပ်ငန်း သူ့ကျိုးမှန်း၍ ကျွတ်တန်းရွယ်ကာ ပြုမှသာ ပါရမီဟု ခေါ်သတည်း။
- (၅) ပါရမီကား ဘယ်လောက်များ အပြားဘယ်သို့ရှိသနည်း။
- (၆) ပါရမီကား မြတ်ဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ်ရှိသတည်း။
- (၇) ဆယ်ပါးဆိုတာ ဘယ်ဘယ်ဟာ လွယ်ကာသိရပါမည်နည်း။
- (၈) ဒါန, သီလ, နေက္ခမ္မနှင့် ပညာ့ဝီရိယာ, ခန္တီပါတည်း။ သစ္စာ, တတန် အဓိဋ္ဌာန်ဟု စိတ်မှန်မေတ္တာ ဥပေက္ခာ လွယ်ကာ သိရပါသတည်း။
- (၉) ဆယ်ပါးကကွယ် ပြားသုံးဆယ်အဘယ်အဘယ်ဖြစ်သနည်း။
- (၁၀) ပါရမီမျိုး ဥပမျိုးနှင့် မျိုးပရမတ် ဤသုံးရပ် မြှောက်လတ် သုံးဆယ် ပြားသတည်း။

ကောင်းလေသည်။ နိဒါန်း၌ ပုရာဏကဿပစသော တိတ္ထိဆရာကြီးတို့၏ဝါဒကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မြန်မာပြန်ဆိုထားပြီးလျှင် အဇာတသတ်ဘုရင် စည်းဝေးတိုင်ပင် ခန်းမှစ၍ ဘုရားရှင်အထံတော်သို့ ထွက်လာခန်း၊ ဘုရားရှင်ထံမှောက် ရောက်ရာ ဘုရားရှင်က သာမညဗလသုတ်ဟောပုံ အပြည့်အစုံကို အကျဉ်းချုပ်၍ ပြန်ဆိုတော် မူခဲ့လေသည်။ ဘာသာပြန်အပြီးတွင်-

ပက္ခိနံ ချေယမာနံဝ၊ ဥဏ္ဏတောနတ အာဂတံ။
သာသနံ ပဂ္ဂဏေယျာထ၊ သာဓူဟိ သမမန္တိယ။

ပက္ခိနံ = ငှက်အပေါင်းတို့၏။ ချေယမာနံဝ = နိမ့်တုံမြင့်တုံ ပျံသွားပုံကဲ့သို့။
ဥဏ္ဏတောနတအာဂတံ = ပြုပြင်သူများ ရှိမဲ့အားကြောင့် ထက်ဖျားတိုင်တင့် မြင့်တုံ နိမ့်တုံ အဖုံဖုံအဆက်ဆက် ဖြစ်ပျက်၍လာခဲ့ရသော။ သာသနံ = ယခုခေတ်တွင် မပြုပြင်သော် အစဉ်နိမ့်ကျ ဖြစ်ပုံရသည့် မြန်မာ့တိုင်းပျော် သာသနာတော်ကြီးကို။
သာဓူဟိ = သာသနာ့ဝန် အားသွန်ကြိုးပမ်း ထမ်းဖို့ရည်ရော် ဆရာတော်တို့နှင့်။
သမမန္တိယ = ရက်လရှည်ကြာ ညီတညာဖြင့် ကြည်စွာသဘော စောကြောစိုင်းပြင် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပြီး၍။ ပဂ္ဂဏေယျာထ = စွမ်းအားရှိသလောက် အားကုန်ထောက် သဖြင့် မြောက်ပင့်လိုက်ကြပါကုန်လော့-ဟူသော ဂါထာပါဠိအနက်ဖြင့် နိဂုံးအုပ် တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းကျမ်းမှာလည်း ကရောင်း ၁၆-ချိုးဆိုက်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၁၄၃-မျက်နှာခန့် ရှိလေသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်အမေးအဖြေ

ဆရာတော်သည် သာသနာသက္ကရာဇ် ၂၄၉၉ ခုနှစ် ကောဇာ-သက္ကရာဇ် ၁၃၁၇-ခုနှစ် ပြာသိုလက သာသနာတစ်ဝက်ပွဲ (သာသနာတော်နှစ် ၂၅၀၀-ပြည့်ပွဲ) ကြီးကို ပူဇော်သောအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝင်အမေးအဖြေကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေ သည်။ ဗုဒ္ဓဝင်အမေးအဖြေခံနိဒါန်း၌-

* အို ဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း နံနက်ပိုင်းနှင့် ညပိုင်းတစ်ခါ စောသတ္တာ၏ များစွာဂုဏ်စု အာရုံပြုလော့။ လူမှုကိစ္စ ရွက်ဆောင်ကြလည်း

ဗုဒ္ဓစောမြတ် မနောဓာတ်၌ မပြတ်မှီကာ ရပ်တည်လာသို့ မေတ္တာနှလုံး သစ္စာသုံး၍ ရွှင်ပြုံးမြေ ပြုလုပ်ကြလော့။ သို့မှဘေးဒဏ် တွင်းပြင်ရန်ကို အမှန်ကိုယ်က အောင်နိုင်ရလျက် ဘဝတလျောက် ကြံတိုင်းပေါက်သည် ထို့နောက်ဆင့်လို့ မြင့်မည်ကို။

ဟူသောလင်္ကာဖြင့် ဘုရားဂုဏ်အာရုံပြုရန် တိုက်တွန်းတော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာ တော်သည် ဗုဒ္ဓဝင်အမေးအဖြေကို အခန်း၁၁-ခန်းဖွဲ့ ၍ လင်္ကာဖြင့် မေး၍ လင်္ကာ ဖြင့်ဖြေ မျဉ်းကြောင်းအောက် မှတ်ချက် ရှင်းလင်းချက်အဖွင့် ရေးသားစီရင် တော်မူခဲ့လေသည်။ အမေးအဖြေလင်္ကာများနှင့် အဓိပ္ပါယ်အဖွင့် စာသားလင်္ကာများ မှာ ကျစ်လစ်သိမ်မွေ့၍ ချောပြေလှလေသည်။

ဤ၌ ဗုဒ္ဓဝင်အမေးကဗျာသက်သက်နှင့် အဖွင့်လင်္ကာများကို အောက်ပါ အတိုင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

- (၁) ကိုးကွယ်ရာကို ဘုရားဆို ဘယ်လိုဖြစ်မှ ဘုရားနည်း။
- (၂) လူနတ်ဗြဟ္မာ အားလုံးသာအောင် ပါရမီဟုန် ညီညာစုံ သိရဂုဏ် ပြည့်မှ ဘုရားတည်း။
- (၃) ဘယ်လိုမှန်းကာ ပြုမှသာ ပါရမီဟု ခေါ်သနည်း။
- (၄) မြတ်သူလုပ်ငန်း သူ့ကျိုးမှန်း၍ ကျွတ်တန်းရွယ်ကာ ပြုမှသာ ပါရမီဟု ခေါ်သတည်း။
- (၅) ပါရမီကား ဘယ့်လောက်များ အပြားဘယ်သို့ရှိသနည်း။
- (၆) ပါရမီကား မြတ်ဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ်ရှိသတည်း။
- (၇) ဆယ်ပါးဆိုတာ ဘယ်ဘယ်ဟာ လွယ်ကာသိရပါမည်နည်း။
- (၈) ဒါန, သီလ, နေက္ခမ္မနှင့် ပညာ့ဝီရိယာ, ခန္တီပါတည်း။ သစ္စာ, တတန် အဓိဋ္ဌာန်ဟု စိတ်မှန်မေတ္တာ ဥပေက္ခာ လွယ်ကာ သိရပါသတည်း။
- (၉) ဆယ်ပါးကကွယ် ပြားသုံးဆယ်အဘယ်အဘယ်ဖြစ်သနည်း။
- (၁၀) ပါရမီမျိုး ဥပမျိုးနှင့် မျိုးပရမတ် ဤသုံးရပ် မြောက်လတ် သုံးဆယ် ပြားသတည်း။

- (၁၁) ပါရမီမျိုး ဥပဒေမျိုးနှင့် မျိုးပရမတ် ဤ ၃-ရပ် ပြားလတ်ဘယ်သို့ ထူးသနည်း။
- (၁၂) ရိုးရိုးရာရာ ဖြည့်ကျင့်ကာနှင့် အင်္ဂါခြေလက် အပျက်ခံဖြည့် အသက်၏လျှင် ကယ်တင်စွန့်လတ် ထို၃-ရပ် ပြားလတ် ဤသို့ ထူးသနည်း။
- (၁၃) ဗုဒ္ဓလောင်းလျာ ထိုများစွာ ချိန်ခါမည်မျှ ဖြည့်ရသနည်း။
- (၁၄) ဗုဒ္ဓလောင်းလျာ ထိုများစွာကို ကမ္ဘာကမ္ဘာ လေးအသင်္ချေနှင့် တွက်ရေမတိမ်း ကပ်တသိန်း စောင့်ထိန်းဖြည့် ရပါသတည်း။
- (၁၅) ကပ်တစ်သိန်းလာ တစ်ကပ်မှာ ချိန်ခါမည်မျှကြာသနည်း။
- (၁၆) တကပ်ဆိုရာ ချိန်အခါကား တစ်ယူဇနာပြည့် မုံညင်းစေ့မှ တရွေ့ရွေ့ပစ် အနှစ်တရာ တစေ့သာ ကုန်ခါမကကြာသတည်း။
- (၁၇) လေးအသင်္ချေလာ တစ်သင်္ချေမှာ ချိန်ခါမည်မျှ ကြာသနည်း။
- (၁၈) ကပ်ပေါင်းမည်မျှ တွက်မရ၍ ဗုဒ္ဓဘုရား နှစ်ဆူကြား၌ ခေါ်ထား ရလေ တစ်သင်္ချေ တွက်ရေမရ ကြာသတည်း။

* များဝေနေယျ ကိုးကွယ်ကြဖို့ ဗုဒ္ဓတစ်ဆူ ဖြစ်ဖို့ဟူက အလှူဒါန ကျင့်သီလဖြင့် မရနိုင်ကြောင်း ဆုပန်တောင်းလည်း အကြောင်းမစုံ မဖြစ်ကုန်ဟု အကုန်အစင် သိစေချင်၍ ဤတွင်ကာလ ခါသမယ နှင့် ဒါနစသည် ပါရမီဟု ဆယ်လီသုံးဆယ် ပြားပုံခြယ်သည် ကိုးကွယ်သူတို့ မှတ်ဖွယ်ကို။

ဒုတိယအခန်း မေး/ဖြေသံပေါက် ကဗျာလင်္ကာများ

- (၁) အကျဉ်းဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ် များကျယ်အညီ ပါရမီ သာကီဘယ်က စသနည်း။
- (၂) အကျဉ်းဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ် များကျယ်လှစွာ ပါရမီမှာ သုမေဓာကစသတည်း။

- (၃) ဘယ်ချိန်ဘယ်ခါ ဘယ်မြို့မှာ လောင်းလျာဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း။
- (၄) လေးအသင်္ချေပေါ် ကပ်သိန်းကျော်ဝယ် မြို့တော်အမရာ သုမေဓာ လောင်းလျာထိုသို့ ဖြစ်သတည်း။
- (၅) အမျိုးအရိုး ဘယ်လိုစိုး ဟိုးဟိုးကျော်ခဲ့ပါသနည်း။
- (၆) မိဘဘေးဘိုး သူဌေးမျိုး ဟိုးဟိုးကျော်ခဲ့ပါသတည်း။
- (၇) ဘယ်ချိန်ခါလောက် အရွယ်ရောက် တတ်မြောက်ပညာစုံသနည်း။
- (၈) ဆယ့်ခြောက်နှစ်လောက် အရွယ်ရောက် တတ်မြောက်ပညာ စုံသတည်း။
- (၉) ဥစ္စာကုံလုံ ပညာစုံ ဘယ်ပုံဘယ်သို့လုပ်သနည်း။
- (၁၀) မိဘ ၂-ပါး ကွယ်လွန်သွားက ထားခဲ့ဥစ္စာ စဉ်းစားကာ စွန့်ခွါ ရသေ့လုပ်သတည်း။
- (၁၁) ရသေ့ဖြစ်ငြား ဘယ်လိုများ ကြိုးစားဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း။
- (၁၂) ရသေ့ဖြစ်ငြား လွန်ကြိုးစား ထက်ဖျားစျာန်ယာဉ် မွေ့သတည်း။
- (၁၃) စျာန်ယာဉ်မွေ့ကာ နေသောခါ ဘယ်မှာဘာများ ဖြစ်သတည်း။
- (၁၄) မွေ့၍စျာန်ယာဉ် နေချိန်တွင်ဝယ် ဒီပင်္ကရာ မည်တော်သာ မြတ်စွာ ပွင့်၍လာသတည်း။
- (၁၅) မြတ်ဘုရားလျှင် ရသေ့ရှင် ဘယ်တွင်ဘယ်သို့ကြုံသနည်း။
- (၁၆) ရမ္မာမြို့တွင် ဘုရားရှင် ကြွဝင်ခါနီးကြုံသတည်း။
- (၁၇) ကြွဝင်ခါနီး ဘယ်လိုဆီး ခရီးဦးကြုံပြုသနည်း။
- (၁၈) ညွန်ပျောင်းအပြင် တံတားသွင် တို့ရှင်ခင်း၍ကြုံသတည်း။
- (၁၉) လှူဖွယ်များကော လှူသလော မိန့်ဟောဘယ်သို့ရှိသနည်း။
- (၂၀) ယသော်အလောင်း ဆုမြတ်တောင်း၍ ခငြောင်းဆက်ကမ်း ငါးစည်းပန်း လှူဒါန်းပူဇော်ပါသတည်း။
- (၂၁) တံတားခင်းစဉ် တို့အရှင် စိတ်တွင်ဘယ်သို့ကြုံသနည်း။

- (၂၂) ထေရ်ရှင်အများ နောက်တော်နားက တစ်ပါးရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်ပါလည်း များစွာကယ်တင် အစွမ်းမြင်၍ ဒီပင်ဘုရား ပုံအလားသို့ ဘုရားတစ်ဆူ ဖြစ်အံ့ဟု ဆုယူမိဋ္ဌာန်ပြုသတည်း။
- (၂၃) ဒီပင်ဘုရား စောမြတ်စွာ ထိုခါဘယ်သို့မိန့်သနည်း။
- (၂၄) တံတားခင်း၍ အလှူမွေ့သည့် ရသေ့မြတ်ကား ငါအလားသို့ ဘုရားတစ်ဆူ ဖြစ်မည့်သူဟု ဗိုလ်လူကြိတ်ကြိတ် ကောင်းချီးဟိတ် ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူသတည်း။
- * သုမေဓာခေါ် အလောင်းတော်သည် ထိုရော်ကာလ ခါသမယ၌ ဘုရားတံဆိပ် မိန့်ဗျာဒိတ်ကို ဦးထိပ်ပန်ဆင် တင်ပလ္လင်ဖြင့် ဖွဲ့တင် ကျနု ထိုင်ပြီးမှလျှင် ဗုဒ္ဓဖြစ်ကြောင်း တရားကောင်းကို စုပေါင်း ဆင်ခြင် စုံအောင်မြင်သော် ဉာဏ်စဉ်ထက်မြက် စွမ်းအတွက် ကြောင့် ဘဝဂ်ခိုက်ကြုံ ငလျင်တုန်သည် မြေခုန်ငြိမ့်ငြိမ့် တသိမ့်သိမ့်။

တတိယအခန်း (ဒါနပါရမီဖြည့်တော်မူပုံ) မေးဖြေ

- ၁။ ဒါနဖြစ်ပုံ ပြောပါကုန် စုံစုံလင်လင်ဘယ်သို့နည်း။
- ၂။ လောကဂုဏ်သိရ် စည်းစိမ်မမက် သက်သက်အလှူ ခံယူသူသာ ချမ်းသာစေကြောင်း ငဲ့ညှာစောင်း အလောင်းတော်တို့ ဒါနတည်း။
- ၃။ သီလပါရမီ ဘယ်ခါဆီ သာကီတို့ဖျားဖြည့်သနည်း။
- ၄။ ဒါနပါရမီ ဘယ်ခါဆီ သာကီတို့ဖျားဖြည့်သနည်း။
- ၅။ သိဝိမင်းမြတ် ဝေသာန်ဇာတ် ဖြစ်လတ်ကာလ ခါသမယ၌ ဒါနစာဂီ ပါရမီ တို့ဖျားဖြည့်သတည်း။
- ၆။ သိဝိဘုန်းကြွယ် ဘယ်သို့နယ် လှူဖွယ်ဝတ္ထုပေးသနည်း။
- ၇။ သိဝိထွဋ်ဘုန်း သူ့မျက်လုံးကို ရွှင်ပြုံးကြည်ဖြူ ထုတ်၍ယူ လှူတော်မူခဲ့ပါသတည်း။

- ၈။ ဝေဿာန်မင်းမူ ဘယ်သို့ဟူ အလှူတော်ကြီးပေးသနည်း။
- ၉။ ဝေဿာန်မင်းဖျား လောင်းဘုရားကား ဝတ်စားဖွယ်ဟူ နေ့စဉ် လှူ၍ ဆင်ဖြူတော်လည်း လှူ၍ပြီးက တောကြီး၌ပျော် သမီးတော်နှင့် သားတော်ကြင်ယာ လှူသည်မှာ မြေပါတုန်၍ ဟီးသတည်း။

သီလပါရမီဖြည့်တော်မူပုံ (မေးဖြေ)

- ၁။ သီလစောင့်ဟန် ပြောပြရန် တောင်းပန်ပါသည် ဘယ်သို့နည်း။
- ၂။ ငါးပါးသီလ ကိုယ်ကျင့်မှုကို ကောင်းရစေကာ ဥပုသ်မှာဝယ် စိတ်စင်ကြယ်ဖို့ ရည်ရွယ်ကျန စောင့်သုံးရ သီလစောင့်ပုံ ဤသို့ တည်း။
- ၃။ အလီနသတ် မင်းသားဇာတ်နှင့် သူမြတ်ဗောဓိ ရသေ့၏လျှင် ဖြစ်သည့်ကာလ ခါသမယ၌ သီလပါရမီ ကျင့်ဆောက်တည် သာကီတို့ဖျားဖြည့်သတည်း။
- ၄။ အလီနသတ် မင်းသားဇာတ်၌ မြတ်သီလဂုဏ် ဘယ်လိုခြုံ လုံ အောင်တို့ဘုန်းထိန်းသနည်း။
- ၅။ ဘီလူးအထံ အစားခံဖို့ သွားရန်ကိစ္စ ကြုံစဉ်ကလျှင် သီလညှိုးမည် စိုးရိမ်သည်ကြောင့် ထိုဤလက်နက် မဆောင်ရွက်ဘဲ လက်နက် သီလ ထွက်မြတ်စွ ဗုဒ္ဓလောင်းတော်သုံးသတည်း။
- ၆။ ဗောဓိမည်ခေါ် ရသေ့ကျော် စောင့်သော်သီလဘယ်သို့နည်း။
- ၇။ လူဖြစ်စဉ်က ကြင်တော်မ ဟု အလှပြည့်ကြွယ် ရသေ့မယ်ကို ရှေ့ဝယ်အတွင်း ဘုရင်မင်းက ဆောင်ကြဉ်းယူလစ် ဒေါသ ဖြစ်လည်း ဖြစ်သည့်ဒေါသ မထွက်ရအောင် သီလဖြင့်အုပ် နိုင် အောင်ချုပ် အဟုတ်တကယ်စောင့်သတည်း။

နေက္ခမ္မပါရမီဖြည့်တော်မူပုံ (မေးဖြေ)

- ၁။ နေက္ခမ္မဂုဏ် တောထွက်ပုံ သင့်ရုံပြောပါဘယ်သို့နည်း။
- ၂။ လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်ကို မစုံမမက် စွန့်ခွါထွက်၍ နှစ်သက်ရာ မှန်း ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် ရဟန်းရသေ့ ပြုသရွေ့ ခေါ်လေ့နေက္ခမ္မ ဤသို့တည်း။
- ၃။ နေက္ခမ္မဓာတ် ပါရမီမြတ် ဘယ်ဇာတ်တို့များ ဖြည့်သနည်း။
- ၄။ ယုဇ္ဈယ အယောဃရတို့ ဖြစ်ကြခါဆီ တို့သာကီ ပါရမီနေက္ခမ္မ ဖြည့်သတည်း။
- ၅။ ယုဇ္ဈယ ဖြစ်ကာလ၌ နေက္ခမ္မဇော ဘယ်သို့စော မြိုင်တောခွါ၍ ထွက်သနည်း။
- ၆။ ယုဇ္ဈယော် အိမ်ရှေ့ပျော်သည် မြက်ပေါ်ဆီးနှင်း ကျပျောက်ခြင်းသို့ စိတ်တွင်းမှာကြိမ် သက်ဇိဝိန်လည်း မငြိမ်ခဏ ချုပ်ပျက်ရဟု နေက္ခမ္မဇော ဤသို့စော မြိုင်တောခွါ၍ ထွက်သတည်း။
- ၇။ အယောဃရ မင်းသားဘဝ၌ နေက္ခမ္မမြိုင် စိတ်တော်ယိုင် ဂနိင် ဘယ်သို့ထွက်သနည်း။
- ၈။ အယောဃရ မင်းသားကမူ ဆယ်လဝမ်းတွင်း သံအိမ်တွင်းမှ လွတ်ကင်းပြီးနောက် အရွယ်ရောက်လည်း ထိုနောက်သေဘေး မလွတ်သေးဟု အတွေးတော်ကွန့် ထီးနန်းစွန့် လောင်းညွန့်ဂနိင် ထွက်သတည်း။

ပညာပါရမီဖြည့်တော်မူပုံ (မေးဖြေ)

- ၁။ ပညာဖြစ်ပုံ နည်းမျိုးစုံ ကုန်အောင်ဘယ်သို့ ဖြည့်သနည်း။
- ၂။ တတ်အောင်လည်းသင် တတ်ပြီးလျှင်လည်း ပင်ကိုယ်ဉာဏ်ဖြင့် ထပ်ကာဆင့်၍ အသင့်ပွားတိုး များအကျိုး သည်ပိုးဆောင်၍ ဖြည့်သတည်း။

- ၃။ ပညာဉာဏ်ဓါတ် ပါရမီမြတ် ဘယ်ဇာတ်တို့ဖျားဖြည့်သတည်း။
- ၄။ မတ်ဝိဓုရ မဟောသတို့ ဖြစ်ကြခါဆီ ပညာမည် ပါရမီတို့ဖျား
ဖြည့်သတည်း။
- ၅။ ဝိဓုရမည်ဟီး အမတ်ကြီးမှာ ဘယ်နည်းဘယ်ပုံ ပညာဂုဏ်
စုံအောင်ပြု၍ သွားသနည်း။
- ၆။ ဝိဓုရမည်လတ် မင်းအမတ်မှာ နတ်ပုဏ္ဏက ဆိုဆုံးမလျက်
ဇီဝအသက် လှူအောင်ဆက်၍ လက်နက်မဆောင် ပညာရောင်
ထွန်းပြောင်စေခဲ့ပါသတည်း။
- ၇။ မဟောသဓာ ဖြစ်သောအခါဝယ် ပညာတန်ခိုး ဘယ့်လောက်စိုး
ဟိုးဟိုးကမ္ဘာကျော်သနည်း။
- ၈။ မဟော်ပဏ္ဍိ ပညာရှိကား မိမိပညာ လက်နက်သာဖြင့် ကမ္ဘာ
မင်းတွေ မသေစေဘဲ ရန်ပြေငြိမ်းအောင် အကျိုးဆောင် ခုတောင်
ကမ္ဘာကျော်သတည်း။

ဝိရိယပါရမီဖြည့်တော်မူပုံ (မေးဖြေ)

- ၁။ ဝိရိယကား ဘယ်လိုများ ဘုရားအလောင်းဖြည့်သနည်း။
- ၂။ အပြစ်ကင်းပျောက် ကိစ္စရောက်က မကြောက်မရွံ့ နောက်မတွန့်
ဘဲ သက်စွန့်ကြိုးပမ်း လုံ့လပွား ဘုရားအလောင်းဖြည့်သတည်း။
- ၃။ ဝိရိယပါရမီ ဘယ်ခါဆီ သာကီတို့ဖျား ဖြည့်သနည်း။
- ၄။ ဝဏ္ဏပထ ဇာတကနှင့် ဇနကမင်းသား တို့ဘုရား ကြိုးစားလုံ့လ
ပြုသတည်း။
- ၅။ ဝဏ္ဏပထ ဇာတ်ကာလ၌ ဝိရိယအား တို့ဘုရား ကြိုးစားဘယ်သို့
ထုတ်သနည်း။
- ၆။ လှည်းကုန်သည်ပေါင်း ခေါင်းဆောင်ကောင်းဟု အလောင်း

မြတ်စွာ ထိုစဉ်ခါဝယ် ရေ-စာရအောင် လုံလအောင် မြားမြောင်
အသက်ကယ်သတည်း။

- ၇။ မင်းသားဇနက် ဘယ်အချက် ဘယ်ထွက်လုံလ ပြုသနည်း။
- ၈။ မင်းသားဇနက် သင်္ဘောပျက်လည်း စိတ်စက်မညစ် အားကုန်
လှစ်၍ လက်ပစ်ကူးကာ ကြိုးစားပါ လွန်စွာထူးကဲပါသတည်း။

ခန္တီပါရမီဖြည့်တော်မူပုံ (မေးဖြေ)

- ၁။ ခန္တီတရား သည်းခံငြား စိတ်ထားဘယ်သို့ ဖြည့်သနည်း။
- ၂။ လူမိုက်အမှု ငါပြန်ပြုလျှင် သူလိုငါလဲ လူမိုက်ပဲဟု စိတ်ထဲတွေးဆ
မြေမြေနှင့် ဒေါသမထွက် စိတ်မပျက် သက်သက်အနာခံသတည်း။
- ၃။ ခန္တီပါရမီ ဘယ်ခါဆီ သာကီတို့ဖျားဖြည့်သနည်း။
- ၄။ မျောက်မင်းဘဝ ရသေ့ဘဝ၌ သည်းခံရမည် ထိုခန္တီ သာကီတို့ဖျား
ဖြည့်သတည်း။
- ၅။ မျောက်မင်းဖြစ်စဉ် ဘယ်သို့လျှင် တို့ရှင်သည်းခံပါသနည်း။
- ၆။ အသက်ကယ်ထား မိုက်ပုဏ္ဏားကား သနားမပြု ကျောက်ဖြင့်ထု
လည်း ရန်တုမပြန် သည်းညည်းခံလျက် လူ့ထံရောက်ဖွယ် ထပ်၍
ကယ် အိုဘယ်ထူးပေခန္တီတည်း။
- ၇။ ခန္တီဝါဒေ ရှင်ရသေ့ကား ဘယ်၍ဘယ်မျှ သည်းခံရ မှတ်ကြစမ်းချင်
ပါသတည်း။
- ၈။ တစ်နေ့သောခါ ဥယျာဉ်သာဝယ် ကလာဗုမင်း မိုက်မာန်ပြင်း၍
အတင်းလက်ခြေ ဖြတ်တောက်စေလည်း စိတ်နေမပျက် သည်းခံ
လျက်ပင် အသက်ဆုံးတောင် မမုန်းအောင် ဘုန်းခေါင်ခန္တီ ဖြည့်
သတည်း။

သစ္စာပါရမီဖြည့်တော်မူပုံ (မေးဖြေ)

- ၁။ သစ္စာမြဲအောင် ဘယ်သို့ဆောင် ဘုန်းခေါင်ဖြည့်ရပါသနည်း။
- ၂။ လူသူအများ အထင်မှားဖို့ မုသားမပါ ကြွားမဝါဘဲ သစ္စာတည် အောင် ပြောင်တိုင်းဆောင် ဘုန်းခေါင်ဤသို့ဖြည့်သတည်း။
- ၃။ သစ္စာပါရမီ ဘယ်ခါဆီ သာကီတို့ဖျားဖြည့်သနည်း။
- ၄။ ပဏ္ဍိတ်သစ္စ မင်းသုဘတို့ ဖြစ်ကြခါဆီ သစ္စာမည် ပါရမီတို့ဖျား ဖြည့်သတည်း။
- ၅။ ပဏ္ဍိတ်သစ္စ ရသေ့ဘဝ၌ လောကကောင်းအောင် သစ္စာဆောင် ဘုန်းခေါင်ဘယ်သို့ပြုသနည်း။
- ၆။ ပဏ္ဍိတ်သစ္စ ရသေ့ဘဝ၌ လောကလူထု ကွဲပြားမှုဝယ် သူ့ အဓိဋ္ဌာန် သစ္စာမှန်အောင် ဇွဲသန်သန်ထား ဟောညွှန်ကြား အများ ညီအောင်ပြုသတည်း။
- ၇။ သုတသောမ မင်းဘဝဝယ် ဗုဒ္ဓလောင်းလျှာ မြတ်သစ္စာ ကောင်းစွာ ဘယ်သို့ဖြည့်သနည်း။
- ၈။ မဟာသုတ မင်းသောမလည်း သာဒပေါရိ ဖမ်းယူမိသော် သူ၏ လက်က လွတ်ပြီးမှလျှင် မုချပြန်မည် ဝန်ခံသည်ကို ကြံစည် ကြောက်ရွံ့နောက်မတွန့်ဘဲ အသက်စွန့်ကာ ပြန်၍လာ သစ္စာ တည်အောင် ဖြည့်သတည်း။

အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီဖြည့်တော်မူပုံ (မေးဖြေ)

- ၁။ မြဲမြဲမြန်မြန် ဇွဲသန်သန် ဓိဋ္ဌာန်ဘယ်သို့ဖြည့်သနည်း။
- ၂။ ရည်ရွယ်သမျှ မပျက်ရအောင် ဒါနစသည် ပါရမီကို တာရှည်မြဲမြန် ဇွဲသန်သန် ဓိဋ္ဌာန်ဤသို့ဖြည့်သတည်း။
- ၃။ ဓိဋ္ဌာန်ပါရမီ ဘယ်ခါဆီ သာကီတို့ဖျားဖြည့်သနည်း။

- ၄။ လောင်းတေမိယ မင်းသားဘဝ၌ ဝိဋ္ဌာနမည် ပါရမီ သာကီတို့များ ဖြည့်သတည်း။
- ၅။ တေမိမင်းသား ဘယ်လိုများ စိတ်ထားဝိဋ္ဌာန်ပြုသတည်း။
- ၆။ မင်းမပြုဝံ့ လွန်ကြောက်ရွံ့၍ ဆွံ့အ လေဟန် နားထိုင်းဟန်ဖြင့် သဏ္ဍာန်ပြုလစ် ဆယ့်ခြောက်နှစ်ဟု ပျို့မြစ်သည့်တိုင် ဝိဋ္ဌာန်ခိုင် တောမြိုင်ရောက်အောင် ပြုသတည်း။

မေတ္တာပါရမီ ဖြည့်တော်မူပုံ (မေးဖြေ)

- ၁။ မေတ္တာဖြစ်ပုံ စနစ်ကုန် စုံစုံဘယ်သို့ပြောမည်နည်း။
- ၂။ မိမိအပေါ် သူ-မတော်လည်း သူတော်မြတ်များ လောင်းဘုရားတို့ သူများပြစ်ဆာ မရှူပါဘဲ ကိုယ်သာသူ့ကျိုး ဆောင်သည်ပိုး ရိုးရိုး မေတ္တာပွားသတည်း။
- ၃။ မေတ္တာပါရမီ ဘယ်ခါဆီ သာကီတို့များဖြည့်သနည်း။
- ၄။ သုဝဏ္ဏသာမ ရသေ့ဘဝနှင့် ကေရာဇာ ဖြစ်သောခါ မေတ္တာတို့များ ဖြည့်သတည်း။
- ၅။ သုဝဏ္ဏသျှမ် ရသေ့မွန်ကား ချိန်မှန်ခါခါ ဘယ်ဆီမှာ မေတ္တာ ဘယ်သို့ပွားသနည်း။
- ၆။ သုဝဏ္ဏသျှမ် ရသေ့မွန်ကား ချိန်ခါရှည်ငြောင်း သားကောင် ပေါင်း၌ အကြောင်းလျော်စွာ ချစ်မေတ္တာ ကောင်းစွာဤသို့ ပွားသတည်း။
- ၇။ ကေရာဇာ ဖြစ်သောခါ မေတ္တာဘယ်သို့ပွားသနည်း။
- ၈။ တိုင်းပြည်လုယူ မင်းရန်သူလည်း ရန်သူဟုပင် မမှတ်ထင်ဘဲ မိခင်ပမာ ချစ်မေတ္တာ မြဲစွာဤသို့ပွားသတည်း။

ဥပေက္ခာပါရမီဖြည့်တော်မူပုံ (မေး/ဖြေ)

- ၁။ လျစ်လျူရှုတာ ဥပေက္ခာ သည်ဟာဘာကြောင့်ကောင်းသနည်း။
- ၂။ လူကိုမရှု သူတို့ပြုသည့် အမှုအပေါ် တော်, မတော်ဖြင့် စော်စော် ကားစေ ကောင်းပြုပေလည်း စိတ်နေမခု ချစ်မပြုဘဲ လျစ်လျူ ရှုကာ ဥပေက္ခာ သည်ဟာဒါကြောင့်ကောင်းသတည်း။
- ၃။ ဥပေက္ခာပါရမီ ဘယ်ခါဆီ သာကီတို့ဖျားဖြည့်သနည်း။
- ၄။ လောမဟံသ ဖြစ်ကာလ၌ ဥပေက္ခာမည် ပါရမီ သာကီတို့ဖျား ဖြည့်သတည်း။
- ၅။ လောမဟံသ သူကောင်းဘဝ၌ ဥပေက္ခာပြု လျစ်လျူရှု ဘယ်မှု အပေါ်ထားသနည်း။
- ၆။ သင်းချိုင်းမြေတွင် လျောင်းနေစဉ်ဝယ် ဝန်းကျင်ရွာသား ကလေး များတို့ အနားသို့လာ မတော်တာဖြင့် ပြောင်ကာပြုကြ ပေးလှူကြ လည်း ဒေါသမမှန်း ချစ်မပြုံး လုံးလုံးလျစ်လျူရှုသတည်း။
- * လေးသင်္ချေကိန်း ကပ်တစ်သိန်းမျှ ထိန်းသိမ်းရသား ပါရမီများကို ဘုရားအလောင်း ဘဝပေါင်း၌ အကြောင်းတိုက်ဆုံ ဖြည့်ကျင့် ပုံဝယ် အကုန်မကျန် မသိမှန်လည်း သိတန်သမျှ ကြည်ညိုရ၍ ဗုဒ္ဓစောမြတ် မနောဓါတ်၌ မပြတ်ရှိအောင် သတိဆောင်လျှင် ခုနောင်သင်တို့ ဘေးကင်းဘို့။

စတုတ္ထအခန်း

(တုသိတာ၌စံတော်မူပုံ လှူပြည်၌ပဋိသန္ဓေနေပုံ မေးဖြေ)

- ၁။ အကျဉ်းဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ် များကျယ်အမှန် ဆုထူးပန် ချိန်တန်ဘယ်မှာပြည့်သနည်း။
- ၂။ အကျဉ်းဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ် များကျယ်အမှန် ဆုထူးပန် ဝေဿန်ဘဝပြည့်သတည်း။

- ၃။ ဝေဿာန်ဘဝ ဆုံးကာလ ဌာနဘယ်သို့ မြန်းသနည်း။
- ၄။ ဝေဿန္တရာ ဆုံးသောခါ တုသိတာသို့ မြန်းသတည်း။
- ၅။ တုသိတာတွင် ဘယ်သို့လျှင် တို့ရှင်ဘယ်မျှ ကြာသနည်း။
- ၆။ နတ်တုသိတာ များထက်သာ နတ်ရွာသက်စေ့ ကြာသတည်း။
- ၇။ သက်တမ်းစေ့တွင် ဘယ်သို့လျှင် ထိုစဉ်အဖြစ် ထူးသနည်း။
- ၈။ သက်တမ်းစေ့ခါ နတ်ဗြဟ္မာတို့ ညီညာဖျဖျ ရောက်လာကြ၍ ဗုဒ္ဓဖြစ်ရန် များတောင်းပန် လူထံသန္ဓေ တည်ဖို့တည်း။
- ၉။ တောင်းပန်သောခါ တို့လောင်းလျာ ဘယ်ဟာကိစ္စ ပြုသနည်း။
- ၁၀။ တောင်းပန်သောခါ တို့လောင်းလျာ ငါးဖြာကြည့်မှု ပြုသတည်း။
- ၁၁။ ကြည့်မှုငါးပါး ဘယ်ဟာများ မှတ်သားဖွယ်တို့ ပြောမည်နည်း။
- ၁၂။ ကာလ ဒီပ ရပ်ဒေသနှင့် ကုလမျိုးဆက် မယ်တော်ထွက် အသက်ရှည်ဖို့ ကြည့်သတည်း။
- ၁၃။ ကြည့်မှုငါးဖြာ စုံသောခါ လောင်းလျာဘယ်သို့ မိန့်သနည်း။
- ၁၄။ ကြည့်မှုငါးဖြာ စုံသောခါ လောင်းလျာဝန်ခံတော့သတည်း။
- ၁၅။ ဝန်ခံပြီးလျှင် ထိုချိန်တွင် တို့ရှင်ဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။
- ၁၆။ ဝန်ခံပြီးလျှင် မကြာခင် တို့ရှင် စုတေခဲသနည်း။
- ၁၇။ စုတေပြီးလျှင် တို့အရှင် ဘယ်တွင်သန္ဓေ တည်သနည်း။
- ၁၈။ မာယာဒေဝီ မဟေသီ၏ ရွှေညီအပေါင်း ခင်္ဂြောင်းဦးခိုက် ကြာဝမ်းတိုက် စွဲပိုက်သန္ဓေ တည်သတည်း။
- ၁၉။ အလောင်းတော်ရှင် သန္ဓေဝင် ထိုစဉ်ဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။
- ၂၀။ အလောင်းတော်ရှင် သန္ဓေဝင် ပဲ့တင်မြေကြီး လှုပ်သတည်း။
- ၂၁။ ဒေဝီမာယာ ထိုချိန်ခါ ထူးစွာ ဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း။
- ၂၂။ ဝါဆိုလပြည့် ဥပုသ်နေ့၌ ချမ်းမြေ့နှလုံး ဥပုသ်သုံးကာ စက်ပျော် ရာဝယ် ဝမ်းကြာတိုက်တွင် ဆင်ဖြူဝင် မိခင်အိပ်မက် မက် သတည်း။

- ၂၃။ မယ်တော်ဝမ်းတွင် အောင်းနေစဉ်လည်း တို့ရှင်ဘယ်သို့ ထူးသနည်း။
- ၂၄။ မယ့်တော်ဝမ်းတွင် အောင်းနေစဉ်လည်း တို့ရှင်လောင်းလျာ မယ်တော်ပါ လူရွာဆင်းရဲ ကင်းသတည်း။

ပဉ္စမအခန်း

(ဖွားမြင်တော်မူသည်မှ ထီးနန်းစံတော်မူသည်ထိ မေး/ဖြေ)

- ၁။ ဆယ်လစေ့တွင် တို့အရှင် ဘယ်တွင် ဖွားတော်မူသနည်း။
- ၂။ ကဆုန်လမည် ပုဏ္ဏမိဝယ် လုမ္ဗိနီသာရှင်း ဥယျာဉ်တွင်း၌ အင်ကြင်းပင်ခက် လက်တစ်ဖက်ဖြင့် ကိုင်လျက်မယ်တော် ရပ်နေသော် ဖွားတော်မူခဲ့ပါသတည်း။
- ၃။ သောင်းလောကဓာတ် ဗြဟ္မာဓာတ် ချဉ်းကပ်ဘယ်သို့ ပြုသနည်း။
- ၄။ ဘုရားလောင်းလျာ ဖွားသောခါဝယ် ဗြဟ္မာနတ်များ မနေအားဘဲ ထံပါးချဉ်းကပ် လွန်လေးမြတ် ပျပ်ဝပ်ခံယူကြသတည်း။
- ၅။ နတ်တို့လက်မှ ဘယ်သို့ကြွ ဗုဒ္ဓလောင်းတော်စံသနည်း။
- ၆။ နတ်တို့လက်မှ လူတို့က ဗုဒ္ဓလောင်းတော်ယူသတည်း။
- ၇။ လူတို့လက်မှ ဘယ်သို့ကြွ ဗုဒ္ဓလောင်းတော်မြန်းသနည်း။
- ၈။ လူတို့လက်မှ လွတ်ပြီးစတွင် ဗုဒ္ဓလောင်းတော် မြောက်သို့မျှော် ကြွတော်မူပါလေသတည်း။
- ၉။ မြောက်သို့ကြွခါ ထိုနေရာ လောင်းလျာဘယ်သို့ မိန့်သနည်း။
- ၁၀။ ငါအဦးဆုံး အကြီးဆုံးနှင့် အမြတ်ဆုံးပင် ငါသာလျှင် ထိုစဉ် လောင်းလျာမိန့်သတည်း။
- ၁၁။ မိန့်ပြီးသောခါ လောင်းလျာနှင့် မာယာမယ်တော် ဘယ်မှာနေရံ စံပျော်မူပါလေသနည်း။

- ၁၂။ နှစ်ပြည်ထောင်ပျော် ဆွေမျိုးတော်က မယ်တော်ဘုရား လောင်း
ဗုဒ္ဓကို ကပိလသို့ ပြန်၍ပို့ ထိုမြို့စံပျော်ပါသတည်း။
- ၁၃။ မယ်တော်မာယာ ဘယ်သောခါ နတ်ရွာစံတော်မူပါသနည်း။
- ၁၄။ အလောင်းဘုရား ဖွားပြီးသည့်နောက် ၇-ရက်မြောက်သော်
မြတ်မယ်တော် စံပျော်တုသိတာမှာတည်း။
- ၁၅။ ဗုဒ္ဓလောင်းလျာ မည်သညာ ဘယ်ခါဘယ်သို့မှည့်သနည်း။
- ၁၆။ ဖွားမြင်ပြီးနောက် ငါးရက်မြောက်သော် ရှစ်ယောက်ပုဏ္ဏား
လက္ခဏာများကို ရှုစားပြီးက မည်နာမ သိဒ္ဓတ္ထဟု မှည့်သတည်း။
- ၁၇။ လောင်းသိဒ္ဓတ္ထ ဘယ်အရွယ်ကျ ရာဇာဘိသိက်ခံသနည်း။
- ၁၈။ ဆယ့်ခြောက်နှစ်လောက် ရွယ်တော်ရောက်၍ တတ်မြောက်သိပ္ပ
လောင်းသိဒ္ဓ ရာဇာဘိသိက်ခံသတည်း။
- ၁၉။ မောင်းမတို့ကား ဘယ်လောက်များ၍ ထိပ်ထားအတူ ဘိသိက်ယူ
ဘယ်သူ့မိဖုရားဖြစ်သနည်း။
- ၂၀။ မောင်းမတို့ကား လေးသောင်းများ၍ ထိုအများဝယ် ထိပ်ထား
ဖွယ်မှာ လနယ်နေနှင့် အသရေတင့်သည့် အကျင့်သူဌေး လှပဂေး
ရွှေသွေး ယသော်ဓရာတည်း။
- ၂၁။ မင်းဖြစ်ပြီးသော် ဘယ်နန်းပေါ် စံပျော်ဘယ်သို့နေသနည်း။
- ၂၂။ ရမ္မ, သုဘ, သုရမ္မ-ဟု နန်းမသုံးအောင် ဝင်းဝင်းပြောင် ဘုန်းခေါင်
လှည့်လည်စံသတည်း။

ဆဋ္ဌအခန်း

နိမိတ်ကြီး ၄-ပါးမြင်၍ တောထွက်တော်မူခြင်း မေး/ဖြေ

- ၁။ နှစ်ပေါင်းမည်မျှ လောင်းဗုဒ္ဓ ရာဇစည်းစိမ်ခံသနည်း။
- ၂။ ဆယ့်သုံးနှစ်မျှ လောင်းဗုဒ္ဓ ရာဇစည်းစိမ်ခံသတည်း။
- ၃။ ထီးနန်းစံစဉ် ထိုအရှင် ဘယ်တွင်သံဝေဖြစ်သနည်း။

- ၄။ ဥယျာဉ်တော်သာ ထွက်အလာဝယ် အို, နာ, သေသူ ရဟန်းဟူ၍ လေးဆူနိမိတ် နတ်ပြဟိတ်ကြောင့် ရွှေစိတ်ငြိငြင် ထိုခါတွင် တို့ရှင်သံဝေဖြစ်သတည်း။
- ၅။ သံဝေဂဖြစ်စဉ် ဘယ်သို့လျှင် တို့ရှင်ထပ်၍ကြိုသနည်း။
- ၆။ ဥယျာဉ်မင်္ဂလာ ကန်တော်သာမှ ပြန်လာလေသော် ရထားပေါ် ဝယ် သားတော်ဖွားကြောင်း သတင်းကောင်း ထပ်လောင်းကြား ရပြန်သတည်း။
- ၇။ သားတော်ဖွားအင် ကြားလိုက်လျှင် စိတ်တွင်ဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း။
- ၈။ သားတော်ဖွားအင် ရွှေနားဆင်၍ ကြားလျှင်ကြားခြင်း အချစ်ပြင်း ရိုးတွင်းခြင်ဆီစိမ့်သတည်း။
- ၉။ အချစ်ပြင်းစွာ ဖြစ်သောခါ နှုတ်မှာဘယ်သို့မိန့်သနည်း။
- ၁၀။ ရာဟုပမာ ငါ့ကိုသာလျှင် မြဲစွာဖမ်းဖို့ သားတော်ကို ဤသို့ဆိုခါ မိန့်သတည်း။
- ၁၁။ နန်းတော်ရောက်ခါ လောင်းလျာ စိတ်မှာဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း။
- ၁၂။ နန်းတော်ရောက်သော် အလောင်းတော်လည်း မပျော်မရွှင် စက်ရာခွင် ကပ်ဝင်စက်တော်ခေါ်သတည်း။
- ၁၃။ စက်ရာထဲတွင် ဘာကိုမြင် တို့ရှင်ဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း။
- ၁၄။ သန်းခေါင်ကာလ စက်ရာထဲသော် မောင်းမခြွေရုံ အိပ်ကြဟန်ပြင် သုဿာန်ထင် တို့ရှင်ထွက်ဖို့ကြံသတည်း။
- ၁၅။ တောထွက်ဖို့ရန် စိတ်တော်ကြံ ဘယ်ထံဘာကိုပြုသနည်း။
- ၁၆။ တောထွက်ဖို့ရန် စိတ်တော်ကြံ၍ မောင်ဆန်နူးကာ မြင်းတော်သာ ပြင်လာခဲ့ဖို့မိန့်သတည်း။
- ၁၇။ မြင်းတော်ပြင်စဉ် ထိုချိန်တွင် တို့ရှင်ဘာကိုပြုသနည်း။
- ၁၈။ ဖွားစသားတော် ရှုအံ့မြော်၍ ယသော်ဓရာ ဆောင်တော်သာ ထိုခါ လှမ်းတော်မူသတည်း။
- ၁၉။ ဆောင်တော်အနား လောင်းဘုရား စိတ်ထားဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း။

- ၂၀။ ဖွားစသားတော် ပွေ့လိုသော်လည်း ယသော်နိုးမည် စိုးရိမ်သည်
ကြောင့် မချီပွေ့ဘဲ စိတ်အားခဲ မနဲချုပ်၍ပြန်သတည်း။
- ၂၁။ ယသော်ဓရာ ခန်းဆောင်သာမှ ပြန်လာပြီးလျှင် တို့အရှင် ထိုစဉ်
ဘာကိုပြုသနည်း။
- ၂၂။ ယသော်ဓရာ ခန်းဆောင်သာမှ ပြန်လာပြီးသော် မြင်းတော်
ကဏ္ဍက မတ်ဆန္ဒနှင့် တကွအတူ ထွက်တော်မူ ရှေးရှုတောသို့
မြန်းသတည်း။
- ၂၃။ တောထွက်လေရာ ထိုအခါ ဘယ်မှာဘယ်သူတားသနည်း။
- ၂၄။ ယာဉ်ပျံစကြာ ခုနှစ်ရက်ကြာလျှင် ရောက်လာတော့မည် သို့ဖြစ်
သည်ကြောင့် ပြန်လည်စေငြား မာရ်နတ်သား ဆီးတားတောင်းပန်
လေသတည်း။
- ၂၅။ မာရ်နတ်တားသော် တို့လောင်းတော် ထုတ်ဖော်ဘယ်သို့မိန့်
သနည်း။
- ၂၆။ ယာဉ်ပျံစကြာ ရောက်မည့်ခါကို ကောင်းစွာငါသိ လိုမရှိဟု အတိ
အလင်းသာ ငြင်းဆန်ကာ ထွက်လာမြဲပင်ထွက်သတည်း။
- ၂၇။ နတ်နှင့်ဗြဟ္မာ ထိုအခါ ညီညာဘယ်သို့ဝိုင်းသနည်း။
- ၂၈။ နတ်နှင့်ဗြဟ္မာ ထိုချိန်ခါဝယ် ညီညာဝိုင်းအံ့ ပန်းမျိုးစုံဖြင့် မီးစုံ
ထွန်းကာ ရှေ့နောက်မှာ ဝဲယာလိုက်ပါကြသတည်း။
- ၂၉။ ဗြဟ္မာနှင့်နတ် ခြံရံပတ်၍ ထွက်လတ်ပြီးနောက် ဘယ်ချိန်လောက်
ဘယ်ရောက်မြန်းတော်မူသနည်း။
- ၃၀။ ဗြဟ္မာနှင့်နတ် ခြံရံပတ်၍ ထွက်လတ်လေရာ မိုးသောက်ခါ
နော်မာမြစ်ကမ်းရောက်သတည်း။

သတ္တမအခန်း

(ရဟန်းပြုသည်မှစ၍ ဘုရားဖြစ်သည်အထိ မေး/ဖြေ)

- ၁။ နော်မာကမ်းပေါ် ရောက်လတ်သော် ဆံတော်ဘယ်သို့ပယ်
သနည်း။
- ၂။ နံ့သာကြိုင်လှောင် ဆံဥသျှောင်ကို ဘုန်းခေါင်ရွှေလက် သံလျက်
ဖြင့် တစ်ဖက်ကိုင်ကာ ကိုယ်တိုင်သာ ကောင်းစွာပယ်ရိတ်ပါ
သတည်း။
- ၃။ ပယ်ရိတ်ပြီးသော် ထိုဆံတော် ဘုန်းမော်ဘယ်သို့ပြုသနည်း။
- ၄။ ဗုဒ္ဓကေနံ ဖြစ်မည်မှန်မှု ဤဆံကေသာ ကောင်းကင်မှာပင်
ကောင်းစွာတည်ရန် စိတ်တော်ကြံ ဝိဋ္ဌာန်မြှောက်၍ ပစ်သတည်း။
- ၅။ ကောင်းကင်တည်လတ် ဆံတော်မြတ် ဘယ်ရပ်ဘယ်မှာကိန်း
သနည်း။
- ၆။ ကောင်းကင်တည်မှု သိကြားယူ၍ စုဋ္ဌာမဏိ အမည်ရှိသား
စေတီတော်မှာ ဌာပနာ ဝတီသာဌ်ကိန်းသတည်း။
- ၇။ သပိတ်သင်္ကန်း ရဖို့မှန်း လှူဒါန်းဘယ်သူပြုသနည်း။
- ၈။ ဃဋိကာရ အမည်ရသည့် ရှေးကသဟာ မင်းဗြဟ္မာ ဆင်းကာ
ကပ်လှူပါသတည်း။
- ၉။ မြင်းတော်ကဏ္ဍက မတ်ဆန္ဒတို့ ပြန်ကြသလား ဘယ်လိုများ
ထူးခြားဖြစ်ပါသေးသနည်း။
- ၁၀။ မြင်းတော်ကဏ္ဍက မတ်ဆန္ဒတို့ ပြန်ကြဖို့ရာ မိန့်သောခါဝယ်
ပြန်ရှာပြီးနောက် မျက်ကွယ်ရောက်သော် မြင်းတော်ဝမ်းနဲ့ နှလုံးကွဲ
သေပွဲဝင်ရရှာသတည်း။
- ၁၁။ ရဟန်းဖြစ်က ဘယ်သို့ကြွ ဘယ်မှဘယ်သူတွေ့သနည်း။
- ၁၂။ ရဟန်းဖြစ်က ရာဇဂြိုဟ်ကြွ ဗိမ္ဗိသာရတွေ့သတည်း။
- ၁၃။ ဒုက္ကရစရိယာ ဘယ်နေရာ ဘယ်လောက်ကြာအောင် ကျင့်
သနည်း။

- ၁၄။ ဥရုဝေလ တောဌာန၌ ဒုက္ကရစရိယာ ခြောက်နှစ်ကြာ လောင်းလျာ ကျင့်မိပါသတည်း။
- ၁၅။ ထိုမှတဖန် အကျင့်မှန် ထပ်မံဘယ်သို့ပြုသနည်း။
- ၁၆။ ထိုမှတဖန် အကျင့်မှန် ဆွမ်းခံစား၍ကျင့်သတည်း။
- ၁၇။ ဗုဒ္ဓဖြစ်ဖွယ် နေ၌ဝယ် ဘယ်သူဆွမ်းတော်ကပ်သနည်း။
- ၁၈။ ဗုဒ္ဓနေ့မှာ သုဇာတာလျှင် ယနာနို့ဆွမ်း ခွက်ပါကမ်း လှူဒါန်း ဆက်ကပ်ပါသတည်း။
- ၁၉။ နို့ဆွမ်းယနာ ဘုဉ်းပေးကာ ခွက်မှာဘယ်သို့သုံးသနည်း။
- ၂၀။ နေရဉ္စရာ မြစ်ကမ်းသာဝယ် လောင်းလျာရပ်နား ဆွမ်းကိုစား၍ ဘုရားဖြစ်ရန် ယနေ့မှန်လျှင် ဆန်စေ့မြစ်ညာ မိဋ္ဌာန်ကာ ရေမှာရွှေခွက်မျှောသတည်း။

အဋ္ဌမအခန်း

(ဘုရားဖြစ်သည်မှစ၍ ဓမ္မစကြာဟောတော်မူသည်အထိ မေးဖြေ)

- ၁။ ဘုရားဖြစ်လျှင် တို့မြတ်ရှင် ဘယ်တွင်ဆက်၍စံသနည်း။
- ၂။ ဘုရားဖြစ်လျှင် ဗောဓိပင်၌ တင်ပလ္လင်ဖွဲ့ကာ ၇-ရက်ကြာ ဆက်ကာစံနေပါသတည်း။
- ၃။ ထိုပလ္လင် သတ္တာဟနောက် ဘယ်ဆီရောက် ဘယ်လောက် ကြာအောင်စံသနည်း။
- ၄။ ဗောဓိပင်ရှေ့ မြောက်နားကွေ့၌ ရပ်၍တိတ်တိတ် ပလ္လင်စိတ်ဖြင့် မမှိတ်မသုန် ရှုလျက်တုံ နေပုံ ၇-ရက်ကြာသတည်း။
- ၅။ အနိမိသ သတ္တာဟနောက် ဘယ်သို့ရောက် ဘယ်လောက်ကြာ အောင်စံသနည်း။
- ၆။ ဗောဓိပင်သာ ရပ်တည်ရာနှင့် မကွာအကြား ရှေ့နောက်သွားဖို့ အလျားစကြို ၇-ရက်မှန် တုံပြန်လျှောက်၍နေသတည်း။

- ၇။ ထိုစက်မ သတ္တိဟနောက် ဘယ်သို့ရောက် ဘယ်လောက်ကြာ
အောင်စံသနည်း။
- ၈။ ဗောဓိပင်ထောက် အနောက်မြောက်သို့ ကြွရောက်တုန်လျှင်း
နတ်ဖန်ဆင်းသည့် သန့်ရှင်းရတနာ ဃရမှာဝယ် ဘိဓမ္မာတရား
ဆင်ခြင်ငြား ချိန်ကား ရ-ရက်ကြာသတည်း။
- ၉။ ရတနာဃရ သတ္တိဟနောက် ဘယ်သို့ရောက် ဘယ်လောက်
ကြာအောင်စံသနည်း။
- ၁၀။ ရတနာဃရ သတ္တိဟမှ အဖေါလ မည်ရညောင်ပင် တို့ဖျားရှင်
ကပ်ဝင် ရ-ရက်စံသတည်း။
- ၁၁။ အဖေါလ သတ္တိဟနောက် ဘယ်သို့ရောက် ဘယ်လောက်
ကြာအောင်စံသနည်း။
- ၁၂။ အဖေါလ သတ္တိဟမှ မုစလိန္ဒ မည်ရကျည်းပင် တို့ဖျားရှင် ကပ်ဝင်
ရ-ရက်စံသတည်း။
- ၁၃။ မုစလိန္ဒ သတ္တိဟနောက် ဘယ်သို့ရောက် ဘယ်လောက်ကြာ
အောင်စံသနည်း။
- ၁၄။ မုစလိန္ဒာ ရ-ရက်ကြာသော် ရာဇာယတန နာမခေါ်တွင်
လင်းလွန်းပင် ကပ်ဝင် ရ-ရက်စံသတည်း။
- ၁၅။ ရ-ရက်မျှ ပြည့်ကာလ ဘယ်ကဘယ်သူလာသနည်း။
- ၁၆။ ရ-ရက်မျှ ပြည့်ကာလဝယ် တပုဿနှင့် ဘလ္လိကမည် လှည်းကုန်
သည် ဥက္ကလာပြည်မှလာသတည်း။
- ၁၇။ ဥက္ကလာပြည်သား နောင်ညီများ ဘုရားဘာကို လှူသနည်း။
- ၁၈။ ဥက္ကလာပြည်သား နောင်ညီများတို့ ဘုရားရှင်ကို လွန်ကြည်ညို
မုံ့ကိုလှူကြသတည်း။
- ၁၉။ နောင်ညီတို့မှာ ကိုးကွယ်ရာ ဘာကိုရ၍သွားသနည်း။
- ၂၀။ နောင်ညီနှစ်ဖော် အလွန်ပျော် ဆံတော်ဓာတ်များရသတည်း။

- ၂၁။ ရာဇာယတန သတ္တာဟမှ ကြွ၍ဘယ်တွင် စံနေစဉ် တို့ရှင် ဘယ်စိတ်ဖြစ်သနည်း။
- ၂၂။ ထိုမှတစ်ဖြာ အပေါသို့ ပြန်ကာအကြွ ရောက်ခါစဝယ် များလှ စိတ်ထား ညံ့သည့်အားကြောင့် တရားအထူး မတန်ဘူး စိတ်ကူး တို့ရှင်ဖြစ်သတည်း။
- ၂၃။ စိတ်ကူးဖြစ်ခါ ဘယ်သူလာ ဘယ်အရာကိုလျှောက်သနည်း။
- ၂၄။ သဟမ္ပတိဗြဟ္မာ ဆိုသူလာ ဟောပါတရား လျှောက်သတည်း။
- ၂၅။ တရားဟောရန် လက်သင့်ခံ၍ ဟောရန်ဓမ္မ ဘယ်ဒေသ ဗုဒ္ဓ ကြွတော်မူသနည်း။
- ၂၆။ မိဂဒါဝုန် သားမျိုးစုံသည့် ရဂုံဒေသ တို့ဗုဒ္ဓ ဓမ္မဟောရန် ကြွသတည်း။
- ၂၇။ ဘယ်သူတို့အား အမှူးထား ဘယ်တရားကို ဟောသနည်း။
- ၂၈။ ပဉ္စဝဂ္ဂီများ အမှူးထား၍ အများရောက်လာ နတ်ဗြဟ္မာ စကြာ တရားဟောသတည်း။
- ၂၉။ ဓမ္မစကြာ ဟောသောခါ သတွာဘယ်လောက်ကျွတ်သနည်း။
- ၃၀။ အရှင်ကောဏ္ဍည အမှူးစ၍ ဓမ္မစက်သစ် ဟောဘော်လှစ်သော် ဆယ့်ရှစ်ကုဋေ နတ်ဗြဟ္မေ ထိုနေရာတွင်ကျွတ်သတည်း။

နဝမအခန်း

(ဂုဏ်တော် ၉-ပါး အကြောင်း မေး/ဖြေ)

- ၁။ ဘုရားဖြစ်သော် တို့ဘုန်းမော် ဂုဏ်တော်မည်မျှကျော်သနည်း။
- ၂။ ဂုဏ်တော်မှန်က အနန္တပင် သိကြာအများ ဂုဏ်တော်ကား ၉-ပါးပြန်နံ့ကျော်သတည်း။
- ၃။ ဂုဏ်တော် ၉-သွယ် ပြန်နံ့ကြွယ် အဘယ်အဘယ်တို့ပါနည်း။

- ၄။ က္ကတိပိ သောဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော
သုဂတော လောကဝိဒ္ဓ အနတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္တာ
ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ ဤဇ-ဗြာ မှတ်ပါဂုဏ်တော်
အနှံ့တည်း။
- ၅။ ဘယ်အကြောင်းဟုန် ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်အရဟံ ရသနည်း။
- ၆။ ကိလေသာကင်း ဝေးသန့်ရှင်း၍ မင်းမင်းပြည်သူ အလှူတော်မှန်
ပူဇော်ခံဖို့ ထိုက်တန်သည့်ပုံ ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်အရဟံ
ရသတည်း။
- ၇။ ဘယ်အကြောင်းဟုန် ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ရသနည်း။
- ၈။ သိထိုက်သိရန် ကြွင်းမကျန်အောင် အမှန်ကိုယ်တိုင် သိမြင်နိုင်ပုံ
ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ရသတည်း။
- ၉။ ဘယ်အကြောင်းဟုန် ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္န
ရသနည်း။
- ၁၀။ အသိပညာ ဉာဏ်ဝိဇ္ဇာနှင့် ကောင်းစွာကျင့်ပုံ စရဏစုံ ဂုဏ်တော်
ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္န ရသတည်း။
- ၁၁။ ဘယ်အကြောင်းဟုန် ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်သုဂတရသနည်း။
- ၁၂။ ဒီပင်္ကရာ စောမြတ်စွာမှ စ၍ဗောဓိ မဏ္ဍိုင်ထိအောင် သတိသမ္ပဇဉ်
မပြတ်ယှဉ်လျက် သဗ္ဗညုဉာဏ်တော် ရဖို့မျှော်၍ ကြွတော်မူပုံ
ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်သုဂတ ရသတည်း။
- ၁၃။ ဘယ်အကြောင်းဟုန် ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်လောကဝိဒ္ဓ ရသနည်း။
- ၁၄။ သတ္တောကာသ သင်္ခါရဟု လောကသိပုံ ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်
လောကဝိဒ္ဓ ရသတည်း။
- ၁၅။ ဘယ်အကြောင်းဟုန် ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်အနတ္တရော ပုရိသ
ဒမ္မသာရထိ ရသနည်း။
- ၁၆။ ဆုံးမထိုက်သူ နတ်လူဗြဟ္မာ ဆုံးမရာဝယ် အသာမရှိ ယဉ်ကျေး

သည့်တိုင် ဆုံးမနိုင်ပုံ ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်အနုတ္တရော
ပုရိသဒမ္မသာရထိ ရသတည်း။

၁၇။ ဘယ်အကြောင်းဟုန် ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ
ရသနည်း။

၁၈။ လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တာဇာ် ဆရာဖြစ်ပုံ ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်သတ္တာ
ဒေဝမနုဿာန ရသတည်း။

၁၉။ ဘယ်အကြောင်းဟုန် ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်ဗုဒ္ဓ ရသနည်း။

၂၀။ လေးပါးသစ္စာ မြှိုက်ရသာကို ကောင်းစွာပိုင်ပိုင် ကိုယ်တော်တိုင်နှင့်
သုံးဆိုင်ဝေနေ များဗိုလ်ခြေကို သိစေနိုင်ပုံ ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်
ဗုဒ္ဓ ရသတည်း။

၂၁။ ဘယ်အကြောင်းဟုန် ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်ဘဂဝါ ရသနည်း။

၂၂။ ဣဿရိယ ဓမ္မယသ သိရိကာမ ပယတ္တဟု ခြောက်ဘုန်းဟုန်
ပြီးပြည့်စုံ ဂုဏ်တော်ဘဂဝါ ရသတည်း။

၂၃။ လေးဆယ့်ငါးဝါ ကာလကြာအောင် ကောင်းစွာဟောပြု တို့ဗုဒ္ဓ
ဓမ္မအချုပ်အဘယ်နည်း။

၂၄။ အကြောင်းရှိလျှင် အကျိုးထင်၍ ကြောင်းအင်လဲပြုတ် ကျိုးလဲ
ချုပ်ဟု လောကုတ်လောကီ ကြောင်းကျိုးမို့ လေးလီသစ္စာ
အချုပ်တည်း။

* အနန္တစုံ တန်ခိုးဟုန်နှင့် ကိုးဂုဏ်ရောင်ဆိုင် ဘဝင်တိုင်အောင်
ပြန်လှိုင်ကျော်ကြား မြတ်ဘုရား၏ တရားလေးတန် သစ္စာမှန်ကို
နာခံပြီးလစ် ဆင်းရဲဖြစ်ဖို့ အသစ်တဏှာ မဖြစ်သာအောင်
ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင် သင်္ဘောယာဉ်ဖြင့် ပြည်ခွင်နိဗ္ဗာန် ရောက်အောင်ဆန်မှ
ကော်နုဒုက္ခ ကင်းကြရမည် မုချင်တို့ ကျင့်ဖွယ်ကို။

ဒသမအခန်း

(ဗုဒ္ဓကိစ္စတော်များနှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပုံ မေး/ဖြေ)

- ၁။ ဝေနေယျများ ကျိုးစီးပွား ဘုရားဘယ်သို့ ပြုသနည်း။
- ၂။ ဝေနေယျများ ကျိုးစီးပွား မအားလပ်အောင် ပြုသတည်း။
- ၃။ နံနက်ကာလ ဘယ်ကိစ္စ ဗုဒ္ဓနေ့စဉ် ပြုသနည်း။
- ၄။ စောစောကပင် ထပြီးလျှင်သော် သုတ်သင်ကိုယ်လက် လွန်ငြိမ် သက်အောင် နေလျက်ပြီးမှ ဆွမ်းခံကြွ၍ ခေတ္တပြန်နား ရဟန်းများ ဆွမ်းစားပြီးအောင် စောင့်သတည်း။
- ၅။ ဆွမ်းစားပြီးက ဘယ်ကိစ္စ ဗုဒ္ဓနေ့စဉ် ပြုသနည်း။
- ၆။ ဆွမ်းစားပြီးက တရားပြ၍ ဂန္ဓကျောင်းတော် ဝပ်လျောင်းပျော်၏။ ထသော်တစ်လှည့် လောကကြည့်၍ ရောက်ရှိလာငြား လူအများ တရားနေ့စဉ် ဟောသတည်း။
- ၇။ ညဉ့်ဦးယာမ်တွင် ဘယ်သို့လျှင် ညစဉ်ကိစ္စပြုသနည်း။
- ၈။ ညဉ့်ဦးယာမ်သော် သံဃာတော်၏ ထုတ်ဖော်မေးက အဖြေပြ ဓမ္မညစဉ် ပေးသတည်း။
- ၉။ သန်းခေါင်ယာမ်တွင် ဘယ်သို့လျှင် ညစဉ်ကိစ္စ ပြုသနည်း။
- ၁၀။ သန်းခေါင်ရောက်လတ် ဗြဟ္မာနတ်၏ ပြဿနာမေး အဖြေ ပေးလျက် ငြိမ်လေးနာပျော် တရားတော် ဟောဖော်ညွှန်ပြပါ သတည်း။
- ၁၁။ မိုးသောက်ယာမ်တွင် ဘယ်လိုလျှင် ညစဉ်ကိစ္စ ပြုသနည်း။
- ၁၂။ မိုးသောက်ယာမ်ရောက် စကြံလျှောက်၍ ထို့နောက်ဆက်လက် တစ်မှေးစက်၏။ ကျိန်းစက်ထမူ ကျွတ်ထိုက်သူ နတ်လူစုံအောင် ကြည့်သတည်း။
- ၁၃။ ကျွတ်ထိုက်ကြသူ နတ်နှင့်လူ မြင်မူဘယ်သို့ ပြုသနည်း။

- ၁၄။ အချိန်ကာလ အံကိုက်ကျအောင် ကြွ၍မနေ့ တရားအေး
တိုက်ကျွေးဟောဖော် ချွတ်သတည်း။
- ၁၅။ ရန်သူကပြိုင် တို့ဘုန်းလှိုင် ရှုံးနိုင်ဘယ်သို့ ရှိသနည်း။
- ၁၆။ ရန်သူများစွာ ပြိုင်ကြပါလည်း မေတ္တာတော်ဓာတ် ဉာဏ်တော်
မြတ်ဖြင့် မပြတ်အောင်မြင် သူတို့ပင် အစဉ်ရှုံးရလေသတည်း။
- ၁၇။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ရှုံးရပါ ကမ္ဘာဘယ်ရန်ရှိသနည်း။
- ၁၈။ အိုဘေး နာဘေး သေခြင်းဘေးဟု ဘေးကြီးသုံးဖြာ ရန်သူလာ
မြတ်စွာရှုံးရပါသတည်း။
- ၁၉။ အို . . . အို . . . မြတ်စွာ အိုဘေးမှာ ဘယ်ခါကြုံရပါသနည်း။
- ၂၀။ သက်တော်ရင့်ညောင်း ရွယ်တော်ပြောင်း အိုကြောင်းဘေးကြီး
ကြုံသတည်း။
- ၂၁။ ဖြစ်ရလေဖျာ နာဘေးမှာ ဘယ်ခါ ကြုံရပါသနည်း။
- ၂၂။ မကြာမကြာ ခါးတော်နာ၍ ခြေမှာနုနု သွေးခြေဥ၏။ မရှုရက်နော်
နောက်ဆုံးသော် ဝမ်းတော်လားရပါသတည်း။
- ၂၃။ ဝမ်းတော်လားလျှင် တို့ဘုရားရှင် ဘယ်တွင်ကြွ၍ စံသနည်း။
- ၂၄။ ဝမ်းတော်အလား သက်တော်အားလည်း ကြီးမားလေဘိ
ရှစ်ဆယ်ပြည့်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံဖို့ရာ ကုသိနာရုံ အင်ကြင်းစုံ
ရရှိကြွ၍စံသနည်း။
- ၂၅။ များအင်ကြင်းပင် မြတ်ဥယျာဉ် ဖူးမြင်ဘယ်မျှ လာသနည်း။
- ၂၆။ အင်ကြင်းပင်စပ် ဥယျာဉ်ရပ်၍ လူနတ်ဗြဟ္မာ များသံဃာ ရောက်
လာ ဖူးမျှော်ကြသတည်း။
- ၂၇။ နတ်ဗြဟ္မလယ် သံဃာ့အလယ် ဘုန်းကြွယ်ဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း။
- ၂၈။ အို အို ဟင်ဟင် မကြားချင်နှင့် တို့ရှင်ဘုရား သံဃာများကို
တရားသတိ နောက်ဆုံးဖြည့်၍ လပြည့်ကဆုန် နီးအာရုဏ်
ဓာတ်မြဲနိဗ္ဗာန်စံသတည်း။

ကောဒသမအခန်း

(အလောင်းတော်ပူဇော်ပုံနှင့်

ဓာတုပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပုံ မေး/ဖြေ)

- ၁။ နိဗ္ဗာန်ပြောင်းသော် အလောင်းတော် ပူဇော်ဘယ်သူ ပြုသနည်း။
- ၂။ နိဗ္ဗာန်ပြောင်းသော် အလောင်းတော် ပူဇော်နတ်လူပြုသတည်း။
- ၃။ အလောင်းတော်အား သံဃာများ ထူးခြားပူဇော် ဘယ်သို့နည်း။
- ၄။ အလောင်းတော်အား သံဃာများ ထူးခြားပူဇော် မပြုတည်း။
- ၅။ နိဗ္ဗာန်စံ၍ ဘယ်ရက်စေ့ ဘယ်ရွှေ့ပင့်ဆောင်ထားသနည်း။
- ၆။ နိဗ္ဗာန်စံ၍ ၇-ရက်စေ့ မြို့ရှေ့ပင့်ဆောင်ထားသတည်း။
- ၇။ မြို့ရှေ့ရောက်သော် အလောင်းတော် ပူဇော်ဘယ်သို့ ပြုသနည်း။
- ၈။ ဝါဂွမ်းအဝတ် ထပ်ကာထပ်ကာ စုံငါးရာဖြင့် ပတ်ကာရစ်ငြောင်း
မြတ်အလောင်း ရွှေခေါင်းတော်မှာ သွင်းသတည်း။
- ၉။ ခေါင်းသွင်းပြီးသော် အလောင်းတော် ဘယ်ပေါ် မီးသင်္ဂြိုဟ်
သနည်း။
- ၁၀။ စန္ဒကူးနံ့သာ ထင်းပုံမှာ သွင်းကာ မီးသင်္ဂြိုဟ်သတည်း။
- ၁၁။ သင်္ဂြိုဟ်ပြီးငြား ဓာတ်တော်ကား အများဘယ်လောက်ရှိသနည်း။
- ၁၂။ ရှစ်စိတ်လောက်မျှ ဓာတ်တော်ရ ပြောကြစဉ်ဆက်ရှိသနည်း။
- ၁၃။ နဂိုရ်နေမြဲ မကြေကွဲ မှတ်စွဲ ဘယ်ဓာတ်တို့ပါနည်း။
- ၁၄။ ညှပ်ရိုးနှစ်ဆူ စွယ်လေးဆူနှင့် တစ်ဆူသင်းကျစ် ဓာတ်ခုနှစ်
တည်ရစ် နဂိုရ်အတိုင်းတည်း။
- ၁၅။ မီးငြိမ်းပြီးသော် ဓာတ်ခေါင်းတော် ပူဇော်ဘယ်ဆီရွှေ့သနည်း။
- ၁၆။ မီးငြိမ်းပြီးသော် ဓာတ်ခေါင်းတော်ကို ပူဇော်ဖို့ရာ မြို့တွင်းသာ
ရုံးမှာ ရွှေ၍ထားသတည်း။
- ၁၇။ ဓာတ်တော်ဝေဖို့ ဘယ်ပြည်မြို့ ဘယ်သို့လာ၍ တောင်းသနည်း။
- ၁၈။ ဓာတ်တော်ဝေဖို့ ခုနှစ်ပြေမြို့ မင်းတို့စစ်နှင့်တောင်းသတည်း။

- ၁၉။ ထိုသို့ထွက်လာ မင်းများစွာ ဘယ်ခါဘယ်သူ ဝေသနည်း။
- ၂၀။ ခန္တီနလုံး ဘုရားထုံးကို သုံးဖို့ဟောပြု ကြေအေးကြ ဒေါဏ ပါမောက်ဝေသတည်း။
- ၂၁။ ဓာတ်တော်ပေါင်းကာ ဘယ်နေရာ ဌာပနာခဲ့ပါသနည်း။
- ၂၂။ ရာဇဂြိုဟ်မှာ စုပေါင်းကာ ဌာပနာခဲ့ပါသတည်း။
- ၂၃။ ထို့နောက်ဘယ်သူ တူးဖော်ယူ ဇမ္ဗူအနှံ့ ဖြန့်သနည်း။
- ၂၄။ မြွေသောက မည်ရသသူ မင်းဖော်ယူ ဇမ္ဗူအနှံ့ ဖြန့်သတည်း။
- ၂၅။ ဓာတ်တော်အလုံး ဘယ်ချိန်သုံး နောက်ဆုံးဘယ်သို့ဖြစ်မည်နည်း။
- ၂၆။ သာသနာ၏ ကွယ်ချိန်ပြည့်သော် ဗောဓိပင်သာ ဓာတ်ပေါင်းကာ ရောင်ဝါလွှတ်၍ ပြမည်တည်း။
- ၂၇။ ရောင်လှုံလွှတ်ဖော် ဓာတ်ကိုယ်တော် ပြီးသော် ဘယ်သို့ဖြစ် မည်နည်း။
- ၂၈။ ရောင်လှုံလွှတ်ဖော် ဓာတ်ကိုယ်တော် ပြီးသော် တေဇောလောင် မည်တည်း။
- ၂၉။ ဓာတုနိဗ္ဗာန် နောက်ဆုံးစံ ဖူးပြန်ဘယ်စိတ် ဖြစ်မည်နည်း။
- ၃၀။ ဓာတုနိဗ္ဗာန် နောက်ဆုံးစံ ဖူးပြန်ရကာ နတ်ဗြဟ္မာတို့ စိတ်မှာ ကြေကွဲ လွန်ဝမ်းနဲ့ ငိုပွဲသံဝေ ဖြစ်သတည်း။

* ဓာတ်အမွေတော် ကြွင်းပါသော်လည်း ချွတ်ချော်သာသနာ နောင်သောခါဝယ် ရောင်ဝါပျောက်ကြွေ ကွယ်ပချေသော် ထွေ ထွေရပ်နယ် ဓာတ်သွယ်သွယ်လည်း ကိုးကွယ်ကြမည့် လူမရှိ၍ ဗောဓိပင်မှာ စုပေါင်းကာဖြင့် ရောင်ဝါလွှတ်ပြီး ရွှေတုံးကြီးသို့ ဓာတ်မီးလောင်တောက် ကုန်ဆုံးပျောက်က လာရောက်ကြရှာ နတ်ဗြဟ္မာတို့ သာသနာဗုဒ္ဓ ယခုမှပင် မုချအတည် ကွယ်ရပြီဟု ငိုမြည်တမ်းတ သံဝေဂဖြင့် မရယူကံ့ူး ကိုယ်စိတ်ချုံးသည် နောက်ဆုံး သာသနာပွဲတော်ဘုရား။

ဤသည်လျှင် ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ ဗုဒ္ဓဝင်အမေးအဖြေ သံပေါက်များနှင့် အဖွင့်လာလင်္ကာများဖြစ်သည်။ ကျမ်း၏အဆုံး၌လည်း-

- ကျမ်းပြီးမှတ်ထုံး ကမ္မတ်ဖုံးဖို့ နိဂုံးအရာ သာသနာ၏ ခုခါဖြစ်ထွေ စဉ်းစား စေအံ့။ တို့မြေဌာနီ ရှေးခါဆီဝယ် မထေရ်အပေါင်း စံရာကျောင်းမှ ငြိမ့်ငြောင်းသာယာ မိန့်အာဏာကို ရပ်ရွာလူများ လွန်လေးစားခဲ့။ ခုကား သို့နယ် မဟုတ်ကွယ်၍ နယ်ပယ်ပွားစီး သားသမီးတို့ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် စာမသင်တော့။ ထို့ပြင်မြို့နေ ကလေးတွေကား တို့မေဘာသာ တို့ဖေစာ ကို သင်ရာကောင်းမျှ မထင်ကြဘဲ ပြင်ကလာပေး စာပထွေးကို အလေးဂရု အရေးပြု၏။

ယခုလိုသာ နှစ်ပေါင်းကြာလျှင် မြန်မာတိုင်းဘွား အမျိုးသားတို့ ဘုရားကိုစွန့် တရားစွန့်၍ စွန့်လိမ့်မှန်စွာ မြတ်သံဃာတည်း။ ထိုခါတိုင်းဘွား လူအများလည်း တရားမပါ အမှားစာကြောင့် များစွာခုထက် တိုး၍ ပျက်လိမ့်။ သို့တွက်များပြား ဘုန်းဘုရားတို့ တရားကိုယ်ကျင့် လုံအောင် ကျင့်၍ မလင့်စေရ ကိုယ့်ဒေသ၌ သိပ္ပံဝိဇ္ဇာ ပြသင့်ရာကို ကောင်းစွာပိုင်ပိုင် ပြသနိုင်မှ ဘုန်းလှိုင်ဟောပြု သြဝါဒကို စိတ်ကကြည်ဖြူ လိုက်နာယူလျက် ကိုယ်မှုနှုတ်ပြောင်း စိတ်လည်းကောင်းလိမ့်။ မကောင်း၊ အကောင်း အကြောင်းကြောင်းကို သောင်းပြောင်းကုန်စင် အစုံမြင်သည့် ထေရ်ရှင်များစွာ ဒါယကာတို့ အခါအခွင့် ပဏာသင့်အောင် စာချင့်စုပေါင်း နည်းသစ်ပြောင်းမှ နောက်နှောင်းမြန်မာ သာသနာသည် ရှည်ကြာနေသို့ထွန်းမည်ကို-ဟူသော ကေပိဒ်လင်္ကာဖြင့် ပြုပြင်လိုသည့်အချက်များကိုဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော် မူခဲ့လေသည်။ ယင်းကျမ်းစာကို ၁၃၁၇-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလက ပဌမအကြိမ် ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ကရောင်း ၁၆-ချိုးဆိုက်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၁၄၅-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်အမေးအဖြေတိ၊ ပသိဒ္ဓံ သုဂန္ထမိ စ။
ရစယီ ကဝိကထာယ၊ ကဝိသေဋ္ဌော မဟာဝိဒူ။

ဘုရားဥပဒေတော်ကြီး

ဆရာတော်သည် ဝိနည်းပါဠိတော်ရင်းအတိုင်း နားလည်လိုကြသော နားလည်သလောက်လည်း ကောင်းမွန်စွာနေထိုင်လိုကြသော ရဟန်းသာမဏေ တို့အား ဝိနည်းဥပဒေကို လွယ်ကူစွာနားလည်စေလိုခြင်း၊ ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာ တော်ကို လေးဖြာသောပစ္စည်းဖြင့် ထောက်ပံ့နေကြသော ဒကာ၊ ဒကာမတို့အား ဝိနည်းတရားတော်အမှန်ကို လွယ်ကူစွာနားလည်စေ၍ နားလည်သည့်အတိုင်း သာသနာတော်ကို ပြုစုတတ်ကြစေခြင်းစသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဤမည်သော ဘုရားဥပဒေတော်ကြီးခေါ်သော ကျမ်းကိုပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော် သည်-

- ၁။ သဇ္ဇောဒိတော ကာရညေန၊ ပရံ ပရတ္တမာဝဟော။
ကရောပယာတနိဗ္ဗာနံ၊ သြသဇ္ဇ ဒုက္ကရံ ကရံ။
- ၂။ တဿာယံ ဥပဒေသော ဟိ၊ နာထဿ နာထဒေသကော။
ယေန နော ဒမထံ ယာမ၊ ကော တံ အဇ္ဈစရေန ဘော။

ယော နာထော= ငါ၏ကိုးကွယ် ငါ့ကိုကယ်သည့် ငါ့နှယ်မခြား လူနတ် များ၏ ကိုးစားရာသခင် အကြင်ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်သည်။ ကာရညေန သဇ္ဇောဒိတော= သတ္တာခပင်း ဆင်းရဲခြင်းကြောင့် ပြင်းပြလှစွာ မဟာကရုဏာတော် နှိုးဆော်တိုက်တွန်းအပ်သည်(ဖြစ်၍)။ ကရောပယာတနိဗ္ဗာနံ= လက်လှမ်းမှီလောက် အနီးရောက်သည့် မျက်မှောက်ပြုရန် မြတ်နိဗ္ဗာန်ကို။ သြသဇ္ဇ= အလွယ်တကူ လှမ်းမယူဘဲ ဗိုလ်လူတွက်တာ စွန့်လွှတ်ခွာ၍။ ဒုက္ကရံ= သာမန်လူများ မကြံ အားအောင် ထူးခြားလွန်ကဲ ပြုနိုင်ခဲ့သော ပါရမီဖြည့်မှုကို။ ကရံ- ကရောဇ္ဇော= လေးသင်္ချေကိန်း ကပ်တစ်သိန်းမျှ ထိန်းသိမ်းဆင့်ဆင့် ပြုကျင့်တော်မူလျက်။ ပရံ= လွန်လွန်ကဲကဲ စိတ်ဇွဲသန်သန် နောက်ပြန်မဆုတ် ကြိုးစားအားထုတ်၍ သာလျှင်။ ပရတ္တမာဝဟော= ကိုယ်ဆင်းရဲမှု လျစ်လျူရှု၍ ဗိုလ်လူမြားမြောင် စီးပွား ကိုသာ ဆောင်တော်မူပါပေ၏။

အယံ= ယခုခါတွင် လူရှင်အများ ရှုမှတ်သားဘို့ ပြန်ကြားလှစ်ဖွေ ဤဥပဒေတော်သည်ကား။ တဿ နာထဿ= လူနတ်အပေါင်း ခညောင်း ဆည်းကပ် ထိုဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်၏။ နာထဒေသကော= ရဟန်းရှင်မှန် ကိုးကွယ်ခံဖို့ ကျင့်ရန်ပုံသေ ညွှန်ပြပေသော။ ဥပဒေသော ဟိ= ကရုဏာဓာတ် ဉာဏ်တော် မြတ်ဖြင့် ပိုင်းဖြတ်ချင့်သုံး ကျင့်ထုံးဥပဒေတော်ကြီးပါပေတည်း။ ယေန= ကိုယ်နှုတ်နှစ်တန် ကျင့်ရန်ထုတ်ဖော် ယင်းဥပဒေတော်ကြောင့်။ နော= သဒ္ဓါ အလျောက် ဥပဒေအောက်၌ ကပ်ရောက်ဝင်နေ တို့တစ်တွေသည်။ ဒမထံ= ကိုယ်နေဇေ နှုတ်ချိုမွှေး၍ ယဉ်ကျေးမွေ့သိမ် တည်ငြိမ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ယာမ= လူ သာမန်ထက် ဆင့်ဆင့်တက်၍ မပျက်ပုံသေ ရောက်ကြရပေ၏။ ဘော= ဘုရားသခင် တရားရင်ဝယ် ဖွားမြင်ရငြား အို သားတော်အများတို့။ တံ ဥပဒေသံ= ယခုလည်းကောင်း နောက်လည်းကောင်းဘို့ ငဲ့စောင်းထုတ်ဖော် ထိုဥပဒေတော်ကြီးကို။ ကော= ဘခင့်စကား လွန်လေးစား၍ တရားကိန်းအောင်း အဘယ် ရဟန်းကောင်းသည်။ အဇ္ဈစရေန= မလိုက်နာဘဲ သွေမီလွှဲ၍ တနဲထူးချွန် အဘယ် မှာ ကျူးလွန်ထိုက်ပါတော့အံ့နည်း-ဟူသော ၂-ဂါထာပါဠိနိဿယဖြင့် စတင်အပ်သော အခြေခံနိဒါန်းဖြင့်စကားပျိုး၍ သိက္ခာပုဒ်ဝတ္ထုကြောင်း၊ သိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်၊ သိက္ခာပုဒ်မြန်မာပြန် သိက္ခာပုဒ်အင်္ဂါ၊ ခက်ဆစ်ရှင်းလင်းချက်-စသည် တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်လျက် ရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ကျမ်း၏အဆုံးတွင် ဖုဿထေရဂါထာပါဠိမြန်မာပြန်ကို ဖော်ပြ၍ နိဂုံး အုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းကျမ်းကြီးကို ပဌမအကြိမ် ရန်ကုန်မြို့ ဟံသာဝတီ တိုက်၌ရိုက်နှိပ်ခဲ့၍ ဒုတိယအကြိမ် ၁၃၄၂-ခုနှစ်တွင် သာသနာရေးဦးစီးဌာန အတွက် ရန်ကုန်မြို့ မင်္ဂလာပုံနှိပ်တိုက်ကရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ရွှင်ဆိုက်စာမျက်နှာ ၄၆၂- မျက်နှာ ရှိလေသည်။

သမ္မုဒ္ဓဥပဒေသမ္ပိ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခရီ။
 သင်္ခရဏေပိ သော ဆေကော၊ ဇနကော ဇောတိအတ္တဇော။

ပါဠိသိက္ခာနှင့် သဒ္ဒါကျဉ်း

မူလတန်းစာသင်သားများအတွက် ပါဠိသိက္ခာနှင့် သဒ္ဒါကျဉ်းကိုလည်း ပြုစီရင်တော်မူခဲ့သည်။ ပါဠိသင်ဦးစပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဆီလျော်ကိုက်ညီအောင် ရေးစီရင်တော်မူသည် ၁၃၁၈-ခုနှစ်တွင် စာအုပ်အဖြစ် စတင်ရိုက်နှိပ်စေတော် မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်းဦး၌-

ရတနာ ၃-ပါး ဆရာအား ဦးဖျားထိပ်ဝယ်တင်။
မူလတန်း၏ သင်ခဏ်းညို ပါဠိသဒ္ဒါထွင်၊
အကျဉ်းသိခါ အကျယ်လာ လွယ်စွာသိမည်ပင်။
ထို့ကြောင့်မူလ အကျဉ်းမှ စ၍သင်တို့ သင်။

ဟူသော သံပေါက် ၄-ပုဒ်ဖြင့် ပဏာမနှင့်တိုက်တွန်းချက်ကို ဖော်ပြတော်မူခဲ့လေ သည်။ ကရောင်း ၁၆-ချိုးဆိုက်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၁၈၂-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ကထာသလ္လာပသိက္ခာ

ကထာသလ္လာပသိက္ခာကိုလည်း ၁၃၁၀-ခုနှစ် လောက်ကပင် စာသင်ပျို့ နုများ ဝါကျအနက်ဉာဏ် ရင့်သန်စေရန်နှင့် ပါဠိစကားပြောတတ်ရန် ရည်ရွယ်၍ ရေးသား စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်း ကထာသလ္လာပသိက္ခာ၌- ပစ္စုသ သမယေ ကထာသလ္လာပေါ= နံနက်စောစော စကားပြောပုံ၊ သယနာဝုဋ္ဌိတ ကာလေ ကထာသလ္လာပေါ= အိပ်ရာထပြီးချိန် စကားပြောပုံ၊ ဗုဒ္ဓါနုဿရဏ ဝေလာယံ ကထာသလ္လာပေါ= ဘုရားအာရုံပြုချိန် စကားပြောပုံ၊ ဘတ္တပစန ဝေလာယံ ကထာသလ္လာပေါ= ဆွမ်းချက်ချိန် စကားပြောပုံ၊ ယာဝပက္ကသမယာ ကထာသလ္လာပေါ= ဆွမ်းကျက်အချိန်ထိ စကားပြောပုံ-စသည်ဖြင့် ခေါင်းစဉ်ပေါင်း ၄၈-ပါရှိလေသည်။ ၁၃၄၁-ခုနှစ်တွင်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ကရောင်း ၁၆-ချိုးဆိုက်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၁၄၀-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ကင်္ခါဘာသာဋီကာ

ဆရာတော်သည် ကင်္ခါဘာသာဋီကာကိုလည်း ကင်္ခါဋီကာသစ်၊ ရေစကြို၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်ဂုဏ္ဍသာရ၏နိဿယ စသည်တို့ကိုမှီငြမ်း၍ ၁၃၂၁-ခုနှစ်က အပြီးသတ်ရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်းဦးနိဒါန်း၊ အချီနိဒါန်းကိုလည်း-

ဂုရဝေါ မံ ဝိတာရေန္တိ၊ ကင်္ခါ ယမိ ဝတ္ထုတ္တယေ။
နမိတွာ တေ ကရိဿာမိ၊ ဗျာချံ ကင်္ခါဝိတာရိယာ။

ဂုရဝေါ= မိမိစိတ်တွင် ကျေးဇူးရှင်ဟု အစဉ်ထင်ရှား ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ မံ= သာသနာ့ဝန်ကြီး ခိုမစီးဘဲ ကိုယ်ထည်းထမ်းလို ဤငါ့ကိုယ်ကို။ ယမိ-ဝတ္ထုတ္တယေ= ဝိနည်းတရား အစထား၍ ဘုရားသံဃာ ရတနာဟု တည်ရာသုံးပါး ဝတ္ထုများ၌။ ကင်္ခါ= သို့လောသို့လော စိတ်ကြံမောအောင် တွေးတောတတ်စွာ ပိစိကိစ္ဆာကို။ ဝိတာရေန္တိ= ပုထုဇဉ်အလျောက် ထိပ်တန်းရောက်အောင် လွန်မြောက်ပစေ ချီးမြှောက်တော်မူကြပေကုန်၏။ တေ= ထိုမြတ်ဘုရားနှင့် တရားသံဃာ မြတ်ဆရာတို့ကို။ နမိတွာ= ကျမ်းဦးလွယ်ကြောင်း ဆုမွန်ကောင်းကို တောင်းကာ ရည်စူး ရှိခိုးဦး၍။ ကင်္ခါဝိတာရိယာ= ဝိနည်းစဉ်လာ မသင်္ကာလျှင် ကင်္ခါလွန်ကြောင်း လက်မွန်ကောင်းသည့် လက်ဟောင်းကျမ်းအဆီ ကင်္ခါဝိတရဏီ၏။ ဗျာချံ= နိဿယည်းအဓိပ္ပါယ် ခပ်ကျယ်ကျယ်ဖြင့် အလွယ်မှီရာ ဘာသာဋီကာကို။ ကရိဿာမိ= ဆရာသီးသီး နည်းစုံမှီး၍။ အပြီးတည်ထွင် စီရင်ပေအံ့သတည်း- ဟူသော တစ်ဂါထာပါဌ်နိဿယ ပဏာမ၊ ပဋိညာဉ်ပါရှိသော အချီနိဒါန်းဖြင့် စတင် စီရင်ရေးသားတော်မူခဲ့လေသည်။ ဤကင်္ခါဘာသာဋီကာကို ရေးသားရာ၌ နိဿယကို စာဆိုသောရဟန်းငယ်နှင့် ရှင်သာမဏေများကို ရေးသားစေ၍ အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း အကြမ်းရေးသား၍ ရဟန်းငယ်၊ ရှင်သာမဏေများကိုပင် အချော ရေးသားစေတော်မူခဲ့လေသည်။ အချီနိဒါန်းအဆုံး၌-

ဂစ္ဆတံ ခလနံ ကွာပိ၊ ဘဝဇျေဝ ပမာဒတော။
ဟသန္တိ ဒုဇ္ဇနာ တတ္ထ၊ သမာဒဟန္တိ သဇ္ဇနာ။

ကွာပိ = တစ်စုံတစ်ရာ ကုန်းသာမြေပြင်၌သော်မှလည်း။ ဂစ္ဆတံ -
 ဝေသာသာ သွားလာရသူတို့၏။ ပမာဒတော = သတိလွတ်ကင်း မေ့လျော့ခြင်း
 ကြောင့်။ ခလနံ = ချွတ်ချော်တိမ်းပါးလဲသွားခြင်းသည်။ ဘဝဇျေဝ = တစ်ရံတစ်ခါ
 ဖြစ်တတ်သေး သည်သာ။ ဒုဇ္ဇနာ = စိတ်ထားသေးနပ် သူယုတ်မာတို့သည်။ ဟသန္တိ
 = ပြောင်လှောင်အားရ ရယ်မောကြကုန်၏။ သဇ္ဇနာ = နှလုံးပျော့ပြောင်း
 သူတော်ကောင်းတို့သည်။ သမာဒဟန္တိ။ ထောက်ထားဥဲ့ညှာကုန်၏။ ဟူသော
 ဂါထာပါဠိအနက်ကို အဘယာရာမဆရာတော်၏ အမရကောသ နိဿယမှ ကူးယူ
 ၍ သူတော်ကောင်းများ အမှားတွေ့လျှင် အပြစ်မတင်ဘဲ ပြင်ဆင်ဖတ်ရှုလိမ့်မည်
 သဘောကို ရေးသားတော်မူခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်သည် လပေါင်း ၂၀-ကျော်မျှ ကခါဝိတရဏီအဋ္ဌကထာကို
 အပူတပြင်း ချပို့ရင်း ဤကခါဘာသာဋီကာကို စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်း၏
 အဆုံး၌-

သိဇ္ဈိတ္ထဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။
 ပါတိမောက္ခဝဏ္ဏနာယ၊ ဗျာချာ ကခါဝိတရဏီယာ။

ပါတိမောက္ခဝဏ္ဏနာယ =ပါတိမောက္ခာ မာတိကာ၏ သေချာကျစ်လျစ်
 ဖွင့်ကြောင်းဖြစ်သော။ ကခါဝိတရဏီယာ = မကျဉ်းမကျယ် ပိုချလွယ်၍ မှတ်ဖွယ်စုံညီ
 ကခါဝိကရဏီ၏။ ဗျာချာ = နိဿယည်းအဓိပ္ပါယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့် အကျယ်
 ဖွင့်ကြောင်း ခေတ်မှီကောင်းသော။ ဒေသဘာသာယ = ကိုယ့်နယ်ဒေသ ပြောနေ
 ကျဟု မြန်မာ့ဆိုင်ရာ အမိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ = တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက်
 ခုံခုံစီရင် တည်ကြည်စွာစီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ = ဘာသာဋီကာ
 အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္ထဘော =
 ထောင့်သုံးရာကယ် နှစ်ဆယ့်နှင့်တစ် သက္ကရာဇ်၏ နှစ်သစ်ကူးစ တာကူးလ၌
 မှန်းဆသလောက် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား-ဟူသော ဂါထာပါဠိနိဿယနှင့်-

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။
 တသောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။

သမ္ပုဇ္ဈာမိ ထေရာန၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။

သုဝိနိတော ဝိနယေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။

ရဇောဟာရောမိ ထေရာနံ၊ သာသနံ ယေသ မာဘတံ။

ပါဒဋ္ဌိနိ စ သဗ္ဗာနိ၊ သမ္ပဋ္ဌိတ္ထာမိ မတ္ထကေ။

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။

ယာနာယာ အမတံပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။

ဟူသော ၄-ဂါထာပါဌ်၊ ယင်း ၄-ဂါထာနိဿယဖြင့်လည်း မိမိဆန္ဒကို ဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ကျက်မှတ်ဖွယ်နိယံလင်္ကာများ

ကင်္ခါဘာသာဋီကာသည် နိဿယ၊ အဓိပ္ပါယ်၊ အဆုံးအဖြတ် နိယံ၊ လင်္ကာ ဆောင်ပုဒ်စသည်တို့ဖြင့် စုံလင်လှသည်။ စာချဆရာတော်များ လက်ကိုင်ပြုရ လောက်အောင် ကောင်းမွန်လှသည်။ နိယံလင်္ကာတချို့ကား-

- * (၁) အနုသန္ဓေဆို လိုရင်းကိုကောက် မိပ္ပါယ်လှောက် ထို့နောက် စာထွက်ပြ။
- (၂) ၎င်း-ဌပနာ နည်း၊ပုစ္ဆာ လောမှာ အာဘောဂ။
- (၃) အဖြေရှုကာ မေးပုစ္ဆာ လျော်စွာ တင်ထုတ်ပြ။
- (၄) အဖြေရှောင်ကွင်း လျော်ရာနင်း သွင်းလေ အာဘောဂ။ (ရှေးနိယံ)
- * တောင်၊ ကျောက်၊ တော၊ သစ် လမ်းဖြစ်၊ တောင်ပို့ , မြစ်၊ ရေတို့ မှတ်ဖို့နိမိတ်ရှစ်။
- * (၁) တံတိုင်းမလုံ ဈေးသာစုံ နိဂုံးအမည်ပေး။
- (၂) တံတိုင်းရံပြု ဈေးလည်းစု မြို့ဟုခေါ်ရန်ရေး။
- (၃) တံတိုင်းဈေးနာ မရှိပါ ရွာသာမည်လေသေး။ (ရှေးသံပေါက်)

* ဆန္ဒပေးရန် အမိန့်သံကြောင့် ဆန္ဒ ဒမ္မိ ဆိုရိုးရှိ၏။ မိမိဆန္ဒ သံဃာ ကျအောင် ဆောင်မှသာလျှင် တာဝန်ကင်း၍ မယွင်းဆောင်လေ ဆန္ဒမေတဲ့။ တစ်ထွေဆောင်ယူ မလျှောက်မှုကား ဆောင်သူထပ်ဆင့် အာပတ်သင့်၏။ သို့ဖြင့်ထပ်လော လျှောက်လေနောဟု အာရောစေဟိ မှာရိုးရှိသည် ပါရိသုဒ္ဓိ ဤနည်းတည်း-စသည်တို့ဖြစ်ကုန်၏။

ယင်းကခါဘာသာဋီကာကို အမရပူရမြို့ နယူးဘားမားပိဋကပုံနှိပ်တိုက်တွင် ပဌမအကြိမ်ရိုက်နှိပ်ခဲ့၍ ရှိုင်ဆိုက် ပဌမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ ၂-တွဲရှိရာ စာမျက်နှာ ၉၃၅-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ကခါသု ဘာသာဋီကာပိ၊ ထေရေန ရစိတာ သုဘာ။
 သမ္ပုဏ္ဏာ မနညာ စေဝ၊ ဘိက္ခုဟိ အဘိမာနိတာ။

ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ

ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာကို နိဿယအဓိပ္ပာယ် စုံလင်စွာတန်ဆာဆင်၍ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာစသော ဝိနည်းဋီကာများနှင့် မအူဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်နာရဒ၏ ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာနိဿယကို မှီငြမ်းပြု၍ ပြုစီရင်တော်မူခဲ့ရာ ၁၃၂၄-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလတွင် ပြီးမြောက်ခဲ့လေသည်။ ကျမ်းစာကို-

၁။ သဇ္ဇောဒိတော ကာရညေန၊ နာထော ပရတ္ထမာဝဟော။
 ကရောပယာတနိဗ္ဗာနံ၊ သြသဇ္ဇ ဒုက္ကရံ ကရံ။

ယော နာထော = ငါ၏ကိုးကွယ် ငါ့ကိုကယ်၍ ငါ့နယ်မခြား လူနတ်များ၏ ကိုးစားရာသခင် အကြင်ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်သည်။ ကာရညေန = သတ္တဝါ ခပင်း ဆင်းရဲခြင်းကြောင့် ပြင်းပြလှစွာ မဟာကရုဏာတော်သည်။ သဇ္ဇောဒိတော = မရှောင်သာအောင် ခါခါထပ်ထပ် နှိုးဆောင်အပ်သည်ဖြစ်၍ ။ ကရောပယာတနိဗ္ဗာနံ = လက်လှမ်းမှီလောက် အနီးရောက်လျက် မျက်မှောက်ပြုရန် မြတ်နိဗ္ဗာန်ကို။ သြသဇ္ဇ = အလွယ်တကူ လှမ်းမယူဘဲ ဗိုလ်လူတွက်တာ စွန့်လွှတ်ခွာ၍။ ဒုက္ကရံ

= သာမန်လူများ မကြံအားအောင် ထူးခြားလွန်ကဲ ပြုနိုင်ခဲ့သော ပါရမီဖြည့်မှုကို။
ကရံ-ကရောန္တော = လေးသင်္ချေကိန်း ကပ်တသိန်းမျှ ထိန်းသိမ်းဆင့်ဆင့် ပြု
ကျင့်တော်မူလျက်။ ပရတ္တံ = လူနတ်အများ ချမ်းသာပွားဖို့ တရားဖြင့်အေး ကြီးပွား
ရေးကို။ အာဝဟော = ကိုယ်ဆင်းရဲမှု လျစ်လျူရှု၍ အမှုပါအောင် ဆောင်တော်မူခဲ့
ပါသတည်း။

၂။ တဿာယံ ဝိနယောနာမ၊ ဝိနယံ ယာမ ယေန နော။
တတော ဝိနိယတေ ဗျာချာ၊ ဝိနယတ္ထတ္ထဝဏ္ဏနာ။

နော = သဒ္ဓါမကင်း သာသနာတွင်း၌ ကပ်ချဉ်းဝင်နေ တို့တစ်တွေသည်။
ယေန (ဓမ္မေန) = ကိုယ်နှုတ်နှစ်တွေ စောင့်စည်းစေဖို့ ဥပဒေဆင်ထား အကြင်တရား
ကြောင့်။ ဝိနယံ = ကိုယ်နေဇေ နှုတ်ချိုမွှေးလျက် ယဉ်ကျေးမွေ့သိမ် တည်ငြိမ်သူ
အဖြစ်သို့။ ယာမ = သာမန်လူထက် သာလွန်တက်၍ မပျက်ပုံသေ ရောက်ကြရပေ
၏။ အယံ (ဓမ္မော) = သာသနာတော်အသက် ကြာရှည်ဆက်ဖို့ မိန့်မြွက်ပညတ်
ဤတရားတော်မြတ်သည်။ တဿ နာထဿ = ဗြဟ္မာလူနတ် မြတ်ထက်မြတ်သည့်
နတ်နတ်ထွတ်ထား ထိုမြတ်ဘုရား၏။ ဝိနယောနာမ = လစွီသူမွန် သီလဝန်တို့
အလွန်လေးမြတ် ကျင့်သင်အပ်သည့် ပိဋကတ်ရတနာ ဝိနည်းမည်ပါပေ၏။
တတော = ထိုသို့သာသနာ သက်ရှည်ကြာသော် ဆက်ကာထားတတ် တရား
မြတ်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိနယတ္ထတ္ထဝဏ္ဏနာ = ဝိနည်းတော်တွက် ဌကထာနက်ကို
ထပ်လျက်ဆင့်ကာ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာဖြစ်သော။ ဗျာချာ = နိဿယည်းအဓိပ္ပါယ်
ခပ်ကျယ်ကျယ်ဖြင့် အလွယ်မှီရာ ဘာသာဋီကာကို။ ဝိနိယတေ = ဆရာသီးသီး
ဋီကာကြီးတို့ မိုး၍လှစ်ဖွေ ဆောင်ပြအပ်ပေလိမ့်သတည်း-ဟူသော ၂-ဂါထာ
ပါဌ်နိဿယ ထောမနာ, ပဋိညာဉ်တို့ပါရှိသောစကားရပ်ဖြင့် အခြေခံနိဒါန်းဖြင့် စတင်
စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

သွေးတိုးရောဂါ, နှလုံးရောဂါဒဏ်ခံစားလျက်ပင်စီရင်ခဲ့ရ

ဆရာတော်သည် ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာကို စီရင်ခိုက်မှာ သွေးတိုး
ရောဂါ, နှလုံးရောဂါဒဏ်ကိုခံစားရင်း ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာကိုချပို့ကာ

စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ စီရင်စဉ်အတွင်းမှာပင် ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီးသို့ တက်ရောက် ကုသရသေးသည်ဟု သိရ၏။ ၁၃၂၃-ခုနှစ်တွင်ကား ထိုရောဂါအားလုံး ကင်းရှင်း စွာဖြင့် ကျမ်းစာပြီးမြောက်ခဲ့လေသည်။ ကျမ်းစာအဆုံး၌-

သိဇ္ဈိတ္တဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။
နိသဂ္ဂိယန္တကာ ယာဝ၊ ဝိနယတ္ထတ္ထဝဏ္ဏနာ။

ဝိနယတ္ထတ္ထဝဏ္ဏနာ = ဝိနည်းတော်အတွက် အဋ္ဌကထာနက်ကို ထပ်လျက်ဆင့်ကာ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာဖြစ်သော။ ယာဝ နိသဂ္ဂိယန္တကာ = နိဿဂ္ဂိယ ပါစိတ်ကျအောင် စ၍စဉ်လျောက် ဆုံးတိုင်ရောက်သော။ ဒေသဘာသာယ = တိုင်းရင်းမြန်မာ အမိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ = တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခုံခုံစီရင် တည်ကြည်စွာစီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ = ဘာသာဋီကာ အမည် သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္တဘော = ထောင့်သုံးရာ ကယ် နှစ်ဆယ့်နှင့်သုံး တန်ဆောင်မုန်း၌ နိဂုံးအရောက် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား။ ဟူသော ဂါထာပါဌ်နိဿယနှင့်။

ယဒိအညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။
တသောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။
သမ္ပုဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
သိက္ခိတော ဂန္ထကာရေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။
စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။
ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကသံ ပုရိသကာရိယံ။

ဟူသော ၃-ဂါထာပါဌ်ယင်း ၃-ဂါထာပါဌ် နိဿယအဓိပ္ပါယ်တို့ဖြင့် ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

၁။ ယေသံ ထေရာနံ = အထက်ဝေဟင် နေအသွင်သို့ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင်ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ပဂ္ဂဟိတော = အထူးစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက် အပ်သော။ အဟံ = ငါသည်။ သိက္ခိတော = ရေးနည်းသားနည်း ပို့ချနည်း၌

သိပ်သည်းသေသပ် သင်အပ်သောအတတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဂန္ဓကာရေပိ = ခုခေတ်
နောက်သား အကျိုးများဖို့ ရေးသားကြိုးကုတ် ကျမ်းပြုခြင်းအလုပ်၌လည်း။
ပကတညုတ် = သဘောသက် ရှေးထုံးစံကို အမှန်သိမြင် ကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်သို့။
ပတ္တော အမိ = ခေတ်အလျောက် လေးစားလောက်အောင် မဖောက်မသွေ
ရောက်ရပေ၏။ တေသံ ထေရာနံ = ကျေးဇူးတော်ရင် ဂုဏ်အင်ကြီးမား
ထိုဆရာတော်ဘုရားတို့အား။ သမ္ပူဇယာမိ = ကျမ်းစားရေးသား ကောင်းမှုများ
ဖြင့် လေးစားကော်ရော် ပူဇော်အပ်ပါသတည်း။

အဓိပ္ပါယ်တွေကုံလုံ၊ နိယံလင်္ကာတွေစုံလင်

ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာကြီး၌ မှတ်သားဖွယ် အဓိပ္ပါယ်တွေ ကုံလုံလှ
သည်။ နိယံလင်္ကာတွေလည်း စုံလင်လှသည်။ ဤ၌ အမြွက်ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

လဒ္ဒဂုဏ်ဆောင်ပုဒ်

* အကျိုးတစ်ပါး ရှိတုံးငြားက တစ်ပါးအကျိုး ရှိရိုးသည်လျှင် လဒ္ဒဂုဏ်
ပင်ဟု စာနာရှု ကျမ်းပြုဉာဏ်အဟုတ်^၁ ။

ယထာဟ-စကားချီ သီလက္ခန်ဋီကာဖွင့်ပုံလင်္ကာဖြင့်ပြ

- * (၁) ယထာဟသာ တွေ့လေရာဝယ် ယထာအနက် ကိဟုဘက်၍
ရှေ့ဆက်ကိုထုတ် မယာဝုတ္တ အတ္တဿမှန် သာဓကံတည်း။
- (၂) တဖန်ယေန ပကာရေန-ဟု အဖွင့်ပြုကာ မယာဝုတ္တံ တထာပြန်
လျက် ပါဠိယမိ အာဟ သိလေ။
- (၃) တစ်ထွေဖွင့်ဟန် ယံဝစနံဝယ် ပါဠိယံမှာ အာဟလာ၍ တထာ
တေန ဝစနေနနှင့် မယာဝုတ္တံ ဝစနံသည် သံသန္ဓတိ သမေတိ
ဟု ထည့်၍ယထာ ဥပမာနှော ဂင်္ဂါဒကေန ယမုနောဒတည်း။

၁။ ပါရာ၊ ဘာသာဋီ။ ၁။ ၃၅။

(၄) တဝရှေ့လာ ဝါကျတ္တာကို ထည့်ကာယေန ပကာရေနဟု အဖွင့်ပြုလျက် ယထာနက်ယူ ထိုတူတဖန် တထာပြန်လျက် ပါဠိယံ အာဟာ နည်းနာပြု၍ ခန္ဓသီလက် ဋီသစ်မြှောက်သည် အနက်တွေ့ရာ ပေးဖို့တည်း။

* နောက်သဗ္ဗရို၊ ရှေ့ကူတိ၊ အာဒိအနက်ဟော၂။

* ဂုဏ္ဏဖလု၊ ဌာနျ။ နည်းမူ အဝိနာ^၃။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် များစွာပါရှိလေသည်။

ယင်းပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာကျမ်းကြီးကို ၁၃၂၂-ခုနှစ်တွင် အမရပူရမြို့ နယူးဘားမား ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ၁၃၂၂-ခုနှစ်က စတင်ရိုက်နှိပ်ခဲ့၍ ၁၃၂၄-ခုနှစ်တွင် ပြီးမြောက်ခဲ့ရာ ပဌမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ၊ တတိယတွဲ၊ စတုတ္ထတွဲ အားဖြင့် ၄-တွဲရှိရာ ပဌမတွဲ စာမျက်နှာ ၆၃၀၊ ဒုတိယတွဲ စာမျက်နှာ ၆၀၆၊ တတိယတွဲ စာမျက်နှာ ၅၉၅၊ စတုတ္ထတွဲ ၄၃၇-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၊ ထေရေန ရစိတာ သုဘာ။

သမ္ပုဏ္ဏာ မနုညာ စေဝ၊ ပဏ္ဍိတေဟိ သုမာနိတာ။

ပါစိတ်ဘာသာဋီကာ

ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာအပြီး ပါစိတ်ဘာသာဋီကာကိုလည်း ဆက်လက်စီရင်တော်မူရာ ၁၃၂၅-ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၁၄-ရက်နေ့တွင် ပြီးဆုံးအောင်မြင်ခဲ့လေသည်။ ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာကို ချပို့ရင်း ဘာသာဋီကာစီရင်အပြီး ပါစိတ်ပါဠိတော်ကို အဋ္ဌကထာတွဲဖက်၍ ချပို့ရင်း စာဆိုသောသာမဏေ၊ ဦးပွင်းတို့အား နိဿယနှင့်လွယ်ကူသောအဓိပ္ပါယ်တို့ကို ရေးနိုင်လောက်အောင်ပြောပြ၍ ခက်ခဲသောအဓိပ္ပါယ်များကိုသာ သာရတ္ထ၊ ဝိမတိ၊ ယောဇနာများနှင့်တိုက်ဆိုင်၍

၁။ ပါရာ၊ ဘာသာဋီ။၁။၅၂။

၂။ ပါရာ၊ ဘာသာဋီ။၁။၅၅။

၃။ ပါရာ၊ ဘာသာဋီ။၁။၁၆၅။

ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် ရေးတော်မူခဲ့လေသည်။ ပါစိတ်ဘာသာဋီကာကို-
သာဓုစိတ္တံ န ပါတေန္တိ၊ ဂုရဝေါ ရတနာနိ မေ။
ဇေသ ပစ္စောပကာရာယ၊ ပါစိတ္တိယတ္ထ ဝဏ္ဏနာ။

မေ (မမ) = ရတနာ ၃-ပါး ဆရာများကို လေးစားကြည်ညို ဤငါ့ကိုယ်၏။
ရတနာနိ = သင်္ချေကမ္ဘာ လွန်ရှည်ကြာမှ ရံခါထွန်းပေါ် ရတနာတော်မြတ် ၃-ပါး
နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဂုရဝေါ = မိမိစိတ်တွင် ကျေးဇူးရှင်ဟု အစဉ်ထင်ရှား
ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်လည်းကောင်း။ သာဓုစိတ္တံ = သူတော်ကောင်း၌ ကိန်း
အောင်းထိုက်သည့် စရိုက်သဒ္ဓါ ဉာဏ်ပညာနှင့် ယှဉ်ကာလှုံဖိတ် ကောင်းသော
စိတ်ကို။ န ပါတေန္တိ = တက်သည့်သဘော မသက်လျောအောင် စစ်ကြောနေစဉ်
မြှင့်တင်တော်မူကြကုန်၏။ ဇေသ (ဇေသ) = နေ့စဉ်မနား ပို့ချထားသည့် အများမှီရာ
ဤဋီကာသည်ကား။ ပစ္စောပကာရာယ = ၃-ပါးရတနာ မြတ်ဆရာတို့ ဦးစွာတင်အပ်
ကျေးဇူးမြတ်ကို ဆပ်၍တစ်ဖန် အတုံပြန်ဖို့အကျိုးငှာ။ ပါစိတ္တိယတ္ထဝဏ္ဏနာ = ကုသိုလ်
စိတ်ဓာတ်ကျစေတတ်သဖြင့် အမှတ်တံဆိပ် ဘုရားနှိပ်သည့် ပါစိတ်မည်သာ
ကျမ်းဋီကာတစ်မျိုးပါဘုရား-ဟူသော ဂါထာပါဌ်နိဿယပါရှိသော အခြေခံနိဒါန်းဖြင့်
စတင်စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

သိဇ္ဈိတ္တဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။
ပါစိတ္တိယဋ္ဌကထာယ၊ ဝါစနာမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

ပါစိတ္တိယဋ္ဌကထာယ = ပါစိတ်ဟုခေါ် ပါဠိတော်ဝယ် ဟောဖော်မြွက်ဟ
အနက်ပြုသည့် အဋ္ဌအထာ ကျမ်းရွှေစာ၏။ ဝါစနာမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ = အစဉ်အလာ
ပို့ချကာဖြင့် သေချာစံနစ် ဖွင့်ရိုးဖြစ်သော။ ဒေသဘာသာယ = တိုင်းရင်းမြန်မာ
အမိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ = တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခုံခုံစီရီ တည်ကြည်
စွာစီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ = ဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း
နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္တဘော = ထောင့်သုံးရာဝယ် ငါးခုကြွယ်သည့်
နှစ်ဆယ်နှစ်ကြို လနယုန်၏ ပုဏ္ဏမိရှေ့ အဖိတ်နေ၌ ချမ်းမြေ့သာကြည် ပြီးမြောက်
ပြန်ပြီတကား-ဟူသော ဂါထာပါဌ်နိဿယနှင့်-

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။
တဿောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဇာယတံ။

သမ္ပုဇ္ဈာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
သိက္ခိတော ဂန္ထကာရေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။
ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကသံ ပုရိသကာရိယံ။

ဟူသော ၃-ဂါထာပါဠိ၊ ယင်း၃-ဂါထာပါဠိ၏နိဿယဖြင့် မိမိအလိုဆန္ဒကို ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းကျမ်းကိုလည်း ၁၃၂၆-ခုနှစ်တွင် နယူးဘားမားပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်တွင် စတင်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ရွှင်ဆိုက် စာမျက်နှာ ၄၂၃-မျက်နှာ၊ ဒုတိယအုပ်မှ ၃၉၂-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ပါစိတ္တိယဘာသာဋီကာ၊ ထေရေန ရစိတာ သုဘာ။
သမ္ပုဇ္ဈာ မနုညာ စေဝ၊ ဝါစကေဟိ ဘိမာနိတာ။

မဟာဝါဘာသာဋီကာ

ပါစိတ်ပါဠိတော်ကို ပါစိတ်အဋ္ဌကထာတွဲဖက်၍ချပို့ရင်း ပါစိတ်ဘာသာ ဋီကာကို စီရင်အပြီးတွင် ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်ကို အဋ္ဌကထာတွဲဖက်၍ ချပို့ရင်း စာဆိုဦးပဉ္စင်း၊ ရှင်သာမဏေများအား ချပို့သည့်အတိုင်းရေးစေ၍ အဓိပ္ပါယ် ခက်များကို ကိုယ်တိုင် ဖြည့်စွက်ရေးသားခဲ့ရာ ၁၃၂၇-ခုနှစ်သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၃-ရက်နေ့တွင် ပြီးမြောက်ခဲ့လေသည်။ ကျမ်းဦး၌-

မဟာဝဂ္ဂါ မဟာပေန္တိ၊ ဂုရုဝေါ ရတနာနိ မံ။
ကသံ ပစ္စောပကာရာယ၊ မဟာဝဂ္ဂတ္ထဝဏ္ဏနံ။

ရတနာနိ= သင်္ချေကမ္ဘာ လွန်ရှည်ကြာမှ ရံခါထွန်းပေါ် ရတနာတော်မြတ် ၃-ပါးနတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ မဟာဝဂ္ဂါ= ဟိုမြို့သည်နယ် နှစ်အသွယ်သွယ်၌ များကျယ်စုဆောင်း တပည့်အပေါင်းရှိတော်မူကြကုန်သော။ ဂုရုဝေါ= ငါ၏စိတ်တွင်

ကျေးဇူးရှင်ဟု အစဉ်ထင်ရှား ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်လည်းကောင်း။ မံ= ရတနာသုံးပါး ဆရာများကို လေးစားကြည်ညို ဤငါ့ကိုယ်ကို။ မဟာပေန္တိ= ခုဘဝ နောက်ဘဝ အောက်မကျအောင် ထောက်မအစဉ် မြှင့်တင်တော်မူကြပေကုန်၏။ ပစ္စောပကာရာယ= ၃-ပါးရတနာ မြတ်ဆရာတို့ ဦးစွာတင်အပ် ကျေးဇူးမြတ်ကို ဆပ်၍တဖန် အတုံပြန်ဖို့အကျိုးငှာ။ မဟာဝဂ္ဂတ္ထဝဏ္ဏနံ= ဝိနည်းမဟာဝါ ဋ္ဌကထာ၏ မှီရာအသင့် ဋီကာဖွင့်ကို။ ကသံ= ဆရာအသီးသီး နည်းစုံမှီး၍ အပြီးတည်ထွင် စီရင်ပါအံ့သတည်း-ဟူသော ဂါထာပါဠိနိဿယ ရေးသားစီရင်အပ်သော အခြေခံ နိဒါန်းဖြင့် ကျမ်းကိုစတင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်း၏အဆုံး၌လည်း-

သိဇ္ဈိတ္ထဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။
မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာယ၊ ဝါစနာမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာယ= မဟာဝါခေါ် ဝိနည်းတော်၏ ဟောဖော်မြွက်ဟု အနက်ပြုသည့် အဋ္ဌကထာ ကျမ်းရွှေစာ၏။ ဝါစနာမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ= အစဉ်အလာ ပို့ချကာဖြင့် သေချာစံနှစ် ဖွင့်ရိုးဖြစ်သော။ ဒေသဘာသာယ= တိုင်းရင်းမြန်မာ အမိ ဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ= တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခုံခုံစီရရီ တည်ကြည်စွာဖွင့်ပြအပ်သော။ ဘာသာဋီကာ= ဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္ထဘော= ထောင့်သုံးရာဝယ် ခုနှစ်ခုကြွယ်သည့် နှစ်ဆယ်နှစ်တွင်း ကျွတ်သီတင်း၏ လမင်းပေါ်ထွက် ဆန်း ၃-ရက်၌ နှစ်သက်ဖွယ်ရာ ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား-ဟူသော ဂါထာပါဠိ နိဿယနှင့်။

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။
တသောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။
သမ္ပုဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
သိက္ခိတော ဂန္ထကာရေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။
တဿောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဇာယတံ။

သမ္ပုဇ္ဈာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
သိက္ခိတော ဂန္ထကာရေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။
ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကသံ ပုရိသကာရိယံ။

ဟူသော ၃-ဂါထာပါဠိ၊ ယင်း၃-ဂါထာပါဠိ၏နိဿယဖြင့် မိမိအလိုဆန္ဒကို ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းကျမ်းကိုလည်း ၁၃၂၆-ခုနှစ်တွင် နယူးဘားမားပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်တွင် စတင်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ရွှင်ဆိုက် စာမျက်နှာ ၄၂၃-မျက်နှာ၊ ဒုတိယအုပ်မှ ၃၉၂-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ပါစိတ္တိယဘာသာဋီကာ၊ ထေရေန ရစိတာ သုဘာ။
သမ္ပုဇ္ဈာ မနုညာ စေဝ၊ ဝါစကေဟိ ဘိမာနိတာ။

မဟာဝါဘာသာဋီကာ

ပါစိတ်ပါဠိတော်ကို ပါစိတ်အဋ္ဌကထာတွဲဖက်၍ချပို့ရင်း ပါစိတ်ဘာသာ ဋီကာကို စီရင်အပြီးတွင် ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်ကို အဋ္ဌကထာတွဲဖက်၍ ချပို့ရင်း စာဆိုဦးပဉ္စင်း၊ ရှင်သာမဏေများအား ချပို့သည့်အတိုင်းရေးစေ၍ အဓိပ္ပါယ် ခက်များကို ကိုယ်တိုင် ဖြည့်စွက်ရေးသားခဲ့ရာ ၁၃၂၇-ခုနှစ်သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၃-ရက်နေ့တွင် ပြီးမြောက်ခဲ့လေသည်။ ကျမ်းဦး၌-

မဟာဝဂ္ဂါ မဟာပေန္တိ၊ ဂုရုဝေါ ရတနာနိ မံ။
ကသံ ပစ္စောပကာရာယ၊ မဟာဝဂ္ဂတ္ထဝဏ္ဏနံ။

ရတနာနိ= သင်္ချေကမ္ဘာ လွန်ရှည်ကြာမှ ရံခါထွန်းပေါ် ရတနာတော်မြတ် ၃-ပါးနတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ မဟာဝဂ္ဂါ= ဟိုမြို့သည်နယ် နှစ်အသွယ်သွယ်၌ များကျယ်စုဆောင်း တပည့်အပေါင်းရှိတော်မူကြကုန်သော။ ဂုရုဝေါ= ငါ၏စိတ်တွင်

ကျေးဇူးရှင်ဟု အစဉ်ထင်ရှား ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်လည်းကောင်း။ မံ= ရတနာသုံးပါး ဆရာများကို လေးစားကြည်ညို ဤငါ့ကိုယ်ကို။ မဟာပေန္တိ= ခုဘဝ နောက်ဘဝ အောက်မကျအောင် ထောက်မအစဉ် မြှင့်တင်တော်မူကြပေကုန်၏။ ပစ္စောပကာရာယ= ၃-ပါးရတနာ မြတ်ဆရာတို့ ဦးစွာတင်အပ် ကျေးဇူးမြတ်ကို ဆပ်၍တဖန် အတုံပြန်ဖို့အကျိုးငှာ။ မဟာဝဂ္ဂတ္ထဝဏ္ဏနံ= ဝိနည်းမဟာဝါ ဋ္ဌကထာ၏ မှီရာအသင့် ဋီကာဖွင့်ကို။ ကသံ= ဆရာအသီးသီး နည်းစုံမှီး၍ အပြီးတည်ထွင် စီရင်ပါအံ့သတည်း-ဟူသော ဂါထာပါဠိနိဿယ ရေးသားစီရင်အပ်သော အခြေခံ နိဒါန်းဖြင့် ကျမ်းကိုစတင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်း၏အဆုံး၌လည်း-

သိဇ္ဈိတ္ထဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။
မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာယ၊ ဝါစနာမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာယ= မဟာဝါခေါ် ဝိနည်းတော်၏ ဟောဖော်မြွက်ဟ အနက်ပြုသည့် အဋ္ဌကထာ ကျမ်းရွှေစာ၏။ ဝါစနာမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ= အစဉ်အလာ ပို့ချကာဖြင့် သေချာစံနှစ် ဖွင့်ရိုးဖြစ်သော။ ဒေသဘာသာယ= တိုင်းရင်းမြန်မာ အမိ ဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ= တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခုံခုံစီရရီ တည်ကြည်စွာဖွင့်ပြအပ်သော။ ဘာသာဋီကာ= ဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္ထဘော= ထောင့်သုံးရာဝယ် ခုနှစ်ခုကြွယ်သည့် နှစ်ဆယ်နှစ်တွင်း ကျွတ်သီတင်း၏ လမင်းပေါ်ထွက် ဆန်း ၃-ရက်၌ နှစ်သက်ဖွယ်ရာ ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား-ဟူသော ဂါထာပါဠိ နိဿယနှင့်။

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။
တသောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။
သမ္ပုဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
သိက္ခိတော ဂန္ထကာရေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။

ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။

ဟူသော ၃-ဂါထာပါဌ်၊ ယင်း ၃-ဂါထာပါဌ်၏နိဿယဖြင့် မိမိဆန္ဒကိုဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းကျမ်းကိုလည်း ပြုစီရင်ယင်းရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ရွှင်ဆိုက်စာမျက်နှာ ၆၉၁-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

မဟာဝါ ဘာသာဋီကာပိ၊ ထေရေန သုနိပ္ပါဒိတာ။

သမ္ပုဏ္ဏာ မနုညာ စေဝ၊ ဝိနိစ္ဆယေဟိ ပဏ္ဍိတာ။

စူဠဝဂ္ဂဘာသာဋီကာ

စူဠဝဂ္ဂဘာသာဋီကာ (စူဠဝါဘာသာဋီကာ)ကိုလည်း သက္ကရာဇ် ၁၃၂၈-ခုနှစ် ဝါခေါင်လဆန်း ၁၃-ရက်နေ့တွင် အပြီးသတ်ချပို့ရင်း ပြုစီရင်တော် မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်းဦး၌-

ရတနာနံ တယံစေဝ၊ ထေရာ စ ဂုရဝေါမမာ။

ဝဂ္ဂေန စူဠဘူတာပိ၊ အဂ္ဂေန မဟတံ ဂတာ။

ရတနာနံ= ဗုဒ္ဓ၊ဓမ္မ မြတ်သံဃဟု လောကထွတ်ချာ ရတနာတို့၏။ တယံ စေဝ= ခွဲ၍မရ တွဲ၍ပြုမှ ပြည့်ဝဥသည့် သုံးပါးစုံလင်သည်လည်းကောင်း။ မမာ= ငါ၏ဆိုင်ရာ ငါ့ဥစ္စာဟု လွန်စွာအားကိုး မြတ်နိုးအပ်ကုန်သော။ ထေရာ= သီလ၊သမာဓိ၊ ပညာပြည့်၍ မိမိပိုင်သ နိကာယတွင် ထိပ်ခေါင်တင်ဖြစ်တော် မူကြ ကုန်သော။ ဂုရဝေါ စ= ကျောက်ထီးတမျှ လေးစားရသည့် ငါ့ကျေးဇူးရှင် ဆရာရှင်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဝဂ္ဂေန= နောက်လိုက်အထု သံဃာတော်အစု အားဖြင့်။ စူဠဘူတာပိ= သာသနာထောက် ကမ္ဘာထောက်က မမြောက်မမြား နည်းပါးကြကုန်သော်လည်း။ အဂ္ဂေန= လောကအကျိုး သံဃာကျိုး၌ ရရိုးထောက် ထား တန်ဖိုးအားဖြင့်။ မဟတံ= ဆိုင်ရာရာတွင် နှိုင်းကာယှဉ်သော် မျက်မြင် ထင်ရှား ကြီးမားကုန်သည်၏အဖြစ်သို့။ ဂတာ= သာသနာ့အလယ် ကမ္ဘာ့အလယ်၌ ခုံထယ်မြင့်မောက် ရောက်တော်မူကြကုန်ပြီ။

သရိတဗ္ဗံ သရိတွာန၊ နိစ္စံ မမောပကာရကံ။
ကဿံ ပစ္စောပကာရာယ၊ စူဠဝဂ္ဂတ္ထ ဝဏ္ဏနံ။

နိစ္စံ သရိတဗ္ဗံ= နံနက်တစ်ကြိမ် ညဉ့်တစ်ကြိမ်မျှ မကစိတ်စွဲ အမြဲမပြတ် အမှတ်ရထိုက်ပေထသော။ မမ= သာသနာ့အရေး ငါ့အရေးဟု တွေးကာစိတ်စော မော၍နေသောငါ့အား။ ဥပကာရကံ= သံဃာများမြှောင် ထိန်းနိုင်အောင်လျှင် ဦးဆောင်ညွှန်ကြား ကျေးဇူးရှင်အများကို။ သရိတွာန=အနုဿတိများစွာ ဘာဝနာဖြင့် ခါခါထပ်ထပ် အမှတ်ရပြီး၍။ ပစ္စောပကာရာယ။ ဦးစွာတင်အပ် ကျေးဇူးမြတ်ကို ထပ်၍တဖန် အတုံ့ပြန်ခြင်းအကျိုးငှာ။ စူဠဝဂ္ဂဝဏ္ဏနံ= ဝိနည်းစူဠဝါ ဋ္ဌကထာ၏ မှီရာအသင့် ဋီကာအဖွင့်ကို။ ကဿံ= ဆရာအသီးသီး နည်းစုံမှီး၍ အပြီးတည်ထွင် စီရင်ပါအံ့သတည်း-ဟူသော ၂-ဂါထာပါဠိနိဿယဖြင့် ရတနာ ၃-ပါးအား ချီးမွမ်းစကား ပဋိညာဉ်တို့ကို ဖော်ပြပါရှိသည့် အခြေခံနိဒါန်းဖြစ်စတင်၍ ပြုစီရင် တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်းအဆုံး၌လည်း-

သိဇ္ဈိတ္ထဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။
စူဠဝဂ္ဂဋ္ဌကထာယ၊ ဝါစနာမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

စူဠဝဂ္ဂဋ္ဌကထာယ= စူဠဝင်ခေါ် ဝိနည်းတော်၏ ဟောဖော်မြွက်ဟု အနက်ပြု သည့် အဋ္ဌကထာ ကျမ်းရွှေစာ၏။ ဝါစနာမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ= အစဉ်အလာ ပို့ချကာဖြင့် သေချာစံနစ် ဖွင့်ရိုးဖြစ်သော။ ဒေသဘာသာယ= တိုင်းရင်းမြန်မာ အမိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ= တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခံ့ခံ့စီရင် တည်ကြည် စွာဖွင့်ပြအပ် သော။ ဘာသာဋီကာ= ဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာ သိပ်သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္ထဘော= ထောင့်သုံးရာဝယ် ရှစ်ခုကြွယ်၍ နှစ်ဆယ် နှစ်ဆောင် လဝါခေါင်၏ စန်းရောင်တက်တုန်း ရက်ဆယ့်သုံး၌ နိဂုံးအရောက် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား-ဟူသော ဂါထာပါဠိနိဿယနှင့်-

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။
တဿောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။

သမ္ပုဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။

သိက္ခိတော ဂန္ထကာရေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။

ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ-စသော

၃-ဂါထာပါဠိနိဿယ။

အဘိဝဗုန္တ မေ ပညာ၊ သဒ္ဓါ ဝီရသမာဓယော။

အပ္ပမာဒေါ လောကဿာဒ-ဗောဓုတ္တာယ ပရံ ပရံ။

မေ = ငါ၏။ ပညာ = ဝဇီရစိန် ကဲ့အရှိန်သို့ ထိန်တလက်လက် ထက်သော ပညာသည်လည်းကောင်း။ သဒ္ဓါ = ယုံကြည်ဖွယ်ရန် ဝတ္ထုမှန်လျှင် ကေန့်ဆုံးဖြတ် ယုံကြည်တတ်သော သဒ္ဓါသည်လည်းကောင်း။ ဝီရသမာဓယော = ကိုယ်နှင့် အသက် မငဲ့ကွက်အောင် ထက်မြတ်စွာလှ ဝီရိယနှင့် ကာမအာရုံ အဖုံဖုံကြောင့် လှုပ်တုံမရှိ သမာဓိတို့သည်လည်းကောင်း။ အပ္ပမာဒေါ = ကုသိုလ်ဖြစ်မြောက် ကိစ္စရောက်ဖို့ အောက်မေ့ဆင်ခြင် အမြင်ထင်သော သတိသည်လည်းကောင်း။ လောကဿာဒ ဗောဓုတ္တာယ - လောကီလူပေါင်း နှစ်မျိုးကြောင်းနှင့် ကောင်း ကောင်းရည်သန် ဗောဓိဉာဏ်အကျိုးငှာ။ ပရံ ပရံ = တမြင့်ထဲမြင့် ဆင့်ကဲတင့် သည်ဖြစ်၍။ အဘိဝဗုန္တ = တက်သစ်လဝန်း နေသစ်ထွန်းသို့ ရွန်းတဝေဝေ တိုးတက်ကြပါစေသတည်း-ဟူသော ဆုတောင်းဂါထာပါဠိအနက်တို့ဖြင့် နိဂုံးအုပ် တော်မူခဲ့လေသည်။

ရည်ရွယ်ချက်

၎င်းပြင် ယင်း စူဠဝါဘာသာဋီကာကျမ်း၏နိဂုံး၌ ဆက်လက်၍-

- * ကိုယ်တည်းတစ်ယောက်၊ ချမ်းသာရောက်ဖို့၊
- ခုလောက်ကြိုးကုတ်၊ အားမထုတ်ဘူး။
- ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၊ သာသနာ၏၊
- ရှေးခါဘိုးဘ၊ လက်ထက်ကလျှင်၊

ရသည့်တန်ခိုး၊ ထပ်မညိုးဖို့၊
အားကြိုးမာန်တက်၊ ငါဆောင်ရွက်သည်၊
ဆက်လက် တည်တံ့ရုံသာတည်း။

ဟူသောလင်္ကာကိုဖော်ပြ၍ စူဠဝါဘာသာဋီကာကို ၁၃၃၄-ခုနှစ်က
နယူးဘားမားပိဋက ပုံနှိပ်တိုက်၌ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ရွှင်ဆိုက် စာမျက်နှာ ၇၆၁-မျက်နှာ
ရှိလေသည်။

စူဠဝဂ္ဂဘာသာဋီကာ၊ ထေရေန ရစိတာ သုဘာ။
သမ္ပုဏ္ဏာ မနုညာ စေဝ၊ ပဏ္ဍိတေဟိ သုမာနိတာ။

ပရိဝါရဘာသာဋီကာ

ပရိဝါဘာသာဋီကာကိုလည်း ၁၃၂၇-ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လစ၍ ချပို့ရင်း
ပြုစီရင်တော်မူခဲ့ရာ ၁၃၂၈-ခုနှစ် ဝါခေါင်လဆန်း ၁၃-ရက်နေ့တွင် အဋ္ဌသာလိနီ
မူလဋီကာ၊ မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာတို့နှင့် တစ်နေ့တည်းအတူ ပြီးဆုံးခဲ့လေသည်။
ကျမ်းဦး၌-

အမှာကံ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓေါ၊ ပရိသာပရိဝါရိတော။
ဓမ္မော သံဃော ဂုရု ဇေတ၊ ပစ္စေကပရိဝါရိကာ။
သုကရာ ဗဟုကာ ဘာသာ-ဋီကာတ္ထပရိဝါရိတာ။
တသ္မာ တထာ ဟေဿတွေဝ၊ ပရိဝါရတ္ထဝဏ္ဏနာ။

အမှာကံ= ဘုရားသခင် တရားရင်ဝယ် အားအင်ပြည့်မော် တပည့်တော်
တို့၏။ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓေါ= ကြွင်းမဲ့ဥသံ့ အလုံးစုံကို အကုန်သိမြင် ဘုရားရှင်ကို။
ပရိသာ ပရိဝါရိတော= ဗြဟ္မာလူနတ် ပရိသတ်တို့ မပြတ်ကာခြံ ဝန်းရံတော်မူ
အပ်ပါပေ၏။

ဓမ္မော = မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ဓမ္မက္ခန်ပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင် အဆောင်
ဆောင်သော တရားတော်သည်လည်းကောင်း။ သံဃော= အရိယာရှစ်ဖော်

သံဃာတော်သည်လည်းကောင်း။ ဂုရု= ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာရှင်တို့သည်လည်း
ကောင်း။ ဇေတ= ဤ ဗုဒ္ဓအစ တရားသံဃာ ရတနာနှင့် ဆရာအရှင် ကျေးဇူးရှင်
တို့သည်။ ပစ္စေကပရိဝါရိကာ= မိမိဆိုင်ရာ ပရိဝါနှင့် ကောင်းစွာကုံလုံ ပြည့်စုံကြ
ပေကုန်၏။

သုကရာ= နောက်နောင်ပေါ်ထင် သောတုဇဉ်တို့ အစဉ်လွယ်အောင်
ကြံဆောင်စီရင်အပ်ကုန်သော။ ဗဟုကာ= ကြီးကြီးငယ်ငယ် ကျမ်းသုံးဆယ်မျှ
မကကျော်အောင် များမြောင်လှကုန်သော။ ဘာသာဋီကာ= ဘာသာဋီကာ အမည်
သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းတို့ကိုလည်း။ အတ္ထပရိဝါရိတာ= အဓိပ္ပါယ်
နက် သဒ္ဒါနက်ဖြင့် သွက်လက်ပြည့်စုံ ခြံရံအပ်ပေကုန်၏။

တသ္မာ= ထိုသို့ဗုဒ္ဓအစ ဓမ္မသံဃာ ရတနာနှင့် ဋီကာအတန်တန် အခြံအရံ
ပြည့်စုံကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တထာ= ထိုရှေးနည်းလာဟန် ခြံအရံဖြင့်
မှန်မှန်မြင့်ကြွယ် တင့်တယ်သောအနေအားဖြင့်။ ပရိဝါရတ္ထဝဏ္ဏနာ= ဝိနည်းဆုံးရာ
ပရိဝါရ်၏ အဋ္ဌကထာထပ်ဆင့် ဋီကာအဖွင့်သည်။ ဟေဿတွေဝ= နောင်လာ
နောက်သား သောတုများတို့ ကိုးစားဖို့ရာ ပေါ်လာပါလိမ့်သတည်း-ဟူသော ၂-
ဂါထာပါဠိနိဿယ အခြေခံနိဒါန်းဖြင့် ဂန္ဓာရမ္မပြု၍ စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်း၏
အဆုံး၌လည်း-

သိဇ္ဈိတ္ထဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။
ပရိဝါရဋ္ဌကထာယ၊ ဝါစနာမဂ္ဂ နိဿိတာ။

ပရိဝါရဋ္ဌကထာယ= ပရိဝါရခေါ် ဝိနည်းတော်၏ ဟောဖော်မြွက်ဟ အနက်
ပြသည့် အဋ္ဌကထာ ကျမ်းရွှေစာ၏။ ဝါစနာမဂ္ဂ နိဿိတာ= အစဉ်အလာ ပို့ချကာဖြင့်
သေချာစံနစ် ဖွင့်ရိုးဖြစ်သော။ ဒေသဘာသာယ= တိုင်းရင်းမြန်မာ အမိဘာသာဖြင့်
သင်္ခတာ= တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခုံခုံစီရင် တည်ကြည်စွာ ဖွင့်ပြအပ်
သော။ ဘာသာဋီကာ= ဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း
နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္ထဘော= ထောင့်သုံးရာဝယ် ရှစ်ခုကြွယ်၍ နှစ်ဆယ်
နှစ်ဆောင် လဝါခေါင်၏ စန်းရောင်တက်တုန်း ရက်ဆယ့်သုံး၌ နိဂုံးအရောက်

ပြီးမြောက် ပြန်ပြီတကား-ဟူသော ဂါထာပါဠိနိဿယနှင့်။

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။

တသောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရမာယတံ။ ဟူသော ဂါထာပါဠိနှင့် နိဿယ။

သမ္ပုဇ္ဈယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။

သုဝိနိတာ ဝိနယေပိ၊ ဒါနိ ဗျာချံပိ ကာရကော။

ယေသံ ထေရာနံ= အထက်ဝေဟင် နေအသွင်သို့ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင်ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ပဂ္ဂဟိတော= အထူးစောင့်ရှောက် ချီးမြှောင့် အပ်သော။ အဟံ= ငါသည်။ ဝိနယေပိ= ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာ၏ တည်ရာအသက် ဝိနည်းအချက်၌လည်း။ သုဝိနိတော= ဆရာမြတ်တို့ ကျင့်အပ်သိပ်သည်း နိဿယည်းကို မှီးဖို့မပြတ် ဆုံးမအပ်သည်ဖြစ်၍။ ဒါနိ= ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ မကြွင်း ချယင်းဉာဏ်စက် တိုးတက်နေရာ ယခုအခါ၌။ ဗျာချံပိ= ဝိနည်းတော်ဝယ် ကျမ်းငါးသွယ်ကို အကျယ်တဝင့် ဖွင့်၍ပြရာ ဘာသာဋီကာကိုလည်း။ ကာရကော= သာသနာအသက် နောင်လည်းဆက်ဖို့ နှစ်သက်စေ့ငု ပြုစုနိုင်ရပေ၏။ တေသံ ထေရာနံ= ကျေးဇူးတော်ရှင် ဂုဏ်အင်ကြီးမား ထိုဝိနည်းမိရ်ဆရာတော်ဘုရား တို့အား။ သမ္ပုဇ္ဈယာမိ= ပို့ချရေးသား ကောင်းမှုများဖြင့် လေးစားကော်ရော် ပူဇော်ပါသတည်း။

လဇ္ဇိနော မမမိတ္တာပိ၊ ဂုရုသိဿ ပရမ္ပရာ။

ဓာရေန္တု ဝိနယံ သမ္မာ၊ ဝါစေန္တု ပိဋကံ သဒါ။

လဇ္ဇိနော= အာပတ်ဆင့်ဆင့် လုံအောင်ကျင့်၍ သင့်လျှင်ကုစား ဂတိများ၌ လိုက်စားမကြုံ သူတော်စင်ဖြစ်ကြပေကုန်သော။ မမမိတ္တာပိ= ချစ်သဒ္ဓါနော မေတ္တာ စောလျက် စိတ်ဇောက်နိအောင်း ငါ့မိတ်ကောင်းတို့သည်လည်းကောင်း။ ဂုရုသိဿပရမ္ပရာ= ငါ့ကျေးဇူးရင် ဆရာရှင်မှ စ၍ဆင်းသက် တပည့်အဆက် ဆက်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဝိနယပိဋကံ= သာသနာတော်မပျက် ကြာရှည် ဆက်ဖို့ အသက်ခေါ်အပ် ဝိနည်းပိဋကတ်ကို။ သမ္မာ= သာသနာတည်ရေး

သံဃာတော်သည်လည်းကောင်း။ ဂုရု= ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာရှင်တို့သည်လည်း
ကောင်း။ ဇေတေ= ဤ ဗုဒ္ဓအစ တရားသံဃာ ရတနာနှင့် ဆရာအရှင် ကျေးဇူးရှင်
တို့သည်။ ပစ္စေကပရိဝါရိကာ= မိမိဆိုင်ရာ ပရိဝါနှင့် ကောင်းစွာကုံလုံ ပြည့်စုံကြ
ပေကုန်၏။

သုကရာ= နောက်နောင်ပေါ်ထင် သောတုဇဉ်တို့ အစဉ်လွယ်အောင်
ကြံဆောင်စီရင်အပ်ကုန်သော။ ဗဟုကာ= ကြီးကြီးငယ်ငယ် ကျမ်းသုံးဆယ်မျှ
မကကျော်အောင် များမြောင်လှကုန်သော။ ဘာသာဋီကာ= ဘာသာဋီကာ အမည်
သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းတို့ကိုလည်း။ အတ္ထပရိဝါရိတာ= အဓိပ္ပါယ်
နက် သဒ္ဒါနက်ဖြင့် သွက်လက်ပြည့်စုံ ခြံရံအပ်ပေကုန်၏။

တသ္မာ= ထိုသို့ဗုဒ္ဓအစ ဓမ္မသံဃာ ရတနာနှင့် ဋီကာအတန်တန် အခြံအရံ
ပြည့်စုံကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ တထာ= ထိုရှေးနည်းလာဟန် ခြံအရံဖြင့်
မှန်မှန်မြင့်ကြွယ် တင့်တယ်သောအနေအားဖြင့်။ ပရိဝါရတ္ထဝဏ္ဏနာ= ဝိနည်းဆုံးရာ
ပရိဝါရ်၏ အဋ္ဌကထာထပ်ဆင့် ဋီကာအဖွင့်သည်။ ဟေဿတွေဝ= နောင်လာ
နောက်သား သောတုများတို့ ကိုးစားဖို့ရာ ပေါ်လာပါလိမ့်သတည်း-ဟူသော ၂-
ဂါထာပါဠိနိဿယ အခြေခံနိဒါန်းဖြင့် ဂန္ဓာရမ္မပြု၍ စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်း၏
အဆုံး၌လည်း-

သိဇ္ဈိတ္တဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။
ပရိဝါရဋ္ဌကထာယ၊ ဝါစနာမဂ္ဂ နိဿိတာ။

ပရိဝါရဋ္ဌကထာယ= ပရိဝါရခေါ် ဝိနည်းတော်၏ ဟောဖော်မြွက်ဟ အနက်
ပြသည့် အဋ္ဌကထာ ကျမ်းရွှေစာ၏။ ဝါစနာမဂ္ဂ နိဿိတာ= အစဉ်အလာ ပို့ချကာဖြင့်
သေချာစံနစ် ဖွင့်ရိုးဖြစ်သော။ ဒေသဘာသာယ= တိုင်းရင်းမြန်မာ အမိဘာသာဖြင့်
သင်္ခတာ= တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခုံခုံစီရင် တည်ကြည်စွာ ဖွင့်ပြအပ်
သော။ ဘာသာဋီကာ= ဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း
နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္တဘော= ထောင့်သုံးရာဝယ် ရှစ်ခုကြွယ်၍ နှစ်ဆယ်
နှစ်ဆောင် လဝါခေါင်၏ စန်းရောင်တက်တုန်း ရက်ဆယ့်သုံး၌ နိဂုံးအရောက်

ပြီးမြောက် ပြန်ပြီတကား-ဟူသော ဂါထာပါဠိနိဿယနှင့်။

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။

တသောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရမာယတံ။ ဟူသော ဂါထာပါဠိနှင့် နိဿယ။

သမ္ပုဇ္ဈယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။

သုဝိနိတာ ဝိနယေပိ၊ ဒါနိ ဗျာချံပိ ကာရကော။

ယေသံ ထေရာနံ= အထက်ဝေဟင် နေအသွင်သို့ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင်ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ပဂ္ဂဟိတော= အထူးစောင့်ရှောက် ချီးမြှောင့် အပ်သော။ အဟံ= ငါသည်။ ဝိနယေပိ= ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာ၏ တည်ရာအသက် ဝိနည်းအချက်၌လည်း။ သုဝိနိတော= ဆရာမြတ်တို့ ကျင့်အပ်သိပ်သည်း နိဿယည်းကို မိုးဖို့မပြတ် ဆုံးမအပ်သည်ဖြစ်၍။ ဒါနိ= ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ မကြွင်း ချယင်းဉာဏ်စက် တိုးတက်နေရာ ယခုအခါ၌။ ဗျာချံပိ= ဝိနည်းတော်ဝယ် ကျမ်းငါးသွယ်ကို အကျယ်တဝင့် ဖွင့်၍ပြရာ ဘာသာဋီကာကိုလည်း။ ကာရကော= သာသနာအသက် နောင်လည်းဆက်ဖို့ နှစ်သက်စေ့ငု ပြုစုနိုင်ရပေ၏။ တေသံ ထေရာနံ= ကျေးဇူးတော်ရှင် ဂုဏ်အင်ကြီးမား ထိုဝိနည်းမိရ်ဆရာတော်ဘုရား တို့အား။ သမ္ပုဇ္ဈယာမိ= ပို့ချရေးသား ကောင်းမှုများဖြင့် လေးစားကော်ရော် ပူဇော်ပါသတည်း။

လဇ္ဇိနော မမမိတ္တာပိ၊ ဂုရုသိဿ ပရမ္ပရာ။

ဓာရေန္တု ဝိနယံ သမ္မာ၊ ဝါစေန္တု ပိဋကံ သဒါ။

လဇ္ဇိနော= အာပတ်ဆင့်ဆင့် လုံအောင်ကျင့်၍ သင့်လျှင်ကုစား ဂတိများ၌ လိုက်စားမကြုံ သူတော်စင်ဖြစ်ကြပေကုန်သော။ မမမိတ္တာပိ= ချစ်သဒ္ဓါနော မေတ္တာ စောလျက် စိတ်ဇောကိန်အောင်း ငါ့မိတ်ကောင်းတို့သည်လည်းကောင်း။ ဂုရုသိဿပရမ္ပရာ= ငါ့ကျေးဇူးရင် ဆရာရှင်မှ စ၍ဆင်းသက် တပည့်အဆက် ဆက်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဝိနယပိဋကံ= သာသနာတော်မပျက် ကြာရှည် ဆက်ဖို့ အသက်ခေါ်အပ် ဝိနည်းပိဋကတ်ကို။ သမ္မာ= သာသနာတည်ရေး

အရှည်တွေး၍ လေးလေးနက်နက် စိတ်စက်ကြည်သာ ကောင်းမွန်စွာသာလျှင်။
 ဓာရေန္တူ = ပါဠိအနက် စုံအောင်ဖက်၍ မပျက်ပုံသေ ဆောင်နိုင်ကြပါစေတည်း။
 သဒါ = မိမိခန္ဓာ ကျန်းခန့်သာလျှင် အခါမပိုင်း နှစ်တိုင်း၊ လတိုင်းသာလျှင်။ ဝါစေန္တူ
 = ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာဆင့်၍ အသင့်ပိုင်ပိုင် ပို့ချနိုင်ကြပါစေသတည်း။ ဟူသော
 ၂-ဂါထာပါဠိအနက်-

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။

ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ-ဟူသော ဂါထာ
 ပါဠိနှင့်နိဿယတို့ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဖော်ပြပါ ပရိဝါရဘာသာဋီကာကို ၁၃၃၄-ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လတွင်
 နယူးဘားမား ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်တွင်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ရွှင်ဆိုက် စာမျက်နှာ ၃၅၁-
 မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ပရိဝါရဘာသာဋီကာ၊ ထေရေန သုနိပ္ပာဒိတာ။
 သမ္ပုဏ္ဏာ မနုညာ စေဝ၊ သာသနဿ ဟိတာဝဟာ။

သီလက္ခန္ဓာဘာသာဋီကာ

ဆရာတော်သည် သီလက္ခန္ဓာဘာသာဋီကာကိုလည်း ၁၃၃၁-ခုနှစ် ပဌမ
 ဝါဆိုလဆုတ် ၁၃-ရက်နေ့တွင် အပြီးသတ်ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်းဦး၌-

ယော သော သီလာဒိက္ခန္ဓေဟိ၊ သုဂတော အတုလော သုတော။
 ဓမ္မဝဂ္ဂေါ သံဃဝဂ္ဂေါ၊ ဂုရုဝဂ္ဂေါပိ ပါကဋ္ဌော။

ယော သော သုဂတော = မဟာကရုဏာ ဉာဏ်ပညာဖြင့် များစွာကယ်တင်
 နိဗ္ဗာန်ဝင်ငြား အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်။ ယေဟိ သီလာဒိက္ခန္ဓေဟိ = သီလက္ခန္ဓာ
 စသည့်ငါးဖြာ အကြင်ဂုဏ်တော်ရတနာတို့ဖြင့်။ အတုလော = လူထက်လည်းချွန်
 နတ်ထက်လွန်လျက် ရှင်မွန်ဆူဆူ အတူမရှိသည်ဖြစ်၍။ သုတော = ဗြဟ္မာသိကြား
 လူနတ်များ၌ ထင်ရှားမြင့်မော် ကျော်စောတော်မူပါပေ၏။ ယော သော ဓမ္မဝဂ္ဂေါ =
 မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ဓမ္မက္ခန္ဓာဟု ဆယ်တန်မြှောက်ဖော် အကြင်တရားတော်အစုသည်လည်း။

အတုလော= လောကီတရား အစားစားထက် ထူးခြားကဲမွန် တုဖက်လွန်သည်ဖြစ်၍။
 သုတော= ပညာရှိအပေါင်း သူတော်ကောင်းအလယ် ခုံထယ်ထင်ရှား ကျော်ကြား
 တော်မူပါပေ၏။ ယော သော သံဃဝဂ္ဂေါ= လမ်းမှန်ကျင့်ကာ အရိယာဟု
 ကောင်းစွာဖြစ်ပေါ် အကြင်သံဃာတော် အစုအဝေးသည်လည်း။ အတုလော=
 ဘုရားလက်ထက် အဆက်ဆက်မှ တုဖက်ကြလည်း လုံးဝမပြု။ အတုမရှိသည်
 ဖြစ်၍။ သုတော= ပညာရှိအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့ ညွတ်ပြောင်းထိုက်စွာ
 ထင်ရှားတော်မူပါပေ၏။ ယော သော ဂုရုဝဂ္ဂေါပိ= ကျောက်ထီးတမျှ လေးစား
 ရသည့် ငါ့ကျေးဇူးရင် အကြင်ဆရာရှင် အပေါင်းသည်လည်း။ ပါကဋ္ဌော=
 ကိုယ့်ဂိုဏ်း၊ ကိုယ့်နယ်၊ ကိုယ့်နိကာယ်၌ ထိပ်ဝယ်တင်ထား ထင်ရှားတော်မူပါပေ
 သည်တကား။

တေသံ နော ပူဇနတ္ထာယ၊ ဝါစနာမဂ္ဂ နိဿိတာ။
 ဟေဿတေယံ ဘာသာဋီကာ၊ သီလက္ခန္ဓတ္ထ ဝဏ္ဏနာ။

တေသံ= ထိုသီလက္ခန္ဓ စသည်အပြား လွန်ထင်ရှားသည့် သုံးပါးရတနာ
 မြတ်ဆရာတို့အား။ နော= ရတနာသုံးဖြာ မြတ်ဆရာကို မှန်စွာနေ့စဉ် ကျေးဇူး
 တင်သော ငါတို့၏။ ပူဇနတ္ထာယ= ဓမ္မရတနာ ဖွင့်ပြုကာဖြင့် ကောင်းစွာကော်ရော်
 ပူဇော်ခြင်းအကျိုးငှာ။ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတာ= ဆရာတော်ရင် ကျေးဇူးရှင်တို့ နေ့စဉ်
 ချနည်း လမ်းမှန်မှီးသော။ သီလက္ခန္ဓတ္ထဝဏ္ဏနာ= သီလက္ခန္ဓ်ဝင် ဋ္ဌကထာနက်ကို
 ထပ်လျက်ဆင့်ကာ ဖွင့်ရာဖွင့်ကြောင်းဖြစ်သော။ အယံ ဘာသာဋီကာ= ဘာသာ
 ဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း ဤနိဿယည်းသည်လည်း။ ဟေဿတေ
 = နောင်လာခုခေတ် ရှုစားရစ်ဖို့ မူသစ်ရတနာ ဖြစ်ပေါ်ပါလိမ့်သတည်း-ဟူသော
 ၂- ဂါထာပါဌ်နိဿယနှင့်။

ယဒိ ဥတ္တံ အယတ္ထေတ္ထ၊ ပမာဒေန ဘမေန ဝါ။
 ဝတေ မယာ ဒယာဝန္ဓော၊ သန္ဓော သံသောဓယန္တ တံ။

ဟူသော တောင်းပန်စကား ဂါထာစသည်ဖြင့် အခြေခံနိဒါန်းကိုဖော်ပြတော်မူ

ခဲလေသည်။ ကျမ်း၏အဆုံး၌လည်း-

သိန္နိတ္ထဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။

သီလက္ခန္ဓက္ခယ၊ ဝါစနာမဂ္ဂ နိဿိတာ။

သီလက္ခန္ဓက္ခယ = သီလက္ခန္ဓာခေါ်ပါဠိတော်ကို ထုတ်ဖော်မြွက်ဟ အနက်ပြုသည့် အဋ္ဌကထာ ကျမ်းရွှေစာ၏။ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတာ = ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင်တို့ ချစဉ်သီးသီး စုံအောင်မှီးသော။ ဒေသဘာသာယ = တိုင်းရင်းမြန်မာ အမိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ = တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခုံးခုံးစီရီ တည်ကြည် စွာ စီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ = ဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ် သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိန္နိတ္ထဘော = တစ်ထောင့်သုံးရာဖြစ် သုံးဆယ့် တစ်ဟု နှစ်ဝါဆိုလ ပဌမ၏ ကာဠုဆုတ်ပက် ဆယ့်သုံးရက်၌ နှစ်သက်ရွှင်ကြည် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား-ဟူသော ဂါထာပါဠိနိဿယ-

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။

တဿောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။ ဟူသော ဂါထာ၊ ယင်းဂါထာပါဠိအနက်။

သမ္ပုဇ္ဈယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။

သုသိက္ခိတော သုတ္တန္တေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။

ယေသံ ထေရာနံ = အထက်ဝေဟင် နေအသွင်သို့ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင် ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ပဂ္ဂဟိတော = အထူးစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက် အပ်သော။ အဟံ = ငါသည်။ သုသိက္ခိတော = ဟောနည်းပြောနည်း ပို့ချနည်း၌ သိပ်သည်းသေသပ် သင်အပ်သောအတတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ သုတ္တန္တေပိ = ဒီဃ၊မဇ္ဈိမ သံယုတ္တနှင့် အင်္ဂုတ္တရာ လွန်စွာမွန်မြတ် သုတ္တန်ပိဋကတ်၌လည်း။ ပကတညုတံ = သဘောသက် ရှေးထုံးစံကို အမှန်သိမြင် ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်သို့။ ပတ္တော အမိ = ခေတ်ခါအလျောက် လေးစားလောက်အောင် မဖောက်မသွေ ရောက်ရပေ၏။ တေသံ ထေရာနံ = ကျေးဇူးတော်ရင် ဂုဏ်အင်ကြီးမား ထိုဆရာတော်ဘုရားတို့အား။

သမ္မုဇယာမိ= ဟောပြောပို့ချ ရေးသားရသည့် သာသနာညွန့်ဖူး ကောင်းမှုထူးဖြင့်
ရွှင်မြူးဝမ်းသာ ပူဇော်ပါသတည်း-ဟူသော ဂါထာပါဠိနိဿယ၊

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။

ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။ ဟူသော
ဂါထာ၊ ယင်းဂါထာပါဠိ၏အနက်တို့ဖြင့် မိမိ၏အလိုဆန္ဒကို ပြည့်စုံစွာဖော်ပြ၍
နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဗုဒ္ဓအရကောက်လင်္ကာ

ဆရာတော်ကား ကဗျာလင်္ကာအရာ၌လည်း စံပြုထိုက်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်
သည်။ သီလက္ခန်ဘာသာဋီကာ၌ ဗုဒ္ဓအရကောက်လင်္ကာကို-

- * လက္ခဏာတော်ကြီးငယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့်
- သပ္ပိယလုစွာ ကိုယ်အင်္ဂါဝယ်
- ပါရမီတော်အဟုန် ကိုယ်လုံးခြုံ၍
- မွန်းထုံသင်းကြူ၊ သယမ္ဘူဟု
- ဉာဏ်တူကင်းလတ် အရဟတ်ဖြင့်
- သတ်ဖြတ်ခပင်း ကိလေရှင်းသား
- ဉာဏ်ရင်းမဟာ ကရုဏာနှင့်
- သမ္မာသမ္ဗောဓိ အစရှိလတ်
- ဉာဏ်တော်မြတ်၏ ကိန်းဝပ်စံပျော် ခန္ဓာပေါ်ဝယ်
- ဘွဲ့တော်ဗုဒ္ဓ တင်ပါရသည် လောကထွတ်ထား မြတ်ဘုရား။

-ဟူ၍ စီကုံးတော်မူခဲ့လေသည်။ ဖော်ပြပါ သီလက္ခန်ဘာသာဋီကာမှာ
သီလက္ခန်ပါဠိတော်နိဿယနှင့် တွဲလျက် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ရာ စာမျက်နှာ ၅၀၀-
ကျော် ၆၀၀-ကျော် ပဌမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ၊ တတိယတွဲ၊ စတုတ္ထတွဲအားဖြင့် အတွဲကြီး
၄-တွဲ ရှိလေသည်။

သီလက္ခန္ဓာသာသနိကာ၊ ထေရေန သုနိပ္ပိဒိတာ။
သမ္ပုဏ္ဏာ မနုညာ စေဝ၊ သောတုဝါစကမာနိတာ။

သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ဆရာတော်သည် ၁၃၃၇-ခုနှစ် ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၂-ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် သုတ်မဟာဝါပါဠိတော်ကို အဋ္ဌကထာတွဲဖက်၍ ချပို့တော်မူရင်း နိဿယကို တပည့်ရဟန်းတော်များကို ချပို့သည့်အတိုင်း ရေးစေတော်မူ၍ အဓိပ္ပါယ်ကိုမူ နှုတ်ကပြော၍ ရံခါရေးစေတော်မူ၍ ရံခါကိုယ်တိုင် ရေးတော်မူသည်။ ယင်းသို့ ချပို့ရင်း ဘာသာဋီကာပြုစီရင်တော်မူရာ ၁၃၃၉-ခုနှစ် နတ်တော်လဆန်း ၁၃-ရက် သောကြာနေ့ ပျံလွန်တော်မူမီ ၄-ရက်အလိုတွင် ပြီးစီးခဲ့လေသည်။

မှတ်သားဖွယ်အဓိပ္ပါယ်နှင့် လင်္ကာအနည်းငယ်ပါရှိ

ဤသုတ်မဟာဝါ ဘာသာဋီကာ၌လည်း မှတ်သားဖွယ် အဓိပ္ပါယ်နှင့် လင်္ကာများ များစွာ ပါရှိကုန်သေး၏။ ဤ၌ လင်္ကာအချို့ကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

လူထွက်လိုသော ရဟန်း၏နိမိတ်ငါးပါးလင်္ကာ

* သဒ္ဓါပန်းညှိုး သီလပုဆိုးညစ် ချွေးလွတ်ကိလေသာ ကိုယ်မှာ ဆင်းပျက် ရဟန်းဘက်မမွေ့ လူ့ဘောင်ရွေ့ စုတေနိမိတ်ငါး ။

ဥဋ္ဌဋီတညုပုဂ္ဂိုလ် အဓိပ္ပါယ်ပြလင်္ကာ

* သစ္စာလေးဝ မြတ်ဓမ္မကို စ၍ဟောလင့် ဉာဏ်ကိုဖွင့်က လွယ်လင့် ထုတ်ချောက် တရားပေါက်မူ ထိုသည့်သူ တညုဥဋ္ဌဋီမှတ်။

ဝိပဋိတညုပုဂ္ဂိုလ်ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ

* အကျဉ်းတရား ဟောတုံငြားက တရားထင်ထင် မသိမြင်ဘဲ
ချဲ့ထွင်ထပ်လျောက် အကျယ်ရောက်မှ ထွင်းဖောက်သိမှု ထိုသည့်သူ တညု
ဝိပဋိမှတ်။

နေယျပုဂ္ဂိုလ်လင်္ကာ

* ဘုရားဟောဖော် တရားတော်ကို သင်သော်မယွင်း နာယူခြင်းနှင့်
ရှင်းလင်းအောင်မေး မြဲဆွေးနွေးလျက် ကြံတွေးစဉ်းစား ဘာဝနာပွားမှ တရားရမှု
ထိုသည့်သူ ခေါ်ယူနေယျမှတ်။

ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်လင်္ကာ

* ဘုရားဟောဖော် တရားတော်ကို သင်သော်မယွင်း နာယူခြင်းနှင့်
ရှင်းလင်းအောင်မေး မြဲဆွေးနွေးလျက် ကြံတွေးပို့ချ တရားပြ၍ သီလသိက္ခာ
စင်ကြယ်စွာဖြင့် ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း လွန်ကြိုးပမ်းလည်း ဉာဏ်စွမ်းမပြ တရားမရဘဲ
ဘဝနောင်ခါ အထုံပါ၍ ကျမ်းစာပုဒ်ပါ၌ တတ်ရုံသာသိ အကျိုးရှိ ခေါ်ဘိပဒပရမ
မှတ်။

ယင်းသုတ်မဟာဝါဘာသာဋီကာကို သုတ်မဟာဝါပါဠိတော်နှင့်တွဲ၍
သာသနာရေးဦးစီးမှ ၁၃၄၃-ခုနှစ်က အပြီးသတ်ထုတ်ဝေခဲ့ရာ ပဌမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ၊
တတိယတွဲအားဖြင့် ၃-တွဲရှိရာ ပဌမတွဲစာမျက်နှာ ၄၉၆၊ ဒုတိယတွဲ ၄၈၄၊
တတိယတွဲ ၈၁၉-ရှိလေသည်။

သုတ်မဟာဝါဘာသာဋီကာ၊ ထေရေနေဝ နိပ္ပဒိတာ။

သမ္ပုဏ္ဏာ မနုညာ စေဝ၊ သောတုဝါစကမာနိတာ။

အဋ္ဌသာလိနိဘာသာဋီကာ

ဆရာတော်သည် အဋ္ဌသာလိနိဘာသာဋီကာကိုလည်း ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေ
သည်။ ကျမ်းဦး၌-

သယံ ဗုဒ္ဓေါ သမ္မောဓေသိ၊ ဓမ္မေပိ ဓမ္မသတ္တိယော။

အဟော နော တဿ သုတတ္တံ၊ အဟော နော ဓမ္မစိန္တနံ။

ယောဇိနော= ပါရမီတော်အား စွမ်းပကားဖြင့် ငါးပါးမာရ်နှင့် အကြင်ဘုရား ရှင်သည်။ ဓမ္မေပိ= ရုပ်နာမ်နှစ်ချက် ဖြစ်တိုင်းပျက်သည့် အသက်မနော တရား သဘောတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဓမ္မသတ္တိယောပိ= တရားတိုင်း၏ ထင်ရှားရှိသည့် သတ္တိအင်အား စွမ်းပကားတို့ကိုလည်းကောင်း။ သယံ ဗုဒ္ဓေါ= ဗောဓိမဏ္ဍိုင် ရိပ်သာ မြိုင်ဝယ် ကိုယ်တိုင်စထွင် သိမြင်တော်မူသည်ဖြစ်၍။ သမ္မောဓေသိ= သိထိုက်သမျှ ဝေနေယျကို မြွက်ဟလှစ်ဖော် သိစေတော်မူခဲ့ပြီ။ တဿ ဇိနဿ= အောင်မြေ နက်သန် ဗောဓိမဏ္ဍိဝယ် အောင်လံစွင့်စွင့် လွင့်တလူလူ ထိုအောင်တော်မူမြတ်စွာ ဘုရား၏။ သုတတ္တံ= တရားဓမ္မ ဩဝါဒဖြင့် နေ့ညပျော်ရွှင် သားတော် (သမီးတော်) ဖြစ်ခြင်းသည်။ အဟော နော= ကိုယ့်တွက်ကိုယ်တာ ကိုယ်ကျိုးပါသဖြင့် ကိုယ့်မှာ ခုနယ် ဩော် ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ကြီးပါတကား။ ဓမ္မစိန္တနံ= ဓမ္မသက်သက် ကြောင်းကျိုး ဆက်၍ ဖြစ်ပျက်နေဟန် ဖန်ဖန်ခွဲဝေ ကြစည်၍နေခြင်းသည်။ အဟော နော= ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တာ သူငါတွေပျောက် အလင်းရောက်ဖို့ ဝမ်းမြောက်ရွှင်ပျော် ဩော်

အဘိဓမ္မဓမ္မောနာမ၊ သုဋ္ဌဂမ္ဘီရဝိတ္ထတော။

တဿာပုဋ္ဌကထာဋီကာ၊ တာဒိသာ သဒ္ဒအတ္ထတော။

အဘိဓမ္မဓမ္မော နာမ= ရုပ်နာမ်နှစ်ရပ် ပရမတ်ကို ဆတ်ဆတ်သိစရာ အဘိဓမ္မာတရားတော်မည်သည်။ သုဋ္ဌဂမ္ဘီရဝိတ္ထတော= အလွန်ခဲခက် အလွန်နက်နဲ ၍ ဆက်ဆက်ခုံထယ် ပြန့်ကျယ်လှပေ၏။ တဿ= ထိုအဘိဓမ္မာခေါ်ပါဠိတော်၏။ အဋ္ဌကထာဋီကာပိ= အနက်အဓိပ္ပါယ် အသွယ်သွယ်ကို ခြယ်လှယ်ဖွင့်ပြ အဋ္ဌကထာ ကျမ်းဋီကာတို့သည်လည်း။ သဒ္ဒအတ္ထတော= သဒ္ဒါရုပ်တွေ ပုဒ်အနေနှင့် မသွေ လိုက်လျော့ အနက်သဘောအားဖြင့်။ တာဒိသာ= ထိုပါဠိနယ် ခုံ၍ကျယ်သဖြင့် မလွယ်မကူ အလားတူပင် ဖြစ်ကြပေကုန်သတည်း။

တသ္မတာ ဝါစယန္တေန၊ ဂုရုနံ နယနိဿိတာ။

တာသံပိ ယုဂဋ္ဌာဗျာချာ၊ ဘာသာဋီကာ ကတာ မယာ။

တသ္မာ = ထိုသို့ဆိုင်ရာ ဘိဓမ္မာ၏ လွန်စွာခက်ခဲ နက်နဲကျယ်ဝန်း ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ မယာ = သာသနာ့ဝန် အားသွန်းကြိုးပမ်း ထမ်း၍ နေရာ ဤခန္ဓာသည်။ တာဝ = ထိုပါဠိတော်ပါ၊ ဋ္ဌကထာနှင့် ဋီကာမလပ် တရားမြတ် တို့ကို။ ဝါစယန္တေန = ဆရာတို့ထုံး နေ့စဉ်သုံးလျက် နှလုံးသန့်ရှင်း ပို့ချယင်းပင်။ ဂုရုနံ = ကျောက်ထီးတန္တူ သဏ္ဍာန်စုနှင့် ရှုဖွယ်နိဿယည်း နည်းစုံမှီးသော။ တာသံပိ = အဘိဓမ္မာ ဋ္ဌကထာနှင့် ဋီကာမူလ ထိုနှစ်ဝတို့၏လည်း။ ယုဂဋ္ဌာဗျာချာ = ရှေ့ဆင့် နောက်ဆင့် အစုံအဖွင့်ဖြစ်သော။ ဘာသာဋီကာ = အမိမြန်မာ ကိုယ့် ဘာသာ ဖြင့် ဋီကာဖွင့်နည်း နိဿယည်းကို။ ကတာ = နောင်လာနောက်သား အကျိုးများဖို့ ကြိုးစားတည်ထွင် စီရင်အပ်ပါသတည်း။ ဟူသော ၃-ဂါထာပါဠိ အနက်။

ယဒိ ဥတ္တံ အယုတ္တေတ္ထ၊ ပမာဒေန ဘမေန ဝါ။

ဝစော မယာ ဒယာဝန္တော၊ သန္တော သံသောဓယန္တူ တံ။

ဟူသော တောင်းပန်စကားဖော်ပြသည့်ဂါထာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ဖော်ပြသည့် အခြေခံနိဒါန်းဖြင့် ကျမ်းစာကိုစတင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ယင်းအဋ္ဌသာလိနိဘာသာဋီကာကို ဓမ္မသင်္ဂဏီမူလဋီကာနိဿယ၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်နိဿယတို့ဖြင့် တပေါင်းတည်းတွဲ၍ စီစဉ်တော်မူခဲ့ရာ အဋ္ဌသာလိနိမူလဋီကာနိဿယအဆုံးတွင် အဋ္ဌသာလိနိဋီကာနိဂုံးအနေဖြင့်-

သိဇ္ဈိတ္ထဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။

ဝဏ္ဏနာ သဟဋီကာယ၊ အဋ္ဌသာလိနိယာ သုဘာ။

သဟဋီကာယ = ဆရာဆရာ မြပို့ချသည့် မူလမည်သာ ကျမ်းဋီကာနှင့် တကွဖြစ်သော။ အဋ္ဌသာလိနိယာ = အဋ္ဌသာလိနိ ကိုယ့်နာမည်ဖြင့် နှစ်ဆီပြည့်စွာ အဋ္ဌကထာ၏။ ဝဏ္ဏနာ = နိဿယဓိပ္ပါယ် စုံအောင်ခြယ်၍ အရွယ်သင့်တန် အဖွင့်

မှန်ဖြစ်သော။ သုဘာ= သဒ္ဒါမပျက် မြန်မာနက်ကြောင့် နှစ်သက်စဖွယ် လွန်တင့်
 တယ်သော။ ဒေသဘာသာယ= တိုင်းရင်မြန်မာ အမိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ=
 တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခံ့ခံ့စီရရီ တည်ကြည်စွာဖွင့်ပြအပ်သော။
 ဘာသာဋီကာ= ဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်း
 သည်လည်း။ သိန္နိတ္တဘော= ထောင့်သုံးရာလွန် နှစ်ဆယ့်ခွန်ဝယ် လကွယ်ခါချဉ်း
 တော်သလင်းသက် ဆယ့်သုံးရက်၌ နှစ်သက်ရွှင်ကြည် ပြီးမြောက်ခဲ့ပြန်ပြီတကား။
 ဟူသော ဂါထာပါဠိအနက်။

သမ္ပုဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
 သိက္ခိတော ဂန္ထကာရေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။
 ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။

စသော ၂-ဂါထာ ပါဠိနိဿယတို့ဖြင့် ပြည့်စုံစွာဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေ
 သည်။ ယင်းကျမ်းကြီးမှာ ပဌမ, ဒုတိယ, တတိယ, စတုတ္ထ ၄-တွဲရှိရာ ပဌမတွဲ
 စာမျက်နှာ ၆၄၇၊ ဒုတိယတွဲ ၆၅၁၊ တတိယတွဲ ၅၉၆၊ စတုတ္ထတွဲ ၆၂၃- ရှိလေ
 သည်။

အဋ္ဌသာလိနိဘာသာဋီကာ၊ ထေရေန သုနိပ္ပာဒိတော။
 သမ္ပုဏ္ဏာ မနုညာ စေဝ၊ သောတုဝါစကမာနိတော။

သမ္မောဟဝိနောဒနိဘာသာဋီကာ

ဆရာတော်သည် အလွန်လျှင် ကြီးမားသောဝိရိယဖြင့် ဝိဘင်းပါဠိတော်နှင့်
 သမ္မောဟဝိနောဒနိအဋ္ဌကထာ, မူလဋီကာတို့ကို ၃-နှစ်နီးပါး ချပို့ရင်း သမ္မောဟ
 ဝိနောဒနိဘာသာဋီကာကျမ်းကြီးကိုလည်း ၁၃၃၅-ခု တန်ခူးလဆုတ် ၄-ရက်နေ့တွင်
 အပြီးသတ်စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်းဦး၌-

ဓမ္မသင်္ဂဏိယံ ဓမ္မေ၊ သင်္ဂဏေတွာန သဗ္ဗသော။
 ဝိဘင်္ဂကောဝိဒေါ နာထော၊ ဝိဘင်္ဂံ ယံ ဝိဘာဇယိ။

တဿာပိဋကထံ ဋီကံ၊ ဝိဘာဇေဿာမိ သာဓုကံ။

ဝိဘင်္ဂကောဝိဒေါ = အကျဉ်းအတန်တန် ကျယ်ဝေဖန်ဖို့ ရွှေဉာဏ်မြော်မြင် ကျွမ်းကျင်တော်မူသော။ နာထော = လှူပြည်နတ်ရုပ် လောကဓာတ်ဝယ် နတ်နတ် ထွတ်ထား မြတ်ဘုရားသည်။ ဓမ္မသင်္ဂဏီယံ = ရုပ်နာမ်ဓမ္မ ရေတွက်ပြသဖြင့် ဓမ္မသင်္ဂဏီခေါ် ပါဠိတော်၌။ ဓမ္မေ = ရုပ်နာမ် ၂-ပါး ဓာတ်တရားတို့ကို။ သဗ္ဗသော = အသင်္ခတ နိဗ္ဗာနတိုင် ဆိုင်ဆိုင်ဥသံ့ အားလုံးစုံအောင်။ သင်္ဂဏေတွာန = အကျဉ်းအကျယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့် ခြယ်လှယ်ကျန ရေတွက်ပြတော်မူပြီး၍။ ယံ ဝိဘင်္ဂံ = ခန္ဓာ အာယတန စသည်များပြား ဆယ့်ရှစ်ပါးဟု ခွဲခြားသင့်လျော် အကြင် ဝိဘင်္ဂတရားတော်ကို။ ဝိဘာဇေယိ = သုတ္တန်ဘိဓမ္မာ ပဉ္စာပုစ္ဆက နည်းစုံပြ၍ ကျနသိရန် ဝေဖန်ဟောပြတော်မူပြီ။ တဿ အပိ = သိဖွယ်အလီလီ နှစ်အဆီကို စုံညီခွဲခြမ်း ကျွမ်းဝိဘင်္ဂခေါ် ထိုတရားတော်၏လည်း။ အဋ္ဌကထံ = အနက်အဓိပ္ပါယ် ကျဉ်းအကျယ်ကို အလွယ်ပြရာ သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာကိုလည်းကောင်း။ ဋီကံ = အဋ္ဌကထာတွင် လိုအံ့ထင်သော် အစဉ်ဖွင့်ရာ မူလဋီကာကိုလည်းကောင်း။ သာဓုကံ = နှောင်းခေတ်သောတု မှီငြမ်းပြုဖို့ ရှုတိုင်းကောင်းစွာ လွန်သေချာ အောင်။ ဝိဘာဇေဿာမိ = နိဿယည်းအဓိပ္ပါယ် စုံအောင်ခြယ်လျက် သိလွယ် စေရန် ဝေဖန်ပါအံ့သတည်း-ဟူသော ဂါထာပါဠိနိဿယဖြင့် စတင်အခြေခံ နိဒါန်းပျိုး၍ ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

အဓိပ္ပါယ်အဆုံးအဖြတ်စုံလင် လင်္ကာများပါရှိ

ယင်း သမ္မောဟဝိနောဒနီ ဘာသာဋီကာမှာလည်း အဓိပ္ပါယ်၊ အဆုံးအဖြတ် တွေ စုံလင်လှသည်။ မှတ်သားဖွယ်ရာ ကျက်ဆောင်ဖွယ်လင်္ကာများလည်း များစွာပါရှိလေရာ ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာတစ်ချို့အား ဤသို့တည်း-

လက္ခဏာ ၃-ပါး မထင်နိုင်ပုံပြလင်္ကာ

* ခုဖြစ် ခုပျက် မမြဲချက်ကို စိတ်စက်ရှေးရှု စဉ်းစားမှုမျှ မပြုကြတည်း။ ပြုမိကလည်း ကျနကွင်းကွင်း မထင်လင်းအောင် အလျှင်းကွယ်ဘိ သန္တတိကြောင့်

ရှိသည့်လက္ခဏာ အနိစ္စာ ဉာဏ်မှာမထင်တော့^၁။

ဖြစ်ပျက်နှစ်ရပ် မြဲနိုင်ကွပ်လျက် ဒဏ်ခတ်နေမှု ဒုက္ခစုကို မရှုမိကြ ရှုမိကလည်း ကျနကွင်းကွင်း မထင်လင်းအောင် အလျှင်းကွယ်ဘိ ယာဏ္ဍရိကြောင့် ရှိသည့်လက္ခဏာ ဒုက္ခတာ ဉာဏ်မှာမထင်တော့။

စက္ခုစသည် အလီလီ၏ ကိုယ်စီသတ်မှတ် သီးခြားဓာတ်ကို ပေါင်းစပ်နေငြား ဆိုင်ရာများမှ ခွဲခြားသမှု မရှုမိကြ ရှုမိကလည်း ကျနကွင်းကွင်း မထင်လင်းအောင် အလျှင်းကွယ်ဝှက် တခဲနက်ကြောင့် သက်မဲ့လက္ခဏာ အနတ္တာ ဉာဏ်မှာ မထင်တော့^၂။

ပဓာနိယင်္ဂါ အင်္ဂါ ၅-ပါးလင်္ကာ

* ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ စိန္တေယျာ၏ ခန္ဓာတော်ရှိ မြတ်ဗောဓိကို အပြည့်အစုံ ကောင်းကောင်းယုံ၏။ တဖုံရောဂါ ကင်းစင်ကွာဖို့ အစာကြေကြောင်း ဝမ်းမီးကောင်းလျက် တစ်ကြောင်းမာယာ သာဠေယျာလည်း ကောင်းစွာကင်းအောင် ဟန်မဆောင်ဘူး။ ရဲခေါင်လုံ့လ ဝီရိယမှ သမ္ပပ္ပဓာန်လေးချက် အစုံတက်၏။ ဖြစ်ပျက်ရှုရန် ပညာဉာဏ်ကား အမှန်အရှိ ထိုးထွင်းသိ၍ အရိယမဂ် တိုင်အောင်တက်ဖို့ စိန်စက်တမျှ ဝင့်တိုင်းရှုသည် ငါးဝ ပဓာနိယအင်္ဂါတည်း^၃။

စာသင်/ စာချအကျိုးပြုလင်္ကာ

* စာချစာသင် အလုပ်ခွင်ဝယ် နေ့စဉ်မွေ့လျော် များသူတော်တို့ ရွှင်ပျော်လုံ့လ သဒ္ဓါကြွ၍ ဉာဏစင်ဖြူ သင်ချမှုကား ထိုသူစီးပွား သုတများသဖြင့် စဉ်းစားဉာဏ်ကြွယ် အမြင်ကျယ်၏။ မကွယ်စေကာ ကိလေသာလည်း သူငါရုန်ကြမ်း ဖြစ်စတမ်းသို့ ဗရမ်းဗတာ မဖြစ်လာပဲ ဣဿာ၊မစ္ဆေရ မထကြွဘူး။

၁။ သမ္မော၊ ဘာသာဋီ။၁။၁၅၃။
၂။ သမ္မော၊ ဘာသာဋီ။၁။၁၇၄။
၃။ သမ္မော၊ ဘာသာဋီ။၁။၁၅၄။

ရာဂဒေါသော မာနမောတို့ အပြောမကျယ် သေးငယ်ငယ်မှ စ၍ပဟာန် တဒင်္ဂနှင့်
ဝိက္ခမ္ဘာန ပယ်နိုင်ကြသည် သင်ချအကျိုး စာတန်းခိုး^၁ ။ ဤသည်လျှင်
သမ္မောဟဝိနောဒနိဘာသာဋီကာလင်္ကာအချို့ဖြစ်၏။

ဆရာတော်သည် သမ္မောဟဝိနောဒနိအဋ္ဌကထာ၏ မူလဋီကာနိဿယကို
လည်း ပြုစီရင်တော်မူ၍ သမ္မောဟဝိနောဒနိဘာသာဋီကာနှင့်တွဲ၍ စာအုပ်
စီစဉ်တော်မူခဲ့လေသည်။ နိဂုံး၌-

သိဇ္ဈတ္တဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။

ဝဏ္ဏနာ သဟ ဋီကာယ၊ သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ။

သဟဋီကာယ = ဆရာဆရာ မြပို့ချသည့် မူလဋီကာကျမ်းဋီကာနှင့်တကွ
ဖြစ်သော။ သမ္မောဟဝိနောဒနိယာ = တွေဝေထန်ပြင်း မသိခြင်းကို ရှင်းလင်းပိုင်ပိုင်
ပယ်ဖျောက်နိုင်သော ဂုဏ်သဘောကြောင့် သမ္မောဟဝိနောဒနိ နာမည်တတ်
လွှမ်း အဋ္ဌကထာကျမ်း၏။ ဝဏ္ဏနာ = နိဿယအဓိပ္ပါယ် စုံအောင်ခြယ်သဖြင့်
အလွယ်သင့်တန် အဖွင့်မှန်ဖြစ်သော။ ဒေသဘာသာယ = တိုင်းရင်းမြန်မာ အဓိ
ဘာသာဖြင့် ။ သင်္ခတာ = တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခံခံစီရင် တည်ကြည်စွာ
စီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ = ဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း
နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈတ္တဘော = ထောင့်သုံးရာကယ် သုံးဆယ်နှင့်ငါး
သင်္ကြန်နားသို့ ရောက်ငြားခါထူး လတာကူးသက် ဆုတ် ၄-ရက်၌ နှစ်သက်
ရွှင်ကြည် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား။ ဟူသော ဂါထာပါဌ်နိဿယနှင့်-

သမ္ပူဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။

သိက္ခိတော ဂန္ထကာရေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။

၁ ဘ။ သမ္မော မနုညာ စေဝ ။ ၂။ ၁၈။

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။
ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။

စသော ၂-ဂါထာပါဠိနိဿယဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းကျမ်းကြီးကို မူလဋီကာနိဿယ၊ ဝိဘင်းပါဠိတော်နိဿယနှင့်တကွ တွဲ၍ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သဖြင့် ပဌမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယအားဖြင့် ၃-တွဲရှိရာ ပဌမတွဲ စာမျက်နှာ ၆၈၅၊ ဒုတိယတွဲ ၈၆၀၊ တတိယတွဲ ၇၂၆-ရှိလေသည်။

သမ္မောဟဘာသာဋီကာပိ၊ ထေရေန သုနိပ္ပါဒိတော။
သမ္ပုဏ္ဏာ မနုညာ စေဝ၊ သောတုဝါစကမာနိတာ။

ပဉ္စမကြိုဏ်အဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ဆရာတော်သည် ကြီးစွာသော လုံ့လဝီရိယဖြင့် ပဉ္စမကြိုဏ်အဋ္ဌကထာ (ပဉ္စပကရဏအဋ္ဌကထာ)ဘာသာဋီကာကိုလည်း ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၃၃၆-ခုနှစ် ဝါဆိုလဆုတ် ၂-ရက်နေ့တွင် စတင်ချုပ် ရေးသား၍ ၁၃၃၉-ခုနှစ် ဝါခေါင်လဆန်း ၁၂-ရက်၊ သောကြာနေ့ ၂-နာရီ ၃၀-မိနစ်အချိန်တွင် ပြီးဆုံးခဲ့လေသည်။ ၃-နှစ်နှင့် ၂၅-ရက်ကြာသောဟူ၏။

ရေးသားပုံအစီအစဉ်ကား ဤသို့တည်း-

ဆရာတော်၏ အမိန့်အရ ပါဠိတော်နိဿယကို ဆရာတော်ချုပ်သည် အတိုင်း စာဆိုရဟန်းတော်တစ်ပါးက ရေးရသည်။ အဋ္ဌကထာနိဿယနှင့် ဘာသာဋီကာကို ဆရာတော် ချုပ်သည်အတိုင်း ရဟန်းတော် ၂-ပါးက ရေးရသည်။ မူလဋီကာနိဿယကိုလည်း တစ်ပါးက ဆိုရ ရေးရသည်။ ပဌမနေ့ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ မူလဋီကာအနက်နှင့် အဓိပ္ပါယ်များကို စာဆိုရဟန်းတော်များက အချောရေး၍ ဒုတိယနေ့နံနက် ၉-နာရီခန့်တွင် ဆရာတော်ထံ ထပ်မံ ဖတ်လျှောက်ကြရသည်။ အဋ္ဌကထာ၏ ဘာသာဋီကာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်တို့ကို

ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် မချပို့မီ တစ်ရက်ကြို၍ အကြမ်းရေးယူတော်မူခဲ့သည်။ ထိုရေးခဲ့သော အဓိပ္ပါယ်ကို ပြောဆိုပို့ချတော်မူသည်။ လိုလျှင်တိုး၍ ပိုလျှင်လျော့သော အရာလည်း ရှိလေသည်။

ယင်းပစ္စပကရဏ အဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာကို ရေးရင်း ချပို့စဉ်မှာပင် သုတ္တန်ပိဋက သုတ်မဟာဝါပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာကို ချပို့၍ သုတ်မဟာဝါဘာသာဋီကာကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ သုတ်မဟာဝါကို နေ့ ၁၂-နာရီမှ ၁-နာရီထိုးရန် ၁၀-မိနစ်အလိုအထိ ချပို့တော်မူသည်။ ၁၀-မိနစ် အနားယူတော်မူသည်။ ၁-နာရီမှ ၂-နာရီအထိ ပစ္စပကရဏပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာကို ချပို့တော်မူသည်။

ဤသို့လုပ်ဆောင်တော်မူခဲ့သဖြင့် ပစ္စမကြိုဏ်အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ၊ မူလဋီကာနိဿယ၊ ပါဠိတော်နိဿယအကျဉ်းများ ပြီးဆုံးခဲ့လေသည်။ ယင်းပစ္စပကရဏဘာသာ (ပစ္စမကြိုဏ်ဘာသာ)ဋီကာသည်-

- ၁။ ဓာတုကထာအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ။
- ၂။ ပုဂ္ဂလပညတ္တိအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ။
- ၃။ ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ။
- ၄။ ယမကအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ။
- ၅။ ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ။ အားဖြင့် ၅-ကျမ်းဖြစ်ရာ-

ဓာတုကထာဘာသာဋီကာနှင့် ပုဂ္ဂလပညတ္တိကို ဆရာတော်မရှိသည့် နောက် ၁၃၄၂-ခုနှစ်တွင် ဒါယကာဦးထိန်ဝင်းနှင့် သာသနာရေး ဦးစီးဌာနတို့၏ ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် မူလဋီကာနိဿယ၊ ဓာတုကထာပါဠိတော်နိဿယ ပုဂ္ဂလပညတ္တိပါဠိတော်နိဿယတို့နှင့်တကွ စာအုပ်အဖြစ်သို့ရောက်ရှိခဲ့ရာ ရွှင်ဆိုက်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၆၂၂-ရှိလေသည်။ ယင်းကျမ်း၌ ဆရာတော် မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက် နာယကဆရာတော် အရှင်စန္ဒောဘာသ နိဒါန်းရေး၍ ရန်ကုန်မြို့ ရွှေကျင်ကျောင်း သစ်ဆရာတော် အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသက ကျမ်းဦးအမှာ ရေးသားခဲ့လေသည်။

ဓာတုကထာဘာသာဋီကာ၊ ပုဂ္ဂလပညတ္တိပိ စ။
ရစိတာ ထေရသေဋ္ဌေန၊ ဇနကေန သုဓိမတာ။

ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာသည်လည်း ဒါယကာဦးထိန်ဝင်းနှင့် သာသနာရေးဦးစီးဌာန၏ ကြိုးပမ်းချက်ကြောင့် ၁၃၄၂-ခု၊ ၁၃၄၃-ခုနှစ်များက မူလဋီကာနိဿယ၊ ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်နှင့်တကွ စာအုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်စေ ခဲ့သဖြင့် ပဌမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ၊ ၂-တွဲရှိရာ ပဌမတွဲစာမျက်နှာ ၆၅၆-ရှိ၍ ဒုတိယတွဲမှာ ၄၁၅-ရှိလေသည်။

ကထာဝတ္ထုဘာသာဋီကာ၊ ထေရေန သုနိပ္ပိဒိတာ။
သမ္ပုဏ္ဏာ မနုညာ စေဝ၊ သောတုဝါစကမာနိတာ။

ယမကအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ဆရာတော် မရှိသည့်နောက် ဦးထိန်ဝင်း စသူတို့၏ ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် ယမကအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာလည်း စာအုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့လေသည်။ ယင်းယမကအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ၌-

“အမိဝမ်းဖြစ် ရေငုပ်နှစ်တည်း။ တွက်စစ်လေပါ ဗြဟ္မာဟူသမျှ နိရောဓနှင့် ပဉ္စမဈာန်နေ တွေဝေနေသူ သေသသူဟု မှတ်ရှုကြိုမျှ” ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် အသက်မရှုသူ ၇-ယောက်ကို ဖော်ပြတော်မူခဲ့လေသည်” ။ ဆရာတော်သည်-

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လောင်းလျာတုန်းက နောက်ဆုံးအထိပါရမီ။
လူနတ်များစွာ ချမ်းသာရေးမို့ အသက်ပေးလို့ဖြည့်ခဲ့သည်။
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာအတွက်တော့ ငါပါအသက်ဆုံးစေမည်။ ဟူသော

၁။ ယမကအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ။ ၉၀။

ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် လူနတ်များစွာ ချမ်းသာရေးအတွက် အသက်ပေး ဆောင်ရွက် တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းယမကအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာမှာ ရှိုင်ဆိုက် စာမျက်နှာ ၃၉၃-ရှိလေသည်။

ပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ

ဆရာတော်သည် ယမိုက်အဋ္ဌကထာကို မူလဋီကာတွဲချပို့ကာ ယမက အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာကို ပြုစီရင်အပြီး ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာကို မူလဋီကာတွဲ၍ ချပို့ယင်း စာဆိုရဟန်းတော်များကို ချပို့သည့်အတိုင်း နိဿယရေးစေ၍ ကျမ်းစာ

ဖြစ်အောင် ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းပဋ္ဌာနအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယမှာ ၁၃၃၉-ခု ဝါခေါင်လဆန်း ၁၂-ရက်နေ့တွင် ပြီးဆုံးခဲ့သည်။ ဆရာတော်သည် နောက်ဆုံး ဘာသာဋီကာနိဂုံးအနေဖြင့် ပဉ္စပကရဏအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာကို တိုင်းပြည်မြို့ရွာ အခြေအနေကို ဖော်ပြ၍ အောက်ပါအတိုင်း နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဤနိဂုံးအုပ်ရာ ၁၃၃၉-ခုနှစ် အချိန်အခါသည်ကား ကောင်းကင်၌ ပါပဂျိဟ် များ ပူးတွဲနေသည်ဟု နက္ခတ်ဆရာတို့ ပြောဆိုကြ၏။ ထိုအကြောင်းကြောင့် မိုးရွာပုံ မညီမျှသဖြင့် ကောက်ပဲသီးနှံ လုပ်ကိုင်သူတို့ တစ်ချို့အရပ်၌ မလုပ်ကြရ၊ တစ်ချို့အရပ်၌ ပျက်စီးကြ၏။ တစ်ချို့အရပ်၌ကား နွားများပင် ရေမသောက်ရ၊ အစာ မစားရလောက်အောင် ခေါင်းပါးသဖြင့် ပျက်စီးကြ၏ဟု ကြားရ၏။ ထိုကဲ့သို့ မိုးမမှန်မှုကို အကြောင်းပြု၍ စားစရာ ရှားပါးရကား ရှားလေ ဈေးကြီးလေဖြစ်၏။ မိမိတို့နေရာ မြို့၌ အများစုမှာ အလုပ်မဖြစ်ကြ၊ ထိုကဲ့သို့ ရှားပါးသည့်အတွက် မြို့နေလူတန်းစားတို့သည် ဖြစ်သလို စားသောက်နေကြရသောကြောင့် ရောဂါ လည်း များ၏။ မိမိသည်ပင် မကြာမီက မျက်မှေးရောင်သော ရောဂါကြောင့် ၂-ရက်ခန့်မျှ စာအုပ်မကြည့်ဘဲ စာချရ၏။ ယခုတိုင် ပင်ကိုယ်အတိုင်း မျက်လုံး မကောင်းသေး။ အသားဝါရောဂါဟူသော ရောဂါအဆန်းတစ်မျိုးလည်း တစ်ချို့ အရပ်၌ ဖြစ်နေသည်-ဟု ကြားရရှိမျှသာမက ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌လည်း

ဖြစ်နေကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဤကျမ်းစားပြီးဆုံး၍ နိဂုံးအုပ်ချိန်မှာ အားလုံး သာယာသောအနေအားဖြင့် နိဂုံးမအုပ်နိုင်သည်ကို မှတ်တမ်းတင်လိုပါသည်။

သိဇ္ဈိတ္ထကော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။
ပဉ္စပကရဏဂုယဿ၊ ဋီကာယ သဟ ဝဏ္ဏနာ။

ပဉ္စပကရဏဂုယဿ = ဓာတုကထာ၊ ပုဂ္ဂလပညတ်၊ ကထာဝတ္ထု၊ ယမိုက်၊ ပဌာန်း ဤငါးကျမ်းတို့ ရောပြွမ်းပြည့်ဝ အဖွင့်ပြသဖြင့် ပဉ္စပကရဏာ သညာ တင့်ဆန်း အဋ္ဌကထာကျမ်း၏။ ဋီကာယ = မူလဋီကာနှင့်။ သဟ = တကွ။ ဝဏ္ဏနာ = နိဿယအဓိပ္ပါယ် စုံအောင်ခြယ်သဖြင့် အလွယ်သင့်တန် အဖွင့်မှန်ဖြစ်သော။ ဒေသဘာသာယ = တိုင်းရင်းမြန်မာ အဓိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ = တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခုံးခုံးစီရရီ တည်ကြည်စွာ စီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ = ဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္ထကော = ထောင့်သုံးရာကယ် သုံးဆယ့်ကိုးဝ ဝါခေါင်လ၏ ပကွဆန်းတက် ဆယ့်နှစ်ရက်၌ နှစ်သက်ရွှင်ကြည် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား။

သမ္ပုဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
သိက္ခိတော ဂန္ထကာရေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။

စတုစက္ကံ ဝတ္ထိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။

ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။ ဟူသော ၂-ဂါထာ၊ ယင်း၂-ဂါထာ နိဿယတို့ဖြင့်လည်း ပြည့်စုံစွာဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော် မူခဲ့လေသည်။

ပဌာနအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာကို မူလဋီကာနိဿယဖြင့်တွဲ၍ သာသနာ ရေးဦးစီးဌာနက ၁၃၄၂-ခုနှစ်တွင် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ရာ ရွှင်ဆိုက် စာမျက်နှာ ၈၀၀-ရှိလေသည်။

ပဌာနအဋ္ဌကထာယ၊ ဘာသာဋီကာ သုဗိမတာ။
ရစိတာ ဇေနကတ္ထေရေန၊ ဇောတိအတ္ထဇေန ဟိ ခေါ။

အလင်္ကာရဘာသာဋီကာ

အလင်္ကာရဘာသာဋီကာ (အလင်္ကာဘာသာဋီကာ)ကိုလည်း ၁၃၂၁-ခုနှစ် ကဆုန်လဆုတ် ၇-ရက်နေ့တွင် အပြီးသတ်ချုပ်ဆိုရင်း ရေးသားစီရင်တော် မူခဲ့လေသည်။ အလင်္ကာဘာသာဋီကာကိုလပေါင်း ၂၀-မျှ ကြိုးပမ်းရ သည်ဟူ၏။ ကျမ်းဦး၌-

အညမညံ စ ဘုဝနံ၊ သတ္ထုတ္တယံ အလံကရေ။
ဂုရူပိ မံ တံလင်္ကရိယ၊ ကသံ လင်္ကာရဘူသနံ။

ဝတ္ထုတ္တယံ= မြတ်ဘုရားနှင့် တရားသံဃာ တည်မှီရာဟု သုံးဖြာအကျော် ရပ် ရတနာတော်မြတ်သည်။ အညမညံ စ= ပုလဲသုံးသွယ် ချင်းချင်းခြယ်သို့ ရှုဖွယ်ပဝင်း အချင်းချင်းကိုလည်းကောင်း။ ဘုဝနံ စ = ရတနာမြတ် သုံးရပ်နှင့် ဆုံ ရံခါကြုံသည့် သုံးဘုံဌာန ဤလောကကိုလည်းကောင်း။ အလံကရေ= မင်္ဂလာပွားမှု တန်ဆာပြုလျက် ယခုချိန်တိုင် ဆင်ခြင်နိုင်ပါပေ၏။ ဂုရူပိ= ကျောက်ထီးတမျှ လေးစားရသည့် ငါ့ကျေးဇူးရင် ဆရာအရှင်တို့သည်လည်း။ မံ= သာသနာ့ဝန်ကြီး ခိုမစီးဘဲ ကိုယ်ထည်းထမ်းလို ဤငါ့ကိုယ်ကို။ အလင်္ကာရောန္တိ= ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ကျက်သရေဖြာအောင် ကောင်းစွာပြုပြင် ဆင်တော်မူလိုက်ကြ ကုန်၏။ တံ လင်္ကရိယ= ထိုသည့်သုံးဖြာ ရတနာနှင့် ဆရာအရှင် ဦးထိပ်ပြင်ဝယ် ဆင်ယင်သမျှ တန်ဆာပြုပြီး၍။ အလင်္ကာရဘူသနံ= ကျမ်းသုဗောဓလင်္ကာရ၏ ကျနမုန်စွာ တန်ဆာဖြစ်သော ဘာသာဋီကာကို။ ကသံ= ဆရာအသီးသီး နည်းစုံမှီး၍ အပြီးတည်တွင် စီရင်ပေအံ့သတည်း-ဟူသော ဂါထာပါဌ်အနက်ဖြင့် ရတနာ-၃ပါး ဆရာသမားတို့ကို ဦးထိပ်အပြင် တန်ဆာဆင်ပဋိညာဉ်ပြု၍ အချီနီဒါန်းကို ဆက်လက်ရေးစီရင်ပြီး ကျမ်းစာကိုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်သည် “သဒ္ဒါနက်ထိ ချောကျဉ်းဘိ ရှင်း၏အဓိပ္ပါယ်”ဟူသော ဥပဒေသ ဆောင်ပုဒ်နှင့်အညီ စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ကျမ်း၏အဆုံး၌-

သိန္နိတ္တဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယသင်္ခတာ။
သုဗောဓအလင်္ကာရဿ၊ ဗျာချာ သုဗောဓဘူသနာ။

သုဗောဓအလင်္ကာရဿ = သုဗောဓအလင်္ကာရ မည်နာမဖြင့် ကာလ
ခေတ်လွှမ်း အလင်္ကာကျမ်း၏။ ဗျာချာ = နိဿယည်းအဓိပ္ပါယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့်
အကျယ်ဖွင့်ကြောင်း ခေတ်မှီကောင်းသော။ သုဗောဓဘူသနာ = သိလွယ်မြင်လွယ်
ပိုချလွယ်အောင် ခြယ်လှယ်ကျစ်လစ် တန်ဆာအသစ်ဖြစ်သော။ ဒေသဘာသာယ
= တိုင်းရင်းမြန်မာ အဓိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ = တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက်
ခံခံစီရီ တည်ကြည်စွာစီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ = ဘာသာဋီကာ အမည်
သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်။ သိန္နိတ္တဘော = ထောင့်သုံးရာဖြစ်
နှစ်ဆယ့်တစ်ဟု ဆန်းသစ်ကြုံစ ကဆုန်လ၌ မှန်းဆသလောက် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီ
တကား-ဟူသော ဂါထာပါဌ်နိဿယနှင့်။

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတော ပိ သုခသမ္ပတာ။
တသောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ-ဟူသောဂါထာနှင့်
ယင်းဂါထာနိဿယ။

သမ္ပုဇ္ဈယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပလင်္ကတော။
ဂုရုဝံသလာင်္ကာရောဝ၊ သာသနဿာပိလင်္ကရော။

ယေသံ ထေရာနံ = အထက်ဝေဟင် နေအသွင်သို့ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင်
ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ပလင်္ကတော = ကောင်းစွာပြုပြင်တန်ဆာဆင်
အပ်သည်ဖြစ်၍။ ဂုရုဝံသလာင်္ကာရောဝ = ဆရာအပေါင်း အနွယ်ကောင်း၏ မပြောင်း
မပြယ် တန်ဆာသဖွယ်ဖြစ်၍သာလျှင်။ အဟံ = ငါသည်။ သာသနဿာပိ =
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်မြတ်၏လည်း။ အလင်္ကာရော = စာပေချမှ ကျမ်းဂန်ပြု၍
ယခုအနေ တန်ဆာဖြစ်ရပေ၏။ တေသံ ထေရာနံ = ကျေးဇူးတော်ရင် ဂုဏ်အင်ကြီး
မား ထိုဆရာတော်ဘုရားတို့အား။ သမ္ပုဇ္ဈယာမိ = ကျမ်းစာရေးသား ကောင်းမှုများဖြင့်
လေးစားကော်ရော် ပူဇော်ပါ၏-ဟူသော ဂါထာပါဌ်နိဿယ၊

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလ ပရိဂ္ဂဟံ။
ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။

ဟူသောဂါထာ , ယင်းဂါထာပါဠိနိဿယဖြင့် ပြည့်စုံစွာဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့
လေသည်။

ချောပြေညံ့ထွား မှတ်သားကျက်ဆောင်ဖွယ်လင်္ကာများ

အလင်္ကာဘာသာဋီကာကျမ်း၌ ကဗျာလင်္ကာနှင့်စပ် မှတ်သားဖွယ်
အဓိပ္ပါယ်တို့ များပြားလှသည်။ ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာများမှာလည်း ချောပြေညံ့ထွား
ကျက်မှတ်ဖွယ်ကောင်းလှသည်။ တစ်ချို့တစ်ဝက်လင်္ကာများကို ကဗျာသုတေသီတို့
အဖို့ရာ ဤ၌ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

• မုနိန္ဒာ ကျမ်းဆရာ သုံးကြောင်းလင်္ကာ

* ဘုရားအနက် ဟောမြွက်ပုဒ်မှာ များပြားပါလည်း သေချာစစ်ကြော
မုနိန္ဒာသာ။ မနောပိဏာန၊ သရဏာနှင့် တဝသုန္ဒရီ လိုက်လျောညီ၍ ဂုဏ်ရည်
ဩစိတျ ကေနရဖို့ မုနိန္ဒာ ကျမ်းဆရာ ဖွေရာသုံးစွဲသည်။

ပဇ္ဇအပြား ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ

- * (၁) တစ်ဂါထာတည်း အပြီးဖွဲ့က ထိုပဇ္ဇ မုတ္တက-ဟုခေါ်။
- (၂) နှစ်သုံးလေးငါး ဂါထာများဖြင့် ပြီးငြားစေက ထိုပဇ္ဇ ကုလကဟုခေါ်။
- (၃) အနက်ချင်းချင်း အလျှင်းမငဲ့ ကိုယ့်ရဲ့ကြိယာ ကိုယ်စီပါငြား ဂါထာ
များ မှတ်သား ကောသခေါ်။
- (၄) ကြောင်းရာတစ်ခု ဂါထာစုဖြင့် ပေါင်းစုဖွဲ့က ထိုပဇ္ဇ သံဃာတ
ဟုခေါ် ။

ဂဇ္ဇအပြား ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ

- * (၁) သမာသ်မပြ ထိုဂဇ္ဇ မုတ္တကဟုခေါ်။
- (၂) ဂါထာတွင်းမှ ပါဒယူဘိ ပါဒ၏လည်း တစ်တခင်း ပုဒ်ကိုသွင်းပြ ထိုဂဇ္ဇ ဝုတ္တဂန္ဓိ ခေါ်။
- (၃) ရှည်လျားများစွာ သမာသ်ပါက ထိုဂဇ္ဇ ဥတ္တလိကာပါယ ခေါ်။
- (၄) သမာသ်မကျယ် အနည်းငယ်မျှ ပါဂဇ္ဇ စုဏ္ဏက ဟုခေါ်။

နိဗန္ဓအဖွဲ့၊ အနိဗန္ဓအဖွဲ့သဘောလင်္ကာ

- * မုတ္တကစသည် မျိုးလေးလီတို့ စုံညီသောအား အခန်းများဖြင့် ဖွဲ့ထားကျယ်စွာ ထိုကာဗျ နိဗန္ဓဟုခေါ်။ သက်သက်မုတ္တကာ တစ်ဂါထာဖြင့် ငယ်စွာဖွဲ့ပြ ထိုကာဗျ အနိဗန္ဓ ခေါ်။

ဝိရဒ္ဓတ္တန္တရ ဒေါသပြလင်္ကာ

- * ကဝိစာဆို ကဗျာမိရ်၏ ဆိုလိုသည့်ချက် ထိုအနက်၌ သက်သက် ဆန့်ကျင် အနက်ဝင်လတ် ထိုပုဒ်ပါ၌ ဝိရဒ္ဓတ္တန္တရ ခေါ်။

အရုတ္တဒေါသပြလင်္ကာ

- * ဝိသေသျှပုဒ်နက် နဂိုရ်ထက်မှ လွန်တက်စေထ ဝိသေသန အရုတ္တဒေါသ ခေါ်။

ကိလိဋ္ဌဒေါသပြလင်္ကာ

- * (၁) လိင်နှင့်ဓါတ်ကို ပကတိဆို ထိုထိုပစ္စည်း ဝိဘတ်လည်း အပြီး ခေါ်ကြ ပစ္စယ။
- (၂) ပစ္စယ ပကတိ ရုပ်ပြီးမသိ၍ ကဝိစာဆို လိုရာအနက် အသိခက်စွ ထိုပဒ ဒေါသကိလိဋ္ဌ။

ဝိရောဓိ ဒေါသပြုလင်္ကာ

- * တောင်ထိပ်ကြွားပေါက် (ဒေသ)အနောက် နေထွက်(ကာလ) ပြိုအက်မြင့်မိုရ် (ဉာဏ)မီးကိုမပူ အေးစွဟူ (လောက) မှတ်ယူ ဝိရောဓိ။

နေယျဒေါသပြုလင်္ကာ

- * အကြောင်းရင်းကို ပြဖို့လိုလျက် ထိုမပါစွာ ဝေလ နေယျဒေါသ မှတ်။

ဝိသေသနာပေက္ခဒေါသပြုလင်္ကာ

- * ဝိသေသန မပါကလျှင် လုံးဝမိပ္ပါယ် သူ့တွက်ကွယ်၍ ခြယ်လှယ် ကူမ ဝိသေသနကို ငဲ့ရလေတတ် ထိုပုဒ်ပါ၌ ခေါ်မှတ်ဝိသေသနာပေက္ခတည်း။

ဟိနတ္ထဒေါသ, အနတ္ထဒေါသပြုလင်္ကာ

- * ဝိသေသျနက် ဂုဏ်မတက်ဘဲ ဂုဏ်ပျက်အောင်ပြ ဝိသေသန ဟိနတ္ထဒေါသတည်း။

ဂါထာပါဒ ဖြည့်ရုံမျှသား မရအနက် ထိုပုဒ်တွက် မှတ်ချက် အနတ္ထဒေါသ တည်း။

ဧကတ္ထ, ဘဂ္ဂရီတိ, ဗျာကိဏ္ဍ, ဂါမ္မဒေါသပြုလင်္ကာ

- * (၁) သဒ္ဓါသော်ကား အနက်အားဖြင့် ၂-ပါးထပ်ဆက် ဆိုလုံလျက် လည်း အနက်ရမှာ တစ်နက်သာ ဝါကျာဒေါသ ဧကတ္ထ။

(၂) ရှေးရှေးဝါကျ ပုဒ်စဉ်လှအောင် ပဒစုစု ဆက်ဆက်ပြုလျက် နောက်ဝါ ကျတွင် ပြောင်းလွဲလျှင် ခေါ်တွင် ဘဂ္ဂရီတိတဲ့။

(၃) ပုဒ်ထားရှုပ်ထွေး အစပ်ဝေးသဖြင့် မှိုင်တွေးလေရ တွေဝေရ ဝါကျ ဗျာကိဏ္ဍ ဒေါသတည်း။

(၄) မြို့ပြမသုံး တောတောင်သုံးသည့် စကားလုံးမှန် ရိုင်းပြပြန် ဝါကျဂမ္ဘာ
ဒေါသတည်း။

အတိဝုတ္တ၊ အပေတတ္ထ၊ ဗန္ဓုဖရသဒေါသပြလင်္ကာ

- (၁) လောကထင်ရှား အနက်များကို လွန်သွားစေပြီး စကားစကား
ကျယ် ဝါကျဝယ် မှတ်ဖွယ်တိဝုတ်ဒေါသတဲ။
- (၂) တစ်ပုဒ်စီမျှ အနက်ရလည်း ဝါကျအတွက် ပိဏ္ဏတ်နက်က ကောက်မရ
အပေတတ္ထခေါ်။
- (၃) ဖရသအက္ခရာ များစွာပါသဖြင့် ကြားနာရချက် မသက်သာလှ ထိုဝါကျ
ဗန္ဓုဖရသခေါ်။

အပက္ကမ၊ ဩစိတျဟိနဒေါသပြလင်္ကာ

- (၁) ကြောင်းစဉ်အမျှ ကျိုးစဉ်ပြဖို့ လောကထုံးစံ ရှိသည်မှန်လည်း
ထုံးစံမသက် အစဉ်ဖျက်က ဝါကျတ္ထ အပက္ကမ ခေါ်။
- (၂) ကိုယ့်ဂုဏ်ကိုထုတ် ပြောအလုပ်လည်း မဟုတ်ရှေ့နောက် သွေဖောက်
တတ်သဖြင့် မသင့်တင့်က ဝါကျတ္ထ ဟိနဒြစိတျတ် ခေါ်။

ပဟေလိကျေးဇူးများရာပြလင်္ကာ

* ပွဲသဘင်မှာ စကားထာဝုတ်မှု ပျက်လုံးပြု၏။ သိသူချင်းသာ
လူပြွမ်းရာဝယ် ဝှက်ကာတိုင်ပင် ထို့ပြင်သူတစ်ပါး သိမသွားအောင် စကားဝှက်သော
ပဟေလိပြော မှတ်လောကျေးဇူးများသတည်း။

ဌာယိဘာဝ စသည်ခေါင်းစဉ်ပြလင်္ကာ

* ဌာယိ ဗျာဘိ နောက်သတ္တိဝယ် ထည့်ဖွယ်ဘာဝ ၃-မျိုးရ၍ ဝိဘာဝ
နှော နဘာဝေါနှင့် ထပ်လောရသ ခေါင်းစဉ်ပြသည် မှတ်ကြဉ်ဂါထာတွင်တည်း။

၁။ ဌာယိသမ္ပန္နိနော ဘာဝ၊ ဝိဘာဝါသာနဘာဝကာ။
သမ္ပန္နိ နိဗန္ဓာ တေ၊ ရသဿာဒါယ သာဓူနံ-ဟူသော ၃၃၉-ဂါထာ။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် အလင်္ကာကျမ်းနှင့် စပ်သိမှတ်ဖွယ် ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ
တွေ များစွာပါရှိရာ ဤအလင်္ကာဘာသာဋီကာသည် ကဗျာသုတေသီတို့၏
လေ့လာ၍ မကုန်နိုင်သည့် ကဗျာသိုက်ကြီးဖြစ်လေသည်။ ယင်းကျမ်းမှာ ၁၃၂၁-
ခုနှစ်က စတင်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ဒီမိုင်းဆိုက်စာမျက်နှာ ၅၇၆-ကျော်ရှိလေသည်။

အလင်္ကာရဘာသာဋီကာ၊ ထေရေန သုနိပ္ပဒါတိ။
သမ္ပုဏ္ဏာ မနုညာ စေဝ၊ ဝိဒူဟိ အဘိမာနိတိ။

ဘေဒစိန္တာဘာသာဋီကာ

ဘေဒစိန္တာဘာသာဋီကာကိုလည်း ဋီကာဟောင်းဒီပနီနှင့် မဟာဋီကာတို့ကို
ကြည့်ရှုမိငြမ်းပြု၍ ၁၃၂၃-ခုနှစ် တော်သလင်းလက အပြီးသတ်ရေးသားစီရင်တော်
မူခဲ့သည်။ ကျမ်းဦးဌ်-

ဝိဘဇ္ဇဝါဒဘော နာထော၊ ဘေဒစိန္တီန နာယကော။
အယံ ခေါ ဗျာချာ သဒ္ဒတ္ထ-ဘေဒစိန္တာယ စိန္တနာ။

နာထော= ငါ၏ကိုးကွယ် ငါ့ကိုကယ်၍ ငါ့နယ်မခြား လူနတ်များ၏
အားထားရာသခင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်သည်။ ဝိဘဇ္ဇဝါဒကော= ပယ်သင့်
ယူသင့် ခွဲဝေချင့်၍ မလင့်ပုံသေ ဟောတော်မူတတ်ပါပေ၏။ ဘေဒစိန္တီနံ=
ခွဲခြားဝေဖန် စဉ်းစားဉာဏ်ဖြင့် အမှန်မြင်သိ ပညာရှိတို့၏။ နာယကော=
ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် ဉာဏ်တော်ရောင်ဖြင့် ထွန်းပြောင်ထိန်ညှိ အကြီးအကဲ
လည်း ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။ အယံ= ယခုအခါဝယ် အစုံခြယ်၍ အကျယ်ဖွင့်ရာ
ဤဋီကာသည်ကား။ သဒ္ဒတ္ထဘေဒစိန္တာယ= သဒ္ဒတ္ထဘေဒစိန္တာ မည်သညာဖြင့်
မြန်မာတင့်လွမ်း စာငယ်ကျမ်း၏။ စိန္တနာ= အနက်မကွယ် ဝိပျယ်မထောင့်
ဖြောင့်ဖြောင့်ပိုင်ပိုင် နားလည်နိုင်ကြောင်းဖြစ်သော။ ဗျာချာ= နိဿယည်းအမိပျယ်
ခပ်လွယ်လွယ်ဖြင့် အကျယ်မှီရာ ဘာသာဋီကာ တစ်မျိုးပါတည်း-ဟူသော
ဗုဒ္ဓထောမနာ ရှေ့သွားရှိသောဂါထာပါဌ်အနက်ဖြင့် အချိန်ဒါန်းကိုစတင်၍ ကျမ်းစာကို
ရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်း၏အဆုံးဌ်-

သိဇ္ဈိတ္တဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။
ဗျာချာနာ သဒ္ဒတ္တဘေဒ-စိန္တာယ သောတုစိန္တာနာ။

သဒ္ဒတ္တဘေဒစိန္တာယ = သဒ္ဒတ္တဘေဒစိန္တာ မည်သညာဖြင့် သဒ္ဒါစုံပြုမ်း
စာငယ်ကျမ်း၏။ သောတုစိန္တာနာ = သောတုနနယ် စာသင်ငယ်တို့ ဉာဏ်ကျယ်စေတုံ
သိဖွယ်စုံသော။ ဗျာချာနာ = နိဿယည်းအဓိပ္ပါယ် ခပ်လွယ်လွယ်ဖြင့် အကျယ်
သိကြောင်း ခေတ်မှီကောင်းသော။ ဒေသဘာသာယ = တိုင်းရင်းဒေသ ပြောနေကျ
သည့် မြန်မာ့ဆိုင်ရာ အဓိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ = တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက်
ခံခံစီရင် တည်ကြည်စွာစီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ = ဘာသာဋီကာ အမည်သာ
သည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္တဘော = သုံးရာနှစ်ဆယ်
သုံးသွယ်ကျော်ဆင်း တော်သလင်း၌ မြော်ယင်းမှန်းသလောက် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီ
တကား-ဟူသော ဂါထာပါဌ်နိဿယ။

သမ္ပုဇ္ဈယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
စိန္တသီလော သဒ္ဒတ္တေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။

ယေသံ ထေရာနံ = အထက်ဝေဟင် နေအသွင်သို့ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင်
ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ပဂ္ဂဟိတော = အထူးစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်အပ်
သည်ဖြစ်၍။ သဒ္ဒတ္တေပိ = ပါဠိမြန်မာ ပြန်ဆိုရာသည့် သဒ္ဒါ ၂-ချက် ဟောနက်
အသွယ်သွယ် အဓိပ္ပါယ်၌လည်း။ စိန္တသီလော = အမှားအမှန် ခွဲဝေဖန်ဖို့ ဉာဏ်မှီ
သရွေ့ ကြံစည်လေ့ရှိသည်ဖြစ်၍။ ပကတညုတံ = လောကသာသနာ စပ်ဆိုင်ရာ
လည်း လျော်စွာသိမြင် ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်သို့။ ပတ္တောမိ = ခေတ်ကြိုက်
ခါကြိုက် ၂-ဖြာကိုက်အောင် ထိုက်လိုက်ပုံသေ ရောက်ရပေ၏။ တေသံ ထေရာနံ =
ကျေးဇူးတော်ရင် ဂုဏ်အင်ကြီးမား ထိုဆရာတော်ဘုရားတို့အား။ သမ္ပုဇ္ဈယာမိ =
ကျမ်းစာရေးသား ကောင်းမှုများဖြင့် လေးစားကော်ရော် ပူဇော်ပါ၏-ဟူသော
ဂါထာပါဌ်နိဿယနှင့်-

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။
ယာနာယ အမတံပါရံ၊ ကသံ ပုရိသကာရိယံ။

ဟူသောဂါထာ၊ ယင်းဂါထာပါဠိနိဿယဖြင့် ပြည့်စုံစွာဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူ ခဲ့လေသည်။

အဓိပ္ပါယ်လင်္ကာ ဝေဝေဆာဆာ

ဆရာတော်၏ ကျမ်းစာများ ဖတ်လိုက်လျှင် အဓိပ္ပါယ်၊ လင်္ကာ၊ဆောင်ပုဒ် ဝေဝေဆာဆာတို့ကြောင့် စာရှုသူတို့ကို များစွာဆွဲဆောင်သည်။ ဤ၌ စာဖတ်သူတို့ ထူးထူးခြားခြား ဆွဲဆောင်သည့် ဘေဒစိန္တာဘာသာဋီကာလာ ကဗျာလင်္ကာများကို အမြွက်မျှ ထုတ်ပြအပ်ပါသည်။

အက္ခရာဖြစ်ရာဌာနများပြလင်္ကာ

* အက္ခရာများ ဖြစ်ဖို့အားဖြင့် ထင်ရှားရာမျှ ထုတ်ဖော်ပြ၍ ကဏ္ဍစသည် ဌာန်ခေါ်မည်၏။ တစ်လီထင်ရှား မထင်ရှားလည်း ဖြစ်ငြားမှန်လျှင် ဌာန်ခေါ်ချင် ချက်၊ရင်၊ဦးခေါင်းပါ^၁ ။

သဒ္ဒ္ဒ၊အတ္ထအထူးပြလင်္ကာ

* သိစေတတ်မှု အသံစု မှတ်ရှု သဒ္ဒ္ဒခေါ်။
ကြားသိမှုမှ စ၍ထွေထွေ သိစေအပ်သမျှ ကျိုးဖလ အတ္ထဟူ၍ခေါ်^၂ ။

သမ္ဗန်သဘောပြလင်္ကာ

* ပျဉ်ပြား ၂-ချပ် ချင်းချင်းကပ် စပ်၍နေသလို။
မင်းနှင့်ယောက်ျား သားနှင့်အမိ စရှိ ၂-သွယ် တော်စပ်တွယ် မှတ်ဖွယ် သမ္ဗန်ဆို^၃ ။

ကာရကသာဓန အထူးပြလင်္ကာ

* ကြိယာပုဒ်ပါဠိ ငဲ့တုံလတ်သည့် ဝိဘတ်ရောဖက် နာမ်ပုဒ်နက်ကို ခေါ်ဆိုလေရ ကာရကရှင့်။ ဓာတ်နှင့်ရောဖက် ပစ္စည်းနက်မှာ ဆက်ဆက်မှတ်ကြ သာဓနသည် ဘေဒစိန္တာအမိန့်တည်း^၄ ။

၁။ ဘေဒစိန္တာဘာသာ၊ ဋီ။၈။

၂။ ဘေဒစိန္တာဘာသာ ၊ ဋီ။၄၂။

၃။ ဘေဒစိန္တာဘာသာ ၊ ဋီ။၄၉။

၄။ ဘေဒစိန္တာဘာသာ ၊ ဋီ။၁၁၂။

တစ်နည်း ကာရကသာဓနအထူးပြုလင်္ကာ

* ဝိဂြိုဟ်တွင်းရှိ ထိုသတ္တိကို ခေါ်ဘိကာရက ကိတ်ပြီးမှမူ သာဓန ဟူ၏။

မှတ်ယူသာဓန ဖြစ်ပြီးမှလည်း ကာရက ၆-တန် ဖြစ်နိုင်ပြန်သည် မှတ်ရန် တစ်နည်း အထူးတည်း^၁ ။

ဤသည်လျှင် ဘေဒစိန္တာဘာသာဋီကာ ကျက်ဆောင်ဖွယ်လင်္ကာများ ဖြစ်ကုန်၏။ ယင်းကျမ်းမှာ ဒီမိုင်းဆိုက် ၃၇၂-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ဘေဒစိန္တာဘာသာဋီကာ၊ ထေရေန ရစိတာ သုဘာ။
သမ္ပုဏ္ဏာ မနုညာ စေဝ၊ သောတုဝါစကမာနိတာ။

ကစွာယနသာရဘာသာဋီကာ

ကစွာယနသာရ ဘာသာဋီကာကိုလည်း ၁၃၂၄-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်း လတွင် အပြီးသတ်ပြုပြင်စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ကျမ်းဦး၌-

ကစွတေ ဝတ သဒ္ဓမ္မော၊ အသာရသာရသာရဏော။
ဟောတိ ကစွာနသာရဿ၊ ဗျာချာဘာသာယ ဝဏ္ဏနာ။

အသာရသာရသာရဏော= ဂုဏ်လာဘ်ကိုခွဲ အနှစ်မဲ့နှင့် တကယ့်နိဗ္ဗာန် ရွယ်မိဋ္ဌာန်မှ ဟိတ်ဟန်မစောင်း အနှစ်ကောင်းဟု အကြောင်းလှစ်ဖွေ အမှတ်တစ်ခု ဖြစ်စေနိုင်သော။ သဒ္ဓမ္မော= သူတော်ထွတ်ထား မြတ်ဘုရား၏ ၃-ပါးပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်သည်။ ကစွတေ ဝတ= အဋ္ဌကထာ၊ ကျမ်းဋီကာနှင့် သဒ္ဓါထောက်ကူ တောက်ပတော်မူပါပေ၏။ ဟူသော ဂါထာပါဠိအနက်ဖြင့် စတင်၍ ကျမ်းအချို့ နိဒါန်းကိုရေးသားပြီး ကျမ်းစာကိုပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်း၏အဆုံး၌လည်း-

သိဇ္ဈိတ္ထဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။

ဗျာချာ ကစွာနုသာရဿ၊ သာရသဒ္ဒတ္ထသာရဏာ။

ကစွာယနုသာရဿ= ကစွည်းကျမ်းမှ အနှစ်သာရကို ကျနကျစ်လစ် ပြရာ ဖြစ်၍ ကစွာယနုသာရမည်မှန်း သဒ္ဒါငယ်ကျမ်း၏။ ဗျာချာ= နိဿယည်းအဓိပ္ပါယ် ခပ်လွယ်လွယ်ဖြင့် အကျယ်ဖွင့်ကြောင်း ခေတ်မှီကောင်းသာ။ သာရသဒ္ဒတ္ထ သာရဏာ= အနှစ်သက်သက် သဒ္ဒါနက်ကို မဂုဏ်ပိုင်ပိုင် သိစေနိုင်သော။ ဒေသ ဘာသာယ= တိုင်းရင်းဒေသ ပြောနေကျသည့် မြန်မာ့ဆိုင်ရာ အမိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ= တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခုံခုံစီရရီ တည်ကြည်စွာစီရင် အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ= ဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္ထကော= ထောင့်သုံးရာကယ် နှစ်ဆယ်နှင့်သုံး တန်ဆောင်မှန်း၌ အားလုံးမှန်းသလောက် ဆုံးခန်းတိုင်ရောက်ပြန်ပြီတကား- ဟူသော ဂါထာပါဌ်နိဿယ။

သမ္ပူဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။

သာရော သဒ္ဒနိဏ္ဏယေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။

ယေသံ ထေရာနံ= အထက်ဝေဟင် နေအသွင်သို့ မြေပြင်ထင်ရှား အကြင် ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ပဂ္ဂဟိတော= အထူးစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက် အပ်သည်ဖြစ်၍။ အဟံ= သာသနာ့အလုပ် ကိုယ့်အလုပ်ဟု ကြိုးကုတ်လျက်သာ ဤခန္ဓာသည်။ သာရော= ပြောဆိုဝတ်စား စိတ်နေများ၌ တရားဖြင့် ညှိ အနှစ်သိသည်ဖြစ်၍။ သဒ္ဒနိဏ္ဏယေပိ= သဒ္ဒအရာ မသေချာလျှင် ဖွေရှာသုံးသပ် အဆုံးအဖြတ်၌လည်း။ ပကတညုတံ= သက္ကတသုံး ပါဠိသုံးဟု ရှေးထုံးသိမြင် ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်သို့။ ပတ္တောမိ= ခေတ်အလျောက် လေးစားလောက်အောင် မဖောက်မသွေ ရောက်ရပေ၏။ တေသံ ထေရာနံ= ကျေးဇူးတော်ရင် ဂုဏ်အင်ကြီး မား ထိုဆရာတော်ဘုရားတို့အား။ သမ္ပူဇယာမိ= ကျမ်းစာရေးသား ကောင်းမှုများဖြင့် လေးစားကော်ရော် ပူဇော်ပါ၏-ဟူသော ဂါထာပါဌ်နိဿယနှင့်-

စတုစက္ကံ ဝတ္ထိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။
ယာနာယ အမတံပါရံ၊ ကသံ ပုရိသကာရိယံ။

ဟူသော ဂါထာပါဠိ ၊ ယင်းဂါထာပါဠိနိဿယဖြင့် အလိုဆန္ဒကို ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းကဏ္ဍာယနသာရဘာသာဋီကာ သည်လည်း ကျမ်းကောင်းတစ်ကျမ်းပင် ဖြစ်သည်။ စင်စစ်တမူကား ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ကျမ်းစာများသည် ပညာရှင်တို့၏နှလုံးကို ပြည့်လျှမ်း စေတတ်သည့် ကျမ်းကောင်းတို့ချည်းသာတည်း။ ယင်း ကဏ္ဍာယနသာရဘာသာ ဋီကာကိုလည်းရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ဒီမိုင်းဆိုက်စာမျက်နှာ ၁၁၀-ရှိလေသည်။

ကဏ္ဍာယနဘာသာဋီကာ၊ ထေရေန ရစိတာ သုဘာ။
သမ္ပုဏ္ဏာ မနုညာ စေဝ၊ သောတုဝါစကမာနိတာ။

ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာ

ခုဒ္ဒသိက္ခာဘာသာဋီကာကိုလည်း ရွှေကျင်နိဿယသာသနာပိုင် အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ မြောင်းမြဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်ဉာနဘိဝံသ၏ စေခိုင်းတိုက်တွန်းမှု ကြောင့် ကျောင်းတိုက်ပရိတ်သတ်အား ၆-လခန့်ချပို့ရင်း စီရင်ရေးသားတော်မူ ခဲ့လေသည်။ ကျမ်းဦး၌-

ဝိနယော အာသယော မယံ၊ ဝိနယော ဌာနစကံမံ။
ကပ္ပေမိ ဝိနယေ ဝါသံ၊ ဝိနယော မမ ဂေါစရော။

ဝိနယော= အာဏာတော်မြတ် မိန့်တော်မှတ်၍ ပညတ်ထုတ်ဖော် ဝိနည်း ပိဋကတ်တော်သည်။ မယံ= အာဏာတော်စက် မညှိုးပျက်ဘဲ တိုးတက်စေလို ဤငါ့ကိုယ်၏။ အာသယော= သင်ယူပို့ချ နေ့နေ့ညဉ့် နိစ္စနေရာ ကျောင်းတော်ကြီးပါ ပေတည်း။ ဝိနယော= ကိုယ်နှုတ်၂-ထွေ စောင့်စည်းစေဖို့ ဥပဒေညွှန်ပြ ပိဋက ဝိနည်းတော်သည်။ မယံ= ဥပဒေများ ဦးထိပ်ထား၍ လေးစားကြည်ညို ဤငါ့ ကိုယ်၏။ ဌာနစကံမံ= ရပ်ရင်း၊ သွားရင်း၊ မှတ်သားခြင်းဖြင့် မယွင်းဌာနေ စကြံတော်ကြီးပါပေတည်း။

အဟံ= သူတော်သူမြတ် လူနှင့်နတ်တို့ ကျေနပ်စေလို ဤငါ့ကိုယ်သည်။
 ဝိနယေ= ဝိနည်းကျင့်ဝတ် တစ်ပါးချွတ်က လူနတ်မကြိုက် ကဲ့ရဲ့ထိုက်စွာ ဝိနည်း
 ဒေသနာတော်၌။ ဝါသံ= သင်ရင်း၊ ကျင့်ရင်း၊ ပို့ချခြင်းဖြင့် အလျှင်းပုံသေ အမြဲနေ
 ခြင်းကို။ ကပ္ပေမိ= သူတော်တို့ထုံး မပြတ်သုံး၍ နှလုံးကြည်သာ ပြုကျင့်ပါ၏။
 ဝိနယော= စာရိတ္တနှင့် ဝါရိတ္တခြုံ သီလစုံအောင် ဖုံဖုံပညတ် ဝိနည်းပိဋကတ်
 တော်သည်။ မမ= သာသနာ့ဝန်ဆောင် များထိပ်ခေါင်ဝယ် ပါအောင်ကျင့်လို
 ဤငါ့ကိုယ်၏။ ဂေါစရော= အာဟာရမြတ် သြဇာဓာတ်ကို မပြတ်ဖြည့်ကာ
 ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်ပါပေသတည်း-ဟူသော ဥပါလိထေရာပဒါနိလာ အရှင်
 ဥပါလိ၏ ဥဒါန်းဂါထာကို နိဿယအနက် သင့်လျော်ပေးဖော်ပြ၍လည်းကောင်း၊
 အခြေခံနိဒါန်း၏အဆုံး၌-

ဝိနယော အာသယော တုယု၊ ဝိနယော ဌာနစက်မံ။
 ကပ္ပေဟိ ဝိနယေ ဝါသံ၊ ဝိနယော တဝ ဂေါစရော။

ဟူသော ဂါထာဖြင့် တိုက်တွန်း၍လည်းကောင်း ကျမ်းစာကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေ
 သည်။ ကျမ်း၏ အဆုံး၌လည်း-

သိဇ္ဈိတ္တဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။
 ဝဏ္ဏနာ ခုဒ္ဒသိက္ခာယ၊ ဂုရုနာ မမ ဣစ္ဆိတာ။

ခုဒ္ဒသိက္ခာယ= ပိဋကသုံးသွယ် သိက္ခာကျယ်ကို ကျဉ်းငယ်ထုတ်ပြ သမုတ်ရ
 သည့် ခုဒ္ဒသိက္ခာ ကျမ်းရွှေစာ၏။ ဝဏ္ဏနာ= ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ ဋီကာတစ်မျိုးဖြစ်
 ထသော။ ဒေသဘာသာယ= ကိုယ့်နယ်ဒေသ ပြောနေကျသည့် မြန်မာ့ဆိုင်ရာ
 အမိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ= တသန့်တသန့် အကန့်ကန့်လျက် ခုံးခုံးစီရီ တည်ကြည်
 စွာ စီရင်အပ်ထသော။ မမ ဂုရုနာ= ငါ့ကျေးဇူးရင် ဆရာရှင်ဟု အစဉ်ထင်ရှား
 ဆရာတော်ဘုရားသည်။ ဣစ္ဆိတာ= ဝိနည်းပိုရ်များ အဆိုအားဖြင့် လိုလားလေးမြတ်
 တောင့်တအပ်ထသော။ ဘာသာဋီကာ= ဘာသာဋီကာ အမည်သာသည့် မှီရာ
 သိပ်သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္တကော= ထောင့်သုံးရာကယ် သုံးဆယ်

နှင့်တစ် သက္ကရာဇ်ဆို လပြာသို၏ ခွာညိုလွမ်းစ ဆန်းနဝမ၌ မှန်းဆသလောက် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား-ဟူသော ဂါထာပါဠိနိဿယ။

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတော ပိ သုခသမ္ပတာ။
တသောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။
သမ္ပုဇယာမိ တေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
သုဝိနိတော ဝိနယေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။
ရဇောဟာရောမိ ထေရာနံ၊ သာသနံ ယေသမာဘတံ။
ပါဒဋ္ဌိနိ စ သဗ္ဗာနိ၊ သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆာမိ မတ္ထကေ။
စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။
ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကသံ ပုရိသကာရိယံ။

ဟူသော ၄-ဂါထာ။ ယင်းဂါထာနိဿယဖြင့် ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြနိဂုံးအုပ် တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းကျမ်းသည်လည်း အဓိပ္ပါယ်အဆုံးအဖြတ် ဆောင်ပုဒ် လင်္ကာတို့ဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ တန်ဆာဆင် ရေးသားအပ်သော ကျမ်းစာကောင်းဖြစ် လေသည်။ ယင်းကျမ်းစာမှာ ၁၃၃၄-ခုနှစ်တွင် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ဒီမိုင်းဆိုက် စာမျက်နှာ ၆၂၃-ရှိလေသည်။

ခုဒ္ဒသိက္ခဘာသာဋီကာ၊ ထေရေနေဝ သမ္မာဒိတာ။
သမ္ပုဇ္ဈဝိနိစ္ဆယေဟိ၊ လက္ခိတဗ္ဗေဟိ မဏ္ဍိတာ။

ဋီကာကျော်နိဿယ

ဆရာတော်သည် ဋီကာကျော်ချရင်း စာဆိုတပည့်များကို ရေးသားစေ၍ ဋီကာကျော်နိဿယကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ချပို့ရင်း ရေးသားရာ ၁၈-လခန့်အကြာ ၁၃၂၂-ခုနှစ် ပြာသိုလဆွင် ပြီးမြောက်ခဲ့လေသည်။
ကျမ်းဦး၌-

နတွာ နာမုံ ကရိဿာမိ၊ ဝိဘာဝနီယဝဏ္ဏန။

ဗျာချာနံ ဂုရူနံ မယံ၊ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတံ။

နာမုံ= ဂုဏ်တော်ကိုမှတ် ရှိခိုးအပ်သည့် သုံးရပ်ရတနာ မြတ်ဆရာကို။
နတွာ= ကျမ်းပြီးလွယ်ကြောင်း ဆုမွန်ကောင်းကို တောင်းကာရည်စူး ရှိခိုးဦး၍။
ဂုရူနံ= ကျောက်ထီးတမျှ လေးစားရသည့် ငါ့ကျေးဇူးရှင် ဆရာသခင်တို့၏
လည်းကောင်း။ မယံ= ဆရာတို့နည်း နိဿယည်းကို မှီ၍နည်းယူ ကျမ်းပြုသူ၏
လည်းကောင်း။ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတံ= နှစ်ပေါင်းများဖြင့် ပို့ချစဉ်က ရေယဉ်သို့စီး
ကောင်းစွာမှီးသော။ ဗျာချာနံ= နိဿယည်းဝယ် အဓိပ္ပါယ်ဖြင့် ချယ်လှယ်ကျစ်လစ်
အကျယ်ဖြစ်သော။ ဝိဘာဝနီယဝဏ္ဏနံ= အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ နာမည်ထင်ပေါ်
ဋီကာကျော်၏ ခေါ်ဝေါ်တင့်ဆန်း အဖွင့်ကျမ်းကို။ ကရိဿာမိ= ဆရာသီးသီး
နည်းစုံမှီး၍ အပြီးတည်တွင် စီရင်ပါအံ့သတည်း-ဟူသော ဂါထာပါဌ်နိဿယဖြင့်
ရတနတ္ထယ အာစရိယပဏာမ ပဋိညာဉ်ကိုဖော်ပြ၍ အခြေခံနိဒါန်းဖြင့် စတင်
စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်သည် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ်၏ အဓိပ္ပါယ်အကျယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်
ဘာသာဋီကာ၌ ပြပြီးဖြစ်သဖြင့် ဋီကာကျော်နိဿယ၌ ထိုက်သင့်သမျှ အဓိပ္ပါယ်ကို
ရေးသား ဖော်ပြတော်မူခဲ့လေသည်။ နိဿယ၏အဆုံး၌-

သိဇ္ဈိတ္ထဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ။

ဗျာချာနာ အဘိဓမ္မတ္ထ-ဝိဘာဝနီယဝဏ္ဏနာ။

အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီယဝဏ္ဏနာ= အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ အမည်တင့်ဆန်း
ဋီကာကျမ်း၏အဖွင့်ဖြစ်သော။ ဗျာချာနာ= နိဿယည်းအဓိပ္ပါယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့်
အကျယ်ဖွင့်ကြောင်း ခေတ်မှီကောင်းသော။ ဒေသဘာသာယ= ကိုယ့်ပြည်ဒေသ
ပြောနေကျသည့် မြန်မာ့ဆိုင်ရာ အဓိဘာသာဖြင့်။ သင်္ခတာ= တသန့်တသန့်
အကန့်ကန့်လျက် ခုံခုံစီရင် တည်ကြည်စွာစီရင်အပ်သော။ ဘာသာဋီကာ= ဘာသာ
ဋီကာ ခေါ်နိုင်ပါသည့် မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်လည်း။ သိဇ္ဈိတ္ထဘော=

ထောင့်သုံးရာကယ် နှစ်ဆယ်နှင့်နှစ် သက္ကရာဇ်၏ တွက်စစ်မာသ ပြာသိုလ၌
လုံးဝပေါက်ရောက် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား-ဟူသော ဂါထာပါဠိနိဿယနှင့်။

ယဒိအညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ၊ ဣတောပိ သုခသမ္ပတာ။

တသောကာသံ ပဒါနာယ၊ အယံ အန္တရဓာယတံ။

သမ္ပုဇ္ဈယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။

သုသိက္ခိတောဘိဓမ္မေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ။

ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကသံ ပုရိသကာရိယံ။

ဟူသော ၃-ဂါထာပါဠိ။ ယင်း ၃-ဂါထာ ပါဠိနိဿယဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်
မူခဲ့လေသည်။ ယင်းဋီကာကျော်နိဿယကို ၁၃၂၅-ခုနှစ်က နယူးဘားမား-
ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ရွှင်ဆိုက်စာမျက်နှာ ၆၅၄-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ဋီကာကျော် သုနိဿယသမ္ပိ၊ နိဿယေသု သုကောဝိဒေါ။

ဇနကထေရသေဋ္ဌောဟိ၊ ရစယီ ရစနေ ဝိဒူ။

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်နိဿယ

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်နိဿယကိုလည်း အကျဉ်းရေးသား စီရင်တော်မူ
ခဲ့လေသည်။ ယင်း ဓမ္မသင်္ဂဏီနိဿယကို အဋ္ဌသာလိနိဘာသာဋီကာစာအုပ်
နောက်ဖျား၌ ပူးတွဲရိုက်နှိပ်စေတော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းနိဿယ၏အဆုံး၌-

ကုသလာဒျရဏန္တာနံ၊ ဓမ္မာနံ ယတ္ထ သင်္ဂဏော။

ဓမ္မသင်္ဂဏီယာ သိဒ္ဓေါ၊ နိဿယော သောတုသာဝိတော။

ယတ္ထ= အဘိဓမ္မာ ဒေသနာဝယ် ဦးစွာထုတ်ဖော် အကြင်ပါဠိတော်၌။
ကုသလာဒိအရဏန္တာနံ= ကုသလာ ဓမ္မာ အစဖြာ၍ အရဏာအဆုံး ပေါင်းရုံး
ကျဉ်းကျယ် အသွယ်သွယ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ= သတ္တဇီဝါ သူငါမစပ် ပရမတ်စစ်စစ်

တရားအနှစ်တို့ကို။ သင်္ဂဏော = မကျန်မကြွင်း သိမ်းယူရေတွက်တော်မူခြင်းသည်။
 ဟောတိ = စင်စစ်မသွေ ဖြစ်ပါပေ၏။ တဿာ ဓမ္မသင်္ဂဏိယာ = ဓမ္မသင်္ဂဏိ
 ကိုယ့်နာမည်ဖြင့် ဂုဏ်ရည်ထင်ပေါ် ထိုပါဠိတော်၏။ သောတုသာဝိတော =
 ဆရာအများ စာသင်သားကို သင်ကြားထပ်ထပ် ပို့ချတော်မူအပ်သော။ နိဿယော =
 အဋ္ဌကထာဖွင့် လျော်ကန်ချင့်၍ အသင့်ညီစွာ မှီရာသိပ်သည်း နိဿယည်းသည်။
 သိဒ္ဓေါ = မိမိ၏ကံ ပဋိဘာန်ကြောင့် လျင်မြန်ထုတ်ချောက် ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား။
 ဆရာတော်သည် နိကာယ်-၅ရပ်ပါဠိတော်ကို ပဓာနထား၍ချပို့တော်မူကြသော
 ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်တည် ရေစကြိုဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်ဂန္ထ
 သာရနှင့် ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်တို့အား-

သမ္ပုဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော။
 သိက္ခိတော ပါဝစနေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။

ဟူသောဂါထာဖြင့် ထုတ်ဖော်ပူဇော်တော်မူခဲ့လေသည်။
 (“ပါဝစနေပိ = ဆရာများလျှင် နေ့နေ့စဉ်၌ တွင်တွင်ပို့ချ ဘုရားမြှောက်ဖော်
 ပါဠိတော်၌လည်း” -ဟုအနက်ပေး။ ကြွင်းပုဒ်များ ရှေးဘာသာဋီကာနိဂုံး၌ပြခဲ့
 သည်ကို နည်းမှီသိရာ၏။)

ဘာသာရေးပြဿနာများအဖြေ

၁၉၊ ၅၊ ၆၄-နေ့က ဂါဒီယန်သတင်းစာ အယ်ဒီတာဟောင်း ဦးစိန်ဝင်းသည်
 ဒါနနှင့်စပ်သော မေးခွန်း ၈-ချက်၊ အထွေထွေကောင်းမှုနှင့်စပ်သော မေးခွန်း
 ၁၁-ချက်၊ အကုသိုလ်နှင့်စပ်သော မေးခွန်း ၆-ချက်၊ ရဟန်းတော်များ၏ ဝိနည်း
 သိက္ခာနှင့်စပ်သော မေးခွန်း ၁၈-ချက်တို့ကို မေးမြန်းခဲ့ရာ ဆရာတော်သည်
 ဂရုတစိုက် ဖြေဆိုတော်မူသည်။ ၎င်းမေးခွန်းနှင့် အဖြေများကို ၁၃၂၆-ခု ဒုတိယ
 ဝါဆိုလဆန်း ၅-ရက် (၁၄၊ ၇၊ ၆၄)အင်္ဂါနေ့မှ ဒုတိယဝါဆိုလပြည့်ကျော် --ရက်
 (၃၁၊ ၇၊ ၆၄) သောကြာနေ့အထိ ဟံသာဝတီသတင်းစာတွင် နေ့စဉ်ရက်ဆက်
 ဖော်ပြခဲ့လေသည်။ ယင်းမေးခွန်းနှင့် အဖြေများကို အများ၏တိုက်တွန်းမှုကြောင့်
 “ဂါဒီယန်သတင်းစာအယ်ဒီတာဟောင်း ဦးစိန်ဝင်းအမေး အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

အဖြေ ဘာသာရေး-ပြဿနာများ” အမည်ဖြင့် ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်မှ ယင်းသည် ၁၃၂၆-ခုနှစ်ကပင် စာအုပ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။ ယင်းကျမ်းငယ်၏ အဆုံး၌-

“ကိုယ်တည်းတစ်ယောက် ချမ်းသာရောက်ဖို့
ခုလောက်ကြိုးကုတ် အားမထုတ်ဘူး။
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာ၏
ရှေးခါဘိုးဘ လက်ထက်ကလျှင်
ရသည့်တန်ခိုး ထပ်မည့်ဖို့
အားကြိုးမာန်တက် ငါဆောင်ရွက်သည်

ဆက်လက်တည်တံ့ပါစေသော်” - ဟူသောလင်္ကာဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော် မူခဲ့လေသည်။ ယင်းစာအုပ်ငယ်မှာ စာမျက်နှာ ၁၀၆-မျက်နှာရှိလေသည်။

သာသနာတော်ရေး လျှောက်ထားချက်

၁၃၂၅-ခုနှစ် နတ်တော်လဆန်း ၃-ရက်နေ့တွင် မန္တလေးမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ် ရွှေကျင်ဂိုဏ်းလုံးဆိုင်ရာ ဒသမအကြိမ် သံဃာတော်အစည်းအဝေး၌ ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသသည် သာသနာတော်ကြီး အလွန်ကောင်းစေလိုသဖြင့် အပိုင်း ၃-ပိုင်းခွဲ၍ စာတွေ့နှင့် ဆရာသမားများထံမှ ကြုံတွေ့ရသည့် အချက်အလက်ကောင်းတို့ကိုစုပေါင်း၍ လျှောက်ထားတော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းသာသနာတော်ရေး လျှောက်ထားချက်တို့ကို သက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များက သာသနာတော်အတွက် များစွာအကျိုးရှိနိုင်သဖြင့် အကြိမ်ကြိမ်ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ကြကုန်၏။ ကရောင်း ၁၆-ချိုးဆိုက်ငယ်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၇၀-ကျော် ရှိလေသည်။ ယင်း လျှောက်ထားချက်အဆုံး၌ ဒီပဲရင်းဆရာတော်၏-

မသိလျှင်တွယ် သိလျှင်ပြယ်၊
တွယ်လျှင်လည်းဘေး ပြယ်လျှင်အေး။
အဓိပ္ပာယ်။ မိမိ၏ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာနှင့်တကွ အပြင်ပအာရုံတွေကို

ဒုက္ခမှန်းမသိကြသော ကြောင့် တဏှာသမုဒယဖြင့် တွယ်တာ၍နေကြသည်၊ ဒုက္ခမှန်းသိတတ်သော မဂ္ဂသစ္စာဉာဏ်ပေါ်လာလျှင်ကား ထိုတွယ်တာမှုတဏှာသည် အလိုလိုပြတ်သွား လိမ့်မည်။ တဏှာသမုဒယဖြင့် တွယ်တာနေသမျှ ဘေးဒုက္ခတွေ ဝိုင်းဝိုင်းလည်၍နေကာ ဒုက္ခသစ္စာအမှန်ဖြစ်၍ တွယ်တာမှုပြယ်မှသာ နိရောဓ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ အေးအေးမြမြ နေရလိမ့်မည်-ဟူသော သစ္စာ ၄-ပါး အကျဉ်း ဖော်ပြချက်နှင့်-

ရှင်-သေ၊ ဖြစ်-ပျက်၊
ရ-ကုန်၊ ဆုံး-ကွဲ၊ ပူဆင်းရဲ။
မလွဲ ဒိဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာန်းပဲ။
လောဘကြီးလျှင် ဒုက္ခကြီး၏။
လောဘနည်းလျှင် ဒုက္ခနည်း၏။
လောဘမရှိ ဒုက္ခမရှိ-

ဟူသော မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ဘုရား၏ သြဝါဒကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ပါရှိလေသည်။

ဒုလ္လဘကထာကျမ်း

ရက်အနည်းငယ် ခေတ္တခဏရဟန်းပြုကြသော ဒုလ္လဘရဟန်းများ အကျိုးငှာ ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုး ဒုလ္လဘငါးပါး၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်ပုံ၊ သမ္ပတ္တိငါးမျိုး၊ မှီရာ ၄-ပါး အပိုအလွန်ဖြစ်သော လာဘ်များ၊ အကရဏီယ ၄-ပါး၊ သီလ ၄-ပါး၊ သိက္ခာတော်များ ရုတ်တရက် စသည်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ ဒုလ္လဘကထာ ကျမ်းကိုလည်း ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်း ကျမ်းအခြေခံ နိဒါန်းအဆုံး၌-

သုဒုလ္လဘော ဒုလ္လဘဿ၊ သာသနေ ပါဝစေ ဝရေ။
ပဗ္ဗဇေ ဝါသနတ္ထံ စ၊ ပုညံ သုန္ဒရဒုလ္လဘံ။

ဟူသောဂါထာဖြင့် ဒုလ္လဘရဟန်းပြုရန် တိုက်တွန်းတော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်း ကျမ်းကို ဆရာတော် စောစောပိုင်းကပင် ရေးသားခဲ့ဟန်တူပါသည်။ ၁၃၄၄-ခုနှစ်တွင် စာအုပ်အဖြစ်သို့ရောက်ရာ ကရောင်း ၁၆-ချိုးဆိုက်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၂၇၅-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

အခြေပြုပဋ္ဌာန်းတရားတော်

ဆရာတော်ဟောကြားသည့် ဓမ္မစကြာတရားနှင့် အနတ္တလက္ခဏာသုတ် တရားတော်များကို ကြားနာရသည့် ဒကာ၊ကာမအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့ ပဋ္ဌာန်းတရားတော်ကို ကြားနာလိုကြောင်း ၁၃၃၁-ခုနှစ်လောက်က လျှောက်ထားခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုစဉ်က ဆရာတော်က ဟောတော်မမူသေးဘဲ ၁၃၃၄-ခုနှစ် နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၇-ရက် နေ့ကမှစတင်၍ ၁၇-ရက်တိုင်တိုင် ကျောင်းတိုက်အတွင်း နံနက်ဩဝါဒပေးချိန် အရုဏ်ဆွမ်းကပ်ပြီး အေးချမ်းသော အခါတွင် သံဃာတော် ၅၀၀-ခန့်နှင့် လာရောက်နာယူကြသော လူထုပရိသတ်အား ဟောတော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းပဋ္ဌာန်းလာရောက်နာယူကြသော လူထုပရိသတ်အား ဟောတော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းပဋ္ဌာန်းတရားတော်မှာ စီ ၆၀-၁၉ ခွေရှိရာ ကြိုးခွေမှကူး၍ သုတ်သင်ပြင်ဆင်ပြီး ဒါယကာဦးထိန်ဝင်းနှင့် သာသနာရေးဦးစီးဌာန၏ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် ၁၃၄၁-ခုနှစ် တပေါင်းလတွင် “အခြေပြုပဋ္ဌာန်းတရားတော်” ဟူသောအမည်ဖြင့် စာအုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်သည်-

သယံ ဗုဒ္ဓေါ ပဗ္ဗောဓေသိ၊ ဓမ္မေပိ ဓမ္မသတ္တိယော။
 အဟော နော တဿ သုတတ္တံ၊ အဟောနော ဓမ္မစိန္တနံ။

ယော ဇိနော= မကိုဋ်ရောင်လှုံ ဥသျှောင်ပျံဝယ် အောင်လံစွင့်စွင့် လွင့်တလူလူ အကြင်အောင်တော်မူ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဓမ္မေပိ= ရှေ့နောက်စဉ်လျက် ဖြစ်တိုင်းပျက်၍ ဆက်ဆက်မနော တရားသဘောကိုလည်းကောင်း။ ဓမ္မသတ္တိယောပိ= တရားတိုင်း၏ ဓာတ်ခံပြည့်လျက် သတ္တိအင်အား စွမ်းပကားတို့ကိုလည်းကောင်း။ သယံ ဗုဒ္ဓေါ= ဗောဓိမဏ္ဍိုင် ခန်းဝါမြိုင်ဝယ် ကိုယ်တိုင်စတင် သိမြင်တော်မူသည်ဖြစ်၍။ သဗ္ဗောဓေသိ= သိတန်သမျှ ဝေနေယျကို မြက်ဟာလှစ်ဖော် သိစေတော်မူခဲ့ပေပြီ။ တဿ ဇိနဿ= အောင်မြေ့နက်သန် ဗောဓိမဏ်ဝယ် အောင်လံစွင့်စွင့် လွင့်တလူလူ ထိုအောင်တော်မူမြတ်စွာဘုရား၏။ သုတတ္တံ= တရားဓမ္မ ဩဝါဒကို ကြားရရှင်ပျော် သားတော်သမီးတော်ဖြစ်ခြင်းသည်။ အဟော

နော = ကိုယ့်တွက်ကိုယ်တာ ကိုယ်ကျိုးပါသဖြင့် ကိုယ့်မှာခုနယ် သြော် ..
ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ကြီးပါတကား။ ဓမ္မစိန္တနံ = ဓမ္မသက်သက် ရှေ့နောက်ဆက်၍
ဖြစ်ပျက်နေဟန် ကြောင်းကျိုးမှန်ကို ဖန်ဖန်ခွဲဝေ ကြစည်၍နေရခြင်းသည်။
အဟောနော = ကိုယ့်သန္တာန်တွင်း ဉာဏ်ရောင်လင်း၍ ရှင်းကာရှင်းကာ အော်
..... အားရဖွယ်ကြီးပါတကား-ဟူသာဂါထာအနက်ဖြင့် ၁၃၃၄-ခု နှောင်းတန်ခူး
လဆန်း ၇-ရက်၊ နံနက်တွင် ပဋ္ဌာန်းတရားပွဲအဆုံး၌-

- (၁) သိရန်မှန်က မကျန်ရအောင် လုံးဝစုံလင် အကုန်မြင် သဗ္ဗညုဉာဏ်
တော် အစွမ်းတည်း။
- (၂) သိသည့်တရား အများအပြား၌ ဟောထားစဖွယ် နည်းသွယ်သွယ်ကို
ခြယ်လှယ်စုံလင် အကုန်မြင် သဗ္ဗညုဉာဏ်တော်အစွမ်းတည်း။
- (၃) ကျွတ်ထိုက်ကြပေ များဝေနေ၏ ဣန္ဒြေစရိုက် သူ့အကြိုက်ကို
နှိုက်ချွတ်စုံလင် အကုန်မြင် သဗ္ဗညုဉာဏ်တော် အစွမ်းတည်း။
- (၄) သဗ္ဗညုဉာဏ်အား ဤစွမ်း ၃-ပါးကြောင့် အများဝေနေ ကျွတ်လွတ်
စေဖို့ မနေမနား သက်တော်အားဖြင့် ကြီးမားလေဘိ ရှစ်ဆယ်ရှိ
၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည့်တိုင်အောင် သယ်ယူဆောင် ဘုန်းခေါင်ငါတို့
ဘုရားတည်း။
သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် စွမ်းအား ၃-ပါး။

ယင်းအစွမ်း ၃-ပုံ , သတ္တဝါဝေနေယျများကို ချေချွတ်တော်မူပုံကို ဖော်ပြ၍
ဒေသနာနိဂုံး ကမ္မတ်ဖုံးတတ်မှုခွဲလေသည်။ ၁၃၃၄-ခု၊ နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၁၀-
ရက်နေ့တွင်-

မနေ့တုန်းက ပဋ္ဌာန်းတရားတော်ရဲ့အခြေခံကိုသာ ဟောခဲ့ရပါတယ်။ ယနေ့
ပဋ္ဌာန်းတရားစပြီးတော့ဟောဖို့ရန် ပဋ္ဌာန်းအကြောင်း နည်းနည်းလေး နားလည်မှ
ကောင်းတယ်-ဟု မိန့်တော်မူကာ-

နာနာပွကာရဋ္ဌာနာနိ၊ ဗောဓိတာနေတ္ထ မုနိနာ။
အနန္တနယ ပဋ္ဌာနံ၊ ဝန္ဒေ အနန္တဂေါစရံ။

တ္ထ= အနန္တနယသမန္တ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းတော်ကြီး၌။ မုနိနာ= မုနိထွတ်တင် ဘုရားရှင်သည်။ နာနာပွကာရဋ္ဌာနာနိ= ဟေတု,အာရမ္မဏ စသည်များစွာ အကြောင်းအရာတို့ကို။ ဗောဓိတာနိ= သဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်တော်သာဖြင့် ဦးစွာ ကျနု သိပြီးမှလျှင် များလှဝေနေ သိစေတော်မူအပ်ခဲ့လေပြီ။ အနန္တဂေါစရံ= အဆုံးမရှိ ကုန်အောင်သိသည့် ဉာဏ်တော်၏သာ ကျက်စားရာဖြစ်တော်မူသော။ တံ အနန္တ နယပဋ္ဌာနံ= မြားမြောင်ပေါယယ် နည်းစုံကြွယ်သား ကြီးကျယ်ကြွယ်သား ကြီး ကျယ်မြင့်မော် ထို ပဋ္ဌာန်းကျမ်းတော်ကြီးကို။ ဝန္ဒေ= တစ်သက်တစ်ခါ ကြုံခဲ့စွာဖြင့် ကြုံလာသည့်ခိုက် ဦးဖြင့်တိုက်၍ နှစ်ခြိုက်လှစွာ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ဘုရား-ဟူသော ဂါထာပဏာမနိဿယဖြင့် စတင်ဆက်လက် ဟောကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

ဤသို့ဖြင့် ၁၇-ရက်တိုင်တိုင် ဟောတော်မူရာ ၁၃၃၅-ခုနှစ် တန်ခူးလဆုတ် ၈-ရက်နေ့တွင် ပြီးဆုံးခဲ့လေသည်။ နေ့တိုင်းတရားပွဲပြီးတိုင်းလိုလို “နာနာပွကာရဋ္ဌာ နာနိ” ဂါထာ ပါဠိအနက်ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းပဋ္ဌာန်းဟောစဉ်ကို ပဋ္ဌာန်းအခြေပြုအမည်ဖြင့်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ကရောင်း ၁၆-ချိုးဆိုက်ကြီးဖြင့် စာမျက်နှာ ၅၁၀-ရှိလေသည်။

ပဋ္ဌာနပရိယာယမ္ပိ၊ သုဒေသယံ သုဓိတိမာ။
ပဋ္ဌာနပါရဂေါ ထေရော၊ အနေကဂန္ထကာရကော။

ဓမ္မစကြာတရားတော်

ဆရာတော်သည် ၁၃၁၁-ခုနှစ်က ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ၆-ရက် ဟောတော်မူခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးနေ့တွင် ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာကိုပါ ထည့်သွင်း ဟောတော်မူသည်။ ယင်းဆရာတော်၏ ဓမ္မစကြာဟောချက်ကိုလည်း ၁၃၄၁- ခုနှစ်က စာအုပ်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ကရောင်း ၁၆-ချိုး အကြီးဆိုက်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၂၂၄-ရှိလေသည်။

အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်

အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်ကိုလည်း ၁၃၁၂-ခုနှစ်က ၄-ရက်ကြာ ဟောတော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်း အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်ကို-

သုခုမံ တေ ပဋိဝိဇ္ဇန္တိ၊ ဝါလဂ္ဂံ ဥသုနာ ယထာ။

ယေ ပဉ္စက္ခေန္ဓေ ပဿန္တိ၊ ပရတော နောစ အတ္တတော။

ယေ ဇနာ= သူတော်ကောင်းထံ တရားမှန်ကို ကြားဖန်များသလောက် တအား ဆောက်၍ ပွားပြောက်ကြိုးစား အကြင် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးတို့သည်။ ပဉ္စက္ခေန္ဓေ= ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို။ ပရတော= ပျက်ချင်တိုင်းပျက် ရက်စက်ပလေ အခြေဆိုးဝါး သူစိမ်းပြင်ပအနေမျိုးအားဖြင့်။ ပဿန္တိ= သူ့အမှုသွား ဂရုထားလျက် ရှုစားကြည့်လျှင် သိမြင်ကြလေကုန်၏။ အတ္တတော= မပျက်စီးနိုင် မြဲခိုင်ကျစ်လစ် အနှစ်သာရ အတ္တဟုဆို မိမိကိုယ်၌ကား။ နော စ ပဿန္တိ= ကြောင်းကျိုးစုံလင် အကုန်မြင်၍ ခုံမင်ရေးမှု မတွေးမရှုကြလေကုန်။ တေ ဇနာ= ဒိဋ္ဌိ၊ အတ္တ ကင်းစင်ပအောင် လုံ့လကြိုးစား ထိုအမျိုးသား အမျိုးသမီးတို့သည်။ ဝါလဂ္ဂံ= ခရီးကွာဝေး အသေးအမွှား သားမြီးဖျားကို။ ဥသုနာ= အသင့်ပြင်ထား ဖြောင့်မတ်သောမြှားဖြင့်။ ဝိဇ္ဇန္တိ ယထာ=ချက်တိုင်းမလွဲ လက်တိုင်းစွဲသည့် လေးပွဲ ကျော်ကြား လေးတော်သားတို့ကဲ့သို့။ သုခုမံ= သာမန်ဉာဏ်များ အကြံ အားတို့ ဖန်ထားလေဟန် အနေမှန်လျက် ကေနိခက်ခဲ သိမ်မွေ့နက်နဲတဲ့ အနတ္တ အချက် ကို။ ပဋိဝိဇ္ဇန္တိ= ဉာဏ်ရောင်ဝင်းသလောက် အတွင်းရောက်၍ ထွင်းဖောက်သိမြင် နိုင်ကြလေကုန်သတည်း-ဟူသော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနထေရဂါထာလာ ပါဠိဂါထာ ကို ဆန်းကျယ်စွာ အနက်ယောဇနာလျက် စတင်ဟောကြားတော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းအနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်ကိုလည်း ၁၃၄၁- ခုနှစ်ကပင် စာအုပ်ရိုက် နှိပ်ခဲ့ရာ ကရောင်း ၁၆-ချိုး အကြီးဆိုက်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၁၀၄-ရှိလေသည်။

ဓမ္မစက္ကသုတ္တန္တံ စ၊ အနတ္တလက္ခဏံ ပိ စ။

ဒေသယံ ဒေသနာယပိ၊ ဆေကော ဝိသာရဒေါ သုမီ။

၁။ ထေရဂါထာ။ ၃၆၃။

အဋ္ဌကထာအခြေပြု

ဆရာတော်သည် မိမိတတ်သလို အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့အားလည်း ပညာတတ်စေလိုသည့် စာသင်သား ရဟန်းသာမဏေများ အဋ္ဌကထာကြီးများကို ရဲတင်းစွာ ချဉ်းနင်းသက်ဝင်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်တော်မူ၍ ဓမ္မပဒပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာကို မှီငြမ်းပြု မှုတည်ထားကာ အဋ္ဌကထာအခြေပြုကျမ်းကိုလည်း ၁၃၂၉-ခုနှစ်က ပြုစီရင်တော် မူခဲ့လေသည်။ ကျက်မှတ်ရန်အခြေခံကို ရှေးဦးစွာ၊ ပြည့်စုံစွာရေးသားစီရင် တော်မူခဲ့ရာ ယင်းကျက်မှတ်ရန် အခြေခံအဆုံးတွင်-

သောတူနံ ပါဒဘာဝါယ၊ ပါဠိယာဋ္ဌကထာယ စ။
ဓမ္မပဒံ သုနိဿာယ၊ ကသံဋ္ဌကထပါဒကံ။

ဟူသောဂါထာဖြင့် ဖော်ပြတော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းကျမ်းကို ၁၃၄၁-ခုနှစ်တွင် သာသနာရေး ဦးစီးဌာနမှ ရတနာဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်တိုက်တွင်ရိုက်နှိပ်၍ ထုတ်ဝေခဲ့ရာ ရွှင်ဆိုက်စာမျက်နှာ ၃၆၈-ရှိလေသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာ

ဆရာတော်သည် ၁၃၂၅-ခုနှစ်ကပင် သူငယ်တန်းမှ နဝမတန်းအထက် အထိ ဗုဒ္ဓဘာသာ သင်ခန်းစာများကို ရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာ တော်သည် အမျိုးဘာသာ သာသနာကြီးပွားလိုစိတ် များစွာရှိတော်မူသည်။

အချုပ်ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာများ

သူငယ်တန်းမှစ၍ အတန်းတိုင်းအတွက် အောက်ပါအချုပ် ဆောင်ပုဒ် လင်္ကာများ ပါရှိလေသည်။

သူငယ်တန်းအချုပ်လင်္ကာ

- * အိပ်ရာဝင်သော် သတိရလို့ ဗုဒ္ဓဓမ္မ သံဃာရယ်။
- ကိုးကွယ်ပါတယ် စိတ်မှာညွတ်လို့ နှုတ်ပါတွတ်တွတ် ရွတ်ရတယ်။
- အိပ်ရာထပြန် တဖန်ထပ်၍ မှန်မှန်မပြတ် ရွတ်ပါကွယ်။

ဘေးအန္တရာယ် ရန်စွယ်ကင်းလို့ ကောင်းခြင်းသုခရလိမ့်မယ်။

ပဌမတန်း အချုပ်လင်္ကာ

- * ဗုဒ္ဓကြောင်းရာ ကောင်းစွာသိမှ ဗုဒ္ဓကိုလည်း ကြည်ညိုမည်။
 ကြည်ညိုသူက ဟောညွှန်ပြမှ စိတ်ကနှစ်ခြိုက် လိုက်ကြသည်။
 ဂုဏ်တော်တန်တန် မှန်မှန်ရလို့ ခဏခဏ ရွတ်သင့်သည်။
 အကျိုးနှင့်ကံ ဝေဖန်တတ်မှ ကံကောင်း၊ ကံမြတ် ပြုလိမ့်မည်။

ဒုတိယတန်း အချုပ်လင်္ကာ

- * သရဏဂုံတည်ရုံမျှဖြင့် ဥပါသကဖြစ်ပါပြီ။
 ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ လုံခြုံကြဖို့ ငါးပါးသီလပဉ္စသီ။
 ဒုစရိုက်တွေ ရှောင်သွေလွှဲလို့ သုစရိုက်လည်း စုံအညီ။
 ဆွမ်းပန်းရေတော် မီးတော်ကပ်၍ နေ့စဉ်မလပ်ပြုသင့်သည်။

တတိယတန်း အချုပ်လင်္ကာ

- * တရားစစ်မှန် ကျင့်ကြံကြမှ ချမ်းသာသုခ ရနိုင်မည်။
 တရားတုတွေ ကျင့်နေကြလို့ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ရသည်။
 ယခုတဖန် အမှန်လမ်းသို့ အမြန်လှမ်းဖို့ ချိန်တော်ပြီ။
 သို့မှ တိုင်းပြည် ဘာသာရေးကြောင့် သာယာအေးအေး
 ရှိလိမ့်မည်။

စတုတ္ထတန်း အချုပ်လင်္ကာ

- * မူလတန်းဝယ် သိဖွယ်ဆုံးလို့ နိဂုံး၍၌ အုပ်တော့မယ်။
 သိရုံမျှနယ် တယ်မကောင်းဘူး လူကောင်းဖြစ်ဖို့ လိုကြတယ်။
 လူကောင်းဖြစ်အောင် ဆရာမြတ်သို့ မကြာကပ်လို့ မေးပါကွယ်။
 မေးသော် ဖြေရန် ဆရာကောင်းလဲ တရွာတကျောင်း ရှိသင့်တယ်။

ပဒ္ဒမတန်း ဗုဒ္ဓရတနာအကျဉ်း

- * (၁) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လောင်းလျာတုန်းက နောက်ဆုံးအထိပါရမီ။
လူနတ်များစွာ ချမ်းသာရေးကြောင့် အသက်ပေး၍ ဖြည့်ခဲ့
သည်။
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာအတွက်တော့ ငါပါအသက် ဆုံးစေမည်။
နောက်မဆုတ်ပေါင် ခုလိုတွေးလို့ ကုသိုလ်ရေးမို့ကြိုးစားမည်။
- (၂) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပွင့်လာမှုကြောင့် ဉာဏ်စက္ခုလည်း ရကြသည်။
ဉာဏ်စက္ခုတွေ သာ၍လင်းဖို့ သန့်ရှင်းတိတ်ဆိတ်ရှိသင့်သည်။
ပွက်လောဆူညံ လူသံပွဲတို့ ကျောင်းဘုရားထဲလုပ်ကြသည်။
ဗုဒ္ဓအယူ အတွင်းလူဖျက်လို့ ဘာသာပျက်၍ ခက်လိမ့်မည်။

ဆဋ္ဌမတန်း ဓမ္မရတနာအကျဉ်း

- * (၁) ဗုဒ္ဓညွန့်ပြု မြတ်ဓမ္မ၌ သုတ္တဝါနည်းဘိဓမ္မာ။
လေးဆယ့်ငါးဝါ ဟောဖော်ကြားလည်း သုံးပါးဤမျှ
အချုပ်မှာ။
ဝိနည်းဆိုတာ သံဃာများ၏ ဝတ်စားနေမှု ကောင်းဖို့ရာ။
အဘိဓမ္မာ သဘာဝက နာမ်ရုပ်ညွှန်ပြအစစ်သာ။
- (၂) သုတ္တန်သည်ကား ဗိုလ်များ၏ စီးပွားသုခ ညွှန်းသည့်စာ။
ဤဘဝဝယ် ချမ်းသာပေးလို့ နောင်ရေးသုခ ရဖို့ရာ။
ဘဝလွတ်အောင် ဆောင်နိုင်ငြားသည့် တရားထူးလည်း
ရှိသည့်သာ။
ထို့ကြောင့်ဗုဒ္ဓ မြတ်ဓမ္မကို မကွယ်ပဖို့ စောင့်ရတာ။

သတ္တမတန်း သံဃာ့ရတနာအကျဉ်း

- * (၁) ရှင်တော်ဘုရား သားတော်များဟု မှတ်သား ခေါ်ရာ
သံဃာမည်။

သံဃာဆိုက ၂-မျိုးရသည့် ပရမတ္ထသမ္မုတိ။
တရားသိကာ ရိယာမြတ်မှ ပရမတ္ထ ခေါ်ရသည်။
သမ္မုတိဆို ထိုသံဃာ၌ ဆိုးကောင်းနှစ်ဝ ရှိကြသည်။

(၂) ပစ္စည်းလေးဖြာ လှူရှာကြသည့် ဗုဒ္ဓဝါဒတို့တိုင်းပြည်။
သရဏဂုဏ် တည်သူမှတ်လို့ ဥပါသကာ ခေါ်အပ်စွာ။
သီလငါးတန် စင်ကြယ်ပြီး၍ အသက်မွေးလည်း
ကောင်းဖို့ရာ။

“အကျိုးနှင့်ကံ ဝေဖန်တတ်အောင် တရားဖတ်ကြ မှတ်ကြပါ။”

၎င်းကျမ်းကို ၁၃၄၁-ခုနှစ်တွင် သာသနာရေး ဦးစီးဌာနအတွက် စာပေ
ပေါင်းကူး ပုံနှိပ်တိုက်၌ပုံနှိပ်၍ လက်ထောက် ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးမြင့်မောင်က
ထုတ်ဝေခဲ့ရက ၁၆-မျိုးဆိုက်ကြီး ၃၉၁-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ

ဆရာတော်သည် မန္တလေးမြို့ ဆိုင်းတန်းရပ် ကျောင်းအမကြီးဒေါ်ကျင်က
ကျောင်းရေစက်ချပွဲ ဓမ္မဒါနပြုရန် လျှောက်ထားသဖြင့် ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာကျမ်းကို
ပြုစီရင်တော်မူ၍ ကျောင်းအစ်မကြီး စိတ်နှလုံးအလို ပြည့်ဝစေတော်မူခဲ့လေသည်။
ယင်း ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာကျမ်းကို “ဗုဒ္ဓဘွဲ့တော် ရထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ သဗ္ဗညုတ
ဉာဏ်တော်အစွမ်း ၃-ပါး၊ ဇိနဘွဲ့တော် ရထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘဂဝါဘွဲ့တော်
ရထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ၁၈-ပါး၊ ဉာဏ်တော် ၁၀-ပါး၊
ကာဠိသူဌေးသမီးဝတ္ထု၊ ဖုဿဒေဝထေရ်ဝတ္ထု၊ ဗုဒ္ဓအသံတော် ၈-ပါး၊ မဟာကပ္ပိန
မင်းဝတ္ထု၊ ဓနုဇ္ဇာနီဝတ္ထု၊ အတူမဲ့ဗုဒ္ဓရတနာ၊ အတူမဲ့ဓမ္မရတနာ၊ အတူမဲ့ သံဃာ
ရတနာ၊ ခေမာထေရ်ဝတ္ထု၊ သုမေဓာထေရ်ဝတ္ထု၊ ဆုတောင်းခန်း စသည်တို့ဖြင့်
တန်ဆာဆင် ရေးသားတော်မူခဲ့လေသည်။

ကြည်ညိုဖွယ်ရာ လင်္ကာများ

ယင်း ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာကျမ်း၌-

- ၁။ ကိုယ်တော်မြတ်၏ စိတ်ဓာတ်တော်မှ စ၍မကြွင်း လူနတ်မင်းကို ပိုင်နင်းအုပ်စိုး လွှမ်းမိုးနိုင်ဘိ “ဣဿရိယ” ဘုန်းတော်။
- ၂။ ကိလေသာရန် ပယ်ဖျက်လှန်ဖို့ နိဗ္ဗာန်ဖိုလ်မဂ် ကိုးချက်အပြား လောကုတ္တရာတရားဟူသော “ဓမ္မ” ဘုန်းတော်။
- ၃။ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာ၍ ကမ္ဘာတိုက်ပေါင်း သောင်း လောကဓာတ် ပဲ့တင်ထပ်မျှ နှံ့စပ်သတင်း ကျော်စောခြင်း ဟူသော “ယသ” ဘုန်းတော်။
- ၄။ ရွှေမျက်နှာတော် လက်ခြေတော်မှ စ၍မကြွင်း ပင်လုံးဝင်းသည့် ပန်းမင်းအနေ ကျက်သရေမင်္ဂလာ စုဝေးကာဖြင့် လွန်စွာတင့်တယ် သပ္ပာယ်တော်မူသော “သိရီ” ဘုန်းတော်။
- ၅။ အလိုတော်အတိုင်း တောင့်တတိုင်းပင် မဆိုင်းမတွ ပြီးစီးရသည့် “ကာမ” ဘုန်းတော်။
- ၆။ တလောကလုံး ညွတ်ရုံးကိုယ်စား အားထားဖို့ရာ လွန်စွာကြီးကုတ် အားထုတ်တော်မူသော “ပယတ္တ” ဘုန်းတော်။
ဤခြောက်ဖော် ဂုဏ် ဘုန်းတော်ဟုန်ဖြင့် သုံးဘုံလွှမ်းကျော် လွန်ထင်ပေါ်၍ ဘွဲ့တော် “ဘဂဝါ” ထင်ရပါသည် ကမ္ဘာထွတ် ထား မြတ်ဘုရား။

စသည် ကြည်ညိုဖွယ်ရာ ကျက်မှတ်ရန်လင်္ကာများ များစွာပါရှိလေသည်။ ယင်း ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာကျမ်းမှာ နောက်ဆက်တွဲနှင့်တကွရိုက်နှိပ်ထားရာ ကရောင်း ၁၆-ချိုးဆိုက်ကြီးနှင့် စာမျက်နှာ ၁၆၉-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ၊ ထေရေန သုနိပ္ပာဒိတာ။
မနောရမာ မနုညာ စ၊ သုဝတ္ထုပသာဒါဝဟာ။

နောက်ဆုံးဆယ်လ မြတ်ဗုဒ္ဓ

ဆရာတော်သည် မန္တလေးမြို့ ဒါယကာ ဦးထွန်းလှိုင်၊ ဒါယိကာမ ဒေါ်သိန်းတို့၏မြေး ရှင်ပြုအလှူတွင် ဓမ္မဒါနပြုလိုကြောင်း လျှောက်ထားကြသဖြင့် သုတ်မဟာဝါပါဠိတော်ချပို့စဉ် ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီး ဆယ်လခန့်အခန်းသို့ ရောက်နေခိုက်နှင့်လည်းကြုံသဖြင့် နောက်ဆုံးဆယ်လမြတ်ဗုဒ္ဓ ကျင့်ဆောင်ချက်တို့ကိုဖော်ပြ၍ “နောက်ဆုံးဆယ်လမြတ်ဗုဒ္ဓ”အမည်ဖြင့် ၁၃၃၈-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလက အပြီးသတ် ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်း နောက်ဆုံးဆယ်လ မြတ်ဗုဒ္ဓကျမ်း၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ကာယဗလတော် , သစ္စာ ၄-ပါးတရားတော်, တရားကြေးမုံတော်ကြီး စသည့် မှတ်သားဖွယ် အချက်အလက်များ ၁၅၀-ကျော်ခန့် ရှိလေသည်။

၎င်းပြင်-

ဘုရားရှင်တော် မပွင့်ပေါ်လျှင် သူတော်အများ စိတ်ကောင်းထားလည်း ဤကားကုသိုလ် အကုသိုလ်နှင့် ထိုထိုဘုံဘဝ မသိရ များလှအပြစ်တွေ။

ဘုရားရှင်တော် ပွင့်ထွန်းပေါ်၍ ဟောဖော်ညွှန်ကြား မြတ်တရားကြောင့် ဤကားကုသိုလ် အကုသိုလ်နှင့် ထိုထိုဘုံဘဝ သိကြရ များလှကျေဇူးပေ။

ထောက်မှန်ပေါ်တွင် ကိုယ့်အသွင်ကို ဆင်ပြင်လိုဘိ နေ့စဉ်ကြည့်သို့ မိမိ သီလ ဆိုင်သမျှကို နေ့ညခပင်း လွန်သန့်ရှင်း၍ ပျံ့သင်းမွှေးမှု အလေးပြုလျက် သုံးလှူထွတ်ထား မြတ်ဘုရားနှင့် တရားသံဃာ အရိယာ၏ ဆိုင်ရာဂုဏ်တော် ဉာဏ်၌ပေါ်အောင် ရွှင်ပျော်ရှုစား သဒ္ဓါပွားမှု မလားအပါယ် တရားကယ်မည် ရှုဖွယ်ထောက်မှန် အစစ်တည်း။

အမိဝမ်းခေါင်း ဆယ်လညောင်းမျှ အောင်းခဲ့ရချေ တည်သန္ဓေနှင့် လူ့ပြည် လူ့ရွာ ရောက်ပြန်ပါလည်း အိုနာသေရေး ဒုက္ခဘေးကြောင့် စိတ်အေးကိုယ်ခိုင် မနေနိုင်ခဲ့။ ဆိုင်ဆိုင်ဒုက္ခ ခံပြီးမှလည်း များလှပါယ်ရွာ ရောက်ကြရှာ၏။

အတီတာရှေး ဤဝဋ်ဘေးနှင့် နောင်ရေးနာဂတ် ဒုက္ခထပ်လိမ့်။ မပြတ်ခုခါ

ဖြစ်တုန်းမှာလည်း အစာရှာရ ထိုဒုက္ခကြောင့် နေ့ညမဟု ကိုယ်စိတ်ပူ၍ သူ့သူငါငါ မတတ်သာသည် ရှစ်ဖြာသံဝေဂ ရကြောင်းတည်း။

သူ့သူငါငါ ဖြစ်လေရာဝယ် ဦးစွာကြိုဆီး ဇာတိမီးက အပြီးပုံသေ လောင်မြိုက်လေ၏။ မသွေတစ်သီး ဇရာမီးလည်း အပြီးနောက်မှာ ကပ်လျက်ပါ၏။ မကွာစေရ မရဏဟု တဘဝဖျက်ဆီး လောင်သည့်မီးလည်း ညီးညီးပြောင်ပြောင် အမြဲလောင်၏။ လောင်ပုံလောင်အား မထင်ရှားလည်း နုထားပျိုမျှစ် အရွယ်ဖြစ် သော် အချစ်ရာဂ မီးတွေထ၍ ဒေါသထန်ပြင်း မောဟညှင်း၏။ မကင်းနိုင်အောင် ထိုနောက်နောင်လည်း တောက်လောင်ဖိစီး သောကမီးကြောင့် ဝမ်းနည်းဖွယ်တွေ အထွေထွေနှင့် ပရိဒေဝ ငိုကြွေးကြရလျက် ဒုက္ခလည်းထပ် ဒေါမနသ်နှင့် ဆက်စပ် မကွာ ဥပါယာသ လွန်ပြင်းပြ၍ သက်မျှမရှု တက်အောင်ပူသည် ဆူဆူမီးတောက် ဆယ့်တစ်တည်း။

ငါ၏ကိုယ်မှာ နံ့သာမွှေးကြိုင် မြဲခိုင်လှစွာ ကောင်းရာမမြင် ဆံပင်သာရှိ အမွှေးရှိ၍ ရှိသည်လက်သည်း ခြေအသည်းနှင့် သွားလည်းတစ်ထွေ အရေတစ်မျိုး ညှိနဲ့ဆိုးသည် အသိုးအပုပ်ချည်းပါတကား။

မာခြင်း ခိုင်ခြင်း သဘောရင်းကို ခေါ်လျှင်းမသွေ ပထဝီမြေတည်း။ ရေဟု ခေါ်အပ် အာပေါဓာတ်မှာ ဖွဲ့စပ်စေလတ် စီးစေတတ်၏။ မီးဓာတ်သဘော ရုပ် တေဇောမူ လောင်သောအနေ ကြေကျက်စေ၏။ တစ်ထွေဝါယော လေသဘော ကား ပင့်သောမြှောက်သော ထောက်ကန်သောဟု ပြောတိုင်းမှန်၏။ ပြောင်း မလှည့်သည် မြဘိဓာတ်ကြီးသဘောတည်း။

မြေနှင့်ရေ မိတ်ဆွေတော်ကြ သဘာဂ။
မီးနှင့်လေ မိတ်ဆွေတော်ကြသဘာဂ။

အိုအို လူများ သတိထားလော့ သွားဆဲကာလ ခါသမယဝယ် ပဌမ ခြေလှမ်း ရုပ်နာမ်တန်းတို့ လှမ်းဒုတိယ မရောက်ကြဘူး။ ဒုတိယခြေလှမ်း ရုပ်နာမ် တန်းလည်း လှမ်းတတိယ မရောက်ကြပင်။ တစ်လှမ်းတွင်လည်း မြှောက်စဉ်

တစ်မျိုး ရှေ့တိုးတဖုံ လွန်ပုံတဘဝ အောက်ချတခင်း ထိခြင်းတလေ့ ဖိနှင်းစေ့
အောင် တရွေ့ရွေ့မြန်း အခန်းခန်း၌ ခြေလှမ်းပိုင်းခြား အစိတ်ခြောက်ပါးဝယ်
သွယ်သွယ် နာမ်တန်း ရုပ်အတန်းတို့ နှမ်းအိုးခင်းထက် နှမ်းတွေကျက်သို့ ဖြစ်ပျက်
နေကြ အနိစ္စသည် ဒုက္ခအနတ္တချည်းတည်း။

‘က’သံတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်မှု၌ စိတ်ထုဆစ်ဆစ် ရုပ်ထုဖြစ်ဖို့ သစ်သစ်ပေါ်အောင်
အတော်ဆောင်၏။ ဆောင်သည့်ရုပ်ဓာတ် ထိုကလာပ်တွင် ဝိညာတ်စုစု ပဲ့ကိုင်မှုဖြင့်
စိတ်ပြုပထဝီ ကံပထဝီတို့ အလီလီအဖန်ဖန် ပွတ်တိုက်ခံမှ ‘က’သံပီပီ နှုတ်၌
မြည်သည် ထိုဤအနိစ္စ မှတ်ကုန်ကြ။ ထိုဤဒုက္ခ မှတ်ကုန်ကြ။ ထိုဤ
အနတ္တ မှတ်ကုန်ကြ။

- အမှာ။ “ခ” သံတစ်ခု။ပေ။ ထိုဤအနတ္တ မှတ်ကုန်ကြ။
- “ဂ” သံတစ်ခု။ပေ။ ထိုဤအနတ္တ မှတ်ကုန်ကြ။
- “ဃ” သံတစ်ခု။ပေ။ ထိုဤအနတ္တ မှတ်ကုန်ကြ။
- “င” သံတစ်ခု။ပေ။ ထိုဤအနတ္တ မှတ်ကုန်ကြ။

မုနိထွတ်တင် ဘုရားရှင်သည် များဖြင်အကျိုး အမျိုးမျိုးဟု ကောင်းဆိုး
နှစ်ပြင် ပေးစွမ်းအင်ကို ချိန်ခွင်ပမာ ဉာဏ်ပညာဖြင့် ကောင်းစွာလှလှ ချိန်၍ရသည့်
တုလမည်ငြား ကာမာဝစရကံတရားကိုလည်းကောင်း။ ချိန်ခွင်ပမာ ဉာဏ်ပညာဖြင့်
ကောင်းစွာပိုင်ပိုင် မချိန်နိုင်မှု အကြောင်းပြု၍ အတုလမည်ငြား မဟာဂ္ဂုတ်ကံ
တရားကိုလည်းကောင်း။

မဂ်အရဟတ္တ ရတုန်းကပင် လုံးဝမဲ့ စွန့်လွှတ်ခဲ့၍ တကယ့်စစ်ပွဲ နိုင်အောင်
နွဲ့သည့် သူရဲခေါင်အုပ် စစ်ဗိုလ်ချုပ်သည် ဖွဲ့ထုပ်စစ်ဝတ် အားလုံးချွတ်သို့ ဝဋ်
ကိလေသာ အဖြာဖြာကို ကောင်းစွာဖျက်ဆီး အားလုံးပြီးသည် အေးကြီး
အေးရပြီတကား။

စသည့်ဆောင်မှတ်ဖွယ် လင်္ကာများစွာပါရှိလေသည်။ ဆရာတော်
သည်လည်း ဤကျမ်းစာရေးပြီး တစ်နှစ်နှင့် တစ်လခန့်တွင် ပျံလွန်တော်မူခဲ့လေ
သည်။ ဤကျမ်းမှာ အကြိမ်ကြိမ်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ဒုတိယအကြိမ် သာသနာရေးဦးစီးဌာန

ပုံနှိပ်တိုက်ရိုက် ဒီမိုင်းဆိုက် စာမျက်နှာ ၁၁၈-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

 နောက်ဆုံးဆယ်လပြတ် ဗုဒ္ဓတိ-ဘိဓေယျော သုဂန္ဓောပိ စ။
 ရစ်တော ထေရသေဋ္ဌေ၊ ပသိဒ္ဓဂ္ဂန္ဓကာရိနာ။

တစ်ဘဝသံသရာ

ဤစာပြုသူသည် ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသနှင့် ၅-ကြိမ် တွေ့ဖူးပါသည်။ ယင်း ၅-ကြိမ်အနက် တစ်ကြိမ်မှာ ၁၃၂၉-ခုနှစ် တပေါင်းလဆန်း ၁၀-ရက်နေ့က ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်သည် ၁၃၂၉-ခုနှစ် တပေါင်းလဆန်း ၉-ရက်နေ့တွင် ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်ကြီးသို့ ကြွတော်မူလာ၍ အဘိဓမ္မာမဟာရဋ္ဌဂုရု ဆရာတော်ဘုရားကြီးအရှင်သုန္ဒရမဟာထေရ်အား နောက်ဆုံးဖူးမြော်ကန်တော့တော်မူသည်။

ဤစာပြုသူသည် ထိုစဉ်က ဆရာတော် ပြန်ကြွတော်မူခါနီး ၁၃၂၉-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း ၁၀-ရက်နေ့၊ နေ့လယ် ၁၂-နာရီခန့်တွင် ဆရာတော်နှင့် ၁-နာရီခန့် စကားပြောခွင့် ရပါသည်။ စကားများမှာ သာသနာကြောင်း၊ စာပေကြောင်းတို့သာ ဖြစ်လေသည်။ ဆရာတော်က မိမိအား “ ဦးပွင်း ဦးကေလာသ ပညာတွေ အများချည်းသင်ထားပြီး သာရေးနာရေးတွေ မလိုက်ချင်နဲ့ စာချ၊ စာရေးပါ။ အရွယ်လဲကောင်းတုန်းပဲ” စသည်ဖြင့် မိန့်ကြားပြီး “ဦးကေလာသ ပညာတွေ တပည့်တော်တော့ ကိုယ့်အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးမယ်စိတ်ကူးထားတယ်၊ ရေးလို့တော်ပါ့မလား” ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။ ထိုအခါ မိမိက “ဆရာတော် သိပ်တော်တာပေါ့ဘုရား၊ သီဟိုဠ်ကျွန်းမှာ ဗုဒ္ဓဒတ္တခေါ်တဲ့ ပညာရှင်ကြီးဟာ ဗုဒ္ဓဒတ္တစရိတလို့ နာမည်နှင့် သူ့အတ္ထုပ္ပတ္တိကို သူကိုယ်တိုင် ရေးခဲ့ပါတယ် ဆရာတော်၊ ဆရာတော်ဘုရားလည်း ကိုယ့်အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ကိုယ်တိုင် ပင် ရေးဖြစ်အောင် ရေးတော်မူပါ” ဟု လျှောက်ထားခဲ့ပါသည်။

 ဆရာတော်သည် “တစ်ဘဝသံသရာ” အမည်ဖြင့် ဘဝဖြစ်စဉ် ကျမ်းစာကြီးကို ၁၃၃၁-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလကစ၍ ရေးသားတော်မူခဲ့ရာ ပျံလွန်တော်မူမီ

၁၃-ရက်အလို ၁၃၃၉-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း ၄-ရက်အထိ ရောက်ရှိလေသည်။
ကျန် ၁၃-ရက်ကာလနှင့် စာပေပြုစုပြီးချိန်အထိ ဆရာတော်၏ တပည့်ကြီးဖြစ်သော
ဆရာတော် ဦးစန္ဒောဘာသာက ဆက်၍ ရေးသားတော်မူခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသသည်-

သော ဇာတော ယေန ဇာတေန၊ ယာတိ ဝံသော သမုန္ဓတိ။
ပရိဝတ္တိနိ သံသာရေ၊ မရိတော ကော ဝါ န ဇာယတေ။

ဇာတေန = ရှေးကံအထူး ရှိခဲ့ဘူးသဖြင့် မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်၍လာသော။
ယေန ပုတ္တေန = ကျောက်ကောင်းတစ်လုံး ပမာသုံးသို့ တိုင်းလုံးထင်ရှား အကြင်
သားကြောင့်။ ဝံသော = ဆွေရင်းမျိုးချာ သူသူငါမျှ မကသယ်ကျုံး တစ်နွယ်လုံး
သည်။ သမုန္ဓတိ = အောက်တန်းမှမြင့် အဆင့်ဆင့်ဖြင့် စွင့်စွင့်တက်လှမ်း အထက်
တန်းသို့။ ယာတိ = ယခုလည်းကောင်း နောင်လည်းကောင်းလျက် ကောင်းကောင်း
ပုံသေ ရောက်နိုင်ပေ၏။ သော ပုတ္တော = တစ်နွယ်လုံးပင် စုံအလင်ဖြင့် ဂုဏ်အင်ပွား
ကြောင်း ထိုသားကောင်းသည်။ ဇာတော = အမျိုးသားတို့ တိုးပွားဖို့ရာ မွေးဖွား
သည်ဟု ဆိုထိုက်ပါပေ၏။ ပရိဝတ္တိနိသံသာရေ = တုပြောင်းပြန်ပြန် အဖန်ဖန်
မှန်မှန်ပြောင်းလွဲ သံသရာထဲ၌။ မရိတော = တစ်ဘဝဇာတ် အဆုံးသတ်၍
နေရပ်ရှောင်သွေ သေလေပြီးသော။ ကော ဝါ = ဘယ်နတ်ဘယ်လူ အဘယ်သူ
သည်မူလည်း။ န ဇာယတေ = ရုပ်သစ်နာမ်သစ် ခန္ဓာသစ်ဖြင့် အသစ်လဲကာ
မဖြစ်ဘဲရှိပါအံ့နည်း-ဟူသော ဟိတောပဒေသလာ ဂါထာနိဿယဖြင့် စတင်၍
စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်း၏အဆုံး၌ အနည်းငယ်ကျန်နေသည်ကို ဖြည့်စွက်
ရေးသားသော ဆရာတော်ဦးစန္ဒောဘာသာက-

သုဗ္ဗတော နော သိဿောဟာယ၊ ဒိဗ္ဗောကာသ ဂတောတုရံ။
ထေရော သောကပရေတာနံ၊ အယံ စရိမဝန္ဒနာ။

သုဗ္ဗတော = ရဟန်းတော်မြတ် ကျင့်သုံးအပ်သည့် လေးရပ်သုဒ္ဓိ ကောင်း
မြတ်သော သီလရှိတော်မူသော။ ထေရော = သာသနာအလုပ် နောက်မဆုတ်ဘဲ

အားထုတ်ရွှင်ပျော် ဆရာတော်သည်။ နော သိသေ = အမိမဲ့သား ရေနဲငါးနှင့် မခြားတမူ အလားတူသည့် သားတပည့်တို့ကို။ ဩဟာယ = တာဝန်ဟူသမျှ ယူရစ်ကြဖို့ စိတ်ချအနေ မိန့်မချွေဘဲ မျက်နှာတော်လွှဲလျက်သာလျှင်။ ဒိဗ္ဗောကာသံ = ရုတ်တရက်သားဟာမို့ တပည့်တွေကို နှုတ်မဆက်အားရောထင့် ထက်ဖျားက ပင့်ဆောင်ယူ ကြည်ကြည်ပျူ ရှိန်ဝါသန်းပြီမို့ ဟို သီတဂူနိဗ္ဗာနန်းဆီသို့။ တုရံဂတော = သံယောဇဉ်နွယ်ကြိုးကို ပယ်ချိုးကာ ချိန်ခါဆန်းလို့ ဩော် ကြွလှမ်းတော်မူရှာပြီတကား။

သောကပရေတာနံ = သောကတွေ ပွေကာလှိုင် တွေကာမိုင် ကယ်သူ ဝေးပြီမို့ တပည့်တွေမှာဘုရား ပရိဒေဝဖြင့် ဘယ်မအေး နိုင်ဘု ဆွေးတသသ ငေးတရတဲ့တပည့်တို့၏။ အယံ = ကာယနှင့်မြတ်ဝစီ မနောက်အလီလီဖြင့် တင်ချီကာ ဦးနှိမ်ကျိုးလို့ အကြိမ်ကြိမ်ရှိခိုးလိုက်ခြင်းသည်ကား။ စရိမဝန္တနာ = ဂုဏ်တော်တမ်းတ ပုံမှန်းဆလျက် လွမ်းရချုံးမိုင် မမှန်းနိုင်သော်လဲ ဩော် နောက်ဆုံးတိုင် ကန်တော့ခြင်းပါဘုရား-ဟူသော ဂါထာပါဠိနိဿယဖြင့် အဆုံးသတ်ခဲ့လေသည်။ ယင်းတစ်ဘဝသံသရာကျမ်းကြီးကို နယူးဘားမား ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်၌ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ရွှင်ဆိုက်စာမျက်နှာ ၅၄၂-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

တဘဝသံသရာဝှယ-စရိတ ပေါတ္ထကမ္ပိ စ။
သယံ သော ရစယီ သုဓိ၊ ဝိတိမာ ကဝိသေခရော။

နည်းယူဖွယ်ကောင်းသည့် စံနစ် ၁၀-ချက်

ဆရာတော် ဂန္ဓာရုံရွှေတော့ သာမဏေ ၂-ပါးနှင့် ဦးပဉ္စင်းတစ်ပါး ပေါင်း ၃-ပါး ပါရှိလေသည်။ ဆရာတော် မရွှေမီကပင် ထိုပုဂ္ဂိုလ် ၃-ပါးကို လွတ်ထား လေသည်။ ဝါတွင်းမှာ တပည့်သံဃာ ၇-ပါး ဖြစ်လာလေသည်။ ဤသည်လျှင် မဟာဂန္ဓာရုံတိုက် ဆရာတော်၏လက်စ လက်ဦးသံဃာဖြစ်လေသည်။

မဟာဂန္ဓာရုံတိုက်အတွင်းမှာ ထိုစဉ်က တိုက်ငယ် ၂-လုံးနှင့် ကျောင်းအို

တစ်ဆောင်သာ ရှိလေသည်။ တိုက်ငယ် ၂-လုံး သက်တော်ကြီး ဆရာတော် ၂-ပါး သီတင်းသုံးတော်မူ၍ ကျောင်းအိုမှာ ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ဤကား မဟာဂန္ဓာရုံအစ ရှိနှင့်သောကျောင်းများ ဖြစ်လေသည်။ ဆရာတော်၏ ဘုန်းကံ၊ သာသနာ့ဘုန်းကံကြောင့် ယခုမူ သံဃာတော် ၆၀၀-ကျော် ၇၀၀၊ ကျောင်းပေါင်း ရာနှင့်ချီ၍ တည်ရှိနေလေပြီ။ လွန်စွာ ကြိုးကုတ် အားထုတ်တော်မူသော ပယတ္တဘုန်းတော်ကြောင့် တစ်လောကလုံးက ဘုရားရှင်အား ကြည်ညိုကြသည်။

ဆရာတော်သည် အောက်ဖော်ပြပါ လမ်းစဉ် ၁၀-ချက်ကို လိုက်နာစေ၍ တပည့်တပန်းတို့ကို ဆုံးမတော်မူသည်။ သြဝါဒပေးတော်မူသည်။ တိုက်တာကို အုပ်ချုပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

- ၁။ စိတ်ကောင်းရှိဖို့က ပထမ၊
- ၂။ ဝိနည်းလေးစားဖို့က ဒုတိယ၊
- ၃။ ကျန်းမာဖို့က တတိယ၊
- ၄။ သန့်ရှင်းဖို့က စတုတ္ထ၊
- ၅။ အဝတ်အစားတတ်ဖို့က ပဉ္စမ၊
- ၆။ အနေအထိုင်တတ်ဖို့ ဆဋ္ဌမ၊
- ၇။ အသွားအလာတတ်ဖို့က သတ္တမ ၊
- ၈။ အပြောအဆိုတတ်ဖို့က အဋ္ဌမ၊
- ၉။ စည်းကမ်းလိုက်နာဖို့က နဝမ၊
- ၁၀။ စာတတ်ဖို့က ဒသမ၊

မဟာဂန္ဓာရုံတိုက်၌ သီတင်းသုံးသည့် စာသင်၊ စာချအားလုံး ဤအချက် ၁၀-ချက်နှင့်ညီအောင်နေရန် ထာဝစဉ် သွန်သင်တော်မူသည်။ ၁၀-ချက်ကိုလည်း အောက်ပါအတိုင်း အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုတော်မူသည်။

၁။ “စိတ်ကောင်းရှိ” ဟူရာ၌ ထင်ရှားသော လောဘ၊ ဒေါသ၊ မာန၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ အစွန်းအစမပေါ်အောင် စိတ်ကို အမြဲစောင့်ရှောက်စေလိုခြင်း

ဗုဒ္ဓါနုဿတိစသော ဘာဝနာတစ်မျိုးမျိုးဖြင့် ငယ်ရွယ်စဉ်မှစ၍ တဖြည်းဖြည်း ရင့်သန်လာအောင် စိတ်ကို ပြုပြင်စေလိုခြင်းဖြစ်သည်။

၂။ ထိုသို့ စိတ်ကောင်းရှိဖို့ရန် အခြေခံမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ “ဝိနည်း ပညတ်ကို လေးလေးစားစားလိုက်နာ” လိုသော သဒ္ဓါသာဖြစ်၏။ ဝိနည်း မလေးစားလျှင် စိတ်ကောင်းရှိသော သူတော်စင် မဖြစ်နိုင်ပါ။

၃။ ထိုသို့စိတ်ကောင်းရှိ၍ ဝိနည်းလေးစားသော သူတော်စင်သည် မကျန်းမမာဖြစ်နေလျှင် သူ့အတွက် ကြာရှည်မည့်အကျိုး ရမည်မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် စာသင်ချိန်မှစ၍ ရောဂါမရအောင် သတိထားရမည့်အပြင် အမြဲ “ကျန်းမာနေသူဖြစ်ဖို့” အရေးကြီးပါသည်။

၄။ ထိုကဲ့သို့ ကျန်းမာသူဖြစ်ဖို့ရန် မိမိနေရာ ပတ်ဝန်းကျင်ကျောင်း၊ ကျောင်းတိုက် တစ်ရပ်လုံးနှင့် မိမိ၏ကိုယ်တွင်း ကိုယ်ပတို့၌ “သန့်ရှင်းမှု” အရေးကြီး၏။ ညောင်းကိုက်နေခြင်း၊ ဓာတ်ချုပ်၊ ဆီးချုပ်ခြင်း၊ လေနာစသော ရောဂါရှိခြင်း၊ ကိုယ်၏ အနံ့အသက် မကောင်းခြင်းကို “ကိုယ်တွင်း မသန့်ရှင်း” ဟုလည်းကောင်း၊ အဝတ်အသုံးအဆောင်များ ညစ်ပတ်နေခြင်း၊ မသပ်ရပ်ခြင်းကို “အပြင်မသန့်ခြင်း” ဟုလည်းကောင်း ဆိုလိုပါသည်။

၅။ မိဘဆရာတို့က မသင်ပြလျှင် ဝတ်ပုံလည်း အချိုးမကျ၊ စားပုံ သောက်ပုံလည်း ဣန္ဒြေမရပါ။ ထို့ကြောင့် ရဟန်းသာမဏေများအတွက် သေခံယ သိက္ခာပုဒ်တော်များနှင့်အညီ အဝတ်အစား၊ အသွားအလာ၊ အပြောအဆို တတ်အောင် သင်ပြစေလိုပါသည်။ (သေခံယ၌ ဝတ်ပုံစားပုံသွားလာနေထိုင်ပုံ အပြည့်အစုံပါသည်။)

၆။ ဆရာသမားကောင်းတို့၏ တပည့်များသည် မလွဲသာသော ခရီး သွားချိန်မှတစ်ပါး လူအများနှင့် ရော၍မနေကြ။ လူအုပ်ထဲလည်း မထိုင်ကြပါ။ အမြင်မတော်သော နေရာ၌လည်း မနေထိုင်ကြပါ။ (အနေအထိုင်)

၇။ အသွားအလာလည်း မနွေးလွန်း မမြန်လွန်း သွားတတ်အောင် လည်းကောင်း၊ ဟိုကြည့် သည်ကြည့် မကြည့်ပဲ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် သွားတတ်

အောင်လည်းကောင်း ဆရာ၊မိဘတို့က သင်ပြကြပါသည်။ (အသွားအလာ)

၈။ အချင်းချင်းဖြစ်စေ လူဝတ်ကြောင်များနှင့်ဖြစ်စေ စကားပြောဆိုရာ၌ ခင်ဗျား၊ ကျုပ်၊ မင်း၊ ငါ၊ ကွာ- စသော အသုံးအနှုန်းများကို မသုံးစွဲရပါ။ ခေါ်သောအခါ ဒကာ (အေး) ဒကာမ (အေး)စသော အသုံးအနှုန်းများကိုပြု၍ မိမိကိုယ်ကို ဦးပွင်းက၊ ကိုရင်က စသည်ဖြင့် သုံးနှုန်းရပါသည် (ကျေးရွာ၌ အချို့လူများ စကားပြောသကဲ့သို့ အသံကျယ်ကျယ်ဖြင့် ပြောသူတို့ကို ဘုရားရှင်လက်ထက်၌ နှင်ထုတ်ခဲ့ဖူးပါသည်။ (အပြောအဆို)

၉။ ဝိနည်းစည်းကမ်းအပြင် ပြအပ်ခဲ့သော ကျောင်းတိုက် စည်းကမ်းများကိုလည်း လိုက်နာမှသာ ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ဤဘဝ၌ ရသင့်သော အကျိုးကို ရနိုင်ပါလိမ့်မည်။ (စည်းကမ်းလိုက်နာ)

၁၀။ ယခုခေတ်၌ စာတတ်ဘို့ကို နံပါတ် (၁)ထား၍ ကြိုးစားနေကြ၏။ အချို့မှာ ကျန်းမာရေး ပျက်လောက်အောင် ကြိုးစားကြ၏။ အထိုက်အလျောက် စာတတ်ပါလျက် အကျိုးခံစားရသူတွေ ပြခဲ့သော အရည်အချင်းနှင့် မစုံမကြောင့်သာ ဖြစ်ရ၏။ ပြအပ်ခဲ့သော အရည်အချင်းပြည့်စုံပါလျှင် လောကဓမ္မ နှစ်ဌာန၌ ရထိုက်သောအကျိုးကို ကေန့်ရနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စာတတ်ရေးကို နောက်ဆုံးအရေးဟု ယူဆပါသည်။ (စာတတ်ဖို့)

သတိ။ ။ ငရဲရှိတယ် တိရစ္ဆာန်ရှိတယ် ပြိတ္တာရှိတယ်
လူနဲ့လူမွဲ လူဆင်းရဲတွေ ရှိတယ်။
မိမိလည်း သေရဦးမယ် သတိထား၊
အလင်းက အမှောင်သွားသူ မဖြစ်ပါစေနှင့်။

(တောင်မြို့ဘုန်းကြီး။)

ဤသည်လျှင် လိုက်နာရန်အချက် ၁၀-ချက် အဖွင့်ဖြစ်လေသည်။ ဆရာတော်ကား သာသနာတော်ကောင်းစေချင်စိတ် အပြည့်အဝရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်လေသည်။

**ဇရာဗျာဓိတို့ နှိပ်စက်ခြင်း၊ ပျံလွန်တော်မူခါနီး
အလုပ်လုပ်ခြင်း**

ဇရာတရား၊ ဗျာဓိတရား မရဏတရားတို့သည် ဘုရားဖိနော် သာသနာ
တော်၌ များစွာအလုပ်လုပ်သော ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသကိုလည်း
ညှာတာခွင့် မပေးခဲ့ကုန်ချေ။ သက်တော် ၇၈၊ ဝါတော် ၅၉-ဝါရှိပြီဖြစ်၍ ဆန်ဖြူခြင်း၊
အရေအတွက်လိမ်ခြင်း၊ မျက်စေ့မှုန်ခြင်းစသည့် ဇရာဒဏ်ချက်တို့သည် တအိအိ
ဖိလေကုန်၏။ အဆုတ်အအေးပတ်ခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်း၊ အားနည်းခြင်း၊ နှလုံး
အားနည်းခြင်းစသည့် ဗျာဓိတို့သည်လည်း မညှာမထောက် ရောက်ခဲ့ကုန်၏။
ဖွဲ့သတ္တိကောင်းသည့် သာသနာ့အာဇာနည်သည် ဖော်ပြပါဇရာ၊ဗျာဓိတို့ကို ထိမထင်
ဘဲ ပြုလက်စလုပ်ငန်းကို ပြုလုပ်မြဲပြုတော်မူလေသည်။

၁၃၃၉-ခုနှစ် နတ်တော်လပြည့်နေ့ညတွင် ဆရာတော်၏ ကျန်းမာရေး
ချွတ်ယွင်းမှုကြောင့် နာယက စာချဆရာတော်များက ဆရာတော် သီတင်းသုံးသည့်
ကျောင်းဆောင်တွင် စောင့်၍ အိပ်ခွင့်ပြုပါရန် လျှောက်ထားကြသည်။ ထိုအခါ
ဆရာတော်က ဘုန်းကြီးနေကောင်းပါတယ်၊ ကိစ္စမရှိပါဘူး။ ဘုရားလက်ထက်
သူတော်ကောင်းကြီးတွေ ဘယ်သူမှ စောင့်အိပ်သူ မရှိဘူး။ တောထဲ တစ်ပါးထဲ
သီတင်းသုံးတော်မူကြသည်။ ကျိန်းတော်မူကြသည်ဟု အဖြေပေးတော်မူသည်။
ပျံလွန်တော်မူခါနီး တစ်ရက်အလို နတ်တော်လဆုတ် ၁-ရက်နေ့တွင် နေ့စဉ်
ပြုလုပ်မြဲဖြစ်သည့် နံနက်ခင်း သံဃာတော်များအားဩဝါဒပေး၍ နေ့လည် ၁၂-
နာရီတွင် သုတ်ပါထေယျပါဠိတော်ကို အဋ္ဌကထာနှင့်တွဲ၍ ပို့ချတော်မူရင်း
သုတ်ပါထေယျ ဘာသာဋီကာရေးရန် စီမံတော်မူသည်။

ပျံလွန်တော်မူမည့် နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၂-ရက်နေ့တွင်ကား ရာသီဥတု
မကောင်းသဖြင့် နံနက်ခင်းဩဝါဒ မပေးနိုင်တော့ချေ။ နေ့လည် (၁:၃၀) နာရီခွဲ
တုံးခေါက်သောအခါတွင် မကျန်းမာသော်လည်း ကြီးမားသော ဖွဲ့ဝီရိယ လုံ့လဖြင့်
သီတင်းသုံးရာ ကျောင်းဆောင်မှဆင်း၍ စာချရာ ဒေါ်သန်းသန်း ကျောင်းသို့ကြွတော်
မူလာပြီး သုတ်ပါထေယျပါဠိတော်ကို အဋ္ဌကထာတွဲ၍ ချပို့တော်မူခဲ့လေသည်။
စာချပြီး ၁-နာရီထိုးသောအခါ နာရီကိုကြည့်၍ “ကဲ .. ဒီနေ့ တော်ကြသေး

တာပေါ့။ နောက်ရက်တွေလည်း မသေသေး စာချသေးတာပေါ့” ဟု မိန့်တော်မူ
လေသည်။ ၂-နာရီ ပါရာဇိကဏ်စာဝါကိုကား မချနိုင်ပြီ။ အားနည်းတာနဲ့ မနက်
ကလည်း သြဝါဒမပေးလိုက်ဘူး။ မနေ့က နည်းနည်းအဖျားသွေးရှိတယ်။ ဒီနေ့
နေကောင်းပါတယ်။ ကျန်းမာရေး ဂရုစိုက်ကြစသည်ဖြင့် မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။
၎င်းနောက် နည်းနည်းမောလာသည်။ ဆရာဝန်များ ဆေးစစ်ကြသည်။ မထူးခြား
လှချေ။

ခေါ်လို့မရတော့ပြီ

ညနေ ၄-နာရီခန့်တွင် ကုလားထိုင်ဖြင့် ထိုင်နေရာမှ နည်းနည်းမောလာ
သဖြင့် အနီးရှိ ဦးပဏ္ဍိတ၊ ဦးကုမာရ၊ ကိုရင်ဝါယာမတို့ကို ကုတင်ပေါ် အရွှေ့
ခိုင်းကာ ကုတင်ပေါ်တွင် ပက်လက်လျောင်း သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ၎င်းနောက်
ဦးပဏ္ဍိတ၊ ဦးကုမာရ၊ ကိုရင်ဝါယာမတို့ကို ပြန်လွှတ်တော်မူလိုက်လေသည်။
နာရီဝက်ခန့် ကိုရင်ဝါယာမ ဆေးကပ်ရန် ပြန်လာသောအခါ ဆရာတော် အသက်
ဖြည်းဖြည်းရှူရင်း မှိန်းနေတော်မူသည်။ ကိုရင်ဝါယာမကို ဖွင့်ကြည့်ပြီး ပြန်မှိတ်
သွားလေသည်။ အသက်လည်း မျှင်းမျှင်းကလေးသာ ရှူတော့သည်။ ထိုခဏ
အတွင်း ဦးပဏ္ဍိတနှင့် ဦးကုမာရရောက်လာ၍ ဆရာတော်ဘုရားဟု ခေါ်ကြည့်ရာ
ခေါ်လို့ မရပါတော့ပြီတကား။

ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူပြီ

စာချ၊ ကျမ်းရေး၍ အတုမဲ့ ဘုရားမြတ်စွာသာသနာတော်ကြီးကို
မဟုသာဟ ဇွဲလုံ့လဖြင့်ပြုတော်မူခဲ့သော သာသနာ့ဝန်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်
ဂန္ဓာရုံပျော် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသသည်ကား သက်
တော် ၇၈၊ သိက္ခာတော် ၅၉-ဝါ ရရှိရာ သက္ကရာဇ် ၁၃၃၉-ခုနှစ် နတ်တော်လ
ပြည့်ကျော် ၂-ရက်နေ့၊ ညနေ ၄-နာရီ မိနစ် ၃၀-အချိန်တွင် ဘဝနတ်ထံ
ပျံလွန်တော်မူခဲ့လေပြီတကား။

သံဝေဂယူရန်

အနန္တရံ ဟိ ဇာတဿ၊ ဇိဝိတံ မရဏံ ဝုဝံ။

ဇာတဇာတာ မရန္တိဓ၊ ဧဝံ ဓမ္မာဟိ ပါဏိနော။

လူနတ်ဗြဟ္မာ ခွဲရာမရှိ မရွေးဘိပဲ ဇာတိလက်နက် စူးရှမြက်သော် နှစ်သက်
 လောက်စွာ လက်ဆောင်ရှာလျက် ပဏ္ဍာဆက်သွင်း တံစိုးနှင်းလည်း ငြင်းသော်မရ
 ချောမကျတည့်။ လေးဝသေနှင့် စတုရင်ဖြင့် စစ်အင်ကျင်းပ တင်းမာကြလည်း
 ယမမင်းပင် သူအောင်မြင်လိမ့်။ ရှေးတွင်ရှည်ကြာ ကမ္ဘာဆက်ဆက် သေမင်းလက်မှ
 လွတ်ထွက်သောသူ မရှိဟူ၏။ မြိုင်ငူတောင်စောင်း ခိုမှီအောင်းသည့် ရှစ်သောင်း
 ဇော်ဂျီ တပဿီနှင့် လေးလီကျွန်းရှင် လူတွင်တမ္ပတ် စက္ကဝတ်လည်း မလွတ်မကင်း
 သူလက်တွင်းသို့ ရောက်ချင်းမလှ ရောက်လေကြ၏။ ထိုမှတဖန် ဈာန်ထွင်ဝိသိသ်
 ကုဒ္ဒိဝိဒ်ဖြင့် မဟိတ်တေဇ ပြွမ်းပြွမ်းထသည့် ဗုဒ္ဓပစ္စေကာ ခီဏာသဝေါ
 ရှင်တို့သော်လည်း ခုန်ကျော်လွတ်ကင်း သေဘေးရှင်းဟု ထင်လင်းခုထိ ဘယ်မရှိခဲ့။
 ဇာတိလက္ခဏာ ခြင်းအရာဖြင့် ဇာတာဇာတ ဖြစ်တိုင်းမျှတို့ ဘဝထိုထို ဘုံအလိုဖြင့်
 ဝိယိုတမ်းတ ဟစ်အော်ကြလည်း ဝုဝသဘော လွန်သောမရှိ သေကုန်ဘိ၏။
 ဘူရိမြေကြီး လက်ဖြင့်တီးသို့ လွဲလည်းမရ ကေန္တဖြင့် ကမ္ဘာတန်ထွာ ဓမ္မတာဟု
 မဟာကပ္ပိန ထေရဂါထာ ကျမ်းရွှေစာ၌ သေချာတင်းကြပ် တတ်အပ်အလို
 နှုတ်သံချိုဖြင့် မြင်းမိုရ်အထု သိနေရသို့ နှိုင်းတုခိုင်မာ ငြိမ်သက်စွာဖြင့် သမ္မာသမာဓိ
 သိက္ခာရှိလျက် လိခိတသင်္ခ မြတ်သီလဖြင့် ဝရဇိန်စက်သွား ပညာအားကို ပွားများ
 အဆင့်ဆင့် သိက္ခာတင့်သည့် အရှင်ဇနကာဘိဝံသ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ကျော်ပေါက်
 ပြသည် ဂန္ဓကာရီ မဟာထေရ်(ထည်)ကား လူပြည်ဌာန အန္တိမဟု ဘဝတစ်ပါး
 ပျံလွန်သွား၍ နတ်များထံမှောက် ပင့်လျှောက်တောင်းပန် ငြင်းဆန်မရှိ သတိသမ္ပဇဉ်
 ကပ်ကာယုဉ်လျက် ဝိညာဉ်ကင်းကွေ ထွေမထွေပဲ လူဇာတ်ခွာရှဲ့ နတ်ထီးဝှဲလျက်
 နတ်ပွဲသဘင် ဝင်တော်မူခဲ့လေပြီးတကား။

ရေဒီယိုကျေညာ သီတင်းစာများ၌ ဖော်ပြကြခြင်း

ဆရာတော် ပျံလွန်တော်မူကြောင်း ပျံလွန်တော်မူသည့် ၁၃၃၉-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆုတ် ၂-ရက် နေ့ညတွင် ရေဒီယိုမှကျေညာခဲ့ရာ တတိုင်းပြည်လုံး ကြိမ်းမီးအုံးမျှ ဝမ်းနည်းကြလေသည်။ တချို့ သူတော်ကောင်းများ သံဝေဂဖြစ်ကြလေ သည်။ အင်္ဂလိပ် မြန်မာ သီတင်းစာအားလုံး၌လည်း ဖော်ပြပါရှိလေသည်။ နတ်တော် လဆုတ် ၃-ရက်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ (၂၈၊ ၁၂၊ ၇၇-)နေ့ထုတ် ဟံသာဝတီသတင်းစာတွင် ဓာတ်ပုံနှင့်တကွ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြခဲ့လေသည်။

အသျှင်ဇနကာဘိဝံသ ပျံလွန်တော်မူခြင်း

မန္တလေး ဒီဇင်ဘာ-၂၇

အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အသျှင်ဇနကာဘိဝံသ (သက်တော် ၇၈-နှစ်၊ ဝါတော် ၅၉-ဝါ)သည် ယနေ့ ညနေ ၄-နာရီခွဲက ဘဝ နတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူသည်။

ဆရာတော်သည် နေ့ပိုင်းက စာသင်သား ရဟန်းတော်များကို သုတ်ပါ ထေယျကျမ်းကို ချပို့ပြီး ညနေပိုင်းတွင် လူကြီးရောဂါဖြင့် ပျံလွန်တော်မူသည်။

ဆရာတော်သည် ရွှေဘိုဝက်လက် သရိုင်းရွာဇာတိဖြစ်ပြီး မြောင်းမြဆရာ တော်ကြီးထံတွင် တပည့်ရင်းခံ၍ စာပေပညာများကို ဆည်းပူးခဲ့သည်။ ဆရာတော် သည် ပခုက္ကူစာသင်တိုက်ကြီးများတွင် စာပေကျမ်းဂန်များ သင်ယူချပို့ပြီး အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့ရရှိခဲ့သည်။ ကျမ်းပေါင်း ၆၀-ကျော်ပြုစုခဲ့ပြီး နောက်ဆုံး အနေဖြင့် “နောက်ဆုံးဆက်လမြတ်ဗုဒ္ဓ” စာအုပ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ပျံလွန်တော် မူသည်အထိ ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိကိုလည်း ရေးခဲ့သည်။

သာဓုကိဋ္ဌန အန္တိမဈာပန ပူဇော်ပွဲကျင်းပခြင်း

ဆရာတော်၏ ဥတုဇရပ်ကလာပ်တော်ကို (၇)ရက်ထား အပူဇော်ခံပြီး လျှင် ၁၃၃၉-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၈-ရက်နေ့ ၁၂-နာရီတွင် စတင်ကာ

သာဓကီဠန အန္တိမဈာပန ပူဇော်ပွဲကျင်းပ၍ နောက် မီးသဂြိုဟ် ပူဇော်ကြလေသည်။
ဈာပနပွဲတွင် သံဝေဂဂါထာများဖြင့် ရွတ်ဖတ်ပူဇော်ကြရာ အရှင်ပညာသိရိဘိဝံသ
ရေသား၍ အရှင်ဒေဝါနန္ဒက ဖတ်ကြားပူဇော်သော သံဝေဂဂါထာများနှင့် စာတမ်း
များ အရှင်သီလာနန္ဒဘိဝံသ ဖတ်လျှောက်ပူဇော်သော ကျမ်းပြုအကျော် ဘဝကို
သုံးသပ်ပူဇော်ခြင်း (စာတမ်း)တို့ကို ဤ၌ ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

**မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဈာပနာပူဇော်ပွဲ
အခမ်းအနားတွင် ရွတ်ဖတ်ပူဇော်သော
သံဝေဂဂါထာများနှင့် စာတမ်းများ**

သုဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓဃောသောဝ၊ ထေရောပိ ဂန္ဓကာရေကော။
အဂ္ဂဇာတော မဟာအဂ္ဂ-ပဏ္ဍိတော သံဃနာယကော။

သုဗုဒ္ဓေါ= မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားမိန့်အပ် ပိဋကတ်၌ သိအပ်ဖွယ်
ဥဿုံ အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူ ဗုဒ္ဓမတ္တည။ ဖြစ်တော်မူပေသော။
ဗုဒ္ဓဃောသော= ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံပြီးနောက် ဆယ်ခုမြောက်ရာစုနှစ် ခေတ်
အတွင်း၌ သစ်လင်းထင်ပေါ် အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ မထေရ်ကျော်သည်။ ဂန္ဓ
ကာရကော= အဋ္ဌကထာ ကျမ်းများစွာကို ကောင်းစွာပြုစုတော်မူဘိသကဲ့သို့။
တထေဝ= ထိုသို့မခြား အလားတူသာလျှင်။ အဂ္ဂဇာတော= ရွှေဘိုတောင်ဘက်
ဝက်လက်မြို့အပိုင် သရိုင်းရွာဇာတိ ဦးဇောတိ ဒေါ်အုံးလှိုင် မိဘနှစ်ပါးတို့မှ
ပေါက်ဖွားမြင့်ကွယ် မြတ်သောအမျိုးအနွယ်ရှိသော။ အဂ္ဂဇာတော= တံဆိပ်သုံးတန်
ဘွဲ့ထူးခံလျက် နိုင်ငံကျော်ကြား ထင်ရှားမြတ်ဂုဏ် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ ထရံကာ
အဘယာ မြောင်းမြဤသို့စသည့် သာသနာ့အဆက်အနွယ် စင်ကြယ်မြင့်မြတ်
ပေသော။ မဟာအဂ္ဂပဏ္ဍိတော= ရွှေကျင်ဂိုဏ်းတွင် သမိုင်းတင်လောင်အောင်
နှိုင်းယှဉ်ဘွယ် ဖက်မရသည့် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ရာဇတံဆိပ် ဘွဲ့ပုံလိပ်ဂုဏ်ထူး
ရရှိတော်မူပေသော။ သံဃနာယကော= ရွှေကျင်နိကာယ ဥပဥက္ကဋ္ဌ မဟာ
နာယက ပါကဋနေအသွင် (တွဲဘက်)ရွှေကျင် သာသနာပိုင်ဖြစ်တော်မူသော။

ထေရော = အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံ ကမ္ဘာတုန်အောင် သမ္ဘာဂုဏ်ကျော်ကြား
 ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်။ ဂန္ဓကာရကော = သုတ္တန် ဝိနည်း အဘိ
 ဓမ္မာ ဘာသာဋီကာခေါ် ကျမ်းပေါင်း (၅၀)ကျော်တို့ကို ရေးဖော်စီရင် (ဗုဒ္ဓမတ္တည။)
 ကျမ်းပြုအရှင်သည်။ အာသိ = ဗုဒ္ဓအဆုံး ဆိုထုံးစကား ရှိတုံငြားလည်း ထင်ရှား
 ပေါ်လာ သာသနာ၏ အားကိုးရာအစစ် ဖြစ်တော်မူခဲ့လေပြီ။ တံ မဟာထေရံ =
 ကမ္ဘာတွင် သာသနာဝင် တခေတ်ထူးစေဘို့ မဖြစ်စဘူးဖြစ်ပေါ် ကမ္ဘာကျော်သည့်
 ထိုဆရာတော်သခင် ကျေးဇူးရှင် မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်ဘုရားကြီးကို။ မယံ =
 ရွှေစင်သွန်းခုပ် ရွှေစင်ရုပ်သို့ မလှုပ်မယုက် နှုတ်မမြွက်ဘဲ ငြိမ်သက်ဣန္ဒြေ
 တည်နေအစဉ် ရွှေရုပ်သွင်ကို ဖူးမြင်မဝ ဦးတင်ချလျက် အန္တိမသဘင် ဆင်ယင်
 ပူဇော် တပည့်တော်တို့သည်။ ဝန္ဓာမ = ဂုဏ်တော်အားလုံး ကြည်ညိုလို့ မဆုံးနိုင်၍
 နှလုံးမပြုံးနိုင်ဘဲ အဆုံးတိုင်အောင် မလျော့တမ်းဖြင့် ကန်တော့ပန်းဆက်သ ရှိခိုး
 လိုက်ကြရပါတော့သည် အရှင်ဘုရား။

ရဝိန္ဒူနံ အတ္ထင်္ဂမာ၊ တမော ဇာတောဝ ဧကတော။
 ဓမ္မောဘာသော နဋ္ဌော ဒါနိ၊ ထေရဿ ဂဏသမိနော။

ရဝိန္ဒူနံ = ကမ္ဘာ့ဘောင်တွင်း အမှောင်ခွင်း၍ ရောင်လင်းထိန်ပ ကမ္ဘာ
 တန်းဆာ နေလစကြွာရတနာတို့၏။ အတ္ထင်္ဂမာ = ကမ္ဘာကျက်သရေကိုမဆောင်
 အလင်းရောင်ရုပ်သိမ်း၍ ချုပ်ငြိမ်းကွယ်ပျောက်လေခြင်းကြောင့်။ ဧကတော =
 အနောက်တောင်စွယ် ကွယ်သည်နှင့် တပြိုင်နက်သာလျှင်။ တမော = လင်းရောင်
 မလာ မမြင်သာတဲ့ ကမ္ဘာတဝိုက် အမိုက်တိုက်ကြီးသည်။ ဇာတောဝ = သုံးကျွန်း
 လင်းခိုက် တစ်ကျွန်းမိုက်၍ စရိုက်ဓမ္မတာ ဖြစ်ပေါ်လာရလေသကဲ့သို့။ ဒါနိ = ၁၃၃၉-
 ၃ ရတုဟေမန္တ စန်းလင်းလငွေနှင့် တကွစုံညီ မိဂသီတို့ လှည့်လည်ထွန်းပေါ်
 လနတ်တော်၏ ပြည့်ကျော် ၂-ရက် ရောက်လျက်ကြုံတွေ့ အင်္ဂါနေ့၌။ ဂဏ
 သမိနော = ရွှေကျင်ဂိုဏ်းလုံး မျက်နှာဖုံးဖြစ်၍ အမြတ်ဆုံးဦးကိုင် (တွဲဘက်)
 သာသနာပိုင်ဖြစ်တော်မူသော။ ထေရဿ = သာဝတ္ထိပြည်မှန် သရေလွန်သည့်
 ဇောတဝန်ခေါ် မြတ်ကျောင်းတော်သို့ ငါးရာကျော်သံဃာတို့၏ စံရာခိုလုံ မဟာဂန္ဓာရုံ

ကျောင်းတိုက်ကြီး၏ ဦးစီးမဟာနာယက ပဓာနဆရာတော်ဘုရား၏။ အတ္တဂံမာ= နတ်ပြည်ရှိသာသနာကို ဓာတ်ပိတိဝါသနာဖြင့် ငါဆရာ ပြုဦးမည်ဟု ရည်စူးချက် မိဋ္ဌာန် စိတ်အကြံအထမြောက်လို့ ကြွရောက်ကွယ်ပျောက်ခဲ့လေခြင်းကြောင့်။ ဓမ္မောဘာသော= ထေရ်ရှင်ဘုရား ဟောဖော်ကြားသည့် တရားတော်မြတ် အလင်း ရောင်ဓာတ်သည်။ နဋ္ဌော= သာသနာ့ကျက်သရေကိုမဆောင် အလင်းအရောင် မဝင်းပြောင်ဘဲ ကလောင်တော်ရုပ်သိမ်းပြီး ချုပ်ငြိမ်းကွယ်ပျောက်ခဲ့လေပြီးတကား။

ပညာဝတံ ဝဋ်သက၊ ဝိမတံ မိရတံကရ။
ကဟံ နော အန္ဓာဂါကိန္နု၊ ဓမ္မံ သောတုမုဒက္ခိတုံ။

ပညာဝတံ= သီလမြေထု မြေရသမာမိနဲ့ ပညာဝရဇိန် ခွဲဖောက်လျက် ရဲရဲတောက်ပါရမီ သာသနာ့အာဇာနည် ပညာရည်မြင့်မား ပညာရှင်များတို့၏။ ဝဋ်သက= ကမ္ဘာကအရေးထား၍ လေးစားကြည်ဖြူ မြင်သူတိုင်း ဦးစိုက်ရသည့် ဦးစိုက်ပန်းတူသွင် ဇမ္ဗူခွင်၌ တူယှဉ်မရ အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပေထသော။

ဝိမတံ= အမြော်အမြင် မဟော်သွင်သို့ တော်ဝင်မိပတိ ကဝိအမော် တပည့်ကျော်တို့အား။ မိရတံကရ= နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်အဏ္ဏဝါကို ဖန်ခါ ကူးခတ် အထူးတတ်၍ အသိဓာတ်ယဉ်ကျေးအောင် သင်ပေးတော်မူပေထသော။ မဟာထေရ်= သီလမှာအသာမရှိ သမာဓိမယှဉ်သာ ပညာမှာမနှိုင်းအပ် ဂိုဏ်းမြတ် သခင် ကျေးဇူးရှင် မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကြီးဘုရား။

နော= ရွှေတောင်မြင်းမိုရ် လဲကာပြိုသို့ မှီခိုရာမမြင် ပူပင်ကာဆွေး ဝိုကာကြွေး၍ မအေးနိုင်ငြား တပည့်များတို့သည်။ တဝ= ကမ္ဘာမှာ သာသနာစံပြတို့၊ သံဃတက္ကသိုလ် ခေါ်ဆိုလောက်ပေ ကျက်သရေလွှမ်းခြုံ မဟာဂန္ဓာရုံ ရွှေဘုံသခင် ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရား၏။ ဓမ္မံ= ဉာဏ်ရည်မဝ ကြံစည်မရနိုင်သည့် ဂမ္ဘီရနှစ်အဆီကို ခေတ်မီမီဟောကြား သြဝါဒမြတ်တရားကို။

သောတုံ= ထေရ်ရှင်ထံပါး အမှန်အားဖြင့် နာကြားရန်အလို့ငှာလည်း ကောင်း။

ဥဒက္ခိတံ = ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင် မမုန်းချင်အောင် ကြည်လင်ဝင်းပ ငွေလစကြာ
ထေရ်ဘုရားရွှေမျက်နှာကို ရက်ကြာကြာဦးတင်၍ ဖူးမြင်ရန်အလိုငှာလည်းကောင်း။
ကဟံ = ဘယ်ဘုံဘယ်ပြည် ဘယ်ဆီဌာန ဘယ်ကျောင်းတော်ဝိဟာရသို့။
အန္တာဂါကိန္နု = လွမ်းရခါခါ တန်းတကာ လမ်းစရာလျက် မှန်းဆကာ ဦးတိုက်ရ
အောင် အထူးလိုက်ခဲ့ကြရပါမည်နည်းအရှင်ဘုရား။

ပညဝါ ပညဝန္တေသု၊ သီလဝေန္တေသု သီလဝါ။

ထေရောပိ မစ္စုနာ ဟတော၊ ကော သော ယော အတ္ထသဃံကော။

ပညဝန္တေသု = ကမ္ဘာတစ်ခွင် ပညာရှင်ဟု ခေါ်တွင်သတ်မှတ် ပရိယတ်
ပဋိပတ် နှစ်စုံလင် ပညာရှင်တို့တွင်။ ပညဝါ = အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဂန္ထကာရက
သာသနာ့ထိပ်ခေါင်တင် တကယ်ပညာရှင်တစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူပေသော။ သီလ
ဝန္တေသု = စတုပါရိ သုဒ္ဓိလေးဆူ ဖွေးဖြူစင်ကြယ် တင့်တယ်ရည်မွန် သီလဝန်
တို့ထက်။ သီလဝါ = စာမရီနှုန်း ဇာနည်ဘုန်းဖြင့် ကျင့်သုံးညီမျှ စင်ကြယ်သော
သီလဂုဏ်ရှိတော်မူသော။ ထေရောပိ = သီလသမာဓိ ပညာကဲသာလွမ်းခြုံ ဂန္ဓာရုံ
တို့ဖြင့် မွှေးထုံပျံ့သင်း ကမ္ဘာချဉ်းအောင် သတင်းကျော်ကြား မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်
ဘုရားကြီးကိုသော်မှလည်း။ မစ္စုနာ = သာသနာကို လှူရှင်များတို့ အားထားမှီခို
ကြည်ညိုမဆုံး ဂုဏ်ယူတန်းဝယ် ချေမှုန်းဖြတ်ခွင်း ဇီဝိန်ကင်းအောင် သတ်ညဉ်း
ခေါ်သွားခဲ့လေပြီတကား။ ယော = မသေစေဘဲ သက်ရှည်မြဲဘို့ ဓာတ်ခွဲစိပ်ကြံ
သိပ္ပံပညာ လောကဓာတ်ဆရာနှင့် ဝိဇ္ဇာဇော်ဂျီ တပသီဟု အဘယ်မည်တောင်း
သူရဲကောင်းသည်။ အတ္ထသဃံကော = သေခြင်းမရဏ အနိစ္စခေါ် လမ်းမတော်ကို
ခုန်ကျော်ပြေးလွှား လွန်မြောက်သွားနိုင်ပေ၏။ သော = မအိုမနာ မသေပါဘဲနှင့်
ရှောင်လွှဲခုန်လွှား ထိုလွန်မြောက်သွားသူသည်။ ကော အတ္ထိ = အဘယ်မည်တောင်း
လူစွမ်းကောင်းရှိနိုင်ပါအံ့နည်း။ နတ္ထိယေဝ = ကမ္ဘာမြေပြင် ရှာဖွေထင်လည်း ဘယ်မှာ
ပင်ကြည့်ကြည့် မရှိကေန် အမှန်သေရမည်မလွဲပါတကား။

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ဘုရား၏
ကျမ်းပြုအကျော်ဘဝကို သုံးသပ်ပူဇော်ခြင်း(စာတမ်း)

(အဘယာရာမတိုက် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ ဖတ်ကြားလျှောက်ထား
သည်။)

(၁)

သဘာပတိဖြစ်တော်မူသော ရွှေကျင်နိကာယဥက္ကဋ္ဌ မဟာနာယက
သာသနာပိုင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးအမှူးရှိသော ဆရာတော်သံဃာတော်
အရှင်တို့အား ရိုသေစွာ ခြေတော်ဦးခိုက်၍ လျှောက်ထားဝံ့ပါသည်ဘုရား။

ဘဝနတ်ထံ စံလွန်တော်မူသော မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ဘုရားသည်
ဂုဏ်ရည်အလွန်ကြီးမားသော ဆရာတော်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထေရ်ကြီးကစ
ရှင်ငယ်ကျအောင် သာသနာတော်၌ မသိသူမရှိသလို လောက၌လည်း ဆရာ
တော်၏အမည်ကို မကြားဘူးသူ မရှိသလောက် ကျော်ကြားသော ဆရာတော်
ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထိုသို့ဂုဏ်ရည်ကြီးမား၍ ကျော်ကြားတော်မူလှသော
ဆရာတော်၏ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်တို့ကို ဘုရားတပည့်တော်များက အထူး
လျှောက်ထားဖွယ်ပင် မလိုဟု ယူဆပါသည်ဘုရား။ သို့သော်လည်း မဟာဂန္ဓာရုံ
ဆရာတော်ဘုရားသည် ငယ်စဉ်နုပျိုစဉ်အခါက မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင်
မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ တိုက်၊ စိန်ပန်း အဘယာရာမရွှေဂူတိုက်တို့၌ ပညာဆည်းပူးရှာဖွေ
လျက်လည်းကောင်း။ စာပေပို့ချယင်း ကျမ်းစာများကို ရေသားပြုစုလျက်လည်း
ကောင်း နေထိုင်သီတင်းသုံးခဲ့ဘူးသော ဆရာတော်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ နေတော်မူ
ခဲ့ဘူးသဖြင့် မိမိတို့ တိုက်သားဟောင်းဖြစ်သော မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ဘုရားကို
ရသမျှ အချိန်ပိုင်းဖြင့် ပူဇော်လိုသောဆန္ဒ ရှိကြသည်ဖြစ်၍ ထိုနှစ်တိုက်
သံဃာတို့၏ကိုယ်စား ပူဇော်လွှာ ဖတ်ကြားလျှောက်ထားရန် ဘုရားတပည့်တော်အား
တာဝန်ပေးကြသည့်အလျောက် ဘုရားတပည့်တော်က လျှောက်ထားရခြင်းဖြစ်ပါ
သည်ဘုရား။

(၂)

မဟာထေရ မဟာဝီရ၊ မဟာပည ဇနေသုတ။

အစွန္တံ ဝေါ ကတာ ဂန္ဓော၊ သာသနေသော ပကာရကာ။

ဆရာတော်အရှင်မြတ်တို့ဘုရား . . မဟာဂန္ဓာရုံဆရာဘုရားသည် နှစ်ပေါင်း ၄၀-လောက်အတွင်း ကျမ်းပေါင်း ၆၀-မျှ ရေးသားပြုစုခဲ့သောဆရာတော်ဖြစ် တော်မူပါသည်။ ဆရာတော်၏ကျမ်းစာများသည် အခြေပြုသဒ္ဒါ၊ အခြေပြုသဂြိုဟ်၊ သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၊ ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ-စသည်ဖြင့် သဒ္ဒါဘက်၊ အဘိဓမ္မာဘက်၊ ဝိနည်းဘက်များမှစ၍ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများဆိုင်ရာတိုင်အောင် ဘာသာစုံဖြစ်ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုကျမ်းစာများအားလုံးသည် ပရိယတ္တိကို အားထုတ် သင်ယူပို့ချလျက်ရှိကြသော ကျမ်းစာများဖြစ်ခဲ့ကြပါသည်။ စာသင်စာချ၊ တိုင်းပင် လက်စွဲပြုခဲ့ကြသော ကျမ်းစာများဖြစ်ခဲ့ကြပါသည်။ ဆရာတော်သည် ခက်ခဲသော အဓိပ္ပါယ်တို့ကို စာသင်သားတို့ နားလည်လောက် သောနည်းများဖြင့် ရှင်းလင်းရေး သားရာတွင် နှစ်ယောက်မရှိသော ဆရာတော်ဖြစ် တော်မူပါသည်။ ဘုရားတပည့် တော် တစ်ဦးတည်းအနေဖြင့် လျှောက်ထားရပါလျှင် သဒ္ဒါအရာ၌ ခက်ခဲလှပါသည် ဆိုသော ဝုတ္တ၊ အဝုတ္တသဘောကို ဘုရားတည့်တော်သည် အခြေပြုသဒ္ဒါကို ဖတ်၍ပင် နားလည်သဘောပေါက်ခဲ့ပါသည်ဘုရား။ ဘုရားတပည့်တော်ကဲ့သို့ပင် အခြေပြုသဒ္ဒါကိုဖတ်၍ ဝုတ္တ၊ အဝုတ္တကဲ့သို့သော ရဟန်း သာမဏေများ အများအပြား ရှိကြမည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်ဘုရား။ ဆရာတော်ကျမ်းစာများ၏အကူအညီဖြင့် စာအခြေခိုင်ခိုင်မာမာရ၍ ပရိယတ္တိသာသနာ၌ လူလားမြောက်ခဲ့ကြသော အရှင်တို့ လည်း မြောက်မြားစွာရှိလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်ဘုရား။

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်သည် ရဟန်းသာမဏေများအတွက်သာမက လူပုဂ္ဂိုလ်များအတွက်လည်း ကျမ်းစာများကို ရေးသား ပြုစုတော်မူခဲ့ပါသည်။ ရတနာဂုဏ်ရည်၊ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ၊ အနာဂတ်သာသနာရေး၊ ဘာသာသွေး- စသော ထိုကျမ်းစာများကား သာသနာရေး၌ စိတ်ဝင်စားသောလူပုဂ္ဂိုလ်တို့အား လွန်စွာကျေးဇူးများသောကျမ်းစာများ ဖြစ်ခဲ့ကြပါသည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သာသနာ

တော်ဆိုင်ရာ မှန်ကန်သောညွှန်ကြားမှုတို့ကို ဆရာတော်၏ကျမ်းစာများမှ ရယူနိုင် ခဲ့ကြပါသည်ဘုရား။

ယင်းသို့ဖြစ်၍ ဆရာတော်ကို သက်တော်ထင်ရှားရှိသည့်အနေထား၍ လျှောက်ထားရပါလျှင် “မြတ်လုံ့လအားသန် ပညာဉာဏ်ကြီးမား ကျော်ကြားတော်မူ လှသော ဆရာတော်အရှင်ဘုရား၊ ဆရာတော်ရေးသားပြုစုခဲ့သော ကျမ်းစာများ သည် သာသနာတော်အား ကော်ကေးဇူးများသော ကျမ်းစာများချည်း ဖြစ်ကြ ပါသည်ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားလိုပါသည်ဘုရား။

(၃)

သောတုဇညာ ဗဟုဇညာ၊ တဒိယာ ဂန္ထဒီပိကာ။
ဒဒ္ဒဋ္ဌမာနာ လောကမို၊ တိဋ္ဌန္တိ နိစ္စဒီပိကာ။

“ဆရာတော်ဘုရား၏ကျမ်းစာများသည် အဆင့်အတန်းအလိုက် သင့် လျော်အောင်ရေးသားထားသော ကျမ်းစာများသာဖြစ်ကြသဖြင့် စာသင်သားများက လည်း လက်မလွတ်နိုင်ဖြစ်ကြသလို လက်စွဲပြု၍ ကြည့်ရှုကြသော စာချပုဂ္ဂိုလ် များကလည်း နှစ်သက်ကြသည်ချည်းဖြစ်ပါသည်။ ရတနာဂုဏ်ရည်စသော ကျမ်းစာ များသည်လည်း စစ်မှန်သောဘာသာရေးကျင့်ထုံးပြုပြင်ရေး လမ်းညွှန်များကိုပေး နိုင်သဖြင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း ထိုကျမ်းတို့ကို မြတ်နိုးကြပါသည်။ စာသင် သားသုံး ကျမ်းစာတို့၏ မျက်နှာဖုံးတို့၌ ငယ်၊လတ်၊ကြီး ကျော်တန်းများအတွက် တာဝန်ယူသည်” စသောစာတမ်းများကို တွေ့ရပါသည်။ ဆိုင်ရာစာမေးပွဲတို့အတွက် တာဝန်ယူ သည်ဆိုသော်လည်း ဆရာတော်၏ကျမ်းစာများသည် စာမေးပွဲအောင်ရုံ တစ်ပွဲတိုး မျှသာ အသုံးကျသောကျမ်းများ မဟုတ်ပါ။ စနစ်တကျ လေးလေးစားစား ဖတ်ရှု သင်ယူပါလျှင် ဆိုင်ရာကျမ်းဂန်တို့၌ ခိုင်မာသောအခြေခံကိုရရှိပြီး ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် တတ်မြောက်သွားစေနိုင်သော ကျမ်းများသာဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ ဆရာတော်၏ကျမ်းစာများသည် မည်သည့်အခါမျှ ခေတ်မတိမ် နိုင်သော ကျမ်းစာများဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုထိုကျမ်းနိဂုံးတို့၌ “ ဤကျမ်းထက်သာ

လွန်ကောင်းမြတ်သောကျမ်း ပေါ်ပေါက်ပါလျှင် ဤကျမ်းသည် ကွယ်ပရစ်ပါစေ''
ဟု ဆန္ဒပြုချက်များ ပါရှိပါသည်။ သို့သော် ဆရာတော်၏ကျမ်းစာများကို အစားထိုး
နိုင်သောကျမ်းဟူ၍ ယနေ့အထိ မထွက်ပေါ်သေးဟု ဘုရားတပည့်တော်များ
လျှောက်ထားရုံပါသည်ဘုရား။ ဆရာတော်၏ကျမ်းစာများသည် ထာဝစဉ်အသက်ဝင်
နေကြလျက် မည်သည့်အခါမျှ ဓာတ်အားမကုန်နိုင်ဘဲ အမြဲတမ်း ထွန်းလင်း
တောက်ပနေကြသည့် လျှင်စစ်မီးရှူးများသဖွယ် တင့်တယ်စွာဖြင့် တစ်လောက
လုံးအား အလင်းရောင်ပေးနေသည့် ကျမ်းစာများဖြစ်ကြပါသည်ဘုရား။

(၄)

သဋ္ဌိမတ္တေ ကရိတွာန၊ ဂန္ဓေ စက္ကဟိတာဝဟေ။
ပစ္စက္ခဗုဒ္ဓဃောသောတိ၊ ထေရော သမညမရဟတိ။

ဘုရားတပည့်တော်များ သာသနာတော်၌ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသမထေရ်၊
အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်၊ အရှင်ဓမ္မပါလမထေရ်တို့သည် ကျမ်းပြုအရာ၌ အလွန်
ကျော်ကြားသောမထေရ်များ ဖြစ်ကြပါသည်ဘုရား။ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ
မထေရ်သည် ဆဋ္ဌသံဂါယနာမူအရ အဋ္ဌကထာကျမ်းစာအုပ်ပေါင်း ၃၅-ကျမ်းကို
ရေးသားတော်မူခဲ့၍ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ မူလဋီကာ
ကျမ်းကြီး (စာအုပ်အားဖြင့် ၃-အုပ်)ကို ရေးသားတော်မူခဲ့ပြီး အရှင်ဓမ္မပါလမထေရ်
သည် အဋ္ဌကထာ ၉-ကျမ်း၊ ဋီကာ ၁၅-ကျမ်းအပြင် သစ္စသံခိပ်အဋ္ဌကထာ၊
ဇာတ်ဋီကာတို့ကိုလည်း ရေးသားစီရင်ခဲ့သည်ဟု အဆိုရှိပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရား
များ သိရှိတော်မူပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း ထိုဆရာတော် ၃-ပါးပြုစုခဲ့သော အဋ္ဌကထာ၊
ဋီကာကျမ်းများသည် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်ကြသော ဘုရားတပည့်တော်တို့
အဖို့ အားအကိုးရဆုံး ပမာဏအမြောက်ဆုံးကျမ်းများ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။ မဟာ
ဂန္ဓာရုံဆရာတော် ပြုစုခဲ့သောကျမ်းများသည်လည်း အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၊ အရှင်
အာနန္ဒာ၊ အရှင်ဓမ္မပါလမထေရ်တို့၏ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့နှင့်အညီ ရေးသားအပ်
သော ကျမ်းများဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာစသောကျမ်းများ
သည် အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏အဋ္ဌကထာများ၊ အရှင်အာနန္ဒာ၏မူလဋီကာများကို

မြန်မာဘာသာဖြင့် ဖွင့်ပြသောကျမ်းများဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ပမာဏမြောက်သည် ချည်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ပါ၍ ကျမ်းဂန်ပြုစုသည့် ရှုထောင့်မှနေ၍ လျှောက်ထားရ ပါလျှင် မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ဘုရားသည် သာသနာ ၂၅-၂၆ရာစု၏ အရှင် ဗုဒ္ဓဃောသ''ဟုပင်ဆိုထိုက်သော ဆရာတော်ဖြစ်တော်မူပါသည်ဘုရား။

(၅)

ပစ္စက္ခေ သာသနေ ထေရော၊ အဓိဘောတိ သဓမ္မိကေ။
အနာဂတေပိ ထေရာနု-ဘာဝေါမိဘောဿတိတရေ။

ဆရာတော်၏ကျမ်းစာများကို သာသနာဝင်အရှင်များက လက်ကိုင်ပြု၍ ဖတ်ရှုလေ့လာသင်ယူကြသလို လူပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း အမြတ်တနိုးဖတ်ရှုပူဇော် ကြပါသည်။ ဆရာတော်သည် ကျမ်းစာပြုစုရုံ၊ စာပေပို့ချရုံသာ မဟုတ်သေးပါ။ ယခုအခါတွင် အလွန်အားနည်းလျက်ရှိသော ဝိနည်းသာသနာတော်ကိုလည်း အတတ်နိုင်ဆုံးပြန်လည်အသက်ဝင်အောင် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ပါသည်။ သံဃာ ငါးရာကျော်၊ ခြောက်ရာနီးပါးရှိ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်ကြီးကို အဖက်ဖက်မှ စံပြုဖြစ်အောင် ဦးဆောင်ညွှန်ကြားအုပ်ချုပ်တော်မူခဲ့ပါသည်။ စည်းကမ်းစနစ်ရှိ၍ နိုင်ငံခြားသားများ၏ အကြည့်ကိုခံနိုင်မည့်ကျောင်းတိုက်ကို ညွှန်ပြပါဆိုလျှင် မဟာ ဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်ကိုပင် စိတ်ချလက်ချညွှန်ပြနိုင်ပါမည်။ ယခုအခါတွင် မန္တလေး မြို့သို့ နိုင်ငံခြားဧည့်သည်များ တဖွဲဖွဲရောက်လျက်ရှိပါသည်။ ထိုဧည့်သည်များထဲမှ ဗုဒ္ဓသာသနာ၌ စိတ်ဝင်စားသူများလည်းပါရှိရာ ထိုသူများကို နိုင်ငံခြား ဧည့်သည် လိုက်ပို့သူများက မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ဘုရား အထံတော်သို့သာ ပို့ဆောင်ကြ သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဆရာတော်ဈာပနဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရန် စည်းဝေးသည့် လပြည့်ကျော် ၃-ရက်နေ့ကပင် နိုင်ငံခြားဧည့်သည်များ လာရောက် နေကြသည်ကိုတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဆရာတော်ဘုရားသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မျက်မှောက်သာသနာကို စိုးမိုးခဲ့သောဆရာတော်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာတော်ရေးသားခဲ့သောကျမ်းစာများ ဆရာတော်၏ဟောစဉ် တရားများ

ဆရာတော်၏သြဝါဒတရားများနှင့် ကျင့်စဉ်များကို ဆရာတော်၏အစွမ်းအာနု
ဘော်ဟုပင် ဆိုရပါမည်။ နောင်အနာဂတ်တွင်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဆရာတော်၏
ကျမ်းစာများ၊ ဟောစဉ်များ၊ သြဝါဒများ၊ ကျင့်စဉ်များသည် သာသနာဝင် ရဟန်းရှင်
လူတို့ကိုအကျိုးပြုလျက် မီးရှူးတန်ဆောင်များသဖွယ် လမ်းညွှန်နေကြမည်သာ
ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဆရာတော်၏ ကိုယ်စားဖြစ်သော အာနုဘော်များ
သည်လည်း အနာဂတ်သာသနာကို စိုးမိုးသွားကြမည်သာဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ပါ
သည်ဘုရား။

(၆)

ထေရာနုစရိတံ မဂ္ဂံ၊ အနုယန္တာ မယံ ခိလာ။

အာရဒ္ဒဝီရိယာ ဟောမ၊ သာသနတ္ထံ မဟေသိနော။

“ဆရာတော်သည် ဘဝနတ်ထံပျံလွန်တော်မူသည့်နေ့အထိ ကျမ်းဂန်
များကို ရေးသားပြုစုတော်မူသွားပါသည်။ အသက်ထက်ဆုံး ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်၏
အဖြစ်ကို အပြည်အဝင်္ဇယူတော်မူသွားပါသည်။ အသက်ရှင်နေသမျှ အလုပ်လုပ်
နေ-မည်ဟူသောခံယူချက်ဖြင့် ဆရာတော်သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာတော်ကြီး
အတွက် ကြိုးပမ်းရင်း ဆောင်ရွက်လိုသောကိစ္စများမပြီးမီ သေမင်းတိုက်ဖျက်၍
ကျဆုံးတော်မူခဲ့ရပါပြီ။ ဆရာတော်ပျံလွန်တော်မူပြီးနောက် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသော
တပည့်များအပါအဝင် ဘုရားတပည့်တော်တို့အဖို့ သံဝေဂကိုအရယူရင်း အခြား
တစ်ဖက်မှလည်း ဆရာတော်ကိုယ်တိုင်ချမှတ်၍ ကိုယ်တော်တိုင်ပင်လျှောက်သွား
ခဲ့သောလမ်းစဉ်ကို အစဉ်တစိုက်လိုက်နာကြလျက် ဆရာတော်နည်းနာယူကြကာ
ဘုရားရှင်သာသနာတော်၏ ပစ္စက္ခ, အနာဂတ် နှစ်ရပ်သောတာဝန်များကို ရှေးက
ထက်တိုး၍ထမ်းဆောင်ကြရန် အချိန်တန်ပြီဖြစ်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီးသာသနာ့ တာဝန်ကြီး
များကို မိမိတို့စွမ်းနိုင်သည့်ဘက်မှ ကြိုးပမ်းထမ်းရွက်တော်မူကြပါစို့” ဟု အဓိဋ္ဌာန်
ပြုယင်း-

မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်၊ စိန်ပန်းရပ် အဘယာရာမ
ရွှေဂူတိုက်ရှိ သံဃာတော်များကိုယ်စား ရေးသားလျှောက်ကြားအပ်သော မဟာ

ဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်ဘုရား၏ ကျမ်းပြုအကျော်ဘဝကို သုံးသပ်ပူဇော်ခြင်းစာလွှာကို နိဂုံးချုပ်ပါသည် ဆရာတော်အရှင်မြတ်ဘုရား။

ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသဂုဏ်ပြုပူဇော်ပွဲ

ဆရာတော် အရှင်ဇနကာဘိဝံသ ဂုဏ်ပြုပူဇော်ပွဲကို ပျံလွန်တော်မူ၍ ၁-
လ ၁၀-ရက်ရှိရာ ၁၃၃၉-ခုနှစ် ပြာသိုလပြည့်ကျော် ၁၂-ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့
ရာမခရစ်ရှုနာအသင်းတိုက်၌ ပြုလုပ်ရာ ရဟန်းရှင် လူများစွာတို့ တက်ရောက်
နာယူကြသည်။ ဤအခမ်းအနားတွင် ပညာရှင်များစွာတို့ ဆရာတော် အရှင်ဇနကာ
ဘိဝံသထေရ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများကို ထုတ်ပေါ်မြှောက်ကြား ချီးကျူးကြသည်။

ဓမ္မဃောသက ဦးမောင်မောင်ကလည်း-

ဇိနော မယံ ဇယံ ဒေတု ။ သောင်းစက္ကဝါ တည်လေးဖြာတည့်။

ဒီပါဇ္ဈေ၊ ကျွန်းအငွေ့ ရန်မြူမရှိ ရပ်သီရိဟု ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ရန်နိုင်တေဇ နာသိဃ်၏
ဌာနဦးကိုင် ရွာသရိုင်၌ ကြံ့ခိုင်စွာဘိ ဦးဇောတိနှင့် ကံညိုတူပြိုင် ဒေါ်အုံးလှိုင်မှ
ဘုန်းခိုင်လောင်းလျာ မွေးဖွားကာတည့်။ သည်းချာရင်နှစ် သားတော်ချစ်ကို
ရှင်ဖြစ်စေရာ ဇနကာဟု သညာခေါ်မှတ် ဇာနည်မြတ်သည် ပိဋကတ်စုံ ဂန္ဓာရုံဟု
မွေးထုံသီလ အာစာရနှင့် ထေရ်အကျော် မြတ်ထံတော်၌ မဟော်ပဏ္ဍိ တတ်ခေါင်
ထိသို့ ဘူရိပညာ နည်းမှီးရာမှ မဟာပဌမကျော် တံဆိပ်တော်နှင့် ဘွဲ့ကျော်နာမ
အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတာဟု ရာဇာမင်းမြတ် ရွေးချယ်မှတ်၍ ဆက်ကပ်လှူဒါန်း ဘိသိက်
ပန်းကို ဆင်မြန်းပြီးကာ သာသနာ၏ ရင်းချာမူလ ပိဋကကို သင်ပြနည်းတွင်
ကြံ့အောင်မြင်က ဗုဒ္ဓသာသနာတည်ရှည်ကြာဘို့ ကျမ်းစာခြောက်ဆယ် ရေးပြု
ချယ်၏ ရှင်ငယ်ထောင်ကျော် မွေးထုတ်ဖော်၍ ဘိုးတော်ရာဇာ တည်ထွန်းစသည့်
အမရဌာနီ ကျောင်းတိုက်တည်၍ ရွှေစည်ဓမ္မာ ရိုက်တီးကြသွား ရှင်မြတ်ဖျားကို
လွမ်းအားသည်းအူး ကြည်ညိုမူ၍ ဝိဒူပဏ္ဍိတ် ဂုဏ်မဟိဒ်အား ဦးနှိပ်ပူဇော်

ချီးကျူးဖော်သည် ထေရ်ကျော်ကဝိ ပါရင်မြတ်ကိုသော်-^၁ ဟူသော ကေပိဒ်ရတု
လင်္ကာဖြင့် ဖတ်ကြားပူဇော်ခဲ့လေသည်။

၁။ ဓမ္မာစရိယ ဒဂုံ-ဦးကတု ရေး။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့ တံဆိပ်တော်ရ
နိုင်ငံကျော်ဓမ္မကထိက
အနီးစခန်းဆရာတော် အရှင်ပဏ္ဍိတ

ဆရာတော်အရှင်ပဏ္ဍိတသည် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး အနီးစခန်းချောင်း၌ သီးတင်းသုံး၍ တရားဟော၊ စာချ သာသနာပြုခဲ့သဖြင့် အနီးစခန်းဆရာတော်ဟု ကျော်ကြားခဲ့လေသည်။ အဘယျာရာမတိုက်၌ ကြာမြင့်စွာ သီတင်းသုံး၍ စာပေ ပို့ချခဲ့သဖြင့်လည်း အဘယျာရာမသာသနာဝင်တွင် ထင်ရှားခဲ့သောမထေရ်မြတ် ဖြစ်လေသည်။

ဖွားမြင် ရှင်သာမဏေဝတ်၊ရဟန်းပြု

တောင်ငူခရိုင် အုတ်တွင်းမြို့၌ အဖ-ဦးဖိုးဟန် အမိ-ဒေါ်ကြေးယုတို့မှ ၁၂၆၁-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁-ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် ဖွားမြင်တော် မူခဲ့သည်။

၁၂၇၁-ခုနှစ်၊ သက်တော် ၁၀-နှစ်သားအရွယ်တွင် အုတ်တွင်းမြို့ ရွှေကျင် ကန်ကလေးတောရကျောင်းဆရာတော်ထံ၌ ရှင်သာမဏေဝတ်ခဲ့သည်။ သက်တော် ၂၀-တွင် မန္တလေးမြို့အနောက်ပြင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ်၌ ရွှေကျင်နိကာယ ဥက္ကဋ္ဌ မဟာနာယက သာသနာပိုင် ဒီပဲရင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရဟန်းဘဝသို့ ရောက်ရှိတော်မူခဲ့သည်။

ပညာသင်ကြားခဲ့ခြင်း

ငယ်စဉ်ကစ၍ အုတ်တွင်းမြို့ ကန်ကလေးတောရကျောင်းဆရာတော်၊ တောင်ငူမြို့ မြို့ထောင့်ကျောင်းဆရာတော်၊ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး မစိုးရိမ်ခုနှစ်တိုက် ဆရာတော်၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘယျာရာမဆရာတော်၊ ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိသုတာ ရာမတိုက် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်အရှင်ပညာမဟာထေရ် စသည်တို့၏ထံ၌ စာပေ သင်ကြား တတ်မြောက်တော်မူခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာကိုလည်း လေ့လာ တတ်ကျွမ်းတော်မူသည်။

အဘယာရာမတိုက်စာချခြင်း

သိက္ခာ ၁၅-ဝါအရတွင် စစ်ကိုင်းတောင်းရိုး အနီးစခန်းချောင်၌ တပည့် တပန်းတို့အား စာပေချပို့၍သီတင်းသုံးစဉ် ကျေးဇူးရှင်အဘယာရာမဆရာတော်ကြီး အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသက 'အဘယာရာမသို့လာရောက်၍ စာချရမည်' ဟု မိန့်တော် မူကာခေါ်ယူသဖြင့် အဘယာရာမတိုက်၌ပြောင်းရွှေ့ကာ ကြာမြင့်စွာ စာပေ ချပို့တော်မူခဲ့သည်။

နိုင်ငံကျော်ဓမ္မကထိက

ဆရာတော်သည် တရားဟောမှု၌လည်း လွန်စွာကျွမ်းကျင်တော်မူသည်။ သုတ္တန်ပါဠိတော်များကို နှုတ်ငုံဆောင်၍ ပမာပမေဆောင်၍ တရားဟောတော် မူသည်မှာ လူကြိုက်၊ ရှင်ကြိုက်များလှသည့် တိုင်းပြည်၏မျက်နှာဖုံး နိုင်ငံကျော် ဓမ္မကထိကဖြစ်လေသည်။

ဆဋ္ဌသံဂါယနာတွင်ဆောင်ရွက်ချက်များ

ဆဋ္ဌသံဂါယနာမဟာဓမ္မသဘင်ကြီးတွင် -

၁။ မူလဝိသောဓကတာဝန်

၂။ ပဋိဝိသောဓကတာဝန်

၃။ ဝန်ဆောင်သံဃအဖွဲ့ဝင်တာဝန်

၄။ အဋ္ဌကထာများကိုစိစစ်လျှောက်ရသော ဝိစာရကတာဝန် -

စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့သည်။

နိုင်ငံခြားများသို့

ဆရာတော်သည် ယိုးဒယား၊ ကမ္ဘောဒီယား၊ ဂျပန်၊ အိန္ဒိယ၊ သီဟိုဠ်၊ အင်္ဂလန်၊ အမေရိကန်အစရှိသော နိုင်ငံခြားများသို့လည်း ကြွရောက်၍ တရားဓမ္မ ဟောပြခြင်းအစရှိသော သာသနာကိစ္စများကို ဆောင်ရွက် ပြုလုပ်တော်မူခဲ့ဘူး သည်။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်

၁၃၁၈-ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်နေ့တွင် သာသနာ ၂၅၀၀-ပြည့် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်ဖြင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရက ရဟန်းပညာရှိများအား အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းရာတွင် ဆရာတော်ဦးပဏ္ဍိတလည်း အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခြင်းခံရလေသည်။

' ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူခြင်း

သက်တော် ၇၈-နှစ် သိက္ခာတော် ၅၈-ဝါရရှိရာ ၁၃၃၈-ခုနှစ် တပို့တွဲလဆုတ် ၁၄-ရက်နေ့၊ ညနေ ၆-နာရီ ၅-မိနစ်အချိန်တွင် ပျံလွန်တော်မူခဲ့လေသည်။

(သင်္ခါရာဟိ ဝိနာသိနော- သင်္ခါတရတရားတို့ ပျက်စီးခြင်းသဘော ရှိကုန်စွတကား။)

**သာသနဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယ
ဆရာတော်အရှင်ဃောသိတ**

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ဃောသိတာရာမတိုက် ဟေမဝတီချောင်ဆရာတော် အရှင်ဃောသိတသည်လည်း အဘယာရာမဆရာတော်ထံ ပညာသင်ကြားတော်မူခဲ့ဘူးလေသည်။

ဖွားမြင် ရှင်ရဟန်းပြု ပညာသင်ကြားခြင်း

မိတ္ထီလာခရိုင် မလှိုင်မြို့နယ် အောင်စည်ရွာ၌ အဖ-ဦးစု အမိ-ဒေါ်တုတို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၂-ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ အရွယ်ရောက်သော် ရှင်ရဟန်းပြု၍ သာသနာ့ဝန်ကိုထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ငယ်စဉ်ကစ၍ အောင်စည်ရွာကျောင်းဆရာတော် အရှင်ဝိလာသ၊ မန္တလေးမြို့အနောက်ပြင်

ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်အုပ်ဆရာတော် အရှင်ဝိစာရ၊ စာချဆရာတော် အရှင်ကောသရ၊ ဒီပဲရင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်ဉာနု၊ စည်ရှင်ဆရာတော် အရှင်ကောသလ္လာဘိဝံသစသည်တို့ထံတွင် နေ့ဝါ ညဝါ ကျမ်းစာအရပ်ရပ်တို့ကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်ထံပညာသင်

၎င်းပြင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသအထံတော်၌လည်း မာဂဓ၊ သက္ကတစာဝါများကို လိုက်နာသင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

စာမေးပွဲများဖြေဆိုအောင်မြင်ခြင်း

စာမေးပွဲများကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ အစိုးရပဌမငယ်တန်း၊ ပဌမလတ်တန်း၊ ပဌမကြီးတန်းတို့ကို ဖြေဆိုအောင်မြင်ခဲ့သည့်ပြင် ဝိသုဒ္ဓါရုံပရိယတ္တိစာမေးပွဲများကိုလည်း ဖြေဆိုအောင်မြင်သဖြင့် “ဝိသုဒ္ဓါရုံဝံသာလင်္ကာရ သဒ္ဓမ္မပါလပဏ္ဍိတ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းပြင် ၁၃၁၁-ခုနှစ်တွင် အစိုးရစာချတန်းစာမေးပွဲကိုလည်း ဂုဏ်ထူးဆောင်ကျမ်းများနှင့်တကွ ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူသဖြင့် “သာသနဓဇ သီရိပဝရဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံ ရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးသီတင်းသုံးစာချ

ရဟန်းသိက္ခာ ၁၀-ဝါအရကပင် မန္တလေးမြို့ ရွှေရပ်တော်ဘုရား ဒါယိကာမကြီးဒေါ်စံစံ (စံစီခင်လေး)က စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး၌ ယောသိတာရာမတိုက် ဟေမဝတီချောင်တည်ထောင်လှူဒါန်းသဖြင့် ယင်းချောင်၌သီတင်းသုံး၍ စာပေချပို့သာသနာပြုတော်မူခဲ့လေသည်။

ဘဒ္ဒန္တယောသိတော ထေရော၊ ယောသိတဗုဒ္ဓသာသနာ။

ဓုရေ သော ပူရယိတွာန၊ သာသနဇောတကော ဟိ ဝေ။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့ တံဆိပ်တော်ရ
ဗာရာဏသီဆရာတော်ကြီး
အရှင်အာနန္ဒပဏ္ဍိတာဘိဝံသ

ပြည်မြို့၊ ဝိသုဒ္ဓါရုံဗာရာဏသီတိုက်ဆရာတော် အရှင်အာနန္ဒပဏ္ဍိတာ
ဘိဝံသသည်လည်း အဘယာရာမဆရာတော်ထံ၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သည့်ပုဂ္ဂိုလ်
မြတ် ဖြစ်တော်မူသည်။

ဖွားမြင်၊ ရှင်ရဟန်းပြု၊ ပညာသင်

အောင်လံမြို့နယ် ရွှေပန်းတောတိုက် ဇိန့်ရွာ၌ အဖ-ကျောင်းဒါယိကာ
ဦးစံထွန်း အမိ-ကျောင်းဒါယိကာမကြီးဒေါ်ဆေးတို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၄-ခုနှစ်
ဝါဆိုလပြည့် တနင်္ဂနွေနေ့အဝင် ည၌ ၃-နာရီအချိန်တွင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့လေ
သည်။ ငယ်မည် မောင်ကျော်ရုံဖြစ်သည်။ ၁၀-နှစ်သားအရွယ်တွင် ဇိန့်ရွာကျောင်း
ဘုန်းကြီး အရှင်သုန္ဒရထံတွင် အခြေခံမူလတန်းပညာရပ်များကို သင်ယူတော်မူခဲ့
လေသည်။ ၁၃-နှစ်သားအရွယ် မန္တလေးမြို့အနောက်ပြင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ်
စည်ရှင်ဆရာတော်အရှင်ကောသလ္လာဘိဝံသထံ ရောက်ရှိပညာသင်ကြားတော်မူ
ခဲ့လေသည်။ သက်တော် ၁၆-နှစ်ရှိရာ ၁၂၈၀-ပြည့်နှစ်တွင် ဝိသုဒ္ဓါရုံ ဒီပဲရင်း
သာသနာပိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ သာမဏေဝတ် သာသနာ့
ဝန်ကို ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့လေသည်။ သာမဏေဘွဲ့ ရှင်အာနန္ဒပဏ္ဍိတ
ဖြစ်သည်။ သက်တော် ၂၀-ပြည့်မြောက်ရာ ၁၂၈၀-ပြည့်နှစ် ဝါဆိုလဆုတ် ၁၃-
ရက်နေ့တွင် ဒီပဲရင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုပင် ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရဟန်းအဖြစ်သို့
ရောက်တော်မူခဲ့လေသည်။

ပညာသင်ကြားခြင်း

သာသနာပိုင် ရွှေကျင်ဒီပဲရင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ စည်ရှင်ဆရာတော်
ဘုရားကြီး စသည်တို့တွင် နေ့ဝါ၊ ညဝါကျမ်းစာများကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်ထံ ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခြင်း

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထံ၌လည်း မာဂဓ၊ သက္ကတကျမ်းဂန်များကို မဟုဿာဟ ဇွဲလုံ့လဖြင့် သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

စာမေးပွဲများအောင်မြင်ခြင်း

စာမေးပွဲကိုဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ အစိုးရ ငယ်၊လတ်၊ကြီးတို့ကို အောင်မြင် တော်မူခဲ့သည့်ပြင် “ဝိသုဒ္ဓါရုံဝံသာလင်္ကာရ သဒ္ဓမ္မပါလပဏ္ဍိတဓဇ ဝိသေသတမ ပဌမကျော်ဘွဲ့၊ အစိုးရပဌမကျော်ဘွဲ့၊ မေမြို့ နဂရဝိနယပဌမကျော်” ဟူသော ပဌမကျော် ၃-ဘွဲ့တို့ကိုလည်း ရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းပြင် ပရိယတ္တိ သာသနဟိတ စာသင်တန်း စာချတန်းတို့ကို ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူသဖြင့် ဘဒ္ဒန္တ အာနန္ဒပဏ္ဍိတာဘိဝံသ “ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယ” (သီးခြားစာချ) ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကိုလည်း အလှူခံရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

ကျမ်းဂန်ပြုစုအားထုတ်မှု

ဆရာတော်သည် ကျမ်းဂန်တို့ကို ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းတို့မှာ-

- ၁။ ပါဠိရဝဒပ္ပဏခေါ် ပါဠိသံကြေးမုံကျမ်းငယ်
- ၂။ တေလကဋ္ဌာဟနိဿယကျမ်း
- ၃။ သက္ကတ၊ စာဏကျနီတိနိဿယ
- ၄။ ဘာသာရူပသိဒ္ဓိ
- ၅။ ရွှေကျင်နိကာယမှတ်တမ်း- စသည်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ဆောင်ရွက်ချက်အမျိုးမျိုး

ဆရာတော်သည်-

- ၁။ ရွှေကျင်နိကာယ ဥပဉ္စက္ကဋ္ဌတာဝန်၊

၂။ နိုင်ငံတော်သံဃနာယကအဖွဲ့ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌတာဝန်၊
 ၃။ ပြည်မြို့၊ ဝိသုဒ္ဓါရုံဗာရာဏသီတိုက် နာယကတာဝန်၊
 စသည့် တာဝန်အရပ်ရပ်တို့ကို ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဗာရာဏသီမြို့၌ ၆-နှစ်ကြာမျှ သီတင်းသုံး၍ သက္ကတ
 ဟိန္ဒူစသည့်ဘာသာရပ်များကို သင်ကြားခဲ့၍ မြန်မာပြည်ပြန်ရောက်သောအခါ
 ဗာရာဏသီဆရာတော်ဟု ထင်ရှားလေသည်။

အာနန္ဒပဏ္ဍိတော ထေရော၊ ဂဇ္ဇေသု အာနန္ဒော ဝိဒ္ဓါ။
 ပဏ္ဍိတော သာသနကိစ္စေသု၊ ကိစ္စကာရီ ဝိသာရဒေါ။

၁။ အကျယ် ခန္ဓသာသနာဝန် အတွဲ-၉ ကြည့်။

**အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရဆရာတော်
အရှင်ဇာနေယျဗုဒ္ဓိဘိဝံသ**

ရွှေကျင်နိကာယဥပဥက္ကဋ္ဌ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အရှင် ဇာနေယျဗုဒ္ဓိဘိဝံသသည်လည်း၊ အဘယာရာမဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ ထံ ပညာသင်ကြားတော်မူခဲ့သည့် မထေရ်မြတ်ဖြစ်တော်မူသည်။

ဖွားမြင်၊ ရှင်ရဟန်းပြု၊ ပညာသင်ကြားခြင်း

ရွှေဘိုခရိုင် ဒီပဲရင်းမြို့အပိုင် ချုံရွာ၌ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၄-ခုနှစ် ဦးတန်ခူး လပြည့်ကျော် ၁၄-ရက် အင်္ဂါနေ့တွင်ဖွားမြင်တော်မူသည်။ အရွယ်ရောက်သော် ရှင်ရဟန်းပြု သာသနာ့ဝန်ကိုထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဒုတိယဝိသုဒ္ဓါရုံ တတိယရွှေကျင်သာသနာပိုင် ဒီပဲရင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ စည်ရှင်ဆရာတော် အရှင်ကောသလ္လာဘိဝံသ၊ ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိဇယာရာမတိုက် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘိဓမ္မမဟာရဋ္ဌဂုရုဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်ဇေန မဟာထေရ်တို့ထံ နေ့ဝါ ညဝါ ကျမ်းစာအရပ်ရပ်တို့ကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်ထံပညာသင်

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘယာရာမဆရာတော်အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ ထံ၌လည်း မာဂဓ၊ သက္ကတကျမ်းဂန်များကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

စာမေးပွဲများအောင်မြင်ခြင်း အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်

ဆရာတော်သည် အစိုးရစာမေးပွဲ ငယ်၊ လတ်၊ ကြီး စေတိယင်္ဂဏ စာသင် တန်းတို့ကိုလည်း ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းပြင် ၁၃၀၉-ခုနှစ်တွင် အစိုးရစာချတန်းစာမေးပွဲကို ဂုဏ်ထူးဆောင်ကျမ်းများနှင့်တကွ ဖြေဆိုအောင်မြင် တော်မူသဖြင့် “သာသနဓဇသိရိပဝရဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ်ကို အလှူခံရရှိတော်မူ ခဲ့လေသည်။ ယင်းသည့် ၁၃၀၉-ခုနှစ်၌ပင် မန္တလေးမြို့ ပရိယတ္တိသာသနဟိတ အသင်းကြီးက “ဘဒ္ဒန္တဇာနေယျဗုဒ္ဓိဘိဝံသ ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယ

(မူလစာချ)" အဖြစ်ဖြင့် ကိုးကွယ်ခြင်းကို ခံယူတော်မူရလေသည်။ ၁၃၃၇-ခုနှစ်တွင် ရွှေကျင် နိကာယ ဥပဥက္ကဋ္ဌ (တွဲဖက်သာသနာပိုင်)အဖြစ်ဖြင့် တင်မြှောက်ခြင်းကို ခံယူတော် မူလေသည်။ ၁၃၄၀-ပြည့်နှစ်တွင် နိုင်ငံတော်ကောင်စီက လှူဒါန်းသည့် "အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ" ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံ ရရှိတော်မူခဲ့လေသည်" ။

ဇာနေယျဗုဒ္ဓိ ထေရောတိ၊ ဗုဒ္ဓိယာ သမ္ပန္နော သုဓိ။
ဇာနေယျေ ဇာနုနတ္ထာယ၊ သဗ္ဗဒါ ဥယျုတ္တော သုဓိ။

၁။ အကျယ်မန္တလေး သားသနာဝင်အတွဲ ၉-ကြည့်။

**အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ
ဆရာတော်အရှင်ဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသ**

ဆရာတော်အရှင်ဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသသည် မန္တလေးမြို့၊ ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရတိုက် အမိပတိနာယကဆရာတော် ဖြစ်တော်မူသည်။ အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး အထံ၌လည်း မာဂဓ၊ သက္ကတကျမ်းစာများကို သင်ယူလေ့လာတော်မူခဲ့သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်တော်မူသည်။

ဖွားမြင်၊ ရှင်ရဟန်းပြု၊ ပညာသင်ကြားခြင်း

ဟံသာဝတီခရိုင် သုံးခွမြို့နယ် ကတုံးပေါ်ရွာ၌ အဖ-ဦးတိုက်စိုး၊ အမိ-ဒေါ်လှတို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၆-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆန်း ၁၄-ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ သက်တော် ၉-နှစ်သားအရွယ်တွင် သာမဏေဝတ်၍ သက်တော် ၁၆-နှစ်သားအရွယ်တွင် မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ တိုက်သစ်သို့ရောက်၍ ပညာသင်ကြားတော်မူခဲ့သည်။ သက်တော် ၂၀-ပြည့်မြောက် ရာအခါတွင် မန္တလေးမြို့တောင်ပြင် ရှမ်းပွဲရပ် ပွဲစားကြီးဦးတော်နှင့် ပွဲကတော် ဒေါ်ထယ်တို့၏ပစ္စယာနဂ္ဂဟဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်တော်မူခဲ့လေသည်။ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု စံကင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး စည်ရှင်ဆရာတော် အရှင် ကောသလ္လာဘိဝံသ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်သုန္ဒရာဘိဝံသ စသည်တို့ထံ နေဝါ၊ ညဝါကျမ်းစာများ သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းပြင် ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိသုတာရာမ တိုက်၊ မဟာဝိဇယာရာမတိုက်တို့၌လည်း ပညာသင်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်ထံ အချောသတ်ပညာသင်

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထံ၌လည်း မာဂဓ၊ သက္ကတကျမ်းစာများကို အချောသတ် သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ ဤသာသနာဝင်ကျမ်းကိုပြုစုသူသည် ဆရာတော် အရှင်ဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသနှင့် အလွန်ရင်းနှီးရာ ဆရာတော်အရှင်ဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသက

ဤကျမ်းပြုစုသူအား အဘယာရာတော်၏ဂုဏ်ကျေးဇူးများကို မကြာခဏမိန့်ကြားတော်မူခဲ့ဘူးလေသည်။

ပဌမကျော် ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယ

ဆရာတော်သည် ဉာဏ်ပညာ အလွန်ထက်မြတ်သူဖြစ်ရာ အစိုးရစာမေးပွဲ ငယ်၊ လတ်၊ ကြီးတို့ကို လွယ်ကူစွာဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူခဲ့သည့်ပြင် ၁၂၈၈-ခုနှစ်တွင် ပရိယတ္တိသာသနဟိတအသင်း စာသင်တန်းစာမေးပွဲကို နံပါတ် ၁-ဖြင့် ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းပြင် ၁၂၈၉-ခုနှစ်တွင် ပဌမကျော်တန်းကို ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ တဖန် ၁၂၉၃-ခုနှစ်တွင် ပရိယတ္တိသာသနဟိတအသင်း စာချတန်းစာမေးပွဲကို အပြီးတိုင်ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူသဖြင့် “ဘဒ္ဒန္တဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသ ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယ (သီးခြားစာချ)” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

အိန္ဒိယသီဟိုဠ် ကြွပညာသင်

အိန္ဒိယနိုင်ငံ သီဟိုဠ်နိုင်ငံတို့သို့ ကြွရောက်တော်မူ၍ ၄-နှစ်ခန့် သီတင်းသုံးကာ သက္ကတဘာသာ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၊ သီဟိုဠ်ဘာသာ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာတို့ကိုလည်း သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်ကား ပုဂံကံပါရမီနှင့် ပြည့်စုံသည့် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်လေသည်။

ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရကျောင်းတိုက်ကြီးကို အလှူခံရရှိခြင်း

ရဟန်းတို့ သိက္ခာ ၁၀-ဝါခန့်တွင် ရဟန်းဒါယကာ ရဟန်းဒါယိကာမကြီးများက ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသည့် ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရတိုက်ကြီးကို အလှူခံတော်မူရလေသည်။ သို့ရာတွင် သက်တော်ငယ်နေသဖြင့် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်သုန္ဒရာဘိဝံသကိုပင့်တင်၍ သီတင်းသုံးစေတော်မူခဲ့လေသည်။

ဆဋ္ဌသံဂါယနာအကျိုးတော်ဆောင်ဖြစ်ခြင်း

ဆရာတော်သည် ဆဋ္ဌသံဂါယနာ မဟာဓမ္မသဘင်ကြီးတွင် ဆဋ္ဌသံဂါယနာ တင် ဝန်ဆောင်သံဃအဖွဲ့ကြီး၏ အကျိုးတော်ဆောင် ဆရာတော်ဖြစ်၍ စာပေကိစ္စ အရပ်ရပ် သံဂါယနာတင်ကိစ္စ အရပ်ရပ်ကို ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။

လက်စွဲအဘိဓာန်ကျမ်းပြုစုခြင်း

လက်စွဲအဘိဓာန်ကျမ်းကိုလည်း ပါဠိမြန်မာအက္ခရာဝလိတို့ဖြင့် တန်ဆာ ဆင်၍ ခေတ်မှီစွာပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းလက်စွဲအဘိဓာန်သည် ပါဠိမြန်မာလိုက်စားသူများလေ့လာရန်သင့်လျော်သည့် ကျမ်းကောင်းဖြစ်လေသည်။

**အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်
အလှူခံရရှိခြင်းနှင့် ပျံလွန်ခြင်း**

၁၃၁၈-ခုနှစ် ဆဋ္ဌသံဂါယနာ အောင်ပွဲတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရတို့ လှူဒါန်း သည့် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံ ရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။ ၁၃၃၁-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆုတ် ၃-ရက်နေ့တွင် ပျံလွန်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဆဋ္ဌသံဂီတိသဘာယ-ပဓာနကိစ္စကာရက်။
ထေရိန္ဒူ ဝိသုဒ္ဓိ စာပိ၊ မစ္စု ရာဇာ န မုဉ္ဇတိ။
တသ္မာ နပ္ပမဇ္ဇေယျ၊ ကရေယျ ကုသလံ ဗဟုံ။

၁။ မန္တလေးသာသနာဝင်အတွဲ ၁၂။ ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရသာသနာဝင်ကြည့်။

**သာသနစေသီရိပဝရဓမ္မာစရိယ
ဆရာတော် အရှင်ဉာဏဝံသ**

ညောင်တုန်းမြို့ ရွှေဟင်္သာတောရတိုက် စာချ-တိုက်အုပ်နာယကဖြစ်တော်
မူသော ဆရာတော်အရှင်ဉာဏဝံသသည်လည်း အဘယာရာမတိုက်၌ သီတင်း
သုံး၍ မာဂဓ, သက္ကတကျမ်းဂန်တို့ကို သင်ယူလေ့လာတော်မူခဲ့သည့် မထေရ်မြတ်
ဖြစ်တော်မူသည်။

ဖွားမြင်ရှင်, ရဟန်းပြု, ပညာသင်ကြားခြင်း

ပဲခူးမြို့အပိုင် ပေပင်ချောင်းရွာ၌ အဖ-ဦးဘိုးကြီး+အမိ-ဒေါ်လှမေတို့မှ
၁၂၇၁-ပြည့်နှစ်၊ ဝါဆိုလဆန်း ၃-ရက်အင်္ဂါနေ့တွင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့လေသည်။
အရွယ်ရောက်သော် ရှင်ရဟန်းပြု သာသနာ့ဝန်ထမ်း ဆောင်တော်မူခဲ့လေသည်။
ပေပင်ချောင်းရွာ အနောက်ကျောင်း ဂိုဏ်းချုပ်ဆရာတော်ထံ၌ ကျောင်းသားဘဝမှ
စ၍ သာမဏေဘဝတိုင်အောင် သဒ္ဒါ သင်္ဂြိုဟ်စသော ပိဋကတ်အခြေခံ ကျမ်းစာ
များကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းနောက် သာမဏေဘဝဖြင့် ညောင်တုန်းမြို့
ရွှေဟင်္သာတောရတိုက် စံကျောင်းဆရာတော် စသည်တို့ထံ နေ့ဝါ ညဝါ ကျမ်းစာ
များကို သင်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမတိုက်သီတင်းသုံးပညာသင်

၎င်းနောက် မန္တလေးမြို့ အဘယာမတိုက်သို့ရောက်ရှိသီတင်းသုံးကာ
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်
အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထံ ဂုဏ္ဍိန္ဒရ အဝဝကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ ပခုက္ကူမြို့ မဟာ
ဝိဇယာရာမတိုက်၌လည်း ပညာသင်ကြားဘူးလေသည်။ ဆရာတော်သည်
သောဝစွာသတိဂုဏ်, ပါသာဒိကဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ဆရာတော်အဖြစ် ထင်ရှား
လေသည်။

စာမေးပွဲများဖြေဆိုအောင်မြင်ခြင်း

စာမေးပွဲများကိုလည်း ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ အစိုးရစာမေးပွဲ ပဌမငယ်၊ ပဌမလတ်၊ ပဌမကြီးတန်းတို့ကို အောင်မြင်တော်မူသည့်ပြင် ၁၃၀၉-ခုနှစ်အစိုးရ စာချတန်း စာမေးပွဲကို ကျမ်းရင်း ဂုဏ်ထူး ၂-မျိုးလုံး ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူသဖြင့် “သာသနာဓဇ သီရိပဝရဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံ ရရှိတော်မူရလေ သည်။

ဉာဏဝံသော မဟာထေရော၊ အဘယာရာမဝံသကော။

ဝသိတွာ အဘယာရာမေ၊ ဂန္ထဝုရေ သမုဂ္ဂဏှိ။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့ တံဆိပ်တော်ရ
 ဝါသေဋ္ဌာဘိသီရိပဝရသာသနဓဇသံယုတ္တဘာဏက၊
 ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယ၊ (သီးခြားစာချ)
 သာသနဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယ သိရောမဏိ

အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသ

ယခင်က သန်လျင်မြို့နယ်၊ သပြေကန်ရွာ မဟာဓမ္မိကာရာမတိုက်၌
 သီးတင်းသုံး၍ နောက်တွင် ရန်ကုန်မြို့ ပုဇွန်တောင် ရွှေကျင်ကျောင်းသစ်ဆရာတော်
 အဖြစ် ထင်ရှားသော အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသသည် အဘယာရာမတိုက်၌ သီတင်းသုံး၍
 ပညာသင်ကြား တတ်မြောက်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်တော်မူသည်။

ဖွားမြင်တော်မူခြင်း

ဟံသာဝတီခရိုင် သံလျင်မြို့နယ် ချောင်းဝရွာ၌ အဖ-ဦးဖိုးစိန် + အမိ-
 ဒေါ်အိမ်တို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၇၂-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း ၁၃-ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင်
 ဖွားမြင်တော်မူသည်။

ထူးခြားသောသူငယ်

ဆရာတော်လောင်းလျာသည် အလွန်လျှင် ထူးခြားသူဖြစ်သည်။ ၄-
 နှစ်သားအရွယ်တွင် ချောင်းဝရွာ ဦးဖိုးမြိုင်ကျောင်း၌ စာပေသင်ကြားခဲ့ရာ ၇-
 နှစ်သားအရွယ်တွင် ကျောင်းသင်ရိုးဖြစ်သော ဆယ်စောင်တွဲနှင့် ကိုးကြောင်း ဂဏန်း
 တွက်ရိုးများကို အကုန်အစင် တတ်မြောက် အာဂုဏ်ရရှိသဖြင့် ထူးခြားသော သူငယ်
 အဖြစ် တစ်ကျောင်းလုံး တစ်ရွာလုံး တစ်နယ်လုံး ထင်ရှားခဲ့လေသည်။

ရှင်သာမဏေဝတ်သာသနာ့ဝန်ထမ်းဆောင်

သက်တော် ရှစ်နှစ်သားအရွယ်တွင် မင်္ဂလာရွာ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင်
 ရှင်သာမဏေဝတ်၍ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ဆောင်တော်မူခဲ့လေသည်။ သာမဏေ
 ဘွဲ့ 'ရှင်ဝါသေဋ္ဌ' ဖြစ်လေသည်။ ရှင်သာမဏေဝတ်ပြီး မကြာမီ သပြေကန်

မဟာဓမ္မိကာရာမတိုက် သဒ္ဓါကြီးနိဿယစသည့် ကျမ်းပြုဆရာတော် အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ ဆရာတော်ကြီး အရှင်ဥက္ကံသထံရောက်ရှိ၍ ဆရာတော်ကြီးနှင့်တကွ ဂဏဂါစကဆရာတော် အရှင်ပညာသာမိ၊ အရှင်သာသနတို့ထံ ပိဋကတ်အခြေခံ နေ့ဝါ ညဝါ ကျမ်းဂန်များကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

ငယ်၊လတ်၊ကြီးအောင်မြင်တော်မူခြင်း

ဆရာတော်လောင်းလျာသည် အလွန်လျှင် ဉာဏ်ထက်မြက်သည် သက်တော် ၁၅-နှစ် ၁၆-နှစ် ၁၇-နှစ်တွင် အစိုးရစာမေးပွဲ ပဌမငယ်၊ ပဌမလတ်၊ ပဌမကြီးတန်း စာမေးပွဲများကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ နှစ်မခြားပဲ ဆက်တိုက် အောင်မြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်လောင်းလျာသည် သာမဏေဘဝကပင် ဘောဒစိန္တာ ကစ္စာယနသာရစသော သဒ္ဓါကျမ်းတို့ကို အာဂုံနှုတ်တက် ရရှိတော်မူခဲ့ လေသည်။

၁၅-နှစ်အရွယ် ဝိဘင်္ဂ်စရဘွဲ့ရရှိခဲ့

သက်တော် ၁၅-နှစ်သားအရွယ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ ကျောင်းတော်ရာ ဝိနည်း စာပြန်ပွဲတွင် ဝိနယပိဋကမှ ပါရာဇိကပါဠိနှင့် ပါစိတ္တိယပါဠိကို ပြန်ဆို အောင်မြင် တော်မူသဖြင့် “ဝိဘင်္ဂ်စရ”ဘွဲ့ကို ရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

၁၉-နှစ်သားတွင် ဝိနယစရဘွဲ့ရရှိခဲ့

ဆက်လက်၍ ယင်းကျောင်းတော်ရာ စာပြန်ပွဲကြီးမှာပင် ကျန် မဟာဝဂ္ဂ၊ စူဠဝဂ္ဂ၊ ပရိဝါရဟူသော ဝိနည်း ၃-ကျမ်းကို ပြန်ဆိုရာ အောင်မြင်တော် မူပြန် သဖြင့် “ဝိနယစရ”ဘွဲ့ကို ရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

သာမဏေဘဝကပင်ဂဏဂါစကစာချုဖတ်

ယင်းသို့ ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် စာပေကျမ်းကျင်တော်မူသဖြင့် သာမဏေဝတ် ဖြင့်ပင် သပြေပင် ဓမ္မိကာရာမတိုက်၌ ဂဏဂါစကစာချုအဖြစ် ချီးမြှောက်ခြင်း ခံရသဖြင့် ဦးပဉ္စင်းငယ်များနှင့် သာမဏေများအား စာပေချပို့ သာသနာပြုတော်မူ ခဲ့လေသည်။

ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခြင်း

သက်တော် ၂၀-ပြည့်မြောက်ရာ ၁၂၉၂-ခုနှစ်တွင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ မဟာဓမ္မိကာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်ဥက္ကံသကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ဥပသမ္ပဒဇာတ် မြင့်မြတ်သော ရဟန်းပွင်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့ လေသည်။

**“ဝါသေဋ္ဌာဘိသီရိပဝရ သာသနဓဇ သံယုတ္တဘာဏက”
ဘွဲ့တံဆိပ်အလှူခံရရှိတော်မူခြင်း**

ရဟန်းသိက္ခာ ၁-ဝါအရတွင် ရန်ကုန်မြို့ စေတီယင်္ဂဏအသင်း၌ သဂါထာ ဝဂ္ဂသံယုတ်၊ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊ သဠာသယတနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ဟူသော သံယုတ် ၅-ကျမ်း ပါဠိတော်ကို နှုတ်လွှတ်အာဂုံပြန် ဆို အောင်မြင်တော်မူသဖြင့် “ဝါသေဋ္ဌာဘိသီရိပဝရ သာသနဓဇ သံယုတ္တ ဘာဏက” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံ ရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

ဒုတိယအကြိမ် “သံယုတ္တဘာဏက” ဘွဲ့တံဆိပ်ရရှိတော်မူခြင်း

တဖန်ကျောင်းတော်ရာ စာပြန်ပွဲတွင် ကျောင်းတော်ရာတိုက်အုပ် ဆရာ တော်ဘုရားကြီး၏ တိုက်တွန်းချက်အရ ၁၅-ရက်ခန့် ကြည့်ရှု၍ သံယုတ်ပါဠိတော် ၅-ကျမ်းကို ကြည့်ရှုသုံးသပ်၍ ပြန်တော်မူရာ အောင်မြင်တော်မူသဖြင့် ဒုတိယ အကြိမ် “သံယုတ္တဘာဏက” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို ထပ်မံအလှူခံရရှိတော်မူ ခဲ့ပြန်လေသည်။

ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိဇယာရာမတိုက်သီတင်းသုံးပညာသင်

ရဟန်းသိက္ခာ ၂-ဝါအရတွင် ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိဇယာရာမတိုက်သို့ ရောက်ရှိသီတင်းသုံး၍ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု ဘွဲ့တံဆိပ်တော် ရ ဆရာတော်ဘုရားကြီးအရှင်ဇေနထံ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာများကို မဟုဿာဟ ဇွဲလုံ့လဖြင့် သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမတိုက်ရောက်ရှိပညာသင်

၎င်းနောက် မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် အဘယာရာမတိုက်သို့ ရောက်ရှိ သီတင်းသုံးကာ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ ဘာသန္တရဝိဒူ ဆရာတော် ဘုရားကြီး အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထံ မောဂ္ဂလ္လာန် မုဒ္ဒဗောဓ ဟိတာပဒေသ အမရကောသ မာဂဓ သက္ကတစသော ကျမ်းဂန်များကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယ(သီးခြားစာချ)ဖြစ်ခြင်း

ပရိယတ္တိသာသနဟိတအသင်း ပြဋ္ဌာန်းသည့်ကျမ်းများကို ထပ်မံကြည့်ရှုလေ့လာ ကျက်အံ့ပြီး ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ စာသင်တန်းကို အောင်မြင်တော်မူခဲ့သည်သာမက စာချတန်းကိုလည်း ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ ၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်တွင် အဋ္ဌကထာကြီး ၃-ကျမ်းကို အပြီးတိုင် ဖြေဆို အောင်မြင်တော်မူသဖြင့် “ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယ(သီးခြားစာချ)” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံ ရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

သပြေကန်သို့ ပြန်လည်သီတင်းသုံးစာချ

အဘယာရာမဆရာတော်ထံ နှစ်ပေါင်းများစွာ ပညာဆည်းပူးပြီးနောက် သပြေကန်ရွာ မဟာဓမ္မိကာရာမတိုက်သို့ ပြန်လည်ကြွရောက်သီတင်းသုံးပြီး မှီခိုရောက်ရှိလာသော ရဟန်းသာမဏေတို့အား နေ့ဝါ ညဝါ စာပေချပို့ သာသနာပြုတော်မူခဲ့သည်။ ယင်းသို့ စာပေအလုပ်ကို လုပ်လွန်း ကြိုးပမ်းလွန်းအားကြီးသဖြင့် ကျန်းမာရေး ညံ့လာလေတော့သည်။

**“သာသနဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယသိ ရောမဏိ”
ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရရှိတော်မူခြင်း**

ယင်းသို့ ကျန်းမာရေးညံ့ ခန္ဓာကိုယ်မခံပဲ ရှိလျက်နှင့်ပင် တပည့်များ၏ တိုက်တွန်းချက်ကြောင့် တစ်လခန့် လေ့လာကြည့်ရှုပြီး ၁၃၀၃-ခုနှစ်တွင် ကျင်းပသည့် အစိုးရ စာချတန်းစာမေးပွဲကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ တစ်နှစ်ထည်း ကျမ်းရင်း

၃-ကျမ်း၊ ဂုဏ်ထူးဆောင် ၆-ကျမ်း ၂-ရပ်ပေါင်း ၉-ကျမ်းကို ဖြေဆိုအောင်မြင်သဖြင့် “သာသနဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယသီရောမဏိ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်ကား အလွန်လျှင်ထူးချွန်သည့် သာသနာ့ဝန်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်တော်မူသည်။

စာပေချပို့သာသနာပြုတော်မူခြင်း

ဆရာတော်သည် ငယ်စဉ်ကတည်းကပင် မိမိသီတင်းသုံးရာ သပြေကန်ရွာ မဟာဓမ္မိကာရာမတိုက်၌ စာပေပို့ချ၍ အေးချမ်းစွာ သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့လေသည်။ အရပ်ရပ်မှ တောင်းခံသည့် စာပေရေးရာဆိုင်ရာ အကူအညီများကို ဆောင်ရွက်ပေးတော်မူလေသည်။

ဆရာတော်သည် ကျမ်းဂန်များကိုလည်း ပြုစုတော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းတို့မှာ-

- ၁။ အဘယာရာမိကထေရဂုဏ်ရည်ကျမ်း၊
- ၂။ ပရိတ်ကြီးနိဿယသစ်ကျမ်း၊
- ၃။ ဓမ္မဂုဏ်နှင့်အဘွဲ့စုံကျမ်း- စသည်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

အဘယာရာမိကထေရဂုဏ်ရည်ကျမ်း

ဖော်ပြပါကျမ်းများအနက် အဘယာရာမိကထေရဂုဏ်ရည်ကျမ်းမှာ မိမိ၏ ဓမ္မာစရိယဖြစ်တော်မူသော အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဂုဏ်တော်အစုစွမ်းဆောင်ချက်တို့ကိုပြဆိုရာ ကျမ်းငယ်ဖြစ်တော်လေသည်။ ၁၃၂၀-ပြည့်နှစ်တွင် အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး ထေရုပ္ပတ္တိကျမ်းတွင် ပူးတွဲရိုက်ထားရာ ကရောင်း ၁၆-ချိုး စာမျက်နှာ ၃၀-ရှိလေသည်။

၁။ အဘယာရာမဆရာတော်ကြီးအကြောင်းတွင်ကြည့်ရှုရာ၏။

ပရိတ်ကြီးနိဿယသစ်ကျမ်း

ဆရာတော်သည် ဆဋ္ဌသံဂါယနာအကျိုးတော်ဆောင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ ဆရာတော်အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသတောင်းပန်သဖြင့် ၁၃၂၄-ခုနှစ်တွင် အနက်စကားပြေအဓိပ္ပါယ်တို့ဖြင့်တန်ဆာဆင်၍ ပရိတ်ကြီးနိဿယသစ်ကို အပြီးသတ်ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်း၏အဆုံးတွင် စကားပြေ ပါဠိနိဿယတို့ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူခဲ့ရာ ပါဠိနိဿယမှာ-

တေဇော အတ္ထိ ပရိတ္တဿ၊ အသဒ္ဓါနမဂေါစရံ။
နာလံ ဟတ္ထဝိဟီနာဟိ၊ ရတနာနိ ဂဟေတဝေ။

ပရိတ္တဿ = သူတော်ကောင်းစုံ စိတ်ဓာတ်ပုံ၌ ထုံတလဲလဲ အာရုံစွဲလျက် မှီဝဲဖို့ရန် အမှန်လျောက်ပတ် ပရိတ်တရားတော်မြတ်၏။ တေဇော = အန္တရာယ်မျိုး ရန်စွယ်ကျိုးလျက် ဖြိုးတက်အသရေ တိုးတက်စေဖို့ အခြေခံမျိုး တန်ခိုးထိန်ဖြာ အရှိန်အဝါသည်။ အတ္ထိ = စေတနာနှင့် သဒ္ဓါရှိသူ ရှင်လူများတွင် မြင်မမှားဘိ ထင်ရှားရှိပါပေ၏။ (တံ = သူတော်ကောင်းတို့ သုံးဖို့အတွက် သက်သက်လျောက်ပတ် ထိုပရိတ်တရားတော်မြတ်သည်။) အသဒ္ဓါနံ = ကုသိုလ်ဖြစ်ရေး ဝေးထက်ဝေးဖို့ အတွေးနယ်ကို အကျယ်ချဲ့ကြ ချက်မလှသည့် တက္ကကိုဖန် အကြံမှားဘိ သဒ္ဓါ တရား မရှိသူတို့၏။ အဂေါစရံ = ကောင်းမြတ်သည့်ဂုဏ် ဖြာဖြာစုံလည်း အာရုံ ထွေပြား အထင်မှားသူတို့၏ 'ကျက်စားရာမဟုတ်ပါပေ။ ဟိ = ကိုယ့်ချို့တဲ့ချက် သက်သက်ဖြစ်ပုံ အာရုံထုတ်ညှိ သရုပ်မိအောင် ယုတ္တိဆောင်ရလျှင်။ ဟတ္ထဝိဟီနာ = လက်နှစ်ဖက်လုံး လုံးဝဆုံးလျက် သုံးမရနိုင် ကိုင်ဖို့မလွယ်ကူ လက်ပြတ်သူတို့သည်။ ရတနာနိ = အရည်ပြေးလျက် အသွေးဖြိုးလျှံ အမျိုးမှန်စွာ အဖိုးတန်ရတနာတို့ကို။ ဂဟေတဝေ = ကိုယ်ရဖို့မှန်း အစွမ်းမြောက်နိုင် ကောက်ကိုင်ရယူရခြင်းငှာ။ နာလံ န အလံ = လက်အမှုမှာ လက်မပါသဖြင့် လိုရာပြီးပိုင် မစွမ်းနိုင်တော့ပေ။

ပရိတ္တမှီနုယုတ္တာ ယေ၊ ဝိန္ဒန္တေဝ ရသံ ဖလံ။
ကိ အာဟာရံ အဘုတ္တဿ၊ ဝိပါကံ စ ရသံ ဝိဒ္ဓူ။

ယေ = သဒ္ဓါ၊ ပညာ နှစ်ဖြာတွဲယှဉ် အမြင်စင်ဖြူ အယူမပြောင်း အကြင် သူတော်ကောင်းတို့သည်။ ပရိတ္တမိ = မေတ္တာ၊ သစ္စာ ရတနာသုံးစုံ အမြတ်ဂုဏ်ဟု အာရုံနိမိတ် မြတ်တံဆိပ်ခတ် ပရိတ်တရားတော်မြတ်၌။ အနုယုတ္တာ = အဓိပ္ပါယ်မိ အနက်သိ၍ ပါဠိရရေး အလေးပေးလျက် နှစ်သက်အားရ ကြိုးစားကြလေကုန်၏။
 တေ = ပရိတ်မြတ်၌ စိတ်ဓာတ်ကိုထား လွန်ကြိုးစားသည့် တရားလိုသူ အယူ မစောင်း ထိုသူတော်ကောင်းတို့သည်။ ရသံ စ = အဓိပ္ပါယ်မြင် အနက်ထင်လျက် စိတ်ရွှင်မြူးစွ ရတနာသုံးစုံ အမြတ်ဂုဏ်၌ အာရုံယူကာ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သဒ္ဓါပီတိ သမာဓိနှင့် ပဿဒ္ဓိသုခ စသည်များစွာ အရသာကိုလည်းကောင်း။ ဖလံ စ = အန္တရာယ်ဘေးဘယ ဝေးကွာကြ၍ အေးမြလက်ဝေ ကျက်သရေဖြိုး စည်းစိမ် တိုးလျက် တန်းခိုထိုထို အကျိုးကိုလည်းကောင်း။ ဝိန္ဒန္တေ = တရားတော်မြတ် ဓာတ်၏အဟုန် ခိုက်ပုံကြုံရ ရရှိခံစားကြရကုန်သည်သာလျှင်တည်း။ အာဟာရံ = ချိုချဉ်စပ်ငန် အဖန်အခါး ဤခြောက်ပါးတွင် ပါဝင်လာရ တစ်စုံတစ်ခုသော အစာအာဟာရကို။ အဘုတ္တာ = တက်မည် သက်မည် ဖျားနာမည်ဟု ထိုဤတွေးဆ မစားကြသူတို့သည်။ အဿ = မစားမိကြ ထိုအာဟာရ၏။ ဝိပါကံ စ = ပူချက် အေးချက် တက်သက်နှစ်ပါး ခွန်အားတိုး၊ မတိုး တန်းခိုးအစားစား အမျိုးသွားကို လည်းကောင်း။ ရသံ စ = ချိုချဉ်စပ်ငန် ဖန်လားခါးလား ထူးခြားပေါ်လာ အရသာကိုလည်းကောင်း။ ကိ ဝိဒူ = လျှာပေါ်မတင် ရှောင်ကြဉ်ခဲ့၍ ကိုယ်တွေ့မရှိရာ ဘယ်မှာသိနိုင်သူဖြစ်ပါတောအံ့နည်း။

ဣမိနာ အတ္ထမိစ္ဆာမ၊ သာဓူနံ နော အနုတ္တတံ။
 အဘိသင်္ခါမ သန္တာနံ၊ အတြနုတ္တဝိသောဓနံ။

ဣမိနာ = အနက်အဓိပ္ပါယ် မှတ်သားဖွယ်ဖြင့် ခြယ်လှယ်မှုန်းကာ သုံးစရာဟု မဟာပရိတ္တ ဤနိဿယဖြင့်။ သာဓူနံ = သဒ္ဓါလည်းပါ ပညာလည်းရှိ သတိမြဲသူ လူမွန်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့၏။ အတ္ထံ = သဒ္ဓါတင့်တယ် ဓိပ္ပါယ်မကျန် အနက်မှန်လျက် ကျင့်ရန်တိုးပွား အကျိုးတရားကိုသာလျှင်။ ဣစ္ဆာမ = ကိုယ်ကျိုးမပါ များတွက်တာကို လွန်စွာပြင်းပြ လိုလားတောင့်တကြပါကုန်၏။ အနုတ္တတံ =

အဓိပ္ပါယ်ပျက် အနက်မမှန် ဉာဏ်ကိုချိုးဖဲ့ အကျိုးမဲ့ရေးကိုကား။ နော ဣစ္ဆာမ= အကျိုးစင်စစ် ဖြစ်ကြစေရာ မေတ္တာစိတ်ထား တရားအရ မလိုလား၊ မတောင့်တ ကြပါကုန်။ (တသ္မာ= ထိုသို့ အကျိုးသာဖြစ် အပြစ်မဲ့ရေး လေးစားပြင်းပြ လိုလား တောင့်တကြကုန်သည်ဖြစ်သောကြောင့်။) အတြ= အများအကျိုး တရားတိုးဖို့ ကြိုးကြိုးစားစား ရေးသားဖွင့်ပြ ဤပရိတ်ကြီးနိဿယ၌။ သန္တာနံ= ကရုဏာနှင့် မေတ္တာတရား အစဉ်ပွားလျက် စိတ်ထားမြင့်သူ လူရည်ချွန်အပေါင်း သူတော် ကောင်းတို့၏။ အနတ္တဝိသောဓနံ= အဓိပ္ပါယ်ပျက် အနက်အမှား တရားချိုးဖဲ့ အကျိုးမဲ့ကို တဲ့အောင်၊ လျော်အောင် ဆောင်ယူဖြည့်တင်း သုတ်သင်ခြင်းကို။ အဘိကခါမ= ရှင်လူအပေါင်း ကောင်းဖို့တွက်တာ တစ်ဖက်သာမို့ စေတနာအရ လိုလားတောင့်တလျက် ရှိကြပါကုန်၏။

ဟူသော ၃-ဂါထာပါဠိနိဿယဖြင့် သဒ္ဓါတရားရှိရန် တိုက်တွန်းချက်၊ ကြည့်ရှုရန်ပညာရှင်များအား တောင်းပန်ချက်တို့ကိုဖော်ပြ၍ နိဂုံးအုပ်တော် မှုခဲ့လေသည်။ ယင်းပရိတ်ကြီးနိဿယသစ်ကို အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ပဉ္စမအကြိမ် သာသနာရေး ဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်ရိုက် ကရောင်း ၁၆-ချိုးအကြီး ဆိုက်ဖြင့် စာမျက်နှာ ၅၉၄-မျက်နှာရှိလေသည်။

ဓမ္မနှင့်ဂုဏ်အဖွဲ့စုံကျမ်း

ဆရာတော် ပုဂံတောင်ရွာ ဓမ္မိကာရာမတိုက် ပဓာနနာယကဆရာတော် အရှင်ဝိလာသ တောင်းပန်သဖြင့် ဓမ္မနှင့်ဂုဏ်အဖွဲ့စုံကျမ်းကိုလည်း ဓမ္မစကြာ ဒေသနာတော်စသည်မှထုတ်နှုတ်၍ ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းဓမ္မနှင့် ဂုဏ် အဖွဲ့စုံကျမ်း၌ ဥယျောဇဉ် အာသိသတိုက်တွန်းချက်နှင့် တောင့်တချက်၊ ဓမ္မစကြာ အမေးအဖြေ၊ စကားချီးနှိုးဆော်ချက် ဓမ္မစကြာအမေးအဖြေ၊ ရှစ်လုံးဖွဲ့ကဗျာများ ဓမ္မစကြာရွတ်ဆိုရန် နှိုးဆော်ချက်လင်္ကာများ၊ ဓမ္မစကြာအမွန်းဂါထာ၊ အနတ္တ လက္ခဏသုတ်အမွန်းအမေးအဖြေ၊ ဥယျောဇဉ်၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ်အမေးအဖြေ၊ စကားချီးတိုက်တွန်းချက်၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ်အမေးအဖြေလင်္ကာ၊ အနတ္တ လက္ခဏသုတ်အမွန်းဂါထာ၊ ပဏာမအာသိသ မင်္ဂလသုတ်အမေးအဖြေ၊ ရှစ်လုံးဖွဲ့

ကဗျာများ၊ ပဌမဗုဒ္ဓဝစနဉဒါန်းဂါထာများနှင့်အနက်များ၊ ဘုရားဂုဏ်စတော် ၉-ပါး၊ ဘုန်းတော် ၆-ပါး၊ ဣဿရိယဘုန်းတော်ဂုဏ် ၈-ပါး၊ အသာဓာရဏ ဉာဏ်တော် ၆-ပါးတို့ ပါရှိလေသည်။ ဆရာတော်ကား စာရေးအလွန်ကောင်း မွန်စေ့စပ်သည့်ဆရာတော် ဖြစ်တော်မူသည်။

ဘဒ္ဒန္တဝါသေဋ္ဌော ထေရာ၊ ဝိသဋ္ဌော အာဇေညော ဝိဒ္ဓါ။
ဝိဒ္ဓနံ သမ္ပသာဒါယ၊ ဂန္ဓေ သုဝိသိဋ္ဌေ အကာ။

အချိန်ဒါန်းများရေးသားစီရင်တော်မူခြင်း

ဆရာတော်သည် ဒါယကာဦးထိန်းဝင်း၏လျှောက်ထားရချက်အရ ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏-

၁။ အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော် အချိန်ဒါန်း၊

၂။ အခြေပြုပဋ္ဌာန်းတရားတော် အချိန်ဒါန်း။

၃။ ပဉ္စပကရဏဘာသာဋီကာ ကျမ်းဦးတို့ကိုလည်း ပြုစီရင် တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်း အချိန်ဒါန်းတို့၏ ဂါထာရေးဟန် ဂါထာအနက်ပေးဟန် မြန်မာစာဟန်တို့ နည်းယူဖွယ်ကောင်းလှသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤ၌ အနတ္တ လက္ခဏသုတ်တရားတော်အချိန်ဒါန်းကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်အချိန်ဒါန်း^၁

၁။ အယံ အတ္တာ အနတ္တာတိ၊ ဇာနိတုံ ဒုက္ခရာ ဒုဝေ။

ဝိဒ္ဓံ တေ ဇနကာစေရ-ဉာဏေန သုသုခံ ဇနာ။

အယံ= အသက်ယောင်ယောင် အကောင်အသွင် အရှင်လိပ်ပြာ ထင်မိတ္တ ဖြင့် စိတ်မှာတည်ဆက် ဤအချက်သည်။ အတ္တာ= သညာဒိဋ္ဌိ စိတ်၏ဖောက်ပြား

၁။ အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်အချိန်ကို ၁၃၄၁-ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လဆုတ် ၃-ရက်နေ့က အပြီးသတ် ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

အထင်မှားဖို့ လှည့်စားဖန်ကာ ဉာဏ်အရာဖြင့် ဖွေရှာဟပ်က မှတ်မရပါ အတ္တ
 သာတည်း။ အယံ= ပရမတ္ထ သဘာဝဟု ဓမ္မဟုတ်မှန် သရုပ်ဖန်တဲ့ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး
 ဤတရားသည်။ အနတ္တာ=ဝိပဿနာမဂ် ဉာဏ်နှစ်ချက်ဖြင့် သက်သက်ဟုတ်မှန်
 သရုပ်ဖန်လျက် အမှန်မှတ်ပြု ဓာတ်အမျှသာ အနတ္တပါပေတည်း။ ဣတိ= သရုပ်
 မဟန် ဟုတ်အမှန်ဟု မှန်မမှန်ထင်မြင်ကြိုသို့ပင်။ ဒုဝေ= အသက်ဇီဝ ကောင်
 အတ္တနှင့် ဓာတ်မျှဟုတ်မှန် ရုပ်နာမ်နှစ်ဝ အနတ္တဟု မှတ်ပြုဟောကြား သဘောသွား
 နှစ်ခုတို့ကို။ ဇာနိတုံ= မဟုတ်ဘိ ဟုတ်၏ မရှိ၊ ရှိဟန် မမှန်၊ မှန်ကို ဝေဖန်နှိုင်းညှိ
 ယုတ္တိသဘာဝ သာဓကဖြင့် ကျနမိမိ အတိအလင်း သိရှိခြင်းငှာ။ ဒုက္ကရာ= သာမန်
 ဉာဏ်များ မမှီအား၍ ဘုရားရှင်တော် မပွင့်ပေါ်က ခဲယဉ်းလှပါပေကုန်၏။ ဇနာ=
 တရားဘက်တွင် သက်ဝင်မွေ့လျော် သူတော်ကောင်းမှု အစဉ်ယူထား ရှင်
 လူအများတို့သည်။ တေ= ထိုဒိဋ္ဌိအမြင် ဉာဏ်အမြင်ဟု အမြင်နှစ်ပါး အစဉ်ခြားလျက်
 ကွဲပြားခဲ့ရ အတ္တ၊ အနတ္တတို့ကို။ ဇနကာစေရဉာဏောန= ဆရာတော်သခင် အရှင်
 ဇနကာ မြတ်ထေရ်ရ၏ ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာဂန္ထန် ကျမ်းဂန်အရ လမ်းမှန်ကျအောင်
 တင်ပြဖန်ဆင်း ဉာဏ်အစွမ်းကြောင့်။ သုသုခံ= ထောက်အထားမိ ယုတ္တိဥပမာ
 ဝေဆာကြောင်းကျိုး ကောင်းမျိုးစုံလင် ဖုံဖုံဆင်၍ အတင်အပြ အဆင်လှလျက်
 မြင်ရဖို့တွက် အခက်မပါ အလွန်သက်သာလွယ်ကူစွာ။ ဝိဒုံ= သတိမကင်း
 အသိရှင်းလျက် အလင်းရတုံ သိကြလေကုန်ပြီ။

၂။ အနတ္တလက္ခဏာချာတ-သုတ္တဿ မဏ္ဍနာ အယံ။
 ဒေသနာ ဇနာနံ ဓမ္မ-ပီတီ ဒတွာ သုခံ ကရေ။

အနတ္တလက္ခဏာချာတသုတ္တဿ= အနတ္တလက္ခဏာဟု မြွက်ဟဖော်အပ်
 အရပ်ရပ်၌ မလတ်နှုတ်သံ ထုတ်ညံဖော်လတ် သုတ္တန်တော်မြတ်ကို။ မဏ္ဍနာ=
 နည်းအသွယ်သွယ် ပရိယာယ်အမျိုးမျိုး ကြောင်းကျိုးစုံလင် ဖုံဖုံတင်လျက် အမြင်
 စွမ်းကာ ရွှင်လန်းလာဖို့ တန်းဆာဆင်ကြောင်းဖြစ်သော။ အယံ ဒေသနာ= အနတ္တ
 အချက် သိဖို့တွက်ဟု အကွက်ကျကျ အချက်ပြလျက် တင်ပြဝေဆာ ဤဒေသနာ
 တော်သည်။ ဇနာနံ= ဗုဒ္ဓတရား တို့အားထားက ချမ်းသာရဟု မုချမြင်သူ

စင်ဖြူတရား ရှင်လူအများတို့အား။ ဓမ္မပီတိ = ဤတရားကို ကြားရနာရ ရှုစားရ၍ စိတ်မှကိုယ်မှ ထိုဓမ္မကြောင့် တက်ကြွထင်လာ ရှင်စရာအလီလီ အကြည်မိလတ် ပီတိဓာတ်ကို။ ဒတွာ = အခါခါသာ နာတိုင်းရှင်ဘိ ကြည့်တိုင်းလန်းရေး အေးခြင်း မလတ် ပေးနှင်းအပ်၍။ သုခံ = စိတ်၏အရသာ သာယာဖွယ်ရ အေးမြလန်းကာ ဝမ်းသာမကင်း ချမ်းသာခြင်းကို။ ကရေ ကရောတု = သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသော ဇိနာတိ သဗ္ဗရတိ ဓမ္မရတိ ဇိနာတိ-ဟု လာရိန္နတ်သံ သုတ်ဓမ္မက္ခန် ကျမ်းဂန်အညီ အကြည်လွမ်းရေး အင်အားတွေစု အမှုမကွာပလေ ပြုပါစေသတည်း။

၃။ သိဿာ တေ ထေရ သတ္တာနိ၊ မုဒ္ဒါပိယ ပစာရဏံ။
 အကံသု တေ ယထာမတိ၊ သုခီ ဟောတိ ပမောဒိတော။

ထေရ = စင်ကြယ်ဖြူဆွ တမူလှသည့် သီလဆင်ကာ အမြင်သာလျက် ပညာပြည့်စုံ အကြောင်းလုံ၍ ကောင်းဂုဏ်ထင်ရှား မထေရ်ရှင်ဆရာတော်မြတ် ဘုရား။ တေ သိဿာ = ဆရာတော်အမွေခံ ခြွေအရံမို့ ကျမ်းဂန်များစွာ ရှင်လက်ရာ တို့ ပေါ်လာဖို့ရေး ပြန်နှံရေးနှင့် တည်ရေးမြဲရေး အစဉ်တွေးလျက် အလေးထားသည့် ဆရာတော်၏ အများတပည့်တို့သည်။ တေ = ကိုယ့်တိုင်းပြည်သား ရှင်လူများတို့ တိုးပွားဆင့်ဆင့် မြင့်ထက်မြင့်ဖို့ အခွင့်မဆုတ် မနားလုပ်လျက် အားထုတ်ကြိုးစား ဆရာတော်အရှင်မြတ်ဘုရား၏။ သတ္တာနိ = အခက်ကိုပင် အလွယ်ထင်ရ အမြင်လှဖို့ ဝါကျဆင်ကုံး စကားလုံးတို့ အသုံးယဉ်ယဉ် နှုံးအဆင်ဖြင့် ကုံးစဉ်ခြယ်သ တင်ပြ ဆန်းဟန် လမ်းမှန်ဖော်ကြား ကျမ်းဂန်တော်အများတို့ကို။ တေ = သာသနာ့အတွက် ကိုယ့်အသက်ကို ငဲ့ကွက်မရှိ ဆုံးနေ့ထိအောင် စွမ်းဆောင်ကြိုးစား ဆရာတော် အရှင်မြတ်ဘုရား၏။ ယထာမတိ = ကိုယ်တည်းတစ်ယောက် ချမ်းသာရောက်ဖို့ ခုလောက်ကြိုးကုတ် အားမထုတ်ဘူး၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာ၏ ရှေးခါတိုးတ လက်ထက်ကလျှင် ရသည့်တန်ဖိုး ထပ်မညိုးဖို့ အားကြိုးမာန်တက် ငါဆောင် ရွက်သည် ဆက်လက်တည်တန်ပါစေသော်။ မိန့်ဖော်ဆိုဟ အလိုတော်ကျအောင်။ မုဒ္ဒါပိယ = တို့ဆရာတော် သက်ရှိတုန်းက နောက်ဆုံးအထိရေးခဲ့သည်။ ကျမ်းစာ ထွေထွေ ပြည်သူလက်သို့ ဆက်လက်ပြန့်ပွား ရောက်စေမည်၊ ကျုပ်တို့ဆရာ

ရည်ရွယ်ချက်တော့ မပျက်မကွက် အောင်ရမည်၊ စိတ်မပျက်ပေါင် ခုလိုတွေးလို့ ကုသိုလ်ရေးမို့ ကြိုးစားမည်၊ ရည်ရွယ်ချက်စိတ်သန် အဓိဋ္ဌာန်ပုံဟိတ် ယုံစိတ် အနေအရ ပုံနှိပ်စေကြကုန်ပြီး၍။ ပစာရဏံ= ရှင်လူများစွာ ပညာတွက်မှန်း ကျမ်းအလီလီ အရှည်တည်လျက် ဤပြည်အတွင်း ပြန့်နှံ့ကျယ်ပွားခြင်းကို။ အကံသု= တစုံတစ်ယောက် ချမ်းသာရောက်ဖို့ ခုလောက်ကြိုးကုတ် အားမထုတ်ဘူး၊ ကျုပ်တို့ဆရာ ထေရ်မဟာဇာ ဘာသာကျမ်းများ စဉ်ပြန့်ပွား၍ မြတ်ဖျား သာသနာ ဝှန်ရှည်ကြာလျက် မြန်မာအကျိုး အစဉ်တိုးအောင် အားကြိုးမာန်တက် ကျွန်ဆောင်ရွက်သည် နှစ်သက်ရွှင်လန်းကြပါစေ . . . စိတ်နေအရ ပြုလုပ်ကြပါ ကုန်ပြီ။ (တွံ) လူ့စခန်းမှ နတ်နန်းစံပျော် ဆရာတော်အရှင်မြတ်သည်။ ပမောဒိ တော= ဆရာအဓိဋ္ဌာန် စိတ်အကြံမျှော်ကြည့် အလိုပြည့်ဖို့ တပည့်များစွာ သာသနာ ပြု မှုအဓိဋ္ဌာန် စိတ်အကြံဖြင့် ကျမ်းဂန်ထွေထွေ ပုံနှိပ်နေပုံ ဖြန့်နေပုံကို အာရုံမျှော် တန်း ရွှင်လန်းမကွာ ဝမ်းသာအားရသည်ဖြစ်၍။ သုခိ= ငါ့လိုလားချက် သူတို့ဆက်၍ ထမ်းရွက်နေသားပါတကားဟု အားရွှင်ဘိ ချမ်းသာခြင်းရှိသည်။ ဟောတိ= နှစ်သက်ကြည်ဘိ အဆီအိလျက် ပီတိလွမ်းကာ သစ်သစ်ဖြာ ဖြစ်ပါစေသား ဆရာတော်အရှင်မြတ်ဘုရား။

အခြေပြုပဋ္ဌာန်းတရားတော်အချိန်ဒါန်း^၁

၁။ ရသာဘိသင်္ခတံ ဘန္တေ၊ ပဋ္ဌာနံ ဇနမာနယိ။
ဘာတိ မံ တေ ဉာဏံတိတံ၊ ကဝိနံ ဂေါစရံ ဣတိ။

ဘန္တေ=မဟာဂန္ဓာရုံ ရွှေဘုံအဓိပတိ တိုင်းလုံးသိသည့် ကဝိမဟာရတနာ အကျော် ဆရာတော်အရှင်မြတ်ဘုရား။ (တွံ)= ကိုယ်တည်းတယောက် ချမ်းသာ ရောက်ဖို့ မထောက်မထား ယောက်ျားဇာနည် ပြီပြီထင်ရှား အရှင်ဆရာတော်ဘုရား သည်။ ရသာဘိသင်္ခတံ= တရားတော်ကို ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် နာစေချင်၍

၁။ အခြေပြုပဋ္ဌာန်းတရားတော်-အချိန်ကို ၁၃၄၁-ခု၊ ပြာသိုလကွယ်နေ့က အပြီးသတ် ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

စီစဉ်တင်ပြ အဆင်လှဖို့ ရသသွယ်သွယ် သာယာဖွယ်ဖြင့် ခြယ်လှယ်နုယဉ် အမှုဆင်လျက် ပြုပြင်စီမံအပ်သော။ ပဋ္ဌာနံ= ရသာဝေဖြိုး ဟင်းမျိုးစုံသွင်း တည်ခင်း ကျင်းဆဲ ထမင်းပွဲသို့ မရောင့်ရဲ မတင်းတိမ် မြိန်ရှက်ဖွယ်ကျင်း အခင်းခမ်းနား ဆန်းအပြားဖော် ပဋ္ဌာန်းတရားတော်သို့။ ဇနံ= ပဋ္ဌာန်းအခက် ကျမ်းအနက်ဟု မသက်မဝင် ရှောင်ချင်သသူ ရှင်လူအစားစား ပဋ္ဌာန်းကြောက်သူများကို။ အာနယိ= ဆန်းကြယ်အသိဉာဏ် ပဋိဘာန်ဖြင့် ဟန်တမူပြ အလှကိုဆောင် ရဲအောင်ဖွဲ့နွဲ့ ဆွဲဆောင်ခဲ့ပါပေပြီ။ တေ= ငယ်ရွယ်စဉ်က ဆုံးနေကျအောင် လုံ့လမမဲ့ သုံးချခဲ့၍ တကယ့်ပညာဝန် ပုဂ္ဂိုလ်ချွန်ဟု တံခွန်တင်လွှား ဆရာတော်အရှင်ဘုရား၏။ ဉာဏံ= ဟောရေးပြောရေး ရေးသားရေးဟု အရေးကြုံသော် ထင်ပေါ်သွက်လက် ထက်မြက်လျင်မြန် ထင်ဟန်သိဟန် ပဋိဘာန်သည်။ ကဝီနံ= လောကအမြင် ဓမ္မမြင်ဖြင့် ဆင်ခြင်နွဲ့ကာ ဖွဲ့အရာ၌ လိမ်မာကျွမ်းကျင် အခန်းဆင်ဖို့ အမြင်သာဘိ ပညာရှိတို့၏။ ဂေါစရံ= သူတို့မှီချက် အကွက်အပြင် စားကျက်ခွင်ဟု သက်ဝင် နိုင်ဖွယ် ဉာဏ်နယ်ပယ်ကို။ အတိတံ= အမြင်သန်သန် လျင်မြန်မှုတွက် သူထက် ထင်စွာ အမြင်သာ၍ ကျော်ကာလွှားကာ လွန်တက်နိုင်ခဲ့ပါပေပြီ။ ဣတိ= ဉာဏ်ဖြင့် ပြုဖော် အမှုတော်ကို ရှုမြော်ရည်လို့ ဤသို့ဤပုံပင်။ မံ= ဆရာတော်ဂုဏ်အင် ပုံအသွင်ကို ဆင်ခြင်ကြည့်မြော် တပည့်တော်၏စိတ်၌။ ဘာတိ= ဆင်ခြင်တိုင်းပင် အမြင်သွယ်လက် စဉ်မပျက်ချေ ထင်လျက်ထင်လျက် ရှိနေပါပေသည်ဘုရား။

၂။ သဗ္ဗညုတာ စ ဗုဒ္ဓဿ၊ ဥပကာရော စ တေ မတော။
 တတော ဇာတာ ယာ ပဋ္ဌာန-ကထာကံ နာဘိရာဓယေ။

(ဘန္တေ= သာသနာပြုခန်း အမှုထမ်း၍ လူ့စခန်းတွင် ဥဒါန်းတင်အပ် အရှင်မြတ်ဘုရား။ တေ= ဗုဒ္ဓဂုဏ်ဖွဲ့ ဖုံဖုံခဲ့လျက် ပြောင်းနွဲ့မှုပါ လူသဒ္ဓါဖို့ ပူဇာဆင် တတ် အရှင်မြတ်သည်။ ဗုဒ္ဓဿ= လူနတ်ဗြဟ္မာ ပညာဝါတို့ စဉ်လာဦးညွှတ် ထွက်ဖျားသခင် ဘုရားရှင်၏။ သဗ္ဗညုတာ စ= ပရမတ်ပညတ် အရပ်ရပ်စုံလင် အကုန်မြင်သည့် သဗ္ဗညုတာ တွင်ကာခေါ်အပ် ပညာတော်မြတ်ကိုလည်း။ မတော= “သိရန်မှန်က မကျန်ရအောင် လုံးဝစုံလင် အကုန်မြင် သဗ္ဗညုဉာဏ်တော် အစွမ်း

တည်း။ သိသည့်တရား များအပြား၌ ဟောထားစဖွယ် နည်းသွယ်သွယ်ကို
 ခြယ်လှယ်စုံလင် အကုန်မြင် သဗ္ဗညုဉာဏ်တော်အစွမ်းတည်း။ ကျွတ်ထိုက်ကြပေ
 များဝေနေ၏ ဣန္ဒြေစရိုက် သူ့အကြိုက်ကို နှိုက်ချွတ်စုံလင် အကုန်မြင် သဗ္ဗညုဉာဏ်
 တော် အစွမ်းတည်း။ ဉာဏ်တော်စွမ်းပကား ဤသုံးပါးကြောင့် အများဝေနေ
 ကျွတ်လွတ်စေဖို့ မနေမနား သက်တော်အားဖြင့် ကြီးမားလေဘိ ရှစ်ဆယ်ပြည့်၍
 ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည့်တိုင်အောင် သယ်ယူဆောင် ဘုန်းခေါင် ငါတို့ဘုရားတည်း။”
 အနည်းနည်းထုတ်ဖော် သိတော်မူအပ်ပါပေပြီ။ ဥပကာရော စ = ရှင်မြတ်ထွန်းပေါ်
 ပွင့်တော်မူမှ ဓမ္မအဖြာဖြာ အလိမ္မာနှင့် ပညာဉာဏ်ထူး ရခဲ့ဘူးဟု အတွေးထူးပေါ်
 ကျေးဇူးတော်ကိုလည်း။ မတော = “ဘုရားရှင်တော် မပွင့်ပေါ်လျှင် လူတော်အများ
 စိတ်ကောင်းထားလည်း ဤကားကုသိုလ် အကုသိုလ်နှင့် ထိုထိုဘုံဘဝ မသိရ
 များလှအပြစ်တွေ၊ ဘုရားရှင်တော် ပွင့်ထွန်းပေါ်၍ ဟောဖော်ညွှန်ကြား မြတ်တရား
 ကြောင့် ဤကားကုသိုလ် အကုသိုလ်နှင့် ထိုထိုဘုံဘဝ သိကြရ များလှကျေးဇူးပေ၊
 ကျေးဇူးတောင်ရှင် ဘုရားရှင်ကို ဦးတင်မပြတ် ကျေးဇူးဆပ်ဖို့ ပရိယတ်နှင့် ပဋိပတ်
 နှစ်ဖြာ သာသနာကို ကောင်းစွာကြိုးကုတ် လွန်အားထုတ် အဟုတ်ကျင့်ကြစေ”
 အထွေထွေကို စေ့ရေမိမိ အရှိဖော်လတ် သတော်မူအပ်ပါပေပြီ။ တတော =
 သဗ္ဗညုတင် ဉာဏ်မြင်တော်ထူး ထွဋ်အဖူးနှင့် ကျေးဇူးတော်စုံ အာရုံထားဘိ
 အရှိဖော်လတ် သိတော်မူတတ်သောကြောင့်ပင်။ ယာ ပဋ္ဌာနကထာ = မိမိလိုပင်
 သိစေချင်၍ စီစဉ်ဆန်းပြား ခမ်းအနားဖော် အကြင်ပဋ္ဌာန်းတရားတော်သည်။
 ဇာတာ = ထေရ်ရှင်မေတ္တာ ကရုဏာမှ ရှိန်ဝါထင်ဟပ် အမြင်အပ်ခဲ့ အတတ်သိစေ
 ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ရပါပေပြီ။ (သာ) ပဋ္ဌာနကထာ = ဉာဏ်မြင်ချက်ကျ မခက်ရအောင်
 ကွက်ချစီကုံး နှလုံးရွှင်ရေး ဘဝင်အေးဖို့ ပြုံးဆေးအလား အခန်းများဖြင့် ဆန်းပြား
 ဖော်စပ် ထိုပဋ္ဌာန်းတရားတော်မြတ်သည်။ ကံ = မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ နှုတ်ဟာမိန်မြွက် ဓမ္မစက်၌
 နှစ်သက်အားရ လိုလားကြသူ စင်ဖြူတရား အဘယ်ရှင်လူအများကို။ နာဘိရာ
 ဝေယ = အတင်အပြ အဆင်လှလျက် ရွှင်ပျဖွယ်ရာ တကယ်သာမို့ အဘယ်မှာ
 အဘယ်မှာ မနှစ်သက်စေပဲ အမြင်ထူးရ ရွှင်မြူးကြလျက် ချစ်မက်မပြေ နှစ်သက်စေ
 တော့သည်သာလျှင်တည်း။

၃။ အာရဒွေါ တံ ဇိနာရဒွ၊ မနကတ္တာဝ ယုဉ္ဇကော။
ဝိက္ကမာဟိ ရဇံ ယာတော၊ သီဟောဝ ဂုရုတံ သယံ။

(ဘန္တေ) = ရွှေကျင်နိကာယ ဥပဉ္ဇက္ကဋ္ဌ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ သကျသီဟ ဓမ္မာစရိယ အစိုးရပဌမကျော် ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် ဂုဏ်တင်လွမ်းမှု အခန်းရှုက ကျမ်းပြုအကျော် ဆရာတော်သခင် အရှင်မြတ်ဘုရား။ တံ= အလုပ်ဘာမျှ လုပ်မရက သေရသည်က ကောင်းလေစွဟု ဆန္ဒမျိုးထား နိုးကြားအစဉ် ကြိုးစားခဲ့သော အရှင်ဘုရားသည်။ ဇိနာရဒံ= လေးဆယ့်ငါးဝါ ရှည်မြင့်ကြာအောင် သတ္တဝါ တစ်တွေ ကျိုးများစေဖို့ မနေမနား မြတ်ဘုရားသည် ကြိုးစားခဲ့ဘိ အဓိပတိ ဝိရိယတော်မြတ် ကို။ အာရဒွေါ= အများနှင့်မူ အတူအားသန် မြင့်မားဟန်ကို ဖန်ဖန်ထွေးလျက် နှစ်သက်အားရ ကျေနပ်တော်မူလှသည်ဖြစ်၍။ အနကတ္တာဝ= မြတ်ဘုရား၏ ထူးခြားလုံ့လ ဝိရိယကို အားကျမှုစိုက် အတုလိုက်ယူ ပြုတော်မူလျက်သာလျှင်။ ယုဉ္ဇကော= “ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လောင်းလျာတုန်းက နောက်ဆုံးအထိပါရမီ လူနတ်များ စွာ ချမ်းသာရေးမို့ အသက်ပေးလို့ဖြည့်ခဲ့သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာအတွက်တော့ ငါပါအသက်ဆုံးစေမည် စိတ်မပျက်ပေါင် ခုလိုတွေးလို့ ကုသိုလ်ရေးမို့ကြိုးစား သည်” ဤရည်ရွယ်ချက် စိတ်တွင်နှက်လျက် အဆက်ဆက်ပွား ပျက်မသွား အောင် နိုးကြားထပ်ထပ် ကြိုးစားတော်မူတတ်ပါပေ၏။ ဟိ= တစ်ဆင့်တစ်ဆင့် ပွင့်ထက်ပွင့်လျက် မြင့်တက်လာရ လုံ့လမျိုးများ ပျိုးထားခဲ့သမျှ အကျိုးဖွဲ့ပြုရလျှင်။ သီဟော= ရဲမာန်သတ္တိ ဓာတ်အရှိဖြင့် ဗျတ္တိထင်လင်း ခြင်္သေ့ မင်းသည်။ ဝိက္ကမာ= ရဲမာန်အပြည့် လုံ့လရှိဟု ဗျတ္တိထင်လင်း အလိုအလျောက်ပင်။ ရဇံ= သားကောင် မျိုးမျိုး လွှမ်းမိုးနှိမ်နှင်း ဘုရင်မင်းအဖြစ်သို့။ ယာတောဝ= ရောက်သကဲ့သို့။ (တထာ)= ထိုနည်းထားယူ အလားတူပင်။ (တံ)= သာသနာဝင် ဂန္ထဝင်၌ စံတင်ဖော် အပ် ဆရာတော်အရှင်မြတ်သည်။ ဝိက္ကမာ= ဉာဏ်စွမ်းအပြည့် လုံ့လရှိလျက် ဗျတ္တိပြည့်လျဉ်းအလျောက်ပင်။ ဂုရုတံ= ဆရာကိုယ်စား ကျမ်းဂန်များက တိုင်းကား နယ်ရွာ လှည့်လည်ကာဖြင့် နည်းနာညွှန်ပြ သင်နေကြ၍ ရဋ္ဌဂရု မည်ပြုအပ်စွာ မြတ်ဆရာအဖြစ်သို့။ ယာတော= ဆရာသတ္တိ အစွမ်းရှိလျက် တိုးတက်မောက်ကြွ အမြောက်လှသဖြင့် တောက်ပအသရေ ရောက်ရပါပေတော့သည်ဘုရား။

၄။ ဂန္ဓာ ဟိ တဝ ယာဝဇ္ဇ၊ ဂရုကိစ္စကရာ ဇနေ။
ဗျာပေတုမေသမာယောဂေါ၊ ကာတဗ္ဗောဝ ကတညုဘိ။

(ဘန္ဓေ) = ဘုရားအကြိုက် အများလိုက်လျက် အားစိုက်ကြိုးစား ဆရာ
တော်အရှင်မြတ်ဘုရား။ ဟိ = မြန်မာပြည်ထောင်စု ဂုရုအစစ် ဤအဖြစ်မှာ
မှန်လှပါပေ၏။ တဝ = ဘုရားမှန် တုမရှိမှာ ငါ၏ကိုးကွယ် ငါ့ကိုကယ်ဟု တကယ်
မြင်လတ် ကျေးဇူးဆပ်လျက် မပြတ်ကြိုးစား ဆရာတော်အရှင်မြတ်ဘုရား၏။ ဂန္ဓာ =
ဆရာမပါ ကိုယ်ထည်းသာလျှင် သင်လိုပါက သင်၍ရအောင် စွမ်းဆောင်ဆင်သ
အမြင်ရဖို့ တင်ပြဆန်းဟန် လမ်းအမှန်ကြား ကျမ်းဂန်အများတို့သည်။ ယာဝဇ္ဇ =
အသိအလိမ္မာ ပညာပေး၍ လိုအပ်ဖြည့်လျက် မရွေ့မပျက် ယနေ့ထက်တိုင်
အောင်ပင်။ ဇနေ = ပညာလိုလား တရားခင်သူ စင်ဖြူအကောင်း ရှင်လူအပေါင်း၌။
ဂရုကိစ္စကရာ = ဆရာကိစ္စ သင်အပြကို ကျသေသပ် ပြီးစီးအောင်ပြုတတ် ပါပေ
ကုန်၏။ (တသ္မာ) = ကျမ်းဂန်များစွာ ရှင်လက်ရာသို့ မြန်မာတစ်ခွင် ဆရာရှင်အလား
သင်ကြားနေသောကြောင့်ပင်။ ဝေသံ(ဂန္ဓာနံ) = အနုဂ္ဂါမဏိ ကျောက်ကောင်းရှိက
ရှုကြည့်မဝ အားမရသို့ လှပတင့်တယ် အဆုံးခြယ်လျက် ကုံးသွယ်ပျိုးဖန် မျိုးမှန်
ဆန်းပြား ဤအဖိုးတန် ကျမ်းအများတို့ကို။ ဗျာပေတု = မပြတ်မလတ် အထပ်ထပ်
လျှင် ရပ်တကာလယ် နယ်တကာချဉ်း ပြန့်နှံ့စေခြင်းငှာ။ ကတညုဘိ = ကျမ်းဂန်
များစွာ ရှင်ဆရာမှ ပညာရလျက် နှစ်သက်ကြည်နူး ပေးဘူးအရှိ ကျေးဇူးသိကြကုန်
သော။ နော (အမေဟိ) = ကျေးဇူးသိလတ် ကျေးဇူးဆပ်သော တာဝန်ကျေလျက်
ပြေလည်ကြရေး မြော်တွေးသိသူ တပည့်ရှင်လူတို့သည်။ အာယောဂေါ =
စိတ်ဓာတ်ဖြင့်တစ်ဆင့် ကိုယ်အား ဖြင့်တစ်နည်း ပစ္စည်းဖြင့်တစ်ခန်း တတ်စွမ်း
သလောက် ချီးမြှောက်အားတင်း ကြိုးစားခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗောဝ = သာသနာပြု
မဟာမူမို့ သာဓုသာဓု သဒ္ဓါထုခြင့် မှုမလင့်စရာ ပြုသင့်ပါသည် ပြုရမည်သာ
ဖြစ်ပါတော့သည်ဘုရား။

ပဉ္စပကရဏအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ ကျမ်းဦးအမှာ

ပဉ္စပကရဏအဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ ကျမ်းဦးအမှာကိုလည်း-

ဇာတာ ဘာသာဋီကာ ဓာတု-ကထာ အဋ္ဌကထာဒီနံ။

ဝိလသန္တိ ယထာ မာလာ၊ ယထာကာလံ မနောရမာ။

မနောရမာ = ရနံ့မွှေးစ အသွေးလှလျက် ချစ်မက်တွယ်တွယ် နှစ်သက် ဖွယ်ဖြစ်ကုန်သော။ မာလာ = ညွတ်နွဲ့မကွာ ဆွတ်လဲ့ပါဟု မူရာဟန်ပျိုး ဆန်းရိုးအဖုံဖုံ ပန်းမျိုးစုံတို့သည်။ ယထာကာလံ = သူ့ရာသီနှင့် အခါသင့်၍ အခွင့်သာလာ ချိန်ခါ အလိုက်။ ဝိလသန္တိ = ရှုမဝဘိ ကြည့်မပြေအောင် ဆွဲဆောင်ချက်ထူး လွန်လူးလှပ ကွန့်မြူးကြကုန်လျက်။ ဇာတာ ယထာ = နေရာတကာ ဗွေဝနာ၌ ဝေဆာပြုလျဉ်း အလှကျင်းကာ ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သကဲ့သို့။ တထာ = ထိုနည်းထားယူ အလားတူပင်။ ဓာတုကထာ အဋ္ဌကထာဒီနံ = ဓာတုကထာ ဋ္ဌကထာမှ စ-ကာခမ်းနား အခန်းပြားလာ ကျမ်းငါးဖြာတို့၏။ မနောရမာ = အနက်အဓိပ္ပါယ် ခြယ်လှယ်ကုံးပြ အသုံးလှလျက် ချစ်မက်မပြယ် နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဘာသာဋီကာ = အမိမြန်မာ ကိုယ့်ဘာသာဖြင့် ဖွင့်ကာဆင်ပြ အမြင်လှသည့် ပဉ္စပကရဏာ ဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာ တို့သည်။ ဝိလသန္တိ = အနက်အဓိပ္ပါယ် တင့်တယ်လွန်လူး ညွန့်အဖူးဖြင့် ကွန့်မြူးစံပယ်ကုန်လျက်။ ယထာကာလံ = အခါသင့်လာ အခွင့် သာက ပေါ်လာကြသည့် ရှေးကဘာသာ ကျမ်းဋီကာသို့ ခုခါသင့်တင့် အခွင့်သာလာ အခါအလျောက်ပင်။ ဇာတာ = အရှင်ဇနကာဘိဝံသ မြတ်ထေရ၏ ဟိတကာမိ မနသီကြောင့် မြန်ပြည်တလွှား ရှင်လူများတို့ အားထားဖွယ်ရာ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ ကုန်ပြီတကား-ဟူသော ဂါထာပါဠိနိဿယဖြင့် စကားချီကာ ၁၃၄၂-ခုနှစ် သီတင်း ကျွတ်လဆန်း ၄-ရက်နေ့ကအပြီးသတ် ရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

နိုင်ငံတော်ဗဟိုဝန်ဆောင်တာဝန်ဆောင်ရွက်တော်မူခြင်း

၁၃၄၂-ခုနှစ် နယုန်လဆန်း ၁၃-ရက်နေ့က စတင်ပေါ်ပေါက်လာသည့် နိုင်ငံတော်ဗဟိုဝန်ဆောင်အဖွဲ့တွင်ပါဝင်၍ ကျောက်ပုံတောရဝါဒစစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရန်

နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က ဖွဲ့ပေးသည့် နိုင်ငံတော်သီးခြားဝိနည်းမိရ်
အမှတ် ၄-အဖွဲ့တွင် သဘာပတိအဖြစ် တိပိဋကဓရစာမေးပွဲ သြဝါဒါစရိယတာဝန်
စသည့်တို့ကိုလည်း ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်အလှူခံရရှိခြင်း

ဖော်ပြပါလုပ်ဆောင်ချက်တို့ကြောင့် ၁၃၄၅-ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်ကောင်
စီက လှူဒါန်းဆက်ကပ်သည့် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံ
ရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

ဘဒ္ဒန္တဝါသေဋ္ဌာ ထေရော၊ ဝိသိဋ္ဌာ ပုဂ္ဂလော ဝိဒူ။
ဝိဒူဟိ ကတ္ထဗွံ သော ဟိ၊ ကတွာ သာသနဘာရဓော။

**သာသနဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယ
ဆရာတော်အရှင်နရပတိ**

ဆရာတော်အရှင်နရပတိသည် မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် ဓမ္မိကာရာမ တိုက် နာယကဆရာတော် ဖြစ်တော်မူသည်။ ၎င်းဆရာတော်သည် အဘယာရာမ တိုက်၌ ကြာမြင့်စွာသီတင်းသုံး၍ ပညာသင်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

ဖွားမြင်,ရှင်ရဟန်းပြု,ပညာသင်ကြားခြင်း

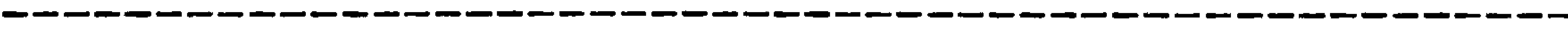
စစ်ကိုင်းခရိုင် မြင်းမူမြို့နယ် ကံဆွယ်ရွာ၌ ဆရာကြီး ဦးလှိုင် ဆရာကတော် ဒေါ်ဖြေတို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၇၃-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၄-ရက်နေ့နံနက် ၃-နာရီအချိန်တွင် ဖွားမြင်တော်မူသည်။ အရွယ်ရောက်သော် ရှင်ရဟန်းပြု သာသနာ့ဝန်ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမတိုက်ပညာသင်ကြားခြင်း

မာဂဓ,သက္ကတကျမ်းဂန်တတ်ဟု လွန်စွာကျော်စောလှသော အဘယာ ရာမဆရာတော်ဘုရားကြီးအရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထံ၌လည်း မာဂဓ,သက္ကတ ကျမ်းဂန်များကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အဘယာရာမဆရာတော် ကြီး၏ နေပုံထိုင်ပုံမှစ၍ စာပေချပုံစသည်တို့ကို သိရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

စာမေးပွဲများစွာဖြေဆိုအောင်မြင်

အစိုးရစာမေးပွဲ ငယ် လတ် ကြီးတို့ကို ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူသည့်ပြင် ၁၃၁၁-ခုနှစ်တွင် အစိုးရစာချတန်း ကျမ်းရင်း ၃-ကျမ်းကို ဂုဏ်ထူးဆောင်ကျမ်းများ နှင့်တကွ ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူသဖြင့် “သာသနဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ်ကိုအလှူခံ ရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။ နောက်တွင် ဓမ္မိကာရုံဆရာတော် အဖြစ် ထင်ရှားလေသည်။ ။

၁။ မန္တလေးသားသနာဝင်များ ဓမ္မိကာရုံ သာသနာဝင်လည်းကြည့်။

ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယ (သီးခြားစာချ)
သာသနဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယ
ဆရာတော်အရှင်ဓမ္မာနန္ဒာဘိဝံသ

စစ်ကိုင်းမြို့ ရတနာဗိမာန်ကျောင်းတိုက် ဆရာတော်အရှင်ဓမ္မာနန္ဒာဘိဝံသ သည်လည်း အဘယာရာမဆရာတော်ထံ ပညာသင်ကြားတော်မူခဲ့သည့် အဘယာ ရာမဆရာတော်၏ တပည့်တစ်ပါးဖြစ်တော်မူသည်။

ဖွားမြင်,ရှင်ရဟန်းပြု,ပညာသင်

စစ်ကိုင်းခရိုင်၊ မြင်းမူမြို့နယ် ကန်ဆွယ်ရွာ၌ အဖ-ဦးအောင်တိုး အမိ ဒေါ်နုညွှံတို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၇၄-ခုနှစ်ပြာသိုလဆန်း ၁၂-ရက် စနေနေ့ ညဉ့် ၁၁-နာရီအချိန်တွင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ အရွယ်ရောက်သော် သာမဏေ ဝတ်၍ သက်တော် ၂၀-ပြည့်မြောက်ရာ ၁၂၉၄-ခုနှစ် နယုန်လဆန်း ၁၁-ရက်နေ့တွင် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့လေသည်။ စစ်ကိုင်းမြို့ မဟာစေတီ လှဆရာတော်၊ ဖျာပုံမြို့ မြို့ဦးကျောင်းဆရာတော်၊ မန္တလေးမြို့အနောက်ပြင် ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ် စည်ရှင်ဆရာတော်တို့ထံ နေ့ဝါ၊ ညဝါကျမ်းစာများကို သင်ကြား တော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်ထံပညာသင်ကြားခြင်း
စာမေးပွဲများအောင်မြင်ခြင်း

၎င်းပြင် အဘယာရာမဆရာတော် အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထံ၌လည်း မာဂဓ သက္ကတ,ကျမ်းဂန်များကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ စာမေးပွဲကိုဝင်ရောက်ဖြေ ဆိုတော်မူရာ ငယ်,လတ်,ကြီး ပရိယတ္တိသာသနဟိတ စာသင်တန်းတို့ကို ဖြေဆို အောင်မြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ၁၃၀၈-ခုနှစ်တွင် ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ စာချတန်းကို နံပါတ် ၁-ဖြင့် ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူသဖြင့် “ဘဒ္ဒန္တ ဓမ္မာနန္ဒာဘိဝံသ ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ (သီးခြားစာချ)” ဘွဲ့တံဆိပ်

တော်ကို အလှူခံရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။ အစိုးရစာချုတန်းစာမေးပွဲကိုလည်း
ဂုဏ်ထူးဆောင်ကျမ်းများနှင့်တကွ ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူသဖြင့်” သာသနဓဇ
သီရိပဝရဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံရရှိတော်မူခဲ့လေသည်” ။

ဓမ္မာနုဇ္ဈော မဟာထေရော၊ အဘယာဝံသီကော သုဓီ။
သုဓီနံ ကိစ္စံ သော ကတွာ၊ ဇိနသာသနဘာရဓော။

၁။ စစ်ကိုင်းသာသနာဝင်၊ ၂၆၁-၂၆၂ -လည်းကြည့်။

**သာသနဓဿိရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ
သီတာရုံဆရာတော်အရှင်ဥတ္တရာဘိဝံသ**

ရန်ကုန်မြို့၊ သရက်တောတိုက် သီတာရုံကျောင်းဆရာတော်အရှင်ဥတ္တရာဘိဝံသသည်လည်း အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ ပညာသင်ကြားတော်မူခဲ့သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်တော်မူသည်။

ဖွားမြင်၊ ရှင်ရဟန်းပြု၊ ပညာသင်ကြားခြင်း

မိတ္ထီလာခရိုင်၊ ဝမ်းတွင်းမြို့အပိုင် ကျောင်းကုန်းဆည်တော်ရွာ၌ အဖ-ဦးရွှေမှန် အမိ-ဒေါ်အေးညိုတို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၇၄-ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျောင်းသားအရွယ်တွင် လောကီပညာရပ်များကို သတ္တမတန်းအောင်မြင်သည်အထိ သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ အရွယ်ရောက်သော် ရှင်ရဟန်းပြု၍ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ဆောင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်သည် ဦးရီးတော် ဆရာတော်ဘုရားကြီးအရှင်ပညာ၊ အင်းရင်းဂိုဏ်းရွှေကျင်ဆရာတော်အရှင်သောမ၊ ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၊ မန္တလေးမြို့အရှေ့ပြင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ တိုက်အုပ် ဆရာတော်အရှင်ဩဘာသ၊ ပခုက္ကူမြို့၊ မဟာဝိသုတာရာမတိုက် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်ပညာ၊ မြင်းခြံမြို့ ကိုးဆောင်တိုက် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်အရှင်သောဘိတ၊ မန္တလေးမြို့တောင်ပြင်ဘုရားကြီးတိုက် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်အရှင်နာရဒ၊ အနောက်ပြင်ခင်မကန်တိုက် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ စံကျောင်း ဆရာတော်အရှင်နန္ဒိမာ၊ ရန်ကုန်မြို့ သရက်တောတိုက် ကျောက်ပန်းတောင်းကျောင်း ဆရာတော်အရှင်ဉာဏုတ္တရ စသည်တို့ထံတွင် နေ့ဝါ၊ ညဝါကျမ်းစာများကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်ထံဆက်လက်ပညာသင်ကြားခြင်း

အဘယာရာမတိုက် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထံ၌လည်း ကျမ်းဂန်အရပ်ရပ်ကို သင်ယူတော်မူခဲ့သည်။ ဆရာတော် အရှင်ဥတ္တရာဘိဝံသသည် ပညာသင်မှု၌ ရောင့်ရဲတော်မူနိုင်ပဲ ကျေနပ်သည်အထိ သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

စာမေးပွဲများအောင်မြင်ခြင်း

အစိုးရစာမေးပွဲ ငယ်၊လတ်၊ကြီး အမျိုးသားပဌမကျော်၊ ဝိနယအကျော် စေတီယင်္ဂဏစာသင်တန်းတို့ကို ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူသည့်ပြင် ၁၃၁၁-ခုနှစ်တွင် အစိုးရစာချတန်း ၁၃၁၂-ခုနှစ်ခန့်တွင် စေတီယင်္ဂဏစာချတန်းတို့ကို ဖြေဆို အောင်မြင်တော်မူသဖြင့် “သာသနဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယ စေတီယင်္ဂဏ ပရိယတ္တိဓမ္မာစရိယဂဏဝါစက” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်တို့ကို အလှူခံရရှိတော်တော်မူ ခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်သည် နိုင်ငံတော်ဗဟိုသံဃဝန်ဆောင်ဖြစ်၍ နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းစိုရ်အဖွဲ့ အမှတ် ၇-တွင်ပါဝင်၍ မိုးညိုဝါဒကို အဓမ္မဝါဒဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဘဒ္ဒန္တဥတ္တရော ထေရော၊ ဉာဏေန ဥတ္တရော ဝိဒ္ဓါ။
ဝိဒ္ဓနံ သမ္ပသာဒါယ၊ ကိစ္စံ အနုပ္ပကံ အကာ။

၁။ မန္တလေး သားသနာဝင်အတွဲ ၂၅။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမသာသနာဝင်လည်းကြည့်။

သာသနဓဿီရိပဝရဓမ္မာစရိယ
ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ (မူလစာချ)
ဆရာတော် အရှင်ဝေပုလ္လာဘိဝံသ

ပတ္တမြားတိုက်နာယကဆရာတော် အရှင်ဝေပုလ္လာဘိဝံသသည်လည်း အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားထံ မာဂဓ၊ သက္ကတလေ့လာသင်ယူတော်မူခဲ့သည့် မထေရ်မြတ်ဖြစ်တော်မူသည်။

ဖွားမြင်၊ ရှင်ရဟန်းပြုခြင်း

ပခုက္ကူခရိုင်၊ ဘဲကြီးရွာ၌ အဖ-ဦးစိန်ခဲ အမိ ဒေါ်သင်တို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၇၅-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း ၆-ရက်ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျောင်းသားအရွယ်တွင် ကျောင်းနေပညာသင်ကြားတော်မူခဲ့၍ သာမဏေအရွယ်တွင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ မင်းကွန်းရတနာဂူချောင် ဆရာတော်အရှင်ကုန္ဒာသနိကိုဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ သာမဏေဝတ်၍ သက်တော် ၂၀-တွင် ရတနာဂူချောင် ဆရာတော်အရှင်ကုန္ဒာသနိမဟာထေရ်ကိုပင် ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့လေသည်။

ပညာသင်ကြားတော်မူခြင်း

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ ပတ္တမြားဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်ဇာဂရမဟာထေရ်၊ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ စည်ရှင် ဆရာတော်အရှင်ကောသလ္လာဘိဝံသ၊ အမရပူရမြို့ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၊ ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိဇယာရာမတိုက် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရုဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အရှင်ဇေနမဟာထေရ်တို့ထံတွင် နေ့ဝါ၊ ညဝါကျမ်းစာများကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်ထံဆက်လက်ပညာသင်ယူခြင်း

၎င်းအပြင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အဘယာရာမဆရာတော်

ဘုရားကြီးအရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထံ၌လည်း ကျမ်းစာအရပ်ရပ်ကို အချောသတ် သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ ကျမ်းဂန်တတ်ဆရာတော်သမားများထံ သင်ယူတော်မူခဲ့သဖြင့် ဆရာတော်သည် စာပေကျမ်းဂန်တို့၌ ကျွမ်းကျင်တတ် မြောက်တော်မူခဲ့လေသည်။

စာမေးပွဲများဖြေဆိုအောင်မြင်ခြင်း

စာမေးပွဲများကိုလည်း ဝင်ရောက်ဖြေရာ ပဌမငယ် ပဌမလတ် ပဌမကြီးတန်း ပရိယတ္တိသာသနဟိတစာသင်တန်းစာချတန်း ကျမ်းစာအချို့တို့ကို ဖြေဆိုအောင်မြင် တော်မူခဲ့လေသည်။ ၁၃၁၃-ခုနှစ်တွင် အစိုးရစာချတန်း စာမေးပွဲကို ဂုဏ်ထူး ဆောင် ကျမ်းများနှင့်တကွ ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူသဖြင့် “သာသနဓဇ သီရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းပြင် ပရိယတ္တိ သာသနဟိတအသင်း၏” ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယ (မူလစာချ)အဖြစ်ဖြင့် ကိုးကွယ်ခြင်းကို ခံယူတော်မူရလေသည်။

ကျမ်းဂန်များပြုစုခြင်း

ဆရာတော်သည် ကျမ်းဂန်များကိုလည်း ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ၎င်းတို့မှာ-

- ၁။ သင်္ဂြိုဟ်သင်တန်းကျမ်း
- ၂။ မဇ္ဈိမနိကာယ်ပါဠိတော်နိဿယကျမ်း (ပါဝင်ပြုစု)
- ၃။ သံယုတ္တနိကာယ်ပါဠိတော်နိဿယများ (ပါဝင်ပြုစု)
- ၄။ နလာဠဝါစာပါဠိနိဿယ
- ၅။ အဘယာရာမဆရာတော်၏ အဘိဓာန်နိဿယချီးမွမ်းစာ ဂါထာနိဿယ -စသည်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

မိုးညိုဝါဒစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ခြင်း

ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာ့အေးကုန်းမြေရှိ အပရဂေါယာနကျောင်းဆောင်၌ မိုးညို

မြောက်ဥက္ကလာပဝါဒနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ကြားနာစစ်ဆေးသည့် နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းမိရ် အဖွဲ့အမှတ် (၇)၏ခေါင်းဆောင်ဖြစ်၍ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်တော်မူ ခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်သည် သာသနာတော် သန့်ရှင်း တည်တံ့ပြန့်ပွားရေးကို လိုလားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်တော်မူသည်^၁ ။

ဘဒ္ဒန္တဝေပုလ္လာ ထေရော၊ ဝိပုလမာနေသော သုမီ။
သုမီဟိ ကတ္တဗ္ဗံ သော ဟိ၊ ကတွာ သာသနဘာရဓော။

၁။ အကျယ်မန္တလေး သာသနာဝင် ၁၂။ ပတ္တမြားသာသနာဝင်ကြည့်။

**သာသနာဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယ
အုန်းနဲဆရာတော်အရှင်ရေဝတ**

ပဲခူးတိုင်း၊ ကဝမြို့နယ် အုန်းနဲကျေးရွာ ဒက္ခိဏာရုံတိုက် တိုက်အုပ်
ဆရာတော်အရှင်ရေဝတသည်လည်း မန္တလေးမြို့ အဘယာရာမတိုက်၌ သီတင်း
သုံး၍ စာပေသင်ကြားတော်မူခဲ့သည့် မထေရ်မြတ်ဖြစ်တော်မူသည်။

ဖွားမြင်ရှင်ရဟန်းပြုခြင်း

ပဲခူးခရိုင် အုန်းနဲရွာ၌ အဖ-ဦးစံအောင် အမိ -ဒေါ်စာတို့မှ သက္ကရာဇ်
၁၂၇၉-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆန်း ၇-ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့လေသည်။
သက်တော် ၁၅-နှစ်ရှိရာ ၁၂၉၄-ခုနှစ်တွင် သာမဏေဝတ်၍ သက်တော် ၂၀-
ပြည့်မြောက်ရာ ၁၃၀၄-ခုနှစ်တွင် ဒက္ခိဏာရုံဆရာတော် အရှင်ဝိရိယကို ဥပဇ္ဈာယ်
ပြု၍ ဥပသမ္ပဒဇာတ် မြင့်မြတ်သော ရဟန်းပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့လေ
သည်။

ပညာသင်ကြားခြင်း

အုန်းနဲရွာ ဒက္ခိဏာရုံတိုက်ဆရာတော်နှင့် ဂဏဝါစကစာချဆရာတော်
များဖြစ်ကြသော အရှင်နာရဒ၊ အရှင်ကဝိန္ဒာဘိဝံသ၊ အရှင်ဂန္ဓမာဘိဝံသ စသည်
တို့ထံ နေ့ဝါ၊ ညဝါကျမ်းစာများကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမတိုက်၌သီတင်းသုံးပညာသင်

၎င်းပြင် မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် အဘယာရာမတိုက်သို့ ရောက်၍
သီတင်းသုံး၍ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီးအရှင်အဂ္ဂ
ဓမ္မာဘိဝံသထံ၌လည်း မာဂဓ၊ သက္ကတကျမ်းစာများကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။
ထိုမှတစ်ပါး ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက် စည်ရှင်ဆရာတော်အရှင်ကောသလ္လာဘိဝံသ၊ အရှင်
အာနန္ဒပဏ္ဍိတဘိဝံသ၊ မစိုးရိမ်တိုက် ပဋ္ဌာန်းဆရာတော်အရှင်ဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသ၊
အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်အရှင်နေကာဘိဝံသ၊ သပြေကန်ဆရာတော်

အရှင်ဝါသေဋ္ဌာဘိဝံသ စသည်တို့ထံ၌လည်း ကျမ်းဂန်အရပ်ရပ်ကို သင်ယူတော် မူခဲ့လေသည်။

စာမေးပွဲများဖြေဆိုအောင်မြင်ခြင်း

အုန်းနဲရွာ ဒက္ခိဏာရုံပရိယတ္တိစာပြန်ပွဲ ငယ်၊လတ်၊ကြီးတို့ကိုလည်းကောင်း ၁၂၉၇-ခုနှစ်တွင် အစိုးရပဌမငယ်တန်း၊ ၁၂၉၈-ခုနှစ်တွင် အစိုးရစာမေးပွဲ အလတ် တန်းကိုလည်းကောင်း အောင်မြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ အကြီးတန်းဖြေဆိုရာ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်သဖြင့် အောင်ဂေဇက် ထွက်မလာခဲ့ချေ။ ၁၃၁၂-ခုနှစ်တွင် မန္တလေး၌ ကျမ်းပသည့်အစိုးရစာချတန်း စာမေးပွဲကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာကျမ်းရင်း ၃-ကျမ်းနှင့်တကွ ဝိဘင်္ဂါဒိမုတစ်ပါး ဂုဏ်ထူးဆောင် ၅-ကျမ်းကို ဖြေဆိုအောင်မြင် တော်မူခဲ့လေသည်။ ၁၃၁၃-ခုနှစ်တွင် ကျန်ဝိဘင်္ဂါဒိကျမ်းကို ဖြေဆို၍ အောင်မြင် တော်မူခဲ့လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ “သာသနဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ် တော်ကို အလှူခံ ရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

ဆောင်ရွက်ချက်အမျိုးမျိုး

ဆဋ္ဌသံဂါယနာ မဟာဓမ္မသဘင်ကြီးတွင် မူလဝိသောဓက ပဋိဝိသောဓက သံဂီတိကာရကဖြစ်၍ တာဝန်အရပ်ရပ်ကို ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်ကား စိတ်နေစိတ်ထား အေးဆေးပျော့ပြောင်းသည်။ မိခင်အုန်းနဲရွာ ဒက္ခိဏာရုံတိုက်၌ ဂဏဝါစက တိုက်အုပ်ဖြစ်၍ သာသနာကျိုးကို သည်ပိုး ဆောင် ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဘဝနတ်ထံပျံလွန်တော်မူခြင်း

ယင်းသို့ သာသနာကျိုး သည်ပိုးဆောင်ရွက်တော်မူသော အဘယာရာမ အနွယ် ဆရာတော်အရှင်ရေဝတသည် သက်တော် ၆၅-နှစ်ရှိရာ သက္ကရာဇ် ၁၃၄၄-ခုနှစ် နယုန်လဆန်း ၆-ရက်နေ့ ည ၁၀-နာရီ ၄၀-အချိန်တွင် ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူခဲ့လေသည်။

သင်္ခါရတရားတို့ကား။ အသဿတာဟိ - မမြဲကုန်စွာတကား။

**သာသနဓဇသိရိပဝရဓမ္မာစရိယ
အရှင်ထေရ်နန္ဒာဘိဝံသ**

အရှင်ထေရ်နန္ဒာသည်လည်း အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီးအရှင်အဂ္ဂ
ဓမ္မာဘိဝံသထံ မာဂဓ၊ သက္ကတကျမ်းဂန်များကို သင်ယူတတ်မြောက်ခဲ့သည့်
ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် ဖြစ်လေသည်။

ဖွားမြင်၊ ရှင်ရဟန်းပြုခြင်း

ပုသိမ်ခရိုင် ဘုတ်ချောင်းရွာ၌ အဖ ဦးအောင်ပန်း အမိ ဒေါ်ကောက်ကလေး
တို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၇၇-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၄-ရက် စနေနေ့တွင်
ဖွားမြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ လူအမည် မောင်တင်ဦးဖြစ်လေသည်။ ငယ်စဉ်က
ဟင်္သာတမြို့ ဦးစာရိန္ဒ နော်မံကျောင်း၌ ဒသမတန်းအထိ လောကီပညာရပ်များ
ကို သင်ကြားခဲ့ပြီးနောက် သာမဏေဝတ် သာသနာ့ဝန်ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့လေ
သည်။ သာမဏေဘွဲ့ ရှင်ထေရ်နန္ဒာဖြစ်လေသည်။ သက်တော် ၂၀-ပြည့်မြောက်သည်
တွင် ရဟန်းပြု၍ သာသနာ့ဝန်ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ပညာသင်ကြားခြင်း

ဟင်္သာတမြို့၊ ဘုရားကြီးတိုက် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘိဓမ္မဟာရဋ္ဌဂုရု
ဆရာတော်ဘုရားကြီးအရှင်စာရိန္ဒ၊ ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိသုတာရာမတိုက် အဂ္ဂမဟာ
ပဏ္ဍိတ ဆရာတော်အရှင်ပညာ စသည်တို့ထံတွင် နေ့ဝါ၊ ညဝါကျမ်းစာများကို
သင်ယူခဲ့လေသည်။ မန္တလေးမြို့ ဒက္ခိဏာရာမဘုရားကြီးတိုက် စာချဆရာတော်
အရှင်ကုသလထံတွင် ကျမ်းစာများကိုသင်ယူခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမတိုက်၌ပညာသင်ကြားခြင်း

၎င်းနောက် အဘယာရာမတိုက် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘယာရာမဆရာ
တော်ဘုရားကြီးအရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထံ မုဂ္ဂဗောဓ၊ အမရကောဓ-စသော
သက္ကတကျမ်းများကို သင်ယူခဲ့လေသည်။

စာမေးပွဲများအောင်မြင်ခြင်း

စာမေးပွဲများကိုလည်း ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ အစိုးရစာမေးပွဲ ပဌမငယ် ပဌမလတ် ပဌမကြီးတန်းတို့ကို အောင်မြင်ခဲ့လေသည်။ ဂျပန်ခေတ်တွင် လူ့ဘောင် သို့ပြောင်းခဲ့ရာ ၁၃၁၁-ခုနှစ်တွင် အစိုးရစာချတန်း စာမေးပွဲကို ဂုဏ်ထူးဆောင် ကျမ်းများနှင့်တကွ ဖြေဆိုအောင်မြင်သဖြင့် “သာသနဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ်ကို ခံယူရရှိခဲ့လေသည်။

ကျမ်းပေါင်း ၅၀-ကျော်ပြုစုခြင်း

လူဖြစ်သောအခါ စာပေပညာရှင် ဆေးပညာရှင် ဆရာကြီး ဦးတင်ဦးဟူ၍ ထင်ရှားလေသည်။ ဒေါ်ခင်စိန်နှင့် အကြောင်းပါရာ သားသမီး ၃-ယောက် ထွန်း ကားခဲ့လေသည်။ ဆရာကြီးသည် ဆေးကျမ်း၊ ဓာတ်ကျမ်း၊ ဗေဒင်ကျမ်း၊ အဂ္ဂိရ လုပ်ရပ်ကျမ်းတို့ကိုလေ့လာပြီး အင်္ဂလိပ်ဆေးကျမ်းများ ဆေးဖက်ဝင်သစ်ပင် အဘိဓာန်ကျမ်းများကို ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့သည်သာမက-

- ၁။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကောက်နှုတ်ချက်
- ၂။ သင်္ဂဟဘာသာသင်ခန်းစာ (ပဌမတွဲ)
- ၃။ သင်္ဂဟဘာသာသင်ခန်းစာ (ဒုတိယတွဲ)
- ၄။ ဝိနယဘာသာသင်ခန်းစာ (ပဌမတွဲ)
- ၅။ ဝိနယဘာသာသင်ခန်းစာ (ဒုတိယတွဲ)
- ၆။ သက္ကန္တလာဘာသာပြန်
- ၇။ ရယုဝံသဘာသာပြန်
- ၈။ မေဃဒူတဘာသာပြန်
- ၉။ ကုမာရသမ္ဘဝဘာသာပြန်-

စသည့် ကျမ်းပေါင်း ၅၀-ကျော်တို့ကို ပြုစီရင်ခဲ့လေသည်။

(၆၇၂)

မန္တလေးသာသနာဝင် ကောဒသမတွဲ

အမျိုးဘာသာအတွက်ဆောင်ရွက်ခြင်း

ယင်းကျမ်းစာများ ပြုစုခြင်းနှင့်တကွ သယ်န်းကျန်းမြို့နယ် စာပေလုပ်သား အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်သည့် ပဌမအကြိမ် စာပေလုပ်သားညီလာခံ၏ စာရေးဆရာအဖွဲ့ခွဲ ကိုယ်စားလှယ်ပြုလုပ်ခြင်း အမျိုးဘာသာအတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။

ကွယ်လွန်ခြင်း

ယင်းသို့ များစွာအလုပ်လုပ်သော အဘယာရာမတပည့်ဟောင်း အရှင် ထေရိန္ဒာမှ တဖြစ်လဲခဲ့သော ဆရာကြီးဦးတင်ဦးသည် ၆၇-နှစ်ရှိရာ ၁၃၄၄-ခုနှစ် ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း ၁-ရက် ည ၈-နာရီ ၁၅-မိနစ်အချိန်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့လေ သည်။

အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ-ပါတကား။

**စေတီယဂံဏပရိယတ္တိဓမ္မာစရိယဂဏဝါစက
သာသနဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယ
ဆရာတော်အရှင်ဉာဏဝရာဘိဝံသ**

မော်လမြိုင်မြို့ ဖအောက်ရွာ မဟာဝံသာရုံကျောင်းတိုက်၌ စာပေချပို့
ရွှင်ပျော်မျိုးတော်မူသော ဆရာတော်အရှင်ဉာဏဝရာဘိဝံသသည်လည်း
အဘယာရာမဆရာတော်ထံ စာပေသင်ယူလေ့လာတော်မူခဲ့သည့် မထေရ်မြတ်
ဖြစ်တော်မူသည်။

ဖွားမြင်,ရှင်ရဟန်းပြုခြင်း

ဟင်္သာတမြို့ သမ္ဘရာတိုင်းရွာ၌ အဖ-ကျောင်းဒါယကာကြီး ဦးပျားအုံ+
အမိ-ကျောင်းဒါယကာမကြီး ဒေါ်မယ်ဟန်တို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၇၆-ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်
တော်မူခဲ့လေသည်။ အရွယ်ရောက်သော် ရှင်ရဟန်းပြု သာသနာ့ဝန် ထမ်းဆောင်
တော်မူခဲ့လေသည်။ ဘွဲ့တော် အရှင်ဉာဏဝရ ဖြစ်လေသည်။

ပညာသင်ကြားခြင်း

ငယ်စဉ်မှစ၍ မော်လမြိုင်မြို့ မဟာမြိုင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် မဟာမြိုင်
စာချဆရာတော် အရှင်ရေဝတ, အရှင်ဇာဂရ, ညောင်တုန်းမြို့ ရွှေဟင်္သာတောရ
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် တိုက်အုပ်စာချဆရာတော်
များ, မန္တလေးမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ စည်ရှင်ဆရာတော်
တို့ထံတွင် နေ့ဝါ, ညဝါကျမ်းစာများကို သင်ယူတော်မူခဲ့လေသည်။

အဘယာရာမဆရာတော်ထံအချောသတ်သင်ယူခြင်း

၎င်းနောက် မာဂဓ သက္ကတ ကျမ်းတတ်စွယ်စုံဖြစ်တော်မူသော အဂ္ဂမဟာ
ပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ အဘယာရာမဆရာတော်ဘုရားကြီးအရှင်အဂ္ဂဓမ္မာ
ဘိဝံသထံ၌လည်း မာဂဓ,သက္ကတကျမ်းများကို အချောသတ်သင်ယူတော်မူခဲ့လေ
သည်။

သန္တိကေ အဂ္ဂဓမ္မဿ၊ ဉာဏေန ပဝရော ဝိဒ္ဓါ။
ဉာဏဝရော ဝရဂန္ဓေ၊ သမုဂ္ဂဏှိ သုဇာတိမာ။

စာမေးပွဲများဖြေဆိုအောင်မြင်ခြင်း

စာမေးပွဲများကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ အစိုးရစာမေးပွဲ ပဌမငယ် ပဌမလတ် ပဌမကြီး စေတီယင်္ဂဏစာသင်တန်းတို့ကို အောင်မြင်တော်မူသည့်ပြင် စေတီယင်္ဂဏ စာချတန်းနှင့် ၁၃၁၁-ခုနှစ်တွင် အစိုးရစာချတန်းစာမေးပွဲကို ဂုဏ်ထူးဆောင် ကျမ်းများနှင့်တကွ ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူသဖြင့် “စေတီယင်္ဂဏ ပရိယတ္တိ ဓမ္မာစရိယဂဏဝါစက” ဘွဲ့တံဆိပ်နှင့် “သာသနဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ်တို့ကို အလှူခံ ရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

စာပေချပို့သာသနာပြု

စာပေသင်ကြား တတ်မြောက်စာမေးပွဲများ ဖြေဆိုအောင်မြင်ပြီးနောက် မော်လမြိုင်မြို့၊ ဖအောက်ရွာ မဟာဝံသာရုံကျောင်းတိုက်၌ သံဃာတော်များစွာ တို့အား စာပေချပို့ သာသနာပြုတော်မူခဲ့လေသည်။

ဉာဏဝရော ဝရဉာဏော၊ ဉာဏေန သံယုတော သုဓီ။
သုဓီနံ ကတ္တဗ္ဗံ သောဟိ၊ ကရိတွာ သာသနဘာရဓော။

ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာစရိယ (သီးခြားစာချ)

သာသနဓဿီရိပဝရဓမ္မာစရိယ

ဆရာတော် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ

ဆရာတော်အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသသည် ၁၃၃၁-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၇-ရက်နေ့တွင် အဘယာရာမ ရွှေဂူတိုက် ဒုတိယနာယကအဖြစ် ရွှေကျင်နိကာယ သာသနာပိုင်စံကင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် ဥပဥက္ကဋ္ဌ မြောင်းမြ ဆရာတော်တို့၏ ခန့်အပ်ခြင်းကိုခံယူတော်မူရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်တော်မူသည်။

ဖွားမြင်တော်မူခြင်း

မန္တလေးမြို့၊ စာတိုက်တန်းရပ် စာ-လမ်း၌ မြန်မာဗိသုကာဆရာကြီး ဆရာဆိုင်နှင့် ဒေါ်မုန်းတို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၈၉-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆုတ် ၈-ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ငယ်မည် မောင်ဘဝင်း ဖြစ်လေသည်။

ပညာသင်ကြားခြင်း

၆-နှစ်သားအရွယ်တွင် မန္တလေးမြို့၊ တရုတ်တန်းရပ် တိုင်းရင်းဘာသာ ဗဟိုအလယ်တန်းကျောင်း၌ မြန်မာစာကို တနှစ်ခန့်သင်ယူပြီး ၇-နှစ်သားအရွယ်တွင် မန္တလေးမြို့၊ ကယ်လီအထက်တန်းကျောင်းသို့ပြောင်းရွှေ့၍ အင်္ဂလိပ်စာကို သင်ကြားရာ ၁၄-နှစ်သားအရွယ်တွင် အင်္ဂလိပ်စာ ရှစ်တန်းအောင်မြင်ခဲ့လေသည်။ ဒုတိယ၊ ပဉ္စမ၊ သတ္တမ၊ အဋ္ဌမတန်းတို့၌ ပဌမအဆင့်အတန်းဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့လေသည်။

သာမဏေဝတ်သာသနာ့ဝန်ထမ်းဆောင်ခြင်း

ထို့နောက် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်သဖြင့် စစ်အတွင်းတွင် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးသို့ ရွှေ့ပြောင်းခိုလှုံ စစ်ဒုက္ခသည်အဖြစ်ဖြင့်နေရစဉ် သက်တော် ၁၆-နှစ်အရွယ်တွင် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး နိုင်ငံကျော်ဓမ္မကထိက မဟာဝိဇ္ဇာဒယချောင်ဆရာတော် အရှင်ပညာဝန္တအထံ၌ ရှင်ပြုသာမဏေဝတ် သာသနာ့ဝန် ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့လေသည်။ သာမဏေဘွဲ့ 'ရှင်သီလာနန္ဒ'ဖြစ်လေသည်။

ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်ခြင်း

သက်တော် ၂၀-ပြည့်မြောက်ရာ ၁၃၀၉-ခုနှစ်တွင် မဟာဝိဇ္ဇောဒယဆရာတော်အရှင်ပညာဝန္တကိုပင် ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ဥပသမ္ပဒဇာတ် မြင့်မြတ်သောရဟန်းပဋ္ဌင်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့လေသည်။ ရဟန်းဘွဲ့ 'အရှင်သီလာနန္ဒ' ဖြစ်လေသည်။

**ပညာသင်ကြားခြင်း အစိုးရစာမေးပွဲများကို
အထက်တန်းမှအောင်မြင်ခြင်း**

ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော် အရှင်ပညာဝန္တနှင့် သာသနဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယအရှင်ပုညဝန္တ၊ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ဟိတောဒယချောင်ဆရာတော် အရှင်နန္ဒိယ၊ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ရွှေဟင်္သာချောင်ဆရာတော် အရှင်ဝါစက၊ မင်းလှချောင်အရှင်နိပုဏ္ဏ၊ မြတောင်ချောင်ဆရာတော် အရှင်ဓမ္မာလောက၊ နံ့သာချောင်အရှင်အာလောက စသည်တို့ထံ နေ့ဝါ၊ ညဝါများသင်ယူ၍ အစိုးရစာမေးပွဲကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ ၁၃၀၈-ခုနှစ်တွင် ပဌမငယ်တန်းကို အောင်မြင်၍၊ ၁၃၀၉-ခုနှစ်တွင် ပဌမလတ်တန်းကို တပြည်လုံးအမှတ်အများဆုံးဖြင့် အောင်မြင်တော်မူခဲ့လေသည်။ တဖန် ၁၃၁၀-ခုနှစ်တွင် ပဌမကြီးတန်းကို ပဌမကျော်အောက်အမှတ်အများဆုံးဖြင့် ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူခဲ့လေသည်။

**ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခြင်း အစိုးရစာချတန်း
ပရိယတ္တိစာသင်စာချတန်းအောင်မြင်ခြင်း**

ပဌမကြီးတန်း ပဌမကျော်အောက် အမှတ်အများဆုံးဖြင့် အောင်မြင်ပြီးနောက် မန္တလေးမြို့ တောင်ပြင်ဒက္ခိဏာရာမဘုရားကြီးတိုက်သို့ရောက်ရှိ၍ ဒေါနခြံအုတ်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးကာ မန္တလေးမြို့ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အဘိဓဇမဟာဓဋ္ဌဂုရု မစိုးရိမ်ဆရာတော်အရှင်သူရိယာဘိဝံသ၊ ဒက္ခိဏာရာမတိုက် သာသနဇောတိကာရုံဆရာတော် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်နာရဒ၊ ပေတောအုတ်ကျောင်းဆရာတော် အရှင်သီလဝံသ၊ တမ္ပဝတီအုတ်ကျောင်းဆရာတော်အရှင်အရိယ၊

အမရပူရကျောင်းဆရာတော်အရှင်ဥက္ကံသ၊ တာရာမင်းကျောင်းဆရာတော် အရှင်ပညာဇောတာဘိဝံသတို့ထံ စာချတန်းစာဝါများ ပရိယတ္တိစာမေးပွဲဆိုင်ရာ စာဝါများကိုသင်ယူတော်မူ၍ စာမေးပွဲများကိုဆက်လက်ဖြေဆိုရာ ၁၃၂၁-ခုနှစ်တွင် အစိုးရဓမ္မာစရိယစာချတန်းကို ဂုဏ်ထူးဆောင်ကျမ်းများနှင့်တကွ ဖြေဆိုအောင်မြင် တော်မူသဖြင့် “သာသနဇေယျဝရဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံ ရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။ ၁၃၁၃-ခုနှစ်တွင် ပရိယတ္တိသာသနဟိတအသင်း စာသင်တန်းကိုအောင်မြင်၍ ၁၃၁၅-ခုနှစ်တွင် ပရိယတ္တိသာသနဟိတအသင်း စာချတန်းစာမေးပွဲကို ဖြေဆိုအောင်မြင်တော်မူဖြင့် “ပရိယတ္တိသာသနဟိတဓမ္မာ စရိယ (သီးခြားစာချ)” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံရရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ၃-နှစ်ခန့် သီတင်းသုံးပညာသင်ကြားခြင်း

ဆရာတော်သည် သီဟိုဠ်ကျွန်း ကိုလံဘိုမြို့၌သီတင်းသုံး၍ အင်္ဂလိပ် ဘာသာ၊ သက္ကတဘာသာ၊ သီဟိုဠ်ဘာသာတို့ကို လေ့လာသင်ယူတော်မူခဲ့လေ သည်။ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌သီတင်းသုံးစဉ် ဂျီ-စီ-အီး စာမေးပွဲကိုလည်း ဝင်ရောက်ဖြေ ဆိုအောင်မြင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဆဋ္ဌသံဂါယနာ မဟာဓမ္မသဘင်တွင် အလုပ်လုပ်ခြင်း

ဆဋ္ဌသံဂါယနာ မဟာဓမ္မသဘင်ကြီးတွင် သံဂီတိကာရက၊ မူလဝိသော ဓက၊ ပဋိဝိသောဓက၊ သြသာနသောဓကဖြစ်၍ စာပေကိစ္စအဝဝတို့ကို ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။ တိပိဋကပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်ဌာနတွင်လည်း ဌာနမှူးဖြစ်၍ တာဝန်ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့လေသည်။

ကျမ်းဂန်များရေးသားပြုစုခြင်း

- ကျမ်းဂန်များစွာတို့ကိုလည်း ပြုစီရင်တော်မူခဲ့သည်။ ၎င်းတို့မှာ-
 - ၁။ တရားဦး
 - ၂။ မန္တလေးမြို့ တောင်ပြင်ဒက္ခိဏာရာမဘုရားကြီးတိုက် သာသနဇောတိ ကာရုံအုတ်ကျောင်း အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်ဦးနာရဒ၏

ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း-

၃။ မြန်မာဗိသုကာပညာရှင်ဆရာဆိုင်

၄။ သိမ်သင်တန်း

၅။ သဒ္ဒန်တိဓာတုမာလာကို ပါဏိနိယ ဓာတုပါဌနှင့် တိုက်ဆိုင်လေ့
လာခြင်း

၆။ ဝါကျာဝယဝဝဏ္ဏနာကျမ်း-စသည့် ဖြစ်ကုန်၏။

တရားဦး

ဖော်ပြပါကျမ်းများအနက် တရားဦးမှာ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို လူများ
နားလည်လွယ်အောင် ကျစ်လစ်သောမြန်မာစကားဖြင့်ရေးသားခဲ့သည့် ကျမ်းငယ်
ဖြစ်လေသည်။ ရန်ကုန်မြို့၊ ပညာ့အလင်းပြစာအုပ်တိုက်က ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်ဦးနာရဒ၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

မန္တလေးမြို့တောင်ပြင် ဒက္ခိဏာရာမဘုရားကြီးတိုက် သာသနာဇောတိ
ကာရုံ အုတ်ကျောင်း အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ ဦးနာရဒသည် လွန်စွာ
ကျော်စောသည့် စာချဆရာတော်တစ်ပါး ဖြစ်တော်မူသည်။ ယင်းဆရာတော်သည်
၁၃၂၇-ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လဆုတ် ၈-ရက်နေ့ ၂-နာရီ ၁၅-မိနစ်အချိန်တွင်
ပျံလွန်တော်မူခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ မိမိကိုယ်တိုင် ဆရာ
တော်၏အဖြစ်တော်စဉ် ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းကိုရေးသား၍ အုပ်ရေ ၁၀၀၀-ရိုက်နှိပ်
ထုတ်ဝေပူဇော်တော်မူခဲ့လေသည်။

မြန်မာဗိသုကာပညာရှင်ဆရာဆိုင်

ဆရာတော်သည် မိမိ၏ဖခင်ဖြစ်သော မြန်မာဗိသုကာပညာရှင် ဆရာ
ဆိုင်အတ္ထုပ္ပတ္တိကိုလည်း ဆရာဆိုင်စွမ်းဆောင်ချက်တို့ကိုဖော်ပြ၍ ရေးသား
စီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ယင်းကျမ်းကား ပန်းချီ ပန်းပုပညာရှင်များအား များစွာ
အကျိုးပြုသည့် ကျမ်းစာကောင်းဖြစ်လေသည်။ ယင်းကျမ်းကို ၁၃၃၂-ခုနှစ်၊

တပေါင်းလက မန္တလေးမြို့ မြဇော်ပုံနှိပ်တိုက်တွင်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ဒီမိုင်းဆိုက်ဖြင့် ၂၇၂-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

သိမ်သင်တန်း

သိမ်နှုတ်, သမုတ်မှု၌ အတွေ့အကြုံရှိသည့် ကျစွာဆရာတော်ကြီး, ပတ္တမြား ဆရာတော်ကြီးစသည်တို့ကို မေးလျှောက်၍လည်း ဝိနည်းမဟာဝါ သိမ်အခန်း ဘာသာဋီကာ, ဝိနည်းအဋ္ဌကထာဋီကာများ, ဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ, ဝိနယာ လင်္ကာရဋီကာ စသည်တို့ကိုလည်းကောင်း ကြည့်ရှု၍ အဘယာရာမတိုက်၌ သိမ် သင်တန်းချပို့၍ ဓမ္မဗျူဟာ၌ထည့်သွင်းစေပြီး စာအုပ်အဖြစ်စီမံတော်မူရာ ထင်ရှားသော ကျမ်းစာဖြစ်လာသည်။ ယင်းကျမ်းကို ၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလတွင် ရန်ကုန်မြို့ ဟံသာဝတီပိဋကတ်တိုက်မှရိုက်နှိပ်၍ ဦးမြသောင်း စိန်မြစာပေမှ ထုတ်ဝေခဲ့ရာ ၁၆-ချိုး ဆိုင်စာမျက်နှာ ၂၇၀-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

သဒ္ဒနိတိ ဓာတုမာလာကို ပါဏိနိယဓာတုပါဌနှင့် တိုက်ဆိုင်လေ့လာခြင်း

ဆရာတော်အရှင်သီလာနန္ဒဘိဝံသသည် ၁၃၃၇-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလ ပြည့်နေ့က ဤမည်သော သဒ္ဒနိတိ ဓာတုမာလာကို ပါဏိနိယ ဓာတုပါဌနှင့် တိုက်ဆိုင်လေ့လာခြင်း စာတမ်း(ကျမ်း)ကို အပြီးသတ်ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဤကျမ်းဖြင့် ဆရာတော်အရှင်သီလာနန္ဒဘိဝံသ၏ အရှိကိုအရှိအတိုင်း ရိုးသားစွာ လေ့လာဖော်ပြလိုသူတစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း သိသာလေသည်။

ဝါကျာဝယဝ ဝဏ္ဏနာကျမ်း

ဝါကျာဝယဝဝဏ္ဏနာကျမ်းကို ကျေးဇူးရှင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်တောသန တိုက်တွန်းသဖြင့် ၁၃၃၃-ခုနှစ်၊ နယုန် လပြည့်နေ့ကပင် အပြီးသတ် ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။ ကျမ်းဦး၌-

၁။ လောကိယေဟိ'နုမာနေန၊ ဇာနိတုမ္ပတိ ဒုက္ကရံ။
မောက္ခာပဝဂ္ဂနိဗ္ဗာနံ၊ ပစ္စက္ခံ ယေန ကာရိတံ။

၂။ နတွာ သမ္ပေသံသံ တံ၊ ဗုဒ္ဓံ နျယျောပဒေသကံ။
သယမ္ပံ ဝါဒိပါမောက္ခံ၊ ဂေါတမာချံ မဟေသိနံ။

၃။ မဟာစည်ထေရပါဒေန၊ သမယန္တရဝိညါနာ။
အာဏတ္တေန မယာ တက္က-ဂန္ဓေသု ကတသီလိနာ။

၄။ အာစေရပါဒပဒုဋ္ဌ-ရဇောမတ္ထကဂါဟိနာ။
တက္ကဂန္ဓေ သမာလောစ္ဓ၊ တေဟိ သာရဉ္ဇုပါဒိယ။

၅။ သံသန္ဓေတွာ သဂန္ဓေဟိ၊ ပါဠိယဋ္ဌကထာဒိဟိ။
ကယျတေ သုခဝိညေယျာ၊ ဝါကျာဝယဝဝဏ္ဏနာ။

ဟူသော ၅-ဂါထာဖြင့် ကျမ်းအားလျော်စွာ ဂန္ဓာရမ္မပြုတော်မူခဲ့လေသည်။
ယင်းကျမ်းကို ၁၃၄၀-ပြည့်နှစ်ကရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ကရောင်း ၁၆-ချိုးဆိုက်ဖြင့်
စာမျက်နှာ ၁၆၈-မျက်နှာ ရှိလေသည်။

၎င်းပြင် ဆရာတော် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသသည်-

၁။ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယနိဒါန်း

၂။ ပရိတ်ကြီးနိဿယသစ်နိဒါန်း

၃။ အဘိဓာန်နိဿယသစ်နိဒါန်း- စသည်တို့ကိုလည်း

ပြုစီရင်တော်မူခဲ့လေသည်။

အမေရိကန်၌သီတင်းသုံးခြင်း

ဆရာတော်သည် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ အနှံ့အပြားလှည့်လည်၍ တရားဓမ္မ ဟော
ပြခြင်း၊ သင်တန်းပေးခြင်း၊ ဗဟုသုတ လေ့လာခြင်းတို့ကို ပြုတော်မူခဲ့သည်
သာမက အမေရိကန်နိုင်ငံ၌ နှစ်ပေါင်းများစွာ သီတင်းသုံး၍ ဗုဒ္ဓအဆုံးအမတော်ဖြင့်
ချီး သာသနာပြုတော်မူသည်။

သီလာနန္ဒော ထေရသေဋ္ဌော၊ သီလေသု အာနန္ဒော သုဓီ။
သုဓီနံ ကတ္တဗ္ဗံ သော ဟိ၊ ကတွာ ကိစ္စကာရကော။

အခြားဂဏဝါစကဆရာတော်များ

ဆရာတော်အရှင်စိတ္တရ ကျောက်ဆည်ခရိုင် နားတော်ကုန်းရွာဇာတိ၊ ဆရာတော်အရှင်ပညာဗလ မြင်းခြံခရိုင် ဆုန်ရွာဇာတိ၊ အရှင်ဥတ္တမ ကျောက်ပန်းတောင်း ချောင်းကြားကြီးရွာဇာတိနှင့် ရတနာ့ဂုဏ်တော်ကျမ်းပြု ပရိယတ္တိ သာသနာဟိတဓမ္မာစရိယ အရှင်မေဃိယာဘိဝံသ စသည်တို့သည်လည်း အဘယာရာမတိုက်၌ စာပေချပို့၍ သာသနာပြုနေကြသောမထေရ်မြတ်တို့ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဖော်ပြပါဂဏဝါစကတို့၏စွမ်းဆောင်မှုကြောင့် စာသင်တိုက်သည် စည်းကားတိုးတက်လျက်ရှိနေသေးရာ ယင်းစာချပုဂ္ဂိုလ်တို့အား များစွာပင်ကျေးဇူးတင်သင့်ကြပေသည်။

ပဋိစ္စ ဂန္ထဝါစက-ထေရာနံ ဥဿုက္ကမ္ပိ စ။
သံဝဒ္ဓေါ အဘယာရာမော၊ အဟော တေသံ ဥဿုက္ကတာ။

ကျောင်းအဆောက်အအုံများနှင့် သံဃာ့ဦးရေ

အဘယာရာမတိုက်၌ ကျောင်းအဆောက်အအုံများမှာ -

- ၁။ အလယ်တိုက်ကြီး
- ၂။ သိမ်တိုက်
- ၃။ ဦးကံကြီးတိုက်
- ၄။ ရတနဝါဒီကျောင်း
- ၅။ သာသနောဒယကျောင်းတို့နှင့် အခြားကျောင်းငယ်များ

အနည်းငယ်တည်ရှိပါသည်။

သံဃာ့ဦးရေမှာ ပဌမဆရာတော်ကြီးလက်ထက်က သံဃာ ၅၀-လောက်သာ လက်ခံလေ့ရှိသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးသည့်နောက် သံဃာ ၁၀၀-လောက်ထိ ရှိဘူးသည်။ ၁၃၂၄-ခုနှစ် ဝါဆိုစာရင်းအရမူ ရဟန်းတော် ၆၅-ပါး သာမဏေ ၂၅-ပါး ၂-ရက်ပေါင်း ၉၀-ရှိခဲ့သည်။ ယခုမူ ၆၀-ကျော်လောက်သာ သီတင်းသုံးလျက်ရှိပါသည်။

ဝတ္ထုကံအဆောက်အအုံ

ကျောင်းတိုက်၏နဝကမ္မအတွက် ကျောင်းဒါယကာကြီးဦးမင်းနှင့် ကျောင်း ဒါယကာမကြီးဒေါ်ဝင်းတို့က ကျောက်သွေးတန်းရပ် ၈၄-လမ်းရှိ ရွှေမောင်းတိုက်ကို လှူဒါန်းခဲ့သည်။ ယင်းတိုက်မှ လစဉ်လခဝတ္ထုငွေ ၂၀၀-ခန့်ရရှိရာ ယင်းငွေကို တိုက်တာ၏ အထွေထွေနဝကမ္မအတွက် အသုံးပြုကြောင်း သိရပါသည်။

ရေမြင့် ကြာတင့်သည့်ပမာ

သာသနာတော်သည် ကြာနှင့်တူ၍ ဒါယကာ-ဒါယကာမတို့သည် ရေနှင့် တူကြကုန်၏။ ရေမရှိက ကြာမရှိသကဲ့သို့ ရေမမြင့်က ကြာမတင့်သကဲ့သို့ ထောက်ပံ့ လှူဒါန်းသူ ဒါယကာ ဒါယကာမတို့မရှိက ကြာနှင့်တူသောသာသနာ မတင့်တယ် မစည်ပင်နိုင်ပါ။

ဒါယေကေသု စ နိဿာယ၊ သာသနံ ဝဗုနံ ဘဝေ။
အဘာဝေန ပန တေသံ၊ ကိံ နာမ ပဗုနံ ဘဝေ။
ပေါက္ခရမ္ပိ ဝိနာ တောယံ၊ ကိံ နာမ ပေါက္ခရံ ဘဝေ။

အဘယာရာမသာသနာဝင်ပြီး။

မန္တလေးသားသနာဝင် ကောဒသမတွဲကျမ်းအပြီးသတ်ခြင်း

မန္တလေး သားသနာဝင် ကောဒသမတွဲကျမ်းကြီးကို မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် စိန်ပန်းရပ်ရှိ အဘယာရာမကျောင်းတိုက်ကြီးသမိုင်း၊ အဘယာရာမ ကျောင်းတိုက်ကြီး၏ အဓိပတိ မဟာနာယကဆရာတော်ကြီးများ၊ အဘယာရာမ တိုက် စာချဆရာတော်များ၊ အဘယာရာမတိုက်ထွက် ကျမ်းဂန်တတ်ဆရာတော် များတို့၏ အဖြစ်တော်စဉ်ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ ရေးသားပြုစုရာ ၁၃၄၅-ခုနှစ် ဝါခေါင်လဆန်း ၁၃-ရက်နေ့ ညနေ ၄-နာရီ ၄၇-မိနစ်အချိန်တွင် အောင်လံ စိုက်ဆောက် ပြီးမြောက်ပါသဖြင့် အောက်ပါ ၈-ဂါထာပါဠိ နိဿယဖြင့် နိဂုံးအုပ် လိုက်ပါသည်။

မန္တလေးသားသနာဝင် ကောဒသမတွဲနိဂုံး

၁။ ပခုက္ကူပုရသေဋ္ဌဿ၊ ပစ္ဆိမေ အာသိ ဝိဿုတော။
စတုဂါဝုတဒေသမိ၊ ကန်ရပ်ဂါမော သုသောဘနော။

ဘုရားမြတ်စွာ သားသနာရောင် တောက်ပြောင်ထိန်ဝင်း လင်းလတ်ရာ ဖြစ်သဖြင့် မြို့မွန်မြို့မြတ်ဖြစ်သော ပခုက္ကူမြို့၏ အနောက်ဘက် လေးဂါဝုတ်ပမာဏ ဝေးကွာသောအရပ်၌ ပခုက္ကူခရိုင်အတွင်း ကျော်စောခြင်းရှိသော ရွာ၏ လေးဘက် လေးတန်၌ ကျောင်းကန်၊ ဘုရားစေတီပုထိုး အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် တင့်တယ်သာယာ လှသည့်ကန်ရပ်ရွာကြီး တည်ရှိလာသည်။

၂။ ဒွိနော ဒွိဝေကသာကမိ၊ တမိ ဇာတေန ဇာတိယာ။
လင်္ကာဘာရတအာဒိသု၊ ဝုဋ္ဌပုဗ္ဗသုတေသိနာ။

ထိုကန်ရပ်ရွာကြီး၌ မူလချက်မြုပ်အနေအားဖြင့် ၁၂၉၂-ခုနှစ်၌ မွေးဖွား
သော^၁။ သီဟိုဠ်နိုင်ငံ (သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ) ဘာရတခေါ်သည့် အိန္ဒိယနိုင်ငံအစရှိသော
နိုင်ငံရပ်ခြား တိုင်းတပါးတို့၌ ကြာမြင့်စွာနေခဲ့ဘူး၍ ပရာကရိတ် အင်္ဂလိပ် သီဟိုဠ်
ထိုထိုဘာသန္တရစာပေဗဟုသုတ သမိုင်းရာဇဝင် အမျိုးမျိုးတို့ကို ရှာမှီးသင်ယူလေ့
လာရှိသော။

၃။ ဝိသုတာရာမသီဟာနံ၊ သိက္ခိတေန တိပေဋကံ။
သန္တိကေ နဝဝဿေန၊ သံဂီတိကိစ္စကာရိနာ။

ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိသုတာရာမ ဝိဇ္ဇာယတနကြီး၌ တိုက်အုပ်ဆရာတော်
အရှင် နန္ဒိယမဟာထေရ် အစရှိသော မဟာဝိသုတာရာမဝါသီ ပညာရှင် မထေရ်
မြတ်တို့၏အထံ၌ ကိုးနှစ်တိုင် ပိဋကတ်သုံးပုံကို သင်ယူခဲ့သော ဆဋ္ဌသံဂါယနာ
မဟာဓမ္မ သဘင်ကြီး၌ သံဂီတိကာရက ဣတိဝုတ္တကဘာဏက ပဋိဝိသောဓက
ဩသာန သောဓကဖြစ်၍ စာပေလုပ်ငန်း အဝဝကို ပြုလုပ်လေ့ရှိသော။

၄။ ဒက္ခိဏာရာမဝါသီနံ၊ သန္တိကေပိ သုဝိညါနံ။
သိက္ခိတေနေဝ တေတ္တိံသ၊ ဝဿိကေန ယသဿိနာ။

၁။ ၁၂၉၂-ခုနှစ် နတ်တော်လဆုန် ၁၁-ရက်နေ့တွင် ဦးဘရှန် ဒေါ်လှပို့တို့မှဖွားမြင်သည်။
မြိုင်မြို့နယ် ကန်တိမ်ရွာ ဦးဘသင် ဒေါ်စိန်ခဲ တို့၏ ပစ္စယာနဂ္ဂဟဖြင့်ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်သည်။
ပခုက္ကူမြို့နယ် ကန်ရပ်ရွာ ဦးပျော်ပါး ဒေါ်သောင်းတို့ကလည်းကောင်း၊ ညောင်တုန်းမြို့ ကျုံတမာ
ရွာ ဦးကျော်ထင် ဒေါ်စိန်ချစ်တို့ကလည်းကောင်း၊ ပခုက္ကူမြို့ သံခိပ်ရပ် ဒေါ်အေးသီဂီ
ကလည်းကောင်း၊ ပခုက္ကူတို့ ထမကောက်ရပ် အငြိမ်းစား ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး ဦးဘညွန့်
အငြိမ်းစား ကျောင်းအုပ်ဆရာမကြီး ဒေါ်ပု မိသားစုတို့ကလည်းကောင်း၊ သိမ်ထပ်ဒါနပြုကြသည်။

ရတနာပုံဘွဲ့အမည်ထုံသော မန္တလေးမြို့တောင်ပြင် ဒက္ခိဏာရာမ ဘုရားကြီးတိုက် အမရပူရကျောင်းဆရာတော် အရှင်ဥက္ကံသာဘိဝံသအစရှိသော ပညာရှင်မထေရ်မြတ်တို့၏အထံ၌လည်း သင်ယူအပ်သောနည်းနာနယ အတတ် ပညာအဝဝရှိသော ရဟန်းသိက္ခာ ၃၃-ဝါရပြီး တပည့်တပန်းအခြံအရံနှင့်လည်း ပြည့်စုံသော။

၅။ သုန္ဒရေ ပုရသေဋ္ဌမိ၊ သုန္ဒရေ ဝိသုတေ သုတေ။
သုန္ဒရေ ဇောတိပါလမိ၊ ဝသတာ ဂဏဝါစိနာ။

သာယာတင့်တယ် နေချင်စဖွယ်ကောင်းလှသော ပခုက္ကူ ပိဋကတ် အတတ်သင် မြို့တော်မြတ်၌ တင့်တယ်သာမော ကျော်စောထင်ရှားလှသော မဟာဝိသုတာရာမ ဝိဇ္ဇာယတနကြီးအတွင်း၌ တိပိဋကပါရဂါမိ ဒီဃဒဿီ ကျေးဇူး ရှင် ရေစကြိုဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်ဂန္ထသာရမဟာထေရ်၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်ပညာမဟာထေရ်၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်နန္ဒဝံသမဟာထေရ်တို့ သီတင်း သုံး၍ ဓုရနစ်ပါး ပွားများအားသစ်ရာ ဌာနမွန် ဖြစ်သဖြင့် တင့်တယ်သာယာ နေချင်စရာကောင်းလှသော သာသနဇောတိပါလ ကျောင်းကြီး၌နေထိုင်၍ သဒ္ဓါ သဂြိုဟ် ဒွေမာတိကာ ပဒရူပသိဒ္ဓိ ဋီကာကျော် ကင်္ခါဝိတရဏီအဋ္ဌကထာ-ဟူသော စာငယ်စာလတ် ကျမ်းဂန်များနှင့်တကွ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာကျမ်းကြီးများ ဒီဃ နိကာယ် ပါဠိအဋ္ဌကထာ မဇ္ဈိမနိကာယ်ပါဠိအဋ္ဌကထာ သံယုတ္တ နိကာယ်ပါဠိ အဋ္ဌကထာ၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်ပါဠိအဋ္ဌကထာ၊ ဝိနည်းငါးကျမ်း ပါဠိအဋ္ဌကထာ အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်း ပါဠိအဋ္ဌကထာ နေတ္တိပါဠိအဋ္ဌကထာဟူသော ပါဠိဘာသာ မဂနှင့် မုဒ္ဒဗောဓ အမရကောသ စာဏကျနီတိအစရှိသော သက္ကတ ဘာသန္တရ ကျမ်းဂန်အမျိုးမျိုးတို့ကို ချပို့လေ့ရှိသော အကျွန်ုပ်သည်။

၆။ နိဿာယ ဣတိဟာသေ စ၊ ဟတ္ထလိခိတပေါတ္ထကေ။
အနေကေ ဂန္ထသေဋ္ဌပိ၊ ကတောယံ ဝိဒုမာနိတော။

သမိုင်းရာဇဝင် သာသနာဝင်ကျမ်းဂန်အမျိုးမျိုး လက်ရေးစာမူ မှတ်တမ်း

အမျိုးမျိုး၊ အဘယာရာမဆရာတော်များ ပြုစီရင်သုတ်သင်ခဲ့သော် 'နိဿယ
စာကိုယ်ဋီကာ ဘာသာဋီကာစသော ကျမ်းဂန်အမျိုးမျိုးတို့ကို ပိုင်းပြု၍ ဤမန္တလေး
သာသနာဝင် ကောဒသမတွဲကျမ်းကြီးကို ကြိုးပမ်းရေးသားအပ်ပါသည်။

၇။ တိဋ္ဌတံ အယံ မေ ဂန္ဓော၊ သုသာရော ယာဝ သာသနံ။
တိဋ္ဌတေဝ သုတေသီနံ၊ သုဝံသံ သုပကာသယံ။

အကျွန်ုပ်များလှထွေပြား ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေသော စာချ စာရေး အလုပ်တွေ
ကြားမှ စိတ်အားထက်သန်စွာ ရေးသားပြုပြင် စီရင်အပ်သော ဤမန္တလေး
သာသနာဝင် ကောဒသမတွဲကျမ်းကြီးသည် ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာ့ရောင်ခြည်
တည်ရှိသမျှကာလပတ်လုံး သာသနာဝင်သမိုင်းအတ္ထုပ္ပတ် သုတေသီတို့အား
ကောင်းမြတ်သော အနွယ်အဆက်ပြုလျက် တည်ထွန်းပါစေသတည်း။

၈။ အနေန သုဝိသိဋ္ဌေန၊ ပုညေနညေန ကမ္မုနာ။
မနိသိဘိ ဂုရူဟေဝ၊ ဂစ္ဆေယျ အမတံ သိဝံ။

ဤမန္တလေးသာသနာဝင် ကောဒသမတွဲကျမ်းကြီး ရေးသားပြုစုကြိုး ပမ်းရ
သော ကောင်းမှုထူးနှင့် အခြားမြားမြောက်လှသော ကျမ်းဂန်တို့ကို ရေးသား
ပြုစုရသောကောင်းမှု နိကာယ်ငါးရပ်ပါဠိ အဋ္ဌကထာစသည့် ကျမ်းဂန်အရပ်ရပ်
ကို ချပို့ရသော ကောင်းမှုအစုစုကြောင့် ပညာရှင်ချည်းများသာ ဖြစ်ကြသော
ကျေးဇူးရှင် မဟာထေရ်မြတ်ကြီးတို့အတူ အမတကျွန်းငူ သိဝနန်းသို့ စံမြန်းရပါ
စေသတည်း။

မန္တလေးသာသနာဝင် ကောဒသမတွဲကျမ်း အလုံးစုံပြီး၏။

ဆရာတော် ပခုက္ကူအရှင်ကေလာသ
ရေးသားပြုစုသော ကျမ်းစာများ

- ၁။ အဘိဓမ္မာဂုဏ်ရည်ကျမ်း
- ၂။ တိပိဋကအတ္ထုဒ္ဓါရသုစိကျမ်း
- ၃။ တိပိဋကသုတ္တသုစိကျမ်း
- ၄။ အင်္ဂလိပ် ပါဠိ အဘိဓာန်
- ၅။ ပါဠိ အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်။
- ၆။ သက္ကတ မြန်မာ အဘိဓာန်။
- ၇။ ပခုက္ကူ သာသနာဝင်။
- ၈။ မဟာဝိသုတာရာမနိကာယ သာသနာဝင်။
- ၉။ မန္တလေး သာသနာဝင် ပဌမတွဲ။
- ၁၀။ မန္တလေး သာသနာဝင် ဒုတိယတွဲ။
- ၁၁။ မန္တလေး သာသနာဝင် တတိယတွဲ။
- ၁၂။ မန္တလေး သာသနာဝင် စတုတ္ထတွဲ။
- ၁၃။ မန္တလေး သာသနာဝင် ပဉ္စမတွဲ။
- ၁၄။ မန္တလေး သာသနာဝင် ဆဌမတွဲ။
- ၁၅။ မန္တလေး သာသနာဝင် သတ္တမတွဲ။
- ၁၆။ မန္တလေး သာသနာဝင် အဋ္ဌမတွဲ။
- ၁၇။ မန္တလေး သာသနာဝင် နဝမတွဲ။
- ၁၈။ မန္တလေး သာသနာဝင် ဒသမတွဲ။
- ၁၉။ မန္တလေး သာသနာဝင် ဧကောဒသမတွဲ။
- ၂၀။ မန္တလေး သာသနာဝင် ဒွါဒသမတွဲ။
- ၂၁။ မန္တလေး သာသနာဝင် တေရသမတွဲ။
- ၂၂။ မန္တလေး သာသနာဝင် စုဒ္ဒသမတွဲ။
- ၂၃။ မန္တလေး သာသနာဝင် ပဉ္စရသမတွဲ။
- ၂၄။ မန္တလေး သာသနာဝင် သောဠသမတွဲ။
- ၂၅။ မန္တလေး သာသနာဝင် သတ္တရသမတွဲ။

(၆၈၈) ပခုက္ကူ အရှင်ကေလာသ ပြုစုသော ကျမ်းစာများ

- ၂၆။ မန္တလေး သာသနာဝင် အဋ္ဌာရသမတွဲ။
- ၂၇။ မန္တလေး သာသနာဝင် ကေုနဝိသတိမတွဲ။
- ၂၈။ မန္တလေး သာသနာဝင် ဝိသတိမတွဲ။
- ၂၉။ မန္တလေး သာသနာဝင် ကေဝိသတိမတွဲ။
- ၃၀။ မန္တလေး သာသနာဝင် ဒွါဝိသတိမတွဲ။
- ၃၁။ မန္တလေး သာသနာဝင် တေဝိသတိမတွဲ။
- ၃၂။ မန္တလေး သာသနာဝင် စတုဝိသတိမတွဲ။
- ၃၃။ မန္တလေး သာသနာဝင် ပဉ္စဝိသတိမတွဲ။
- ၃၄။ ပုဂံ သာသနာဝင်။
- ၃၅။ ပင်းယ သာသနာဝင်။
- ၃၆။ အင်းဝ သာသနာဝင်။
- ၃၇။ စစ်ကိုင်း သာသနာဝင်။
- ၃၈။ အမရပူရ သာသနာဝင်။
- ၃၉။ စွန်းလွန်းပဋိပတ္တိသာသနာဝင်။
- ၄၀။ သီဟိုဠ်ဘုရားစုံသမိုင်း။
- ၄၁။ သီဟိုဠ်ရဟန္တာများ
- ၄၂။ စေတီယုပ္ပတ္တိဒီပနီ။
- ၄၃။ ပခုက္ကူ ဘုရားစုံသမိုင်း။
- ၄၄။ ပခုက္ကူ ဘုရားသုံးဆူသမိုင်း။
- ၄၅။ ပခုက္ကူ ရှင်ကျင့်ဝတ်။
- ၄၆။ ပခုက္ကူ စာချနည်း။
- ၄၇။ ပခုက္ကူ ရေစက်ချနည်းကျမ်း။
- ၄၈။ ပခုက္ကူ သဒ္ဒါသုတ်နတ်။
- ၄၉။ ပခုက္ကူ ဂုဏ်တော်ဖွင့်။
- ၅၀။ ပခုက္ကူ ဘုရားရှိခိုးကျမ်း။

- ၅၁။ ပခုက္ကူ စာစပ်ကျမ်း။
- ၅၂။ ပခုက္ကူ နိပါတ်နက်များကျမ်း။
- ၅၃။ ပခုက္ကူ ပရိတ်နိဿယကျမ်း။
- ၅၄။ ပါဠိပါဌမဉ္ဇရီ ပါဠိဖတ်စာ။
- ၅၅။ ဥပုသ်သည်များလက်စွဲ။
- ၅၆။ တိပိဋကပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်အတွဲ-၉(ပါဝင်ပြုစု)။
- ၅၇။ တိပိဋကပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်အတွဲ-၁၀(ပါဝင်ဦးစီးပြုစု)။
- ၅၈။ တိပိဋကပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်အတွဲ-၁၁(ပါဝင်ဦးစီးပြုစု)။
- ၅၉။ တိုက်အုပ်ဆရာတော် အရှင်နန္ဒိယ၏ ထေရုပ္ပတ္တိဒီပနီနှင့် အဖိုးတန်စာပေများ။
- ၆၀။ အဘိဓမ္မဟာရဋ္ဌဂုရု အရှင်သုန္ဒရ၏ မဟာထေရစရိတ။
- ၆၁။ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်နန္ဒဝံသ၏ ထေရဂုတ္တန္တဒီပနီ။
- ၆၂။ ကျောက်ဖူးဆရာတော် အရှင်ကလျာဏ၏ ကလျာဏထေရဂုဏ်ရည်။
- ၆၃။ ဝါးကန်ဆရာတော် အရှင်သုန္ဒရ၏ ဝါးကန်ထေရဂုဏ်ရည်။
- ၆၄။ သံပုရာကုန်း ဆရာတော် အရှင်အရိယ၏ အရိယထေရဂုဏ်ရည်။
- ၆၅။ ကျွန်းဦးရွာ မဟာဝိဇိတာရာမတိုက်ဆရာတော် အရှင်ဉာဏုတ္တရ၏ မဟာဝိဇိတာရာမထေရာပဒါနံ။
- ၆၆။ ရေစကြိုဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်ဂန္ထသာရ၏ မဟာထေရ ဂုတ္တန္တဒီပနီကော။
- ၆၇။ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်ပညာဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မဟာထေရ လလိတ။
- ၆၈။ သာသနာပိုင်ဆရာတော် ဦးဥယျထေရုပ္ပတ္တိ။
- ၆၉။ အရှင်သုန္ဒရဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဘုန်းတော်ဘွဲ့ ဂါထာခြောက် ဆယ် ပါဠိနိဿယ။
- ၇၀။ အရှင်နန္ဒဝံသဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဘုန်းတော်ဘွဲ့ ဂါထာကိုးဆယ် ပါဠိနိဿယ။

(၆၉၀) ပခုက္ကူ အရှင်ကေလာသ ပြုစုသော ကျမ်းစာများ

- ၇၁။ ရေစကြိုဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဘုန်းတော်ဘွဲ့၊
ဂါထာ ၁၀၀- ပါဠိနိဿယ။
- ၇၂။ ရေစကြိုဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဘုန်းတော်ဘွဲ့၊ဂါထာသုံးဆယ်
ပါဠိနိဿယ။
- ၇၃။ ကျွန်းဦးဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဘုန်းတော်ဘွဲ့၊ ဂါထာသုံးဆယ်
ပါဠိနိဿယ။
- ၇၄။ လက္ခဏာတော်ငယ်ရှစ်ဆယ် ဘုရားရှိခိုးဂါထာ ပါဠိနိဿယ။
- ၇၅။ လက္ခဏာတော်ကြီး သုံးဆယ့်နှစ်ပါး ဘုရားရှိခိုး ဂါထာ
ပါဠိနိဿယ။
- ၇၆။ တရားရှစ်ကွက် စက်လက္ခဏာဘုရားရှိခိုးဂါထာ ပါဠိနိဿယ။
- ၇၇။ နမက္ကာရ ပါဠိနိဿယ။
- ၇၈။ ရှင်ဥပဂုတ်ဘုရားရှိခိုး ဆယ့်နှစ်ဂါထာ ပါဠိနိဿယ။
- ၇၉။ ပဉ္စသီခသီချင်းဂါထာ ပါဠိနိဿယ။
- ၈၀။ မြစ်ခြေမြို့ အဘယာရာမတိုက် သောဘာနာကာရသိမ်မော်ကွန်း
ပါဠိနိဿယ။
- ၈၁။ မရဏသတိဘာဝနာ။
- ၈၂။ မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ
- ၈၃။ ပိဋကသုံးပုံဘုရားရှိခိုး (၁၁၅-ဂါထာ ပါဠိ နိဿယ)။
- ၈၄။ မဟာဝံသပါဠိ (သီဟိုဠ်ပါဠိမှမြန်မာပါဠိပြန်ရေး)။
- ၈၅။ ဒီပဝံသပါဠိ (သီဟိုဠ်ပါဠိမှမြန်မာပါဠိပြန်ရေး)။
- ၈၆။ အစ္ဆရိယပါဒါန်နှင့် အဖိုးတန်စာပေများ။
- ၈၇။ ပခုက္ကူ အဘိဓာန်နိဿယသစ်။
- ၈၈။ တိပိဋကဓရဝုတ္တန္တသန္နိပနီကျမ်း။
- ၈၉။ ကဝိဒပ္ပဏနီတိ ပါဠိ နိဿယ။
- ၉၀။ တိပိဋကဓရဝုတ္တန္တဝိလာသိနီ။

၉၁။ ဆယ့်နှစ်ရာသီဘွဲ့ဂါထာ ပါဠိ နိဿယ။

၉၂။ ရေနံချောင်းမြို့ ရွှေတောင်တိုက် တိုက်အုပ်ဆရာတော်
အရှင်ဝဏ္ဏာစာရ၏ ထေရဂုတ္တန္တဝိလာသိနီ။

၉၃။ သမန္တကုဋ္ဌဝဏ္ဏနာပါဌ (သီဟိုဠ်ပါဠိမှမြန်မာပါဠိပြန်ရေး။)။

၉၄။ မဟာဝိသုတာရာမ နိကာယဝတ်ရွတ်စဉ် အဖွင့်။

၉၅။ မဟာဝိသုတာရာမနိကာယ သာသနာဝင်သစ်။

၉၆။ မဟာဝိသုတာရာမိက ဂဏဝါစကနိကာယ သမိုင်းမှတ်တမ်း။

၉၇။ မဟာစည်ထေရဂုတ္တန္တဝိလာသိနီ။

၉၈။ သာသနာဝင်ဘွဲ့တံဆိပ်တော်များသမိုင်း။

၉၉။ ၁၃၄၀-ပြည့်နှစ်အဘိဓမ္မမဟာရဋ္ဌဂုရုဆရာတော်ကြီး
သုံးပါးနှင့် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်ကြီး (၁၀)ပါးတို့၏
အဖြစ်တော်စဉ် ထေရုပ္ပတ္တိသန္နိပနီ။

၁၀၀။ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်ဂန္ဓမာ၏ မဟာထေရဝိက္ခိဋ္ဌိတ။

၁၀၁။ ပခုက္ကူ အဖိုးတန်စာပေများ။

၁၀၂။ မိဘမြတ်ကျေးဇူး။

၁၀၃။ ထနောင်းခလ ထေရဂုဏ်ရည်။

၁၀၄။ ၁၃၄၁-ခုနှစ်၊ အဘိဓမ္မမဟာရဋ္ဌဂုရု ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ
ဆရာတော်ကြီးအဖြစ်တော်စဉ် မဟာထေရုပ္ပတ္တိပကာသိနီ။

၁၀၅။ ပခုက္ကူ ရွှေတန်တစ်ဘုရားသမိုင်း။

၁၀၆။ ပထမအကြိမ်ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ သံဃာ့အစည်းအဝေးသမိုင်းကျမ်း။

၁၀၇။ ရွှေကူဘုရားသမိုင်း။

၁၀၈။ နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူဗုဒ္ဓဝင်။

၁၀၉။ ကလျာဏီသာသနာဝင် (ပဲခူးကလျာဏီသာသနာဝင်ကျမ်း)။

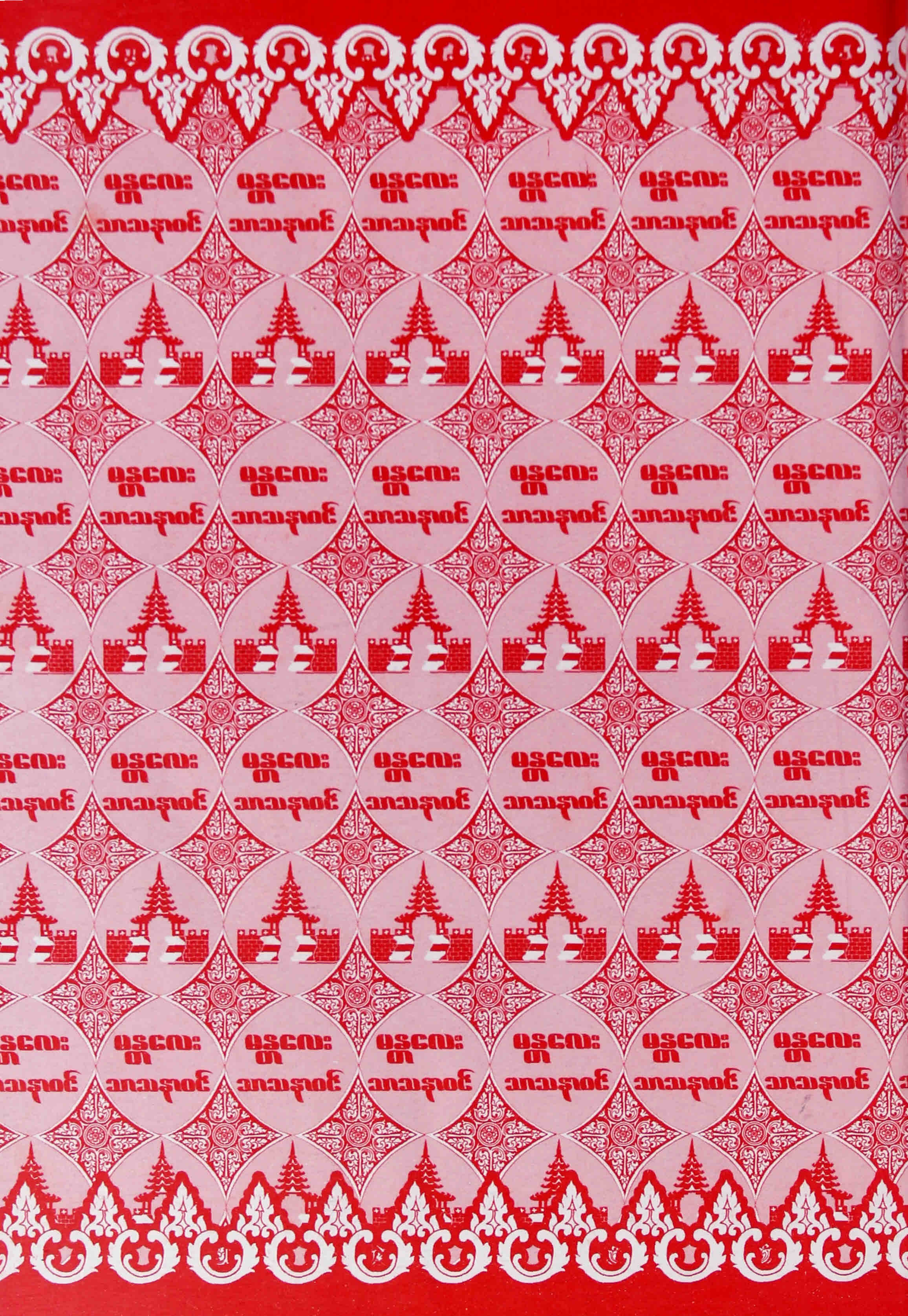
၁၁၀။ ပခုက္ကူ နမော တဿ အနက်များကျမ်း။

(၆၉၂) ပခုက္ကူ အရှင်ကေလာသ ပြုစုသော ကျမ်းစာများ

- ၁၁၁။ ဆရာမြတ်ကျေးဇူး။
- ၁၁၂။ တပည့်လိမ္မာ။
- ၁၁၃။ ယဂိရလပညာနန္ဒ၏ မဟာဝံသပါဌ် (သီဟိုဠ်ပါဠိမှမြန်မာပါဠိပြန်ရေး)။
- ၁၁၄။ ပခုက္ကူ သဒ္ဒါသုတ်နက်သစ်။
- ၁၁၅။ ပခုက္ကူ မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်နက်။
- ၁၁၆။ ယမမင်းထံအစစ်ခံသံပေါက်အဖွင့်ကျမ်း။
- ၁၁၇။ ထွဋ်ခေါင်ကံမ္မဋ္ဌာန်း သံပေါက်အဖွင့်ကျမ်း။
- ၁၁၈။ တိပိဋကပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာဂါထာသုစိကျမ်း (ဦးစီးရေး)။
- ၁၁၉။ ပခုက္ကူ ပဒမာလာကျမ်း။
- ၁၂၀။ ပခုက္ကူ လက်ပန်ကျွန်းရွာ ပြည်လုံးချမ်းသာဘုရားသမိုင်း။
- ၁၂၁။ ပခုက္ကူ အနေကဇာတင် ပါဌ်နိဿယ။
- ၁၂၂။ ဥပါသကာလက်စွဲ ဘုရားရှိခိုး။
- ၁၂၃။ အေးမြမြ ဓမ္မအမြုတေ။
- ၁၂၄။ မန္တလေးမြို့ ဒက္ခိဏာရာမတိုက်ဆရာတော် အရှင်ဥက္ကံသာဘိဝံသ၏ ထေရုပ္ပတ္တိဒီပနီ။
- ၁၂၅။ မိုးကုတ်မဟာထေရဂုဏ်ရည် (မရိုက်ရသေး)။
- ၁၂၆။ ဆီးတော မဟာထေရဂုဏ်ရည် (မရိုက်ရသေး)။
- ၁၂၇။ တောင်သာမြို့နယ်၊ ကျောက္ကာရွာ မဟာဗောဓိဆရာတော် ဘုရားကြီး အရှင်သီရိဓမ္မ၏ ဘုန်းတော်ဘွဲ့ ၁၄-ဂါထာ ပါဌ်နိဿယ။
- ၁၂၈။ သမီးလိမ္မာ။
- ၁၂၉။ သားလိမ္မာ။
- ၁၃၀။ မုံရွာမြို့ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဓမ္မပါရဂူ ဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်အာစိဏ္ဏမဟာထေရ်၏ ဘုန်းတော် ဘွဲ့ ၄၃-ဂါထာ ပါဌ်နိဿယ။
- ၁၃၁။ ရှင်ပင်မဟာရွှေဂူကြီး မြတ်စွာဘုရားသမိုင်း။
- ၁၃၂။ ရတနာဝလိဘုရားရှိခိုး။

- ၁၃၃။ ရတနာဝလိဝတ်ရွတ်စဉ် (၎င်းအဖွင့်)။
- ၁၃၄။ သီလဂုဏ်ရည်။
- ၁၃၅။ ဂုဏ်တော်ပွားနည်းနိဿယျည်း။
- ၁၃၆။ ဒါနဂုဏ်ရည်။
- ၁၃၇။ ဘာဝနာဂုဏ်ရည်။
- ၁၃၈။ မကွေးမြို့ မဟာဝိသုတာရာမ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်
ဘုရားကြီး၏ မကွေးမဟာထေရဂုဏ်ရည်။
- ၁၃၉။ သီဟိုဠ်ရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး အရှင်နန္ဒဝံသ၏ သီဟိုဠ်ရှင်
မဟာထေရဂုဏ်ရည်။
- ၁၄၀။ စတုရာရက္ခဘာဝနာ။
- ၁၄၁။ ဗုဒ္ဓဘုန်းတော် ဂုဏ်တော်ဖွဲ့ ပါဠိနိဿယ (ဂါထာ ၅၀၀-ကျော်)

မုဒ္ဒလေး တူ ဘာသာနာဝင်

မုဒ္ဒလေး တူ ဘာသာနာဝင်

မုဒ္ဒလေး တူ ဘာသာနာဝင်

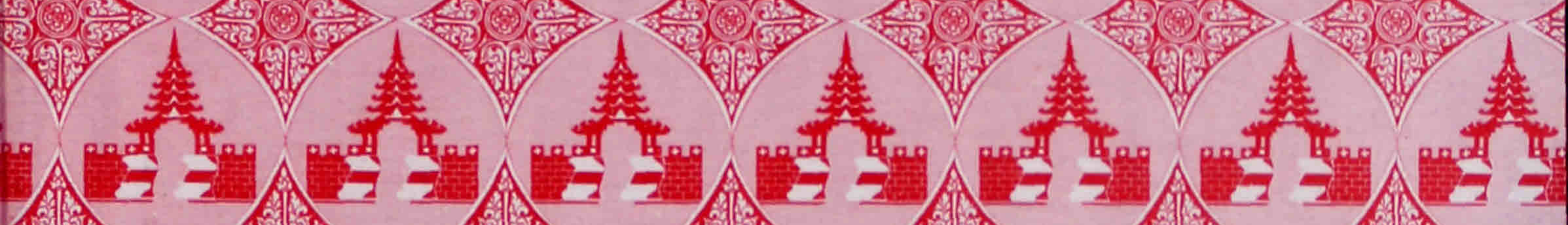

မုဒ္ဒလေး တူ ဘာသာနာဝင်

မုဒုံလေး
တူ
ဘာသနာဝင်

မုဒုံလေး
တူ
ဘာသနာဝင်

မုဒုံလေး
တူ
ဘာသနာဝင်

မုဒုံလေး
တူ
ဘာသနာဝင်

စိတ်ထားဖြူလွင် စေတနာရှင်

သုဇနာနံ ပသာဒါယ၊ ဝိတိယာ ဝမုနာယ စ။
သုတေသီနံ ပမောဒါယ၊ ပညာယ ဝမုနာယ စ။

- သူတော်စဉ်များ၊ ကြည်စိတ်ထား၊ တိုးပွားနှစ်သက်မှာ။
- သုတလိုလား၊ ဝမ်းသာငြား၊ တိုးပွားဉာဏ်ပညာ။

ကာရီနံ ပူဇနတ္ထာယ၊ သာသနဿ ဝိရဋ္ဌိယာ။
နိစ္စံ မေ စေတသာ ဒဋ္ဌံ၊ သုဇိဝေါ ပူဇိတော မယာ။

- ကျေးဇူးရှင်များ၊ ကျေးဇူးအား၊ ညွတ်တွားပူဇော်ကာ။

- သူတော်တရား၊ အစဉ်ပွား၊
များပြားလွန်ချမ်းသာ။

- စိတ်မှာအစဉ်၊ မြဲစွာပင်၊
ကြည်လင်ကြိုးစားကာ။

- ရည်စွာအသက်၊ ပူဇော်လျက်၊
ငါ့တွက်မပါပါ။

စေတနာသက်သက်သာ။

အတွဲအမှတ်စဉ်(၁၁)